

Éh_{en} Nt_{ia}ná

New Testament in Mazatec, Jalapa de Díaz (MX:maj:Mazatec,
Jalapa de Díaz)

Éhen Ntíaná

New Testament in Mazatec, Jalapa de Díaz (MX:maj:Mazatec, Jalapa de Díaz)

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mazatec, Jalapa de Díaz

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mazateco, Jalapa de Díaz [maj], Mexico

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mazatec, Jalapa de Díaz

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

e05183c2-7c34-5cdd-8c78-15ea51bd8cbb

Contents

Xujun xi y'et'a Mateo	1
Xujun xi y'et'a Marco	51
Xujun xi y'et'a Luca	84
Xujun xi y'et'a Jua	135
Ni xi kits'in ja postru	172
Ro.	216
1 Co.	236
2 Co.	255
Ga.	267
Ef.	274
Fil.	281
Col.	286
1 Ts.	291
2 Ts.	295
1 Ti.	298
2 Ti.	304
Xujun xi kin'ekjihu Tito	308
Xujun xi kin'ekjihu Filemon	311
He.	312
Xujun xi kits'inntu Santiago	327
1 P.	332
2 P.	338
1 Jn.	342
2 Jn.	347
3 Jn.	348
Xujun xi kits'inntu Juda	349
Ap.	351

Xujun xi y'ét'a Mateo én nda tsuhu Jesucristo

*Kui xu'bi ntje xi y'aha ra Jesucristo
(Lc. 3:23-38)*

¹ Eí tjit'a ntjehe Jesucristo. Ntjehe David nibaha ra ko ntjehe Abraham nibaha ra.

² Abraham kama na'mihi Isaac. Isaac kama na'mihi Jacob. Jacob kama na'mihi Juda ko ja nts'e. ³ Juda kama na'mihi Fares ko Zera, ko Tamar kama naaha. Fares kama na'mihi Esrom. Esrom kama na'mihi Aram. ⁴ Aram kama na'mihi Aminadab. Aminadab kama na'mihi Naason. Naason kama na'mihi Salmon. ⁵ Salmon kama na'mihi Booz, ko Rahab kama naaha. Booz kama na'mihi Obed, ko Rut kama naaha. Obed kama na'mihi Isai. ⁶ Isai kama na'mihi nda rej David. David kama na'mihi Salomon, ko chjuuhun Urias kama naaha.

⁷ Salomon kama na'mihi Roboam. Roboam kama na'mihi Abias. Abias kama na'mihi Asa. ⁸ Asa kama na'mihi Josafat. Josafat kama na'mihi Joram. Joram kama na'mihi Uzias. ⁹ Uzias kama na'mihi Jotam. Jotam kama na'mihi Acaz. Acaz kama na'mihi Ezekias. ¹⁰ Ezekias kama na'mihi Manases. Manases kama na'mihi Amon. Amon kama na'mihi Josias. ¹¹ Josias kama na'mihi Jeconias ko ja nts'e. Kui xi tjintu njstjin nga ngjinije xuta Israel Babilonia.

¹² Askahan nk'ie nga ja ngjinije xuta Israel Babilonia, Jeconias kama na'mihi Salatiel. Salatiel kama na'mihi Zorobabel. ¹³ Zorobabel kama na'mihi Abiud. Abiud kama na'mihi Eliakim. Eliakim kama na'mihi Azor. ¹⁴ Azor kama na'mihi Sadoc. Sadoc kama na'mihi Akim. Akim kama na'mihi Eliud. ¹⁵ Eliud kama na'mihi Eleazar. Eleazar kama na'mihi Matan. Matan kama na'mihi Jacob. ¹⁶ Jacob kama na'mihi Kuse. Kuse xi xihin Maria, ko Maria xi naaha Jesu. Jesu xi mihi Cristo.

¹⁷ B'a ts'in j'aha te nju tikja ntje cha xi nibaha ra Abraham santaha David. Askahan ta te njuhú tikja ntje cha j'a ngaha santa nkúhu nga ngjinije xuta Israel Babilonia. Ko askahan nk'ie nga ja ngjinije xuta Israel Babilonia, ta te njuhú tikja ntje cha j'a ngaha santa nkúhu nga j'ai tsin xi Cristo.

*B'i ts'in kik'inyaha Jose nga Jesucristo tsin
(Lc. 2:1-7)*

¹⁸ B'i kama nga tsin Jesucristo. Maria xi kama naaha Jesu, kui xi ja tjindakoho nga kuixanko Kuse. Tunga kintehe ní nga k'úentuko xinkjin, tu ntíhí kik'a Maria, ntí xi kitsjáha Espiritu Santo. ¹⁹ Ko Kuse xi kama xihin, kui xi nku nda xi je tjíya animaha ko najmi mjehe nga k'uéchjit'ain Maria. Kui nga kama mjehe ra nga jyukji k'uéjñaha.

²⁰ Tunga askahan ni nga ja kits'innkink'un Kuse ni xu'bi, nku ntítsjehe Ntíaná tsakúchjiji yjoho nga nijná jan ko b'a kitsúhu:

—Ji Kuse xi ntjehe David, najmi tu binkjuin nga n'ekjain saha ri Maria xi ja tjindakohi nga kuinchjunkohi. At'aha ntí xi y'a Espiritu Santo kitsjáha. ²¹ Nku ntíx'in tsihin ko Jesu t'et'aihi ntíu, at'aha kui xi ts'ín ndaíhi ngatitsuhun xuta xi ts'e nga ts'ínk'anki.

²² B'a kama ngayjee ni xu'bi tu xi tsitjususuhun én xi kitsú Ntíaná nga kits'ínkinchja nda profeta:

²³ Takjin xunkúu k'ua nku ntí.

Nku ntíx'in tsihin ko Emanuel k'úin ntíu.

Kui j'ain xi tsuhu ra: Ntíaná tíñajinná.

²⁴ Nk'ie nga j'aha Kuse nga kik'ai chinihi, as'ai kits'in xi nkú nga kitsúhu ntítsjehe Ntíaná. Kits'ínkjáihin nga Maria kama chjuuhun. ²⁵ Tunga najmi kits'ínkóhó santa nkúhu nga kitsin ntíu, ko kitsjá j'áihin nga Jesu k'úin.

2

B'i ts'ín j'aisehe já nkjink'uun ntí Jesu

¹ Belen kitsin Jesu, nanki xi tǐñajihin ante Judea, nǐstjin nga tǐhín xá nda rej Herode. Kui nǐstjiun j'ai nanki Jerusalen já nkjink'un xi nibaha xi má tjuhu ts'íu ² ko b'a incha kitsú nga kingjásjaiya:

—¿Má tǐña nda rejhi xuta xi ntje judio tjeheñ ra xi ja kitsiun? At'aha santaha ján anteni má xi tjeheñ tju ts'íu, kiyai niñu xi ts'e ko kjúái n'etsjoihi ntíu.

³ Nk'ie nga kint'é nda rej Herode ni xu'bi, tu ni xí kis'entahá ra ko ta kis'entaha ra ngayjee xuta nanki Jerusalen. ⁴ As'ai kinchja ñjahá nda rej ngatentee já na'mi k'aku ko já chjine'éhen kjuatéxumoo. Kingjásjaiyaha má xi tjeheñ tsín xi Cristo. ⁵ B'a incha kitsú jóo:

—Xi tjeheñ Belen, nanki xi tǐñajihin ante Judea. At'aha b'a ts'ín y'ét'a éhen Ntǐaná nda profeta:

⁶ Máha Belen, nanki xi tǐñajihin ante xi ts'e xuta Juda, najmi kui xi 'yún ichí sa ajihin já tǐxáha xuta Juda. At'aha yo stjújín nku nda tǐxá kui xi kúnnta xuta ts'an xi xuta Israel.

⁷ As'ai Herode kinchja 'maha já nkjink'uun ko kingjásjaiya ch'ich'ihin mí nǐstjihin kama chji niñuu. ⁸ Nga ja kama, as'ai kits'ínkji nanki Belen nga b'a kitsúhu jóo:

—Tankíun ko chasjaiya sisiun ntíu. Nk'ie nga sakúsjainuu, t'inya ngáhanú tu xi ko an kfín ts'intsoho ra.

⁹ Nk'ie nga ja tsasínñju já nkjink'uun én xi kitsú nda rej, incha kits'ín ngáha niyá. Ko niñu xi kíkíe antehé má xi tjeheñ tju ts'íu, tu nku tjen tǐtjuhún ra santa nkúhu nga tsichu sasin'yún má kjijña ntíu. ¹⁰ Nk'ie nga kíkíe ngáha jóo niñuu, tu ni xí tsjohó kamaha. ¹¹ Incha jas'en ni'yo ko kíkíe ntíu ko Maria xi naaha maha. Tsinchakúñch'int'aha ntíu nga kits'intsjohó. As'ai kíkjex'á kaxaha ko kitsjáha ntíu ni xi incha y'a. Kitsjáha toonsine, ko ni xi sinjne xi 'mi incienso, ko ni xi sinjne xi 'mi mirra.

¹² As'ai kík'óya ngáha já nkjink'uun antehé. Kj'ai niyá incha jakj'á, at'aha kík'inya tǐtjuhún nga niñjá ján nga najmi ta tǐhín nga kj'uaaha má tǐña Herode.

Xi cháha Jesu b'i ts'ín ngjikoho ante Egipto

¹³ Askahan nga ja ngji já nkjink'uun, nku ntítsjehe Ntǐaná tsakúchjhi yjohó Kuse nga nijná ján ko b'i kitsúhu:

—Tǐsintjein, chjúbéi ntíu ko naaha. Ante Egipto tǐyúkoj. Yo tǐnchin santa nkúhu nga xinya kixi ngáhara. At'aha Herode kuangisjai ntíu tu xi ts'ínk'iehen.

¹⁴ As'ai tsisintjen Kuse, jakj'á ntíu ko naaha ntíu ko tsitjuko jyún nga ngji Egipto. ¹⁵ Yo y'ejña santa nkúhu nga k'ien Herode. B'a kama tu xi tsitjusuhun éhen Ntǐaná xi kits'ínkinchjaha nda profeta: “Egipto kinchjaha ra Ntína.”

B'i ts'ín kits'ínk'ien Herode ntí xiú

¹⁶ Nk'ie nga kamankjihin Herode nga najmi kits'ínkjusun já nkjink'uun ni xi kitsúhu, tu xí kjahán kamaha. Kitsjá kjua nga n'ek'ien ngatentee ntíx'in xi tǐjín Belen ko xi tǐjín andai nantǐo. Kits'ínk'ien ngatentee xi tǐhín santaha jo nú, at'aha kík'axki nǐstjin xi kitsú já nkjink'uun nga kíkíe niñuu.

¹⁷ B'a ts'ín tsitjusuhun éhen Ntǐaná xi y'ét'a nda profeta Jeremia:

¹⁸ Kinu'yá nanki Rama nku nta, tǐjín xi tǐkjintáya ko tu xí uhún tibehe. Kui xi Rakel xi tǐkjintát'a ntíhi.

Najmi ta mjehe ra n'ek'íéjyu at'aha ja k'ien ntíhi.

Xi cháha Jesu b'i ts'ín ngjikoho nanki Nazaret

¹⁹ Askahan nga k'ien Herode, nk'ie nga tíña sa Kuse Egipto, nku ntítsjehe Ntíaná tsakúchjihí yjohó nga nijná ján kó b'í kitsúhu:

²⁰ —Tísintjein, chjúbéi ntíu kó naaha. T'inko ngáhani má tjíntu xuta xi ntje Israel tjehe ra. At'aha ja jesun já xi mjehe ts'ínk'ien ntíu.

²¹ As'ai tsisintjen Kuse, jak'á ntíu kó naaha ntíu kó niba ngáha má tjíntu xuta Israel.

²² Kitsankjún nga ngjuai ante Judea at'aha kint'é én nga Arkelao tibatéxuma yó antehe Herode xi kama na'mihí. Tunga kik'ai chíni tíjuhún ra xi má nga kik'inyaha nga ante Galilea ngjuai.

²³ As'ai ngjik'iejña nanki xi 'mi Nazaret. B'a kama tu xi tsitjusuhun éhen Ntíaná xi kinchja já profeta, nga nku nda xi nibáha Nazaret k'úin Jesu.

3

B'í ts'ín y'énijmí Jua Bautista

(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Kui nistjin ján j'aik'iénijmí Jua Bautista ante kixi xi tjín ante Judea. ² B'í kitsú nga y'énijmí:

—Tánkínchj'aha ruu animanuu, at'aha ja 'yún tiña tíñanuu Ntíaná nga tibatéxumanuu nd'ai.

³ Jua kinchjanijmíyaha nda profeta Isaia nk'ie nga b'í ts'ín y'ét'a:

Tínu'yá ntaha nku nda xi tíkjintáya ante kixiu:

“T'endo niyáha Ntíaná. Tjen naxuu niyáha.”

⁴ Nk'ie nga y'ejña Jua, najyun xi kamandakoho ntsjaha chu camello bja kó nku tjabaxín b'ékjá. Chjuba kó ntsjényá kjine. ⁵ Tsitju xuta nanki Jerusalem kó ngayjee xuta xi tjín ante Judea kó andai ntáje Jordan nga j'aisehe Jua. ⁶ Incha kiséntájin ntáje Jordan nk'ie nga kits'ínkie yjohó nga tíhín ngatitsun.

⁷ Nk'ie nga kíkíe Jua nga nkjin já fariseo kó já saduseo tíincha f'ai nga mjehe nga saténtá, as'ai b'í kitsúhu:

—Já ch'onk'un xi b'a k'un! ¿Yá xi b'a kitsúnuu nga kuyúhuu kjuakjahan Ntíaná xi ja tjehe tiña? ⁸ Tu sahá n'oo ni xi kuakúchji nga ja tsankínchj'aha ruu animanuu. ⁹ Najmi tu yjonuu ch'anachohoo: “Ntjehe Abraham ná”, tsa kuixíun. At'aha an b'a tíxinnuu nga santaha kui ndjioi Ntíaná kama ts'ín ma ntjehe Abraham. ¹⁰ Ja tíña nda icho nd'ai nga kuate kjamaha yoo. Kui nga ngayjee yá xi najmi nda tu xi tsjáha, kui xi stisun kó chjanik'ajin ajin nd'íu.

¹¹ An ntánijua tibaténtakohonuu tu xi kuakínchj'aha ruu animanuu. Tunga xi nibáha askahan nga an 'yún nk'a tjehe sa, xi ndahachí najmi tsuhuna tsa k'fínkoho ntéhe. Kui xi Espiritu Santo kó nd'í kuaténtakohonuu. ¹² Kui xi nkú joyaha nda xi ts'ín chuhun tuniñu. Ja kjiya ntsja yá xi ts'ín chunkoho ra tuniñuhu, tu xi ts'ínkj'a t'axíhin tuniñu kó xin ts'ínkj'a tjabaha. As'ai k'j'uatjo tuniñu ni'ya njihí kó k'uéti tjabaha ajin nd'í xi najmi ta kamaha ra kuayáyaha.

B'í ts'ín kiséntá Jesu

(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

¹³ As'ai tsitju Jesu ante Galilea. Ntáje Jordan j'aisehe Jua tu xi kuaténtáha ra. ¹⁴ Tunga najmi títs'ín yuhú Jua nga tjuhun. B'í kitsúhu Jesu:

—Ji ní xi tíhín nga kuaténtání. ¿Nkú tíhín ra nga an t'nibásehení nga kuaténtáhara?

¹⁵ Tunga b'íhí kitsú Jesu:

—N'e yi nd'ai, at'aha nda tjín nga n'etjusaán ngatentee ni xi mjehe Ntíaná.

As'ai kits'ín yu Jua. ¹⁶ Nk'ie nga ja kiséntá Jesu, as'ai tsitjujin ntánijuo kó tu tsix'áhá nk'a ján kó kíkíe Jesu Espirituhu Ntíaná xi nkú joyaha nku chutuju nga nibajennehe.

¹⁷ As'ai kinu'yá nk'a ján nku ntá xi b'a kitsú:

—Kui xu'bi xi Ntina. 'Yun tjona. Tsjo nkjun mana Ntina.

4

B'i ts'in kits'in nganaha Jesu ndanindoo

(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

¹ As'ai Espiritu Santo ngjiko t'axihin Jesu ante kixiu tu xi kjut'ayak'uhun ra ndanindoo. ² Yo y'ejna kjintia yachan nistjin ko yachan nistjen. Askahan kama bjoho. ³ As'ai ndanindoo j'ai kjut'ayak'uhun nga b'i kitsuhu:

—Tsa kjuaxi nga ji xi Ntíhi Ntiana, b'a t'ihin ndjioi nga ninkuan katuma.

⁴ B'i kitsu Jesu:

—B'i titu xujun ehen Ntiana: “Najmi nku tutu ninkuon xi ts'in nga b'entu tik'un xuta. Ko ni ngayjee ehen Ntiana machjehe xuta.”

⁵ As'ai ndanindoo ngjiko Jesu nanki Jerusalem. Kits'in s'esun ma 'yun nk'aha ninku ⁶ ko b'a kitsuhu:

—Tsa kjuaxi nga ji xi Ntíhi Ntiana, chjanik'anki yjohi. At'aha b'a titu xujun ehen Ntiana:

Ntiana k'uxa ntitsjehe xi ma nga kuhin.

Kjesintjenya ntsjahi

tu xi ndaha nku ndjio najmi satenkihi tsukui.

⁷ As'ai b'i kitsu Jesu:

—Ko b'i ta ts'in tij'a ehen Ntiana: “Najmi tu ji chjut'ayak'uin Ntiana, kui xi Ntiahí maha.”

⁸ As'ai tu sa nkuhu asunntu tjenki xi 'yun nk'a ngjiko ngaha ndanindoo. Yo tsakúyjehe ma batexuma ja rej xi tjin asunntee ko kjuachanka xi tihin nga nkunku ⁹ ko b'a kitsuhu:

—Ts'inkjas'ehen ngatentee ni xu'bi tsa kuisinkunch'int'ani nga chankjuni.

¹⁰ B'i kitsu Jesu:

—T'in t'axinni, Satana. At'aha b'a ts'in tij'a ehen Ntiana: “Chankjuni Ntiana, kui xi Ntiahí maha ko nkuhu kui kuni 'ya'ehin.”

¹¹ As'ai ngji t'axin ndanindoo nga y'ejna suba Jesu, ko incha j'ai ntitsjehe Ntiana nga j'aisinkoho.

B'i ts'in kik'atuts'ihin xaha Jesu

(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

¹² Nk'ie nga kint'e en Jesu nga kjiya'yun Jua, ngji ante Galilea. ¹³ Tsitju nanki Nazaret nga ngjik'iejna Capernaum, nanki xi tijna andai ntachak'uun xi tjehe ma nga y'entu xuta xi y'aha ra ntje cha Zabulon ko xi y'aha ra ntje cha Neftali. ¹⁴ B'a kama tu xi tsitjusun ehen Ntiana xi y'et'a nda profeta Isaija nga b'i kitsu:

¹⁵ Antehé xuta xi y'aha ra Zabulon

ko antehé xuta xi y'aha ra Neftali,

ante xi tiña maha andai ntachak'uun,

ngabantá ntaje Jordan,

Galilea ma nga ta jintu xuta xi najmi ntje Israel y'aha ra.

¹⁶ Xi jintu ma jyuun ja kkie nku nd'i chanka.

Xi jintu ma tje nk'iehe ngabayoo ja kitsjehe nku nd'i.

¹⁷ Kui nistjiun kik'atuts'ihin Jesu nga y'enijmi. B'i kitsu nga kinchjako xuta:

—Tankinchj'aha ruu animanu, at'aha ja 'yun tiña tijnanu Ntiana nga tibatexumanu nd'ai.

B'i ts'in kinchjaha Jesu ja ni'yakuya xi tjuhun

(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

¹⁸ Nk'ie nga tsú'ba Jesu andai ntáchak'un Galilea, kieke jo já xi nts'e maha xinkjín. Kui xi Simon xi ta mi Pedro ko Andre. Tíincha kjaník'ja na'ya tjioho ajin ntóo, at'aha tjio incha tsuba jóo. B'i kitsú Jesu:

¹⁹ —Jun já, tsjénkinú. An ts'ian nga xuta nuboo.

²⁰ Ta kuihi chubo y'entu jóo na'yaha ko kitsjennkíhi Jesu. ²¹ As'ai ngjindju sa ko yo kieke jo já xi ta nts'e maha xinkjín. Kui xi Santiago ko Jua xi jáha Zebedeo. Tjintuyáko tsutsuhu na'mihí nga tíincha b'enda na'yaha. As'ai kinchjaha Jesu jóo. ²² Ta kuihi chubo y'entu jóo tsutsuu ko na'mihí nga kitsjennkíhi Jesu.

*B'i ts'ín kama ñjakúnehe xuta Jesu
(Lc. 6:17-19)*

²³ Kikjatsú'ba Jesu ngayjee ante xi tjín Galilea. Tsakúya aya ni'ya sinagoga xi tjín yo ko y'énimí én nda tsuhu Ntíaná nga Ntíaná xi batéxuma. Kits'ínkíhi tu mí ch'ihín ni xi k'uhun xuta. ²⁴ As'ai ngayjee ante xi tjín ante Siria kichubanijmíyaha Jesu. J'aich'áha ngatentee xuta un xi tjín yo, xi tinea yoho nga nkjin tíkja ch'in xi k'uhun, xi un tibehe, xi tjintujín jánindoo, xi tjíhín ch'in b'atsé, ko xi najmi ma fi. Kits'ínkíhi Jesu ngatentee xuta uun. ²⁵ Kitsjennkíhi Jesu nkjin nkjún xuta xi nibaha ante xi tjín Galilea ko Decapoli, xi nibaha nanki Jerusalen ko ante xi tjín Judea ko xi tjín ngabantá ntáje Jordan.

5

*B'i ts'ín kitsúya Jesu yá xutaha xi nda tjín ts'e nginkun Ntíaná
(Lc. 6:20-23)*

¹ Nk'ie nga kieke Jesu nga tíma ñjakú nkjún xuta, as'ai ngjinji nku asunntu tjenki ko yo y'ejña. Yo kama ñjat'áha xuta ni'yakuyáha, ² ko b'i kitsú Jesu nga tsakúyaha:

³ —Á b'a nda tjíhín ts'e xuta xi najmi tjíhín ra kjuanchíná xi tíma 'yún k'un, at'aha kui xi tjintujín má batéxuma Ntíaná.

⁴ Á b'a nda tjíhín ts'e xuta xi tíkjintáha, at'aha kui xi n'ek'íéjyu.

⁵ Á b'a nda tjíhín ts'e xuta xi nímakjuaha, at'aha kui xi ts'ínkjáihín nga kama ts'e t'anankiu.

⁶ Á b'a nda tjíhín ts'e xuta xi mangimjehe ra nga naxu kamaha, at'aha kui xi naxu kama.

⁷ Á b'a nda tjíhín ts'e xuta xi ma nímaha ra xuta, at'aha kui xi chase nímaha.

⁸ Á b'a nda tjíhín ts'e xuta xi je tjíyaha animaha, at'aha kui xi skue Ntíaná.

⁹ Á b'a nda tjíhín ts'e xuta xi tsjáha kjuajyu má nga tjín kjuachán, at'aha kui xi k'úín ntíhi Ntíaná.

¹⁰ Á b'a nda tjíhín ts'e xuta xi tín'e unchaha nk'ie nga naxu ts'ín, at'aha kui xi tjintujín má batéxuma Ntíaná.

¹¹ Á b'a nda tjíhín ts'ajun nk'ie nga ch'on kuitsunu xuta ko nga tsjénki unkienu ko nga nkjin tíkja én tsank'á ch'on tsu kuitsunu tu ngat'ana. ¹² Tsjo katumanuu ko 'yún tsjo kat'enuu, at'aha 'yún chánka chjí xi n'ekjáin ngáha ruu ndjiojmi ján. At'aha b'a ta kin'ehe já profeta xi tjun kis'e nga jun.

*B'i ts'ín tsakúyaha Jesu já ni'yakuyáha xá xi tjíhín jóo asunntei
(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)*

¹³ Jun xi nkú joyaha naxaha asunntee. Tunga tsa ndyja nga'yúhun naxo, ¿nkú ts'ín kama ntia ngáha? Nku ni xi najmi chumí ni chjihí ra kama. Tu ngjuaiyahá sa natsin ján ko kuasinnehe xuta.

¹⁴ Jun xi nkú joyaha nd'íhi asunntee. Nku nanki xi tjíñasun nku asunntu tjenki najmi ma s'ejña 'ma. ¹⁵ Nk'ie nga nd'í b'etí xuta, najmi kinte kaxa b'éjñanki. Tu sa ní b'éjña nk'a tu xi ts'ín ndzjehen ra nd'íu ngatentee xuta xi tjintu ayoo. ¹⁶ B'a ts'ín kats'ín ndzjen

nd'ínuu nginkun xuta, tu xi skuehe xuta ni xi nda tín'o ko ts'íintsjoho Na'minuu xi tíjña ndjiojmi ján.

B'i ts'in kinchjanimiyaha Jesu kjuatéxumaha Ntíaná

¹⁷ 'Najmi tu b'a ts'in n'enkjíntak'un tsa an jái ts'inndyja kjuatéxumoo ko ni xi tsakúya já profeta. Najmi jái ts'inndyja niu. Jái ts'intjusan níná niu. ¹⁸ At'aha kjuaxi ni xi tíxinnuu. Ndaha nku ntu xi tjít'a kjuatéxumoo ndahachí najmi ndyjajihínsén nk'ie nga tíjña sa nk'a ján ko t'anankiu. Kuitjusunyje ní.

¹⁹ 'Kui b'a maha, tsa tjín xi najmi ts'ínchjí ndaha tsa tu nku kjuatéxuma ichí xi tjít'a kjuatéxumoo, ko tsa b'a ts'in kuakúyaha xuta xi kj'ai, kui xi 'yún ichí kama ngáha má batéxuma Ntíaná. Tunga tsa tjín xi ts'ín xi nkú titsu kjuatéxumoo, ko tsa b'a ts'in kuakúyaha xuta xi kj'ai, kui xi chánka kama ngáha má batéxuma Ntíaná. ²⁰ At'aha an b'a tíxinnuu. Tjihin nga 'yún naxu n'etjusun so jun ni xi mjehe Ntíaná nga já chjine'éhen kjuatéxumoo ko já fariseo. Tsa najmi b'a n'oo, ndahachí najmi kuintsubajiun má batéxuma Ntíaná.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga chankjáán xinkía

(Lc. 12:57-59)

²¹ 'Ja kinu'yó nga b'a kik'ihin xuta xi kis'e nistjin nk'ie: “Najmi tu n'ek'iein. Tsa tjín xi ts'ínk'ien animá, kui xi tjihin nga n'e kjuaha ra.” ²² Tunga an b'a tíxinnuu nga tu yáhá ni xi ts'ínkjanko nda nts'e, kui xi tjihin nga n'e kjuaha ra. Tu yáhá ni xi b'a kuitsuhu nda nts'e: “Á b'a nkjún ts'in stjehenni”, kui xi n'e kjuaha nginkun já tjíxoo. Ko tu yáhá ni xi b'a kuitsuhu nda nts'e: “Á b'a 'yún chinihini ji”, kui xi tjehe ra nd'íhi ngak'ien.

²³ 'Kui b'a maha, tsa tí'baihini chjehi asun naxhan chje ko tsa yo kj'uaitsjein nga tinchun chánkoi nda nts'e, ²⁴ tu sahá t'ejñai chjehi anjín naxhan chje ko t'in chubako nda mahi tjun nda nts'e. As'ai nibák'ai ngáhani chjehi.

²⁵ 'Kitsa t'endakoi xi tífiténehi nk'ie nga tjenko sai aya niyoo, tu xi najmi ts'ínkjás'ehe ra ji nda jue. At'aha tsa ts'ínkjás'ehe nginkun nda jue, as'ai nda jue ts'ínkjás'en ngáha ri aya ntsja nda xi kunnta nubayoo ko kui xi nguáya'yihin. ²⁶ Kjuaxi ni xi tíxihin. Najmi kuitjui yo santa nkúhu nga k'uéchjyjei toon xi tjehe.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga chankjáán kjuabixoon

²⁷ 'Ja kinu'yó nga b'a kik'ihin xuta nistjin nk'ie: “Najmi tu biyunéi kjuabixahin.”

²⁸ Tunga an b'a tíxinnuu nga tu yáhá ni xi kuasehe nku tachjuún nga nguásihin, kui xi ajin animaha ja kuakangane kjuabixahan.

²⁹ 'Kui nga tsa tunkuín kixi xi títs'ínkijnejihin ri jé, tu sahá n'esjei ko kjin chjaniyai. At'aha tu sahá nda tjín ngat'a ts'i tsa ndyjat'a nku tíkjá yjonintehi, tu xi b'a ts'in najmi chjanik'ajihin ngak'ien ngayjee yjonintehi. ³⁰ Ko tsa ntsai kixi xi títs'ínkijnejihin jé, tu sahá tíchájái ko kjin chjaniyai. At'aha tu sahá nda tjín ngat'a ts'i tsa ndyjat'a nku tíkjá yjonintehi, tu xi b'a ts'in najmi chjanik'ajihin ngak'ien ngayjee yjonintehi.

B'i ts'in kinchjanimiyaha Jesu kjuabixoon

(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

³¹ 'B'a ta kik'in yaha xuta nistjin nk'ie: “Nda xi k'uéjña chjuúhun, kui xi tjihin nga tsjáha nku xujun xi má nga ja kits'ínkje kjuabixahan.” ³² Tunga an b'a tíxinnuu. Tsa nku nda k'uéjña chjuúhun, tsa chjuúhun najmi kik'at'aha, kui ndo títs'ín nga chjuúhun títangane kjuabixoon. Ko tsa kj'ai nda kuixanko ngáha tachjuún xi y'éjñaha x'ihin, kui ndo xi ta títangane ni xi 'mihí kjuabixan.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga nkjún nga “kate Ntíaná” kuixiáán

³³ 'Ja kinu'yó nga b'a kik'ihin xuta xi kis'e nistjin nk'ie: “Najmi tu: Kate Ntíaná, bixín tsank'ái. Tu sahá n'etjusun ni xi tín'ekie Ntíaná.” ³⁴ Tunga ahán b'a tíxinnuu. Ndahachí najmi tu “kate Ntíaná” bixiún. Najmi tu ndjiojmi ján nungjiun ni xi kuixiún, at'aha yo tíjña Ntíaná nga batéxuma. ³⁵ Ta ndaha najmi tu t'anankiu nungjiun ni xi kuixiún, at'aha

Ntjaná batéxumaha. Ta ndaha najmi tu nanki Jerusalen nungijiun ni xi kuixiún, at'aha kui xi nankihí Nda Rej k'aku.

³⁶ 'Ko ta ndaha najmi tu nintaku nungijiun ni xi kuixiún, at'aha najmi manuu n'ek'ontjaiyo ndaha nku ntsjaku tsa taba ko tsa jma n'ek'io. ³⁷ Tsa tíchasjaiyanuu, "johon" tixiún tsa b'a tjin ko "najmi" tixiún tsa najmi b'a tjin. At'aha én xi s'esun saha, kui xi nibaha ra ndanindoo.

B'i ts'in tsakúya Jesu nkú n'ekaá xi ch'on títs'inná
(Lc. 6:29-30)

³⁸ 'Ja kinu'yó nga b'a kik'ihin xuta nistjin nk'ie: "Xi ch'on ts'in, n'e ngajoya ngaha ra xi nkú kats'in. Tsa nku tunkun kats'in'uhun, a nku tunkun n'e'uhun. Tsa nku ni'yun kats'in'uhun, a nku ni'yun n'e'uhun." ³⁹ Tunga ahán b'a tíxinnuu nga tjeheñtohoó xi ch'on títs'innuu. Tsa tjin xi k'onjin tsa kixihí, tjeihin ko tsa skjúhin. ⁴⁰ Tsa tjin xi mjehe ts'ínkokjuahi xi má nga kjé'ahi chinkahi, tjeihin ko chinka ntsjahi. ⁴¹ Tsa tjin xi ts'in kjuayúhun ri nga k'úinkoi ch'aha nku kilometru tihin, tu sahá t'inkoi jo kilometru tihin. ⁴² Tjeihin xi kuankihi tsa mí nihi ko najmi tu xin chasei tsa tjin xi mjehe kuenyahi tsa mí nihi.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga tihin nga n'etjáá xinkía
(Lc. 6:27-28, 32-36)

⁴³ 'Ja kinu'yó nga b'a kik'ihin xuta nistjin nk'ie: "N'etjói xuta xinki ko n'e unchai xuta kontrahi." ⁴⁴ Tunga ahán b'a tíxinnuu nga tu sahá n'etjói xuta kontrañuu. Tinchihu Ntjaná nga nda kats'ínko xi ch'on títsunuu. Nda n'ohoo xi unkienuu. Chubantjo nginkun Ntjaná xi ch'on títs'innuu ko xi tjennki unkienuu.

⁴⁵ 'B'a n'oo tu xi b'a ts'in kamahanu ntíhi Na'minuu xi tíña ndjiojmi ján. At'aha kui xi ts'intjuhu ts'iu ngayjee xuta, ndaha tsa xi ch'onk'un ko ndaha tsa xi nda. Ko ts'ínk'aha ts'í ngayjee xuta, ndaha tsa xi naxu ts'in ko ndaha tsa xi najmi naxu ts'in. ⁴⁶ At'aha tsa n'etjói xi tjoho jun, ¿mí chjhi xi kujjenuu nk'ie? Santaha já xi f'áchjintjai ch'á nga ts'inxát'aha já Roma b'a ta incha ts'in. ⁴⁷ Ko tsa tu subahá já nts'o xi súniñohoo, ¿mí ni nda tihin xi tín'o nk'ie? Santaha xuta xi najmi be Ntjaná b'a ta incha ts'in. ⁴⁸ Katumo xi tihin nga kamo. At'aha tsjehé Na'minuu xi tíña ndjiojmi ján.

6

B'i ts'in tsakúya Jesu xi nkú ts'in nda kuintsuqaá

¹ 'Najmi tu nginkun xuta naxu n'esjo yjonuu, tsa tu xi skuehenuu nga naxu tín'o. At'aha tsa b'a n'oo, najmi chumi ni chjhi xi tsánuu Na'minuu xi tíña ndjiojmi ján.

² 'Kui b'a maha, nk'ie nga k'uajhini chjehi, najmi tu tjio títjun n'ekjanei, xi nkú ts'in xuta xi tu tsjohó ra bakúchji xi nkú ts'in benkjún Ntjaná aya ni'ya sinagoga ko aya niyóo, tu xi nda skuehe ra xuta. Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Ja títs'ínkjáihin chjhi xi ts'e jóo. ³ Tunga ji, nk'ie nga tí'bai chjehi, najmi tihin nga skue ntsa skjúin ni xi títs'ín ntsa kixi. ⁴ Tu sahá jyuhú kj'i tjein chjehi. Ko kui Na'mihí xi tíbe ni xi 'ma tín'ei, kui xi tsjáhi chjhi.

B'i ts'in tsakúya Jesu xi nkú ts'in chubakaá Ntjaná
(Lc. 11:2-4)

⁵ 'Nk'ie nga chubakoo Ntjaná, najmi b'a tu n'o xi nkú ts'in xuta xi tu tsjohó ra bakúchji xi nkú ts'in benkjún Ntjaná. Kui xi tsjoho bincha ndju aya ni'ya sinagoga ko niyátée nk'ie nga nchjako Ntjaná, tu xi skuehe ra xuta. Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Ja títs'ínkjáihin chjhi xi ts'e jóo. ⁶ Tunga ji, nk'ie nga chubakoi Ntjaná, titjás'ein aya 'mahí, t'echjái ankjuahi ko chubakoi Na'mihí xi tíñako subahi má 'moó. Ko kui Na'mihí xi tíbe ni xi 'ma tíma, kui xi tsjáhi chíhi.

⁷ 'Nk'ie nga chubakoo Ntjaná, najmi tu n'e chjón én xi najmi tihin sin, tsa ta kui ta maha én xi chubo, xi nkú ts'in xuta xi tjin asuntee. Kui xi b'a maha nga ngjuéñjuhu Ntjaná

tū ngat'aha nga 'yún tse tínchja. ⁸ Kui nga najmi b'a tū n'ehenu jun xi nkú nga ts'ín xuta xu'bo. At'aha jahá be títjun Na'minu ni xi machjénnuu kintehe ni nga kuinchíhuu.

⁹ 'Kui b'a maha, b'i ts'ín chubakohonu Ntíaná:

Ji Na'mini xi tinchin ndjiojmi ján,
katenkjúhin xuta.

¹⁰ Tatesumani.

Katuma t'anankij ni xi mjehi xi nkú nga ta tíma ndjiojmi ján.

¹¹ Tjenni nd'ai nichine xi machjénni.

¹² N'endyjat'ani ngatitsunni,

xi nkú ts'ín jin ta n'endyjat'ajhi xi ch'on títs'inni.

¹³ Najmi tu 'baintei nga kujnejiin nga chjút'ayák'unni.

Tu sahá chjúxinni ni xi ch'onk'uun.

At'aha ji xi batexumai,

ko ji xi tjihin nga'yún,

ko ji xi tjihin kjuachánka tu nkj'íéhé ni.

B'a tjín.

¹⁴ 'At'aha tsa n'endyjat'ohoo xuta xi ch'on títs'innuu, b'a ta ts'ín ts'íinndyjat'anuu Na'minu xi tjíña ndjiojmi ján. ¹⁵ Tunga tsa najmi n'endyjat'ohoo xuta xi ch'on títs'innuu, b'a ta ts'ín Na'minu najmi ts'íinndyjat'anuu ngatitsunnuu.

B'i ts'ín tsakúya Jesu xi nkú ts'ín kuinsuba kjintíá

¹⁶ 'Nk'ie nga kuinsuba kjintíó, najmi tu nusin kat'enuu xi nkú 'behe xuta xi tu tsjohó ra bakúchji xi nkú ts'ín benkjún Ntíaná. At'aha kui xi ndzjen ts'ínk'íé ankjin tu xi skuehe ra xuta nga tjintu kjintíá. Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Ja títs'ínkjáihin chjí xi ts'e jóo. ¹⁷ Tunga ji, nk'ie nga kuinchun kjintíái, tu sahá chjújin natí sisin ntsjahi ko tanejin ankjin. ¹⁸ B'a ts'ín najmi skuehe xuta nga tinchun kjintíái. Tu Na'mihí ní xi skue, at'aha kui xi tjíñako subahi má 'moo. Ko kui Na'mihí xi tíbe ni xi 'ma tíma, kui xi tsjáhi chjíhi.

B'i ts'ín tsakúya Jesu xi nkú ts'ín s'eyaná

(Lc. 12:33-36; 16:13)

¹⁹ 'Najmi tu ei asunntej n'e nchinái yjohi, má nga ts'ínkatsúhun xubíu ni xi tjín ko má nga ma stu ni xi tjín ko má fas'en já ndyjé. ²⁰ Tu sa ní ndjiojmi ján n'e nchinái yjohi, má nga najmi ts'ínkatsúhun xubíu ni xi tjín ko má nga najmi ma stu ni xi tjín ko má najmi fas'en já ndyjé. ²¹ B'a tíxihin at'aha má nga tjíña kjuanchináhi, yo ta tjíña animáhi.

²² 'Tunkuín, kui xi xi nkú joyaha nku nd'í xi ts'ín ndzjehen yjonintehi. Kui b'a maha, tsa tunkuín fas'en ni xi nda, ngayjee yjonintehi s'e ndzjehen. ²³ Tunga tsa ni xi najmi nda fas'en tunkuín, ngayjee yjonintehi s'e jyuhun. Kui nga tsa ni xi tjihin nga ts'ín ndzjehen ri tu sahá ts'ín jyun, i'yún nkjún jyun má tinchin ma!

²⁴ 'Ndaha nku nda musu najmi ma ts'ínxát'aha jo já ntia. At'aha nku xi ts'ín unkie ko nku xi ts'íintjo, ko a ra ts'ínxát'a sisihin nku ko ch'on ts'ín kuasehe xinkuu. Kui nga najmi kama n'exát'aha ruu Ntíaná ko kjuanchinóo.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga Ntíaná kuhun ntíhi

(Lc. 12:22-31)

²⁵ 'Kui kjuaha nga b'a tíxihinnuu. Najmi tu fantaha ruu yjonuu ni xi machjénnuu, mí nihi xi chinoo ko mí nihi xi s'iu. Ta ndaha najmi tu fantaha ruu yjonuu ni xi machjéhen yjonintenuu, mí najyuhun xi ndyjoo. Nk'ie ní nga kuinsuboo, kui ní nihi xi 'yún chjíhi ra nga nichinee. Ko yjonintenuu, kui xi 'yún chjíhi ra nga najyuun. ²⁶ Chasohó nise xi tjíma tjen nk'a ján. Najmi b'éntje, najmi b'ékú ko najmi f'átjo ni xi kjine. Tunga Na'minu xi tjíña ndjiojmi ján tsjáha nichine. Ko jun, ¿a najmi 'yúhún chjí so nga nisee? ²⁷ Ko ndaha tsa 'yún kjuántaha ruu yjonuu tu xi sáhanu masen metru, najmi tjín xi nkú ts'ín sáhanu masen metru.

²⁸ ¿Kó á jun fantaha ruu yjonuu najyun xi ndyjahanu? Chase chubayohoo xi nkú ts'ín sá naxú jñóo. Najmi ts'ínxá kó najmi ts'ínnda nachjún. ²⁹ Tunga an b'a tíxinnuu nga ta ndaha nda rej Salomon xi 'yún chánka kama nistjin nk'ie, najmi b'a k'un najyun xi kingja xi nkúhu naxúu. ³⁰ Tsa Ntíaná b'a tsjo ts'ínk'íéntu jñá xi chubá ma cháhá, xi nd'ai ma chá kó ndyjunnj kuiti, ¿a najmi tu sahá 'yún tsjá sanuu najyun xi ndyjoó jun xi 'yún chjí so nga jñóo? ¡Á b'a 'yún ichí s'ejhinnuu Ntíaná!

³¹ Kui b'a maha, najmi tu fantaha ruu yjonuu: “¿Mí nihi xi chineé?” kó “¿Mí nihi xi s'já?” kó “¿Mí najyuhun xi ndyjaá nd'ai?”, tsa kuixiún. ³² At'aha ngatentee ni xu'bi bangisjai xuta xi najmi be Ntíaná, tunga jahá be Na'minnuu xi tíña ndjiojmi ján nga machjénnuu ngatentee niu. ³³ Títjun tjeñnto nga katatéxumanuu Ntíaná kó n'oo ni xi naxu nginkun, kó b'a ts'ín tu k'uaisuhinnuu ngayjee ni xu'bi. ³⁴ Najmi tu fantaha ruu yjonuu mí nihi xi kama ndyjunnj. Ndyjunnj s'e ngáhanuu ante nga kjuánta ngáha ruu yjonuu. At'aha ngayje nistjin y'a kjuasti xi ts'e.

7

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga najmi n'ek'anjiá jé xuta (Lc. 6:37-38, 41-42)

¹ Najmi tu n'ek'anjiu jé xuta xi kj'ai, tu xi najmi ts'ínnijéhennuu Ntíaná. ² At'aha xi nkú nga ts'ín n'ek'anjiu jé xuta xi kj'ai, b'a ta ts'ín ts'ínnijé ngáhanuu Ntíaná. Kó chubá xi n'e chjón nga ch'achuboo, ta kuihi xi k'uachubako ngáhanuu Ntíaná.

³ ¿Nkú ts'ín ji tíchasehe ri stjé xi kjinkihí tunkun nda nts'ei nk'ie nga najmi títs'ín ndzjehin yáxu'ba xi kjinki tunkuín? ⁴ Nk'ie nga yáxu'ba kjinki tunkuín, ¿nkú ts'ín b'a k'úhín ri nda nts'ei: “K'ujaintení nga k'uasjénkia stjé xi kjinki tunkuín?” ⁵ Tín'ei ni xi ts'ín xi tu tsjohó rá bakúchji xi nkú ts'ín benkjún Ntíaná ni xi n'ení ní. N'esje mahi tjun yáxu'ba xi kjinki tunkuín, tu xi nda kama ndzjehen ri nga n'esjenki stjé xi kjinki tunkun nda nts'ei.

⁶ Najmi tu 'bohó nañóo ni xi je nginkun Ntíaná kó najmi tu chínko chjanik'ajihun ni tsjo k'unnuu, at'aha kuasinne chu ni xi tsjo k'unnuu kó santaha kó jun kjinennuu chu.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kuínchíi Ntíaná ni xi nda (Lc. 11:9-13; 6:31)

⁷ Tíinchíu, kó Ntíaná tsjánuu. Tíinchísjo, kó sakúnuu. N'ekjano ankjuo, kó chjux'ánuu. ⁸ At'aha ngatentee xi banki ts'ínkjáihín. Xi bangisjai sakúhu. Kó xi ts'ínkjane ankjuo chjux'áha. ⁹ ¿A tjin ajinnuu nku xi tu ndjiohó tsjáha ntíhi nk'ie nga nínkuan kuankihí? ¹⁰ Tsa tjió kuanki ntíhi, ¿a tu yehé tsjáha? ¹¹ Santaha kó jun xi ch'onk'un yo nga 'bohóo ni xi nda ntínuu. ¿A najmi tu sahá Na'minnuu xi tíña ndjiojmi ján 'yún tsjá saha ni xi nda xuta xi kuankihí?

¹² Kui b'a maha, xi nkú ts'ín mjennuu nga n'ennuu, b'a ta n'ohó xuta xi kj'ai. Kuihí niu xi bakúya kjuatéxumoo kó ni xi y'ét'a já profeta.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén nku ankjuu (Lc. 13:24)

¹³ Títjás'oon ankjuu ntsjíoó. At'aha tayá ankjuu kó tayá niyá xi fi má nga ndyja xuta. 'Yún nkjin xi tíncha fas'en ankjuu xu'bo. ¹⁴ Tunga ntsjyahá ankjuu kó ntsjí niyá xi fi má nga b'entu xuta. Chuba xi tíncha sakúhu ankjuu xu'bo.

B'i ts'ín tsakúya Jesu xi nkú ts'ín yaha rá xuta (Lc. 6:43-44)

¹⁵ Chúhunn yjonuu já profeta tsank'óo. Kui xi kj'uaí ts'ín nímakjuu maña yjohó xi nkúhu chutsanka, tunga kjahán tjíntuyáha xi nkúhu chu kjan. ¹⁶ Kamankjinnuu nkú k'un jóo nk'ie nga choo ni xi ts'íin. At'aha ni xi ts'ín xuta, kui xi nkú joyaha tu xi bjaha nku yá tu. ¿A jñá na'yáhá xi bjaha tuntsjajé? ¿A yá na'yáhá xi bjaha tu higo? ¹⁷ Ngatentee yá xi

nda bjaha tu xi nda. Ko ya xi najmi nda bjaha tu xi najmi nda. ¹⁸ Nku ya xi nda, najmi ma bjaha tu xi najmi nda. Ko nku ya xi najmi nda, najmi ma bjaha tu xi nda. ¹⁹ Ko ngatentee ya xi najmi bjaha tu xi nda, stisun ko s'eti ajin nd'iu. ²⁰ Kui b'a maha, chahanu ja profeta tsank'oo nk'ie nga choo tu xi ts'e.

*B'i ts'in tsakuya Jesu ya xi kjuas'enjin nga Ntiana xi kuatexumaha
(Lc. 13:25-27)*

²¹ Najmi kjuas'enjin nga Ntiana xi kuatexumaha ngatentee xuta xi: "Ji nda maestru, ji nda maestru", titsuna. Xi tits'intjusun ni xi nku ts'in mjehe Na'mina xi tjina ndjiojmi jan, kuihi xi kjuas'enjin yo. ²² Nk'ie nga kuichu nistjin nkjin nkjun xi b'a kuitsuna: "Ji Nda Ntia, ji Nda Ntia, ngajohi y'enijmi, ngajohi tsich'onsjeheni janindo ko nkjin kjuankjun kin'ei." ²³ Tunga an b'a xin ngaha ra xuta xu'bo: "Ndahachi najmi benuu. Tankin t'axinnu jun xi ch'on kin'o."

*B'i ts'in tsakuya Jesu ya xutaha xi nkjink'un
(Lc. 6:47-49; Mr. 1:22)*

²⁴ Kui b'a maha, ngatentee xuta xi nt'e enna ko ts'intjusun, kui xi nku joyaha nku nda kitikjua xi kits'innidasun ni'yaha asun ndjio. ²⁵ As'ai kik'a tsiu, kama 'yun ntaje, ko ntjo kits'ink'ajni ni'yoogo nga mjehe kjanits'in. Tunga najmi tsijnehé at'aha asun ndjio kamandasun. ²⁶ Tunga ngatentee xuta xi nt'e enna ko najmi ts'intjusun, kui xi nku joyaha nku nda chini xi kits'innidasun ni'yaha asun tsumiu. ²⁷ As'ai kik'a tsiu, kama 'yun ntaje, ko ntjo kits'ink'ajni ni'yoogo nga mjehe kjanits'in. Tsijne ni'yoogo nga tsatsunyje.

²⁸ Nk'ie nga ja kamaha Jesu nga b'a kitsu, tu ni xi kama nkjuhun ra ngayjee xuta xi nku ts'in tibakuya. ²⁹ At'aha tibakuya xi nkuhu tsa xa tjihin. Najmi b'a ts'in tibakuya xi nku ts'in bakuya ja chjine'ehen kjuatexumoo.

8

*B'i ts'in kits'innikihi Jesu nku nda xi k'uhun ch'in fentujnu
(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)*

¹ Nk'ie nga j'ajen ngaha Jesu nga nibaha asunntu tjenkiu, nkjin nkjun xuta kit-sjennkíhi. ² As'ai j'aisehe Jesu nku nda xi k'uhun ch'in fentujnu. Tsasinkunch'int'aha ko b'i kitsuhu:

—Ji nda maestru, tsa ji xi mjehi, kama n'e jeni nga chjuxinni ch'in xi k'unna.

³ Kingenne ntsja Jesu nga kits'inko nda un ko b'i kitsuhu:

—Mjena. Katuma jei.

Ta kuihi chubo tsitjuxihin ch'ihin ndo.

⁴ As'ai b'i kitsuhu Jesu ndo:

—Ji najmi tu ch'a xi 'miyaihi ni xi kamat'ain. T'ihinkuchjhi yjohi nda na'miu ko tjein chje xi nku ts'in y'ejna Moise, tu xi skue kixihi xuta nga ja kamanda ngahani.

*B'i ts'in kits'innikihi Jesu nda musuhu nku nda jun k'aku
(Lc. 7:1-10)*

⁵ Nk'ie nga jas'en Jesu nanki Capernaum, as'ai j'aisehe nku nda jun k'aku nga j'ainkíhi nku kjuanda. ⁶ B'i kitsuhu:

—Ji nda ntia, nda musuna kjijna un ni'yana. Najmi ta ma ts'in niyaha ko un tibehe.

⁷ B'i kitsu Jesu:

—Kama kfin ts'innkíhi.

⁸ Tunga b'aha kitsu nda jun k'aku:

—Ji nda ntia, najmi an tsuhuna tsa ni'yana kuitjas'ein. Tu b'a tixin ni nga katumanda nda musuna, ko kamanda ndo ma. ⁹ At'aha xi nkuhu an, tjina xi batexumana ko ta tjina ja jun xi batexumaha. Nk'ie nga: "T'in", xihin nku, as'ai fi. Ko tsa: "Nibai", xihin kj'ai, as'ai niba. Ko tsa nku nda musuna: "N'ei kui nii", xihin, as'ai ts'in.

¹⁰ Nk'ie nga kint'é Jesu én xi kitsú ndo, kama nkjúhún ko b'i kitsúhu xuta xi tjenko:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Ndaha nku xuta xi ntje Israel tjeheñ ra najmi kje sakújinna xi b'i ts'ín s'ejihin an xi nkú ts'ín s'ejihin ndai. ¹¹ Ko b'a tíxinnuu. Nkjin nkjún xuta xi niba tu má xi tjeheñ ni ko k'úéntut'áko yámixo ntje cháná Abraham ko Isaac ko Jacob má batéxuma Ntjaná. ¹² Tunga xuta xi tjeheñ ra nga kjuas'en kai má batéxuma Ntjaná, kui xi ngjuaiya natsin ján má jyuun, ante má nga kjintá xuta ko kuate ni'yun.

¹³ As'ai ta kinchjako ngáha Jesu nda jun k'aku:

—T'in. Ngandahi katuma xi nkú ts'ín kuas'ejihin.

Ta kuihi chubo kamanda nda musuhu nda juun.

B'i ts'ín kits'ínkihi Jesu na nchí'yaha Pedro

(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

¹⁴ Nk'ie nga jas'en Jesu ni'yaha Pedro, kieke nga ch'in kjijñako na nchí'yaha Pedro.

¹⁵ As'ai kits'ínko ntsja tachjúun. Kindyjajihin ch'iun ko tsisintjen nga kitsjáha nichine xi tsichusehe.

B'i ts'ín kits'ínkihi Jesu nkjin xuta un

(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

¹⁶ Nk'ie nga ja kama'ña, j'aich'áha Jesu nkjin nkjún xuta xi tjintujihin jánindoo. Nkuhú tsu'ba én xi kitsú Jesu nga kik'onsje jánindoo ko nga kits'ínkihi ngatentee xuta uun. ¹⁷ B'a kama tu xi tsitjusuhun éhen Ntjaná xi kitsú nda profeta Isaia: “Kui xi ngjiko kju'a'unná ko jak'á ch'inná.”

B'i kitsúhu Jesu já xi mjehe tsjénkihi

(Lc. 9:57-62)

¹⁸ Nk'ie nga kieke Jesu nga nkjin xuta katsendáhi ra, b'i kitsú nga mjehe ngjuai ngabantá ntáchak'uun. ¹⁹ As'ai j'aik'úhún nku nda chjine'éhen kjuatéxumoo ko b'a kitsúhu:

—Ji nda maestru, tsjénkihi tu má xi tjeheñ ni nga k'úin.

²⁰ B'i kitsú Jesu:

—Chu xi tjin ngijñoo tjihin tixa ngijo ko nisee tjihin nuba. Tunga Ntíhi Ndax'iun najmi tjihin má nga kama kjuájñasun nintaku.

²¹ As'ai b'a kitsú nku nda ni'yakuyáha:

—Ji nda maestru, k'uaintení nga tjun kfíngjayánjia na'mina.

²² B'i kitsú Jesu:

—Tsjénkiní ji. T'ejñaihi xuta xi b'a joyaha tsa ja k'ien nga kandjáyanyi suba xuta k'ien xinkjin.

B'i ts'ín kits'ínk'íéjyu Jesu ntjo ko ntáchak'uun

(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

²³ As'ai jas'en Jesu tsutsuu ko já ni'yakuyáha ta jas'enkohó. ²⁴ Tu nkuhú ntjo xi tu xí 'yuhún kamané nk'ie nga tjeñjin ntáchak'uun, santaha íxi kingjá 'mahá ra t'éhen ntóo tsutsuu. Tunga kjifehé Jesu nga b'a tímoo. ²⁵ As'ai já ni'yakuyáha ngji ts'ínkj'áha ko b'a kitsúhu:

—Ji nda maestru, n'ek'ankini! ja kuayáa ei ni!

²⁶ B'i kitsú Jesu:

—¿Á túbinkjuhunnu? ¡Á b'a 'yún íchí s'ejihinnuu Ntjaná!

As'ai tsisintjen Jesu ko ndjá kinchjako ntjo ko ntáchak'uun nga kits'ínk'íéjyu. As'ai kis'e jyuju. ²⁷ Kama nkjúhún jóo ko b'a kitsúhu xinkjin:

—¿Yá ndaha xu'bi nga santaha ntjo ko ntáchak'uun nt'é'éhen ra?

B'i ts'ín kits'ín ndáhi Jesu jo já xi tjintujihin jánindoo

(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

²⁸ Nk'ie nga tsichu Jesu ngabantá ntáchak'uun, nankihí xuta Gadara, as'ai tsitjujín tsjóo nga j'aik'úhun Jesu jo já xi tjíntujíhín jánindoó. Tu ni xí kjahán jóo, nga santaha najmi ta ch'a ma f'a niyá xu'bo. ²⁹ As'ai incha kikjintáya nga b'i kitsúhu Jesu:

—Ji Jesu, Ntíhi Ntía nku tutuu, ¿mí nihi xi tjínkoni? ¿A ja kjúáik'aini kjuanimá kintehe ni nga kuichú nistjiun?

³⁰ Xi tjehe yó nkjin nkjún chinka tíncha kjine jná. ³¹ Kui nga b'a kitsúhu jánindoó nga incha tsankihí Jesu:

—Tsa kuich'onsjeni ei, tu sahá tjennteni nga kuitjás'enjihín chinko.

³² —Tankiún —kitsú Jesu.

As'ai tsitjujíhín jóo jánindoó nga incha ngjikjas'enjihín chinko. Tsangatsanka ngaten-tee chinko nga kikjaník'antjai yjoho má nk'antjaihi yó kó tsixuntujín ntáchak'uun. Yo jesunjin ntá.

³³ As'ai incha tsanka já xi tíncha kunntá chinko. Incha j'ai ajin nantio kó kitsúya ngatentee ni xi kamoó kó ni xi kamaha já xi tjíntujíhín jánindoó. ³⁴ Tu tsitju tentehé xuta nantio nga nibasehe Jesu. Nk'ie nga j'aisehe, incha tsankihí nga kuitju nankihí jóo.

9

B'i ts'in kits'innkihi Jesu nku nda xi najmi ma fi

(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

¹ As'ai jas'en Jesu nku tsutsu nga j'atikjá ntáchak'uun kó tsichu ngáha nankihi. ² Ja kamoó. J'aisehe Jesu já xi y'ang'anki nku nda xi najmi ma fi, xi kjisun nachahan. Nk'ie nga kieke Jesu nga s'ejihín jóo yáha kui, as'ai kinchjako nda uun:

—Tsjo kat'ehe tak'uin, ntína. Ja kama ndyjat'ahi ngatitsuhín.

³ B'i ts'in kits'innkjink'un k'ua já chjine'éhen kjuatéxumoó: “Najmi tibenkjún Ntíaná ndai nga b'a ts'in tinchja.” ⁴ Tunga behé Jesu ni xi tíncha ts'innkjink'un jóo. As'ai b'i kitsúhu:

—¿Á b'a ch'on ts'in tín'enkjíntak'uhunnu? ⁵ ¿Má éhen xi 'yún naxu tjen xi kama xihín ndo? ¿A: “Ja kama ndyjat'ahi ngatitsuhín”? ¿A ra: “Tisintjein kó tjtutjai”? ⁶ Tunga mjehéna kuakuchjínuu nga Ntíhi Ndax'iun tijná ngajoho Ntíaná asunntej xi má nga kama ts'índyjat'aha ngatitsuhún xuta.

As'ai b'i kitsúhu nda xi najmi ma fi:

—Tisintjein, chjúbéi nachahín kó t'in ngáhani ni'yahi.

⁷ Tsisintjen nda uun kó ngji ngáha ni'yaha. ⁸ Nk'ie nga kieke xuta nkjiun nij, kitsankjún kó kits'intsjoho Ntíaná at'aha xu b'a tse nga'yún kitsjáha nku nda.

B'i ts'in kinchjaha Jesu Mateo

(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

⁹ Nk'ie nga títs'in niyá Jesu, kieke nku nda xi 'mi Mateo xi kab'ejña ante má nga f'áchjintjai ch'á nga ts'inxát'aha já Roma kó b'i kitsúhu:

—Tsjénnkiní.

As'ai tsisintjen Mateo kó kitsjennkíhi Jesu.

¹⁰ Kó ni xi kama, nk'ie nga tíkjine Jesu niñu ni'yaha, nkjin nkjún já xi f'áchjintjai ch'á nga ts'inxát'aha já Roma kó já xi najmi naxu ts'intjusun kjuatéxumoó ta incha j'aik'ientut'áha Jesu kó já ni'yakuyáha t'a yámixó.

¹¹ Nk'ie nga kieke já fariseo nij, as'ai b'a kitsúhu já ni'yakuyáha Jesu:

—¿Á já xi f'áchjintjaihi ch'á kó já xi najmi naxu ts'intjusuhun kjuatéxumoó tinekoho niñu nda maestrúnú?

¹² Tunga nk'iehé nga kint'é Jesu éin, b'i kitsú:

—Xuta xi uhun machjéhen já chjinenki, najmi xi ndaha. ¹³ Tankiún kó tinchíyo nkú tsuhu ra éhen Ntíaná xi b'i ts'in tjít'a: “Ni xi mjehéna, nk'ie nga kama nimanuu xuta.

Najmi chje xi k'uéchjintjainuu mjena.” Najmi xuta je jái nchjaha, xuta ngatitsun ní jái nchjaha.

B'i ts'ín kitsúya Jesu nkjé tjihin nga k'úentu kjintía xuta ni'yakuyáha
(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

¹⁴ As'ai j'aisehe Jesu já ni'yakuyáha Jua Bautista ko b'i incha kitsúhu:

—¿Nkú tjihin ra nga najmi b'entu kjintíaaha já ni'yakuyáhi xi nkú ts'ín bintsuba kjintíaahaní jin ko já fariseo?

¹⁵ As'ai b'i kitsú Jesu:

—¿A mahá 'be babaha xuta xi tjintujín nku s'í kjuabixan nk'ie nga tjíñajin saha nda bixoon? Tunga kuichúhú nistjin nga chjú'aha nda bixoon. Nk'iehé nga k'úentu kjintía.

¹⁶ Ta ndaha najmi ch'a b'estikoho najyun chá nku te najyun tsetse xi najmi kjee nibákú. At'aha nibakú najyun tsetse ko kjetiya najyun chóo. B'a ts'ín fi tsehe má kitiyá. ¹⁷ Ko ta ndaha najmi ch'a binchá binu tsetse nku tsa tjabaxín chá. At'aha binu tsetse kjetiya tsa tjabaxín chóo. As'ai fi ndzjo binu ko batsun tsa tjabaxín. Kui nga tsa tjabaxín tsetsehé xincháha binu tsetse, ko b'a ts'ín nda f'átjoho nga joó niu.

B'i ts'ín kits'ínkihi Jesu nku takjín ko nku tachjuún
(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

¹⁸ Nk'ie nga b'a títu Jesu, tu j'aihi yo nku nda tjíxá ko tsasinkúnch'int'aha nga b'i kitsúhu:

—Takjínna ja k'uen. Nibángjennéi ntsai ntína tu xi kj'uaíya ngáha ra.

¹⁹ As'ai tsisintjen Jesu ko ngjiko já ni'yakuyáha nga kitsjennkíhi ndo. ²⁰ Ko tu yohó j'ai tjennkihi Jesu nku tachjuún xi tjihin te jo nú nga jní tít's'ínk'iehe. Kui xi kits'ínko tuts'in najyun xi yja Jesu. ²¹ At'aha b'i ts'ín kits'ínkjink'un: “Tsa tu najyuhun ts'ínko sa, kamanda ngáhana.” ²² Tunga kits'ínk'ótjyahá Jesu nga tsasehe tachjuún ko b'a kitsúhu:

—Ji ntína, tsjo kat'ehe tak'uin. At'aha kuas'ejihin nga Ntíaná kits'ín nibána, kui nga kama nkíhi ri.

Ta kuihi chubo kamanda tachjuún.

²³ Nk'ie nga tsichu Jesu ni'yaha nda tjíxóo, kíkíe yo já xi tít's'ínkjane yánaXu ko xuta xi xaáhan tíncha ts'ín nga tíkjintá. ²⁴ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Tankín ngáhanu. Najmi ka'me takjún. Tu kjifehé.

Tsajnukiehe xuta xi kama ñjakú yo. ²⁵ Tunga nk'iehé nga ja kik'onsje Jesu xuto, as'ai jas'en má kjijña takjún, jakj'á ntsja ko tsisintjen ngáha takjún. ²⁶ Kint'é ngayjee xuta xi tjín yo ni xi kamoó.

B'i ts'ín kikjex'ánkihi Jesu tunkun jo já ka

²⁷ Nk'ie nga tíbitju Jesu yo, kitsjennkíhi jo já ka xi kikjintáya tjennkihi. B'i incha kitsú:

—Ji xi ntjehe David, katuma nímahi jin.

²⁸ Ko nk'ie nga jas'en ni'yaha Jesu, yo incha j'aisehe já ko. B'i kitsú Jesu nga kingjásjaiyaha jóo:

—¿A s'ejinnuu nga kamana ts'ian ni xi mjenuu?

B'a incha kitsú jóo:

—Johon, nda maestru.

²⁹ As'ai kits'ínko Jesu tunkun jóo ko b'i kitsúhu:

—Katuma xi nkú ts'ín tís'ejinnuu.

³⁰ Tsix'ánki tunkun jóo. As'ai b'a kitsú Jesu:

—Tunga najmi tu ch'a 'miyahá ruu ni kamat'on.

³¹ Tunga nk'iehé nga incha ngji jóo, kitsúyaha ngayjee xuta xi tjín yo xi nkú nga kits'ínkoho Jesu.

B'i ts'ín kits'ín ndaíhi Jesu nku nda xi najmi ma nchja

³² Nk'ie nga tíbitju já xi ka kai, incha j'ai xuta xi j'aikoho Jesu nku nda xi najmi ma nchja, at'aha ndanindoo tíñajihin. ³³ Nk'ie nga kik'onsje Jesu ndanindoo, kinchja ngaha nda nimo. Kama nkjühun xuta nkjiun ko b'a incha kitsúhu xinkjín:

—Ndahachi najmi kje yaá ajinná xi ntjehe Israel tjenná nku ni xi b'a tjin.

³⁴ Tunga b'ahá kitsú já fariseo:

—Nga'yuhun ndaninda k'akuhu janindoo m'osjekoho janindoo ndai.

B'i ts'in kama nimaha Jesu xuta

³⁵ Kikjatsú'ba Jesu ngayjee nanki i ko nanki xi xi tjin yo nga tsakuya aya ni'ya sinagoga. Y'enjimi én nda tsu xi titsuya nga Ntjaná xi batexuma ko kits'innkiyjehe ch'in xi k'uhun xuta. ³⁶ Nk'ie nga kieke Jesu xuta nkjiun, kama nimaha, at'aha tinchajihin sén ko chuba tímahá xi nkú joyaha chutsanka xi najmi tihin nda bastu. ³⁷ As'ai kinchjako já ni'yakuyaha nga b'i kitsúhu:

—Xuta xi tjin b'a joyaha nkúhu nku ntje chanka, tunga chubaha maha já musu xi ts'inxájin ni. ³⁸ Kui nga tinchihi ruu xi ts'e ntje nga kats'inkji já musu ajin ntjehe.

10

B'i ts'in kitsjá xaha Jesu já postru xi te joo

(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

¹ As'ai kinchjaha Jesu já ni'yakuyá xi te joo ko kitsjaha nga ngajoho Jesu kamaha jóo k'onsje janindoo xi tíntujihin xuta ko nga ts'innkiyjehe xuta xi ch'ihin.

² Kui xu'bi xi j'áihin já postru xi te joo: tíjun Simon, xi ta 'mi Pedro, ko Andre xi nda nts'e Pedro maha; Santiago ko Jua xi nts'e maha xinkjín, xi jáha Zebedeo; ³ Felipe ko Bartolome; Toma ko Mateo xi j'áchjintjai ch'á; Santiago ntíhi Alfeo ko Tadeo; ⁴ Simon xi mako já kananista ko Juda Iscariote xi askahan kits'inkjas'en Jesu.

B'i ts'in kitsúyaha Jesu já postru xi nkú incha ts'in nga k'uenjimi

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

⁵ As'ai kits'inkji Jesu já ni'yakuyá xi te joo nga kitsúyaha ni xi tihin nga incha ts'in. B'i kitsúhu:

—Najmi tu bankiún má nga najmi tjin xuta xi ntje Israel tjehe ra ko najmi tu bitjas'oon nankihi xuta Samaria. ⁶ Xuta xi ntjehe ní Israel y'aha ra tankihinsoho, xuta xi ja kindyja xi nkú joyaha chutsanka. ⁷ Tankiún ko t'enjimiú nga ja 'yún tiña tíña Ntjaná nga tíbatexuma nd'ai. ⁸ N'enkihúu xuta un, n'ekj'áiyohoo xuta xi ja ka'me, n'enkihúu xuta xi k'uhun ch'in fentujnu tu xi kama jehe nginkun Ntjaná, ko tich'onsjoo janinda xi tíntujihin xuta. Xi nkú ts'in tu kik'áihinuu nga'yún, b'a ts'in tu tisinkonú xuta.

⁹ 'Najmi tu ch'o toonsine aya tsanuu, ta ndaha toontaba, ko ta ndaha kj'ai toon. ¹⁰ Najmi tu ch'o tsa nga n'oo niyá, ta ndaha jo 'yún najyun xi ndyjoo, ta ndaha tjabaxinnté, ko ta ndaha yánise. At'aha xi ts'inxá tihin kixi nga k'uaihi nichine.

¹¹ 'Nk'ie nga kuitjás'oon nku nanki 'yún ko tsa nku nanki ichi, yo tinchisjo nku xi nda animaha. Tintsuboo ni'yaha santa nkúhu nga kuitju ngahanu nanki xu'bo. ¹² Nk'ie nga kuitjás'oon ni'yoo, b'i ts'in suniño: “Kas'enuu kjuajyu”, tíxiún. ¹³ Tsa nda animaha xuta xi ts'e ni'yoo, kas'ehe kjuajyunuu. Tunga tsa najmi nda animaha xuta xu'bo, kak'oyak'un ngahanuu kjuajyunuu.

¹⁴ 'Tsa tjin xi najmi ts'inkjáinnuu ko tsa najmi ngjuenñjuhu énnuu, tu sahá titjusje ngahanu ni'yoo ko tsa nankiu, ko t'etsujno ndyjo tsuku. ¹⁵ Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Nk'ie nga kuichú nistjin nga chasehe ni xi kits'in nga nkúnkú xuta, kui nanki xu'bo xi 'yún un skué saha nga xuta xi kis'e nanki Sodoma ko nanki Gomorra.

B'i ts'in kitsúyaha Jesu já postru nga n'e uncha

¹⁶ 'T'ejin tak'un. An títs'inkjinnuu xi nkú joyaha chutsanka ajihin nañá kjan. Kui nga tintsuba ndahanu xi nkú joyaha ye ko nimakjua n'esjo yjonuu xi nkú joyaha chutujuu.

17 Chuhun yjonu xuta, at'aha ts'inkjas'ennu ja tixoo ko k'uenu aya ni'ya sinagoga.
18 Ngat'ana ngjuaikonu nginkun ja tijuun ko nginkun ja rej, tu xi kuixinyaha ruu joo ko ta xuta xi najmi ntjehe Israel tjehe ra yaha an.

19 Tunga nk'ie nga ts'inkjas'ennu xuta, najmi tu fantaha ruu yjonu nkú n'e chubo ko mí éhen xi kuixiun. At'aha kui chuba xu'bo k'uainuu én xi chubo. 20 At'aha najmi jun xi chubo, Espirituhu ní Na'minuu xi kuinchja nk'ie nga chubo.

21 'Ja xi nts'e maha xinkjin ta kuihi ts'inkjas'en xinkjin nga n'ek'ien. Xi tí'mi na'mi ts'inkjas'en ntíhi. Xi tí'mi ntí kjaánko xi cháha ko ts'ink'ien. 22 Ngat'ana ts'inn unkiehenuu ngayjee xuta. Tunga xi tu nku ndjáha kuasinjna, kui xi k'uanki. 23 Nk'ie nga tsjénki unkienuu xuta xi tjin nku nanki, tu sahá tiju. Tankiun kj'ai nanki. At'aha kjuaxi ni xi tixinnuu. Najmi kfenuu nga kunimo ngayjee nankihi xuta Israel kintehe ni nga kj'uai Ntíhi Ndaxiun.

24 'Nku nda ni'yakuyá najmi 'yún yankjún sa nga nda maestruhu, ko nku nda musu najmi 'yún yakjún sa nga nda ntiaha. 25 Nda tjin ts'e nda ni'yakuyoo tsa b'a ts'in kamaha xi nkúhu nda maestruhu, ko nda tjin ts'e nda musu tsa kuichú ma xi nkú joyaha nda ntiaha. Tsa na'mihi ntíu xi tí'mihi ndaninda Beelzebu, ¿a najmi tu sahá 'yún ch'on k'úin saha ntíhi?

*B'i ts'in tsakúya Jesu yá xi tjin nga kuinkjún
(Lc. 12:4-9)*

26 'Kui b'a maha, najmi tu binkjuhunnu xuta xu'bo. At'aha najmi tjin ni xi 'ma títjo xi najmi cha, ko najmi tjin ni xi tijn 'ma xi najmi s'ejna chji. 27 Ni xi tixinyanuu má jjuun, chuba ngáhanu má ndzeen. Ko én sen xi kunú'yó nga kuinchja, ch'iyyako ngáhanu asun nk'a ni'yo. 28 Najmi tu binkjun xi tu yjoninteehé maha ts'ink'ien tunga najmi mahá ra ts'ink'ien animanuu. Xi ma níhi ts'inkji animanuu ko yjonintenuu ajin ngak'ien, kui ní xi tinkjún.

29 '¿A najmi mahá tsa tu xí nanki chjhi ch'a nga satéña jo nise xi tintí? Ndaha tsa b'a ma, ndaha nku nisee najmi ndyja tsa najmi mjehe Na'minuu. 30 Ngat'a ts'ajun bi, santaha ngayjee ntsjaku tjin xkíhi Na'minuu. 31 Kui kjuaha nga najmi tu binkjuhunnu, at'aha jun xi 'yún chji so nga nkjin nise.

32 'Ngatentee xi ts'inkie yjoho nga bena nginkun xuta, ts'inkie yjona nga be xuto nginkun Na'mina xi tijn ndjiojmi jan. 33 Tunga xi najmi ts'inkie yjoho nga bena nginkun xuta, ko an ta najmi ts'inkie yjona nga be xuto nginkun Na'mina xi tijn ndjiojmi jan.

*B'i ts'in kitsúya Jesu nga kui ngat'aha kuakjanyaha yjoho xuta
(Lc. 12:51-53; 14:26-27)*

34 'Najmi b'a tu ts'in n'enkjintak'un, tsa kjuajyu jáik'iejná asuntej. Najmi kjuajyu jái tsja. Kjuachán ní jái tsja. 35 At'aha jáa tu xi kuakjanyaha yjoho xuta, má nga nku nda ngjuai kontraha na'mihi ko nku takjin ngjuai kontraha naaha ko nku na anta ngjuai kontraha na nchí'yaha. 36 Ta kuihi xinkjin xuta ngjuai kontraha.

37 'Xi 'yún ts'ijntjo sa na'mihi ko tsa naaha nga an, kui xi najmi tsuhu ra nga kama xuta ni'yakuyána. Xi 'yún ts'ijntjo sa ntíhi nga an, najmi tsuhu ra nga kama xuta ni'yakuyána. 38 Xi najmi títjaha yjoho nga tsjénkina santaha tsa kuayá ngat'ana, najmi tsuhu ra nga kama xuta ni'yakuyána. 39 Xi kuangisjái suba nga k'úejna tik'un, tu sahá kuayá. Tunga xi kuayá ngat'ana, kui xi sakúhu nga k'úejna tik'un.

*B'i ts'in kitsúya Jesu chji xi k'uaihi xuta
(Mr. 9:41)*

40 'Xuta xi ts'inkjainnu, ja an tít'inkjainna. Ko xi ts'inkjainna, ta tít'inkjaihín xi kits'in nibána. 41 Xi ts'inkjaihín nku nda profeta at'aha nda profeta ni, xi nkú ts'in tjehe ra b'a ts'in k'uaihi. Ko xi ts'inkjaihín nku nda xi naxu ts'in at'aha naxu ts'in ndo, xi nkú ts'in

tjehen ra b'a ts'ín k'uaihi. ⁴² Ko tsa tjín xi tsjáha nku chutsín ntánijua nch'án xi k'úi nku xuta xu'bi at'aha xuta ni'yakuyána ni, kjuaxi ni xi tíxinnu nga kj'uaihi chjihí xuta xu'bo.

11

B'i kitsú Jesu nga kinchjako já ni'yakuyáha Jua Bautista (Lc. 7:18-23)

¹ Nk'ie nga ja kamaha Jesu nga kitsúyaha já ni'yakuyá xi te joo ni xi tjihin nga incha ts'ín, as'ai incha ngji nga tsakúya ko y'énimí én nda tsuhu Ntíaná nanki xi tjín yo. ² Aya nubayóo kint'é Jua Bautista ni xi títs'ín Jesu. As'ai kits'ínkji k'ua já ni'yakuyáha ³ tu xi ngjuásjaiyaha ra Jesu. B'a incha kitsúhu:

—¿A ji nda xi tjihin nga kj'uai? ¿A ra chúyahá ri kj'ai ndaha?

⁴ B'i kitsú Jesu:

—Tankínk'inyohoo Jua ni xi tínu'yó ko tíyo. ⁵ Tíma chjihí xi kaha. Xi najmi ma fi tijncha fi. Xi k'uhun ch'in fentujnu tímanda. Tínt'é xi stayaha. Tíf'áiyaha xi ja k'ien. Tís'enijmíhi én nda tsuhu Ntíaná xi x'ahan. ⁶ ¡Nda tjín ts'e xi najmi tjín ni xi ts'ínch'oho nga tsjénnkina!

B'i ts'ín kinchjanijmíyaha Jesu Jua Bautista (Lc. 7:24-35)

⁷ Nk'ie nga ja tijncha fi ngáha já ni'yakuyáha Jua Bautista, kik'atuts'ihin Jesu nga kinchjanijmíyaha Jua. B'i kitsúhu xuta nkjiun:

—¿Mí nihi xi tsankinse nkjúhūun ante kixiu? ¿A nku yáxa xi títs'ínk'ajnihí ntjo? ⁸ Tsa najmi, ¿mí nihi xi tsankisohoo? ¿A nku nda xi yja najyun tsjo tjín? Najmi, at'aha xi bja najyun tsjo k'un, kui xi tjintu ni'yaha já rej. ⁹ Tunga, ¿á tsitjuhunu? ¿A ra nkuhú nda profeta tsankisohoo? Johon, kui. An b'a tíxinnu nga kui Jua xi 'yún chánka sa ajihin já profeta. ¹⁰ Jua tinchjanijmíyaha ni xi tjít'a xujun éhen Ntíaná:

Títs'ínkjía nda chjine'enna tu xi ngjuai tíjuhun ri.

K'uénda tíjūn niyáhi.

¹¹ Kjuaxi ni xi tíxinnu. Ndaha nku xuta xi tjín asunntej najmi 'yún chánka sa nga Jua Bautista. Tunga xi 'yún ichí má batéxuma Ntíaná, kui xi 'yún chánka sa nga Jua.

¹² Njstjin nga y'énimí Jua Bautista éhen Ntíaná ko santaha nd'ai 'yún tibixkjanyáha má batéxuma Ntíaná, ko xuta xi kitikjua títs'ín ts'e yo. ¹³ At'aha Ntíaná kits'ínchjén ni xi y'ét'a já profeta ko xi kis'et'a kjuatéxumaha Moise nga kitsjá éhen santaha nkúhu nga j'ai Jua.

¹⁴ Tsa mjenuu n'e s'ejiun éin, Jua kui xi Eliá xi tjihin nga kj'uai. ¹⁵ Xi tjen tjabaxínñju, katasínñju.

¹⁶ ¿Mí nihi xi k'uejña chubayakohona xi nkú k'un xuta xi tjín nd'ai? Kui xi b'a joyaha já asti xi b'entu niyátée ko kjintáyaha xinkjín ¹⁷ nga b'a incha tsu: “Nk'ie nga kin'ekjanej yánaxu, ¿á najmi kichankihinu? Ko nk'ie nga kisej suun nusin, ¿á najmi kich'ihinu?”

¹⁸ At'aha nk'ie nga j'ai Jua, y'ejña kjintía ko najmi kik'i binu. As'ai: “Ndaninda tíñajihin”, kitsú xuta. ¹⁹ Askahan j'ai ngá Ntíhi Ndax'iun xi kjine ko 'bi, ko tu sa b'ahá tsu ngá xuta: “Kui ndai xi 'yún kjine ko 'yún 'bi. Nda nchjako já xi f'áchjintjai ch'á nga ts'ínxát'aha já Roma ko já xi najmi naxu ts'intjusun kjuatéxumoo.” Tunga tís'ejña chjihí kjuankjintak'uhun Ntíaná nk'ie nga tíyaha ni xi títs'ín.

B'i ts'ín kinchjanijmíyaha Jesu xuta xi najmi kits'ínkjáihin éhen (Lc. 10:13-15)

²⁰ As'ai b'i ts'ín ndjá kinchjanijmíyaha Jesu xuta xi tjintu nanki má nga 'yún kits'ín kjuankjún, at'aha najmi ngjik'áha ra animaha:

²¹ —¡Níma rú n'ehenu jun, xuta nanki Corazin! ¡Níma rú n'ehenu jun, xuta nanki Betsaida! At'aha tsa xuta nanki Tiro ko xuta nanki Sidon kieke kjuankjún xi kama ajinnu, ja ra nd'ai ngjik'áha ra animaha nga kingja najyun kfe ko y'entujín nasu.

²² Tunga ahán b'a tíxinnuu. Nístjin nga chāsehe mí nihi xi kits'ín nga nkúnkú xuta, jun xi 'yún un skuē sanuu nga xuta xi kis'e nanki Tiro ko nanki Sidon.

²³ 'Ko jun xuta nanki Capernaum, tsa b'a manuu nga santaha ndjiojmi ján chankjúnnuu, najmi. Tu sa ní santaha ngak'ien kuankínjoon. At'aha tsa xuta nanki Sodoma kieke kjuankjún xi kama ajinnuu, ta tijnā ra santaha nd'ai tsakai. ²⁴ Tunga an b'a tíxinnuu. Nk'ie nga kuichú nístjin nga chāsehe mí nihi xi kits'ín nga nkúnkú xuta, jun xi 'yún un skuē sanuu nga xuta xi kis'e nanki Sodoma.

*B'i ts'ín tsakúchji kjuatsjoho Jesu
(Lc. 10:21-22)*

²⁵ Kui nístjiun b'i kitsú Jesu:

—An títs'intsjoho, Na'mi, Ntija xi ts'e nk'a ján ko t'anankiu. At'aha y'ejña chjihí xuta xi b'a k'un xi nkú joyaha jántí xi ni xi kik'iejña 'maihi já nkjink'uun ko já xi mankjihin ni xi tjin. ²⁶ Johon, Na'mi, at'aha b'a ts'ín kama tsjohi.

²⁷ 'Ngayjee ni xi tjin ja kits'ínkjas'en aya ntsa Na'mina. Najmi ch'a behe Ntíu, tu nkuhú Na'miu xi behe. Ta ndaha najmi ch'a behe Na'miu, tu nkuhú Ntíu xi behe. Ko xuta xi mjehe Ntíu nga kuakúchjihí Na'miu, kui xi skuē Na'miu.

B'i ts'ín kinchjaha Jesu xuta nga kj'uaísehe

²⁸ 'Nibáhasenú ngatentoo xi tsichu manuu nga kich'anjiu ch'áha kjuatéxumoo, ko an tsjanuu nga n'ekj'áíyo. ²⁹ Tjasuntjio nkú tsuhu ra kjuatéxuma xi títakuyá, at'aha ts'ínkjáihin xuta ko nímakjua tjiyana. Sakúnuu xi má nga ts'ínkj'áíya animanuu. ³⁰ At'aha najmi 'ni s'esúntjia ni xi bakuyá ko kijna ch'á xi tsjanuu.

12

*B'i ts'ín kinchjanijmíyaha Jesu nístjin nkjúun
(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)*

¹ Nku xuatu j'ajin Jesu má nga tjíntje tuniñu. Kama bjoho já ni'yakuyáha ko incha kikje'yún tuniñu. Kits'íntjiya ntsja nga kikjine. ² Tunga kiekehé já fariseo ni xi tijncha ts'ín jóo. As'ai b'a incha kitsúhu Jesu:

—Chase ma ri. Ni xi tijnā nkjúhun kjuatéxumoo nga nístjin nkjúun tijncha ts'ín já ni'yakuyáhi.

³ B'i kitsú Jesu:

—¿A najmi kjehe n'eyo má nga tjit'a ni xi kits'ín David nk'ie nga kama bjoho kui ko já xi tjenkoho? ⁴ Jas'en ante nkjúhun Ntíaná ko kikjine ninkuan nkjún xi tjintu yo, ni xi najmi tjihin nga kui kjine ko ta ndaha já xi tjenko, ninkuan xi tu já na'miu ma kjinehé. ⁵ ¿Ko a najmi kjehe n'eyo kui nij xi tjit'a xujun kjuatéxumoo? Já na'mi xi ts'inxá aya ninku nga nístjin nkjúun najmi chumi jéhe b'anji. ⁶ An b'a tíxinnuu. Ei tijnājinuu nku xi 'yún chánka sa nga ninku.

⁷ 'Tunga najmi kjehe mankjinnuu éhen Ntíaná xi b'a ts'ín tjit'a: “Ni xi mjehéna, nk'ie nga kama nimanuu xuta. Najmi chje xi k'uéchjintjainuu mjena.” Tsa mankjinnuu éen, najmi chuba n'enijéhe ruu xuta xi najmi tjihin jé. ⁸ At'aha Ntíhi Ndax'iun batéxumaha santaha ko nístjin nkjúun.

*B'i ts'ín kits'ínkijhi Jesu nku nda xi ch'ihin ntsja
(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)*

⁹ Ngjikjas'en Jesu ni'ya sinagoga. ¹⁰ Yo ta kab'ejña nku nda xi ch'ihin ntsja. As'ai b'a incha kitsú jóo nga kingjásjaiyaha Jesu, tu xi b'a ts'ín sakúhu ra má tindyajihin Jesu:

—¿A ma n'enki nga nístjin nkjún?

¹¹ As'ai b'a kitsú Jesu:

—Tsa nku xi kabasinjña ei tíñaha nku chutsanka, tsa tu nkúhu tixa kuijnengiya chu nga nistjin nkjún, ¿a najmi kuakj'áhá chu ko k'uasjeya tixo? ¹² Kui b'a maha, ¡'yún chji sa nku xuta nga nku chutsanka! Kui nga ma n'ehe nku ni xi nda nga nistjin nkjún.

¹³ As'ai Jesu b'a kitsúhu nda xi ch'ihin ntsja:

—Tjentei ntsai.

Kingjénte ntsja ndo ko kamanda. B'a kik'ie xi nkúhu ntsja xinkuu. ¹⁴ As'ai incha tsitju yo já fariseo ko y'éndako xinkjin xi nkú ts'in kama ts'ínk'iehen Jesu.

B'i ts'in kits'innkihi Jesu nkjin xuta andai ntachak'uun

¹⁵ As'ai ngji t'axín Jesu, at'aha ja be ni xi mjehe ts'ín jóo. Nkjin nkjún xuta kitsjennkihi. Kits'innkihi ngatentee xi uhun ¹⁶ ko b'a kitsúhu xuta nga najmi incha kuitsuya yáha Jesu.

¹⁷ B'a kama tu xi tsitjusuhun éhen Ntjaná xi kinchja nda profeta Isaia nk'ie nga b'a kitsú:

¹⁸ Ei tíña nda musuna xi j'ajián,

xi tjona ko xi tsjo maha animana.

Tsjaha Espirituna,

ko kuitsuyaha xuta xi tjin asuntee ni xi naxu nginkán.

¹⁹ Najmi kjan kuinchja ko najmi kjintaya,

najmi niyatée kuinú'yá ntaha.

²⁰ Najmi kjét'okjá nku yáxa xi ja títs'okjá.

Najmi ts'ínk'ien nd'í xi tu nintihí tíju saha,

santa nkúhu nga ts'ínndjuú ni xi naxu nginkán.

²¹ Ko xuta xi tjin asuntee kama 'yún tak'un nda musuna.

B'i ts'in kinchjanijmíyaha Jesu ndaninda Beelzebu

(Mr. 3:20-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

²² J'aisehe Jesu xuta xi j'aiko nku nda xi tíñajihin ndanindoo. Kui xi ka ko najmi ma nchja. As'ai Jesu ts'asjehé ndanindoo ndo. Kama chjihí ko kama kinchja. ²³ Tu ni xí kama nkjúnun ra ngayjee xuta. B'a incha kitsúhu xinkjin:

—¿Kutsa kuihí xu'bi xi ntjehe David?

²⁴ Nk'ie nga kint'é já fariseo ni xi tíntcha tsu xuta, b'a incha kitsú:

—Nga'yúhun ndaninda Beelzebu xi nda k'akuhu jánindoo tím'osjekoho ndai jánindoo.

²⁵ Tunga behé Jesu ni xi títs'ínkjink'un jóo, kui nga b'a kitsúhu ra:

—Tsa xuta xi tjinu má batéxuma nku nda rej ta kuihi fi kontraha xinkjin, ta kuihi incha nguá tiya nankihí. Ngatentee nanki ko ni'ya xi ta kuihi fi kontraha xinkjin, najmi tse maha. ²⁶ B'a ta tjin ts'e ndanindoo. Tsa Satana k'onsje suba yjoho, ta kuihi tífi kontra subaha yjoho. Tsa b'a ts'ín, ¿nkú ts'ín tse kuichúkuaha ra nga kuatéxumaha?

²⁷ 'Ko tsa nga'yúhun ndaninda Beelzebu tím'osjekohona jánindoo tibixiún, ¿yá xi ts'e nga'yún xi m'osjekoho jánindoo já ts'ajun? B'a ts'ín ta kuihi jóo bakúchji nga najmi kixi tjinuyánu. ²⁸ Tunga tsa Espiritu Ntjaná tím'osjekohona jánindoo, kui xi tsuhu ra nk'ie nga ja j'ai nistjin nga ja tibatéxuma Ntjaná.

²⁹ ¿Nkú ts'ín nku nda kama kjuas'ehe ni'yaha nku nda xi 'yún tjihin nga'yún ko kjé'aha ra ni xi tjihín? Tjin níhi nga tjun k'ué'yún ndo. B'a ts'ín kama kjé'aha ra ni xi tjihín ndo ni'yaha. ³⁰ Xi najmi an makona, kui xi xuta kontrana. Xi najmi tí'áyakona, kui xi tibaténdzjo.

³¹ 'Kui nga b'a tíxihinnuu. Kama ndyjat'aha xuta ngatentee ngatitsuhun ko ngatentee én ch'on tsu xi kuinchja. Tunga xi ch'on kuitsuhu Espiritu Santo, kui xi najmi ta kama ndyjat'aha ra. ³² Xi nkú kuitsuhu Ntíhi Ndax'iun, kama ndyjat'aha. Tunga xi nkú kuitsuhu Espiritu Santo, kui xi najmi ta kama ndyjat'aha ra, ta ndaha nd'ai ko ta ndaha ndyjun nkiní.

B'i ts'in tsakúya Jesu xi nkú ts'in yaha ra xuta

(Lc. 6:43-45)

³³ 'Tsa tuhu yoo xi nda, nda yoo. Ko tsa tuu xi najmi nda, najmi nda yoo. At'aha tuu bakuchji nkú k'un yoo. ³⁴ Já ch'onk'un xi b'a k'un! ¿Nkú ts'in kama chubahanu ni xi nda, nk'ie nga jun xi ch'onk'un? At'aha ni xi kitsejihin animaha xuta, kui nihi xi bitju ts'a. ³⁵ Nku nda xi nda b'asjejin ni xi nda ajihin ngayjee ni nda xi tjitjoho. Ko nku nda xi ch'onk'un b'asjejin ni ch'onk'un ajihin ngayjee ni ch'onk'un xi tjitjoho.

³⁶ 'Ko an b'a tixinnuu. Nk'ie nga kuichú nistjin nga chasehe ni xi kits'in nga nkunkú xuta, nk'ie ts'inkjas'en kuenta xuta nga nkunkú én xi najmi chumi ni chjihí ra xi kinchja ej. ³⁷ At'aha ta kuihi én xi kichubai n'e kjuaha ri, tsa tihin je ko tsa najmi tihin je.

B'i ts'in kinchjanijmíyaha Jesu xuta xi mjehe skue kjuankjún
(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

³⁸ As'ai k'ua já chijne'éhen kjuatexumoo ko já fariseo b'a incha kitsúhu Jesu:
—Ji nda maestru, mjeni nga chai nku kjuakjún xi n'ei, xi kuakuchji nga Ntiana kits'in nibahi.

³⁹ B'i kitsú Jesu:

—Xuta xi tjin nd'ai tincha banki nga skue nku kjuankjún, at'aha ch'onk'un ko najmi naxu tincha nginkun Ntiana. Tu ni xi kamat'aihín nda profeta Jona nk'ie, tu kuihi kjuankjún xi s'eña chjihí xuta xi tjin nd'ai. ⁴⁰ At'aha xi nkú ts'in y'eña Jona jan nistjin ko jan nistjen aya kats'a ti chanko, b'a ta ts'in k'úeña Ntíhi Ndaxiun jan nistjin ko jan nistjen kinte t'anankiu.

⁴¹ Xuta xi y'entu nanki Ninive kuisintjenko xuta xi tjin nd'ai nk'ie nga kuichú nistjin nga chasehe ni xi kits'in nga nkunkú xuta. Kui xi ts'inkokjuaha xuta xi tjin nd'ai, at'aha kui xi ngikj'áha ra animaha nk'ie nga Jona y'enijmíhi éhen Ntiana. Nd'ai bi, ei tíña nku xi 'yún nk'a tjen sa nga Jona. ⁴² Ko na reina xi tsatexuma nanki Saba kuisintjenko xuta xi tjin nd'ai nk'ie nga kuichú nistjin nga chasehe ni xi kits'in nga nkunkú xuta. Kui xi ts'inkokjuaha xuta xi tjin nd'ai, at'aha kui xi 'yún kjin nibaha nga j'aisínñuju kjuankjink'uhun Salomon. Nd'ai bi, ei tíña nku xi 'yún nk'a tjen sa nga Salomon.

B'i ts'in kinchjanijmíyaha Jesu ni xi maha xuta
(Lc. 11:24-26)

⁴³ 'Nk'ie nga nku ndaninda bitjuhín nku nda, fatsú'basún ante kixiu nga bangisjai má nga ts'inkj'áya. Nk'ie nga najmi sakúhu ante, ⁴⁴ as'ai b'a tsu: “Tu sahá kfin ngáhana ni'yaná má tsitja.” Nk'ie nga b'óya ngáha, ja kjitiya ni'yoó nga f'aise ngáha ra. Kichjuchá ko ja tinda. ⁴⁵ As'ai fikj'á sa yatu jáninda xi 'yún ch'onk'un sa nga kui ko ngatentee incha fas'enjihín ndo. Ko máha nda xu'bo, 'yún ch'on ts'in b'eña askahan nk'ie nga tjuhun. B'a ta kamaha xuta ch'onk'un xi tjin nd'ai.

B'i ts'in kitsúya Jesu yá xi naaha ko yá xi já nts'e
(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

⁴⁶ Nk'ie nga tinchjako sa Jesu xuta nkjiun, tu naaha ní ko já nts'e j'aincha natsiun xi má nga mjehe kuinchjako.

⁴⁷ As'ai tjin xi b'i kitsúhu Jesu:

—Naahi ko já nts'ei kabincha natsin ján. Mje rúhu kuinchjako.

⁴⁸ B'i kitsú Jesu nga kinchjako nda xi j'aikoho éen:

—¿Yá xi nána ko yá xi já nts'é?

⁴⁹ As'ai tsakú xuta ni'yakuyáha ko b'i kitsú:

—Kui xuta xu'bi xi nána ko já nts'é. ⁵⁰ Tu yáha ni xi ts'íntjusun xi nkú ts'in mjehe Na'mina xi tíña ndjiojmi ján, kui xi nda nts'é, na nichja ko nána.

13

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'inchjén nku nda xi tsaténdzjo xujmá
(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

1 Kui nistjiun tsitju Jesu ni'yaha ko ngjik'iejña andai ntáchak'uun. 2 Nkjin nkjún xuta kama ñjakút'aha. Kui nga nku tsutsu ngjik'iejñayaha Jesu, ko ngayjee xuta tsincha andai ntóo má kixiu. 3 Nkjin tíkja ni xi tsakúyaha nga y'éjña chubayaha. B'i kitsú:

—Nku nda tsitju nga ngjiténdzjo xujmá. 4 Nk'ie nga tibaténdzjo xujmóo, k'ua xi tsixuntu andai niyóo. As'ai incha j'ai nisee ko kikjine xujmá xu'bo. 5 K'ua xi tsixuntu ajin ndjio má nga najmi 'yún tjín ninte. Kitsa jasu xujmóo, at'aha najmi 'yún tjain nintee. 6 Tunga nk'iehé nga tsitju ts'íu, kits'ínchjahan ko kixí, at'aha najmi 'yún ngjiyanji kjamaha. 7 K'ua nga xi tsixuntu ajin na'yóo. Kísá na'yóo ko najmi kitsjántehe nga nda saá xujmá xu'bo. 8 Tunga k'uahá nga xi tsixuntu má nga nda nankiu. Tu xí tsehé ni xi kitsjá. Tjín xujmóo xi kitsjá unchan tjíhin, tjín xi kitsjá cháte ko te tjíhin, ko tjín xi kitsjá katé tjíhin. 9 Xi tjen tjabaxínñju, katasínñju.

*B'i ts'ín kitsúya Jesu á tu subahá y'éjña chubayaha nga tsakúya
(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)*

10 As'ai j'aisehe Jesu já ni'yakuyáha ko b'a kitsúhu:

—¿Á tu subahá b'ejña chubayahani nk'ie nga chubakohoni xuta?

11 As'ai b'i kitsú Jesu:

—Jun ja kik'ainuu nga kamankjinnuu ni xi 'ma tjíña ts'e xi nkú ts'ín batéxuma Ntíaná. Tunga xuta xu'bo najmi kik'aihi nga kamankjihin niu. 12 At'aha xi kamankjihin, k'uai saha ko 'yún nda kamankjihin. Tunga xi najmi ts'ínsihin nga kamankjihin, chjú'aha santaha ni xi tjíñaha nga kamankjihin kai. 13 Kui kjuaha tu tib'ejña chubayahá ra xuta xu'bo. At'aha tibase tunga najmi tibehe, ko tint'é tunga najmi tibasínñjuhú ko najmi tímankjihin.

14 'Ni xi tjincha ts'ín xuta xu'bo títs'íntjusun éhen Ntíaná xi kitsúya nda profeta Isaia nk'ie nga b'a kitsú:

'Yún kuasinñju tunga najmi kamankjihinnuu,
ko 'yún chasoo tunga najmi chanú.

15 At'aha ja kama ndjá animaha xuta xu'bi,

kits'ín staya yjoho ko kik'íechja tunkun,
tu xi najmi skuéhe ko najmi kuint'éhe,

ko najmi kamankjihin ra,

tsa ts'íink'óntjaiya animaha ko nga an ts'innkíhi.

16 'Tunga máha jun, á b'a nda tjíhin ts'ajun xi tíyo ko tínu'yó, at'aha tibe tunkun ko tint'é tjabaxínñju. 17 Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Nkjin já profeta ko xuta xi naxu y'entu xi kis'e nistjin nk'ie incha kama mjehe nga skué ni xi tíyo nd'ai, tunga najmi kikiehé. Kama mjehe nga kuint'é ni xi tínu'yó nd'ai, tunga najmi kint'éhé.

*B'i ts'ín tsakúya Jesu xi nkú ts'ín ts'ínkjáihin xuta éhen Ntíaná
(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)*

18 'Kui b'a maha, tjenñjuhúnu nkú tsuhu ra ni xi kuak'iejña chubaya ts'e nda xi tsaténdzjo xujmóo. 19 Nk'ie nga nt'é xuta én xi tsuya nga Ntíaná xi batéxuma, as'ai najmi mankjihin niu, nibá ndanindoo ko kjexín én xi ja kis'entjejin animaha. Kui xutaha xi nkú joya xujmá xi tsixuntu andai niyóo.

20 'Xujmá xi tsixuntu ajin ndjio, kui xutaha xi nt'é éen ko tjen'yún tsjohó ts'ín ts'ínkjáihin. 21 Tunga najmi 'yuhún tjíhin kjamá ajin animaha ko najmi ndjá bincha. Nk'ie nga sakúhu kjuasti ko nk'ie nga n'e uncha tu ngat'aha éen, ts'ín t'axíhin yjoho éen.

22 'Xujmá xi tsixuntu ajin na'yóo, kui xutaha xi ta nt'é éen, tunga ni xi tjíhin asunntej s'entaha ra ko kjuanchinóo b'anachaha. B'a ts'ín najmi sakúntehe ra nga nda saáha éen ajin animaha xuta xu'bo ko najmi tsjá chan.

²³ Tunga máha xujmá xi tsixuntu nanki xi ndoo, kui xutaha xi nt'é éen ko mankjihin. Nda ts'ín nga b'entu. Kui xi b'a joyaha xujmá xi tsjá unchan tjihin, ko tsa xi tsjá cháte ko te tjihin, ko tsa xi tsjá katé tjihin.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén xujmá xi nda ko jñá ch'onk'un

²⁴ Ta y'éjña chubayahá ngáha Jesu nga tsakúya. B'i kitsú:

—Má batéxuma Ntíaná b'a joyaha nku nda xi nda xujmá xi y'éntjejin jñáha. ²⁵ Tunga nk'iehé nga kjintufé, j'ai nda kontraḥa ndo. Y'éntjehin tuniñu jñá ch'onk'un ko as'ai ngji. ²⁶ Nk'ie nga jasu tuniñu ko kis'ehe tu, ta kama chji jñá ch'onk'uun. ²⁷ As'ai incha j'ai já musuhú nda xi ts'e tuniñu ko b'a kitsúhu: “Ji nda ntia, za najmi xujmá ndahá xi y'éntjejin jñáhi? ¿Nkú ts'ín nga tu sa jñá ch'onk'uhún kj'ijin ngáha ra ntjehi?” ²⁸ B'a kitsú ndo: “Nku nda kontra b'a kits'ín.” B'a kitsú já musu: “¿A mjehé ri nga kuankín chjúneyai jñá ch'onk'uun?” ²⁹ Tunga b'ahá kitsú ndo: “Najmi, at'aha tsa chjúneyo jñá ch'onk'uun, ko xka tuniñu chjúyanjiu. ³⁰ Tu sahá katuma chá suba nga joo santaha nkúhu nga kuichú nistjin nga kama chá. Kui nistjiun b'a xihin já xi kuate tuu nga títjun kjéneya jñá ch'onk'uun, kj'uách'á ko k'uéti. Tunga máha tuniñu, kui xi kj'uátjo antehe.”

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén nku k'un mostasa

(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

³¹ Ta y'éjña chubayahá ngáha Jesu nga tsakúya. B'i kitsú:

—Xi nkú ts'ín batéxuma Ntíaná b'a joyaha nku k'un mostasa xi jakj'á nku nda ko y'éntje jñáha. ³² Kui k'un xu'bi xi 'yún ichi sa nga k'un xi k'oo. Tunga nk'iehé nga ma chá, 'yún chánka ma sa nga ni ntje xi b'éntje xuta. Santaha nku yá tu bichú ma, ko f'ai ts'ínnda'á nisee nubaha tjiaha yoo.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén na'yu sahan ninkuan

(Lc. 13:20-21)

³³ As'ai ta y'éjña chubaya ngáha Jesu:

—Xi nkú ts'ín batéxuma Ntíaná b'a joyaha na'yu sahan ninkuan xi jakj'á nku tachjuún ko kits'íntjinko tse nkuan ninkuan. As'ai tsijin ngatente na'yu.

Kui kjuai nga tu nku y'éjña chubayahá Jesu nga tsakúya

(Mr. 4:33-34)

³⁴ B'a ts'ín kinchjako Jesu xuta nkjiun. Y'éjña chubayahá ngayjee ni xu'bi nga kitsúyaha. Najmi kinchjako tsa najmi y'éjña chubayahá. ³⁵ B'a kama tu xi tsitjusuhun éhen Ntíaná xi kitsúya nda profeta nga b'a kitsú:

K'uejñá chubaya,

xinya ni xi tjintu'má santaha nkúhu nga kamanda asuntee.

B'i ts'ín kitsúya Jesu ni xi tsakúya nga kits'ínchjén xujmá xi nda ko jñá ch'onk'un

³⁶ Nk'ie nga ja kits'ínkji Jesu xuta nkjiun, jas'en ni'yaha. As'ai já ni'yakuyáha j'aik'úhun ko b'a incha kitsúhu:

—T'inyani nkú tsuhu ra én xi kuak'ieñña chubayai ts'e jñá ch'onk'un xi tjin ajihin tuniñu.

³⁷ B'i kitsú Jesu:

—Nda xi y'éntje xujmá ndoo, kui xi Ntíhi Ndax'iun. ³⁸ Ante xi má nga y'éntje, kui xi asuntej. Xujmá xi ndoo, kui xutaha xi ts'e má batéxuma Ntíaná. Jñá ch'onk'uun, kui xutaha xi ts'e ndanindoo. ³⁹ Nda kontra xi y'éntje jñá ch'onk'uun, kui xi ndanindoo. Nistjin nga chjúsíntjen tuniñu, kui nistjihin nk'ie nga kfe asuntee. Ko já xi kuate tuniñu, kui xi ntitsjee.

⁴⁰ Xi nkú ts'ín f'áiya jñá ch'onk'uun ko s'etí ajin nd'íu, b'a ta kama nk'ie nga kfe asuntee. ⁴¹ Nk'ie nga kuatéxuma Ntíhi Ndax'iun, ts'ínkji ntítsjehe nga kjéxin ajihin xuta xi ts'e ngayjee xuta xi ts'ínkijnejin ngatitsun xuta xi k'oo ko ngayjee xuta xi ch'on ts'ín.

42 Kui xi kjaníkj'ajin má tíma 'yún nd'íu. Yo kjintá xuta ko kuate ni'yun. 43 Nk'iehé kuat'ai xuta jee xi nkú joyaha ts'íu nga k'úentu má batéxuma Na'mihí. Xi tjeñ tjabaxínñju, katasínñju.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén xuta xi sakúhu nku ni xi 'yún chji

44 'Má batéxuma Ntíaná b'a joyaha xi nkúhu nku nisa tpon xi tíña 'ma nku ante. Nda xi sakúhu niu ta b'éñña 'mahá ngáha at'aha najmi kui ts'e antee. Tsjo mahá ndo niu. Kui nga fitéñayjehe ni xi tíhín ra ko b'atse antee.

45 'Má batéxuma Ntíaná ta b'a joyaha xi nkúhu nku nda xi ts'ínxáko ndjio tsjo k'un.

46 Nk'ie nga sakúhu nku xi 'yún chjhi, as'ai fitéñayje ni xi tíhín ko b'atse ndjio tsjo tjin xu'bo.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén nku na'ya tji

47 'Má batéxuma Ntíaná ta b'a joyaha xi nkúhu nku na'ya xi kikjaníkj'ajin jóo ntáchak'uun. Kixincháha ngayjee tíkjá tji xi tjin. 48 Nk'ie nga kitsehe tji na'yo, as'ai kikje'yún jóo andai ntóo. Yo y'entu nga j'ájin tji xi ndoo. Tsinchá nisin xi ndoo ko kikjaníya xi najmi ndoo. 49 B'a ta kama nk'ie nga kfe asuntee. Kuitju ntítsjee ko ts'ínkj'a t'axín xuta xi ch'onk'un ko xi je. 50 As'ai kjaníkj'ajin xi ch'onk'uun má nga tíma 'yún nd'íu. Yo kjintá xuta ko kuate ni'yun.

51 As'ai b'i kitsú Jesu nga kingjásjaiyaha já ni'yakuyaha:

—¿A kamankjinnuu ngayjee ni xu'bi?

—Johon —incha kitsú jóo.

52 B'i kitsú Jesu:

—Nk'ie nga nku nda chjine'éhen kjuatéxumoo bangiya nkú tsuhu ra nga Ntíaná batéxuma, kui xi b'a joyaha nku nda xi tíñaha nku ni'ya chánka. Bakúchji ni tsjo k'un xi tjintutjóho, ni xi cháha ko ni xi tsetsehe.

B'i ts'ín najmi kin'ekjáihín Jesu

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

53 Nk'ie nga ja kamaha Jesu nga y'éñña chubaya, as'ai tsitju yo. 54 Ngji ngáha nankihí ko tsakúya aya ni'ya sinagoga xi tjin yo. Kama nkjúhun xuto ko b'a incha kitsúhu xinkjín:

—¿Má ngjik'áha kjuankjink'un nanka xi y'aha ndai? ¿Nkú ts'ín mahá ra ts'ihin kjuankjún? 55 ¿A najmi kuihí ndai xi ntíhi nda chjineyóo? ¿A najmi kuihí naaha xi 'mi Maria? ¿A najmi já nts'ehé maha Santiago, Kuse, Simon ko Juda? 56 ¿A najmi eihí ta tjintujinná ngatentee jminchjín nichja ndai? Kui b'a maha, ¿má ngjik'áha ni xi mahá?

57 Kui nga najmi incha kits'ínkjáihín ra. Tunga b'ahá kitsúhu Jesu xuta nkiun:

—Tu má xi tje'hén ni yankjún nku nda profeta. Nkuhú nankihí ko ni'yaha najmi b'a n'ehe.

58 Najmi 'yún kits'ín kjuankjún Jesu yo, at'aha najmi kis'ejihín xuta nga Ntíaná kits'ín nibáha.

14

B'i ts'ín k'ien Jua Bautista

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

1 Kui nstjiun Herode Antipa tíhín xá ante Galilea. Kint'é ni xi títs'ín Jesu ko b'a kitsúhu já xi ts'ínxát'aha:

2 —Jua Bautista niu. Ja j'áya ngáha ra ngabayoo. Kui kjuaha nga tíhín ra nga'yún nga títs'ín kjuankjún.

3 At'aha Herode kits'ínkji já juhún nga jakj'ánijé Jua. Y'é'yún ko kits'ínkjas'en nubayoo. Ngat'aha na Herodia b'a kits'ín. At'aha chjuúhun Felipe kama na Herodia, ko ndo ngá nts'e kamaha Herode. 4 B'a kits'ín ndo at'aha Jua Bautista b'a kitsúhu:

—Tíña nkjúhun kjuatéxumoo ni xi t'n'ei, nga ta jiji tinchunkoi chjuúhun nda nts'ei.

⁵ Kama mjehe Herode nga ts'ínk'ien Jua, tunga tsankjúhún nga b'a ts'ín, at'aha b'a tsu xuta nga nku nda profeta Jua Bautista. ⁶ Tunga nk'iehé nga tsichu nú Herode, ts'asje s'íhi ko kitenki takjihin na Herodia nginkun xuta xi j'ai s'íu, ko tsjo nkjún kamaha Herode. ⁷ As'ai ixí Ntíanáhá kits'ínkie nga tsjáha takjún tu mí nihí ni xi kuankihi. ⁸ Tunga jahá kabinchá'a títjuhún naaha takjún, ko b'i kitsúhu Herode:

—T'eya tabaní nintaku Jua Bautista nga k'uainí.

⁹ As'ai kik'ie babaha nda rej Herode, tunga ngat'aha ní nga ja kats'ínkie Ntíaná nga ts'íntjusun éhen ko ngat'aha já xi kab'entut'áko ho yámixó, kui nga b'a kitsúhu nga k'uaihi ra takjún ni xi títbankihi. ¹⁰ Kitsjá kjuá nga stíkjá nintaku Jua aya nubayóo. ¹¹ Nku taba kis'eya nintaku Jua ko kik'aihi takjún, ko kui xi ngjitsjá ngáha ra naaha niu.

¹² Ja kamoo, já ni'yakuyáha Jua j'aikj'á yjoninte k'ien ko kingjáyaji. As'ai ngji tsúyaha Jesu ni xi kamoo.

B'i ts'ín kits'ínkien Jesu já xi un mii

(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

¹³ Nk'ie nga kint'é Jesu éin, y'eya nku tsutsu nga ngji t'axín suba nku ante má najmi ch'a tjín. Tunga nk'iehé nga kint'é xuta nkjiun nga ja tífi Jesu, as'ai tsuku ngji títjuhún ra Jesu nga ngjitjennki. ¹⁴ Nk'ie nga tsitjujen Jesu tsutsuu, kieke nga nkjin nkjún maha xuta xi títkuyáha. Kama nimaha ko kits'ínkhi xi uhún. ¹⁵ Nk'ie nga ja kama ngixuun, incha j'aik'úhún já ni'yakuyáha ko b'a kitsúhu:

—T'axint'a nkjún ei ko ja 'yún kama ngixun. Tu sahá b'a t'ihín xuto nga katji nanki xi tjíndai ei má nga kama k'uatse ni xi kjine.

¹⁶ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Najmi machjéhen nga ngjuai xuto. Tu sahá jun tjohoon ni xi kjine.

¹⁷ B'a kitsú jóo:

—Un ichí maha ninkuan xi kich'ai ko jo ichí tjo.

¹⁸ —Nibákonú ei —kitsú Jesu.

¹⁹ As'ai b'a kitsúhu xuta nkjiun nga k'úéntujin jñóo. Jakj'á ninkuan xi uun ko tjo xi joo. Tsasenjinki nk'a ján nga kitsjáha máb'achjhi Ntíaná. Tsakjánya ninkuon ko kitsjáha já ni'yakuyáha tu xi kui incha ts'ínndzjo ngáha ra xuta nkjiun. ²⁰ Ngatentee xuto incha kikjine niu santa nkúhu nga incha kitse sisihin. As'ai j'áiya ninkuan xi ts'ankiu. Te jo nisín kama. ²¹ Ma ra un mii jáx'in ko kj'ai jminchjiun ko jántí xi incha kikjine nichinee.

B'i ts'ín ngjisun Jesu ntáchak'uun

(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

²² As'ai b'a kitsúhu Jesu já ni'yakuyáha nga incha kjuas'en tsutsuu ko nga incha ngjuai títjuhún ngabantá ntáchak'uun, at'aha Jesu tsasín niyá xuto nk'ie nga incha ngji ni'yaha. ²³ Nk'ie nga ja kits'ínkji xuta, as'ai ngji nchjako t'axín suba Ntíaná asunntu tjenkiu. Yo tíjña suba nk'ie nga ja kama jyun.

²⁴ Kui chubó ja kamasehen ntáchak'uun tjenjin tsutsuu. T'éhen ntóo títs'instihi, at'aha ntjo 'yún nkjún tísatéjihín tsutsuu. ²⁵ Nkú ra ma nga ja tífi ma sen, tsichu tjennki tíña Jesu jóo nga tífisun ntáchak'uun. ²⁶ Nk'ie nga kieke já ni'yakuyóo nga nibásun ntáchak'uun, incha kitsankjún nkjún. B'a incha kitsú nga kikjintáya nkjún:

—Nku sen nibá yo!

²⁷ Tunga tjen'yún kinchjahá Jesu:

—jyu ní! jAhán niu! jNajmi tu binkjun!

²⁸ As'ai b'i kitsú Pedro:

—Ji nda maestru, tsa kjuaxi nga ji niu, tjein kjuá nga kfínsehe yo má tjenjin ntóo.

²⁹ —Nibái —kitsú Jesu.

As'ai tsitjujen Pedro tsutsuu ko ngjisun ntóo nga ngjisehe Jesu. ³⁰ Tunga nk'iehé nga kieke nga 'yún tíma ntjo, kitsankjún ko nk'ie nga ja tífijintí, kikjintáya:

—ji nda maestru, n'ek'ankiní!

³¹ Ta kuihi chubō jakj'á Jesu ntsja Pedro kō b'a kitsúhu:

—¿Á b'a 'yún ichí s'ejihin ri an! ¿Á jo jan kamaha ri?

³² Nk'ie nga incha jas'en tsutsuu, kitsjenjyú ntjo. ³³ As'ai já xi tíncha tsutsuu kits'intsjohō Jesu nga b'i kitsúhu:

—Kjuaxi nga ji xi Ntíhi Ntíaná.

*B'i ts'ín kits'ínkihi Jesu xuta un xi tjin nanki Genesaret
(Mr. 6:53-56)*

³⁴ Nk'ie nga ja j'atikjako Jesu já ni'yakuyáha ntáchak'uun, as'ai tsichu nanki Genesaret.

³⁵ Nk'ie nga kamankjihin xuta xi tjin yo nga Jesu niu, kits'ínkint'é xuta xi tjin xki ante xi tjíndai yo. As'ai incha j'aisehe Jesu nga j'aiko ngatentee xuta xi uhun. ³⁶ Incha tsankihi tsa tsjantehe tsa tu andai tuts'in najyun xi yja ts'ínko, kō kamanda ngayjee xi kits'ínko najyuhun Jesu.

15

*B'i ts'ín tsakúya Jesu mí nihi xi ts'ín sihi xuta nginkun Ntíaná
(Mr. 7:1-23)*

¹ As'ai incha j'aisehe Jesu já fariseo kō já chjine'éhen kjuatéxumoo xi nibaha nanki Jerusalen. B'a incha kitsúhu:

² —¿Á najmi ts'intjusuhun já ni'yakuyáhi sihin xi y'éjñaná ntje cháná? Najmi títjun bané ntsja nk'ie nga kjine niñu.

³ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Kō máha jun, ¿á najmi n'etjusuhunnu ni xi y'éjña Ntíaná, nga tu sahá sinnuu n'etjusuhunnu? ⁴ Tjít'a má nga b'a kitsú Ntíaná: “Chankjún na'mihí kō naahí”, kō “Xi ch'on kuitsuhú na'mihí kō tsa naaha, kui xi tjihin nga n'ek'ien.” ⁵ Tunga juhún b'a bixiún nga tsa tjin xi b'i kuitsuhú na'mihí kō tsa naaha: “Ngayjee ni xi tjinna nga kúásinkoho kai, ja chje kitsjaha Ntíaná”, ⁶ tsa tjin xi b'a kuitsu, kui xi najmi ta tjihin tsa skuenkjún na'mihí kō tsa naaha. Kui nihi xi bixiún. B'a ts'ín najmi ta n'echjihinu éhen Ntíaná tu ngat'aha sin xi kin'ekjas'ennuu.

⁷ ;Tu tsjohónuu nga bakuchíu xi nkú ts'ín yankjún Ntíaná! Kjuaxi kjáihin ni xi kitsú nda profeta Isaia nk'ie nga b'a ts'ín y'et'a:

⁸ Kui xuta xu'bi tu ts'ahá benkjúnna, tunga animaha kjin tijnaha an.

⁹ Najmi chumi ni chjihí ra chje xi tsjana, at'aha tu kjuatéxumaha xutahá bakúya.

¹⁰ As'ai b'i kitsúhu Jesu xuta nkjiun:

—Tjenñju kō katumankjinnuu. ¹¹ Ni xi fas'en ts'a xuta, najmi kui xi ts'ín sihi nginkun Ntíaná. Ni xi bitju ní ts'a, kui ní nihi xi ts'ín sihi.

¹² As'ai j'aisehe Jesu já ni'yakuyáha kō b'a kitsúhu:

—¿A yai nga já fariseo najmi kuasasihin én xi kuachubai?

¹³ B'i kitsú Jesu:

—N'esjenji santaha kō kjamaha ngayjee yá xi najmi y'éntje Na'mina xi tijná ndjiojmi ján. ¹⁴ Najmi tu nkjún manuu jóo. Já kahá niu xi bakú niyáha xuta ka. Tsa nku nda ka kuakú niyáha kj'ai nda ka, ¿a najmi kuixuntuyáhá nga joó nku tixa?

¹⁵ As'ai b'a kitsú Pedro:

—T'inyani nkú tsuhú ra ni xi kuak'iejña chubayai.

¹⁶ B'i kitsú Jesu:

—¿A ta ndaha jun najmi mankjinnuu? ¹⁷ ¿A najmi yanú nga ngayjee ni xi fas'en ts'a xuta, fi aya kats'a kō bitju ngáha? ¹⁸ Ni xi bitju ní ts'a xuta, kui ní xi nibáha ajin animaha

ko kui xi ts'ín sihi nginkun Ntíaná. ¹⁹ At'aha ajin animaha ní xuta nibaha ra nga ch'on ts'ín ts'ínk'ien xinkjín, nga bangane kjuabixoon, nga tjín xi fantuko jminchjín nga najmi kjee bixan, nga ndyjé ts'ín, nga nchja én tsank'á, ko nga ch'on tsuhu xinkjín. ²⁰ Kuihi ni xu'bjí xi ts'ín sihi xuta nginkun Ntíaná. Tunga tsa kjine ninkuan nga najmi tíjún kuané ntsja, najmi kui nihi xi ts'ín sihi xuta nginkun Ntíaná.

B'i ts'ín nku tachjuún xi najmi ntjehe judio tjeheñ ra tsankihi nku kjuanda Jesu
(Mr. 7:24-30)

²¹ As'ai tsitju Jesu yo nga ngji ante xi tiña maha nanki Tiro ko nanki Sidon. ²² Ko tu kikjintáya tjeñkíhi ra nku tachjuún xi najmi ntje judio tjeheñ ra xi yo tíjña. B'a kitsúhu:
—Ji chá maestru, ji xi ntjehe David, chase nimaní ichí an! ¡Takjín ichína tíjñajihín chánindo, kui nga tu xí uhún tíbehe ra!

²³ Tunga ndahá nku én najmi kinchja Jesu. As'ai j'aise tiñaha já ni'yakuyáha ko b'a incha kitsúhu:

—Tu sahá b'a t'ihín tachjuún nga katji, at'aha tíkjintáya tjeñkiná.

²⁴ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Kits'ín nibána Ntíaná nga tu nkuhú xuta xi ntje Israel tjeheñ ra kfínsehe, xuta xi kindyja xi nkú joyaha chutsanká xi ngji t'axín suba.

²⁵ As'ai j'ai tachjuún, tsasinkúñch'int'aha Jesu ko b'a kitsúhu:

—Ji chá maestru, tísinkoní ichí an!

²⁶ B'i kitsú Jesu:

—Najmi nda tjín tsa chjú'aha ninkuahan jántíu nga kj'uaihi nañóo.

²⁷ As'ai b'a kitsú tachjuún:

—Johon, chá maestru, tunga santahá ni ko nañóo kjine xihí ninkuan xi bixunntunkí yámixaha ntíaha.

²⁸ B'i kitsú Jesu:

—Ji tachjuún, já b'a 'yún s'ejihin ri nga Ntíaná kits'ín nibána! Katuma xi nkú ts'ín mjehi. Ta kuihi chubó kamanda takjihín tachjuún.

B'i ts'ín kits'ínkíhi Jesu nkjin nkjún xuta un

²⁹ Tsitju Jesu yo nga ngji andai ntáchak'un Galilea. As'ai ngjinji nku asuntu tjeñki ko yo y'ejña. ³⁰ Incha j'aisehe Jesu nkjin nkjún xuta nga j'aiko xi najmi ma fi, xi ka, xi najmi ma nchja, xi kutu ntsja, ko nkjin sa xi uhún. Kui xi j'aik'íéntut'áha Jesu ko Jesu kits'ínkíhi ngayjee. ³¹ Kui nga kama nkjúnun ra xuta nkjiun nk'ie nga kieke nga tínchja xuta xi najmi ma nchja, kamanduú ntsja xuta xi kutu ntsja, tjíma xuta xi najmi ma fi, ko kama chjihí xuta xi ka. As'ai incha kits'ínstjohó Ntíaha xuta Israel.

B'i ts'ín kits'ínkjen Jesu já xi ñju mií

(Mr. 8:1-10)

³² As'ai kinchjaha Jesu já ni'yakuyáha ko b'i kitsúhu:

—Tíma nimana xuta nkjiin, at'aha ja tíhín jan nístjin nga tíntukoná ei. Ja najmi ta tíhín ra nichine. Najmi mjena ts'ínkjí kjintíá, at'aha tsa kuayáya aya niyóo.

³³ As'ai b'i incha kitsú já ni'yakuyóo:

—¿Tunga má xi tjeheñ sakúná ei ante t'axín xu'bjí ninkuan xi kamaha ra nga kjine xuta xi b'i nkjún ts'ín nkjin maha?

³⁴ B'i kitsú Jesu:

—¿Nkú tjín ninkuan kich'o?

B'a incha kitsú jóo:

—Yatu maha ko k'ua tjió xixi.

³⁵ As'ai b'a kitsú Jesu nga k'úéñtu xuta nkjiun t'anankiu. ³⁶ Jakj'á ninkuan xi yatuu ko tjió ko kitsjáha máb'achjíhi Ntíaná. Tsakjánya ko kitsjáha já ni'yakuyáha. As'ai já ni'yakuyóo kits'ínndzjohó ninkuon ko tjió xuta nkjiun.

³⁷ Kikjine tente xuta niu santa nkúhu nga kitse sisihin. As'ai j'áiya ninkuan xi ts'anqui. Yatu nisin kama. ³⁸ Nju mij jáx'in ko kj'ai jminchijun ko jánti xi kikjine nichinee. ³⁹ Nk'ie nga kits'ínkji Jesu xuta nkjiun ni'yaha, jas'en ngáha tsutsuu nga ngji ante xi tiña maha nanki Magadan.

16

B'i kitsú Jesu nk'ie nga tsinchihí nku kjuankjún

(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

¹ Incha j'ai já fariseo ko já saduseo nga j'ai kjut'ayák'un Jesu. Tsankihí nga ts'ín nku kjuankjún xi kuakúchji nga Ntíaná kits'ín nibáha. ² Tunga b'ihí kitsú Jesu:

—Nk'ie nga ja ma ngxuun b'a bixiún: “Nda chun kama, at'aha chun jeje nk'a ján.” ³ Ko nga ta jyuun b'a bixín ngó: “Ch'on chun kama nd'ai, at'aha ninti tíncha.” Mankjinnuu ni xi ma chji nk'a ján, tunga, ¿á najmi tímankjihinnuu ni xi tís'ejña chjhihi nistjin nd'ai? ⁴ Xuta xi tjin nd'ai tíncha banki nga skué nku kjuankjún, at'aha ch'onk'un ko najmi naxu tíncha nginkun Ntíaná. Tunga tu ni xi kamat'aihín nda profeta Jona nistjin nk'ie, kui kjuankjúhun xi s'ejña chjihí xuta xi tjin nd'ai.

B'a kitsú Jesu, as'ai ngji t'axihín xuto.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén na'yu san

(Mr. 8:14-21)

⁵ Nk'ie nga tsichu já ni'yakuyáha ngabantóo, tu kichayahá ra nga kik'a ninkuan. ⁶ As'ai b'a kitsú Jesu:

—Nda chasoo. Chuhun yjonuu na'yu sahan já fariseo ko já saduseo.

⁷ As'ai b'i ngján kinchjanijmíyakoho xinkjín já ni'yakuyóo nga najmi incha y'a ninkuan.

⁸ Kamankjihín Jesu ni xi tíncha tsu jóo ko b'a kitsúhu:

—¿Á tichubanijmíyakohonu xinkiu nga najmi kich'ahanu ninkuan? ¿Á b'a 'yún ichí s'ejihinnuu nga Ntíaná kits'ín nibána! ⁹ ¿A tu yje najmi kjehé mankjinnuu? ¿A najmi ta f'áitsjehénnuu ninkuan xi uun xi tsakjanyáha já xi un mij maha ko nkú tjin nisin kin'etso ninkuan xi y'ekú? ¹⁰ ¿Ko a najmi ta f'áitsjehénnuu ninkuan xi yatuu xi tsakjanyáha já xi nju mij maha ko nkú tjin nisin kin'etso ninkuan xi y'ekú? ¹¹ ¿Nkú tjihín ra nga najmi tímankjihinnuu nga najmi ninkuan tinchjanijmíyahana? Tunga chuhún ruu yjonuu na'yu sahan já fariseo ko já saduseo.

¹² As'ai kamankjihín já ni'yakuyóo ni xi tinchja Jesu, nga najmi na'yu sahan ninkuan xi tjihín nga kúhun yjoho. Ngat'aha ní ni xi bakúya já fariseo ko já saduseo tjihín nga kúhun yjoho.

B'i ts'ín kitsúya Pedro nga Jesu xi Ntíaná kits'ín nibáha ngajoho

(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

¹³ Nk'ie nga tsichu Jesu tiña nanki Cesarea, má nga batéxuma nda Felipe, as'ai b'a kitsúhu já ni'yakuyáha:

—¿Yáhá ni Ntíhi Ndax'iun tsu xuta?

¹⁴ B'a kitsú já ni'yakuyóo:

—Tjin xi b'a tíncha tsu nga ji xi Jua Bautista. Tjin ngá xi b'a tíncha tsu nga ji xi Elia. Ko tjin ngá xi b'a tíncha tsu nga ji xi Jeremia ko a ra kj'ai nda profeta.

¹⁵ B'i kitsú Jesu:

—Ko jun, ¿yá xi bixiún nga an?

¹⁶ As'ai b'a kitsú Simon Pedro:

—Ji xi Cristo. Ji xi Ntíhi Ntíaná xi tijná tík'uun.

¹⁷ B'i kitsú Jesu:

—Nda tjin ngat'a ts'i, Simon, ntíhi Jona. At'aha ndaha nku xuta asunntej najmi y'éjña chjhihi ni. Na'mina ní xi tijná ndjiojmi ján y'éjña chjhihi ni. ¹⁸ Ko an b'a tíxihín nga ji

xi k'úihin Pedro. Ts'inndá ninkuna asuhun ndjio xu'bi ko nga'yúhun ngabayoo najmi kamaha ts'iin nganaha xuta xi ts'an. ¹⁹ An tsjaha yubihí má batéxuma Ntíaná. Ni xi k'úét'a'yín ei asuntei, ta s'et'a'yún ndjiojmi ján. Ko ni xi chjundáyai ei asuntei, ta kuindáya ndjiojmi ján.

²⁰ As'ai b'a kitsúhu Jesu já ni'yakuyáha nga najmi tu ch'a kuitsuyaha nga kui xi kits'ín nibáha Ntíaná ngajoho.

B'i ts'ín kitsúya tíjun Jesu nga n'ek'ien

(Mr. 8:31—9:1; Lc. 9:22-27)

²¹ Kui nistjiun kik'atuts'ihin Jesu nga kitsúya kixihí já ni'yakuyáha nga tjihin nga ngjuai nanki Jerusalen, ko nga un nkjún skuéhe aya ntsja jáchá xi tjihin xá ko já ná'mi k'aku ko já chjine'éhen kjuatéxumoo, ko nga n'ek'ien ko nistjin xi ma jahan kj'uaíya ngáha ra ngabayoo.

²² As'ai Pedro ngjiko t'axín Jesu ko b'a kitsúhu nga najmi nda kits'ín nga b'a kitsú. B'a kitsú Pedro:

—Ji ndá maestru, Ntíaná kakjexihin ngayjee ni xu'bo! ¡Najmi tu chumi nihi xi katumahi!

²³ Tunga kits'ínk'ótjiyak'uhún Jesu Pedro ko b'i kitsúhu:

—¡Tiyú xinní, Satana! Ji xi t'n'endyjajinní. At'aha najmi ni xi ts'e Ntíaná t'n'enkjintak'uin. Ni xi ts'e ní xuta asuntei t'n'enkjintak'uin.

²⁴ As'ai b'a kitsúhu já ni'yakuyáha:

—Tsa tjin xi mjehe tsjénnkina, kat'éch'o subaha yjoho ni xi mjehe ko katsjáha yjoho nga kuayá ngat'ana, as'ai katsjénnkina. ²⁵ At'aha xi mjehe ts'ínk'anki suba yjoho nga k'úéjña t'ík'un, kui xi tu sahá kuayá. Tunga xi kuayá ngat'ana, kui xi sakúhu nga k'úéjña t'ík'un. ²⁶ At'aha, ¿mí xi chjihí ra tsa ts'ín ngana xuta ngayjee ni xi tjin asuntee, tsa tu sa ndyjahá ngá animaha? ¿Mí nihi xi tsjá nga k'uéchjintjai animaha? ²⁷ At'aha Ntíhi Ndax'iun kj'uaíko kjuachánkaha Na'mihí ko kj'uaíko ntítsjehe. Nk'ie k'uéchjihí nga nkúnkú xuta ni xi kits'ín. ²⁸ Kjuaxi ni xi tixinnuu. K'ua xi t'incha ei najmi kuayá santa nkúhu nga skué nga kj'uaítéxuma Ntíhi Ndax'iun.

17

B'i kama nga kama chji kjuachánkaha Jesu

(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

¹ Askahan nk'ie nga j'a jun nistjin, Jesu kinchja t'axihin Pedro, Santiago ko Jua xi nts'e maha Santiago. Ngjiko t'axín jóo nku asunntu tjenki nk'a. ² Yo kik'óntjaiya sénnistjihin Jesu nginkun jóo. Tsat'ai ankjin xi nkú joyaha ts'íu ko najyuhun taba xúxú kama ko tsat'ai. ³ Ta kikié jóo Moise ko Eliá nga t'incha nchjanijmíko Jesu. ⁴ As'ai b'a kitsú Pedro:

—Ji ndá maestru, já b'a nda tjihin nga ei kuintsubahaná! Tsa mjehi, ts'inndá ei jan ni'ya yántsú, nku xi kama ts'i, nku xi kama ts'e Moise ko nku xi kama ts'e Eliá.

⁵ Nk'ie nga b'a ta títshu Pedro, tu nkuhú ninti xi tibat'ai j'ai ts'ínk'íéhen jóo ko kinu'yá ajin nintiú nku ntá xi b'a kitsú:

—Kui xu'bi xi Ntína. Tjona ko tsjo mana. Tasinñjuhu.

⁶ Nk'ie nga kint'é nto já ni'yakuyóo tu ni xi incha kitsankjúhún. Kui nga xi t'anankiuhú y'et'aha nintaku nga incha tsinchakúnch'in. ⁷ As'ai j'aik'úhun Jesu ko kits'ínkoho nga b'i kitsúhu:

—Tisintjoon. Najmi tu binkjun.

⁸ Nk'ie nga kingjénk'a ngáha ankjin jóo, najmi ta ch'a xi kikiéhe. Tu Jesu síjña subahá.

⁹ Nk'ie nga ja t'incha nibájen ngáha asunntu tjenkiú, b'a kitsúhu Jesu jóo:

—Najmi tu ch'a xi 'miyohoo ni xi kuayo santaha nkúhu nga kj'uaíya ngáha ra ngabayoo Ntíhi Ndax'iun.

¹⁰ As'ai kingjájaiya já ni'yakuyóo:

—¿Á b'a tsuhu já chjine'éhen kjuatéxumoo nga tjihin nga kj'uaí títjuhun Eliá?

¹¹ B'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi nga kj'uaí títjun Eliá ko k'uénda ngayjee ni xi tjín. ¹² Tunga an b'a tixinnuu nga ja j'ai Eliá, tunga najmi kamankjihín ra xuta tsa Eliá niu. Tu ni xi kama mjehé ra jóo kits'ihin. B'a ta ts'in un skuehe Ntíhi Ndax'iun aya ntsja jóo.

¹³ As'ai kamankjihín já ni'yakuyóo nga Jua Bautista kinchjanijmíyaha Jesu.

B'i ts'in kits'in ndaíhi Jesu nku nda chí xi tijnajihin ndanindoo

(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Nk'ie nga incha j'ai ngáha má nga tíncha xuta nkjiun, as'ai nku nda j'aisehe Jesu ko tsasinkúnch'int'aha nga b'a kitsúhu:

¹⁵ —Ji nda maestru, chase nimahi ichi nda china. Tjin nistjin nga jyuhú kj'i b'atsé ko 'yún un behe. Tjin nga nkjin niyá jnejin nd'iu ko tsa ntániju. ¹⁶ Kjúáiko ho já ni'yakuyáhi, tunga najmi kamahá ra kuats'innkihi.

¹⁷ As'ai b'i kitsú Jesu:

—¿Á b'a 'yún ichi s'ejihin ra Ntíaná xuta xi tjihin nd'ai ko ch'onk'uhun! ¿Nkjé kjin tjihin nga kúatejñajinnuu? ¿Nkjé kjin tjihin nga ts'in chúkjuanuu? Nibákonú nda chíu ei.

¹⁸ As'ai ndjá kinchjako Jesu ndanindoo ko tsitjujihín nda chíu. Ta kuihi chubo kamanda nda chíu. ¹⁹ Askahan já ni'yakuyáha j'aingjásjaiya t'axihin. B'a incha kitsúhu:

—¿Á najmi kamahani kuakich'onsjeheni ndanindoo?

²⁰ B'i kitsú Jesu:

—At'aha 'yún ichi s'ejinnuu Ntíaná. Kjuaxi ni xi tixinnuu. Tsa tu ichi s'ejinnuu xi nkúhu nku k'un mostasa xi 'yún ichi, kama b'a k'úihuun asunntu tjenki xu'bi: “Tiyú xin ei ko t'in t'axín.” As'ai ngjuai t'axín. Ko tu mí nihí ni xi kamanuu, tsa b'a ts'in s'ejinnuu Ntíaná. ²¹ Tunga jáninda xi nkúhu xu'bi najmi chuba bitju. Nk'ie nga chubakaáha Ntíaná ko nga bintsuba kjintiaá, nk'iehé nga bitju.

B'i ts'in ta kitsúyaha ngáha Jesu nga n'ek'ien

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

²² Nk'ie nga tsú'bako Jesu já ni'yakuyáha ante Galilea, b'i kitsúhu:

—N'ekjas'en Ntíhi Ndax'iun aya ntsja xuta ²³ ko incha ts'ínk'iehen. Tunga nistjin xi ma jahan ni kj'uaíya ngáha ra ngabayoo.

Kik'ie nusin nusihin já ni'yakuyóo nga b'a kitsú Jesu.

B'i ts'in y'échji Jesu toon xi masúhun ninku

²⁴ Nk'ie nga tsichuko Jesu já ni'yakuyáha nanki Capernaum, as'ai incha j'aisehe Pedro já xi f'ásuhun toon ninku xi síña nanki Jerusalem. B'a incha kitsúhu Pedro:

—¿A najmi b'échjintjaihi nda maestruhi ninku?

²⁵ —Johon —kitsú Pedro.

As'ai nk'ie nga jas'en Pedro ni'ya má tíña Jesu, tu Jesuhú tjun kinchjako ho:

—Ji Simon, ¿nkú bixín? Já rej xi tjin asunntej, ¿yá xi ts'ínk'iechjintjai? ¿A ntíhi, a ra xuta xi kj'áihi?

²⁶ —Xuta xi kj'ai —kitsú Pedro.

As'ai b'i kitsú Jesu:

—Johon, najmi b'échji ntíhi jóo. ²⁷ Tunga tu xi najmi ch'on kamahá ra jóo, tu sahá t'in andai ntáchak'uun ko ndjein nintu. Tjio xi tjun ngjuait'ahi chjúx'á'ai ts'a. Yo sakúhi toon xi kama k'úechjintjaihini jo xuta. Chjúbéi tooon ko t'ink'iechji xi ts'i ko xi ts'an.

18

B'i ts'in kitsúya Jesu yá xi 'yún chánka má batéxuma Ntíaná

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

¹ Ta kui nistjin xu'bo j'aisehe Jesu ja ni'yakuyaha. B'a incha kitsuhu nga kingjasjaiyaha: —¿Ya xi 'yún chánka sa má batéxuma Ntjaná?

² As'ai kinchjaha Jesu nku nda chí, tsasijnajin masehen jóo ³ ko b'a kitsú:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Tsa najmi kuankínchj'aha ruu animanuu ko n'ek'ontjaiyo yjonuu xi nkú joyaha ntí xi ntí ntí, najmi kuitjás'enjiun nga Ntjaná xi kuatéxumanuu.

⁴ Kui nga tu yaha ni xi ts'ín nimakjuaha yjoho xi nkú joyaha nda chí xu'bi, kui xi 'yún chánka kama má batéxuma Ntjaná. ⁵ Ko xi ngajona ts'ínkjáihin ra nku nda chí xi nkúhu xu'bi, kui xi an títs'ínkjáinna.

B'i ts'ín kinchjanijmíyaha Jesu xuta xi ts'ínkijnejin je xuta xingisoo
(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶ Tu yaha ni xi ts'ínkijnejin ngatitsun nku nda chí xi nkúhu xu'bi xi s'ejihin an, tu saha ra ngandaha xi b'a ts'íun tsa s'et'a 'yunt'a kásin nku ndjio chánka ko chjanik'ajin má nankaha ntáchak'uun. ⁷ Nima ru ts'ihin xuta xi tjin asunnteí, at'aha tjin ni xi ts'ínkijnejihin ngatitsun! Tjihin nga s'e ni xi ts'ínkijnejihin ngatitsun xuta, tunga, jnima ru ts'ihin xuta xi ts'ínkijnejin ngatitsun xuta xi kj'ai!

⁸ Kui b'a maha, tsa ntsai ko tsa tsukui xi títs'ínkijnejihin ngatitsun, tu saha tichákjai ko kjin chjaniyai. Tu saha ngandahi tsa kuitjás'en nimai ko tsa kutui má nga k'úentu tik'un xuta, ko najmi tsa tjit'a nga jóo tsukui ko nga jóo ntsai tunga tu sa ajin nd'í xi najmi mahá ra 'meya chjanik'ajin ngáhi. ⁹ Ko tsa tunkuini xi títs'ínkijnejihin ngatitsun, tu saha n'esjei ko kjin chjaniyai. Tu saha ngandahi tsa kuitjás'en kat'ai má nga k'úentu tik'un xuta, ko najmi tsa tíncha nga jóo tunkuini tunga tu sa ajin nd'í ngak'iehén chjanik'ajin ngáhi.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén nku chutsanka xi kindyja
(Lc. 15:3-7)

¹⁰ T'ejin tak'un. Najmi tu tohón manuu nku nda chí xi nkúhu xu'bi. At'aha an b'a tíxinnuu nga ntítsjehe jántíu xi tjin ndjiojmi ján, tjintu tehente nginkun Na'mina xi tjíña ndjiojmi ján. ¹¹ At'aha Ntíhi Nda'x'iuun j'ai ts'ínk'anki xuta xi ja kindyja kai.

¹² ¿Nkú bixíun? Tsa nku nda tínchaha unchan chutsanka, tsa ndyaha nku, ¿a najmi kuincháha xi cháte ko yachán ñjoo ajin ñóo ko ngjuaingisjai xi kandyjoo? ¹³ Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Tsa sakúsjaihi chu xi kandyjoo, 'yún tsjo kama saha chu xi nku xi kuasakú ngáha ra, nga xi cháte ko yachán ñja xi najmi kandyjoo. ¹⁴ B'a ta ts'ín najmi mjehe Na'minuu xi tjíña ndjiojmi ján tsa ndyja ndaha nku jántí ntí xi nkúhu xu'bi.

B'i ts'ín kinchjanijmíyaha Jesu kjuan'endyjat'oo
(Lc. 17:3)

¹⁵ Tsa ch'on títs'ihin nda nts'eí, t'ihinseihi ko chubanijmíko subai nga b'a t'ihin nga najmi nda tjin ni xi títs'ín. Tsa kuint'é éhin, ja kuijnehi nda nts'eí. ¹⁶ Tunga tsa najmi kuint'é éhin, t'inkoi tsa nku ko tsa jo xuta, tu xi b'a ts'ín s'ehe tsa jo ko tsa jan testiyu xi kuitsuya ni xi kamoó. ¹⁷ Tunga tsa najmi kuint'é éhen jóo, t'inyaihi xuta ninku ni xi títs'ín. Ko tsa najmi kuint'é éhen xuta ninku, katumahi ndo xi nkú joyaha ja xi najmi be Ntjaná ko tsa xi nkúhu ja xi f'áchjintai ch'a nga ts'ínxát'aha ja Roma.

¹⁸ Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Ni xi k'úet'a'yún ei asunnteí, ta s'et'a'yún ndjiojmi ján. Ko ni xi chjundáyo ei asunnteí, ta kuindáyo ndjiojmi ján. ¹⁹ Ko b'ahá ta tíxin ngáhanuu. Tsa jo kamo nga k'úéndo ei asunnteí ni xi mjenuu nga kuinchíhu Na'mina xi tjíña ndjiojmi ján, kui xi tsjanuu ni xi kuinchíu. ²⁰ At'aha má nga kama ñjakú tsa jo ko tsa jan xuta xi s'ejihin an, an ta tijnajin masehen xuta xu'bo.

²¹ As'ai j'ai tiña Pedro ko kingjasjaiya:

—Ji nda maestru, ¿nkú tjin niyá ts'inndyjat'aha nda nts'é nga ch'on títs'ínna? ¿A santaha yatu niyá?

²² B'i kitsú Jesu:

—Najmi tu yatu niyá tíxihin. Cháte ko kan ní niyá nga yatu.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'inchjén nku nda musu xi najmi kits'inndyjat'aha nda musu xinkjín

²³ B'i kitsú Jesu:

—Kui b'a maha, má batéxuma Ntjaná b'a joyaha nku nda rej xi kama mjehe ts'ínko kuenta já musuhú. ²⁴ Nk'ie nga t'ib'atuts'ihin nga t'its'inxki, as'ai j'ai kin'ekasinjña nginkun nku nda musu xi 'yún tse tjehe ts'e. ²⁵ Tunga najmi tjíhín ra ndo toon xi k'uéchj'í ni xi tjehe. As'ai kitsjá kjuá nda ntiaha nga saténa ndo, chjuúhún, ntíhí ko ngayjee ni xi tjíhín, tu xi b'a ts'in kuitju chj'íhí ra toon xi tjehe. ²⁶ As'ai tsasinkúnch'in nda musu nginkun nda ntiaha ko b'a kitsú: “Ji nda ntia, n'e chúkjuá saní ichí. K'uechj'í tentehé ra toohín.” ²⁷ Kama nima ndo nda musuhú. Kits'in ndaí ngáha ra ko kits'inndyjat'a tentehé toon xi tjehe.

²⁸ Tunga nk'iehé nga tsitju nda musu yo, kisatékjá kj'ai nda musu xinkjín xi ichí tjehe ts'e. Kui xi jak'á nga kitsubantu ko b'a kitsúhu: “iT'echj'ína toonna xi tjehin!” ²⁹ As'ai tsasinkúnch'int'aha nda musu xinkjín ko b'i kitsú nga tsankihí: “N'e chúkjuá saní ichí. K'uechj'í tentehé ra toohín.” ³⁰ Tunga najmi kits'in yuhú nda musu. Tu sahá ngjingjáya'yún nda musu xinkjín ndo. Yo rú nguáya santaha nkú rúhu k'uéchj'í ni xi tjehe.

³¹ Nk'ie nga kieke já musu xingisoo ni xu'bi, un nkjún kama k'un ko ngji tsúyaha nda ntiaha ngayjee ni xi kamoo. ³² As'ai kinchja ngáha ra ndantiaha nda musu xu'bo ko b'a kitsúhu: “Ji nda musu ch'onk'un! An kuats'inndyjat'aha ngayjee toon xi tjehin tu ngat'aha nga b'a kuak'inní. ³³ ¿A najmi kohó ji tjíhín nga kama nima nda musu xinkí xi nkú ts'in kama nima ni?” ³⁴ Kama kjahan nda ntiaha. As'ai kits'ínkjas'en nda musu aya ntsja já xi basehe nubayóo tu xi tsjáha ra kjuanima. Yo s'eya santaha nkúhu nga k'uéchj'í toon xi tjehe.

³⁵ B'a ta ts'innu Na'mina xi tjíña ndjiojmi ján tsa najmi ngayjehe animanu n'endyjat'ohoo nts'o.

19

B'i ts'in kinchjanimiyaha Jesu kjuabixoon

(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

¹ Nk'ie nga ja kamaha Jesu nga b'a kitsú, as'ai tsitju ante Galilea nga ngji ante xi tjín Judea xi tjíña ngabantá ntáje Jordan. ² Nkjín nkjún xuta kitsjennkíhí ko yo kits'ínkíhí xuta xi uhún.

³ As'ai j'aisehe Jesu k'ua já fariseo tu xi kikjut'ayák'uhún ra. B'i ts'in kingjásjaiyaha: —¿A kama nku nda chuba ts'ínk'ehé kjuabixahan nga k'uéjña chjuúhún?

⁴ B'i kitsú Jesu:

—¿A najmi kjehe n'eyo éhen Ntjaná má nga tjít'a xi nkú ts'in kits'ínnda Ntjaná xuta nga tuts'ihín ni? B'a ts'in tjít'a: “Nku chjuún nku x'in kits'ínnda.” ⁵ Ko tjít'a ya má nga b'a ta kitsú: “Kui kjuaha nga nku nda k'uéjñaha na'mihí ko naaha nga k'uéjñako chjuúhún, ko nga joo nkuhú kuichú ma.” ⁶ Kui nga najmi ta jo ma saha. Nku ní yjoninte incha maha. Kui b'a maha, ni xi y'é'yúhún Ntjaná, najmi xuta kjéndáya.

⁷ B'a incha kitsú jóo:

—Tunga tsa b'a ts'in tjíña, ¿a b'a ts'in y'éjñaha Moise nga nku nda kama kjésintjehe nku xujun má nga ja t'its'ínk'je kjuabixahan ko b'a ts'in kama k'uéjñaha chjuúhún?

⁸ As'ai b'i kitsú Jesu:

—At'aha ndjá animanu, kui kjuaha nga kits'inj'oho Moise nga kama k'uéjñahanu chjuúnnu. Tunga najmi b'ahá ts'in kis'ejña nga tuts'ihín ni. ⁹ An b'a tíxinnu. Tsa nku nda k'uéjña chjuúhún, tsa chjuúhún najmi kik'at'aha, tsa as'ai kuixanko kj'ai tachjuún, kui xi t'ibangane kjuabixan tjuhún. Ko tsa kj'ai nda kuixanko ngáha tachjuún xi y'éjñaha x'ihín, kui nda xu'bo xi ta t'ibangane ni xi 'mihí kjuabixan.

¹⁰ As'ai já ni'yakuyóo b'a incha kitsúhu Jesu:

—Tsa b'a ts'in tíña ngat'ahá nda xi tíñaha chjuún, tu sahá nda tjín nga najmi kuixaán.

¹¹ B'i kitsú Jesu:

—Najmi ngatentee xuta mankjihin ni xu'bi, nku tutuhú xi Ntíaná kitsjáha nga kamankjihin. ¹² At'aha tjín xuta xi b'a ts'in kitsin nga najmi kama kuixan, ko tjín ngá xi kin'e xanta tu xi najmi kama kuixahan. Ko tjín ngá kj'ai xi ja y'éch'oho yjoho nga kuixan tu xi tu nku Ntíanáhá ts'ínxát'ahá ra. Xi kama ts'ínkjáihin ni xu'bi, kats'ínkjáihin.

B'i ts'in nda kinchjane Jesu jánti xi

(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

¹³ Incha j'aiko xuta ntíhi tu xi Jesu ngjuennehe ra ntsja ko kuinchjantjaihi nginkun Ntíaná. Tunga já ni'yakuyóohó b'a kitsúhu xuta nga najmi b'a incha ts'ín. ¹⁴ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Tjehenntoho jántiú nga kanibásena. Najmi tu jun b'ech'óho. At'aha xuta xi b'a ts'in tjintuyáha xi nkú joyaha jánti xi, kui xi tjeheñ ra nga Ntíaná kuatéxumaha.

¹⁵ Kingjénne ntsja Jesu jántiú. As'ai tsitju yo nga ngji t'axín.

B'i ts'in kinchjanijmiko Jesu nku nda nchiná

(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

¹⁶ J'aisehe Jesu nku nda ko b'a kitsúhu:

—Ji nda maestru, ¿mí ni nda xi tjihin nga ts'ian tu xi kama ts'ínkjáihin ra nga kúatejña t'k'un síán?

¹⁷ As'ai b'i kitsú Jesu:

—¿Á ni xi nda tíchajayahaní? Nku tutuhú maha xi nda. Tsa mjehi kuitjás'ein má nga kuinchun t'k'uin, n'etjusuin ni xi tjit'a kjuatéxumo.

¹⁸ —¿Má xi kui? —kitsú ndo.

B'i kitsú Jesu:

—Najmi tu n'ek'iein. Najmi tu biyunéi kjuabixoon. Najmi tu ndyjé n'ei. Najmi tu testiyu tsank'á n'ei. ¹⁹ Chankjún na'mihí ko naahi. Ko n'etjói xuta xinkí xi nkú ts'in tjohi yjohi.

²⁰ B'a kitsú ndatiu:

—Santa nkúhu nga ndyjana títs'intjusan ngayjee ni xu'bo. ¿Mí nihi xi ndyjat'á sana?

²¹ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Tsa mjehi nga kuichú mai xi tjihin nga kuichú mai, t'ihinteñai ni xi tjihin ko tjeihin xuta x'an. B'a ts'in s'ehe ri kjuanchiná ndjiojmi ján. As'ai nibái nga tsjénkiní.

²² Tunga nk'iehé nga kint'é ndatiu éin, kik'ie nusin nusihin nga ngji, at'aha 'yún nkjún nchiná.

²³ As'ai b'a kitsúhu Jesu já ni'yaku'yáha:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. 'Ni tjín tsa nku nda nchiná kjuas'enjin nga Ntíaná xi kuatéxumaha. ²⁴ B'ahá ta tíxin ngáhanuu nga tu sahá najmi 'ni tjín tsa nku chu camello kjuas'en tíxaha nku nintu nga nku nda nchiná kjuas'enjin nga Ntíaná xi kuatéxumaha.

²⁵ Nk'ie nga kint'é já ni'yakuyóo éin, tu ni xí kama nkjéhún ra ko b'a incha kitsú:

—¿Yá xi kama k'uanki ni ma?

²⁶ As'ai tsase'a Jesu jóo ko b'a kitsúhu:

—Xuta ndahachí najmi kamaha ts'ínk'anke yjoho, tunga Ntíaná maha ts'ínk'anke xuta. At'aha tu mí nihí ni xi maha ts'in Ntíaná.

²⁷ As'ai b'a kitsú Pedro:

—Xi nkúhu jin, ja y'entu tentej ni xi tjinni ko tjénkihi nd'ai. Kui kjuaha, ¿mí nihi xi sakúhúni jin?

²⁸ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Nk'ie nga kuichú nistjin nga n'e tsetse ngayjee ni xi tjín ko nk'ie nga kuakúchji Ntíhi Ndax'iun kjuachánkaha nga k'úéñasun ante má nga kuatéxuma, kui

nistjiun jun xi tjenkonú nd'ai ta kuintsu_{oo} ante xi te jo maha nga kuatexumohoo ntjehe xuta Israel xi te jo tikjá maha. ²⁹ Tu yáhá ni xi ngat'ana y'éjñaha ni'yaha, tsa já nts'e, tsa jminchjín nichja, tsa na'mihí, tsa naaha, tsa ntíhí ko tsa jñá xi tjíhín, kui xutai k'uai ngáha ra unchan niyá tjíhín ni xi y'éjña ko ts'ínkjáíhín nga k'úentu tik'un sín. ³⁰ Nkjin xuta xi tjun nd'ai tsjénki, ko nkjin xi yjanki nd'ai xi tsjén títjun kama ngáha.

20

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén já xi kits'ínxájin tuntsjajé

¹ 'Xi nkú ts'ín batéxuma Ntíaná b'a joyaha nku nda xi tíjñaha nku jñá. Kui xi ta jyun tsitju nga ngjik'íendako já musu tu xi ngjuai ts'ínxájihín ante tuntsjajéhe. ² Nk'ie nga kits'ínj'ó já musu nga kama chjíhí nku toon denari_o nga nku nistjin, as'ai kits'ínkji jóo ajin tuntsjajéhe. ³ As'ai ta ngjihí ngáha ndo, nkú ma nga chubá ñja, ko kieke kj'ai já xi tíincha ajin nantio xi najmi tjíhín xá. ⁴ B'a kitsúhu jóo: "Tu sahá tankín n'exó ko jun ajin tuntsjajéna ko nda tjín k'uechjínju." As'ai ngji jóo.

⁵ 'As'ai ta ngjihí ngáha ndo, nkú ma nga chubá te jo ko nkú ma nga chubá jan, ko b'ahá ta kits'ín ngáha. ⁶ Ko xi nkú ma nga chubá un nga ngixuun ta ngjihí ngáha ndo ko kisakú saha kj'ai já xi najmi tjíhín xá. "Jun, ¿á nku nistjin kab'ahanu ei nga najmi tín'exáhanu?", kitsúhu. ⁷ "At'aha najmi tjín xi títsjá xáni", kitsú jóo. "Tu sahá tankín n'exó ko jun ajin tuntsjajéna", kitsú ndo.

⁸ 'Nk'ie nga kama jyuun, kinchjako nda xi ts'e tuntsjajé nda xi basehe já musu ko b'a kitsúhu: "Chubañjaihi já musu ko t'echjíhí nistjin xi kats'ínxá. Xi askahan kafas'een ch'atuts'ihín ri, santaha nkúhu nga kuichuk'uin xi tjun kafas'een."

⁹ 'Incha j'ai já musu xi jas'en xi nkú ma nga chubá un ko kits'ínkjáíhín nku toon denari_o nga nkúnkú. ¹⁰ As'ai incha j'ai já musu xi tjun jas'een ko b'a incha kitsú animaha nga ts'ati k'uaihi, tunga ta nkuhú toon denari_o kits'ínkjáíhín nga nkúnkú. ¹¹ Nk'ie nga kits'ínkjáíhín niu, y'ésiko nda xi ts'e tuntsjajé. ¹² B'a kitsúhu: "Já xi askahan kafas'een tu nkuhú ora kuats'inxá sa. Tunga tu ngúsuhún kuan'ei nga kuak'iechjíhí jóo ko jin xi kan'e chúkjuai xóo ko nubóo nga nku nistjin tanto." ¹³ Tunga b'ahá kitsú ndo nga kinchjako nda musu xi b'a títsuhu: "Ji nda xinkjían, najmi ch'on títs'inkoho. ¿A najmi nkuhú toon denari_o kab'endakoní? ¹⁴ Chjúbéi tohín ko t'in. Tunga mjehéna tsjaha já xi askahan kafas'een xi nkú nga tjín ta títsjaha. ¹⁵ ¿A najmi kamahá ts'inka ni xi tjínna xi nkú ts'ín mjena? ¿A ra tíma xin tak'unní at'aha nda animana?"

¹⁶ 'B'a ts'ín xi yjanki nd'ai tjun kama ngáha. Ko xi tjun nd'ai, kui xi tsjénki.

B'i ts'ín ta kitsúya ngáha Jesu nga kuayá

(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

¹⁷ Nk'ie nga tjenja Jesu niyá xi fi nanki Jerusalen, kinchja t'axín subaha já ni'yakuyá xi te jo ko b'a kitsúhu:

¹⁸ —Tjenñju. Ja títbankíaán nanki Jerusalen. Ja n'ekjas'en Ntíhí Ndax'iun aya ntsja já na'mi k'aku ko já chjine'éhen kjuatéxumoo. Kui xi incha tsjá kjuá nga n'ek'ien ¹⁹ ko as'ai ts'ínkjás'ehen xuta xi najmi ntje Israel tjehe ra, tu xi incha kuajnikiehe ra ko k'uéhe ko ngjuát'a kruuhu. Tunga nistjin xi ma jahan kj'uaíya ngáha ra ngabayoo.

B'i ts'ín naaha Santiago ko Jua tsankihí Jesu nku kjuanda

(Mr. 10:35-45)

²⁰ As'ai j'ai naaha jáha Zebedeo nga tjenko ts'íhín jáha. Tsasinkúnch'int'aha Jesu nga tsankihí nku kjuanda. ²¹ B'a kitsú Jesu:

—¿Mí nihi xi mjehi?

B'i kitsú tachjún:

—Tjenntei nga nku ntína kat'ejña kixihí ko nku xi kat'ejña skjúhín nk'ie nga kuatexumai.

²² As'ai b'i kitsú Jesu:

—Najmi yo ni xi tbinchu. ¿A kuichúkjuanu nga un skuenu xi nkú ts'ín un skuena?

—Kuichúkjuani —kitsú jóo.

²³ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi nga un skuenu xi nkúhu an. Tunga tsa kuintsuboo nga kixina ko tsa skjúnna, najmi an tíñana nga tsja niu. Ja tjintuhu Na'mina xi tíña ndaha kui antee.

²⁴ Nk'ie nga kint'é já ni'yakuyá xi tee niu, incha kits'ínkjanke já ni'yakuyá xi jóo.

²⁵ Tunga kinchja ñjahá ra Jesu jóo ko b'i kitsúhu:

—Yo xi nkú ts'ín xuta xi tjihin xá ei asunntei 'yún ndjá ts'ínko xuta xingisoo, ko xi tjihin nga'yún ts'ín nga nu'yá'éhen. ²⁶ Tunga ajinnuu najmi b'a kama. Xi mje níhi nga nda k'aku kama ajinnuu, kui xi kats'ín ni xi nda ngandanuu. ²⁷ Xi mjehe nga tjun kama ajinnuu, kui xi katuma nda musunuu. ²⁸ At'aha ta ndaha Ntíhi Ndax'iun najmi j'ai tsa tu xi kui nda n'ehé ra. J'ai ní tu xi ni xi ngandaha xuta j'ai ts'ihin ko tu xi ts'ínkjas'ehen yjoho nga k'uéchjintjai nkjin xuta.

B'i ts'ín kits'ínkihi Jesu jo já ka

(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

²⁹ Nk'ie nga tíncha bitju nanki Jerico Jesu ko já ni'yakuyáha, nkjin nkjún xuta xi kitsjennkíhi. ³⁰ Jo já ka kab'entu andai niyóo. Nk'ie nga kint'é nga yo tífa Jesu, incha kikjintáya:

—Ji xi ntjehe David, katuma nimaahi jin!

³¹ As'ai xuta xi tjín yo kinchjatikoho tu xi k'uéchja'aha ts'a. Tunga tu sahá 'yún incha kikjintáya sa:

—Ji nda maestru, ntjehe David, katuma nimaahi jin!

³² As'ai tsasin'yún Jesu, kinchjaha jóo ko b'a kitsúhu:

—¿Mí nihi xi mjenuu nga ts'innuu?

³³ B'a kitsú jóo:

—Ji nda maestru, mjeni nga kuix'ánki tunkuin.

³⁴ As'ai Jesu kama nimaaha jóo ko kits'ínko tunkun. Ta kuihi chubo kama chjihí ko kitsjennkíhi Jesu.

21

B'i ts'ín jas'en Jesu nanki Jerusalen

(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Nk'ie nga ja tíncha bichú tiña nanki Jerusalen nga incha j'ai Betfage, nanki xi tiña maha asunntu tjenki xi 'mi Yá Olivo, as'ai kits'ínki Jesu jo já ni'yakuyáha ² nga b'i kitsúhu:

—Tankiún nanki íhí xi tíña tiña ján. Yo sakúnuu nku búrrú xi tjít'a'yúnko ntí búrrúhu. Chjundáyo ko nibákonú ei. ³ Tsa tjín xi nkú kuitsunuu, b'a t'ihun: “Nda maestru rú machjéhen chu. As'ai rú ts'ínk'óya ngáha.”

⁴ B'a kama tu xi tsitjusun éhen Ntíaná xi kinchja nda profeta nga b'a kitsú:

⁵ B'a t'ihun xuta xi tjín Sion:

“Chasoo, ja nibásenuu Nda reinuu.

Kui xi nimaakjua, nku búrrú tjísun,
nku ntí búrrú, ntíhi chu xi b'anji ch'á.”

⁶ As'ai ngji ts'íntjusun já ni'yakuyóo ni xi kitsú Jesu. ⁷ Incha j'aiko búrrú ko ntí búrrú. Najyuhun incha kingásuhun ko Jesu y'esuhun chu. ⁸ Nkjin nkjún xuta incha kingjantu najyuhun aya niyóo, ko kj'ai ngá xi tjiaha yá incha tsatet'a ko kingjantu aya niyóo. ⁹ Yún incha kikjintáya xuta nkjin xi yja títjuun ko xi yjankiu nga b'i incha kitsú:

—¡Kats'ínk'an kiná xi ntjehe David! ¡Ntíaná nda kats'ínko xi kits'ín nibá ngajoho!
¡Kats'ínk'an kiná xi tijná nk'a ján!

¹⁰ Nk'ie nga jas'en Jesu nanki Jerusalen, kama nkjúhún ngayjee xuta nantio ko b'a incha kitsú:

—¿Yá ndaha xu'bj?

¹¹ B'a incha kitsú xuta xi tjenko Jesu:

—Nda profeta Jesuuhú niu xi nibáha Nazaret, nanki xi tijnajihin ante Galilea.

B'i ts'ín kik'onsje Jesu já xi tijncha batéña chu má ma natsihin ninku

(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹² As'ai jas'en Jesu má ma natsihin ninku. Kik'onsje ngayjee já xi tijncha batéña ko xi tijncha b'atse chu yo. Kits'ínk'ótsjá yámixaha já xi tijncha ts'ínk'óntjaiya toon ko yáxilehe já xi tijncha batéña chutuju. ¹³ B'i kitsúhu:

—B'a ts'ín tjit'a éhen Ntíaná: “B'a k'úihin ni'yaná nga kui xi kama ni'ya xi má nga xuta kuinchjako Ntíaná.” Tunga jun antehe já ndyjé t'n'e mo.

¹⁴ As'ai incha j'ai xuta ka ko xi najmi ma fi nga j'aisehe Jesu má ma natsihin ninku ko Jesu kits'ínk'ihí. ¹⁵ Tunga já na'mi k'aku ko já chjine'éhen kjuatexumoo incha kama kjahan, nk'ie nga kieke kjuankjún xi tít's'ín Jesu ko nga kint'é ntaha jánti xi xi tijncha nchja natsihin ninku nga b'a tijncha tsu: “¡Kas'ehe kjuachánka xi ntjehe David!” ¹⁶ B'a incha kitsúhu Jesu:

—¿A tínu'yái ni xi tijncha tsu jánti xi?

B'i kitsú Jesu:

—Johon, tít'e. ¿A najmi kjehé n'eyo xujun éhen Ntíaná má nga tjit'a niu? B'i ts'ín tjit'a: Ts'a jánti xi ko xi baki kin'echjéin nga 'yún nda kin'etsjohi.

¹⁷ As'ai Jesu ngji t'axihin xuto. Nanki Betanja ngji. Yo kits'ínkj'a nistjen.

B'i ts'ín ndjá kinchjako Jesu yá higuera xi najmi tjihin tu

(Mr. 11:12-14, 20-26)

¹⁸ Nk'ie nga ta jyuun nga tífi ngáha Jesu nanki Jerusalen, kama bjoho. ¹⁹ Ngjisehe nku yá higuera xi kieke andai nyo, tunga ndahá nku tu najmi kisakúhu, tu subahá xka. B'i kitsúhu yóo:

—Ndahachí najmi ta kas'ehe ri tu.

Tu tjen'yún kixihí yóo. ²⁰ Nk'ie nga kieke já ni'yakuyóo ni xi kamo, kama nkjúhún ko b'a kitsúhu Jesu:

—¿Nkú tjihin ra nga tjen'yún kuaxihí ni yá higuera?

²¹ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi ni xi tixinnuu. Tsa s'ejinnuu Ntíaná ko najmi jo jan kamanuu, najmi tu suba ni xi kuats'ihin yá higuera kamanuu n'oo. Ta kama b'a kuixihun asunntu tjenki xu'bj: “Tiyú xin yo ko chjaníkj'ajin yjohi ajin ntáchak'uun”, ko b'a kama. ²² Ko ngatentee ni xi kuinchihuu Ntíaná nga chubakoo, n'ekjóhoun tsa s'ejinnuu Ntíaná.

B'i kama nk'ie nga kingjásjaiyaha já tixóo Jesu yá xi kitsjá xaha

(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

²³ Jas'en Jesu má ma natsihin ninku ko tsakúya. As'ai j'aik'úhún já na'mi k'aku ko jáchá xi ta tjihin xá ko b'a incha kitsúhu:

—¿Mí xá xi tjihin nga b'a t'n'ei? ¿Yá xi kitsjá xáhi?

²⁴ B'i kitsú Jesu:

—Ko an ta kuasjáyanuu nku ni. Tsa k'úinyanú, xinyanuu mí xáha xi tjinna nga b'a tít's'ian.

²⁵ ¿Yá xi kits'ín nibáha Jua Bautista nga j'aiténta xuta? ¿A Ntíaná, a ra xuta asunnteihí?

As'ai b'i kitsúhu xinkjín jóo nga kinchjanijmíyaha niu:

—Tsa: “Ntíaná kits'ín nibáha Jua”, kuixíaán, as'ai b'a kuitsuná: “¿Á najmi kis'ejihinnu ni xi kitsúhu Jua?” ²⁶ Ta najmi kama tsa: “Xuta asunntej kits'ín nibáha”, kuixíaán, at'aha ngayjee xuta b'a tsu nga nku nda profeta kama Jua. Najmi kama b'a kuixíaán at'aha binkjaán xuta nantjo.

²⁷ Kui nga as'ai b'a incha kitsúhu ra Jesu:

—Najmi yai.

As'ai b'i kitsú Jesu:

—Ko ta ndaha an najmi xinyanuu yá xi kitsjana nga b'i títs'ian.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'inchjén nku nda xi tjintuhu jo já

²⁸ As'ai b'a kitsú sa Jesu:

—Nkú ma ni xinyanuu. ¿Nkú bixiún? Nku nda tjintuhu jo já. Ngjisehe nda xi tjuun ko b'a kitsúhu: “Ji ntína, t'in n'exájin tuntsjajéna nd'ai.” ²⁹ “Najmi mjena kfián”, kitsú ntíhi ndo, tunga askahán ni kits'innkjink'un ko ngji ts'ínxá. ³⁰ As'ai ngjisehe nda xinkuu ko b'a ta kitsúhu. “Jo'oho, na'mi”, kitsú nda xu'bi, tunga najmi ngjihí. ³¹ ¿Má xi kui já xi joo kits'ín ni xi mjehe na'mihí?

—Nda xi tjuun —kitsú jóo.

As'ai b'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Já xi f'áchjintjai ch'a nga ts'ínxát'aha já Roma ko jminchjín skóo tíjtun kjuas'enjin nga Ntíaná xi kuatéxumaha. ³² At'aha j'aisenuu Jua ko tsakúyanuu ni xi naxu nginkun Ntíaná, tunga najmi kin'e s'ejinnú ni xi kitsú. Tu sahá já xi f'áchjintjai ch'a ko jminchjín skóo xi kis'ejihín. Ko máha jun, ndaha tsa kiyo niu, tunga najmi tsankinchj'ahá ruu animanuu tsa kis'ejinnuu.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'inchjén já xi najmi naxu fiko xá xi kik'aihi

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

³³ Tjenñju ma ngó. K'uejñá chubaya manuu. Nku nda nchiná y'éntje tuntsjajé, y'éngi nch'a ko kits'ínnda nku ante má nga ts'íonki tuntsjajé. Kits'ínnda nku xjó nk'a tu xi kama chúnntaha antee. Kitsjá sáha antee já xi maha ts'ínxáko tuntsjajé, as'ai ngji kjin. ³⁴ Nk'ie nga ja tíjne tuu, as'ai kits'ínkjisehe ndo já musuhu já xi títs'ínxáko tuntsjajé tu xi kuankihí ra tu xi kanéhe. ³⁵ Tunga jakj'ahá jóo já musuhu ndo. Nku xi kits'ín'uhun, nku xi kits'ínk'ien, ko nku xi y'éhe ndjio. ³⁶ As'ai ta kits'ínkjihí ngáha ndo nkjin já musu, tunga b'ahá ta kits'ín ngáha ra jóo.

³⁷ Tu chahán kits'ínkji ntíhi ndo nga b'i kitsú: “Skuenkjún ntína jóo.” ³⁸ Tunga nk'iehé nga kiekie já xi ts'ínxáko tuntsjajé nga nibá ntíhi ndo, b'a kitsúhu xinkjín: “Kui xu'bo xi ts'ínkjáihín ngayjee ni xi tjíhín na'mihí. Tu sahá n'ek'ieén tu xi kama ts'añáhaná ni xi ts'ínkjáihín.” ³⁹ As'ai jakj'á jóo ntíhi ndo, kik'onsje natsin má nga tjintje tuntsjajé ko kits'ínk'ien. ⁴⁰ Kui b'a maha, nk'ie nga kj'uaí nda xi ts'e tuntsjajé, ¿mí nihí xi kj'uaí ts'íhín já musu xu'bo?

⁴¹ B'a incha kitsú jóo:

—Ts'íinkje nga najmi kama njmaha já ch'onk'un xu'bo ko kj'ai já tsjá sá ngáha ra ante tuntsjajé, já xi k'uéchjihí tuhu nk'ie nga kuichú chahan.

⁴² As'ai b'i kitsú Jesu:

—¿A najmi kjehé n'eyo ni xu'bi xi jtít'a xujun éhen Ntíaná? B'a títsu:

Ndjio xi kikjaníya já chjinexjóo ja j'ai ma ndjio k'aku.

Ntíaná xi b'a kits'ín ko ma nkjunná nga chasehé.

⁴³ Kui kjuaha nga b'a tíxihinnuu. Chjú'anuu nga kuintsubajiun nga Ntíaná xi kuatéxumanuu, ko xuta xi bakúchji nga Ntíaná xi batéxumaha, kui xi kj'uaihi nga kjuas'enjin yo. ⁴⁴ Ndjio xi títsu éhen Ntíaná nga kikjaníya já chjinexjóo, tu yáhá ni xi kuinjnesun ndjio kama xixi. Ko xi kuinjnenehe ndjio kama nkuan nkuan.

⁴⁵ Nk'ie nga kint'é já na'mi k'aku ko já fariseo éin, incha kamankjihin nga kui tinchjanijmíyaha Jesu. ⁴⁶ Mjehe nga kuakj'ánijé tunga incha kitsankjúhún xuta nkjiun, at'aha b'a incha tsu xuto nga nku nda profeta Jesu.

22

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'inchjén nku s'i kjuabixan

¹ As'ai ta kinchjahá ngáha Jesu nga y'éjña chubaya. B'i kitsú:

² —Xi nkú ts'in batéxuma Ntjaná b'a joyaha nku nda rej xi ts'asje nku s'i nk'ie nga tsixan ntíhi. ³ Kits'ínkji já musuhu nga kuintchjaha xuta xi kitsúya tíjuhun. Tunga najmi kits'ín yuhú xuto nga kj'uaí s'íu. ⁴ As'ai ta kits'ínkjihí ngáha kj'ái já musu nga b'a kitsúhu: “B'a t'ihun xuta xi ja kixinyaha nga ja kab'endá nichinee. Ja kats'ínk'ién turu. Ja tjinda ngatentee niu. T'inyohoo nga kanibá s'i kjuabixoon.”

⁵ Tunga najmi nkjún kamaha xuta xi kik'inyaha. Nku xi ngjisehe jñaha, kj'ái xi ngjik'atseya ni. ⁶ Tjín ngá xi jak'ánijé já musuhu nda rej, kits'in'uhun ko kits'ínk'ien. ⁷ Nk'ie nga kint'é nda rej ni xi kamoó, kama kjahan. Kits'ínkji já juhun nga kits'ínk'ien xuta xi b'a kits'íun ko y'eti nankihi.

⁸ As'ai b'a kitsú nda rej nga kinchjako já musuhu: “Ja tjinda s'i kjuabixoon, tunga najmi chumi ni chjihí ra xuta xi tjun kixinyaha nga kj'uaí. ⁹ Kui b'a maha, tankíhinu niyátée ko tu yáhá ni xi sakúnúu t'inyohoo nga kanibá s'i kjuabixoon.” ¹⁰ As'ai tsitju já musu nga ngji niyátée. Kinchja nja tentehé xi kisakúhu, ndaha tsa xi ch'onk'uhun ko ndaha tsa xi nda tjintuyáha. Kitsehe xuta má tjen s'i kjuabixoon.

¹¹ Nk'ie nga jas'en nda rej nga j'aisehe xuta xi kab'entut'á yámixó, kkie yo nku nda xi najmi yja najyun xi bja xuta nga fi s'i kjuabixan. ¹² As'ai b'i kitsúhu: “Ji nda xinkjían, ¿nkú ts'in kabitjas'ehenni ei nga najmi tjihin ri najyun xi ts'e s'i kjuabixan?” Tunga najmi kinchjahá ndo. ¹³ As'ai kinchjaha nda rej já xi títsjá nichinee ko b'a kitsúhu: “T'e'yún sjai ko ntsja ndo ko chjanikj'o natsin ján má jyuun, ante xi má kjintá xuta ko kuate ni'yun.” ¹⁴ At'aha nkjin maha xi tichubaha, tunga tu chubahá maha xi kj'uaíjin.

B'i ts'in tsakúya Jesu yá xi tjihin nga s'echjhi

(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

¹⁵ As'ai ngjik'íéndako xinkjín já fariseo tu xi ts'ínkijneyaha Jesu nku én xi najmi b'a tjín. ¹⁶ Incha kits'ínkjisehe Jesu já ni'yakuyá xi ts'e ko já xi yjankihi nda rej Herode Antipa. B'a incha j'ai tsúhu:

—Ji nda maestru, yaj nga kjuaxi én xi chubai ko nga naxu bakuyái sisin ni xi ts'e Ntjaná. Najmi ni xi sasihin xuta chubai. Yún nanka chaseihi. ¹⁷ Kui nga t'inyahani. ¿A ma b'echjihí nda tíjtun Cesar ni xi f'áchjíná, a ra najmi?

¹⁸ Tunga behé Jesu nga tu xi títsuhu jóo ko b'i kitsúhu:

—Jun xi tu tsjohónúu nga bakuchjiú xi nkú ts'in yankjún Ntjaná! ¿Á an tichjut'ayák'uhunnú? ¹⁹ Takúnnú nku toon xi ma chjintjaihi ch'á.

J'aiko jóo nku toon denario. ²⁰ Ko b'i kitsú Jesu:

—¿Yá xi ts'e sénnistjijn ko j'áin xi jtít'aha toojn?

²¹ As'ai b'a kitsú jóo:

—Ts'e nda tíjtun Cesar.

As'ai b'i kitsú Jesu:

—Tjohoon nda tíjtun Cesar ni xi ts'e nda tíjtun Cesar, ko tjohoon Ntjaná ni xi ts'e Ntjaná.

²² Nk'ie nga kint'é jóo niu, tu ni xí kama nkjúhún ra ko incha ngji t'axín.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kj'uaíya ngáha ra xuta

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

²³ Já saduseo bakúya nga najmi kj'uaíya ngáha ra xuta ngabayoo. Kui nistjin xu'bo k'ua xi incha j'aisehe Jesu nga b'i incha kitsúhu:

²⁴ —Ji nda maestru, b'a kitsú Moise nk'ie: “Tsa tjín xi kuayá nga najmi s'ehe ntí, nda nts'e tjihin nga kuixankò ngáha chjuúhun, tu xi b'a ts'ín s'ehe ra ntí nda nts'e xi k'ien.” ²⁵ Y'entujinni yatu já xi nts'e maha xinkjín. Tsixan nda xi tjuun tunga b'ahá tjín k'ien. Najmi kis'ehe ntí. K'ien x'ihín tachjúun. As'ai nda nts'e y'ejñako ngáha tachjúun. ²⁶ Tunga ta k'iehn ngáha nda nts'e xi ma joho, as'ai xi ma jahan, ko santaha nda xi yatu. ²⁷ Askahan ta k'ien tachjúun.

²⁸ 'Kui b'a maha, nistjin nga kj'uaíya ngáha ra xuta ngabayoo, ¿má xi kui já xi yatu kama ts'e tachjúun, at'aha ngatentee y'entuko?

²⁹ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Najmi b'a tjín ni xi chubo, at'aha najmi mankjinnu ni xi tjít'a éhen Ntíaná ko ta ndaha nga'yúhun Ntíaná. ³⁰ At'aha nk'ie nga kj'uaíya ngáha ra xuta ngabayoo, najmi ta kuixahan ko ta ndaha najmi ts'ínkixan ntíhí. B'a ní ts'ín k'úentu xi nkú ts'ín tjíntu ntítsje xi tjín ndjiojmi já. ³¹ Tunga nga kj'uaíya ngáha ra xuta, ¿a najmi k'jehé n'eyo ni xi títunú éhen Ntíaná? B'a kitsú Ntíaná: ³² “An xi Ntíaha Abraham, Ntíaha Isaac ko Ntíaha Jacob.” Ntíaná najmi Ntíaha animá. Ntíaha ní xuta tík'un.

³³ Nk'ie nga kint'é xuta niu, tu ni xí kama nkjühún ra ngat'a ts'e ni xi bakúya Jesu.

B'i ts'ín tsakúya Jesu má kjuatéxumaha xi 'yún chjíhi ra
(Mr. 12:28-34)

³⁴ Kama ñjakúko xinkjín já fariseo nk'ie nga kint'é nga Jesu kits'ínkinchá jyuju já saduseo. ³⁵ As'ai nku nda chjine'én xi ts'e, nku nda maestruhu kjuatéxumoo, kingjásjaiyaha Jesu nga kikjut'ayák'un:

³⁶ —Ji nda maestru, ajihin ngayjee kjuatéxumoo, ¿má kjuatéxumaha xi 'yún chjíhi ra?

³⁷ As'ai b'i kitsú Jesu:

—“N'etjói Ntíaná xi Ntíahi maha ngayjee animáhi. N'etjói xi nkú ts'ín tinchin ko xi nkú ts'ín n'enkjíntak'un.” ³⁸ Kui kjuatéxuma xu'bjí xi 'yún chjíhi ra ko kui xi tjun. ³⁹ Ko b'ahá ta tjín ngáha kjuatéxuma xi ma joho: “N'etjói xutahi xi nkú nga ts'ín tjohi yjohi.” ⁴⁰ Nga joo kjuatéxuma xu'bjí y'aha ra ngatentee ni xi tjít'a xujun kjuatéxumoo ko xi y'ét'a já profeta.

B'i ts'ín kingjásjaiya Jesu yá xi y'aha ra xi Cristo
(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

⁴¹ Nk'ie nga kabincha sa yo já fariseo, as'ai b'i kitsú Jesu:

⁴² —¿Nkú bixíun ngat'a ts'e xi Cristo? ¿Má nibáha ntjehe?

B'a kitsú jóo:

—Ntjehe David.

⁴³ As'ai b'i kitsú Jesu:

—¿Nkú tjihin ra nga b'a kitsúhu David nga Nda Ntíaha maha xi Cristo? At'aha b'a kitsú nk'ie nga Espiritu Santo ho Ntíaná kits'ínkinchjaha:

⁴⁴ Ntíaná b'a kitsúhu Nda Ntíana:

“Tinchint'ání má batexuma, k'uentú maná já kontrahi kinte tsukui.”

⁴⁵ Tsa David b'a kitsú nga xi Cristo xi Nda Ntíaha, ¿nkú ts'ín ntjehe David nibáha ra xi Cristo?

⁴⁶ Ndaha nku najmi kamaha kits'ínk'óyaha Jesu tsa tu nku én. Kui nistjiun kich'atuts'ihin nga najmi ta ch'a kama k'un kingjásjaiyaha ra Jesu tsa mí nihi.

23

B'i ts'ín y'échjít'ain Jesu sin xi y'a já fariseo ko já chjine'éhen kjuatéxumoo
(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

¹ As'ai kinchjako Jesu xuta ko já ni'yakuyáha nga b'i kitsúhu:

² —Já chjine'éhen kjuatéxumoo ko já fariseo, kui xi tijnaha nga kuitsuya nkú tjihin ra kjuatéxumaha Moise. ³ Kui b'a maha, n'etjusahunnu ngatentee ni xi kuitsuhunu ko chj'atjó. Tunga najmi tu n'enú ni xi incha ts'in, at'aha najmi ts'intjusun ni xi nchja. ⁴ Kui xi b'enehe ni xi ái xuta, tunga máha kui, ndahachi najmi incha ts'in nga'yún nga ts'intjusun niu.

⁵ "Yún mjehe nga skuehe xuta xi nkú ts'in benkjún Ntiana. Kui nga 'yún i ts'ihin kaxa tintí xi b'entut'áa stjeén ko tjianá, xi tinchaha éhen Ntiana, ko 'yún ts'in ndju nachjún xi yjandáihí najyun xi mjéntjai nga nchjako Ntiana. ⁶ Tsjoho nga b'entu ante k'aku xi tjin nku s'í ko nga b'entusún yáxile xi tincha titjun ni'ya sinagoga. ⁷ Tsjoho nga tsjo ts'in súniñaha niyatée ko nga maestru k'úihin.

⁸ Najmi tu n'ej'oo tsa maestru kuitsunu xuta, at'aha nkuhú ma nda maestrunu ko ngatentoo jun nts'o mahanu xinkju. ⁹ Najmi tu ch'a na'mi 'mihu ei asuntei, at'aha nkuhú ma Na'minu, kui xi tijná ndjiojmi ján. ¹⁰ Najmi tu n'ej'oo tsa já ntia kuitsunu xuta, at'aha nkuhú ma xi ts'enu, kui xi Cristo. ¹¹ Xi mjehe chankjún ajinnu tjihin nga nda ts'in ngandaha xingisoo. ¹² Xi k'uasjenk'a suba yjoho, kui xi ichi kama nginkun Ntiana. Xi k'uasje nimakjua yjoho, kui xi sakuhu kjuachanka.

¹³ 'iNima rú n'ehenu jun, já chjine'éhen kjuatéxumoo ko já fariseo! ¡Jun xi tu tsjohónu bakuchjii xi nkú ts'in yankjún Ntiana! Najmi 'bainto nga xuta kjuas'enjin nga Ntiana kuaatéxumaha. Ta ndaha jun najmi bitjas'oon ko ta ndaha najmi 'baintohoo xuta xi mjehe kjuas'en yo.

¹⁴ 'iNima rú n'ehenu jun, já chjine'éhen kjuatéxumoo ko já fariseo! ¡Jun xi tu tsjohónu bakuchjii xi nkú ts'in yankjún Ntiana! Chju'ohoo ni'yaha jminchjin xi ja k'ien x'ihin ko as'ai chuba 'yuhún tse chubakoo Ntiana tu xi b'é'mat'aihinnu yjonu. Kui nga 'yún un skuehenu.

¹⁵ 'iNima rú n'ehenu jun, já chjine'éhen kjuatéxumoo ko já fariseo! ¡Jun xi tu tsjohónu bakuchjii xi nkú ts'in yankjún Ntiana! Fenuu nga binimo nga ngúsuhun asuntee ko ntachak'uun nga binchisjó xuta xi n'e mo nga ts'in s'ejin xi nkú ts'in s'ejinnu. Ko nk'ie nga ja sakunu nku, as'ai n'o nga kui xi 'yún ts'in sa ni xi ts'e ndanindoo nga jun.

¹⁶ 'iNima rú n'ehenu jun, já ka xi baku niyóhoo xuta! Jun xi b'a bixiún: "Tsa tjin xi nkú kuitsu, tsa as'ai ninku tsungijin, najmi tjihin kjuayún nga ts'intjusun. Tunga xi tsungijin toonsine xi tijnaya ninku, kuihi xi tjihin nga ts'intjusun ni xi kuitsu." ¹⁷ Jun xi já chini ko já ka. ¿Má xi 'yún chanka sa? ¿A toonsinee, a ra ninkuhú xi tits'in nga je toonsinee nginkun Ntiana?

¹⁸ Ko b'a bixiún yo: "Tsa tjin xi nkú kuitsu, tsa as'ai nachan chje tsungijin, kui xi najmi tjihin kjuayún nga ts'intjusun. Tunga xi tsungijin chje xi tijnasun nachan chje, kuihi xi tjihin nga ts'intjusun ni xi kuitsu." ¹⁹ Jun já ka. ¿Má xi 'yún chanka sa? ¿A chje, a ra nachan chjehé xi tits'in nga je chje nginkun Ntiana? ²⁰ Kui b'a maha, tsa tjin xi nkú kuitsuhu, tsa as'ai nachan chje tsungijin, kui xi ja titsungijin nachan chje ko ngayjee ni xi tintusún yo. ²¹ Tsa tjin xi nkú kuitsu, tsa as'ai ninku tsungijin, ja titsungijin ninku ko Ntiana xi tijná yo. ²² Tsa tjin xi nkú kuitsu, tsa as'ai ndjiojmi ján tsungijin, ja titsungijin Ntiana xi tijná yo nga tibatéxuma.

²³ 'iNima rú n'ehenu jun, já chjine'éhen kjuatéxumoo ko já fariseo! ¡Jun xi tu tsjohónu bakuchjii xi nkú ts'in yankjún Ntiana! 'Bohoo Ntiana nku tikjá najún chinke ko xka sinje xingisoo xi nkú ts'in tjit'a kjuatéxumoo, tunga n'echayanú ni xi 'yún chanka sa xi ta bakuya kjuatéxumoo. N'echayo ni xi naxu nginkun Ntiana ko nga tjihin nga kama nimanu xuta xi k'ái ko nga tjihin nga naxu s'ejinnu éhen Ntiana. Kuihi ni xi joon xi tjihin nga n'oo, ko najmi tjihin nga n'echayo nga n'oo ni xingisoo xi tjit'a. ²⁴ ¡Jun já ka xi baku niyóhoo xuta! N'etjusun ni xi tu tjent'ahá ko ni xi 'yún chjii ra najmi n'esiuhun.

²⁵ 'iNima rú n'ehenu jun, já chjine'éhen kjuatéxumoo ko já fariseo! ¡Jun xi tu tsjohónu bakuchjii xi nkú ts'in yankjún Ntiana! Jun xi nkú joyaha tasa ko taba xi tu natsihin ni

kin'echuhun, tunga kitsejihín ni animanuu ndyjé ko ni xi najmi naxu. ²⁶ Ji nda fariseo ka, tíjün n'echihín ayaha tasö ko b'a ts'ín kama jehe natsihín.

²⁷ 'iNimá rú n'ehenu jun, já chjine'éhen kjuatéxumoo ko já fariseo! ¡Jun xi tu tsjohónuu bakuchjúú xi nkú ts'ín yankjún Ntíaná! Jun xi b'a joyaha tsjó xi taba kin'ek'i. Kui xi tsjo ts'ín bakú sunnk'a, tunga ayaha kitsehe nintaha animá ko ngatentee ni chuntí. ²⁸ Jun xi b'a ta k'un sunnk'o, at'aha nginkun xuta 'yún je bakuchúú yjonuu, tunga ajin animanuu kitsejihín ni xi tu b'anachaha ko ngatitsun.

²⁹ 'iNimá rú n'ehenu jun, já chjine'éhen kjuatéxumoo ko já fariseo! ¡Jun xi tu tsjohónuu bakuchjúú xi nkú ts'ín yankjún Ntíaná! N'endo tsjóho já profeta ko n'enaxú ndjio tsjóho xuta je xi kis'e nistjin nk'ie. ³⁰ Ko b'a bixiún: “Tsa tu ñá ma tintsubaá nk'ie nga y'entu ntje cháná, najmi tsisinko raá nga kits'ínk'ien já profeta.” ³¹ Nk'ie nga b'a bixiún, ta juhun n'ek'io yjonuu nga ntjehe xuta xi kits'ínk'ien já profeta jun. ³² ¡Tu sahá n'endjuú ni xi kik'atuts'in ntje chánuu!

³³ ¡Jun xi b'a k'un xi nkúhu ntjenuu! ¡Já ch'onk'un xi b'a k'un! ¿Nkú ts'ín kuitjunkihipu nga najmi kuankiún ngak'ien? ³⁴ Kui b'a maha, an ts'inkjisenuu já profeta ko já nkjink'un ko já chjine'éen. K'ua xi n'ek'ion ko kjuát'a kruu ko k'ua xi ngjúóho aya ni'ya sinagoganuu ko tsjénki'uncho xki nanki. ³⁵ B'a ts'ín ch'anjihinu ngayjee jníhi xuta je xi kin'ek'ien. Ch'atuts'ihín rá jníhi Abel, nda je xi y'ejña nk'ie, nga santaha jníhi Zacariá ntíhi Berekiá xi kin'ek'ient'ó nachan chje xi kjijña ankjín nínku. ³⁶ Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Ngatentee ni xu'bi nibanehe xuta xi tjín nd'ai.

B'i kitsú Jesu nga kinchjanijmíyaha nanki Jerusalen
(Lc. 13:34-35)

³⁷ ¡Jun xuta Jerusalen, xi n'ek'ion já profeta ko b'ohoo ndjio xuta xi n'e nibásenuu! ¡A tu nkjihín niyá kama mjena nga k'uentúkúnuu xi nkú ts'ín xanto nga b'énkinka ntíhi, tunga najmi kin'e yunu! ³⁸ Nd'ai ni ma, ja s'ejña masen antenuu. ³⁹ An b'a tíxinnuu nga najmi ta chahanú santa nkúhu nga kuichú nistjin nga b'a kuixiún: “Kakjanínk'a Ntíaná xi nibáha ngajoho.”

24

B'i ts'ín kitsúya Jesu nga n'exúya nínku
(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Tsitjusje Jesu má ma natsihín nínku ko nk'ie nga ja tífi, j'aik'úhun já ni'yakuyáha. Tíincha ma nkjúhun nga tibaskjúhun xjóho nínku. ² B'i kitsú Jesu:

—¿A tíyo ngayjee ni xi tjín ei? Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Ndaha nku ndjio najmi ta s'ejñasuhun rá xinkjín. Ngayjee n'exúya.

B'i ts'ín tsakúya Jesu ni xi kama kintehe ni nga kfe asuntee
(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Nk'ie nga kab'ejña Jesu asunntu tjenki xi 'mi Yá Olivo, já ni'yakuyáha j'ai nchjako t'axihín. B'a incha kitsúhu:

—T'inyani, ¿nkjé b'a kama? ¿Mí ni xi kuakúchji tíjün nk'ie nga kjúái ngáhani ko nga kfe asuntee?

⁴ As'ai kinchja Jesu:

—Chúhuun yjonuu nga najmi tu ch'a xi k'uanachanuu. ⁵ At'aha nkjin maha xi kj'uai nga an ts'ín ma yjoho. “An xi kits'ín nibána Ntíaná”, kuitsu ko nkjin xuta k'uanachaha.

⁶ Kuinú'yó nga s'e kjuachán ko nga kuinchjanijmíyaha xuta kjuachán xi tíma, tunga najmi tu binkjunnú. At'aha tjihin ni nga b'a kama, tunga najmi kjehé kfe asuntee. ⁷ At'aha xuta xi tjín nku nanki kjaánko xuta xi kj'ai nanki. Nku nda rej kjaánko kj'ai nda rej. S'e kjintíá ko chón kama kj'ai kj'ai nanki. ⁸ Nk'ie nga ja b'a tíma, as'aihi tib'atuts'ihín kjuanima xi s'e.

⁹ 'Ts'íinkjas'ennuu xuta xi má nga ts'íin'unnuu ko ts'íink'iennuu. Ngat'ana ts'íin un-
kiehenuu ngayjee xuta asuntee. ¹⁰ Kui nistjiun nkjin xi ts'íinndyjaha yjoho nga najmi
ta s'ejihin ra an. Ts'íinkjas'en xinkjin ko ts'íin unkie xinkjin. ¹¹ S'e nkjun ja profeta tsank'a
xi nkjin xuta k'uanachaha. ¹² Tu xi s'ehé ni xi ch'onk'un, kui nga nkjin nkjun xi najmi
ta ts'íintjoho xinkjin. ¹³ Tunga xi ndja kuasinjna santa nkúhu nga kuayá, kui xi k'uanki.
¹⁴ S'enijmi én nda tsuhu Ntiana nga ngúshun asuntee, én nda tsu xi tsuya xi nkú ts'in
batéxuma Ntiana. Ngayjehe asuntee kuint'é nga Ntiana xi batéxuma. Nk'iehé nga kfe
asuntee.

¹⁵ 'Y'et'a nda profeta Daniel nk'ie nga najmi chankjun ante tsjehe ninku. Choo xi b'a
ts'íiun.

B'i kitsú Jesu ko xi tít's'inya xujun katumankjihin. B'i ta kitsú ya:

¹⁶ —Kui nistjiun katanka xuta xi tjintu ante Judea xi tjehe asunntu tjenki. ¹⁷ Xi
kab'ejnasun nk'a ni'yaha najmi tu kuitjuen nga kj'uaik'asje ni xi tjintu aya ni'yaha. ¹⁸ Xi
kafi jna najmi tu k'ooya nga kj'uaik'á najyuhun.

¹⁹ 'iNima ru ts'ihin jminchjin xi y'a ntí ko xi tít's'inki ntí kui nistjiun! ²⁰ Tinchihu Ntiana
tu xi najmi nistjin chunch'an kuyuhunu ko tsa nistjin nkjun. ²¹ At'aha 'yún s'e kjuanima
kui nistjiun, kjuanima xi najmi kjee s'e santa nkúhu nga tuts'ihin ni nga kamanda
asuntee. Ko ta ndaha najmi s'e askahan nku xi b'a joyaha. ²² Tsa najmi kuatekjá Ntiana
chuba nistjin xu'bo, nda ra nku najmi k'uanki kai. Tunga kuatekjáhá Ntiana chuba
nistjin xu'bo ngandaha xuta xi j'ájin.

²³ 'Kui nistjiun tsa tjin xi b'a kuitsunuu: “Chasoo, ei tjina xi kits'in nibá Ntiana”, ko tsa
b'a kuitsunuu: “Jan tjina”, najmi tu n'e s'ejun. ²⁴ At'aha incha kj'uai xi b'a kuitsu tsank'a
nga kui xi j'ai ngajoho Ntiana ko xi ja profeta ts'íin ma tsank'a yjoho. Kui xi incha ts'íin
nkjin tikja kjuankjun ko ni xi chanka, tu xi k'uanachaha ra xuta, xi kohó ra xuta xi j'ájin
Ntiana kamaha ra k'uanachaha. ²⁵ Jaha tixinya tjtunuu ni xi kama.

²⁶ 'Kui b'a maha, tsa b'a kuitsunuu jóo: “Ante kixi jan tjina xi j'ai ngajoho Ntiana”, najmi
tu bankiun yo. Tsa b'a kuitsunuu: “Aya 'ma jan tjina”, najmi tu n'e s'ejun. ²⁷ At'aha xi nkú
ma nga bat'ai nd'ich'on má tju ts'iu ko ma chji santaha má fintjai, b'a ta kama nk'ie nga
kj'uai Ntihu Ndax'iun. ²⁸ Yaha nga má kjijna nku yjoninte k'ien, yo ma njaku chalikie. B'a
ta ts'in chaha nga kj'uai Ntihu Ndax'iun.

B'i kama nistjin nga kj'uai ngaha Ntihu Ndax'iun

(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

²⁹ 'Askahan nga ja kj'ua kjuanima xi kama kui nistjiun, tjen'yún kama jyuhun ts'iu, ko
sóo najmi ta ts'íin ndzehen. Niñu xi tjin nk'a jan kuixuntu, ko k'uatse ni xi tjin nk'a jan.
³⁰ 'As'ai kama chji nk'a jan ni xi kuakuchji nga ja nibá Ntihu Ndax'iun. Nk'iehé kjinta nkjun
ngayje tikja xuta xi tjin asuntej ko skue Ntihu Ndax'iun nga tjenjin ninti nga nibako
ngayjee nga'yuhun ko kjuachankaha. ³¹ Ts'íinkji ntitsjehe nk'ie nga 'yún kjuane tjio. Incha
k'uentukú xuta xi j'ájin xi tjintu tu má xi tjehe ni, b'aha ra má tju ts'iu santaha má fintjai.

³² 'Katumankjinnuu ni xi b'éjna chjinnuu ya higuera. Nk'ie nga ja tju nts'en tjiaha yoo
ko tjuhu xka, yo nga ja tibichú tiña chunuboo. ³³ B'a ta ts'in nk'ie nga ja choo nga ja
b'a tíma, katumankjinnuu nga ja tjehe tiña Ntihu Ndax'iun xi nkúhu tsa asti ankjuo síjna.
³⁴ Kjuaxi ni xi tixinnuu. Kuitjusun ngayjee ni xu'bi kintehe ni nga kuayáye xuta xi tjin
nd'ai. ³⁵ Kamaha asuntee ko nk'a jan ndyja, tunga éna najmi kj'ua tiya.

³⁶ 'Tunga má nistjin ko chuba nga b'a kamoo, najmi ch'a xi behe, ta ndaha ntitsje xi tjin
ndjiojmi jan ko ta ndaha Ntihu Ntiana. Nku tutuhú Ntia Na'miná xi be. ³⁷ Xi nkú kama
nistjin nga y'ejna Noe, b'a ta kama nk'ie nga kj'uai ngaha Ntihu Ndax'iun. ³⁸ Kui nistjin
xu'bo, nk'ie nga najmi kjee fejin ntá xuta, tu tjincha kjinehé ko tjincha 'bi. Tjincha bixan
ko tjincha ts'ínkixan ntíhi. B'a tjincha ts'in santa nkúhu nga tsichu nistjin nga jas'en Noe
tsutsu chankoo. ³⁹ Najmi kamankjihin xuta santaha nkúhu nga tu ni xi kik'ahá ts'í ko

kits'ínkje tentehe. B'ahá ta kama ngáha nk'ie nga kj'uaí Ntíhi Ndax'iun. ⁴⁰ Kui nistjiun jo já xi tìncha ts'ínxájin jñáha, nku chjúbé ko xinkuu s'ejña. ⁴¹ Jo jminchjín xi tìncha o, nku xi chjúbé ko xinkuu xi s'ejña.

⁴² 'Kui b'a maha, tintsuba ndahanu, at'aha najmi yo mí chubaha kj'uaí Nda Ntjanuu. ⁴³ Katumankjinnuu ni xu'bi. Tsa be tíjün nda xi ts'e ni'yoo mí chubaha nga jyuun kj'uaí nda ndyjéé, ta k'úejña nda. Najmi tsjante tsa nda ndyjéé kjuas'en kjua'yún ni'yaha. ⁴⁴ Kui kjuaha, b'a ts'ín tintsuba ndahanu ko jun, at'aha chuba nga najmi tichuyóho ko kj'uaí Ntíhi Ndax'iun.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén nku nda musu xi naxu fiko xáha
(Lc. 12:41-48)

⁴⁵ 'Yá nda musuhu xi naxu fiko xáha ko xi nkjink'un, xi nda ntiaha kitsjá xáha nga kui xi tsjáha nichine já musu xingisoo nk'ie nga kujichú chuba? ⁴⁶ 'Á b'a nda tjíhin ts'e nda musu xu'bi tsa b'a títs'ín nk'ie nga kj'uaí nda ntiaha! ⁴⁷ Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Nda ntiaha ts'ín kunntáha gayjee ni xi tjíhin.

⁴⁸ 'Tunga tsa ch'onk'un nda musu ko tsa b'i ts'ín ts'ínnkjink'un: "K'uandaya saha nda ntiana nga kj'uaí." ⁴⁹ As'ai k'uéhe já musu xinkjín ko nga kjine ko k'úiko já ch'iu. ⁵⁰ Tsa tu kj'uaíhi nda ntiaha nda musu xu'bi nistjin xi najmi tikuyáha ko chuba xi najmi be, ⁵¹ 'yún ndjá ts'ínnijéhe nda ntiaha xi nkú ts'ín n'enijéhe já xi b'anachaha já ntia, yo má nga kjintá ko kuáte ni'yun.

25

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén istinchjín xi ngji nku s'i

¹ 'Kui nistjiun b'a kama ajihin xi nkú ts'ín batéxuma Ntjaná xi nkú kamat'ain te istinchjín xi ngji nku s'i kjuabixan. Incha jakj'á nd'í setíhi ko incha ngji ts'ínkjáihin nda bixoon. ² Un maha xi chinihi ko un maha xi kitikjuaha. ³ Xi chiniu najmi kik'a sa seti nk'ie nga jakj'á nd'íhi nga incha ngji. ⁴ Tunga xi kitikjuo, jakj'á nd'íhi ko ta kik'a nisa seti xi kúinchá saha nd'íhi.

⁵ 'As'ai ts'andayahá nda bixoon ko kama nijnáha istinchjún, kui nga incha kik-jantuféhe. ⁶ Nkú ra ma nga masen nistjen, tjín xi kikjintáya: "Ja nibá nda bixoon! Títjusjoo ko tankín n'ekjóhoon!"

⁷ 'Tsisitjen istinchjún ko y'enda nd'í setíhi. ⁸ B'a kitsúhu xi chiniu xi kitikjuo: "K'uaíni ichi chuba setinuu, at'aha ja tí'me nd'íni." ⁹ Tunga b'ahá kitsú xi kitikjuo: "Najmi, at'aha tsa b'a n'ei, najmi kujichú mahani jin ko ta ndaha jun. Tu sahá tankín ch'atso xi ts'ajun má satéña." ¹⁰ Nk'ie nga tìncha fik'atse seti xi chiniu, tu j'ai sahá nda bixoon. Xi tjíndaha yjoho incha jas'enko má tíma s'i kjuabixoon ko kis'echjá ankjuo. ¹¹ As'ai j'ai istinchjín xingisoo ko b'a kitsú: "Ji chá ntia, chá ntia, chúx'áni ankjuo!" ¹² Tunga b'ahá kitsú nda bixoon: "Kjuaxi ni xi tíxinnuu nga najmi benuu."

¹³ 'Kui b'a maha, tintsuba ndahanu, at'aha najmi yo mí nistjin ko mí chubaha nga kj'uaí Ntíhi Ndax'iun.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén nku nda xi kitsjáha já musuhu toon xi ts'ínxáko
(Lc. 19:11-27)

¹⁴ 'Xi nkú ts'ín batéxuma Ntjaná b'a joyaha nku nda xi ngjitsube kj'ai nanki. Kintehe ni nga nguai, tjün kinchjaha já musuhu ko kitsjáha ni xi tjíhin. ¹⁵ Nku xi kitsjáha un mií toonsine, nku xi kitsjáha jo mií, ko nku xi kitsjáha nku mií. Kitsjáha nga nkúnkú xi nkú ts'ín kamaha nga ts'ínxáko tooon. As'ai ngji kjin.

¹⁶ 'Nda musu xi kits'ínkjáihin un mií toonsine, ngji ts'ínxáko ko kits'ín nganasun sa un mií. ¹⁷ Xi kits'ínkjáihin jo mií, b'a ta kits'ín ko kits'ín nganasun sa jo mií. ¹⁸ Tunga máha xi kits'ínkjáihin nku mií, kui xi ngji kjan t'anankiu ko y'éyanji toohon nda ntiaha.

¹⁹ 'Nk'ie nga j'a nkjin nistjin, j'ai ngáha nda ntiaha já musu xu'bo ko kits'ínkoho kuenta. ²⁰ Tjun j'ai xi kits'ínkjáihin un miij toonsine. Kui xi y'a sa un miij. B'a kitsú: "Ji nda ntia, un miij toonsine kik'ainí. Eij tijná sahi un miij xi kits'in nganasan." ²¹ As'ai b'a kitsú nda ntiaha: "Nda tjin. Nda ní ji, nda musu. Naxu 'mikoí xáhi. Naxu kin'etjusuin xá ichí xi kitsjaha. Kui nga nd'ai 'yún tse ni xi ts'in kunntáhara. Nibái ko tsjo kat'ehi xi nkúhu nda ntiahi."

²² 'As'ai j'ai xi kits'ínkjáihin jo miij toonsine. Kui xi y'a sa jo miij. B'a kitsú: "Ji nda ntia, jo miij toonsine kik'ainí. Eij tijná sahi jo miij xi kits'in nganasan." ²³ As'ai b'a kitsú nda ntiaha: "Nda tjin. Nda ní ji, nda musu. Naxu 'mikoí xáhi. Naxu kin'etjusuin xá ichí xi kitsjaha. Kui nga nd'ai 'yún tse ni xi ts'in kunntáhara. Nibái ko tsjo kat'ehi xi nkúhu nda ntiahi."

²⁴ 'As'ai j'ai xi kits'ínkjáihin nku miij toonsine ko b'a kitsú: "Ji nda ntia, be nga kjain. Chjusintjein chan xi najmi ji y'entjei. Ni xi kj'ai xi y'entje ji chubéi. ²⁵ Kui nga kitsankjuhunna ko ngjik'iejná 'ma toohin t'anankiu. Eij tijná ngáha ri toohin." ²⁶ As'ai kinchja nda ntiaha nga b'a kitsúhu: "Ji nda musu ch'onk'un ko ts'e. Tsa yai nga kjesintjen chan xi najmi an y'entje ko bakj'á ni xi kj'ai xi y'entje, ²⁷ tsa kik'aihi toonna já xi maha ts'inxáko. Tsa b'a kin'ei, ja ra ts'inkjain ngáha ra nd'ai nga kjúa toonna ko santaha ntíhi kai."

²⁸ 'As'ai b'a kitsúhu ndo já xi kabincha yo: "Chjú'ohoo ndo tooon ko tjohoon xi tijnaha te miij. ²⁹ At'aha ngatentee xi tjihin ni, kui xi k'uai saha ko 'yún s'ehé. Tunga xi najmi tjihin, kui xi chjú'aha santaha ni xi ichí xi tijnaha. ³⁰ Chjanikj'o natsin jan má jyuun nda musu xu'bi xi najmi chumi ni chjihí ra, ante má nga kjintá xuta ko kuate ni'yun."

B'i ts'in kitsúya Jesu xi nkú n'ehé xuta ndyun nkini

³¹ 'Nk'ie nga kj'uaihi Ntíhi Ndax'jun, kj'uai ko kjuachánkaha ko ngatentee ntítsjehe ko k'úejñasun ante má nga kuakúchji kjuachánkaha. ³² Ngayjee xuta xi tjin asuntee kama njakú nginkun. As'ai kuakjánya xuta xi nkú joyaha nku nda bastu xi ts'ínkj'a t'axín chutsanko ko xin ts'ínkj'a chutentsu. ³³ Kixihi k'uéntu chutsanko ko skjúhun k'uéntu chutentsu.

³⁴ 'As'ai kuinchja Nda Rej nga b'a kuitsu hu xi tijncha nga kixihi: "Nibó jun xi nda kits'ínkonuu Na'mina. N'ekjóhoo nd'ai nga tjtás'enjiun xi nkú ts'in batéxuma Na'mina, kui niu xi kis'endanuu nkúhu nga tuts'ihin ni nga kamanda asuntee. ³⁵ At'aha nk'ie nga kama bjona, kik'ainú nichine. Nga kama xintána, kik'ainú ntá. Nga kikjatsú'basan nankinuu, kik'aintenú ni'yanuu. ³⁶ Nga najmi tjinna najyun, kik'ainú najyun xi kingja. Nga kisaté ch'an, tsankintsubek'unnú. Ko nga kikjáaya yán, tsankinsekjánú."

³⁷ 'As'ai incha kuinchja xuta xi naxu kits'ín nginkun Ntjaná nga b'a kuitsu: "Ji Nda Ntia, ¿nkjé kiyai nga kama bjohi ko kik'aihi nichine, ko tsa kama xintáhi ko kik'aihi ntá? ³⁸ ¿Nkjé kiyai nga nankini kitsutjasúin ko kik'ainteihí ni'yaní, ko tsa najmi tjihin najyun ko kik'aihi najyun xi kindyjai? ³⁹ ¿Nkjé kiyai nga kisaté ch'in ko tsa kisuya'yín ko tsankintsubek'úhín?" ⁴⁰ As'ai kuinchja ngáha Nda Rej nga b'a kuitsu: "Kjuaxi ni xi tixinnuu. Xi nkú ts'in nda kin'ohoo tu má xi kuihí ni já nts'é, a ahán xi b'a kin'enú, ndaha tsa xi 'yún kinte tjen nga chasehe."

⁴¹ 'As'ai b'a kuitsu ngáha xuta xi tijncha skjúhun: "Tiyú xinnú jun xi najmi nda nginkán. Tankiún ajin nd'í xi najmi ta maha ra 'meyaha, xi kis'endaha ndanindoo ko ntítsje xi tjihin. ⁴² At'aha nk'ie nga kama bjona, najmi kik'ainú nichine. Nga kama xintána, najmi kik'ainú ntá. ⁴³ Nga kikjatsú'basan nankinuu, najmi kik'aintenú ni'yanuu. Nga najmi tjinna najyun, najmi kik'ainú najyun xi kingja. Ko nga kiseté ch'an ko kikjáaya'yán, najmi tsankintsubek'unnú."

⁴⁴ 'As'ai incha kuinchja xuta xu'bo nga b'a kuitsu: "Ji Nda Ntia, ¿nkjé kiyai nga kama bjohi, ko tsa kama xintáhi, ko tsa nankini kitsutjasúin, ko tsa najmi tjihin najyun, ko tsa kiseté ch'in, ko tsa kisuya'yún, ko najmi tsisinkoihi?" ⁴⁵ As'ai kuinchja ngáha Nda Rej

nga b'a kuitsu: “Kjuaxi ni xi tixinnuu. Xi nkú ts'ín najmi nda kin'ohoo tu má xi kuihí ni já nts'é, a ahán najmi nda kin'enú, ndaha tsa xi 'yún kinte tjen nga chasehe.”

⁴⁶ 'Ko xuta xu'bo ngjuai má nga un skue síhin. Tunga xuta xi naxu nginkun Ntjaná ngjuai má nga k'úentu tik'un sín.

26

B'i ts'ín y'enda já tixóo nga mjehe kuakj'ánijé Jesu

(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:47-53)

¹ Nk'ie nga ja kamaha Jesu nga kitsúya ngayjee ni xu'bi, as'ai b'i kitsúhu já ni'yakuyáha:

² —Yo nga jo nistjin ndyaha nga kuitju S'í Pascua, nk'ie nga n'ekjas'en Ntíhi Ndax'iun xi má nga s'et'a kruu.

³ As'ai kama ñjakú já na'mi k'aku ko jáchá xi ta tjihin xá ni'yaha nda na'mi títjun Caifa.

⁴ Y'éndako xinkjín xi nkú ts'ín k'uanachaha ra Jesu nga kuakj'ánijé ko ts'ínk'ien. ⁵ Tunga b'ahá kitsúhu xinkjín:

—Najmi tu ajihin s'íu chjubée ndo tu xi najmi k'úésihi xuta nkjin xi kj'uai.

B'i ts'ín nku tachjuún tsaténdzjojnúhu ntá sinjne Jesu

(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

⁶ Nk'ie nga tíña Jesu nanki Betania, ni'yaha Simon, nda xi k'uhun ch'in fentujnu kai, ⁷ as'ai nku tachjuún j'aiko ntá sinjne xi chjí nkjún, xi tinchaha nku lubata ndjio chjí. Kui xi tsaténdzjojnú nintaku Jesu nk'ie nga kab'ejñat'a yámixó. ⁸ Nk'ie nga kkie já ni'yakuyóo niu, kama kjañan ko b'a incha kitsú:

—¿Á b'a ts'ín kuan'ekatsún tiyaha ntá sinjne? ⁹ Kamahá 'yún chjí kuach'a ntóo nga kuasatéña kai, tu xi kui tooon k'uaihi ra xuta x'an.

¹⁰ Kint'é Jesu ni xi tíncha tsu jóo ko b'a kitsúhu:

—¿Á jun t'n'estihí ruu tachjín? Nda tjin ni xi kuats'inna. ¹¹ Xuta x'an bi tehente k'úentujinnuu, tunga an najmi tehente kúátejñajinnuu. ¹² Nk'ie nga kuakaténdzjojnúna tachjín ntá sinjnei, ja kuak'íenda yjonintena tu xi s'eyanjihinna. ¹³ Kjuaxi ni xi tixinnuu. Tu má xi tjeñen ni nga s'enjímí én nda tsuhu Ntjaná nga ngúsuhun asuntee, ta chubanijmíyaha ni xi kuats'ín tachjín. B'a ts'ín n'ekj'áitsjehen.

B'i ts'ín y'enda Juda Iscariote nga ts'ínkjas'en Jesu

(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

¹⁴ As'ai nku nda ni'yakuyá xi te joo xi 'mi Juda Iscariote ngjisehe já na'mi k'aku ¹⁵ ko b'a kitsúhu:

—¿Mí nihi xi k'uinú tsa ts'inkjas'ennuu ndo?

As'ai y'enda jóo nga tsjáha katé toontaba. ¹⁶ Kui nistjiun kik'atuts'ihin Juda nga tsangisjái n'yá xi nkú ts'ín kama ts'ínkjas'ehen Jesu.

B'i ts'ín ts'asjeko S'í Pascua já ni'yakuyáha Jesu

(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1Co. 11:23-26)

¹⁷ Nistjin nga b'atuts'ihin ra S'í Pascua, nk'ie nga chine ninkuan xi najmi kaman-dakoho na'yu san, as'ai incha j'aisehe Jesu já ni'yakuyáha ko b'a incha kitsúhu:

—¿Má xi tjeñen mjehi nga k'úendaí tu xi chineheni nichinehe S'í Pascua?

¹⁸ B'i kitsú Jesu:

—Tankiún ajin nantio. Tankihinsoo nda xi ja yaá ko b'a t'ihun: “B'a títu nda maestru: Ja tóbichú tíña chubana. Ni'yahi kfínka já ni'yakuyána nga ts'inkja S'í Pascua.”

¹⁹ As'ai kits'íntjusun já ni'yakuyóo ni xi kitsú Jesu. Yo incha y'enda nichinehe S'í Pascua.

²⁰ Nk'ie nga ja kama jyuun, y'ejñat'ako Jesu yámixó já ni'yakuyá xi te joo ²¹ ko nk'ie nga ja tíncha kjine nichinee, b'i kitsúhu:

—Kjuaxi ni xi tixinnuu. Nku xi tjenjinnuu ts'ínkjas'enna.

22 As'ai kik'ientu babaha já ni'yakuyóo ko nga nkúnkú kingjásjaiyaha:

—¿A an, nda maestru?

23 As'ai b'i kitsú Jesu:

—Xi ta tábakj'á nichine xi tjiya taba má nga tábakj'a, kui xi ts'íinkjas'enna. 24 B'a n'ehé Ntíhi Ndax'iun xi nkú ts'ín tjit'a éhen Ntíaná, tunga, jnima rú ts'ihin nda xi ts'íinkjas'ehen! Tu sahá ra ngandaha nda xu'bo tsa najmi kitsin.

25 As'ai kinchja Juda, nda xi ts'íinkjas'en Jesu, nga b'a kitsú:

—¿A an, nda maestru?

B'i kitsú Jesu:

—Ji xi ja b'a kuixín.

26 Nk'ie nga tíncha kjine nichinehe S'í Pascua, jakj'á Jesu ninkuon ko kitsjáha máb'achjíhi Ntíaná. Tsakjanya ko kitsjáha já ni'yakuyóo nga b'a kitsúhu:

—Chjúbó ko chinoo. Kui xu'bi xi yjonintena.

27 Ko ta jakj'á chutsiun. Nk'ie nga ja kitsjáha máb'achjíhi Ntíaná, as'ai kitsjáha já ni'yakuyáha nga b'a kitsúhu:

—S'iyuo ngatentoo chutsín. 28 Kui xu'bi xi jnina. Kui xi ngjuai ndzjoho ngandaha nkjin nkjún xuta tu xi kama ndyjat'aha ra jéhe. Jnina tíb'éndako tsetse Ntíaná nd'ai xi nkú ts'ín nda ts'íinko xuta. 29 An b'a tíxinnuu. Najmi ta k'ui sahana ntáha tuntsajée santa nkúhu nga kuichú nistjin nga k'uike ngáhanuu xi tsetsehe má batéxuma Na'mina.

*B'i ts'ín kitsúya títjun Jesu nga Pedro b'a kuitsu nga najmi behe
(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)*

30 Nk'ie nga ja kamaha nga incha kisehe Ntíaná, as'ai incha ngji asunntu tjenki xi 'mi Yá Olivo. 31 B'i kitsú Jesu:

—Kui nistjen xu'bi ngatentohoo n'endyjajihuun yjonuu yáha an. At'aha b'a ts'ín tjit'a éhen Ntíaná: “Ts'in'úhun nda bastuu ko ndzjoya chutsanko.” 32 Tunga nk'iehé nga kj'uaiya ngáhana ngabayoo, kfin títjunnuu ante Galilea.

33 As'ai kinchja Pedro:

—Ndaha tsa ngatente ts'íinndyjajihin yjoho ngat'a ts'ii, tunga an ndahachí najmi ndyja kamana.

34 B'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxihin. Kui nistjen xu'bi, kintehe ni nga kjintá xanto, b'a kuixín nga najmi yaní jan niyá tjihin.

35 B'a kitsú Pedro:

—Ndaha tsa tjihin nga kuayáko, tu nku nga ts'inkiéná yjona nga behe.

B'a ta incha kitsú ngatente já ni'yakuyóo.

*B'i ts'ín kinchjako Jesu Ntíaná
(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)*

36 As'ai tsichuko Jesu já ni'yakuyáha nku ante xi 'mi Getsemani ko b'a kitsúhu:

—Tintsubahanu ei. Kfin nchjako maná Ntíaná ján.

37 Ngjiko Pedro ko nga joó jáha Zebedeo. Kik'atuts'ihin nga kik'ie babaha ko kis'entaha ra. 38 B'a kitsúhu jóo:

—Kjuaba kitsejihin animana xi nkúhu tsa kui xi ja ts'íink'ienna. Tintsubakonú ei ko ta tintsuba ndo.

39 As'ai ngjindju sa ichí ko yo kingjénsten ankjín. B'i kitsú nga kinchjako Ntíaná:

—Ji Na'mi, tsa kama kj'ua t'axinna kjuanima xu'bi, n'ekj'a t'axinní. Tunga katumahá xi nkú ts'ín mjehi, najmi xi nkú ts'ín mjena.

40 As'ai ngjise ngáha ra já ni'yakuyóo, ko kjintufé nga j'aisehe. B'i kitsúhu Pedro:

—¿A ndaha nku ora najmi kuichukjuanu nga kuakintsubakonú? ⁴¹ Tintsuba ndo ko chubakoo Ntiana tu xi najmi chjut'ayak'uhunnuu. Yuhu animanuu tunga yjonintenuhu xi najmi tichukjuaha.

⁴² As'ai ta ngji nchjako ngaha Ntiana niya xi ma joho Jesu nga b'a kitsu:

—Ji Na'mi, tsa tihin nga un skuena ko najmi kama kj'ua t'axinna kjuanima xu'bi, tu saha katuma xi nku ts'in mjehi.

⁴³ Nk'ie nga kik'oya ngaha ma tuntu ja ni'yakuyoo, ta kjintufehé ngaha nga j'aisehe at'aha nijnoo tib'echja suba tunkun joo. ⁴⁴ Ta ngji nchjako t'axihin ngaha Ntiana niya xi ma jahan Jesu nga ta kuihi en kitsu ngaha.

⁴⁵ As'ai j'aisehe ja ni'yakuyaha ko b'a kitsuhu:

—¿A tu nku kisuntufehé so ko tin'ekj'aiyo? Ja kuichu chuba nga n'ekjas'en Ntihan Ndashun aya ntsja xuta ngatitsuun. ⁴⁶ Tisintjoon ko tjan. Ja niba tina xi tits'inkjas'enna.

B'i ts'in j'aichj'anije Jesu

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Nk'ie nga ta tinchaha Jesu, tu j'aihi Juda, nku nda ni'yakuyá xi te joo. J'aiko nkjin nkjun xuta xi kits'in niba ja na'mi k'aku ko jacha xi ta tihin xa. Incha y'a kicha ndju ko ya nga incha j'ai. ⁴⁸ Ko nda xi tits'inkjas'en Jesu ja kabincha'a titjun joo nga b'i kitsuhu:

—Xi kjexu'ba nga kjuaniñaha, kui xi Jesu. Kui xi chjubó.

⁴⁹ Tjen'yun ngjik'uhun ra Jesu ko b'a kitsuhu nga kikjexu'ba:

—Antahi, nda maestru.

⁵⁰ B'i kitsu Jesu:

—Ji nda xinkjan, n'endjuí xa xi kjuáihini.

As'ai j'aik'uhun Jesu ja xingisoo ko jakj'anijehé. ⁵¹ Tunga nkuhu kicha ndju ts'asje nku nda xi tjenko Jesu. Kits'in'uhun nku nda musuhu nda na'mi titjuun. Tsatet'a tjabaxinju.

⁵² Tunga b'aha kitsu Jesu:

—Chj'atjo ngahani kichahi antehé. At'aha ngatentee xi ts'inchjen kicha nga kjan, ta kicha kuayaha. ⁵³ ¿A najmi yani nga kama kuankihi Na'mina ko tjen'yun ts'in nibahana mij ni ntitsje? ⁵⁴ Tunga tsa b'a ts'ian, ¿nku ts'in kuitjusuhun ni xi tit'a xujun éhen Ntiana? At'aha b'a ts'in tit'a nga tihin nga b'a kama.

⁵⁵ As'ai b'i kitsuhu ja xi tsichuk'aha:

—¿A nda ndyena? ¿A ixí kichaha ko ya kich'ahanu nga kjuáichj'anijehenu? Xki nistjin tsasinña nga tsakuyá ma ma natsihin ninku. Najmi kichjubenijenu. ⁵⁶ Tunga b'aha tima ngatentee ni xu'bi tu xi tibitusuhun éhen Ntiana xi y'et'a ja profeta.

As'ai incha tsanka ngatentee ja ni'yakuyoo nga tsasinña suba Jesu.

B'i ts'in kin'ekokjua Jesu nginkun ja tixá judio

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵⁷ Ja xi j'aik'aha Jesu ni'yaha nda na'mi titjun Caifa incha ngjiko. Ja kab'entu yo ja chjine éhen kjuatexumoo ko jacha xi ta tihin xa. ⁵⁸ Maha Pedro, kitsjennki kihin Jesu santaha nkúhu nga tsichu natsin ni'yaha nda na'mi titjuun. Jas'en ko y'eñajihin ja jun xi kunná yo, tu xi skuéhe ni xi kama.

⁵⁹ As'ai ja na'mi k'aku ko ngayjee ja tixoo tsangisjai ni xi kama kjanit'aha Jesu tu xi kama n'ek'iehen. ⁶⁰ Tunga najmi incha kisakuhú ra ni xi kjaninehe Jesu, ndaha tsa incha j'ai nkjun ja testiyu tsank'a xi incha ngji kontraha Jesu. Tunga tu chahan j'ai jo ⁶¹ xi kitsuya en xi kinchja Jesu:

—B'a kitsu ndai nga kinchja: “An kamana ts'inkatsunya ninkuhu Ntiana ko jan nistjin kjesintjen ngahana.”

⁶² As'ai tsisintjen nda na'mi titjuun nga kingjasaiyaha Jesu:

—¿A najmi chumi nihi xi kuixinni? ¿A b'a tincha tsuhu joo nga tifi kontraha ri?

⁶³ Tunga najmi kinchjaha Jesu. As'ai b'aha ta kitsu ngaha nda na'mi titjuun:

—Nginkun Ntíaná xi tǐjǎa tǐk'un an tǐbjasjáyaha. Tǐxínyani tsa ji xi kits'ín nibá Ntíaná, xi Ntíhi Ntíaná.

⁶⁴ B'ǐ kitsú Jesu:

—B'a tǐjǎn ni xi tǐbixín. Kǒ ta xínyanu nga choo Ntíhi Ndax'ijun nga k'úéjǎat'aha Ntíaná xi tǐjǎn nga'yún kǒ nga nibajin nǐntǐ xi tǐjǎn nk'a ján.

⁶⁵ As'ai kikjetiyajen najyun xi yja nda na'mi tǐtjuun. B'a ts'ín tsakúchji ndo nga najmi kisasíhin én xi kinchǎ Jesu. B'a kitsú:

—ǐNajmi tǐbenkjún Ntíaná ndai nga b'a tǐtsu! ¿A machjén saná já testiyu? Ja kuanu'yó nga najmi kuakienkjún Ntíaná. ⁶⁶ ¿Nkú manuu?

B'a incha kitsú jóo:

—Ngabaya tǐjehen ra ndo.

⁶⁷ As'ai tǐjǎn xi tsatétéjin ankjǎn Jesu nga kik'aya kǒ kik'íéhe. K'ua xi kik'onjihin ⁶⁸ nga b'a kitsúhu:

—ǐJi xi jáini ngajoho Ntíaná, tǐxínyai xi nkúhu nda profeta, ¿yá xi kuak'íéhi?

B'ǐ ts'ín kitsúya Pedro nga najmi be Jesu

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Nk'ie nga kab'ejǎa Pedro natsin ni'yaha nda na'mi tǐtjuun, as'ai j'aik'úhún nku na musu kǒ b'a kitsúhu:

—ǐJi xi ta tǐjenkoǐ Jesu xi nibáha Galilea.

⁷⁰ Tunga najmi kits'ínkiehé yjoho Pedro nginkun ngatentee xuta xi tǐjǎn yo. B'a kitsú:

—Najmi be ni xi tǐbixín.

⁷¹ As'ai tsitju yo nga ngji má tǐjen ankjua natsiun. Yo ta kikiehé ngáha ra kj'ai na musu kǒ b'a kitsúhu já xi kabincha yo:

—Kui cháǐ xi ta tǐjenkoǐ Jesu xi nibáha Nazaret.

⁷² Ta najmi kits'ínkiehé ngáha yjoho Pedro. Santaha Ntíaná kits'ínkie nga b'a kitsú:

—ǐNajmi be ndo!

⁷³ Sa kutju já xi kabincha yo j'aisehe Pedro kǒ b'a kitsúhu:

—Kjuaxǐ kjáihin nga ta ji xi tsjenkoǐ jóo. At'aha xi nkú n'e chubai tǐb'échjit'aihin.

⁷⁴ As'ai ndjá kinchǎ Pedro kǒ ixǐ Ntíanáhá kits'ínkie nga b'ǐ kitsú:

—ǐNajmi be ndo!

Kui chubo tǐjen'yún kikjintáhá nku xanta ⁷⁵ kǒ j'áítsjehen Pedro ni xi kitsú Jesu: “Kintehe ni nga kjǐntá xanto, b'a kuixín nga najmi yanǐ jan niyá tǐjǎn.” As'ai tsitjusje Pedro kǒ kikjintá un kikjintá nte.

27

B'ǐ ts'ín kin'ekjas'ehen nda tǐtjun Pilato Jesu

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

¹ Nk'ie nga ja kama seen, incha y'éndako xinkjǎn ngatentee já na'mi k'aku kǒ jáchá xi ta tǐjǎn xá xi nkú ts'ín kama ts'ínk'iehen Jesu. ² As'ai tǐj'yúhún ts'íhin ra nga incha ngji ts'ínkjas'ehen nda tǐtjun Pilato.

B'ǐ ts'ín kits'ínk'ien suba yjoho Juda

³ Máha Juda, nda xi kits'ínkjas'en Jesu, nk'ie nga kint'é nga kitsjá kjuá já tǐjǎn nga n'ek'ien Jesu, as'ai ngjik'áha ra animaha ngat'a ts'e ni xi kits'ín kǒ kits'ínk'óya ngáha ra já na'mi k'aku kǒ jáchá xi ta tǐjǎn xá toontaba xi katée. B'a kitsúhu:

⁴ —Jé tjenna. Nku nda xi najmi tǐjǎn jé kits'ínkjas'en nga n'ek'ien.

B'a incha kitsú jóo:

—¿Mǐ xi nusinni jin? Kuentaǐ ní ni xu'bo.

⁵ As'ai kikjaníya Juda tooon aya nǐnku kǒ tsitju yo nga ngji kjenntu n'ú suba yjoho.

⁶ J'áya já na'mi k'aku tooon kǒ b'a kitsúhu xinkjǎn:

—Najmi ma tsa kaxaha toon chje k'úeyaá toon xu'bi, at'aha chjihu nda xi n'ek'ien niu.

⁷Y'endako xinkjin jóo. As'ai ts'atseko ho toon xu'bahá nda xi ts'ínnda ndjii tu xi yo kama s'eyanjihí xuta xi xin nanki nibáha. ⁸Kui kjuaha nga Ante Jní 'mihi ante xu'bo santaha nistjin nd'ai. ⁹B'a ts'ín tsitjusuhun éhen Ntjaná xi kinchja nda profeta Jeremia: “Jakj'á jóo toontaba xi katée, chji xi y'enda já xi ntje Israel tjeheh ra nga b'a tjin chjihu ndo. ¹⁰Kui xi ts'atseko ho xu'bahá nda xi ts'ínnda ndjii. B'a kitsúna Ntjaná.”

B'i ts'ín kin'ekokjua Jesu nginkun nda titjun Pilato

(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹Ngjinijé Jesu nginkun nda titjun Pilato. Kui xi b'a kitsúhu nga kingjásjaiyaha:

—¿A ji xi nda reihí xuta judio?

B'i kitsú Jesu:

—B'a tjin ni xi tibixín.

¹²Nk'ie nga nkjin ni xi kikjanínehe já na'mi k'aku ko jáchá xi ta tjihin xá, ndahachí najmi kinchja Jesu. ¹³As'ai b'a kitsú Pilato:

—¿A najmi tínu'yání ngayjee ni xi tikjanínehi jóo?

¹⁴Tunga ndahá nku én najmi kinchja Jesu. Kui nga tu ni xí kama nkjúhun ra nda titjuun.

B'i ts'ín kitsjá kjuá Pilato nga n'ek'ien Jesu

(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

¹⁵Ni xi ma nk'ie nga S'í Pascua, b'i ts'ín tijnaha nda titjuun. B'éjna ndai nku nda nubayá xi f'ájin xuta nantia. ¹⁶Kui nistjiun kjiya'yún nku nda xi be tentehe xuta, xi 'mi Barraba.

¹⁷Nk'ie nga kama njakú xuta, as'ai b'a kitsú Pilato:

—¿Má xi mjenuu nga k'uejñá ndainuu? ¿A Barraba a ra Jesu xi 'mihí Cristo?

¹⁸B'a kitsú Pilato at'aha kamankjihin nga tíma xin k'un jóo ngat'aha ni xi títs'ín Jesu ko nga kui kjuaha nga incha kits'ínkjas'ehen ra. ¹⁹Nga kab'ejña Pilato ante má nga ts'ín kjuá, b'i tsu én xi kits'ín nibáha chjuúhun: “Najmi chumi ni tjeheh xuto. Najmi tu ji nungijin yjohi. At'aha ch'on ts'ín ka'baj chinina nkui jyún tu ngat'aha ni xi tímat'ain xuto.”

²⁰Tunga já na'mi k'akuhú ko jáchá xi ta tjihin xá tsinchá'a xuta xi kama njakú yo tu xi incha kuankihi nga tu sahá Barraba xi n'e ndaihi ra ko nga Jesu xi n'ek'ien. ²¹As'ai ta kingjásjaiyaha ngaha nda titjuun:

—¿Má xi kui já xi joo mjenuu nga k'uejñá ndainuu?

B'a incha kitsú xuta nkjiun:

—Barraba.

²²B'a kitsú Pilato:

—¿Ko mí xi ts'ihin Jesu xi 'mi Cristo?

B'a incha kitsú tente xuta:

—¡Kas'et'a kruu!

²³B'ahá ta kitsú ngaha Pilato:

—Tunga, ¿mí ni ch'on tihin xi kits'ín ndo?

Tunga tu sahá 'yún incha kikjintáya sa xuto:

—¡Kas'et'a kruu!

²⁴As'ai najmi ta be nkú ts'ihin Pilato, at'aha tu sahá 'yún t'incha kjintáya sa xuta nkjiun nga tíma kjahan. Kui nga jakj'áha ntánijua, tsanéjnu ntsja nginkun xuta ko b'a kitsúhu:

—Najmi an tjinna jé nga kuayá ndai. Jun yo ni xi n'oo.

²⁵B'a incha kitsú ngatentee xuta:

—Jin ko ntini ch'anji ngabayaha ndo.

²⁶As'ai y'éjna ndai Pilato Barraba ko kitsjá kjuá nga s'ehé Jesu ko nga s'et'a kruu.

²⁷As'ai já juhun Pilato jas'enko Jesu ni'ya masen xi 'mi ni'ya pretorio. Kinchja njaha ngayjee já jun xinkjin nga y'éjtindaihi Jesu. ²⁸Incha ts'asje najyuhun Jesu ko kits'íngia

nku najyun ndju kuan nga incha kik'aya. ²⁹ Ko incha kits'innda nku corona na'yá xi y'é'a nintaku ko ntsja kixi kits'ínk'a nku yáxá. As'ai tsinchakúnch'int'a mañaha ko tsajnukie nga b'a incha kitsúhu:

—Antahi, nda reihí xuta judio.

³⁰ Tsatétéjnu ko jakj'á yáxóo nga kik'onntjai nintaku Jesu. ³¹ Askahan nga ja kamaha nga kik'aya Jesu, ts'asje ngáha najyun ndju kuon ko kits'ínngja ngáha najyun xi ts'e Jesu. As'ai incha tsitjuko tu xi ngjuát'a kruuhu.

B'i ts'in kis'et'a kruu Jesu

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³² Nk'ie nga tìncha bitju yo, kisatékjá nku nda nanki Cirene xi Simon 'mi. Kui xi kits'in kjua'yúhún ra já juun nga k'uanji kruuhu Jesu. ³³ As'ai incha tsichu ante xi 'mi Golgota. Kui éen xi tsuhu ra: Antehé Nintaku Aníma. ³⁴ Kik'aihi Jesu nga k'úi binu xi kin'etjijinkoho nki, tunga nk'iehé nga kikjut'a Jesu ntóo, najmi kits'in yu nga kik'i.

³⁵ Nk'ie nga kingját'a kruu, já juun tsakjánya xihí xinkjín najyuhún Jesu nga kitsutonyá ts'ihin. ³⁶ As'ai y'entu yo nga kikunntá. ³⁷ Kis'et'a xi tjeheh antsjáku Jesu nku yáte xi títsuya mí kjuaha nga tín'ek'ieheh. “Kui xu'bi xi Jesu xi nda reihí xuta judio”, kis'et'a yátee.

³⁸ Ta kis'et'a kruuko Jesu jo já ndyjé. Nku xi kitsjen nga kixihí ko nku nga skjúhún. ³⁹ Xuta xi tìncha f'a yo najmi kikienkjún Jesu nga kinchja. Kits'ínk'ajni nintaku ⁴⁰ nga b'a incha kitsúhu:

—Ji xi n'exúyai ninku ko jan nistjin chjúsintjen ngáhani, tsixín, n'ek'anke yjohi. Tsa ji xi Ntíhi Ntíaná, títjuent'ai kruu.

⁴¹ B'a ta ts'in kik'ayaha já na'mi k'aku ko já chjine'éheh kjuatéxumoo ko jáchá xi ta tjihin xá. B'a incha kitsúhu xinkjín:

⁴² —Kamaha ndai nga kj'ai xi kits'ínk'anke, tunga tu sa najmi mahá ngáha ts'ínk'anke yjoho. Katitjuent'a kruu nd'ai tsa kui xi nda reihí xuta Israel. Nk'iehé nga s'ejinná. ⁴³ Kui xi 'yún kis'ejihin Ntíaná, kui nga Ntíaná kats'ínk'ankihí ra nd'ai tsa tjo kjuaxihí. ¿A najmi b'ahá kitsú nga kui xi Ntíhi Ntíaná?

⁴⁴ Ko já ndyjé xi kjintut'á kruuko Jesu ta ch'on incha kitsúhu.

B'i ts'in k'ien Jesu

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

⁴⁵ Chuba te jo nga nistjiun kis'e jyun ngayjee asuntee santa nkúhu nga tsichu chuba jan nga ngixuun. ⁴⁶ Nkú ma nga chuba jan 'yún kikjintáya Jesu nga éhen kinchja. B'i kitsú:

—Eli, Eli, ¿lema sabactani? —kui éin xi tsuhu ra: Ji Ntiana, ji Ntiana, ¿á kan'e nga mahani?

⁴⁷ K'ua xuta xi kabincha yo incha kint'é kui éen. Kui nga b'a incha kitsúhu ra xinkjín:

—Nda profeta Eliá tinchjaha ndo.

⁴⁸ As'ai tjen'yún tsangatsankahá nku nda xi síjña yo ko nku tsanka kits'ínk'anchiko sesehe binu san. Kui xi y'éku nku yáxá nga kits'ínkjik'uhún Jesu tu xi k'úhi. ⁴⁹ Tunga b'ahá kitsú xuta xi kabincha yo:

—Chúya mai. Chase ma raá tsa nibá Eliá nga ts'ínk'ankihí.

⁵⁰ As'ai ta 'yúhún kikjintáya ngáha Jesu ko k'ien. ⁵¹ Nk'ie nga b'a kamoq, kitiyájen najyun xi tjenchja ante xi 'yún nkjúhún ninku. Jo tsitju. Kik'aha ra nk'aha santaha kintee. Ko chón kama ko tsakjan naxiu. ⁵² Tsix'á tsjóho animá ko j'áya ngáha ra nkjin xuta k'ien xi kis'ejihin Ntíaná. ⁵³ Incha tsitju tsjóho nk'ie nga j'áya ngáha ra Jesu ko jas'en nanki je Jerusalem nga tsakúchjihí yjoho nkjin xuta.

⁵⁴ Nda jun k'aku ko já jun xi tìncha kunntá Jesu, nk'ie nga kieke chón ko ngayjee ni xi tímoq, tu xi incha kitsankjúhún ko b'a incha kitsú:

—Kjuaxi kjáihin nga kui ndai xi Ntíhi Ntíaná.

⁵⁵ Yo kjint'á kabincha nkjin jminchjín xi tíncha base. Kitsjennkíhi Jesu nga tsitju ante Galilea ko tsasinkoho. ⁵⁶ Ajihin jminchjün tjenjin Maria Magdalena, Maria xi naaha maha Santiago ko Kuse, ko naaha jáha Zebedeo.

B'i ts'in kis'eyajni Jesu

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁵⁷ Nk'ie nga ja tíma jyun, j'ai nku nda nchiná xi 'mi Kuse, nku nda nanki Arimatea xi ta ja tsichu ma nku nda ni'yakuyáha Jesu. ⁵⁸ As'ai ngjisehe Pilato ko tsankihí yjonintehe Jesu. Kitsjá kjua Pilato nga k'uaihi ndo yjonintee.

⁵⁹ Jakj'á Kuse yjonintee. Nku najyun je kik'ontikjájnu ⁶⁰ ko ngjingjájñaya nku tixa tsjó tsetsehe xi kits'inndat'á naxiu. As'ai kik'ontikjá nku ndjio chánka nga y'échjane ankjua tsjóo ko ngji. ⁶¹ Y'entu ankjín tsjóo Maria Magdalena ko Maria xinkuu.

B'i ts'in kin'e kunntá já juun tsjóo

⁶² Nistjin xi ma ndyjuun, nk'ie nga j'a nistjin nk'ie nga s'enda ni xi machjén S'í Pascua, as'ai kama ñjakú já na'mi k'aku ko já fariseo nginkun Pilato ko b'a kitsúhu:

⁶³ —Ji nda ntia, f'áitsjenni nga b'a kitsú nda tsank'óo nk'ie nga tíña sa: “Nk'ie nga kj'ua jan nistjin, kj'uaíya ngáhana ngabayoo.” ⁶⁴ Kui b'a maha, b'a tixín nga chúnnta tsjóo santaha nkúhu nga kj'ua nistjin xi ma jahan. At'aha tsa najmi ma, kutsa kj'uaíhi já ni'yakuyáha ndo nga jyuun ko ngjuaike ndyjé yjonintehe. As'ai: “Ja j'áíya ngáha ra ngabayoo”, kuitsuhu xuta. Tsa b'a ts'ín jóo, 'yún s'e sa én tsank'á xi kuitju askahan nga xi tjuun.

⁶⁵ B'a kitsú Pilato:

—Tankinkoo já juun. Tankiún n'e kunntó tsjóo xi nkú ts'in mjenuu.

⁶⁶ As'ai incha ngjisehe tsjóo. Nku ndjio y'échjanekoho. Y'échjane sisin ko y'entu já jun xi kikunntá yo.

28

B'i kama nk'ie nga j'áiyaha Jesu ngabayoo

(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Nk'ie nga j'a xuatu, ja tífi ma sen ngáha nistjin xi b'atuts'ihin ra tuntjóo, ngjisehe tsjóo Maria Magdalena ko Maria xinkuu. ² As'ai tu nkuhú chón xi tu xí 'yúhún kama. Nku ntitsjehe Ntíaná nibajen nk'a ján. J'aikjexín ndjio xi tjíchjane ankjuaaha tsjóo ko yo y'eñasun. ³ Xi nkú joyaha nd'ích'on tjin sénnistjihin ko taba xúxú najyun xi yja xi nkú joyaha nch'án. ⁴ Nk'ie nga incha kikié ntítsjee já jun xi tíncha kunntá tsjóo, tu xí incha kitsankjúhún nga incha kik'atsé. B'a incha kik'ientu xi nkúhu tsa ja k'ien kik'ientu.

⁵ As'ai kinchjako ntítsjee jminchjün nga b'a kitsúhu:

—Najmi tu binkjun. Be nga Jesu xi kis'et'a kruu tbinchisjó. ⁶ Najmi ta ei tíñaha. Ja kaf'áíya ngáha ra ngabayoo xi nkú nga kitsú. Nibáhasoo ante má nga kis'eña. ⁷ Kitsa tankínk'inyohoo já ni'yakuyáha nga ja kaf'áíya ngáha ra ngabayoo Jesu ko ngjuai títjuhun ante Galilea. Yo skué. Ja kuaxinyanu ni xi tjihin nga xinnuu.

⁸ As'ai tsitju kitsa kitsa jminchjün aya tsjóo. Títsankjún ko tsjo nkjún tímaha. Tsangat-sanka nga ngji tsúyaha já ni'yakuyóo éen. ⁹ Ko nga tíncha fi, tu yohó kiséjin Jesu ko janiñaha. As'ai incha ngjik'úhun ko kitsubakjá sjai nga kits'intsjoho. ¹⁰ B'i kitsú Jesu:

—Najmi tu binkjun. Tankínk'inyohoo já nts'é nga katji ante Galilea. Yo skuena.

B'i ts'in kitsúya já juun ni xi kamoo

¹¹ Nk'ie nga tíncha fi jminchjün, as'ai ngji k'ua já juun ajin naxinantóo. Ngji tsúyaha já na'mi k'aku ngatentee ni xi kamoo. ¹² As'ai kama ñjakú já na'mi k'aku ko jáchá xi ta tjihin xá nga y'éndako xinkjín. As'ai kitsjá nkjúhun toon já juun ko b'a kitsúhu:

¹³—B'i tixiún: “Kaf'aijyún já ni'yakuyáha ndo ko kafiko ndyjé yjoninte k'ien nk'ie nga kisuntuféi.” ¹⁴Tsa kuint'é nda titjuun niu, jin yai xi nkú n'e chubanijmíkoí. Najmi tu jun fantoho yjonuu.

¹⁵As'ai jakj'á já juun tooon ko b'a incha kitsú xi nkú kik'ihin. Kui én xu'bi xi tu yje chubanijmíyahá sa ajihin xuta xi ntje judio tjehen ra santaha nistjin nd'ai.

*B'i ts'in kitsjá xáha Jesu já ni'yakuyáha
(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)*

¹⁶Já ni'yakuyá xi te nkuu incha ngji ante Galilea asunntu tjenki xi kitsú Jesu. ¹⁷Nk'ie nga incha kieke Jesu, kits'intsjoho, tunga tjihín xi jo jan kamaha. ¹⁸As'ai Jesu ngjisehe já ni'yakuyáha ko b'a kitsúhu:

—Ja kik'aina nga kuatexumaha ndjiojmi ján ko asunntei. ¹⁹Kui nga tankihinnu ko n'e mo xuta ni'yakuyána ngayjee xuta naxinantá xi tjin asunntee. Tatentó xuta tu xi Ntia Na'miu, Ntíu ko Espiritu Santo kamats'ehe. ²⁰Takúyohoo nga kats'intjusun ngayjee kjuatexumana. An kúatejñajinnuu ngayje nistjin santaha nkúhu nga kfe asunntee.

Xujun xi y'ét'a Marco én nda tsuhu Jesucristo

B'i ts'ín y'énijmí Jua Bautista

(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ B'i ts'ín b'atuts'ihin ra én nda tsuhu Jesu, kui xi Cristo xi Ntíhi Ntíaná maha.

² Nda profeta Isaiá b'i ts'ín y'ét'a nk'ie:

Títs'inkjiá nda chjine'énna tu xi ngjuai títjuhun ri.

K'uénda títjun niyáhi.

³ Tínu'yá ntaha nku nda xi tíkintáya ante kixiu:

“T'endo niyáha Ntíaná. Tjen naxuu niyáha.”

⁴ Xi nkú ts'ín y'ét'a Isaiá nk'ie, b'a ts'ín j'aiténtá xuta Jua ante kixiu. Y'énijmí nga tjihin nga ngjuai'áha ra animaha xuta ko nga saténtá tu xi kama ndyjat'aha ra ngatitsuhun.

⁵ Tsitju ngayjee xuta xi tjin ante Judea ko ngayjee xuta xi tjin nanki Jerusalen nga j'aisehe Jua. Incha kisaténtájin ntáje Jordan nk'ie nga kits'inkie yjoho nga tjihin ngatitsun.

⁶ Nk'ie nga y'ejña Jua, najyun xi kamandakoho ntsjaha chu camello bja ko nku tjabaxín b'ékjá. Chjuba ko ntsjényá kjine. ⁷ B'i kitsú nga y'énijmí:

—Askahan an kj'uaí nku xi 'yún nk'a tjen sa, xi má nga ndahachí najmi tsuhuna tsa kjendáya n'úhu ntéhe. ⁸ An ntánijua tibatentákohonuu tunga máha kui, Espiritu Santo kuaténtákohonuu.

B'i ts'ín kisaténtá Jesu

(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

⁹ Nistjin ján tsitju Jesu nanki Nazaret, nanki xi tijnajihin ante Galilea, ko ntáje Jordan tsaténtájihin Jua. ¹⁰ Nk'ie nga tibatujín ntánijuo, kkie nga tsix'á nk'a ján ko nga Espiritu Santo nibajennehe xi nkú joyaha nku chutuju. ¹¹ Kinu'yá nk'a ján nku nta xi b'a kitsú:

—Ji Ntína, tjona ji. Tsjo nkjún mana ji.

B'i ts'ín kits'ín nganaha Jesu ndanindoo

(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

¹² As'ai tjen'yún ngjikohó ra Espiritu Santo ante kixiu. ¹³ Yo y'ejña yachán nistjin tjihin, ko ndanindoo kikut'ayák'uhun. Y'ejñajihin chu xi tjin ngijnóo ko ntítsjehe Ntíaná j'aisinkoho.

B'i ts'ín kik'atuts'ihin xaha Jesu

(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

¹⁴ Askahan nk'ie nga kis'eya'yún Jua, ngji Jesu ante Galilea nga y'énijmí én nda tsuhu Ntíaná. B'i kitsúhu xuta:

¹⁵ —Ja kuichu chuba. Ja 'yún tiña tijnanuu Ntíaná nga tibatéxumanuu nd'ai. Tankínchj'aha ruu animanuu ko n'e s'ejun én nda tsuhu Ntíaná.

B'i ts'ín kinchjaha Jesu já ni'yakuyá xi tjuhun

(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

¹⁶ Nk'ie nga tsú'ba Jesu andai ntáchak'un Galilea, kkie Simon ko Andre xi nts'e maha xinkjín. Kui xi tíncha kjaní'á na'ya tjiho ajin ntóo, at'aha tji incha tsuba jóo. ¹⁷ B'i kitsú Jesu:

—Jun já, tsjénkinú. An ts'ian nga xuta nuboo.

¹⁸ Ta kuihi chubo y'entu jóo na'yaha ko kitsjennkíhi Jesu.

¹⁹ As'ai ngjindju sa ko kkie Santiago ko Jua xi nts'e maha xinkjín. Kui jóo xi jáha Zebedeo. Ayaha tsutsuhu jóo incha kabincha nga tíncha b'énda na'yaha. ²⁰ As'ai tjen'yún

kinchjahá ra, ko y'éntu jóo Zebedeo xi na'mihi maha ko já xi basinkoho aya tsutsuu nga kitsjennkíhi Jesu.

B'i ts'in kits'in ndaíhi Jesu nku nda xi tijnajihin nku ndaninda
(Lc. 4:31-37)

²¹ As'ai incha j'ai nanki Capernaum. Nk'ie nga nistjin nkjún jas'en Jesu ni'ya sinagoga nga tsakúya. ²² Kama nkjúhun xuta xi nkú ts'in tsakúya, at'aha tsakúya xi nkúhu tsa xá tjihín, najmi xi nkú ts'in bakúya já chjine'éhen kjuatéxumoo.

²³ Tijná sinagogaha xuta Capernaum nku nda xi tijnajihin nku ndaninda. Kui xi 'yún kikjintáya nga b'i kitsú:

²⁴ —Ji Jesu xi nibáhani Nazaret, ¿mí nihi xi tijnkoni? ¿Á ja kjúái n'ekjeheni? Bená yáha ji. Ji xi ntíhi Ntíaná.

²⁵ Tunga ndjáhá kinchjako Jesu ndanindoo:

—Xu sin n'ei ko titjusjehihin ndo!

²⁶ Ixi y'étsujnehé ra ndo ndanindoo ko tu xí 'yuhún kikjintáya nga tsitjujihin.

²⁷ Ngatentee xuta tu ni xí kama nkjúhún ra ko b'i ngján kingjásjaiyaha xinkjín:

—¿Mí nihi xu'bi? Kj'ai ts'in bakúya ndaí. Bakúya xi nkú joyaha tsa xá tjihín. Santaha jánindoo batéxumaha ko nt'é'éhen.

²⁸ Ngayjee nanki xi tijn ante Galilea tu xí kitsahá kichubanijmíyaha Jesu.

B'i ts'in kits'innkíhi Jesu na nchí'yaha Pedro
(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

²⁹ Nk'ie nga incha tsitju ni'ya sinagoga, ngji Jesu, Santiago ko Jua ni'yaha Simon ko Andre. ³⁰ Kui chubo ch'in kjijnako na nchí'yaha Simon. Tjen'yún kik'inyahá ra Jesu ni xi tímaha tachjúun. ³¹ As'ai ngjik'uhún Jesu ko jak'á ntsja nga kikjesintjen. Ta kuihi chubo kindyjajihin ch'ihin tachjúun ko kitsjáha nichine xi tsichusehe.

B'i ts'in kits'innkíhi Jesu nkjin xuta un
(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

³² Nk'ie nga ja kama'ña, askahan nga ja ngjintjai ts'ú, j'aich'áha Jesu ngayjee xuta un ko xi tijnujihin jánindoo. ³³ Ngayjee xuta nantjo kama njakú asti ankjuo. ³⁴ Kits'innkíhi Jesu nkjin nkjún xuta un xi k'uhún nkjin tákjá ch'in. Kik'onsje nkjin nkjún jáninda. Najmí kitsjantehe tsa kuinchja jánindoo, at'aha jánindoo be yáha Jesu.

B'i ts'in tsitju Jesu nga y'énimí éhen Ntíaná
(Lc. 4:42-44)

³⁵ Nk'ie nga jyunya xa sa, tsisintjen Jesu ko ngji nku ante t'axín tiya. Yo kinchjako Ntíaná. ³⁶ As'ai Simon ko já xi tijnukoho yo incha tsangisjái Jesu. ³⁷ Nk'ie nga kisakúhu, b'a incha kitsúhu:

—Ngayjee xuta t'bangisjaihi.

³⁸ B'i kitsú Jesu:

—Tjián kj'ai ante xi tijn tiña ei tu xi ko ta yo k'uenjmíhina. At'aha kui xá jáihina.

³⁹ Ngji nga y'énimí xki ni'ya sinagoga xi tijn ngayjee ante Galilea ko kik'onsje jáninda xi tijnujihin xuta.

B'i ts'in kits'innkíhi Jesu nku nda xi k'uhún ch'in fentujnu
(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

⁴⁰ Nku nda xi k'uhún ch'in fentujnu j'aisehe Jesu ko tsasinkúnch'int'aha nga tsankíhi nga kuasinkoho. B'i kitsúhu:

—Tsa ji xi mjehi, kama n'e jení nga chjúxinní ch'in xi k'unna.

⁴¹ As'ai kama nimaha Jesu nda uun. Kingjénne ntsja nga kits'ínko ko b'i kitsúhu:

—Mjena. Katuma jei.

⁴² Ta kuihi chubo kindyja ch'ihin ndo. Kama je ngáha. ⁴³ As'ai b'i kitsúhu Jesu ndo:

44 —Ji, najmi tu ch'a xi 'miyaihi ni xi kamat'ain. T'ihinkúchjiji yjohi nda na'miu ko tjein chje xi nkú ts'in y'éjña Moise ngat'aha nga ja kama jei, tu xi skue kixihi xuta nga ja kamanda ngáhani.

45 Tunga nk'iehé nga ngji ndo, kitsúya tentehe xuta ni xi kamat'ain. Kui nga najmi ta kama jas'en chjiji Jesu nanki xi tjihin yo. Tu andai nantjohó kikjatsú'ba má nga najmi tjin xuta. Tunga tsitjuhú xuta xi tjin tu má nankihí ni nga j'aisehe.

2

B'i ts'in kits'innkiji Jesu nku nda xi najmi ma fi

(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

1 As'ai ta j'aihi ngáha Jesu nanki Capernaum ko kint'é xuta nga ja tijná ngáha Jesu ni'yaha. 2 Kui nga kama njakú nkjühun xuta, nga santaha najmi ta kis'ehe ante asti ankjuo, ko Jesu y'énijmíhi éhen Ntjaná xuto.

3 As'ai incha j'ai nju já xi incha kab'anganki nku nda xi najmi ma fi. Jesu j'aich'áha ndo. 4 Tunga najmi mahá incha bichúko nda uun má síjña Jesu tu ngat'aha xuta nkjin xi kama njakú yo. Kui nga incha kikjexihin nku te ni xi kjinehe ra ni'yo ko yo incha kits'inkiji nda uun santaha má síjña Jesu.

5 Nk'ie nga kkie Jesu nga s'ejihin jóo nga Ntjaná kits'in nibáha, as'ai kinchjako nda uun:

—Ji ntína, ja kama ndyjat'ahi ngatitsuhin.

6 Tunga ta kab'entuhú yo k'ua já chjine'éhen kjuatéxumo ko xi b'i ts'in incha kits'innkjink'un: 7 “¿Á b'a ts'in tinchjaha ndai? Najmi tibenkjún Ntjaná nga b'a ts'in tinchja. At'aha nku tutuhú Ntjaná xi maha ts'innkyat'aha xuta ngatitsuhun.”

8 Tunga tjen'yún kamankjihín ra Jesu ni xi tijncha ts'innkjink'un jóo. As'ai b'i kitsúhu: —¿Á b'a ts'in tinenkjink'uhunnu? 9 ¿Má éhen xi 'yún naxu tjen xi kama xihin nda xi najmi ma fi? ¿A: “Ja kama ndyjat'ahi ngatitsuhin”? ¿A ra: “Tisintjein, chjúbéi nachan xi kisujñasuin ko titsutjai”? 10 Tunga mjehéna kuakuchjínuu nga Ntíhi Nda x'ijun tijná ngajoho Ntjaná asuntei xi má nga kama ts'innkyat'aha ngatitsuhun xuta.

As'ai b'i kitsúhu nda xi najmi ma fiu:

11 —Ji tinchjako ho. Tisintjein, chjúbéi nachahin ko t'in ngáhani ni'yahi.

12 As'ai tjen'yún tsisintjehén nda uun, jak'á nachahan, ko ngayjee xuta kkiehe nga tsitjusje. Tu ni xi kama nkjühun ra ngatentee xuta ko kits'intsjoho Ntjaná. B'i incha kitsúhu xinkjin:

—Ndahachí najmi kjee yaá nku ni xi nkúhu xu'bj.

B'i ts'in kinchjaha Jesu Levi

(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

13 As'ai ta tsitjuhú ngáha Jesu nga ngji andai ntáchak'uun. Nkjin nkjún xuta j'aisehe, ko Jesu tsakúyaha xuto. 14 Nk'ie nga tits'in nnyá, kkie nda xi 'mi Levi xi ntíhi Alfeo nga kab'ejña ante má nga f'áchjintjai ch'á nga ts'inxát'aha já Romá ko b'i kitsúhu:

—Tsjénkiní.

As'ai tsisintjen Levi ko kitsjennkíhi Jesu.

15 Nk'ie nga tikjine Jesu niñu ni'yaha Levi, nkjin nkjún já xi f'áchjintjai ch'á nga ts'inxát'aha já Romá ko já xi najmi naxu ts'intjusun kjuatéxumaha Moise ta incha j'aik'ientut'áha Jesu ko já ni'yakuyáha. At'aha nkjin nkjún maha xi incha kitsjennkíhi.

16 Kkie já chjine'éhen kjuatéxumo ko já fariseo nga Jesu tikjineko niñu jóo. As'ai kinchjako já ni'yakuyáha Jesu nga b'i kitsúhu:

—¿Á já xi f'áchjintjaihi ch'á ko já xi najmi naxu ts'intjusuhun kjuatéxumaha Moise tinekoho niñu nda maestrunuu?

17 Nk'ie nga kint'é Jesu éin, b'i kitsú:

—Xuta xi uhun machjéhen já chjinenki, najmi xi ndaha. Najmi xuta je jái nchjaha, xuta ngatitsun ní jái nchjaha.

B'i ts'ín kitsúya Jesu nkjé tjihin nga k'úentu kjintía xuta ni'yakuyáha
(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

¹⁸ Nku niyá nk'ie nga tjintu kjintía já ni'yakuyáha Jua Bautista ko já fariseo, as'ai tjín xi incha j'aisehe Jesu ko b'i kitsúhu:

—¿Nkú tjihin ra nga najmi b'entu kjintía ha já ni'yakuyáhi, xi nkú ts'ín b'entu kjintía já ni'yakuyáha Jua ko já ni'yakuyáni?

¹⁹ As'ai b'i kitsú Jesu:

—¿A mahá b'entu kjintía xuta xi tjintujín nku s'í kjuabixan nk'ie nga tjñajin saha nda bixoon? Nk'ie nga tjñajin saha nda bixoon, najmi kama k'úentu kjintía. ²⁰ Tunga kuichúhú nistjin nga chjú'aha nda bixoon. Nk'ie nga kuichú nistjin xu'bo, nk'iehé nga k'úentu kjintía.

²¹ Najmi ch'a b'estikoho najyun chá nku te najyun tsetse xi najmi kjee nibákú. At'aha nibákú najyun tsetse ko kjetiya najyun chóo. B'a ts'ín fi tsehe má kitiyá. ²² Ko ta ndaha najmi ch'a binchá binu tsetse nku tsa tjabaxín chá. At'aha binu tsetse kjetiya tsa tjabaxín chóo. As'ai fi ndzjo binu ko batsun tsa tjabaxín. Kui nga tsa tjabaxín tsetsehé xincháha binu tsetse.

B'i ts'ín kinchjanijmíyaha Jesu nistjin nkjúun
(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

²³ Nku xuatu tíf'a Jesu má nga tjintje tuniñu. As'ai incha kikje'yún tuniñu já ni'yakuyáha ko kits'intjiya ntsja nga kikjine. ²⁴ As'ai b'a incha kitsúhu Jesu já fariseo:

—Chase ma ri. ¿Á ni xi tjña nkjúhun ra kjuatexumoo nga nistjin nkjúun tíncha ts'ihin já ni'yakuyáhi?

²⁵ B'i kitsú Jesu:

—¿A ndahachí najmi kjee n'eyo má nga jtít'a ni xi kits'ín David nk'ie nga un kiekehe ko kama bjoho kui ko já xi tjenkoho? ²⁶ Kui nistjiun Abiatar tjihin nda na'mi titjun. Jas'en David ante nkjúhun Ntjaná ko kikjine ninkuan nkjún xi tjintu yo, ni xi tu já na'miu ma kjinehé. Ta kitsjá yaha ninkuon já xi tjenkoho.

²⁷ Nistjin nkjúun kis'ejña ngandaha xuta, najmi ngandaha nistjin nkjúun kamandaha xuta. ²⁸ Kui nga Ntíhi Ndax'íun batéxumaha ra santaha ko nistjin nkjúun.

3

B'i ts'ín kits'innkihi Jesu nku nda xi ch'ihin ntsja
(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

¹ Nku niyá jas'en Jesu ni'ya sinagoga ko yo ta kab'ejña nku nda xi ch'ihin ntsja.

² Kikunntá 'maha jóo tu xi incha skuéhe tsa ts'ínnkihi ndo nga nistjin nkjúun, tu xi b'a ts'ín sakúhu ra má tindyajihin Jesu.

³ As'ai b'a kitsúhu Jesu nda xi ch'ihin ntsja:

—Tisintjein ko tisinjñai kamaseen.

⁴ As'ai b'i kitsúhu jóo:

—Jun, ¿mí nihi xi ma n'e nga nistjin nkjúun? ¿A ma n'e ni xi nda, a ra ni xi najmi nda? ¿A ma n'ek'anke xuta, a ra ma n'ek'ien?

Tunga najmi kinchjahá jóo.

⁵ As'ai kjan tsasehe Jesu já xi kabinchandaihi ko kieke babaha at'aha ndjá tjintuyá animaha jóo. B'i kitsúhu nda xi ch'ihin ntsja:

—Tjentei ntsai.

Kingénte ntsja ndo ko kamanda.

⁶ Tunga nk'iehé nga tsitju já fariseo yo, as'ai kama ñjakúko já xi yjanki nda rej Herode Antipa nga tsangisjai niyáko xi nkú ts'in kama ts'ínk'iehen Jesu.

B'i ts'in kits'ínkihi Jesu nkjin xuta andai ntáchak'uun

⁷ As'ai ngjiko t'axín Jesu já ni'yakuyáha andai ntáchak'uun. Ta kitsjennkíhi nkjin nkjún xuta xi incha niba ante Galilea. ⁸ Ko ta incha kint'é ngayjee ni xi tít'sín Jesu xuta xi tjín ante Judea, xi tjín nanki Jerusalen, xi tjín ante Idumea, xi tjín ngabantá ntáje Jordan, ko xi tjín andaihi nanki Tiro ko nanki Sidon. Kui kjuaha nga incha j'aise tentehe ra.

⁹ As'ai y'exá Jesu já ni'yakuyáha xi má nga k'uéndaha nku tsutsu, tu xi najmi kuasinne'yuhun ra ngayjee xuta nkjin xi kama ñjakú yo. ¹⁰ At'aha ngatentee xuta xi uhun ixí tíncha basinne'yuhun ra nga mjehe ts'ínkoho, at'aha nkjin nkjún maha xuta un xi kits'ínkihi.

¹¹ Ko máha jánindo, nk'ie nga incha kieke Jesu, tsinchakúch'int'aha ko b'i incha kitsú nga kikjintáya:

—Ji xi Ntíhi Ntíaná!

¹² Tunga ndjáhá kinchjako Jesu jánindo tu xi najmi incha kuitsuyaha yáha Jesu.

B'i ts'in kitsjá xaha Jesu já postru xi te joo

(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

¹³ As'ai ngjinji Jesu nku asunntu tjenki. Kinchjaha já xi j'ájin nga kj'uaísehe ko incha j'ai jóo. ¹⁴ Te jo maha já xi j'ájin tu xi tsjénkoho ra ko tu xi ts'ínkíhi nga k'uénimí éhen Ntíaná. Já postru kitsúhu jóo. ¹⁵ Kitsjáha jóo nga ngajoho ts'ínkihi ra xuta ko nga k'onsje jáninda xi tjintujihin xuta.

¹⁶ Kui xu'bi já te jo xi j'ájin Jesu: Simon xi kitsjá j'áihin nga kui xi ta Pedro k'úin; ¹⁷ Santiago ko Jua xi nts'e maha xinkjín, xi jáha Zebedeo maha. Jesu ta kitsjá j'áihin já xi joo nga ta k'úin Boanerge, kui j'áin xi tsuhu ra: Ntíhi Ch'on. ¹⁸ J'ájin ya: Andre, Felipe, Bartolome, Mateo, Toma, Santiago xi ntíhi Alfeo, Tadeo, Simon xi makó já cananista, ¹⁹ ko Juda Iscariote xi askahan kits'ínkjas'en Jesu.

B'i ts'in kinchjanijmíyaha Jesu ndaninda Beelzebu

(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

²⁰ As'ai kik'óya ngáha Jesu ni'yaha ko ta kama ñjakú nkjühún ngáha xuta, nga santaha najmi kama incha kikjine niñu. ²¹ Nk'ie nga kint'é xuta xinkjín Jesu niu, incha j'aingisjaihi. At'aha b'a kitsú xuta nga ja tíma luku Jesu.

²² Máha já chjine'éhen kjuatéxumo xi incha nibaha nanki Jerusalen, kui xi b'a kitsú:
—Ndaninda Beelzebu xi ndaninda k'akuhu jánindo tíjñajihin ndai. Kui nga nga'yuhun ndaninda k'akuhu jánindo tím'osjekoho jánindo.

²³ As'ai kinchjaha Jesu jóo ko y'éjña chubayaha nga tsakúya:

—Jun, ¿nkú ts'in kamaha tsa ndanindo ta kuihi k'onsje suba yjoho? ²⁴ Xuta xi tjín má nga batéxuma nku nda rej, tsa ta kuihi fi kontraha xinkjín, ndahachí najmi tse maha má nga batéxuma nda rej xu'bo. ²⁵ Ko tsa xuta xi tjintu nku ni'ya fi kontraha xinkjín, ndahachí najmi ta s'ehe ra nga'yún. ²⁶ B'a ta ts'in tíjña ts'e ndanindo. Tsa Satana kuakjanya yjoho nga ta kuihi ngjuai kontra yjoho, ndahachí najmi tse kamaha nga k'úejña. Tu sa ní kuichúkje nistjihin.

²⁷ Ndaha nku najmi ma fas'en ni'yaha nku nda xi 'yún tíjhin nga'yún ko kjé'aha ni xi tíjhin. Tjín níhi nga tjun k'ué'yún ndo. B'a ts'in kama kjé'aha ra ni xi tíjhin ndo ni'yaha.

²⁸ Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Kama ndyjat'aha ngatentee ngatitsuhun xuta ko ngatentee tu mí én ch'on tsuhú ni xi kitsú. ²⁹ Tunga xi ch'on kuitsuhu Espiritu Santo, kui xi najmi ta kama ndyjat'aha ra. Nku jé xi najmi ta kamaha ra ndyjaha ts'ín.

³⁰ B'a kitsú Jesu at'aha: “Ndanindo tíjñajihin”, incha kitsú jóo.

B'i ts'ín kitsúya Jesu yá xi naaha ko yá xi já nts'e
(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

³¹ Ja kamoó. J'ai naaha ko já nts'e Jesu. Natsiun tsincha nga kits'ínkji xi ngji nchjaha Jesu. ³² As'ai xuta xi kab'entut'áha b'a kitsúhu:

—Naahi, já nts'ei ko jminchjín nichjai kabincha natsin ján. Mje rúhu kuinchjakohi.

³³ B'i kitsú Jesu:

—¿Yá xi nána ko yá xi já nts'é?

³⁴ As'ai tsasehe xuta xi kab'entut'áha ko b'i kitsú:

—Kui xuta xu'bi xi nána ko já nts'é. ³⁵ Tu yáhá ni xi ts'íntjusun xi nkú ts'ín mjehe Ntíaná, kui xi nda nts'é, na nichja ko nána.

4

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén nku nda xi tsaténdzjo xujmá
(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Nku niyá Jesu tsakúyaha xuta éhen Ntíaná andai ntáchak'uun, ko tu ni xí nkjihín xuta kama ñjakút'aha. Kui nga nku tsutsu ngjik'ieññayaha ko ngayjee xuto andai ntóo tsincha.

² Nkjin tákjá ni tsakúyaha nga y'ejña chubayaha. B'i kitsú:

³ —Tjenñju. Nku nda ngjiténdzjo xujmá. ⁴ Nk'ie nga tibaténdzjo xujmóo, k'ua xi tsixuntu andai niyóo. As'ai incha j'ai nisee ko kikjine xujmá xu'bo. ⁵ K'ua xi tsixuntu ajin ndjio má nga najmi 'yún tjín ninte. Kítsa jasu xujmóo, at'aha najmi 'yún tjain nintee. ⁶ Tunga nk'iehé nga tsitju ts'íu, kits'ínchjahan ko kixí, at'aha najmi 'yún ngjiyanji kjamaha. ⁷ K'ua nga xi tsixuntu ajin na'yóo. Kísá na'yóo ko najmi kitsjántehe nga nda saá xujmá xu'bo. Najmi chumi nihi kitsjá. ⁸ Tunga k'uahá nga xi tsixuntu má nga nda nankiu. Jasu xujmá xu'bo ko kísá. Tu xí tsehé ni xi kitsjá. Tjín xujmóo xi kitsjá katé tjíhin, tjín xi kitsjá cháte ko te tjíhin, ko tjín nga xi kitsjá unchan tjíhin.

⁹ Ko b'i kitsú sa:

—Xi tjen tjabaxínñju, katasínñju.

B'i ts'ín kitsúya Jesu á tu subahá y'ejña chubayaha nga tsakúya
(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Askahan nk'ie nga y'ejña suba Jesu, xuta xi kabinchat'aha ko já ni'yakuyá xi te joo incha kingjásjaiyaha mí nihi xi tsakúya nga y'ejña chubaya.

¹¹ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Jun ja kik'ainuu nga kamankjinnuu ni xi 'ma tíña ts'e xi nkú ts'ín batéxuma Ntíaná. Tunga xuta xi k'oo tu s'ejña chubayahá ra, ¹² tu xi ndaha tsa kuasehe tunga najmi skuéhé, ko ndaha tsa kuasínñju tunga najmi kamankjihín ra. B'a ts'ín najmi ngjuaikj'áha ra animaha ko najmi n'endyjat'aha ra ngatitsuhun.

B'i ts'ín tsakúya Jesu xi nkú ts'ín ts'ínkjáihín xuta éhen Ntíaná
(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

¹³ B'i kitsú ya Jesu:

—¿A najmi mankjinnuu nkú tsuhu ra én xi kuak'ieñña chubaya? Tsa najmi kamankjinnuu, ¿nkú ts'ín kamankjin tentehenuu én xi bakuyá nga b'ejña chubaya?

¹⁴ Nda xi tsaténdzjo xujmóo, kui xi nkú joyaha xi b'énjímí éhen Ntíaná. ¹⁵ Tjín xuta xi b'a k'un xi nkú joyaha xujmá xi tsixuntu andai niyóo. Nk'ie nga nt'é éen, tjen'yún nibáhá Satana ko kjexín én xi ja kis'entjéjin animaha.

¹⁶ Tjín nga xuta xi b'a k'un xi nkú joyaha xujmá xi tsixuntu ajin ndjio. Nk'ie nga nt'é éen, tjen'yún tsjohó ts'ín ts'ínkjáihín. ¹⁷ Tunga najmi 'yúhún tjíhin kjama ajin animaha ko najmi ndjá bincha. Nk'ie nga sakúhu kjuasti ko nk'ie nga n'e uncha tu ngat'aha éen, ts'ín t'axíhín yjoho éen.

¹⁸ Tjín ngá xutá xi b'a k'un xi nkú joyaha xujmá xi tsixuntu ajin na'yóo. Kui xutaha xi ta nt'é éen, ¹⁹ tunga ni xi tjíhín asunnteí s'entaha ra, kjuanchinóo b'anachaha, kō ma mje tentehe ni xi tjín. B'a ts'ín najmi sakúntehe ra nga nda saáha éen ajin animaha xutá xu'bo kō najmi tsjá çan.

²⁰ Tunga tjíhín xutá xi b'a k'un xi nkú joyaha xujmá xi tsixuntu nanki xi ndoo. Kui xutaha xi nt'é éen kō ts'ínkjáihín. Nda ts'ín nga b'entu. Kui xi b'a joyaha xujmá xi tsjá katé tjíhín, kō tsa cháte kō te tjíhín, kō tsa unchan tjíhín.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga najmi ma s'ejña 'ma éhen
(Lc. 8:16-18)

²¹ B'i ta kitsú sa Jesu:

—¿A tjín xi b'etí nku nd'í tu xi k'uejñaha kintehe nku kaxa a ra kintehe nku kama? ¿A najmi b'ejña nk'ahá? ²² At'aha ngayjee ni xi 'ma tjíña nd'ai, kuichú nistjin nga s'ejña chji. Kō ngayjee ni xi najmi tjíña chji nd'ai, kuichú nistjin nga kuitju chji. ²³ Xi tjen tjabaxínñju, katasínñju.

²⁴ B'i ta kitsú sa Jesu:

—Yún nda tasínñjuhuu ni xi tínu'yó. Xi nkú ts'ín nda kuasinñju, b'a ts'ín nda kamankjinnuu, kō 'yún k'uai sanuu nga kamankjinnuu ni xi tínu'yó. ²⁵ At'aha xi basínñju ni xi bakuyá, kui xi k'uai saha nga kamankjihín. Tunga xi najmi basínñju, chjú'aha santaha ni xi íchí mankjihín.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén nku xujmá xi sá suba

²⁶ B'i ta kitsú sa Jesu:

—Má batéxuma Ntíaná, kui xi b'a joyaha ni xi ma nk'ie nga nku nda baténdzjo xujmá. ²⁷ Tsa kjife ndo kō tsa tjíña tík'un, ndaha tsa nga nistjiun kō ndaha tsa nga nistjen, fasu xujmóo kō sá. Najmi be ndo á b'a maha. ²⁸ At'aha t'anankiu ts'ín nga sá kui ni ján. Títjun tjuhu nts'éen, as'ai tjuhu xka, askahan xu, kō ja kamoó s'ehe xujmá. ²⁹ Nk'ie nga ja çubaha, as'ai bate ndo niu, at'aha ja kuichu nistjin nga stí.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén nku k'un mostasa
(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ B'i ta kitsú sa Jesu:

—¿Mí nihi xi k'uejña çubayakohona xi nkú ts'ín batéxuma Ntíaná? ¿Mí éhen xi ts'ínchjén nga k'uejña çubayahana? ³¹ Kui xi nkú joyaha nku k'un mostasa xi s'entje. Kui k'un xu'bi xi 'yún íchí sa nga k'un xi k'oo xi tjín asuntee. ³² Tunga nk'iehé nga ja s'entje, as'ai sá kō 'yún chánka ma sa nga ni ntje xi k'oo. I nkjún ma tjiaha, nga santaha nisee ts'ínnda'á nubaha má nk'íéhen tjiaha yóo.

B'i ts'ín tsakúya Jesu
(Mt. 13:34-35)

³³ Jesu y'ejña çubayaha xutá nga tsakúyaha. Ni xi ma çubayaha ra xutá, kui nihi xi kits'ínchjén. ³⁴ Najmi tsakúya tsa najmi y'ejña çubaya. Tunga máha já ni'yakuyáha, najmi y'ejña çubayaha nga tsakúyaha.

B'i ts'ín kits'ínkéjyu Jesu ntjo kō ntáchak'uun
(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ Ta kuihi nistjin xu'bo nkú ma nga ja tíma jyun, b'i kitsúhu Jesu já ni'yakuyáha:

—Tjián ngabantá ján.

³⁶ As'ai kits'ínkji xutá nkjiun kō tsutsu xi tu b'a ts'ín jahá kab'eya incha ngjiko. Ta incha kitsjennkíhi k'ái sa tsutsu. ³⁷ Tu ni xi kamahá, tu incha kamanehé nku ntjo xi tu xí 'yúhún, kō t'éhen ntáchak'uun ni xi nkjún kits'íhín tsutsuu, nga santaha ja ma tséhé ni ntánijua xi tífás'ehe.

³⁸ Tunga máha Jesu, kjife astun tsutsuu nga kab'énki nku ni nintaku. As'ai já ni'yakuyáha ngji ts'ínkj'áha ko b'a kitsúhu:

—Ji nda maestru, ¿á najmi nkjún tímaha ri? ¡Ja kuayáa ei ni!

³⁹ As'ai tsisintjen Jesu ko ndjá kinchjako ntjo ko ntáchak'uun nga b'i kitsúhu:

—¡Tjenjyú! ¡Tjent'íahi!

Kitsjenjyú ntjo ko kis'e jyuju.

⁴⁰ As'ai b'a kitsúhu já ni'yakuyáha:

—¿Á b'a nkjún ts'in binkjuhunnu? ¿Á najmi s'ejihinnuu Ntjaná?

⁴¹ Tu xí incha kitsankjúhún jóo ko b'i ngján b'i kitsúhu xinkjín:

—¿Yá ndaha xu'bi nga santaha ntjo ko ntáchak'uun nt'é'éhen ra?

5

B'i ts'in kits'in ndáhi Jesu nku nda xi tijnajihin ndanindoo (Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

¹ As'ai incha tsichu nankihi xuta Gerasa, nanki xi tijná ngabantá ntáchak'uun. ² Nk'ie nga tsitjujen Jesu tsutsuu, tjen'yún j'aik'úhún ra nku nda xi tsitjujin tsjóo. Ndanindoo tijnajihin ndo. ³ Ajin tsjóo b'ejña ko najmi ch'a ta ma ts'ínk'íejña'yúhún ra, ndaha tsa n'úkicha s'e'yunkoho. ⁴ At'aha nkjin nkjún niyá kis'e'yunkoho n'úkicha sjai ko ntsja, tunga kikjetiyahá n'úkicha ntsja ko kits'in xixi n'úkicha sjai. Najmi tjin xi ma ts'ínk'íejña jyuhu ndo. ⁵ Nistjin nistjen fatsú'bajín tsjóo ko jñoo nga kjintáya ko nga ndjio ts'in'unkoho ra yjoho.

⁶ Nk'ie nga kjin tjen sa Jesu, kiekehe ndo ko tsangatsanka nga j'aisinkúnych'int'aha. ⁷ Yún kikjintáya nga b'i kitsúhu:

—Ji Jesu, Ntíhi Ntia nku tutu xi tijná nk'a ján, ¿mí nihi xi tjínkóhi an? Ntia nku tutuu tibená. Tíbankihi nga najmi tu 'baini kjuanima.

⁸ B'a ts'in kinchja ndo at'aha Jesu b'a kitsúhu:

—¡ji ndaninda, tjtjusjejihin ndo!

⁹ As'ai Jesu kingjásjaiyaha:

—¿Nkú 'mihi?

B'a kitsú jánindoo:

—Legion 'mini at'aha tu xí nkjihín mahani.

¹⁰ As'ai 'yún nkjún incha tsankihi Jesu nga najmi tu ts'ínkji t'axíhin. ¹¹ Xi tjehe nku asunntu tjenki nkjin nkjún chinka tijncha kjine jña. ¹² As'ai jánindoo incha tsankihi Jesu:

—N'ekjini má tjima chinko tu xi kuitjás'enjihin ri.

¹³ As'ai Jesu kitsjantehe jánindoo. Incha tsitjujihin ndo nga incha ngjikjas'enjihin chinko. Jo ra mij maha chinko. Tsangatsanka chinko nga kikjaník'antjai yjoho má nk'antjaihi yo ko tsixuntujín ntáchak'uun. Yo jesunjin ntá.

¹⁴ As'ai incha tsanka já xi tijncha kunntá chinko. Ngji tsúyaha xuta xi tjin ajin nantjo ko andai nantjo. As'ai incha j'aisehe xuta ni xi kamo. ¹⁵ J'ai má tijná Jesu ko kieke nga kab'ejña yo nda xi tsitjujihin jáninda xi tu xí nkjihín maha. Ja yja ngáha najyun ko ja nda je je ngáha. Incha kitsankjún jóo.

¹⁶ Já xi kieke ni xi kamo incha kitsúyaha xuta xingisoo ni xi kamaha ndo ko ni xi incha kamaha chinko. ¹⁷ As'ai xuta nantjo tsankihi Jesu nga kuitju nankihi. ¹⁸ Nk'ie nga tífás'en ngáha Jesu tsutsuu, nda xi tsitjujihin jánindoo mjehe nga tsjénkíhi ko tsankihi kju. ¹⁹ Tunga najmi kitsjantehé ra Jesu. B'i kitsúhu:

—T'in ni'yahi ko t'ihinsejihí xuta xinki. T'inyaihi ngayjee ni xi kuats'ínkóhi Ntjaná ko xi nkú ts'in kama nimaha ji.

²⁰ As'ai ngji ndo ko kik'atuts'ihin nga kitsúya ante Decapoli ngayjee ni xi kits'ínkoho Jesu. Ngatentee xuta xi tjin yo incha kama nkjúhún niu.

B'i ts'in kits'innkihi Jesu nku takjin ko nku tachjuun
(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

²¹ Nk'ie nga ja kik'oyako ngaha Jesu tsutsuu ngabantá ntáchak'uun, as'ai nkjin nkjún xuta kama ñjakút'aha ko y'ejña Jesu andai ntáchak'uun. ²² As'ai j'ai nku nda xi 'mi Jairo xi ta nku nda k'akuhu ni'ya sinagoga. Nk'ie nga kieke Jesu, tsasinkunch'int'aha ²³ ko tsankihi nga kuasinkoho. B'i kitsúhu:

—Takjin ichina ja tí'me. Nibángjennéi ntsai ntina tu xi kamandaha ko k'uaíya ngaha ra.

²⁴ As'ai ngjiko Jesu ndo, ko nkjin nkjún xuta kitsjennkihi nga ixí tsinchane'yúhún ra.

²⁵ Ta tjenjihin xuta nkjiun nku tachjuun xi tjihin te jo nú nga jni tít's'ínk'iehen. ²⁶ Kui xi nkjin kjuanima kieke aya ntsja já chjinenkiu. Santaha kits'ínkje ngayjee ni xi tjihín, tunga ndahá ichí najmi kamanda. Tu sa ní 'yún ngjitse ch'ihin.

²⁷ Nk'ie nga kint'é tachjuun ni xi tít's'ín Jesu, as'ai j'ai tjennki Jesu ajihin xuta nkjiun. J'aik'uhun ko kits'ínko najyun xi yja Jesu. ²⁸ At'aha b'i ts'in kits'innkjink'un: “Tsa tu najyuhun ts'ínko sa, kamanda ngahana.” ²⁹ Nk'ie nga b'a kits'ín, tjen'yún kitikjáyahá ra jnú ko ndzjen kamaha yjonintehe tachjuun nga kama nkihi ch'in xi k'uhun.

³⁰ Tunga kiekehé Jesu nga tsitjujihin nga'yún. Kits'ínk'ótjiya nga tsasehe xuta nkjiun ko b'i kitsúhu:

—¿Yá xi kuats'ínko najyunna?

³¹ As'ai b'a kitsú já ni'yakuyáha:

—Tíyai nga xuta nkjiun tibasinne'yihin. Á: “¿Yá xi kuats'ínko najyunna?”, tibixihinni.

³² Tunga tu nku nga tsasehé ra Jesu xuta xi kabinchandaihi tu xi skuéhe yá xi b'a kits'ín.

³³ Máha tachjuun, nk'ie nga kieke ni xi kamat'ain, as'ai ixí ts'atsé nkjúhún nga j'aisinkunch'int'aha Jesu ko kitsúya kixi kixihi mí kjuaha nga b'a kits'ihin. ³⁴ As'ai b'i kitsúhu Jesu:

—Ji ntina, at'aha kuas'ejihin nga Ntjaná kits'ín nibána, kui nga kama nkihi ri. Kas'ehi kjuajyu nga t'in ko katumandaihi ch'in xi k'uhin.

³⁵ Nk'ie nga b'a ta tít'suhu Jesu, tu incha j'aihi k'ua já xi nibaha ni'yaha nda k'akuhu ni'ya sinagoga ko b'a incha kitsúhu:

—Ja k'uen takjihin. Najmi ta n'estihi ri nda maestru.

³⁶ Tunga najmi kits'ínsihín ra Jesu ni xi kitsú jóo. As'ai b'i kitsúhu ndo:

—Najmi tu binkjuin. Tu nkú kas'ejihín ri an.

³⁷ Najmi kitsjánté Jesu tsa kj'ai xuta tsjénkihi, tu Pedro sahá, Santiago ko Jua xi nts'e maha Santiago. ³⁸ Nk'ie nga incha tsichu ni'yaha nda k'aku, kieke Jesu nga xaáhan tíma ko nga tíncha kjintá xuta nga 'yún tíncha kjintáya. ³⁹ As'ai jas'en Jesu ko b'i kitsú:

—¿Á xaáhan t'n'ehenu ko tich'ihinu? Najmi ka'me takjin. Tu kjifehé.

⁴⁰ Tsajnukiehe xuta xi kama ñjakú yo, tunga kik'onsjehé Jesu ngatentee xuto. As'ai tu na'mihi ní ko naaha takjin ko já ni'yakuyáha xi tjenko, kui xi jas'enko má xi tjeheh kjijña takjin. ⁴¹ Jakj'á ntsja ko b'i kitsúhu:

—Talita, kuum —kui éin xi tsuhu ra: Takjin, ji tinchjako, tisintjein.

⁴² Tjen'yún tsisintjehén takjin ko kikjatsú'ba ngaha. Tu ni xí kama nkjúhún ra xuta xi tjintu yo ni xi kamo. ⁴³ Tunga b'ahá kitsú Jesu nga najmi tu ch'a xi k'úinyaha niu. Ko b'a kitsú nga k'uaihi nichine takjin. Te jo nú tjihin takjin nga b'a kamo.

6

B'i ts'in najmi kin'ekjáhín Jesu
(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

¹ As'ai tsitju Jesu yo nga ngji ngaha nankihi ko kitsjennkihi já ni'yakuyáha. ² Nk'ie nga tsichu xuatú tsakúya ni'ya sinagoga. Kama nkjúhún xuta xi tjín yo nk'ie nga kint'é xi nkú ts'in tít's'ín. B'a incha kitsúhu xinkjin:

—¿Má ngjik'áha ndai ngayjee ni xu'bi? ¿Mí kjuankjink'un nankaha xi kik'aihi ko á maha ra ts'ihin kjuankjún? ³ ¿A najmi kuihi ndai xi nda chjineyóo, xi ntíhi María ko já nts'e maha Santiago, Kuse, Juda ko Simon? ¿A najmi eihí ta tjíntujínná jminchjín nichja ndai?

Kui nga najmi incha kama kits'ínkjáihín ra. ⁴ Tunga b'ahá kitsúhu Jesu xuta nkjiun:

—Tu má xi tjeheén ni yankjún nku nda profeta. Nkuhú nankihí ko ajihín xuta xinkjín ko ni'yaha najmi b'a n'ehe.

⁵ Ndaha nku kjuankjún najmi kamaha kits'ín yo. Tu chubahá xuta un xi kingjénne ntsja nga kits'ínkíhi. ⁶ Kama nkjúhun Jesu, at'aha najmi s'ejihín xuta nga Ntíaná kits'ín nibáha.

B'i ts'ín kitsúyaha Jesu já postru xi nkú incha ts'ín nga k'úenjmí
(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

Kikjatsú'ba Jesu nga tsakúya ante xi tjíndai yo. ⁷ As'ai kinchjaha já ni'yakuyá xi te joo ko kik'atuts'ihín nga jo jo kits'ínk'a xinkjín nga kits'ínkji. Kitsjáha nga ngajoho Jesu kamaha jóo k'onsje jáninda xi tjíntujíhín xuta. ⁸ B'a kitsúhu nga najmi chumi nihi xi k'ua nga incha ts'ín n'yá, tu yánisehé xi kama k'ua. Najmi tjíhin nga k'ua nínkuán, ta ndaha tsa, ta ndaha toon. ⁹ Kama ngjuáya tjabaxín ntéhe, tunga najmi kamahá k'ua tsa jo 'yún najyun. B'i kitsúhu jóo:

¹⁰—Má kuitjás'oon nku ni'ya, yo tintsuboo santa nkúhu nga kuitju ngáhanu ante xu'bo.

¹¹ Tsa tjín má najmi n'ekjáinnuu, ko tsa najmi ngjuénñjunuu xuta xi tjín yo, tu sahá títjusjoo ante xu'bo ko t'etsujno ndyjo tsuku, tu xi b'a ts'ín kuakúchjihinu nga tjeheén jé xuta xu'bo.

¹² As'ai incha tsitju jóo ko y'énjmíhi xuta nga tjíhin nga incha ngjuaikj'áha ra animaha.

¹³ Nkjín nkjún jáninda incha kik'onsjejihín xuta, ko nkjín nkjún xuta un incha kits'ínkíhi nga kik'onjnuhu seti.

B'i ts'ín k'ien Jua Bautista
(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴ Nda rej Herode Antipa ta kint'é ni xi títs'ín Jesu, at'aha tu má kichubanijmíyahá ni Jesu. As'ai b'a kitsú:

—Jua Bautista ja j'áya ngáha ra ngabayoo. Kui kjuaha nga tjíhin ra nga'yún nga títs'ihin kjuankjún.

¹⁵ K'ua xuta xi b'a incha kitsú:

—Nda profeta Eliá niu.

K'ua ngá xi b'a incha kitsú:

—Nku nda profeta niu xi nkúhu já profeta xi kis'e nú chá ján.

¹⁶ Tunga máha Herode, nk'ie nga kint'é ni xi tíincha tsu xuta, as'ai b'a kitsú:

—Jua niu. Nda xi an kitsja kjuá nga kitikjá nintaku. Ja j'áya ngáha ra ngabayoo.

¹⁷ B'a kitsú Herode at'aha kits'ínkji já juhún nga jakj'ánijé Jua. Y'é'yún ko kits'ínkjas'en nubayóo. Ngat'aha na Herodia b'a kits'ihin at'aha chjuúhun Felipe kama na Herodia, ko ndo ngá nts'e kamaha Herode tunga Herode y'eñako no. ¹⁸ B'i kitsú Jua nga kinchjako Herode nk'ie:

—Tíña nkjúhun kjuatéxumoo ni xi tín'ei, nga ta jiji tinchunkoi chjuúhun nda nts'ei.

¹⁹ Kui nga na Herodia kits'ín unkiehe Jua ko kama mjehe nga ts'ínk'ien, tunga najmi tjíhín nkú ts'íhín ra. ²⁰ At'aha be Herode nga Ntíaná ts'ehe ndo ko naxu ts'ín. Kui nga tsankjúhun ko kuhún ra. Nk'ie nga nt'é ni xi tsuhu Jua, najmi be mí nihi xi ts'ín tunga tsjohó maha nga mjéñjuhu.

²¹ Tunga tu chahán tsichu nistjin nga kisakú n'yáha na Herodia nk'ie nga tsichu nú Herode. Kui nistjiun ts'asje Herode nku s'í ko kitsúyaha já k'akuhu ko já jun k'akuhu ko

ja tíjün xi tjin ante Galilea. ²² As'ai jas'en takjihin na Herodia nga kitenki. Tsjo nkjun kamaha Herode ko ja xi kab'entut'akoho yamixo ko b'i kitsuhu takjün:

—Tinchini tu mi ni xi mjehé ri. Tsjaha.

²³ Xi Ntjanaha kits'inkie nda rej nga b'a kitsú:

—Tsjaha tu mi nihí ni xi kuinchini santaha masen ni xi batexumaha.

²⁴ As'ai tsitju takjün nga ngjingjasjayah naaha:

—¿Mí nihi xi kuankia?

B'i kitsú na Herodia:

—Nintaku Jua Bautista tinchihí.

²⁵ As'ai jas'en tsuntsu ngaha takjün má xi tjehe kab'ejña nda rej ko tsankihí niu:

—Mjena nga k'uaini nd'ai mamai nga k'úeya taba ní nintaku Jua Bautista.

²⁶ As'ai 'yún kik'ie babaha nda rej, tunga ngat'aha ní nga ja kats'inkie Ntjaná nga ts'íntjusun éhen ko ngat'aha ja xi kab'entut'akoho yamixo, kui nga najmi tjin nkú ts'in najmi kuitsuhu ra takjün. ²⁷ Tjen'yún kits'inkihí nda rej nku nda jun nga kitsjaha kjua nga k'uaiko nintaku Jua. As'ai ngji nda juun ko tsatekjá nintaku Jua aya nubayo. ²⁸ Nku taba y'eya nintaku Jua ko kitsjaha takjün, ko naaha takjün kits'inkjas'ehen nintaku Jua.

²⁹ Nk'ie nga kint'é ja ni'yakuyaha Jua ni xi kamo, incha j'aikj'a yjoninte k'ien ko incha ngjingjayanji.

B'i ts'in kits'inkjen Jesu ja xi un mii

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Ta incha kama njakú ngaha ja postru má tjña Jesu ko incha kitsúya tentehe ni xi kits'in ko ni xi tsakúya. As'ai b'i kitsú Jesu:

³¹ —Nibá suboo. Tankiaan nku ante t'axin tu xi n'ekj'áiyahaná.

At'aha nkjin nkjun xuta xi tjincha fi ko xi tjincha f'ai, nga santaha najmi ta tjincha sakuntehe ra tsa incha kjine niñu.

³² As'ai incha y'eya nku tsutsu nga ngji t'axin suba nku ante má najmi ch'a tjin.

³³ Tunga nkjihin xuta xi kikiehe nga incha ngji ko incha kamankjihin nga Jesu niu ko ja ni'yakuyaha. As'ai incha tsitju xuta xi tjintu ngayjee nanki xi tjin yo nga tsuku ngjihí má nga tífi Jesu. Incha tsichu tíjün xuto.

³⁴ Nk'ie nga tsitjuen Jesu tsutsuu, kikie nga nkjin nkjun maha xuta xi tikuyaha. Kama nimaha, at'aha tjima xi nkú joyaha chutsanka xi najmi tjihin nda bastu. As'ai kik'atuts'ihin nga tsakuyaha nkjin tikjá ni. ³⁵ Nk'ie nga kama ngixuun, incha j'aik'uhun ja ni'yakuyaha ko b'a kitsuhu:

—T'axint'a nkjun ei ko ja kama ngixun nkjun. ³⁶ Tu sahá b'a t'ihin xuto nga katji nanki xi tjindai ei má nga kama k'uatse ni xi kjine.

³⁷ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Tu sahá jun tjohon ni xi kjine.

B'a kitsú jóo:

—¿A kuankin ch'atse ní jo unchan denario tjihin ninkuan ko k'uaihi nga kjine xuta?

³⁸ B'i kitsú Jesu nga kingjasjayah jóo:

—¿Nkú tjin maha ninkuan xi kich'o? Tankink'ieckiu.

Nk'ie nga ja b'a kits'in jóo, as'ai b'a kitsú:

—Un ninkuan ko jo tjio.

³⁹ As'ai b'a kitsuhu xuta nkjiun nga k'úentu stin ajin naxichu xkjúen. ⁴⁰ Tjin xi unchan kik'a stin yjoho nga incha y'entu, ko tjin xi chate kik'a stin yjoho.

⁴¹ As'ai jakj'a Jesu ninkuan xi uun ko tjio xi joo. Tsasenjinki nk'a jan nga kitsjaha máb'achjihí Ntjaná. Tsakjanya ninkuan ko kitsjaha ja ni'yakuyaha tu xi kui incha ts'índzjoho ninkuan. Ta tsakjanya tjio xi joo nga kitsjaha ngatentee xuto.

⁴² Ngatentee xuto incha kikjine niu santa nkúhu nga incha kitse sisihin. ⁴³ As'ai j'áíya ninkuon ko tji xi tsankiu. Te jo nisín kamaha. ⁴⁴ Un mi mahá já xi incha kikjine ninkuon kui chubo.

B'i ts'in ngjisun Jesu ntáchak'uun
(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

⁴⁵ As'ai b'a kitsúhu Jesu já ni'yakuyáha nga incha kjuas'en tsutsuu ko nga incha nguajai tíjuhun ngabantá ntáchak'uun xi tjeheh nanki Betsaida, ko tsasín niyá xuto nk'ie nga incha ngji ni'yaha. ⁴⁶ Nk'ie nga ja kits'ínki xuto, as'ai ngji nchjako t'axín Ntíaná asunntu tjenkiu.

⁴⁷ Nk'ie nga ja kama jyuun, ja kamasehen ntáchak'uun tjenjin tsutsuu. Tunga máha Jesu, má kixiu kab'ejña. ⁴⁸ As'ai kikié nga 'ni nkjún tíkjenntá já ni'yakuyóo, at'aha ntjo 'yún nkjún tísatéjihin tsutsuu. Nkú ra ma nga ja tífi ma sen, tsichu tjencki Jesu jóo nga tífisun ntáchak'uun. B'a kits'ín xi kjuat'a niyáha jóo kits'ín.

⁴⁹ Nk'ie nga kikié já ni'yakuyóo nga Jesu nibásun ntáchak'uun, sen kits'ín mahá ko incha kikjintáya nkjún. ⁵⁰ At'aha ngatentee incha kikiéhe ko incha kitsankjún. Tunga tjen'yún kinchjahá Jesu:

—jyu ní! ¡Ahán niu! ¡Najmi tu binkjun!

⁵¹ As'ai jas'enne Jesu jóo ko kitsjenjyúya ntjo. Tu ni xí kama nkjúhún rá jóo, ⁵² at'aha najmi kjee mankjihin nkú tsuhu rá kjuankjúhún ninkuan xi incha kikjine, at'aha ndjá tjíntuyá animaha.

B'i ts'in kits'ínkihi Jesu xuta un xi tjin nanki Genesaret
(Mt. 14:34-36)

⁵³ Nk'ie nga ja j'atikjako Jesu já ni'yakuyáha ntáchak'uun, as'ai tsichu nanki Genesaret. Yo andai ntáchak'uun y'ét'a'yún tsutsuu. ⁵⁴ Nk'ie nga incha tsitju tsutsuu, tu tjen'yún incha kamankjihín rá xuta xi tjin yo nga Jesu niu. ⁵⁵ As'ai xuto incha ngji ngayjee ante xi tjin yo nga ngji ts'ínki'é xinkjín. Incha ngjiko xuta un xi tjihín má xi tjeheh incha kint'é nga tsú'ba Jesu nga kjintusún nachahan. ⁵⁶ Tu má antehé ni xi jas'en Jesu, ndaha tsa ante xi xixi, ndaha tsa xi ihí, ko ndaha tsa andai nantia, incha kikjantu aya niyátée xuta un xi tjihín ko tsankihi tsa tsjantehe tsa tu andai tuts'ín najyun xi yja ts'ínko. Ko kamanda ngayjee xi kits'ínko najyuhún Jesu.

7

B'i ts'in tsakúya Jesu mí nihi xi ts'in sihi xuta nginkun Ntíaná
(Mt. 15:1-20)

¹ As'ai incha j'aisehe Jesu já fariseo ko k'ua já chjine'éhen kjuatéxumoó xi nibaha nanki Jerusalem. ² Kinchjayane k'ua já ni'yakuyáha Jesu nk'ie nga incha kikié nga tíncha kjine niñu nga najmi tjun bané ntsja. Kui xi tsuhu rá nga najmi incha ts'íntjusun sihin ntje cháha.

³ At'aha ngayjee xuta xi ntje judio tjeheh rá ts'íntjusun sihin ntje cháha, nga najmi incha kjine niñu tsa najmi tíjzun bané ntsja xi nkú ts'in tíñaha. 'Yún sa b'a ts'in já fariseo. ⁴ Xuta judio nk'ie nga incha f'aihi niyátée, tíjzun bané sisin ntsja ko as'ai incha kjine niñu. B'a ts'in incha ts'íntjusuhun sihin ntje cháha. Ko tjíntu saha kj'aihí sin xi nkúhu ts'e chutsíhin, ndjii ntánijuaha, stañaha ko kamaha. ⁵ Kui kjuaha nga já fariseo ko já chjine'éhen kjuatéxumoó kingjásjaiyaha rá Jesu:

—¿Á najmi ts'íntjusuhun já ni'yakuyáhi sin xi y'éñaná ntje cháná, nga tu b'ahá tíjzun kjinehe niñu? Najmi tíjzun bané ntsja.

⁶ As'a b'i kitsú Jesu:

—¡Tu tsjohónuu nga bakuchíu xi nkú ts'in yankjún Ntíaná! Kjuaxi kjáihin ni xi kitsú nda profeta Isaia nk'ie nga b'a ts'in y'ét'a:

Kui xuta xu'bi tu ts'ahá benkjúnna,
tunga animaha kjin tíñaha an.

⁷ Najmi chumi ni chjíhi ra chje xi tsjana,
at'aha tu kjuatéxumaha xutahá bakúya.

⁸ At'aha jun n'e t'axiún ni xi y'éjña Ntjaná nga tu sahá sin xi y'éjña xuta n'etjusun.

⁹ B'i kitsú ya Jesu:

—Jun ja ya sisiun xi nkú ts'in n'e t'axiún ni xi y'éjña Ntjaná tu xi sinnu n'etjusunnu.

¹⁰ B'i ts'in y'ét'a Moise éhen Ntjaná: “Chankjún na'mihí kó naahi.” Kó ta y'ét'a ya: “Xi ch'on kuitsuhu na'mihí kó tsa naaha, kui xi tjihin nga n'ek'ien.”

¹¹ Tunga juhún b'a bixiún nga tsa tjín xi b'i kuitsuhu na'mihí kó tsa naaha: “Ngayjee ni xi tjinna nga kúasinkoho kai, ja chje kitsjaha Ntjaná”, ¹² tsa tjín xi b'a kuitsu, kui xi najmi ta tjíhin ra kjuayún tsa kuasinko na'mihí kó tsa naaha. ¹³ Nk'ie nga b'a bixiún najmi ta n'echjihin éhen Ntjaná tu ngat'aha sin xi kin'ekjas'ennu kó xi b'i ngján n'ek'atiya ngaha ruu xinkju. Kó nkjin sa ni xi nkúhu xu'bi n'etjusun yo.

¹⁴ As'ai b'i kitsúhu Jesu xuta nkjin:

—Tjenñju tentenú kó katumankjinnu. ¹⁵ Ndaha nku ni xi nibáha natsin ján nga fas'enjihin xuta, najmi ma ts'in sihi nginkun Ntjaná. Ni xi bitjún níhi xuta, kui ní nihi xi ts'in sihi. ¹⁶ Xi tjen tjabaxínñju, katasínñju.

¹⁷ Nk'ie nga ngji t'axihin xuta kó jas'en ni'yoó, as'ai já ni'yakuyáha kingjásjaiyaha nkú tsuhu ra én xi yéjña chubaya nga tsakúya. ¹⁸ B'i kitsú Jesu:

—¿A ta ndaha jun najmi mankjinnu? ¿A najmi yanú nga ngayjee ni xi nibáha natsin ján nga fas'enjihin xuta, najmi ma ts'in sihi nginkun Ntjaná? ¹⁹ At'aha najmi animaha fas'enjin niu. Tu aya kats'ahá fas'en kó f'aya, as'ai bitju ngaha.

B'a ts'in kitsúyaha nga ndaha nku nichine xi tjín najmi ma ts'in sihi xuta nginkun Ntjaná.

²⁰ B'a ta kitsú ya:

—Ni xi bitju ní ts'a xuta, kui ní nihi xi ts'in sihi nginkun Ntjaná. ²¹ At'aha ajin animaha ní xuta nibáha ra nga ch'on ts'in ts'innkink'un, nga bangane kjuabixoon, nga tjín xi fantuko jminchín nga najmi kjee bixan, nga ts'ínk'ien xinkjín, ²² nga ndyjé ts'in, nga 'yún ts'in mje ni xi tjín, nga ch'on ts'in, nga b'anacha, nga ts'ínkjas'ehen yjoho ni xi mjehe yjonintehe, nga ma xin k'un, nga ch'on tsuhu xinkjín, nga nk'a b'asje yjoho kó nga najmi nda ts'innkink'un. ²³ Ngayjee ni ch'onk'un xu'bi ajin animaha xuta bitju. Kui ní nihi xi ts'in sihi xuta nginkun Ntjaná.

*B'i ts'in nku tachjuún xi najmi ntjehe judio tjehe ra tsankihi nku kjuanda Jesu
(Mt. 15:21-28)*

²⁴ As'ai tsitju Jesu yo nga ngji ante xi tiña maha nanki Tiro kó nanki Sidon kó jas'en nku ni'ya. Najmi kama yuhu tsa tjín xi skue nga yo tíña. Tunga tu nkú kiyahá. ²⁵ As'ai nku tachjuún xi tíñajihin nku ndaninda takjihin, nk'ie nga kint'é nga Jesu tíña yo, j'aisehe kó tsasinkúnch'int'aha. ²⁶ Tunga najmi ntjehe xuta judiohó tjehe ra tachjuún, at'aha ante Sirofenicia kitsin. Kui xi j'ainkihí Jesu nga k'onsje ndaninda xi tíñajihin takjihin.

²⁷ Tunga b'ahá kitsú Jesu:

—Katse sisin ma ra tjun jántíu. At'aha najmi nda tjín tsa chjú'aha ninkuahan jántíu nga kj'uaihi nañóo.

²⁸ As'ai b'a kitsú tachjuún:

—Johon, Chá Ntja, tunga santahá ni kó nañá xi b'entunkí kinte yámixó kjine xihí ninkuan xi bixuntuhu ntí xiu.

²⁹ B'i kitsú Jesu:

—At'aha b'a kuixin, t'in ngáhani. Ja kuitjújihin takjihin ndanindoo.

³⁰ Nk'ie nga tsichu ngáha tächjúun ni'yaha, kieke nga kjijña ndju takjihin ko nga ja najmi ta tíñajihin ra ndanindoo.

B'i ts'in kits'innkihi Jesu nku nda staya tsakján'a

³¹ As'ai tsitju Jesu ante xi tiña maha nanki Tiro nga j'a nanki Sidon. Tsichu ntáchak'un Galilea nga j'ajin ts'ihin nanki xi tjín ante Decapoli. ³² Yo j'aikoho xuta nku nda xi staya ko tsakján'a. Incha tsankihí Jesu nga ngjuenne ntsja ndo. ³³ As'ai ngjiko t'axín Jesu ndo. Kitsungis'en najnú ntsja tjabaxínñju ndo ko ntá natéhe kik'onjnukoho ra naji ndo.

³⁴ As'ai tsasenjinki nk'a ján nga nanka tsakj'á ntaha ko b'i kitsúhu ndo:

—Efata! —Kui éin xi tsuhu ra: ¡Katix'ái!

³⁵ Ta kuihi chubo kint'é ndo ko kama ndaíhi naji. Kinchja sisin.

³⁶ As'ai b'a kitsúhu Jesu xuta nga najmi tu ch'a kuitsuyaha niu. Tunga ndahá tsa 'yún b'a kitsúhu xuta nga najmi kuitsuya niu, tu sahá tu nku incha kitsúyahá xuta ni xi kamo.

³⁷ Tu ni xí incha kama nkjún ra nga b'a incha kitsúhu xinkjín:

—Ts'in sisin tu mí nihí ni. Santaha maha ts'in nga nt'é xuta xi staya ko ts'in nga nchja xuta xi nima.

8

B'i ts'in kits'inkjen Jesu já xi ñju mij

(Mt. 15:32-39)

¹ Nku niyá nk'ie nga ta kama ñjakú nkjún ngáha xuta ko nga najmi tjihin ni xi incha kjine, as'ai kinchjaha Jesu já ni'yakuyaha ko b'i kitsúhu:

² —Tíma nimana xuta nkjiin, at'aha ja tjihin jan nistjin nga tjintukona ei. Ja najmi ta tjihin ra nichine. ³ Tsa b'ahá tjiun ts'inkj'í kjintía ni'yaha, kutsa incha kuayayahá aya niyoo. At'aha tjín xi kjin nkjún nibáha.

⁴ As'ai b'i incha kitsú já ni'yakuyoo:

—Tunga ante t'axín xu'bi. ¿Má xi tjehe kuankínchj'ahaná ninkuan xi kamaha ra xuta nkjiin?

⁵ B'i kitsú Jesu:

—¿Nkú tjín ninkuan kich'o?

B'a incha kitsú jóo:

—Yatu maha.

⁶ As'ai b'a kitsú Jesu nga k'úentu xuta nkjiun t'anankiu. Jakj'á ninkuan xi yatu ko kitsjáha máb'achjihí Ntíaná. Tsakjanya ko kitsjáha já ni'yakuyaha tu xi n'endzjoho ra xuta. As'ai já ni'yakuyoo kits'innndzjoho ninkuan xuta nkjiun.

⁷ Ko ta y'a ya jóo k'ua tjió xixi. As'ai kitsjáha Jesu máb'achjihí Ntíaná ngat'a ts'e tjió ko b'a ta kitsúhu já ni'yakuyaha nga ts'innndzjoho xuta nkjiun niu. ⁸ Kikjine xuta niu santa nkúhu nga kitse sisihin. As'ai j'áiya ninkuan xi ts'ankiu. Yatu nisín kama. ⁹ Ma ra ñju mij xuta xi incha kikjine nichinee. As'ai kits'inkji Jesu xuta nkjiun ni'yaha ¹⁰ ko jas'enko já ni'yakuyaha tsutsuu nga ngji ante Dalmanuta.

B'i kitsú Jesu nk'ie nga tsinchihí nku kjuankjún

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹ As'ai incha j'ai já fariseo ko kik'atuts'ihin nga ngji kontraha ni xi tsakúya Jesu. Tu xi kikjut'ayák'uhun, tsankihí nga ts'ín nku kjuankjún xi kuakúchji nga Ntíaná kits'ín nibáha.

¹² Najmi kisasihín Jesu ni xi kitsú jóo ko b'i kitsú:

—¿Á tbankihi xuta xi tjihin nd'ai nga skuehe nku kjuankjún? Kjuaxi ni xi tíxinnu nga najmi s'ejña chjihí xuta xi tjín nd'ai ndaha nku kjuankjún.

¹³ As'ai ngji t'axihin jóo nga jas'en ngáha tsutsuu ko ngji ngabantá xinkuu.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'inchjén na'yu san

(Mt. 16:5-12)

14 Já ni'yakuyóo kichayahá nga incha kik'a ninkuan. Tu nku ichíhí ninkuan xi incha y'a nga kab'entuyá tsutsuu. 15 As'ai Jesu b'a kitsúhu jóo:

—Nda chasoo. Chúhuun yjonuu na'yu sahan já fariseo ko na'yu sahan Herode.

16 As'ai b'i ngján kinchjanijmíyakoho xinkjín já ni'yakuyóo nga najmi incha y'a ninkuan. 17 Kamankjihin Jesu ni xi tíncha tsu jóo ko b'a kitsúhu:

—¿Á tichubanijmíyahanu nga najmi kich'ahanu ninkuan? ¿A tu yje najmi kjehé ma chjinuu ko mankjinnuu? ¡Á b'a nkjún ts'ín ndjáha animanuu! 18 Tíincha tunkun, tunga, ¿a najmi ma chjihínuu? Ko tjinnuu tjabaxínñju, tunga, ¿a najmi nu'yánú? ¿A najmi ta f'áitsjehénnuu? 19 Nk'ie nga tsakjanyáha ninkuan xi uun já xi un mií maha, ¿nkú tjín nisín kama ninkuan xi tsankiu nga y'ekú?

B'a incha kitsú jóo:

—Te jo nisín.

20 B'i kitsú Jesu:

—Ko nk'ie nga tsakjanyáha ninkuan xi yatuú já xi ñju mií maha, ¿nkú tjín nisín kama ninkuan xi tsankiu nga y'ekú?

B'a kitsú jóo:

—Yatu nisín.

21 As'ai b'i kitsú Jesu:

—¿Á tu yje najmi kjehé mankjihinnuu ma?

B'i ts'ín kits'ínkihi Jesu nku nda ka nanki Betsaida

22 Nk'ie nga tsichuko Jesu já ni'yakuyáha nanki Betsaida, as'ai incha j'aikoho xuta nku nda ka ko incha tsankihí nga ngjuáne ntsja nda ko. 23 Jakj'á ntsja ndo nga tsitjuko natsihin nantio. As'ai tsátatéjnu tunkun ndo ko kingjáne ntsja. As'ai kingjásjaiyaha:

—¿A tjín ni xi tíma chjihí?

24 B'a kitsú ndo nga tsase:

—Tíma chjina xuta. B'a k'un yá tu xi tjíma k'un.

25 As'ai ta kingjáne ntsja ngáha Jesu tunkun ndo. Tsase sisin ndo nga kamanda. Kama chji tentehe ngayjee ni xi tjín.

26 As'ai kits'ínki ni'yaha ndo nga b'i kitsúhu:

—Najmi ta bitjas'ehenni ajin nantio tsa kuixínyai ni xi kamahi.

B'i ts'ín kitsúya Pedro nga Jesu xi Ntíaná kits'ín nibáha ngajoho (Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

27 As'ai ngji Jesu ko já ni'yakuyáha ante xi tjín nanki Cesarea, má nga batéxuma nda Felipe. Nk'ie nga tjen aya niyóo, as'ai b'a kitsúhu já ni'yakuyáha:

—¿Yá xi títsu xuta nga an?

28 B'a kitsú já ni'yakuyóo:

—Tjín xi b'a tíncha tsu nga ji xi Jua Bautista. Tjín ngá xi b'a tíncha tsu nga ji xi Elia. Ko tjín ngá xi b'a tíncha tsu nga nku nda profeta ji.

29 B'i kitsú Jesu:

—Ko jun, ¿yá xi bixíun nga an?

As'ai b'a kitsú Pedro:

—Ji xi Cristo.

30 As'ai b'a kitsúhu Jesu jóo nga najmi tu ch'a xi kuitsuyaha kui éin.

B'i ts'ín kitsúya ttjun Jesu nga n'ek'ien (Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

31 Kik'atuts'ihin Jesu nga tsakúyaha já ni'yakuyáha nga tjíhin nga un nkjún skuehe Ntíhi Ndax'iun, ko nga jáchá xi tjíhin xá ko já na'mi k'aku ko já chjine'éhen kjuatéxumoo najmi

incha ts'iínkjáihín, kò nga n'ek'ien, kò nga kj'uaíya ngáha rá ngabayoo nga ja kj'ua jan nistjin.

³² Kitsúyaha ni xu'bi já ni'yakuyáha. As'ai Pedro ngjiko t'axín Jesu kò b'a kitsúhu nga najmi nda kits'ín nga b'a kitsú. ³³ Tunga kits'ínk'ótjijak'uhún Jesu já ni'yakuyáha nga ndjá kinchjako Pedro:

—Tiyú xinní, Satana! At'aha najmi ni xi ts'e Ntíaná t'n'enkjíntak'uin. Ni xi ts'e ní xuta asunntej t'n'enkjíntak'uin.

³⁴ As'ai kinchjaha xuta nkjiun kò já ni'yakuyáha nga b'i kitsúhu:

—Tsa tjín xi mjehe tsjénnkina, kat'éch'o subaha yjoho ni xi mjehe kò katsjáha yjoho nga kuayá ngat'ana, as'ai katsjennkina. ³⁵ At'aha xi mjehe ts'iínk'anki suba yjoho nga k'úéjña t'ík'un, kui xi tu sahá kuayá. Tunga xi kuayá ngat'ana kò ngat'aha én nda tsuhu Ntíaná, kui xi tu sahá n'ek'anki. ³⁶ At'aha, ¿mí xi chjíhi rá tsa ts'ín ngana xuta ngayjee ni xi tjín asuntee, tsa tu sa ndyjahá ngá animaha? ³⁷ ¿Mí nihi xi tsjá nga k'uéchjintjai animaha?

³⁸ 'Kui nga tsa tjín xi kama subaha rá an kò énná ajihín xuta ngatitsun xi tjín nd'ai xi najmi naxu t'íncha nginkun Ntíaná, b'a tá ts'ín tá kama subaha Ntíhi Ndax'iun xuta xu'bi nistjin nk'ie nga kj'uaíko kjuachánkaha Na'mihí kò nga kj'uaíko ntítsjehe.

9

¹ B'i tá kitsú ya Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. K'ua xi t'íncha ej najmi kuayá santa nkúhu nga skue xi nkú ts'ín kuakúchji nga'yúhun Ntíaná nga ja kuatéxuma.

B'i kama nga kama chji kjuachánkaha Jesu

(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

² Askahan nk'ie nga j'a jun nistjin, Jesu kinchja t'axíhín Pedro, Santiago kò Jua. Ngjiko t'axín suba jóo nku asunntu naxi nk'a. Yo kik'óntjaiya sénnistjihín Jesu nginkun jóo.

³ Tsat'ai najyuhun. Taba xúxú kama. Najmi tjín asunntej xi kamaha b'a ts'iínk'íé taba taba najyuhun nga kuané nga xi nkú kik'ie najyuhun Jesu. ⁴ Tá kíkíe jóo Eliá kò Moise nga t'íncha nchjanjímíko Jesu. ⁵ As'ai b'i kitsú Pedro:

—Ji nda maestru, já b'a nda t'íhín nga ej kuíntsubahaná! Tu sahá n'endai jan ni'ya yántsú, nku xi kama ts'i, nku xi kama ts'e Moise, kò nku xi kama ts'e Eliá.

⁶ B'a kitsú Pedro at'aha najmi be mí nihi xi kuítsu, at'aha tu ni xí kitsankjúhún jóo.

⁷ As'ai tu nkuhú nintí j'ai ts'ínk'íéhen kò ajin nintíu kinu'yá nku ntá xi b'a kitsú:

—Kui xu'bi xi Ntína. Tjona. Tasinñjuhu.

⁸ Kò as'ai t'jen'yún incha tsasehé andaihi jóo, tunga najmi tá ch'a xi kíkíehé ni. Tu Jesu síjñako subahá saha.

⁹ Nk'ie nga ja t'íncha nibájen ngáha, b'a kitsúhu Jesu jóo nga najmi tu ch'a xi kuítsuyaha ni xi kíkíe santa nkúhu nga kj'uaíya ngáha rá ngabayoo Ntíhi Ndax'iun. ¹⁰ Tu kui incha kíkíehé niu kò kinchjanjímíyakoхо xinkjín nkú tsuhu rá nga kj'uaíya ngáha rá ngabayoo Jesu. ¹¹ As'ai incha kingjásjaiyaha Jesu:

—¿Á b'a tsuhu já chjine'éhen kjuatéxumoo nga t'íhín nga kj'uaí títjuhun Eliá?

¹² B'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi nga kj'uaí títjun Eliá kò k'uénda ngayjee ni xi tjín. Tunga, ¿nkú tsuhu rá nga b'a ts'ín t'ít'aha éhen Ntíaná nga un nkjún skuehe rá Ntíhi Ndax'iun kò nga xi najmi chumi ni chjíhi rá n'e maha? ¹³ Tunga an b'a tíxinnuu nga ja j'ai Eliá, kò ni xi mjehe xuta kits'íhín ndo. Kin'ehe xi nkú ts'ín t'ít'a éhen Ntíaná.

B'i ts'ín kits'ín ndaíhi Jesu nku nda chí xi t'íñajihín nku ndaninda

(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Nk'ie nga incha j'ai ngáha má nga t'jintu já ni'yakuyá xingisoo, kíkíe nga nkjin nkjún xuta katsendáihí rá jóo kò nga k'ua já chjine'éhen kjuatéxumoo t'íncha b'ésiko jóo.

15 Nk'ie nga kieke xuta nkjiun Jesu, tu ni xi incha kama nkjuhun ra ko tsangatsanka nga ngjikjanihana.

16 As'ai b'i kitsu Jesu:

—¿Mí nihi xi t'inkohonu jóo?

17 B'a kitsu nku nda xi síñajihin xuto:

—Ji nda maestru, kjuáikoho nda china, at'aha nku ndaninda t'ñajihin xi najmi tsjantehe nga kunchja. 18 Tu má xi t'ehén ni nga fakj'aha, ts'inkijnehe t'anankiu. Ixi b'exuhú ts'a nda china nga bate ni'yun ko bjá ndjaha. Ja b'a kuaxihin já ni'yakuyahi nga k'onsje ndanindoo, tunga najmi kamahá ra.

19 As'ai b'i kitsu Jesu:

—¿Á b'a 'yún ichí s'ejihin ra Ntiana xuta xi t'ihin nd'ai! ¿Nkjé kjin t'ihin nga kúateñajinnuu? ¿Nkjé kjin t'ihin nga ts'in chukjuanu? Nibakonú nda chíu ei.

20 As'ai j'aich'aha nda chíu. Tunga nk'ie nga kieke ndanindoo Jesu, t'jen'yún y'etsujneyáha nda chíu ko tsijne t'anankiu nga ngjitikjá ko y'exú ts'ihin ts'a. 21 As'ai kingjásjaiyaha Jesu na'mihi nda chíu:

—¿Nkjé kjin b'a maha ra?

B'a kitsu ndo:

—Santa nkúhu nga ntí ichí. 22 Nkjin niyá ja sa kjaníkj'ajihin nd'íu ko ntóo nga mjehe ts'ínk'ien ntína. Tsa t'jin ni xi kamahi n'ei kai, katuma nimaní jin ko tisinkoni.

23 As'ai b'i kitsu Jesu:

—“Tsa kamahi”, t'ibixín. Xi s'ejihin Ntiana maha tu mí nihí ni.

24 T'jen'yún 'yuhún kinchja na'mihi nda chíu nga b'i kitsu:

—S'ejinna Ntiana. Tisinkoni tu xi najmi jo jan kamahana.

25 Nk'ie nga kieke Jesu nga tíma ñjakú nkjún xuta, as'ai ndjá kinchjako ndanindoo:

—Ji ndaninda xi t'ín'e stayai ko najmi t'ibainteihí nga kunchja nda chíu, an b'a t'ixihin: t'itjujihin ko najmi ta bitjas'enjihin ri.

26 As'ai tsitju ndanindoo nga kikjintáya ts'ihin ko nga 'yún y'etsujneyá nda chíu. Kis'ejña nda chíu xi nkúhu tsa k'ien. Nkjin xuta xi b'a kitsu:

—Ja k'uen.

27 Tunga jakj'ahá Jesu ntsja nda chíu nga kikjesintjen ko tsasinjña ngáha.

28 Nk'ie nga jas'en Jesu ni'yaha, as'ai já ni'yakuyaha kingjásjaiya t'axihin:

—¿Á najmi kamahani kuakich'onsjeheni ndanindoo?

29 As'ai b'i kitsu Jesu:

—Janinda xi nkúhu xu'bi najmi chuba bitju. Nk'ie nga chubakaá Ntiana ko nk'ie nga bintsuba kjintiaá, nk'iehé nga bitju.

B'i ts'in ta kitsuyaha ngáha Jesu nga n'ek'ien

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

30 As'ai tsitju yo nga incha j'ajin ante Galilea. Najmi kama mjehe tsa t'jin xi skuehe nga yo j'a, 31 at'aha b'i ts'in tsakuyaha já ni'yakuyaha:

—N'ekjas'en Ntíhi Ndax'iun aya ntsja xuta ko incha ts'ínk'iehen. Askahan nga ja kuayá, kj'uaíya ngáha ra nga ja kj'ua jan nistjin.

32 Tunga najmi kamankjihín ra já ni'yakuyóo én xu'bi ko najmi kama k'un kingjásjaiyaha.

B'i ts'in kitsuya Jesu yá xi 'yún nk'a t'jen

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

33 As'ai incha tsichu nanki Capernaum ko nk'ie nga ja t'jña aya ni'yoó, kingjásjaiyaha já ni'yakuyaha:

—¿Mí nihi xi t'ichubanijmyakohonu xinkiu aya niyóo?

³⁴ Tunga najmi kinchjahá jóo, at'aha aya niyóo kinchjanijmíyakoho xinkjín yá xi 'yún nk'a tjen ajihin. ³⁵ As'ai y'ejña Jesu, kinchjahá já ni'yakuyá xi te joo ko b'i kitsúhu:

—Tsa tjín xi nda k'aku mjehe kama ajinnuu, tu sahá nda musu kats'ín ma yjoho ko kats'inxát'aha já xingisoo.

³⁶ As'ai jak'á nku nda chí ko tsasínjñajin masehen jóo. Kitsubakjá ts'ihin nda chíu nga b'i kitsú:

³⁷ —Xi ngajona ts'ínkjáihin ra nku nda chí xi nkúhu xu'bi, kui xi an títs'ínkjáinna. Ko xi ts'ínkjáinna, najmi tu nku an títs'ínkjáinna. Ko ta xi kits'ín nibána títs'ínkjáihin.

B'i ts'ín kinchjanijmíyaha Jesu xuta xi najmi fi kontraha

(Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)

³⁸ As'ai b'a kitsú Jua:

—Ji nda maestru, kiyai nga nku nda ngajohi tím'osjehe jánindoo. Tunga kik'iech'ohó ri at'aha najmi ñá tjenkoná.

³⁹ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Najmi tu jun b'ech'ohoo. At'aha tsa tjín xi títs'ín nku kjuankjún ngajona, kui xi najmi kama tsa tu sa a kui ch'ohón ts'ín kuinchjayane ngáhana. ⁴⁰ At'aha xi najmi tífi kontrana, kui xi ñá makoná. ⁴¹ Tu yáhá ni xi tsjánuu tsa tu nku chutsín ntánijua at'aha an tjenkinú, kjuaxi ni xi tíxinnuu nga k'uaihi chjhi xuta xu'bo.

B'i ts'ín kinchjanijmíyaha Jesu xuta xi ts'ínkijnejin je xuta xingisoo

(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴² Tu yáhá ni xi ts'ínkijnejin ngatitsun nku nda chí xi nkúhu xu'bi xi s'ejihin an, tu sahá ra ngandaha xi b'a ts'iiun tsa s'et'a 'yúnt'a kásin nku ndjio chánka ko chjanik'ajin ntáchak'uun. ⁴³ Tsa ntsai títs'ínkijnejihin ngatitsun, tu sahá tichákjái. Tu sahá ngandahi tsa kuitjás'en nimaí má nga k'úentu tik'un xuta, nga najmi k'úinkoi nga joo ntsai ngak'ien, má nga najmi maha 'meya nd'íu. ⁴⁴ Yo najmi 'me chjuntuu ko najmi 'meya nd'íu.

⁴⁵ Tsa tsukui títs'ínkijnejihin ngatitsun, tu sahá tichákjái. Tu sahá ngandahi tsa kuitjás'en nimaí má nga k'úentu tik'un xuta, nga tjít'a nga joo tsukui nga ajin nd'í ngak'ien chjanik'ajihin, má nga najmi maha 'meya nd'íu. ⁴⁶ Yo najmi 'me chjuntuu ko najmi 'meya nd'íu.

⁴⁷ Tsa tunkuín títs'ínkijnejihin ngatitsun, tu sahá n'esjei. Tu sahá ngandahi tsa kuitjás'en kat'ai má nga batéxuma Ntjaná, nga najmi tsa tíncha nga joo tunkuín tsa tu sa ajin nd'í ngak'iehén chjanik'ajin ngáhi, ⁴⁸ má nga najmi 'me chjuntuu ko najmi 'meya nd'íu.

⁴⁹ At'aha nd'í n'entiakoho ngayjee xuta. ⁵⁰ Nda naxo, tunga tsa ndyja nga'yúhun, ¿nkú ts'ín kama ntia ngáha? Kas'e ajinnuu naxa xi tíxinnuu ko b'i ngján jyu tintsubakoo xinkju.

10

B'i ts'ín kinchjanijmíyaha Jesu kjuabixoon

(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

¹ Tsitju Jesu yo nga ngji ante xi tjín Judea ko ante xi tjín ngabantá ntáje Jordan. Ta kama ñjakút'a nkjúhún ngáha ra xuta. Tsakúyaha éhen Ntjaná xi nkú nga ts'ín tehente. ² As'ai k'ua já fariseo j'aisehe tu xi kjút'ayák'uhun ra. B'i ts'ín kingjásjaiyaha:

—¿A kama nku nda chuba ts'ínkjehé kjuabixahan nga k'ujña chjuúhun?

³ B'i kitsú Jesu:

—¿Nkú ts'ín y'ejñanuu Moise?

⁴ B'a incha kitsú jóo:

—Moise kitsjá kjuá nga nku nda kama kjésintjen nku xujun má nga ja títs'ínkje kjuabixahan ko b'a ts'ín kama k'ujñaha chjuúhun.

⁵ As'ai b'i kitsú Jesu:

—At'aha ndjá animanuu, kui kjuaha nga b'a ts'in y'éjnahanuu Moise. ⁶ Tunga nga tuts'ihin ni, nk'ie nga kits'innda Ntjaná asuntee, “nku chjuún nku x'in kits'innda xuta” tjit'a. ⁷ Ko ta tjit'a ya: “Kui kjuaha nga nku nda k'uéjñaha na'mihí ko naaha nga k'uéjñako chjuúhun. ⁸ Nga joo nkuhú kuichú ma.” Kui nga najmi ta jo ma saha. Nku ní yjoninte incha maha. ⁹ Kui b'a maha, ni xi y'é'yúhun Ntjaná, najmi xuta kjéndáya.

¹⁰ As'ai já ni'yakuyáha ta kuihí niu kingjásjaiya ngáha ra nk'ie nga ja incha j'ai ni'yaha. ¹¹ B'i kitsú Jesu:

—Tu yáha ni xi k'uéjña chjuúhun ko kuixanko kj'ai tachjuún, kui xi títangane kjuabixahan. ¹² Ko tsa nku tachjuún k'uéjña x'ihin ko kuixanko kj'ai nda, kui xi ta títangane kjuabixahan.

B'i ts'in nda kinchjane Jesu jántí xiu
(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³ As'ai incha j'aiko xuta ntíhi tu xi Jesu ngjuénnehe ra ntsja. Tunga já ni'yakuyóohó b'a kitsúhu xuta nga najmi b'a incha ts'in. ¹⁴ Nk'ie nga kíkíe Jesu ni xi títincha ts'in jóo, najmi kisasíhin niu. As'ai b'a kitsúhu:

—Tjehenntohoo jántíu nga kanibásena. Najmi tu jun b'ech'óhoo. At'aha xuta xi b'a ts'in títintuyáha xi nkú joyaha jántí xi, kui xi tjeheñ ra nga Ntjaná kuatéxumaha. ¹⁵ Kjuaxi ni xi tixinnuu. Xi najmi ts'ínkjáíhin nga Ntjaná xi batéxuma xi nkú ts'in ts'ínkjáíhin nku nda chí ni xi 'baihi, kui xi ndahachí najmi kjuas'enjin nga Ntjaná xi kuatéxumaha.

¹⁶ As'ai jakj'á jántí xiu nga ts'ank'a ko kingjénne ntsja nga nda kinchjane.

B'i ts'in kinchjanijmíko Jesu nku nda nchíná
(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

¹⁷ Nk'ie nga ja títitju Jesu yo nga ts'in niyá, as'ai j'ai tsuntsu nku nda. Tsasinkúnch'int'aha ko b'a kitsúhu:

—Ji nda maestru, ji xi ndai, ¿mí nihi xi ts'ian tu xi kama ts'ínkjáíhin ra nga kúátejña tít'un síán?

¹⁸ As'ai b'i kitsú Jesu:

—¿Á an xi nda tí'mihini? Najmi tjin xi ndaha, nku tutuhú Ntjaná. ¹⁹ Yai xi nkú ts'in tjit'a kjuatéxumoo: “Najmi tu n'ek'iein. Najmi tu biyunéi kjuabixoon. Najmi tu ndyjé n'ei. Najmi tu testiyu tsank'a n'ei. Najmi tu ch'anach'aihi xuta xingisoo. Chankjúin na'mihí ko naahi.”

²⁰ B'a kitsú ndo:

—Ji nda maestru, ngayjee ni xu'bo títintjusan santa nkúhu nga ndyjana.

²¹ As'ai Jesu kama nimaha ndo nga tsase'a ko b'i kitsúhu:

—Nku ni ndyjat'a sahi. T'ihinteñai ni xi tihin ko tjeihin xuta x'an. B'a ts'in s'ehe ri kjuanchíná ndjiojmi ján. As'ai nibái nga tsjénkiní.

²² Tunga nk'iehé nga kint'é ndo éin, kik'ie babaha ko kik'ie nusin nusihin nga ngji, at'aha 'yún nkjún nchíná.

²³ As'ai tsase Jesu andaihi ko b'a kitsúhu já ni'yakuyáha:

—¿Á b'a 'yún 'ni tihin tsa xuta xi nchíná nkjúhun kjuas'enjihin nga Ntjaná xi kuatéxumaha!

²⁴ Kama nkjúhun já ni'yakuyóo én xi kitsú Jesu, tunga b'ahá ta kitsú ngáha Jesu:

—Jun ntína, já b'a 'yún 'ni tihin nga kjuas'enjihin xuta nga Ntjaná kuatéxumaha! ²⁵ Tu sahá najmi 'ni tjin tsa nku chu camello kjuas'en tixaha nku nintu nga nku nda nchíná kjuas'enjin nga Ntjaná xi kuatéxumaha.

²⁶ Tu ni xí kama nkjúhún saha jóo ko b'a kitsúhu xinkjín:

—¿Yá xi kama k'uanki ni ma?

²⁷ As'ai tsase'a Jesu jóo ko b'a kitsúhu:

—Xuta ndahachí najmi kamaha ts'ínk'anki yjoho, tunga Ntíaná maha ts'ínk'anki xuta. At'aha tu mí nihí ni xi maha ts'ín Ntíaná.

²⁸ As'ai b'a kitsú Pedro:

—Xi nkúhu jin, ja y'entu tentej ni xi tjínni ko tjennkihj nd'aj.

²⁹ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Tu yáhá ni xi y'éjña ni'yaha, tsa já nts'e, tsa jminchjín nichja, tsa naaha, tsa na'mihj, tsa ntíhij ko tsa jñá xi tjíhin ngat'ana ko ngat'aha én nda tsuhu Ntíaná, ³⁰ kui xutaj k'uaj ngáha ra unchan niyá tjíhin ni xi y'éjña. Nd'aj asunnte xu'bi k'uaihj ni'ya, já nts'e, jminchjín nichja, naaha, ntí ko jñá, ko ta tsjénki uncha. Ko nistjin xi nibá askahan k'uaihj nga k'úentu tík'un sín. ³¹ Nkjin xuta xi tjun nd'aj tsjénki, ko nkjin xi yjanki nd'aj xi tsjén tíjun kama ngáha.

B'i ts'ín ta kitsúya ngáha Jesu nga kuayá

(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

³² Nk'ie nga tíincha ts'ín niyá nga tíincha fi nanki Jerusalem, Jesu tjen tíjuhun xuta ni'yakuyáha. Kama nkjúhun jóo ko tíincha tsankjún nga tjennkihj. As'ai ta kinchja t'axihín ngáha ra já ni'yakuyá xi te jóo ko kik'atuts'ihj nga kitsúyaha ni xi kamat'ain.

³³ B'i kitsúhu jóo:

—Tjenñju. Ja títbankiaán nanki Jerusalem. Ja n'ekjas'en Ntíhij Ndax'iun aya ntsja já na'mi k'aku ko já chjine'éhen kjuatéxumoo. Kui xi incha tsjá kjuá nga n'ek'ien ko as'ai ts'ínkjas'ehen xuta xi najmi ntje Israel tjeheh ra. ³⁴ Kui xi kuajnukiehe ko kuatétéjnuhu. K'uéhe ko ts'ínk'ien. Tunga nk'iehé nga ja k'ua jan nistjin, k'uaíya ngáha ra ngabayoo.

B'i ts'ín Santiago ko Jua tsankihj Jesu nku kjuanda

(Mt. 20:20-28)

³⁵ As'ai Santiago ko Jua xi jáha Zebedeo maha, kui xi incha j'aise tiñaha Jesu ko b'a kitsúhu:

—Ji nda maestru, mjeni nga k'uaini ni xi kuinchíhij.

³⁶ B'i kitsú Jesu:

—¿Mí nihi xi mjenuu nga ts'ian?

³⁷ B'a incha kitsú jóo:

—K'uainteni nga nku xi k'úejña kixihj ko nku xi k'úejña skjúhin nistjin nga n'ekjáihj kjuachákahij.

³⁸ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Najmi yo ni xi títinchi. ¿A kuichúkjuanuu nga un skuenuu xi nkú ts'ín un skuena? ¿A kuichúkjuanuu nga n'ekjóhooon kjuanima xi ts'ínkjáihj?

³⁹ B'a incha kitsú jóo:

—Kuichúkjuani.

As'ai b'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi nga un skuenuu xi nkúhu an ko nga choo kjuanima xi ts'ínkjáihj. ⁴⁰ Tunga tsa kuintsuoo nga kixina ko tsa skjúnna, najmi an tíñana nga tsja niu. Ja tíntu xi tíña ndaha kui antee.

⁴¹ Nk'ie nga kint'é já ni'yakuyá xi tee niu, incha kits'ínkjanko Santiago ko Jua. ⁴² Tunga kinchja ñjahá ra Jesu jóo ko b'i kitsúhu:

—Yo xi nkú ts'ín xuta xi tjíhin xá ei asunntej 'yún ndjá ts'ínko xuta xingisoo, ko xi tjíhin nga'yún ts'ín nga nu'yá'éhen. ⁴³ Tunga ajinnuu najmi b'a kama. Xi mje nihj nga nda k'aku kama ajinnuu, kui xi kats'ín ni xi nda ngandanuu. ⁴⁴ Xi mjehe nga tjun kama ajinnuu, kui xi katuma nda musunuu. ⁴⁵ At'aha ta ndaha Ntíhij Ndax'iun najmi j'ai tsa tu xi kui nda n'ehé ra. J'ai ní tu xi ni xi ngandaha xuta j'ai ts'íhin ko tu xi ts'ínkjas'ehen yjoho nga k'uéchjintjai nkjin xuta.

B'i ts'in kits'innkihi Jesu nku nda ka
(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

⁴⁶ As'ai incha tsichu nanki Jerico. Ko nk'ie nga tibatju Jesu yo ko ja ni'yakuyaha ko xuta nkjin xi tjenko, tu yohó andai niyoo kab'ejña nga tibanke chje nku nda ka xi 'mi Bartimeo, xi ntíhi Timeo maha. ⁴⁷ Nk'ie nga kint'é nga nibá tiña Jesu nda Nazaret, as'ai kik'atuts'ihin nga kikjintáya:

—Ji Jesu, ji xi ntjehe David, katuma nimahi an!

⁴⁸ Nkjin xuta kinchjatikoho tu xi k'uechja'aha ts'a. Tunga tu sahá 'yún kikjintáya sa:

—Ji xi ntjehe David, katuma nimahi an!

⁴⁹ As'ai tsasin'yún Jesu ko b'a kitsú:

—Chubohoo ndo.

As'ai b'i kik'ihin nda ko:

—Tsjo katumahi. Tísintjein, at'aha tinchjahi.

⁵⁰ Kikjaníya najyun ndjuhu ndo ko xuuhun tsisintjen nga ngjik'uhun Jesu. ⁵¹ As'ai Jesu kingjásjaiyaha:

—¿Mí xi mjehi nga ts'ihin?

B'a kitsú nda ko:

—Ji nda maestru, mjena nga kama chjina.

⁵² B'i kitsú Jesu:

—T'in ngáhani. At'aha kuas'ejihin nga Ntíaná kits'in nibána, kui nga kama nkihi ri.

Ta kuihi chubo kama chjihí ndo ko kitsjennkíhi Jesu nga kits'ínko niyá.

11

B'i ts'in jas'en Jesu nanki Jerusalem
(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Nk'ie nga ja tíncha bichú tiña nanki Jerusalem nga incha j'ai Betfage ko Betania, nanki xixi xi tiña maha asunntu tjenki xi 'mi Yá Olivo, as'ai kits'ínki Jesu jo ja ni'yakuyaha ² nga b'i kitsúhu:

—Tankiún nanki ichí xi tíña tiña ján. Nk'ie nga ja kujichú yo, sakúnuu nku ntí búrrú xi tít'a'yún, xi najmi kjee ch'a b'esúhun. Chjundáyo ko nibáko ei. ³ Ko tsa tjin xi b'a kuitsunu nga ngjuásjaiyanu: “¿Á b'a t'ehenu?”, b'a t'ihuun: “Nda maestru rú machjehen chu. As'ai rú ts'ínk'óya ngáha.”

⁴ As'ai incha ngji ja ni'yakuyoo ko kisakúhu ntí búrrú xi tít'a'yúnt'a nku ankjua xi tjen andai niyoo ko kikjendáya. ⁵ K'ua xuta xi tíncha yo kingjásjaiyaha:

—¿Mí nihi xi t'n'o? ¿Á jun tíhjundáyanu ntí búrrú?

⁶ Tunga b'ahá kitsú ja ni'yakuyoo xi nkú nga kitsúhu Jesu ko kitsjantehe jóo nga ngjuáiko chu. ⁷ Incha j'aikoho Jesu ntí búrrú. Najyuhun incha kingjásuhun ko Jesu y'esúhun chu. ⁸ Nkjin nkjún xuta incha kingjantu najyuhun aya niyoo, ko kj'ai ngá xi tjiaha yá incha tsatet'a ko kingjantu aya niyoo.

⁹ 'Yún kikjintáya xuta xi yja tíjuun ko xi yjankiu nga b'i incha kitsú:

—¡Kats'ínk'ankiná Ntíaná! ¡Ntíaná nda kats'ínko xi kits'in nibá ngajoho! ¹⁰ ¡Ntíaná nda kats'ínko xi kits'in nibá nga kuatexuma, xi ts'ínkjáihin xáha ntje cháná David! ¡Kats'ínk'ankiná Ntíaná xi tíña nk'a ján!

¹¹ Jas'en Jesu nanki Jerusalem ko ngji natsihin ninku má ma ñjakú xuta. Nk'ie nga ja kamaha nga tsasehe ngayjee ni xi tjin andaihi, as'ai tsitju nga ngjiko nanki Betania ja ni'yakuyá xi te joo. At'aha ja kama ngxun.

B'i ts'in ndjá kinchjako Jesu yá higuera xi najmi tihin tu
(Mt. 21:18-19)

¹² Nistjin xi ma ndyjuun nk'ie nga incha tsitju ngáha nanki Betania, tu kama bjohó ra Jesu. ¹³ Kjin tjen sa nga kieke nku yá higuera xi xkfén ko ngjisehe yóo tsa tu ahá ni sakúhu tu. Tunga nk'ie nga tsichuk'úhún yóo, tu ndahá nku tu najmi kisakúhu, tu subahá xka. At'aha najmi nistjihin tu higo. ¹⁴ As'ai b'i kitsúhu yá higuera:

—Ndahachí najmi ta ch'a kjinehe tu xi s'ehi.

Kint'é já ni'yakuyáha nga b'a kitsú.

B'i ts'in kik'onsje Jesu já xi tüncha batéña chu má ma natsihin ninku

(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵ Incha tsichu nanki Jerusalen ko jas'en má ma natsihin ninku. As'ai kik'atuts'ihin Jesu nga kik'onsje já xi tüncha batéña ko xi tüncha b'atse chu yo. Kits'ínk'ótsjá yámixaha já xi tüncha ts'ínk'óntjaiya toon ko yáxilēhe já xi tüncha batéña chutuju. ¹⁶ Ko ta ndaha nku najmi ch'a kitsjantehe tsa kj'uatikjako natsihin ninku tsa mí nihi. ¹⁷ B'i kitsú nga y'éña chji éhen Ntíaná:

—B'a ts'in tjit'a éhen Ntíaná: “B'a k'úhín ni'yaná nga kui xi kama ni'ya xi má nga xuta xi nibaha ngayjee naxinantá xi tjin asuntee incha künchjako Ntíaná.” Tunga jun antehe já ndyjé t'n'e mo.

¹⁸ Kint'é én xu'bi já na'mi k'aku ko já chjine'éhen kjuatexumoo ko incha tsangisjai niyá xi nkú ts'in kama ts'ínk'iehen Jesu. Tunga incha tsankjúhún Jesu, at'aha ngayjee xuta nkjiun tüncha ma nkjúhún xi nkú ts'in tibakúya.

¹⁹ Nk'ie nga ja kama jyuun, tsitju ajin nantio Jesu ko já ni'yakuyáha.

B'i ts'in kixí yá higuera xi ndjá kinchjako Jesu

(Mt. 21:20-22)

²⁰ Nk'ie nga ta jyuhún nistjin xi ma ndyjuun, incha j'a má xi tjeheh síña yá higuera ko kieke nga santaha ko kjamaha yóo ja kixí. ²¹ J'áitsjehen Pedro niu, as'ai b'a kitsú:

—Ji nda maestru, chase ma ri. Ja kixí yá higuera xi ndjá kichubakoi.

²² As'ai b'i kitsú Jesu:

—N'e s'ejiun Ntíaná. ²³ Kjuaxi ni xi tixinnuu. Tu yáhá ni xi b'a kuitsuhu asunntu tjenki xu'bi: “Tiyú xin yo ko chjanik'ajin yjohi ntáchak'uun”, kama xi nkú kuitsu tsa najmi jo jan kamaha nga s'ejihin nga b'a kama xi nkú nga títsu. ²⁴ Kui nga b'a tixihinnuu. Ngayjee ni xi künchíhuu Ntíaná nga chubakoo, n'e s'ejiun nga n'ekjóhon ko b'a kama.

²⁵ Nk'ie nga tichubakoo Ntíaná, n'endyjat'ohoo tsa tjin xi tjinokjuanuu, tu xi b'a ts'in ta Na'minuu xi tijnaha ndjiojmi ján ts'ínndyjat'ahanuu ngatitsunuu. ²⁶ Tunga tsa najmi n'endyjat'o, ta ndaha Na'minuu xi tijnaha ndjiojmi ján najmi ts'ínndyjat'a ngatitsunuu.

B'i kama nk'ie nga kingjásjaiyaha já tixóo Jesu yá xi kitsjá xáha

(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

²⁷ As'ai ta incha j'ai ngáha nanki Jerusalen. Nk'ie nga tsú'ba Jesu má ma natsihin ninku, as'ai j'aik'úhún já na'mi k'aku, já chjine'éhen kjuatexumoo ko jáchá xi ta tjihin xá. ²⁸ B'a incha kitsúhu:

—¿Mí xá xi tjihin nga b'a t'n'ei? ¿Yá xi kitsjá xáhi nga b'a t'n'ei?

²⁹ B'i kitsú Jesu:

—Ko an ta kuasáyanuu nku ni. N'ek'óyanú, as'ai xinyanuu mí xáha xi tjinna nga b'a títs'ian. ³⁰ ¿Yá xi kits'ín nibáha Jua Bautista nga j'aiténtá xuta? ¿A Ntíaná, a ra xuta asunteeihí? N'ek'óyanú.

³¹ As'ai b'i kitsúhu xinkjín nga kinchjanijmíyaha niu:

—Tsa: “Ntíaná kits'ín nibáha Jua”, kuixíaán, as'ai b'a kuitsuná: “¿Á najmi kis'ejihinnuu ni xi kitsúhu Jua?” ³² Tunga najmi kama tsa: “Xuta asunteei kits'ín nibáha”, kuixíaán.

B'a incha kitsúhu xinkjín at'aha tsankjún xuta nkjiun, at'aha ngayjee xuta b'a tsu nga nku nda profeta kama Jua. ³³ Kui nga as'ai b'a incha kitsúhu ra Jesu:

—Najmi yai.

As'ai b'i kitsú Jesu:

—Ko ta ndaha an najmi xinyanu ya xi kitsjana nga b'a tits'ian.

12

B'i ts'in tsakuya Jesu nga kits'inchjen ja xi najmi naxu fiko xa xi kik'aihi

(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

¹ As'ai Jesu b'i ts'in tsakuyaha xuta nga y'ejna chubayaha:

—Nku nda y'entje tuntsjaje. Y'engi nch'a ko kits'inda nku ante ma nga ts'ionki tuntsjaje. Kits'inda nku xjo nk'a tu xi kama chunnatah antee. Kitsja saha antee ja xi maha ts'inxako tuntsjaje, as'ai ngi kjin. ² Nk'ie nga ja tjne tuu, as'ai kits'inkjisehe ndo nku nda musuhu ja xi tits'inxako tuntsjaje tu xi kuankihi ra tu xi kaneha. ³ Tunga jakj'aha joo nda musu nga kik'iehe ko kits'inkji tiya tiya.

⁴ As'ai ta kits'inkjih ngaha ndo kj'ai nda musu. Tunga maha nda xu'bi, ni kik'onntjaihi joo ko ch'on nkjun incha kitsuhu. ⁵ Ta kits'inkjih ngaha kj'ai nda musuhu ndo, tunga kits'ink'iehen ra joo nda xu'bi. Nkjin sa ja musu xi kits'inkji ndo. K'ua xi kis'ehe ko k'ua xi kits'ink'iehen joo.

⁶ Tijn saha ndo nku xi ts'in niba, kui nti xi tjo nkjuhun. B'i kitsu nga kits'inkjisehe joo: “Skuenkjun ntina joo.” ⁷ Tunga b'aha kitsuhu xinkjin ja xi ts'inxako tuntsjaje: “Kui xu'bo xi ts'inkjaihin ngayjee ni xi tjihin na'mihi. Tu saha n'ek'ieen tu xi kama ts'anahaná ni xi ts'inkjaihin.” ⁸ As'ai jakj'a joo ntih ndo ko kits'ink'ien. Kik'onsje yjoninte k'ien natsin ma nga tjintje tuntsjaje.

⁹ Kui b'a maha, zuku ts'ihin nda xi ts'e tuntsjaje? K'ua ko ts'inkje ja xi ts'inxako tuntsjaje ko kj'ai ja tsja sa ngaha ra ante tuntsjaje.

¹⁰ ¿A najmi kjeha n'eyo ni xu'bi xi jt'a xujun ehon Ntiana? B'a titsu: Ndjio xi kikjanaya ja chjinxjoo ja j'ai ma ndjio k'aku.

¹¹ Ntiana xi b'a kits'in ko ma nkjunna nga chasehe.

¹² As'ai mjehe ja xi tjihin xa nga kuakjanije Jesu, at'aha kamankjihin nga kui kinchjanimiyaha nga y'ejna chubaya. Tunga incha kitsankjuhun xuta nkjiun ko incha ngi t'axihin Jesu.

B'i ts'in tsakuya Jesu ya xi tjihin nga s'echjhi

(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

¹³ As'ai kin'e nibasehe Jesu k'ua ja fariseo ko k'ua ja xi yankihi nda rej Herode Antipa, tu xi ts'inkjineyaha Jesu nku en xi najmi b'a tjin. ¹⁴ B'a incha j'ai tsuhu:

—Ji nda maestru, yai nga kjuaxi en xi chubai ko nga najmi ni xi sasihin xuta chubai. Yun nanka chasehi. Naxu bakuyai sisin ni xi ts'e Ntiana. Kui nga, za ma b'echjihí nda titjun Cesar ni xi f'achjina, a ra najmi? ¿A k'uaihi, a ra najmi k'uaihi raá?

¹⁵ Tunga beha Jesu kjuajohonkjihin joo ko b'i kitsuhu:

—¿A an tichjut'ayak'uhunnú? Nibakonú ei nku toon denario tu xi kuasehe ra.

¹⁶ As'ai j'aiko joo toon ko b'a kitsu Jesu:

—¿Ya xi ts'e sennistjin ko j'ain xi jt'aha tooin?

B'a kitsu joo:

—Ts'e nda titjun Cesar.

¹⁷ As'ai b'i kitsu Jesu:

—Tjohon nda titjun Cesar ni xi ts'e nda titjun Cesar, ko tjohon Ntiana ni xi ts'e Ntiana. Tu ni xi kama nkjuhun ra joo en xi kits'ink'oya Jesu.

B'i ts'in tsakuya Jesu nga k'uaiya ngaha ra xuta

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

¹⁸ Ja saduseo bakuya nga najmi k'uaiya ngaha ra xuta ngabayoo. As'ai k'ua xi incha j'aisehe Jesu nga kingjasaiyaha. ¹⁹ B'i incha kitsuhu:

—Ji nda maestru, y'et'ana Moise: “Tsa nku nda xi tijnaha chjuun kuayá nga najmi kis'ekohó ntí chjuuhun, nda nts'e tihin nga kuixanko ngaha chjuuhun, tu xi b'a ts'in s'ehé ra ntí nda nts'e xi k'ien.”

²⁰ 'Yentu yatu já xi nts'e maha xinkjin. Tsixan nda xi tjuun tunga b'ahá tjun k'ien. Najmi kis'ehé ntí. ²¹ As'ai nda xi ma joho tsixanko ngaha tachjuun, tunga ta k'iehen ko najmi kis'ehé ntí. B'a ta kamaha nda xi ma jahan. ²² B'a ta ts'in tsixanko tachjuun já nts'e xi k'oo, tunga ndaha nku najmi kis'ehé ntí. Askahan ta k'ien tachjuun.

²³ Nistjin nga k'uaíya ngaha ra xuta ngabayoo, ¿yá ndaha xi kama ts'e tachjuun, at'aha nga yatu tsixanko?

²⁴ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Najmi b'a tjin ni xi chubo, at'aha najmi mankjinnuu ni xi tjit'a éhen Ntiana ko ta ndaha nga'yuhun Ntiana. ²⁵ At'aha nk'ie nga k'uaíya ngaha ra xuta, najmi ta kuixahan ko ta ndaha najmi ts'inkixan ntíhi. B'a ní ts'in k'úentu xi nkú ts'in tjintu ntitsje xi tjin ndjiojmi ján.

²⁶ 'Tunga nga k'uaíya ngaha ra xuta, ¿a najmi k'ehé n'eyo má y'et'a Moise má nga tinchjanjímíyaha na'yá ntsje xi títiú? B'a kitsú Ntiana nga kinchjako Moise: “An xi Ntiana Abraham, Ntiana Isaac ko Ntiana Jacob.” ²⁷ Ntiana najmi Ntiana anima. Ntiana ní xuta tik'un. Tu xi najmi b'ahá tjin ni xi chubo.

*B'i ts'in tsakúya Jesu má kjuatéxumaha xi 'yún chjhi ra
(Mt. 22:34-40)*

²⁸ Ta j'ai nku nda chjine'éhen kjuatéxumoo. Kint'é ndai ni xi kichubanijmíyaha ko kamankjihin nga b'a tjin én xi kinchja Jesu. As'ai kingjásjaiyaha:

—Ajihin ngayjee kjuatéxumoo, ¿má kjuatéxumaha xi 'yún chjhi ra?

²⁹ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Kui xu'bi: “Tasinñju, xuta Israel. Ntía xi Ntiana maha, kui xi Ntía nku tutu. ³⁰ N'etjói Ntiana xi Ntiahí maha ngayjee animahí ko ngayjee nga'yihin. N'etjói xi nkú ts'in tinchin ko xi nkú ts'in n'enkjintak'uin.” ³¹ Kjuatéxuma xu'bi xi ma joho: “N'etjói xutahí xi nkú nga ts'in tjohi yjohi.” Najmi tjin k'ái kjuatéxuma xi 'yún chjí saha ra nga nga joo kjuatéxuma xu'bi.

³² As'ai b'a kitsú ndo:

—Johon, nda maestru, b'a tjin. Kjuaxi ni xi tibixin, nga nku tutu maha Ntiana ko nga najmi tjin sa k'ái. ³³ Ko nga n'etjáa Ntiana ngayjee animaná ko ngayjee nga'yunná ko xi nkú ts'in n'enkjín t'ak'aán, ko nga n'etjáa xutaná xi nkú nga ts'in tjoná yjoná, kui xi 'yún chjí saha ra nga tu má chjehé ni xi s'etisun nachan chje.

³⁴ Nk'ie nga kint'é Jesu nga b'a tjin én xi kinchja ndo, as'ai b'i kitsúhu:

—Najmi kjin tinchihin má batéxuma Ntiana.

Ndaha nku najmi ta kama k'un kingjásjaiya saha ra Jesu tsa mí nihi.

*B'i ts'in kingjásjaiya Jesu yá xi y'aha ra xi Cristo
(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)*

³⁵ Nk'ie nga tibakúya Jesu má ma natsihin ninku, as'ai b'i kitsú:

—¿Nkú tihin ra nga b'a tsuhu já chjine'éhen kjuatéxumoo nga ntjehe David nibaha ra xi Cristo? ³⁶ At'aha ta kuihi David b'a kitsú nk'ie nga Espiritu Santohó Ntiana kits'inkinchjaha:

Ntiana b'a kitsúhu Nda Ntiana:

“Tinchint'áni má batéxuma.

K'uentú maná já kontrahí kinte tsukui.”

³⁷ B'a ts'in ta kuihi David kitsúhu nga Nda Ntiana maha xi Cristo. Kui nga, ¿nkú ts'in ntjehe David nibaha ra xi Cristo?

Tsjo nkjún kamaha xuta nkjin xi tinchja mjéñjuhu ni xi tinchja Jesu.

B'i ts'in y'echjit'ain Jesu sin xi y'a ja chjine'ehen kjuatexumoo
(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ B'a kitsú sa Jesu nga tsakúya:

—Chúhūun yjonūu ja chjine'ehen kjuatexumoo. Kui xi tsjohō nga bja najyun ndju nga b'ema kō nga tsjo ts'in súníñaha nīyátée. ³⁹ Tsjohō nga b'entusún yáxile xi tīncha títjun ni'ya sinagoga kō nga b'entu ante k'aku xi tjin nku s'í. ⁴⁰ Kui xi kje'áha ni'yaha jminchjín xi ja k'ien x'ihín kō as'ai chubá 'yúhún tse nchjako maña Ntíaná, tu xi b'é'mat'aihin yjohō. 'Yún un skuēhe ja xu'bj.

B'i ts'in kinchjanijmíyaha Jesu toon chje
(Lc. 21:1-4)

⁴¹ Ankjín kaxa toon chje kab'ejña Jesu kō tibase xi nkú ts'in tībinchá xuta toon chjehe yo. Nkjín maha ja nchíná xi 'yún tse toon tībinchá. ⁴² Tu j'aihí nku tachjuún xi ja k'ien x'ihín. Kui xi jo toon xi títí tsinchá kaxa chje.

⁴³ As'ai kinchjaha Jesu ja ni'yakuyáha kō b'i kitsúhu:

—Kjuaxi ni xi tixinnūu. Tachjuún x'ain 'yún tse kuatsjá sa nga ngayjee xuta xi k'oo xi tīncha b'éya toon kaxa chje. ⁴⁴ At'aha ngayjee xuta xi k'oo ni xi tīb'ankihí kuatsjá. Tunga máha tachjín, ngayjee toon xi tijnaha nga kjineyaha nichine kuatsjá.

13

B'i ts'in kitsúya Jesu nga n'exúya ninku
(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Nk'ie nga tībitju Jesu má ma natsihín ninku, as'ai nku nda ni'yakuyáha b'a kitsúhu:

—Ji nda maestru, chasē ma ri. ¡Á b'a nkjún k'uhun ndjio! ¡Á b'a tsjo ts'in kin'endaha ni xi tjihín ei!

² As'ai b'i kitsú Jesu:

—¿A tīyai ninku kō xjóo kō ngayjee ni xi kin'enda ei? Ndaha nku ndjio najmi ta s'ejñasuhun ra xinkjín. Ngayjee n'exúya.

B'i ts'in tsakúya Jesu ni xi kama kintehe ni nga kfe asuntee
(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Nk'ie nga kab'ejña Jesu asunntu tjenki xi 'mi Yá Olivo kixi yaha ninku, as'ai Pedro, Santiago, Jua kō Andre incha kingjásjaiya t'axihín:

⁴—T'inyani, ¿nkjé b'a kama? ¿Mí nihi xi kuakúchji títjun nk'ie nga ja kuitjusun ngayjee niu?

⁵ As'ai kinchja Jesu:

—Chúhūun yjonūu nga najmi tu ch'a xi k'uanachanu. ⁶ At'aha nkjin maha xi kj'uaí nga an ts'ín ma yjohō. “An xi kui”, kuitsu kō k'uanachaha nkjin xuta.

⁷ Nk'ie nga kuinú'yó nga tjin kjuachán kō nga kuinchjanijmíyaha xuta kjuachán xi tíma, najmi tu binkjun. At'aha tihin ni nga b'a kama, tunga najmi kjehé kfe asuntee. ⁸ At'aha xuta xi tjin nku nanki kjaánkō xuta xi kj'ai nanki. Nku nda rei kjaánkō kj'ai nda rei. Chón kama kj'ai kj'ai nankihi kō s'e kjintía. Nk'ie nga ja b'a tíma, as'aihí tīb'atuts'ihín kjuanima xi s'e.

⁹ Jun chúhūun yjonūu. At'aha ja tixóo n'ekjas'ennūu kō s'ennūu aya ni'ya sinagoga. Ngat'ana ngjuaikohonūu xuta nginkun ja títjun kō nginkun ja rei, tu xi k'únyaha ruu jóo yaha an. ¹⁰ Kintehe ni nga kfe asuntee tihin nga s'enijmíhi én nda tsuhu Ntíaná ngayjee naxinantá xi tjin asuntee. ¹¹ Nk'ie nga ngjuaikonijénūu xuta nga ts'ínkjas'ennūu nginkun ja tixóo, najmi tu fantaha ruu yjonūu mí éhen xi kuixiún. Én xi k'uinūu kui chubō xi chubō, at'aha najmi jun xi chubō. Espiritu Santo xi kuinchja.

¹²'Xi tí'mi nda nts'e ts'íinkjas'en nga n'ek'ien nda nts'e. Xi tí'mi na'mi ts'íinkjas'en ntíhi. Xi tí'mi ntí kjaánko xi cháha kō ts'íink'ien. ¹³Ngat'ana ts'íin unkiehenuu ngayjee xuta. Tunga xi tu nku ndjáha kuasinjña, kui xi k'uanki.

¹⁴'Y'ét'a nda profeta Daniel nk'ie nga najmi chankjún ante tsjehe ninku. Choo xi b'a ts'íin.

B'i kitsú Jesu kō xi títs'inya xujun katumankjihin. B'i ta kitsú ya:

—Kui nistjiun katanka xuta xi tjintu ante Judea xi tjehe asunntu tjennki. ¹⁵Xi kab'ejñasun nk'a ni'yaha, najmi tu kuitjuen kō ta ndaha najmi tu kjuas'en ni'yaha nga kj'uaík'ásje ni xi tjihin. ¹⁶Xi kafi jña, najmi tu k'óoya nga kj'uaík'á najyuhun.

¹⁷'Nima rú ts'ihin jminchjín xi y'a ntí kō xi títs'ínki ntí kui nistjiun! ¹⁸Tinchíhu Ntíaná tu xi najmi nistjin chunch'án b'a kamaha. ¹⁹At'aha 'yún s'e kjuanimá nistjin xu'bo, kjuanimá xi najmi kjee s'e santa nkúhu nga tuts'ihin ni nga kits'ínnda Ntíaná asunntee. Kō ta ndaha najmi s'e askahan nku xi b'a joyaha. ²⁰Tsa najmi kuatekjá Ntíaná chuba nistjin xu'bo, nda ra nku najmi k'uanki kai. Tunga jáhá tsatekjá Ntíaná chuba nistjin xu'bo ngandaha xuta xi j'ájin.

²¹'Kui nistjiun tsa tjín xi b'a kuitsunuu: “Chasoo, ei tjña xi kits'ín nibá Ntíaná”, kō tsa b'a kuitsunuu: “Chasoo, ján tjña”, najmi tu n'e s'ejun. ²²At'aha incha kj'uaí xi b'a kuitsu tsank'á nga kui xi kits'ín nibáha Ntíaná kō xi já profeta ts'íin ma tsank'á yjohō. Kui xi incha ts'íin nkjin tjká kjuankjún tu xi k'uanachaha ra xuta, xi kohó ra xuta xi j'ájin Ntíaná kamaha ra k'uanachaha. ²³Tunga máha jun, chúhun yjonuu. Jáhá tíxinya tíjunnuu ngatentee ni xu'bi.

*B'i kama nistjin nga kj'uaí ngáha Ntíhi Ndax'iun
(Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)*

²⁴'Tunga kui nistjiun, askahan nga ja kj'ua kjuanimá xu'bo, kama jyun ts'ú kō sóo najmi ta ts'íin ndzjehen. ²⁵Niñu xi tjín nk'a ján kuixuntu kō k'uatse ni xi tjín nk'a ján. ²⁶Nk'iehé chá Ntíhi Ndax'iun nga tjenjin nintiu nga nibáko ngayjee nga'yuhun kō kjuachánkaha. ²⁷As'ai ts'íinkji ntítsjehe nga k'uéntukú xuta xi j'ájin xi tjintu tu má xi tjehe ni, b'aha ra má b'atuts'ihin ra asunntee santaha má fekuhu ra.

²⁸'Katumankjinnuu ni xi b'éjña chjinuu yá higuera. Nk'ie nga ja tju nts'én tjiaha yóo kō tjuhu xka, yo nga ja tibichú tiña chunubóo. ²⁹B'a ta ts'ín nk'ie nga ja choo nga ja b'a tíma, katumankjinnuu nga ja tjeñ tiña Ntíhi Ndax'iun xi nkúhu tsa asti ankjuo síjña. ³⁰Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Kuitjusun ngayjee ni xu'bi kintehe ni nga kuayáye xuta xi tjín nd'ai. ³¹Kamaha asunntee kō nk'a ján ndyja, tunga énná najmi kj'ua tiya.

³²'Tunga má nistjin kō chuba nga b'a kamo, najmi ch'a xi behe, ta ndaha ntítsje xi tjín ndjiojmi ján kō ta ndaha Ntíhi Ntíaná. Nku tutuhú Ntía Na'miná xi be. ³³Kui b'a maha, t'endahanu yjonuu kō chúnnto yjonuu, at'aha najmi yo nkjé b'a kamo.

³⁴'Xi nkú joyaha nku nda xi tífi kjin. Kintehe ni nga kuitju ni'yaha tsjá xáha nga kúnkú já musuhu nga ts'íin xá xi maha ts'ín. Kō b'a tsuhu nda musu xi kunntá ankjuo nga kat'ejña nda. ³⁵Kui nga tintsuba ndahanu, at'aha najmi yo nkjé kj'uaí nda xi ts'e ni'yoo, tsa nga ja tífi ma 'ña, a ra masen nistjen, a ra nga kjintá xanto, kō a ra nga ja tífi ma sen. ³⁶Tintsuba ndo tu xi tsa kj'uaí tjeñ'yuhun, najmi kisuntuféheni nga kj'uaíkienuu. ³⁷Ni xi tíxinnuu, b'a ta tíxihin ngayjee xuta xingisoo: ¡Tintsuba ndo!

14

*B'i ts'ín y'énda já tjíxoo nga mjehe kuakj'ánijé Jesu
(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)*

¹Ndyja sa jo nistjin nga kuichú S'í Pascua, nk'ie nga chine ninkuan xi najmi kaman-dakoho na'yu san. Já na'mi k'aku kō já chjine'éhen kjuatéxumoo incha tsangisjai niyá xi

nkú ts'ín k'uanachaha ra Jesu nga kuakj'ánijé kò ts'íink'ien. ² Tunga b'ahá incha kitsúhu xinkjín:

—Najmi tu ajihin s'íu chjubéé ndo tu xi najmi k'uésihi xuta nkjiun.

B'i ts'ín nku tachjuún tsaténdzjojnúhu ntá sinjne Jesu
(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Nk'ie nga tíña Jesu nanki Betania, ni'yaha Simon, nda xi k'uhun ch'in fentujnu, nk'ie nga kab'ejnat'a yámixó, as'ai nku tachjuún j'aikó ntá sinjne xi chjí nkjún, xi naxú nardo kikjin kamandakoho. Kui xi tinchaha nku lubata ndjio chjí. Tsakján tachjuún lubata ndjio kò tsaténdzjojnú nintaku Jesu ntá sinjne. ⁴ As'ai k'ua já xi tíncha yó kama kjahan kò b'i ngján b'a incha kitsúhu xinkjín:

—¿Á b'a ts'ín kuan'ekatsún tiyaha ntá sinjne? ⁵ At'aha kama ts'ati jan unchan toon denario kuach'a kai, tu xi kui toon k'uaihi ra xuta x'an.

Ta incha kinchjayane tachjuún. ⁶ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Tjehenntohoo tachjuún. ¿Á jun tín'estihiruú? Nda tjín ni xi kuats'inna. ⁷ Xuta x'an bi, tehente k'úentujinnuu kò kama kuisinkoo nk'ie nga kama mjenuu. Tunga an najmi tehente kúatejñajinnuu. ⁸ Kui tachjín kuatsjá xi nkú tjín tíñaha. Ja kuak'íenda tíjnu yjonintena nga kuak'ojuhu ntá sinjnei tu xi s'eyanjihinna. ⁹ Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Tu má xi tjeheén ni nga s'enijmí én nda tsuhu Ntíaná nga ngúshun asuntee, ta chubanijmíyaha ni xi kuats'ín tachjín. B'a ts'ín n'ekj'áítsjehen.

B'i ts'ín y'enda Juda Iscariote nga ts'íinkjas'en Jesu
(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ As'ai Juda Iscariote, nku nda ni'yakuyá xi te joo, ngjisehe já na'mi k'aku tu xi ts'íinkjas'ehen ra Jesu jóo. ¹¹ Nk'ie nga kint'é jóo éin, kama tsjohó kò b'a incha kitsúhu Juda nga tsjáha toon. As'ai tsangisjai niyá Juda xi nkú ts'ín kama ts'íinkjas'ehen Jesu.

B'i ts'ín ts'asjeko S'í Pascua já ni'yakuyáha Jesu
(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1Co. 11:23-26)

¹² Nistjin nga b'atuts'ihin ra S'í Pascua, nk'ie nga chine ninkuan xi najmi kamandakoho na'yu san kò nga n'ek'ien chutsankaha s'íu, as'ai já ni'yakuyáha Jesu kingjásjaiyaha:

—¿Má xi tjeheén mjehi nga kuankín'ien dai tu xi chineheni nichinehe S'í Pascua?

¹³ As'ai b'a kitsúhu jo já ni'yakuyáha nga kits'ínkji:

—Tankiún ajin nantio. Yo satékjó nku nda xi y'a nku ndjii ntánijua. Tsjénnkihú ¹⁴ kò má nga kjuas'en b'a t'ihun nda xi ts'e ni'yoo: “B'a títsu nda maestru: ¿Má xi kui ante má nga kjíneka nichinehe S'í Pascua já ni'yakuyána?” ¹⁵ As'ai kuakúnuu nku ante tayá chánka xi ja tjínda xi tjeheén nk'a ni'yaha. Yo t'endo ni xi chineé.

¹⁶ As'ai tsitju já ni'yakuyóo. Incha tsichu ajin nantio kò b'a kamat'ain xi nkú nga kitsúhu Jesu. Yo incha y'enda nichinehe S'í Pascua. ¹⁷ Nk'ie nga ja kama jyuun, tsichuko Jesu já ni'yakuyá xi te joo. ¹⁸ Nk'ie nga ja tjíntut'á yámixó nga tíncha kjine nichinehe S'í Pascua, as'ai b'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Nku xi tjejninnuu, xi ta ei tínekona, ts'íinkjas'enna.

¹⁹ As'ai kik'ientu babaha já ni'yakuyóo kò nga nkúnkú kingjásjaiyaha:

—¿A an?

²⁰ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Nku xi te joo, xi ta t'ibakj'á nichine xi tjíya taba má nga t'ibakj'a. ²¹ At'aha b'a n'ehe Ntíhi Ndax'iun xi nkú ts'ín tjít'a éhen Ntíaná, tunga, inima rú ts'ihin nda xi ts'íinkjas'ehen! Tu sahá ra ngandaha nda xu'bo tsa najmi kitsin.

²² Nk'ie nga tíncha kjine nichinehe S'í Pascua, jakj'á Jesu ninkuon kò kitsjáha máb'achjíhi Ntíaná. Tsakjánya kò kitsjáha jóo nga b'a kitsúhu:

—Chjúbó. Kui xu'bi xi yjonintena.

²³ Kó tə jak'á chütsün. Nk'ie nga ja kitsjáha máb'achjíhi Ntíaná, as'ai kitsjáha já ni'yakuyáha kó incha kik'iyá chütsün ngatentee jóo. ²⁴ B'i kitsúhu jóo:

—Kui xu'bi xi jnína. Kui xi ngjuai ndzjoho ngandaha nkjin nkjún xuta. Jnína tíb'éndako tsetse Ntíaná nd'ai xi nkú ts'ín nda ts'ínko xuta. ²⁵ Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Najmi tə k'ui sahana ntáha tuntsjajée santa nkúhu nga kuichú nistjin nga k'ui ngáhana xi tsetsehe má batéxuma Ntíaná.

B'i ts'ín kitsúya tíjün Jesu nga Pedro b'a kuitsu nga najmi behe
(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁶ Nk'ie nga ja kamaha nga incha kisehe Ntíaná, as'ai incha ngji asunntu tjennki xi 'mi Yá Olivo. ²⁷ B'i kitsú Jesu:

—Ngatentoo n'endyjajihuun yjonuu yáha an. At'aha b'a ts'ín tjít'a éhen Ntíaná: “Ts'in'uhun nda bastuu kó ndzjoya chütsanko.” ²⁸ Tunga nk'iehé nga kj'uaíya ngáhana ngabayoo, kfín tíjunnuu Galilea.

²⁹ As'ai kinchja Pedro:

—Ndaha tsa ngatentee ts'íinndyjajihin yjoho, tunga an najmi.

³⁰ B'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxihin. Kui nistjen xu'bi, kintehe ni nga kjintá xantó niyá xi ma joho, b'a kuixín nga najmi yaní jan niyá tjihin.

³¹ Tunga b'ahá tə kitsú ngáha Pedro:

—Ndaha tsa tjihin nga kuayáko, tu nku nga ts'inkiéná yjona nga behe.

B'a tə incha kitsú ngatentee já ni'yakuyoo.

B'i ts'ín kinchjako Jesu Ntíaná
(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² As'ai incha tsichu nku ante xi 'mi Getsemani kó b'a kitsúhu Jesu já ni'yakuyáha:

—Tintsubahanu ei. Kfínchjako maná Ntíaná ján.

³³ Ngjiko Pedro, Santiago kó Jua. Kik'atuts'ihin nga kik'ie baba nkjúhun kó kis'entaha ra. ³⁴ B'i kitsúhu jóo:

—Kjuaba kitsejihin animana xi nkúhu tsa kui xi ja ts'ínk'ienna. Tintsuboo ei kó tintsuba ndo.

³⁵ As'ai ngjindju sa ichí kó yo kingjénsten ankjín santaha t'anankiu. Kinchjako Ntíaná nga tsankihí tsa kama kj'ua t'axihin chuba xi má nga un skuhehe. ³⁶ B'i kitsú:

—Na'mi, na'mi chí, ji xi mahi n'ei tu mí nihí ni. N'ekj'a t'axínní kjuanima xu'bi. Tunga katumahá xi nkú ts'ín mjehi, najmi xi nkú ts'ín mjena.

³⁷ As'ai ngjise ngáha ra jóo, kó kjintufé nga j'aisehe. B'i kitsúhu Pedro:

—Simon, ¿a kisufei? ¿A ndaha nku ora najmi kuichukjuahi nga kuakinchin tik'uin?

³⁸ Tintsuba ndo kó chubakoo Ntíaná tu xi najmi chjút'ayák'uhunnuu. Yuhu animanuu, tunga yjonintenuuhú xi najmi tíchúkuaha.

³⁹ As'ai Jesu tə ngji nchjakohó ngáha Ntíaná kó tə kuihí éen kitsú ngáha. ⁴⁰ Nk'ie nga kik'óya ngáha má tjintu já ni'yakuyoo, tə kjintuféhé ngáha nga j'aisehe, at'aha tíb'échja suba nijñoó tunkun jóo. Najmi tə be nkú incha kuitsu.

⁴¹ As'ai tə kik'óya ngáha Jesu niyá xi ma jahan kó b'a kitsúhu jóo:

—¿A tu nku kisuntuféhé so kó tín'ekj'áyo? Ja kama. Ja kuichu chuba nga n'ekjas'en Ntíhi Ndax'iun aya ntsja xuta ngatitsuun. ⁴² Tisintjoon kó tjián. Ja nibá tiña xi títs'ínkjas'enna.

B'i ts'ín j'aichj'anijé Jesu
(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³ Nk'ie nga tə tinchjaha Jesu, tu j'aihí Juda, nku nda ni'yakuyá xi te joo. J'aiko nkjin nkjún xuta xi kits'ín nibá já na'mi k'aku kó já chjine'éhen kjuatéxumoo kó jáchá xi tə tjihin

xá. Incha y'a kicha ndju ko yá nga incha j'ai. ⁴⁴ Nda xi títs'ínkjas'en Jesu tsinchá'a títjun jóo nga b'i kitsúhu:

—Xi kxexu'ba nga kjuaniñaha, kui xi Jesu. Chjúbó ko t'e'yún sisiun nga tankínko.

⁴⁵ Nk'ie nga j'ai, tjen'yún ngjik'úhún ra Jesu ko b'a kitsúhu nga kikxexu'ba:

—Ji nda maestru.

⁴⁶ As'ai incha jakj'ánijéhe jóo Jesu. ⁴⁷ Tunga nkuhú kicha ndju ts'asje nku nda xi síña yo. Kits'ín'uhun nku nda musúhu nda na'mi títjuun. Tsatet'a tjabaxínñju.

⁴⁸ As'ai b'i kitsúhu Jesu jóo:

—¿A nda ndyjená? ¿Á ixí kichahá ko yá kich'ahanu nga kjúáichj'anijéhenú? ⁴⁹ Xki nístjin tsásinjñajinnu nga tsakuyá má ma natsihin ninku. Najmi kichjubénijénú. Tunga tjíhin ni nga kuitjusun éhen Ntíaná, kui nga b'a tímaha.

⁵⁰ As'ai incha tsanka ngatentee já ni'yakuyóo nga tsásinjña suba Jesu. ⁵¹ Tunga nkuhú ndati xi tu najyun tjabehé kam'otikjájnuhu yjoho nga tjennkihí Jesu, kui xi ta jakj'áha jóo.

⁵² Tunga tsinkféhén najyun tjabehé ko tsanka kisti.

B'i ts'ín kin'ekokjua Jesu nginkun já tjíxá judio

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³ As'ai incha ngjiko jóo Jesu nginkun nda na'mi títjuun. Yo kama ñjakú ngayjee já na'mi k'aku ko jáchá xi ta tjíhin xá ko já chjine'éhen kjuatéxumo. ⁵⁴ Máha Pedro, kitsjennkí kjihin Jesu santa nkúhu nga tsichu natsin ni'yaha nda na'mi títjuun ko y'ejñajihin já jun xi kunntá yo nga kits'ínsut'á ts'ihin yjoho t'a nd'íu.

⁵⁵ As'ai já na'mi k'aku ko ngayjee já tjíxóo tsangisjai ni xi kama kjanít'aha Jesu tu xi kama n'ek'iehen, tunga najmi incha kisakúhú ra ni xi kjanínehe Jesu. ⁵⁶ At'aha ndaha tsa nkjin maha xi incha kitsjá tsank'á éhen nga ngji kontraha Jesu, tunga najmi kamahá nga nkuhú ni xi incha kinchja. ⁵⁷ Tjin xi incha tsisintjen ko tsatéjéne tsank'á Jesu nga b'a incha kitsú:

⁵⁸ —Jin kinu'yái nga b'a kitsú ndai: “An ts'inxúya ninku xu'bi xi xuta kits'ínnda. Jan nístjin kjesintjen ngáhana kj'ai xi najmi maha xuta ts'ínnda.”

⁵⁹ Tunga tu nkú najmi kamahá nga nkuhú ni xi incha kinchja. ⁶⁰ As'ai tsisintjen nda na'mi títjuun nga ngji sinjña kamasehen ayoo ko kingjásjaiyaha Jesu:

—¿A najmi chumi nihi xi kuxínni? ¿Á b'a t'incha tsuhu jóo nga tífi kontraha ri?

⁶¹ Tunga najmi chumi ni kitsúhu Jesu. Ndaha nku én najmi kinchja. As'ai ta kingjásjaiyahá ngáha ra nda na'mi títjuun:

—¿A ji xi kits'ín nibá Ntíaná, xi Ntíhi Ntíaná?

⁶² B'i kitsú Jesu:

—An xi túbixín. Cho Ntíhi Ndax'íun nga k'úéñat'aha Ntíaná xi tjíhin nga'yún ko nga nibajin nintí xi tjin nk'a ján.

⁶³ As'ai kikjetiyajen najyun xi yja nda na'mi títjuun. B'a ts'ín tsakúchji ndo nga najmi kisasíhin én xi kinchja Jesu. B'a kitsú:

—¿A machjén saná já testiyú? ⁶⁴ Ja kuanu'yó nga najmi kuakienkjún Ntíaná nga kuanchja. ¿Nkú manuu?

Ngayjee jóo b'a incha kitsú nga tjeheh ra ngabaya Jesu. ⁶⁵ As'ai tjin xi tsatéjénu Jesu nga kik'aya. Y'é'ma ankjín ko y'éhe ko b'a incha kitsúhu:

—Tixínyai xi nkúhu nda profeta, ¿yá xi kuak'íéhi?

Já jun xi kunntá yo ta incha kik'onjin Jesu.

B'i ts'ín kitsúya Pedro nga najmi be Jesu

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

⁶⁶ Nga kab'ejña Pedro kintee xi tjeheh natsin ni'yo, tu j'aihi nku na musúhu nda na'mi títjuun. ⁶⁷ Nk'ie nga kieke nga títs'ínsut'á yjoho Pedro t'a nd'íu, as'ai tu nku tsasehé ra ko b'a kitsúhu:

—Ji xi ta tjenkoj Jesu xi chá Nazaret.

⁶⁸ Tunga najmi kits'ínkiehé yjoho Pedro. B'a kitsú:

—Najmi be ndo. Najmi be ni xi tibixín.

Tsitju yo nga ngji má xi tjeheh tjen ankjua natsiun. As'ai kikjintá nku xanta. ⁶⁹ Na musu ta kikiehé ngáha ra ko kik'atuts'ihin nga b'a kitsúhu xuta xi tíncha yo:

—Kui cháj ta mako jmi xu'bo.

⁷⁰ Ta najmi kits'ínkiehé ngáha yjoho Pedro. Sa kutju já xi tíncha yo b'ahá ta incha kitsú ngáha ra:

—Kjuaxi kjáihin nga ta ji makoi jóo. At'aha Galilea nibáhani.

⁷¹ As'ai ndjá kinchja Pedro ko ixí Ntíanáhá kits'ínkie nga b'i kitsú:

—Najmi be nda xi tibixún!

⁷² Kui chubo tjen'yún kikjintáhá xanto niyá xi ma joho ko j'áitsjehen Pedro ni xi kitsúhu Jesu: “Kintehe ni nga kjintá xanto niyá xi ma joho, b'a kuixín nga najmi yaní jan niyá tíhin.” Nk'ie nga j'áitsjehen Pedro én xu'bi, kikjintá.

15

B'i ts'ín kin'ekokjua Jesu nginkun nda títjun Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Nk'ie nga ja kama seen, incha y'éndako xinkjín já na'mi k'aku ko jáchá xi ta tíhin xá ko já chjine'éhen kjuatéxumoo ko ngayjee já tíxá xingisoo. As'ai tí'yúhún ts'ihin ra Jesu nga incha ngji ts'ínkjas'eheh Pilato. ² B'a kitsú Pilato nga kingjásjaiyaha:

—¿A ji xi nda reihí xuta judio?

B'i kitsú Jesu:

—B'a tjin ni xi tibixín.

³ Nkjin nkjún ni xi kikjanínehe já na'mi k'aku. ⁴ Kui nga Pilato ta kingjásjaiyaha ngáha ra Jesu:

—¿A najmi chumi nihi xi k'únní? Tasinñjú ma ri xi nkú ts'ín nkjin maha ni xi tikjanínehi jóo.

⁵ Tunga ndahá nku én najmi kinchja Jesu. Kui nga tu ni xí kama nkjúhun ra Pilato.

B'i ts'ín kitsjá kjuu Pilato nga n'ek'ien Jesu

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

⁶ Nk'ie nga xki S'í Pascua, b'éjña ndaí Pilato nku nda nubayá xi banki xuta nantia. ⁷ Kui nistjiun kjiya'yún nku nda xi 'mi Barraba ko já xi kamakohó nga kikjanko já Roma. Kui xi incha kits'ínk'ien animá nga b'a incha kits'ín. ⁸ As'ai incha j'ai xuta nkjiun ko kik'atuts'ín nga tsankihí Pilato nga ts'ín xi nkú ts'ín xki s'í.

⁹ B'a kitsú Pilato nga kingjásjaiyaha xuta nkjiun:

—¿A mjenuu nga k'uejña ndaínuu nda reihí xuta judio?

¹⁰ B'a kitsú at'aha kamankjihin nga tíma xin k'un já na'mi k'aku ngat'aha ni xi títs'ín Jesu ko nga kui kjuaha nga incha kits'ínkjas'eheh ra. ¹¹ Tunga já na'mi k'akuhú tsinchá'a xuta nkjiun tu xi kuankihi nga tu sahá Barraba xi n'e ndaíhi ra. ¹² As'ai b'a kitsú Pilato:

—Nda xi nda reihí xuta judio bixiún, ¿mí xi ts'ihin?

¹³ B'a incha kitsú xuta nkjiun nga kikjintáya:

—Tjat'a kruj ndo!

¹⁴ B'ahá ta kitsú ngáha Pilato:

—Tunga, ¿mí ni ch'on tíhin xi kits'ín ndo?

Tunga tu sahá 'yún incha kikjintáya sa xuto:

—Tjat'a kruj ndo!

¹⁵ Pilato bi mjehe nga tsjo k'úéhe xuta nkjiun, kui nga kits'ín ndaíhi ra Barraba ko kitsjá kjuu nga s'ehe Jesu ko nga s'et'a kruu. ¹⁶ As'ai já juun jas'enko Jesu ni'ya masen xi 'mi

ni'ya pretorio. Kinchja ñjaha ngayjee já jun xinkjín. ¹⁷ Incha kits'íngja Jesu nku najyun ndju kuan nga incha kik'aya. Ko incha kits'ínnda nku corona na'yá xi y'é'a nintaku. ¹⁸ As'ai incha kik'atuts'in nga kik'aya:

—Antahi, nda reihí xuta judio.

¹⁹ Incha jakj'á nku yáxá nga kik'onntjai nintaku Jesu ko tsatétéjnu. Tsinchakúnch'int'ahá nga kik'aya. ²⁰ Askahan nga ja kamahá nga kik'aya Jesu, ts'asje ngáha najyun ndju kuon ko kits'íngja ngáha najyun xi ts'e Jesu. As'ai incha tsitjuko tu xi ngjuát'a kruuhu.

B'i ts'ín kis'et'a kruu Jesu

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹ Nku nda nanki Cirene xi Simon 'mi, Alejandro ko Rufo ntíhi. Jñá j'aihi ndo ko nk'ie nga tíf'a yo, kin'e kjuá'yúhún rá nga k'uanji kruuhu Jesu. ²² As'ai incha ngjiko Jesu ante xi 'mi Golgota. Kui éen xi tsuhu rá: Antehé Nintaku Anima. ²³ Kik'aihi nga k'úi binu xi kin'etjijinkoho nki, tunga najmi kik'ihí Jesu niu.

²⁴ As'ai incha kingját'a kruu. Já juun incha tsakjánya xihí xinkjín najyuhun Jesu nga kitsutonyá ts'ihin, tu xi b'a ts'ín skuéhe má t'íaha xi sakúhu rá nga nkúnkú. ²⁵ Chubá ñja nga tá jyuun kis'et'a kruu Jesu. ²⁶ Nku yáte kis'et'a mí kjuaha nga t'n'ek'iehen. B'i ts'ín kis'et'ahá yátee: “Nda reihí xuta judio.”

²⁷ Tá kis'et'a kruuko Jesu jo já ndyjé. Nku xi kitsjen nga kixihí ko nku nga skjúhun. ²⁸ Yo tsitjusun ni xi y'é'ta Isaiá nk'ie nga b'a kitsú: “Nkujihín kamako já xi bangane kjuatéxumahá Ntíaná.” ²⁹ Xuta xi t'incha f'a yo najmi kikienkjún Jesu nga kinchja. Kits'ínk'ajni nintaku nga b'a incha kitsúhu:

—Ji xi n'exúyai ninku ko jan nistjin chjúsintjen ngáhani, tsixín. ³⁰ ¡N'ek'anki yjohi! ¡Titjudent'ai kruu!

³¹ B'a tá ts'ín kik'ayahá já na'mi k'aku ko já chjine'éhen kjuatéxumo. B'a incha kitsúhu xinkjín:

—Kamahá ndai nga kj'ai xi kits'ínk'anki, tunga tu sa najmi mahá ngáha ts'ínk'anki yjoho.

³² Katitjudent'a kruu nd'ai, tsa kui xi kits'ín nibáha Ntíaná, tsa kui xi nda reihí xuta Israel. B'a ts'ín chahaná ko s'ejinná ma.

Ko já xi kjintut'á kruuko Jesu tá ch'on incha kitsúhu.

B'i ts'ín k'ien Jesu

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³ Nk'ie nga tsichu chubá te jo nga nistjiun, kis'e jyun ngayjee asuntee santa nkúhu nga tsichu chubá jan nga ngixuun. ³⁴ Chubá jan 'yún kikjintáya Jesu nga éhen kinchja. B'i kitsú:

—Eloi, Eloi, ¿lema sabactani? —kui éin xi tsuhu rá: Ji Ntiana, ji Ntiana, ¿á kan'e nga mahani?

³⁵ K'ua xuta xi kabincha yo incha kint'é kui éen. Kui nga b'a incha kitsúhu rá xinkjín:

—Tasinñju. Nda profeta Eliá tínchjahá ndo.

³⁶ As'ai tsangatsanka nku nda xi síña yo ko nku tsanka kits'ínk'anchiko sesehe binu san. Kui xi y'éku nku yáxá nga kits'ínkjik'uhun Jesu tu xi k'úhi ko b'i kitsú:

—Chúya maá. Chase ma ráá tsa nibá Eliá nga kjéjehen t'a kruu.

³⁷ As'ai 'yún kikjintáya Jesu ko k'ien. ³⁸ Nk'ie nga b'a kamo, kitiyájen najyun xi tjenchja ante xi 'yún nkjúhun ninku. Jo tsitju. Kik'ahá rá nk'ahá santaha kintee.

³⁹ Máha nda jun k'akuhu já juun xi kabasinña ankjín Jesu, nk'ie nga kint'é xi nkú ts'ín kikjintáya ko nga kkie xi nkú ts'ín k'ien Jesu, as'ai b'a kitsú:

—Kjuaxi kjáihin nga kui ndai xi ntíhi Ntíaná.

⁴⁰ Yo kjint'á kabincha k'ua jminchjín xi t'incha base. Ajihin jminchjún tá kabasinñajin Mariá Magdalena, Mariá xi naaha maha Kuse ko Santiago xi ntí kuts'i, ko na Salome.

⁴¹ Kui jminchjín xu'bi xi kitsjennkíhi kò tsasinkohò Jesu nk'ie nga y'ejña ante Galilea. Ta tìncha ya yò kj'ai jminchjín xi ta incha j'aikohò Jesu nanki Jerusalen.

B'i ts'in kis'eyanji Jesu

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴² Kui nistjiun tís'enda ni xi ts'e s'íu, at'aha ja tíbichú tiña nistjin nkjúun. Nk'ie nga ja tíma jyun, ⁴³ j'ai nku nda xi 'mi Kuse xi nanki Arimatea nibáha, xi ta nda tjíxá k'aku. Ta tíkuyáha nistjin nk'ie nga kuatéxuma Ntíaná. Kui xi kama k'un ngjisehe Pilato kò tsankihí yjonintehe Jesu.

⁴⁴ Kama nkjúhun Pilato nga kutjuhú k'ien Jesu. As'ai kinchjaha nda jun k'akuhú já juun kò kingjásjayaha tsa ja ka'me Jesu. ⁴⁵ Nk'ie nga kitsúyaha nda jun k'aku niu, as'ai kitsjáha Kuse yjonintehe Jesu.

⁴⁶ As'ai ts'atse Kuse nku najyun. Kui xi kik'ontikjájnu yjonintehe Jesu, nk'ie nga kikjejen t'a kruu. As'ai ngjingjájñaya nku tixa tsjó xi kin'endat'á naxiu kò kik'ontikjá nku ndjio chánka nga y'échjane ankjuá tsjóo. ⁴⁷ Mariá Magdalena kò Mariá xi naaha Kuse incha kíkíe má xi tjehen kis'ejña yjonintehe Jesu.

16

B'i kama nk'ie nga j'áiyaha Jesu ngabayoo

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Nk'ie nga j'a xuatu, as'ai Mariá Magdalena, Mariá xi naaha Santiago maha kò na Salome ts'atse ni xi sinjne, tu xi ngjuaingjájnuhu ra yjonintehe Jesu. ² Nk'ie nga ta jyun ta jyuhun nistjin xi b'atuts'ihin ra tuntjóo, incha ngji tsjóo nga ja títju ts'íu. B'i ngján kingjásjayaha xinkjín:

³ —¿Yá xi kjéxinná ndjio xi tjíchjane tsjóo?

⁴ Tunga nk'iehé nga incha tsase, kíkíe nga ja kan'e t'axín ndjio chánkantsú xi kis'echjáne ankjuaha tsjóo. ⁵ Incha jas'en tixa tsjóo kò kíkíe yò nku ndati xi yja nku najyun ndju taba nga kab'ejña andai kixihí tsjóo. Kitsankjún jminchjín. ⁶ Tunga b'ahá kitsú ndatiu:

—Najmi tu binkjun. Jesu xi nibáha Nazaret xi kis'et'a kruu tábichisjó. Ja kaf'áiya ngáha ra ngabayoo. Najmi ta tihin ei. Chasoo ei má nga kis'ejña. ⁷ Tunga b'ihí tankínk'ihun já ni'yakuyáha kò Pedro nga ante Galilea ngjuai títjuhun Jesu. Yò skue xi nkú nga kitsúhu.

⁸ As'ai ixí tìncha b'atsé nkjúhún ts'ihin jminchjín nga tsitju aya tsjóo kò 'yún incha ngji. Ndaha nku én najmi incha kinchja at'aha tìncha tsankjún.

B'i ts'in kik'atuts'ihin Jesu nga tsakúchjhi yjoho xuta ni'yakuyáha

(Jn. 20:11-18; Lc. 24:13-35)

⁹ Nk'ie nga j'áiyaha Jesu ngabayoo nga ta jyuhun nistjin xi táb'atuts'ihin ra tuntjóo, títjun tsakúchjhi yjoho Mariá Magdalena xi kik'asjehin yatu jáninda. ¹⁰ Kui xi ngji tsúyaha já xi kitsjenko Jesu xi ta tjíntu baba kò tìncha kjintá. ¹¹ Tunga nk'iehé nga kint'é jóo nga tijná tík'un Jesu kò nga Mariá Magdalena kabakúchjhi yjoho, najmi kis'ejhin ni xi kitsú Mariá.

¹² Askahan kj'ai ts'in tsakúchjhi yjoho jo já ni'yakuyáha Jesu xi tìncha ts'in niyá nga tìncha fi jñá. ¹³ As'ai incha kik'óya ngáha já xi joo nga ngji tsúyaha já xingisoo, tunga tu nkú najmi kis'ejhin ra ni xi kitsú já xi joo.

B'i ts'in kitsjá xaha Jesu já ni'yakuyáha

(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ As'ai tu chahán tsakúchjhi yjoho Jesu já ni'yakuyá xi te nkuu nk'ie nga kab'entut'á yámixó. Ndjá kinchjako at'aha najmi s'ejhin kò ndjá tjíntuyá animaha, at'aha najmi kis'ejhin ni xi kitsúyaha xi kíkíe Jesu nk'ie nga ja j'áiya ngáha ra ngabayoo. ¹⁵ B'i kitsúhu jóo:

—Tankíún nga ngúsuhun asuntee ko t'enijmíhuu én nda tsuhu Ntíaná ngayjee xuta xi tjin. ¹⁶ Xi s'ejihin én nda tsuhu Ntíaná ko saténtá, kui xi k'uanki. Tunga xi najmi s'ejihin, kui xi ndyja. ¹⁷ Xuta xi s'ejihin én nda tsuhu Ntíaná ts'ín kui kjuankjún: ngajona k'onsjehe jánindo, kúinchja kj'ai kj'ai én xi tjin, ¹⁸ kuakj'áya ntsja ye, tsa tjin nki ch'onk'un xi k'úi, najmi chumi nihi xi ts'íihin, ko ngjuénne ntsja xuta un ko kamanda.

B'i ts'ín ngjinji Jesu nk'a ján

(Lc. 24:50-53)

¹⁹ Nda Ntíaná Jesu, nk'ie nga ja kinchjako já ni'yakuyáha, as'ai ngjinji nk'a ján ko y'ejñat'aha Ntíaná. ²⁰ As'ai incha tsitju já ni'yakuyóo nga y'énijmí éhen Ntíaná ngayjee ante xi tjin. Nda Ntíaná tsasinkoho ko kits'in kjuankjún nga tsakúchji nga kjuaxi én xi tjincha b'énijmí já ni'yakuyáha.

Xujun xi y'ét'a Luca én nda tsuhu Jesucristo

B'i ts'ín b'atuts'ihin ra xujun

¹ Nkjin nkjún maha xuta xi kama mjehe nga k'uet'a ch'ich'in xujun ni xi kama ajinni, ² xi nkú ts'ín tsakúyani já xi tunkun kikiehe niu santaha nga tuts'ihin ni ko xi kik'ai xaha nga y'énimí éen. ³ Kui nga ko ta an, nda xinkjían Teofilo, kingjasjáya sisihinna xi nkú ts'ín niba tuts'ihin ra ngayjee niu, ko b'a mana nga nda tjín nga k'uet'á ch'ich'ihin ni xu'bi. ⁴ B'a títs'ian tu xi b'a ts'ín cha kixi sisihinni ni xi tsinchiyái.

B'i ts'ín kitsúya tíjün nku ntítsje nga tsín Jua Bautista

⁵ Nístjin nga tsatéxuma nda rej Herode ante Judea, ta y'ejna nku nda na'mi xi kik'in Zacaria xi y'aha ra ntjehe nda na'mi Abia. Ko Isabel xi chjuúhun maha, kui xi y'aha ra ntjehe Aaron. ⁶ Nga joo naxu tsincha nginkun Ntíaná. Najmi tjín xi kama ts'íinnijéhe ra tsa mí nihi, at'aha incha ts'íntjusun ngayjee éhen Ntíaná ko kjuatéxumaha Ntíaná. ⁷ Tunga najmi tjíhín ra ntí, at'aha ntí Isabel ko ja chá nkjún nga joo.

⁸ Nk'ie nga tjíhín nda na'mi Zacaria nginkun Ntíaná xi nkú ts'ín tjehe ra ntjehe ⁹ xi nkú ts'ín tíjñaha já na'miu, kui kikanéhe nga kjuas'en ante nkjúhun ninku xi má nga k'úéti ni xi sinjne. ¹⁰ Ngayjee xuta nantio kabincha natsin ninku nga tíncha nchjako Ntíaná nk'ie nga titi ni xi sinjne.

¹¹ Tu kama chjihí ra Zacaria nku ntítsjehe Ntíaná xi kabasinjñat'a nga kixihí naxan xi má nga s'etisun ni xi sinjne. ¹² Ixi b'ahá kamaha Zacaria nk'ie nga kieke ntítsjee ko tu ni xí kitsankjúhún. ¹³ Tunga b'ahá kitsú ntítsjee:

—Ji Zacaria, najmi tu binkjuin. At'aha Ntíaná ja tsasínñuju ni xi tsinchihi. Isabel xi chjihín maha tsjáhi nku ntíx'in, ko Jua t'et'aihi ntíu. ¹⁴ Yún s'ehi kjuatsjo ko nkjin xuta xi ta s'ehé kjuatsjo nk'ie nga tsín ntíhi, ¹⁵ at'aha kui xi chánka kama nginkun Ntíaná. Najmi k'úi binu ko ta ndaha xán. Tséjihín ra Espiritu Santo kintehe ni nga tsín.

¹⁶ Ts'íin nga nkjin nkjún xuta xi ntje Israel tjehe ra ts'íink'ótjijak'un ngáha Ntíaná xi Ntíaha maha. ¹⁷ Kui xi tjün kj'uai ko s'ejñajihín Espirituhu ko nga'yúhun Ntíaná xi nkúhu nda profeta Elia nk'ie. Kui xi ts'íink'óntjaiya animaha xi tí'mi na'mi tu xi ts'íintjoho ntíhi. Ko ts'íink'óntjaiya animaha xuta xi ndjá tjíntuyáha tu xi naxu kamankjihín ra xi nkú ts'ín naxu mankjihín xuta xi naxu tjíma nginkun Ntíaná. B'a ts'ín k'uéndaha nku naxinantá xi tjíndaha yjoho nk'ie nga ts'íinkjálhín Ntíaná.

¹⁸ As'ai b'a kitsú Zacaria nga kingjásjaiyaha ntítsjee:

—¿Nkú ts'ín skuehena nga kjuaxi ni xi tí'mini? At'aha ja chá nkján ko tachjuúnna ja ta tjín nkjúhun nú.

¹⁹ B'a kitsú ntítsjee:

—An xi 'mina Gabriel. An xi tíjña nginkun Ntíaná. Kan'e nibána xi má nga kuinchjakoho ko nga xínyaha én nda tsu xu'bi. ²⁰ Nd'ai kama nima ko najmi ta kama chubahani santa nkúhu nga kuitjusun én xi kuaxihin, at'aha najmi kuas'ejihín éna. Kui xi kuitjusun nístjin xi tjíhín nga kuitjusun.

²¹ Máha xuta nantio, kabincha natsiun nga tikuyáha Zacaria. Kis'entaha ra at'aha tib'andayaha Zacaria aya nkjúhun ninku. ²² Tunga nk'iehé nga tsitju yo, najmi ta kama kinchjakoho xuto. As'ai incha kamankjihín xuto nga tjín ni xi kieke Zacaria aya nkjúhun ninku, at'aha tu ntsjahá títs'ínchjén nga tínchja. Ja nístjiun ko tu nku b'ahá ts'ín y'ejna nima. ²³ Nk'ie nga ja kama ndjuú xaha, as'ai ngji ngáha ni'yaha.

²⁴ Askahan kik'a ntí Isabel, chjuúhun Zacaria. Un sá kamaha nga najmi tsitju ni'yaha tachjuún. B'i kitsú: ²⁵ “B'a kits'ínkona Ntíaná tu xi najmi ta ch'on ts'ín kuasehena xuta.”

B'i ts'ín kitsúya tíjün nku ntítsje nga tsín Jesu

²⁶ Nk'ie nga j'a jun sá, as'ai kits'ínkji Ntíaná ntítsje Gabriel nanki Nazaret, nanki xi tijnajihin ante Galilea. ²⁷ Nku én ngjikohō ntítsjee nku takjín xunkú xi 'mi Mariá, xi ja tjinakohō nga kuixanko nda xi 'mi Kuse, xi ntjehe nda rej David y'aha ra. ²⁸ Jas'en ntítsjee má tijná takjün ko b'i kitsúhu:

—Antahi. Tse nkjún kjuanda xi tí'baihi. Nda nkjún ts'ín basehi Ntíaná.

²⁹ Nk'ie nga kieke Mariá ntítsjee ko nga kint'é niu, ixí b'ahá kamaha ko kingjásjaiyaha yjohō nkú tsuhu ra kjuasuniño. ³⁰ As'ai b'ahá ta kitsú ngáha ntítsjee:

—Ji Mariá, najmi tu binkjuin. Kjuandaha Ntíaná títsjáhi. ³¹ Nd'ai nku ntí ch'ai, nku ntíx'in s'ejñahi. Jesu k'úét'aihi ntíu. ³² Kui xi nku nda chánka kama ko Ntíhi Ntíaná xi tijná nk'a ján k'úhín. Ntíaná ts'ín nga kui xi kama nda rej xi nkúhu nda rej David, at'aha kui xi ntjehe David. ³³ Kuatéxumaha naxinantá xi y'aha ra ntjehe Jacob santaha tu nkjéhé ni ko najmi tjin xi kama kjé'aha xáha nga kuatéxuma.

³⁴ B'a kitsú Mariá nga kingjásjaiyaha ntítsjee:

—¿Nkú ts'ín kuitjusuhun ni xu'bi? At'aha najmi kje tjinna x'in.

³⁵ B'a kitsú ntítsjee:

—Espiritu Santo nibajenk'úhin ko nga'yúhun Ntíaná xi tijná nk'a ján k'ué'makoho ri nk'íehen. Kui kjuaha nga Ntíhi Ntíaná k'úhín ntí je xi tsün. ³⁶ Isabel xi na xinki maha ja ta y'a nku ntí, ndaha tsa ja chá. Na xi ntí kitsú xuta jun sá ja tjin nd'ai. ³⁷ Ntíaná bi najmi tjin ni xi najmi maha ts'ín.

³⁸ As'ai b'a kitsú Mariá:

—An xi na musuhu Ntíaná. B'a katumana xi nkú nga kuakixínní.

Nk'ie nga b'a kitsú Mariá, as'ai ngji ngáha ntítsjee.

B'i ts'ín ngjitsubek'ún Mariá Isabel

³⁹ Kui nistjiun y'enda yjohō Mariá ko ngji kitsa kitsa nku nanki ichí xi tijnajihin asuntu tjenki xi tjin ante Judea. ⁴⁰ As'ai jas'en ni'yaha Zacariá ko kikjaniñaha Isabel. ⁴¹ Nk'ie nga kint'é Isabel kjuasuniñaha Mariá, kits'ín niyá ntí xi y'a ko j'aitsejihin ra Isabel Espiritu Santo. ⁴² As'ai 'yún kinchja Isabel nga b'a kitsú:

—Ajihin ngayjehe jmichjün 'yún nda kits'ínko sahi Ntíaná ji ko 'yún nda kits'ínko ntí xi kich'ai. ⁴³ Tunga, zyáhá ni an nga naaha Chá Ntiana kj'uaisehena? ⁴⁴ At'aha nk'ie nga kuant'e kjuasuniñahi, ixí kuats'ín niyá tsjohō ntína aya kant'sá. ⁴⁵ Á b'a ndaha ri ji xi kis'ejihin ri nga tjin nga kuitjusun én xi kitsúhi Ntíaná.

⁴⁶ As'ai b'i kitsú Mariá:

A b'a 'yún chánkaha Ntíaná títsu animana.

⁴⁷ Títs'intsjohō Ntíaná xi kunna.

⁴⁸ At'aha xi batéxumana kik'axkihina an xi kinte tjen.

Nd'ai ko santaha tu nkjéhé ni:

“Á b'a nda kits'ínkoho ri Ntíaná”, kuitsuna xuta.

⁴⁹ At'aha ni xi i ja kits'ínkona xi tjin nga'yún.

Nkjún j'áin xi ts'e.

⁵⁰ Kui xi base nimaha xuta xi benkjúhun,

xuta xi kis'e ko xi tjin ko xi s'e.

⁵¹ Tsakúchji nga'yúhun nga kits'ín ni xi i.

Kits'índzjoya xuta xi ngak'un b'asje yjohō.

⁵² Kikjexihin xáha jmirei,

ko ts'asjenk'a xuta x'an.

⁵³ Kitsjáha ni xi nda xuta xi najmi tjin nichine,

ko kits'ínkji tiya xuta nchinó.

⁵⁴ Tsasinko xuta Israel xi xuta musuhu maha,

j'áitsjehen ko tsase nimaha,

⁵⁵ xi nkú kitsú tíjuhun ntje chána,
Abraham kò ntje xi s'ehe askahan.

⁵⁶ Jan sá kamahā Mariā nga y'ejñako Isabel. Askahan kik'óya ni'yaha.

B'i kama nga kitsin Jua Bautista

⁵⁷ Tsichu nistjin nga tsihin ntí Isabel. Nku ntix'in kitsihin. ⁵⁸ Nk'ie nga kint'é xuta xi tjintut'á tiñaha kò xuta xinkjín nga Ntjaná tsase nimaħa Isabel, ta tsjo nkjún incha kamahā kò kui. ⁵⁹ Nk'ie nga tsichu nistjin jihin ntíu, ngji ts'ihin ni circumcision kò mjehe xuta nga Zacariā k'úin ntíu xi nkú 'mi na'mihí. ⁶⁰ Tunga b'ahá kitsú naħa ntíu:

—Najmi. Jua tjihin nga k'úin.

⁶¹ B'a incha kitsú xuta:

—Tunga najmi tjihín xuta xinkiu xi b'a 'miu.

⁶² As'ai kingjásjaiyaha na'mihí ntíu mí j'áihin xi mjehe k'uét'a. ⁶³ Tsanki Zacariā nku yáte ichí kò b'i ts'in y'et'a: “Jua k'úin”, kitsú. Kama nkjühun ngayjee xuta xi tìncha yo.

⁶⁴ Ta kuihi chubò kama kinchja ngáha Zacariā kò kik'atuts'in nga kits'intsjohò Ntjaná.

⁶⁵ Kitsankjún ngayjee xuta xi tjín tiña andai ni'yaha kò kinchjanijmíyaha ni xi kamoò xuta xi tjintu ngayjee asunntu tjenki xi tjín ante Judea. ⁶⁶ Ngayjee xuta xi kint'é niu y'éjintak'un kò b'i incha kitsú animaha:

—¿Yá xi kama ntíu nga kama chá?

At'aha nga'yühun Ntjaná tíñajihin.

B'i ts'in kinchjanijmíyaha Zacariā Jua

⁶⁷ J'aitsejihin ra Espiritu Santo Zacariā, na'mihí ntíu. Kits'ínkinchjaha xi nkúhu nku nda profeta nga b'i kitsú:

⁶⁸ Kan'etsjohò Ntjaná xi Ntjaha xuta Israel,
at'aha j'ai ts'in ndaíhi xuta xi ts'e!

⁶⁹ Ja kits'in nibá nku xi tjihin nga'yún, kui xi ts'íink'ankiná,
nku xi y'aha ra ntjehe David, nda xi kint'é'éhen Ntjaná.

⁷⁰ Kui ni xi kinchja nistjin nk'ie,
nga kits'ínkinchja já profetaha.

⁷¹ Kitsú nga k'uasjejinná ajihin já kontraná,
ajihin nga'yühun ngayjee já xi unkiená.

⁷² Kitsú nga kuase nimaħa ntje chána,
nga najmi ts'íinchaya ni nda xi y'énda nk'ie.

⁷³ Kitsúya kixihí Abraham xi ntje chána maha,

⁷⁴ nga ts'ín ndaíná ajihin já kontraná,
tu xi najmi kuinkjühunná nga kuinú'yá'éheén,

⁷⁵ nga je kò naxu kuintsubaá nginkun ngayjee nistjinná.

⁷⁶ Kò ji, ntí ichína,

ji xi k'úihin nda profetaha Ntjaná xi tíña nk'a ján.

At'aha ji xi k'úin tíjuihin Nda Ntjaná,

ji xi k'úéndai niyaha.

⁷⁷ Kuakúchjihí xuta xi ts'e yá xi ts'íink'ankihí,
nga kama ndyjat'aha ngatitsuhun.

⁷⁸ Chánka kjuanima tak'uhun Ntjaná,
xi nkú ts'in ma chji ts'íu nga nibá ma seen,

⁷⁹ tu xi ts'ín ndzjehen ra xuta xi tjintu má jyuun,
má tjen nk'íehen ngabayoo,

tu xi tsjaníyahaná nkú ts'in kuintsubajían kjuajyu.

⁸⁰ Ntíu tu nku kisáhá kò kama nkjink'un. Ante kixiu y'ejña santa nkúhu nga tsichu nistjin nga tsakúchjihí yjohò xuta Israel.

2

B'i ts'in kitsin Jesu (Mt. 1:18-25)

¹ Nistjin ján nda tíjún Augusto Cesar kitsjá kjuá nga ngjuait'a xi nkú tjín maha xuta xi batéxumaha ndo. ² Nk'ie nga j'aísun tíjún j'áihin xuta, nda Cirenio tjíhin xá ante xi 'mihí Siria. ³ Ngayjee xuta nankihí incha ngjik'íét'a yjoho. ⁴ Nazaret tsitju Kuse, nanki íchí xi tíñajihin ante Galilea, nga ngji Belen, nanki íchí xi tíñajihin ante Judea. Yo má nga kitsin nda rei David, ko Kuse ta ntjehe David y'aha ra. ⁵ Yo ngjik'íét'a yjoho nga tjenko ts'ihin Maria, tachjuún xi tíñako. Ntí ja y'a Maria kui chubo.

⁶ Ko ni xi kama, nk'ie nga ja tíntu yo, tu tsichuhú nistjin nga tsín ntíhi Maria. ⁷ Kitsihin ntí tjuhun. Kik'ontikjájnu nusti ko kits'ínkjájñaya yátikúyá xi kjineya nichine chu, at'aha najmi ta tjíhin ante aya ni'ya má nga ts'ínkj'a nistjen xuta xi ts'in niyá.

B'i ts'in incha j'aisehe ja bastuu ntí Jesu

⁸ Tiña nanki Belen tíntu ajin jñoo já bastu xi tíincha kunntá jyun chutsankaha. ⁹ As'ai tjen'yún nkuhú ntítsjehe Ntíaná tsakúchihí yjoho, ko kjuachánkaha Ntíaná kits'in ndzjen chji chji má xi tjehe kab'entu jóo. Tu xí incha kitsankjúhún jóo. ¹⁰ Tunga b'ahá kitsú ntítsjee:

—Najmi tu binkjun. At'aha én nda tsuhú kjúái xinyanuu, én xi ts'ín nga k'úétsjoho ngayjee xuta. ¹¹ At'aha ngandanuu nankihí David kuatsin nd'ai nku xi ts'ínk'ankinuu, kui xi Cristo xi Nda Ntíanuu. ¹² B'i ts'in cháhanu ntíu. Nusti kitikjájnu nga kjijñaya yátikúyá xi kjineya nichine chu.

¹³ Tjen'yún j'ainchat'ahá ra ntítsjee nkjin nkjún sa ntítsje xi nibaha ndjiojmi ján. Kui xi kits'intsjoho Ntíaná nga b'i incha kitsú:

¹⁴ ¡Kas'ehe kjuachánka Ntíaná nk'a ján,
ko t'anankiu kas'ehe kjuajyu xuta xi nda tíntuyáha!

¹⁵ Ko nk'ie nga ja incha ngji ngáha ntítsjee nk'a ján, b'i ngján kinchjako xinkjín já bastuu:
—Tjián Belen. Tjihinseé ni xi kamo, ni xi kuatsúyaná Ntíaná.

¹⁶ As'ai incha ngji kitsa kitsa yo ko kisakúhu Maria ko Kuse ko ntíu nga kjijñaya yátikúyá xi kjineya nichine chu. ¹⁷ Nk'ie nga incha kikie ntíu, as'ai kitsúya ni xi kik'ihin nga kis'ejna chjihí ntíu. ¹⁸ Ko ngayjee xuta xi kint'é niu kama nkjúhún ni xi tíincha nchja já bastuu. ¹⁹ Tunga máha Maria, animaha y'éñajin ngayjee ni xi kamo. Tu nku kits'ínkjáink'uhún niu. ²⁰ As'ai kik'óya ngáha já bastuu. Incha kits'ínkie yjoho nga Ntíaná xi tjíhin kjuachánka ko kits'intsjoho Ntíaná tu ngat'aha ni xi kint'é ko kikie. At'aha tsitjusunye ni xi kik'ihin.

B'i ts'in kisakúchji ntí Jesu nginkun Ntíaná

²¹ Nk'ie nga j'a jin nistjin, kin'ehe ni circuncision ntíu ko Jesu kik'in nga kis'et'a, kui j'áin xi kitsjáha ntítsjee Maria kintehe ni nga tsín ntíu.

²² Xi nkú ts'in tíjt'a kjuatéxumaha Moise, nk'ie nga tsichu nistjin nga tjíhin nga ts'ín je yjoho Maria ko ntíu nginkun Ntíaná, incha ngji nanki Jerusalen tu xi s'ejna chjihí nginkun Ntíaná. ²³ At'aha b'a ts'in tíjt'a kjuatéxumaha Ntíaná: “Ngayjee ntíx'in xi tjun tsín, kui xi kama ts'e Ntíaná.” ²⁴ Ngjiko chje xi nkú nga ts'in tíjt'a kjuatéxumaha Ntíaná, at'aha b'a ts'in tíjt'a: “Jo chutuju ko tsa jo nise xi nkú joyaha chutuju xi k'uai chje.”

²⁵ Tíñá nanki Jerusalen nku nda xi 'mi Simeon. Kui xi naxu síjña nginkun Ntíaná ko benkjún Ntíaná ko tikuyáha nistjin nga kama ndáihí xuta Israel. Espiritu Santo tíñajihin ²⁶ ko kitsúyaha nga najmi kuayá tsa najmi skué Cristo xi ts'ín nibá Ntíaná. ²⁷ Tsasín niyáha Espiritu Santo nga j'ai ninku, ko nk'ie nga j'aikoho xi cháha ntí Jesu ninku tu xi n'ehe ra xi nkú ts'in tíjt'a kjuatéxumo, ²⁸ as'ai Simeon kingjáyá ntsja ntíu. Kitsjáha máb'achjihí Ntíaná nga b'i kitsú:

²⁹ Ji Na'mi, ja kuasakúna kjuajyu nd'ai.

Ja kuitjusun ni xi kik'inya titjunní.

Kui nga tjennteheni nga kuayáhana an xi nda musuhi.

³⁰ At'aha tunkán kuakiekohona xi nkú ts'ín ts'íink'anki xuta,

³¹ xi y'endai nginkun ngayjee xuta.

³² Kui xi nkú joyaha nd'í,

kui xi ts'ín ndzjehen xuta asuntee,

ko tsjáha kjuachánka xuta xi ts'i, xuta Israel.

³³ Kama nkjúhun na'mihi ko naaha ntíu ni xi kitsú Simeon nga kinchayaha ntíu. ³⁴ Nda kinchjane Simeon xi cháha ntíu. As'ai b'i kitsúhu Maria:

—Kui ntíu xi tjihin nga ts'íinkijne ko a ra kjésintjen nkjin xuta Israel. Ni xi kuakúchji nkjin xuta ngjuai kontraha. ³⁵ B'a ts'ín s'ejña chjihi ni xi tjíntujín animaha nkjin xuta. Tunga máha ji, b'a kamahi ni xu'bi xi nkú joyaha nku kicha xi kjuas'enjin santaha animahi.

³⁶ Ko ta síjña yo nku tachjuún profeta xi 'mi Ana, xi takjihin Fanuel maha, xi y'aha ra ntjehe Aser. Kui xi ja chá nkjún. Kjintí nga tsixan ko yatu nú kamaha nga y'ejñako x'ihin.

³⁷ Ja tjihin cháte ko katé ñju nú nga ja k'ien x'ihin. Ko tu nku natsin ninkuhú b'ejña. Nistjin nistjen ts'intsjoho Ntíaná nga b'ejña kjintía ko nga nchjako Ntíaná. ³⁸ Kui chubo ta tsichu Ana yo ko kitsjáha máb'achjiji Ntíaná nga kieke ntí Jesu. Kitsúyaha ngayjee xuta xi tjincha kuyáha nistjin nga kama ndai ngáha ra nanki Jerusalem yáha kui ntíu.

³⁹ Ko nk'ie nga ja kamaha nga kits'intjusun xi cháha Jesu ngayjee xi nkú ts'ín tjt'a kjuatéxumaha Ntíaná, as'ai kik'óya ngáha nanki Nazaret, nanki ichí xi tijnjin ante Galilea, at'aha yo nankihi. ⁴⁰ Kisá ntíu ko kis'ehe nga'yún ko 'yún kama nkjink'un sa. Ko kitsjáha kjuandaha Ntíaná.

Nk'ie nga ndyjaha Jesu b'i ts'ín kinchjanijmíko já chjine'éhen kjuatéxumoo

⁴¹ Xki nú incha fi xi cháha Jesu nanki Jerusalem nk'ie nga bitju S'í Pascua. ⁴² Nk'ie nga ja jehe te jo nú Jesu, incha ngji yo at'aha b'a ts'ín tíjña niyáha. ⁴³ Nk'ie nga ja je s'iu, as'ai incha kik'óya ngáha ni'yaha, tunga y'ejñahá nda chí Jesu nanki Jerusalem. Najmi kieke xi cháha nga b'a kits'ín. ⁴⁴ Xuta xingisoo ra tjenjihin Jesu incha kitsú. Nku nistjin kits'ín niyá, tunga nk'iehé nga tsangisajijihin xuta xinkjin ko xuta xi behe, ⁴⁵ tu najmi kisakúsajihí ra. As'ai kits'ínk'óya ngáha yjoho nanki Jerusalem nga tsangisjai.

⁴⁶ Nistjin xi ma jahan incha kisakúhu Jesu natsihin ninku. Kab'ejñajihin já chjine'éhen kjuatéxumoo. Kui jóo xi tibasínñjuhu ko tjbásjaiyaha Jesu. ⁴⁷ Ngayjee xuta xi tint'éhe kama nkjúhun kjuankjintak'un xi tjihin Jesu ko xi nkú ts'ín títsuya ni xi tichasjaiyaha. ⁴⁸ Kama nkjúhun xi cháha nk'ie nga kiekehe ko b'a kitsú naaha:

—Ji ntína, ¿á b'a kin'ekohoni? Na'mihi ko an ni xi nkjún tímani nga tbinchisjáihí.

⁴⁹ B'i kitsú Jesu:

—¿Á an tbinchisjáihinú? ¿A najmi yanú tsa ni'yaha na'mina tjihin nga kúatejña?

⁵⁰ Tunga najmi kamankjihín ra ni xi kitsú Jesu. ⁵¹ As'ai kits'óyako ngáha xi cháha Nazaret ko kint'één tehentehe. Ko naaha y'ejñajin animaha ngayjee ni xu'bi. ⁵² Jesu tu nku kisáha nga kama ng'ayá ko 'yún kama nkjink'un sa. Kisasihin Ntíaná Ntíu ko xuta ta kisasihin.

3

B'i ts'ín y'énjmi Jua Bautista

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

¹ Nk'ie nga tjihin tj'ion nú nga tibatéxuma nda titjun Tiberio Cesar, ko Poncio Pilato tjihin xá ante Judea, ko Herode Atipa tjihin xá ante Galilea, ko Felipe xi nda nts'e maha Herode tjihin xá ante Iturea ko ante Trakonite, ko Lisania tjihin xá ante Abilinia, ² ko Ana ko Caifa xi já na'mi k'akuhu xuta xi ntje Israel tjeheh ra, kui nistjiun Jua xi ntíhi Zacaria maha kint'é ntaha Ntíaná nk'ie nga tíjña ante kixiu. ³ As'ai kikjatsú'ba Jua ngayjee andai

ntáje Jordan kō y'énijmíhi xutá nga tjíhin nga ngjuaikj'áha rá animáha nga saténtá, tu xi kama ndyjat'ahá rá ngatitsuhun.

⁴ B'a kama xi nkú ts'ín y'ét'a éhen Ntjaná nda profeta Isaia:

Tínu'yá ntáha nku nda xi tíkintáya ante kixiu:

“T'endo niyáha Ntjaná. Tjen naxuu niyáha.

⁵ Ngayjee xunká xi tjin xincháha ninte,
kō ngayjee ante ng'aya xi tjin n'e sunya.

N'e naxu niyá tsitin xi tjin,
kō n'e sunya niyá xi nk'ajnu nk'at'a.

⁶ Kō ngayjee xutá asuntee skue
xi nkú ts'ín ts'íink'ankiná Ntjaná.”

⁷ Kinchjako Jua xutá xi nibak'úhun, xi mjehe nga saténtá:

—Já ch'onk'un xi b'a k'un! ¿Yá xi b'a kitsúnuu nga kuiyúhuu kjuakjahan Ntjaná xi ja tjen tiña? ⁸ Tu sahá n'oo ni xi kuakúchji nga ja tsankinchj'ahá ruu animanuu. Najmi tu b'a katsú animanuu: “Ntjehe Abraham ná”, tsa kuxiún. At'ahá an b'a tixinnuu nga santaha kui ndjoi Ntjaná kama ts'ín ma ntjehe Abraham. ⁹ Icho ja tíña nda nd'ai nga kuate kjamahá yoo. Kui nga ngayjee yá xi najmi nda tu xi tsjáha, kui xi stísun kō chjanikj'ajin ajin nd'íu.

¹⁰ As'ai b'a kitsú xutá nga kingjásjaiyaha Jua:

—¿Mí ni xi tjíhin nga n'ei jin?

¹¹ B'a kitsú Jua:

—Xi tíñaha jo chinka ndju, katsjáha xi najmi tjíhin. Kō xi tjíhin nichine, b'a tá kats'ín.

¹² Tá j'ai k'ua já xi f'áchjintjai ch'á nga ts'inxát'ahá já Romá tu xi saténtáha kō b'i incha kitsú:

—Ji nda maestru, ¿mí nihi xi n'ei jin?

¹³ B'i kitsú Jua:

—Najmi tu bitjatiúhuu nga chj'achjiú xi nkú nga ts'ín tíña.

¹⁴ Kō k'ua já jun tá kingjásjaiyaha:

—Kō jin, ¿mí nihi xi n'ei?

B'i kitsú Jua:

—Najmi tu ch'a chju'á kjuá'yúhuun ni xi tjíhin kō najmi tu chjaninóho tsa mí nihi, tsa tu xi b'a ts'ín sakúhunuu toon. Tsjo katumanuu xi nkú nga tjin tíma chjínuu.

¹⁵ Ngayjee xutá tu tíncha basehé kō b'i ngján incha kitsú nga kits'ínnkjink'un: “Kutsa kuihí Jua xi kits'ín nibá Ntjaná.” ¹⁶ Tunga b'ihí kitsú Jua nga kinchjakoyje xutá:

—An ntánijua tibatentakohonuu, tunga kj'uaíhí nku xi 'yún nk'a tjen sa, xi ndahachí najmi tsuhuna tsa kjenndáya n'úhu ntéhe. Kui xi Espiritu Santo kō nd'í kuaténtakohonuu.

¹⁷ Kui xi nkú joyaha nda xi ts'ín chuhun tuniñu. Ja kjiya ntsja yá xi ts'ín chunkoho rá tuniñuhu, tu xi ts'íinkj'a t'axíhin tuniñu kō xin ts'íinkj'a tjabaha. As'ai kj'uatjo tuniñu ni'ya njihí, kō k'uéti tjabaha ajin nd'í xi najmi tá kamaha rá kuayáyaha.

¹⁸ B'a ts'ín kinchja Jua, kō nkjin sa kj'ai kjuatexuma xi kitsjáha xutá nga y'énijmí én nda tsuhu Ntjaná. ¹⁹ Kō tá kinchjatiko nda rej Herode Antipa, at'ahá na Herodia tíñako, kui xi chjuúhun Felipe xi nda nts'e maha Herode, kō ngat'ahá ya ngayjee ni ch'onk'un xi kits'ín Herode. ²⁰ Tunga ngatentee ni ch'onk'un xi kits'ín Herode y'ésun sahá xu'bi. Nubayá kits'ínkjas'en Jua.

B'i ts'ín kiséntá Jesu

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

²¹ Kō ni xi kama nk'ie nga tísaténtá ngatentee xutá, tá kiséntá Jesu. Nk'ie nga tinchjako Ntjaná, tsix'á nk'a ján ²² kō nibajenne chji chjihí Espiritu Santo xi nkú joyaha chutuju. Kō kinu'yá nk'a ján nku ntá xi b'i kitsú:

—Ji Ntína, tjona ji. Tsjo nkjún mana ji.

Kui xu'bi ntje xi y'aha ra Jesu
(Mt. 1:1-17)

²³ Katé ra nú tjihin Jesu nk'ie nga kik'atuts'ihin xáha. Kui xi ntíhi Kuse kitsú xuta. Kuse, kui xi ntíhi Eli. ²⁴ Eli, kui xi ntíhi Matat. Matat, kui xi ntíhi Levi. Levi, kui xi ntíhi Melki. Melki, kui xi ntíhi Jana. Jana, kui xi ntíhi Kuse. ²⁵ Kuse, kui xi ntíhi Matatia. Matatia, kui xi ntíhi Amos. Amos, kui xi ntíhi Nahum. Nahum, kui xi ntíhi Eslj. Eslj, kui xi ntíhi Nagai. ²⁶ Nagai, kui xi ntíhi Mat. Mat, kui xi ntíhi Matatia. Matatia, kui xi ntíhi Semei. Semei, kui xi ntíhi Jose. Jose, kui xi ntíhi Juda. ²⁷ Juda, kui xi ntíhi Joana. Joana, kui xi ntíhi Resa. Resa, kui xi ntíhi Zorobabel. Zorobabel, kui xi ntíhi Salatiel. Salatiel, kui xi ntíhi Nerj. ²⁸ Nerj, kui xi ntíhi Melki. Melki, kui xi ntíhi Adi. Adi, kui xi ntíhi Cosam. Cosam, kui xi ntíhi Elmodam. Elmodam, kui xi ntíhi Er. ²⁹ Er, kui xi ntíhi Josue. Josue, kui xi ntíhi Eliezer. Eliezer, kui xi ntíhi Jorim. Jorim, kui xi ntíhi Matat. ³⁰ Matat, kui xi ntíhi Levi. Levi, kui xi ntíhi Simeon. Simeon, kui xi ntíhi Juda. Juda, kui xi ntíhi Kuse. Kuse, kui xi ntíhi Jonan. Jonan, kui xi ntíhi Eliakim. ³¹ Eliakim, kui xi ntíhi Melea. Melea, kui xi ntíhi Mainan. Mainan, kui xi ntíhi Matata. Matata, kui xi ntíhi Natan. ³² Natan, kui xi ntíhi David. David, kui xi ntíhi Isai. Isai, kui xi ntíhi Obed. Obed, kui xi ntíhi Booz. Booz, kui xi ntíhi Salmon. Salmon, kui xi ntíhi Naason. ³³ Naason, kui xi ntíhi Aminadab. Aminadab, kui xi ntíhi Aram. Aram, kui xi ntíhi Esrom. Esrom, kui xi ntíhi Fares. Fares, kui xi ntíhi Juda. ³⁴ Juda, kui ntíhi Jacob. Jacob, kui xi ntíhi Isaac. Isaac, kui xi ntíhi Abraham. Abraham, kui xi ntíhi Tare. Tare, kui xi ntíhi Nakor. ³⁵ Nakor, kui xi ntíhi Serug. Serug, kui xi ntíhi Ragau. Ragau, kui xi ntíhi Peleg. Peleg, kui xi ntíhi Heber. Heber, kui xi ntíhi Sala. ³⁶ Sala, kui xi ntíhi Cainan. Cainan, kui xi ntíhi Arfaxad. Arfaxad, kui xi ntíhi Sem. Sem, kui xi ntíhi Noe. Noe, kui xi ntíhi Lamec. ³⁷ Lamec, kui xi ntíhi Matusalen. Matusalen, kui xi ntíhi Enoc. Enoc, kui xi ntíhi Jared. Jared, kui xi ntíhi Mahalalel. Mahalalel, kui xi ntíhi Cainan. ³⁸ Cainan, kui ntíhi Enos. Enos, kui xi ntíhi Set. Set, kui xi ntíhi Adan. Adan, kui xi ntíhi Ntjaná.

4

B'i ts'in kits'in nganaha Jesu ndanindoo
(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

¹ Kitsejihin ra Jesu Espiritu Santo nk'ie nga nibaha ntáje Jordan, ko Espiritu Santo ngjikoḥo ante kixiu. ² Yo y'ejna yachán nistjin ko ndanindoo kikjut'ayák'uhun. Najmi chumi nihi xi kikjine ngayjee nistjin xu'bo. Askahan kama bjoho. ³ As'ai b'i kitsú ndanindoo nga kinchjako Jesu:

—Tsa kjuaxi nga ji xi Ntíhi Ntjaná, b'a t'ihin ndjioi nga ninkuan katuma.

⁴ B'i kitsú Jesu:

—B'i ts'in tjit'a xujun éhen Ntjaná: “Najmi nku tutu ninkuon xi ts'in nga b'entu tik'un xuta.”

⁵ As'ai ngjikoḥo ndanindoo nku asunntu tjenki nk'a. Kutjuhú yo tsakúyjehe má batéxuma já rej xi tjin asunntee ⁶ ko b'a kitsúhu:

—Ts'inkjas'ehen nga kuatexumaihi ngayjee naxinantá xu'bi ko kjuachánka xi tjihin. At'aha an kik'aina ko tsjaha xi kama mjena nga tsjaha. ⁷ Tsa kuisinkunch'int'aní nga chankjúní, kama ts'i ngayjee niu.

⁸ B'i kitsú Jesu:

—B'a ts'in tjit'a éhen Ntjaná: “Chankjún Ntjaná, kui xi Ntiahí maha ko nkuhú kui kúnú'yá'éihin.”

⁹ As'ai ngjikoḥo ndanindoo nanki Jerusalem. Kits'in s'esun má 'yún nk'aha ninku ko b'a kitsúhu:

—Tsa kjuaxi nga ji xi Ntíhi Ntjaná, chjanikj'aniki yohi. ¹⁰ At'aha b'a títsu xujun éhen Ntjaná:

Ntjaná k'uéxá ntítsjehe xi má nga kúhin ko kuasehi.

11 Kjesíntjenya ntsjahi tu xi ndaha nku ndjio najmi saténkihi tsukui.

12 B'i kitsú Jesu:

—Ko b'a ta ts'in tjít'a éhen Ntíaná: “Najmi tu ji chjut'ayák'uin Ntíaná, kui xi Ntiahí maha.”

13 Nk'ie nga jet'aha ndanindoo ngayjee ni xi kikjut'ayák'unkoho Jesu, as'ai ngji t'axihin chuba nistjin.

B'i ts'in kik'atuts'ihin xaha Jesu

(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

14 As'ai kik'óya ngáha Jesu ante Galilea nga kitsejihin ra Espiritu Santo, ko ngayjee xuta xi tjín tiña yo nda ts'in kinchjanijmíyaha ra. 15 Tsakúya xki ni'ya sinagoga xi tjín yo, ko ngayjee xuta nda ts'in kiekehe.

B'i ts'in najmi kin'ekjáhín Jesu

(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

16 As'ai tsichu nanki Nazaret má nga kama chá. Nku xuatu tjíhin jas'en ni'ya sinagoga xi nkú ts'in tjíña niyáha. Yo kits'inya éhen Ntíaná. 17 Kik'aihi xujun éhen Ntíaná xi y'ét'a nda profeta Isaia. As'ai kikjexínka xujun ko kisakúhu má nga b'i ts'in tjít'a:

18 Espirituhu Ntíaná tjíñajinna at'aha Ntíaná kitsjá xána, tu xi k'uenijmíhi ra xuta x'an én tsetse xi nda tsu.

Ntíaná kits'in nibána,

tu xi xinyaha ra xuta xi kjintuyá'yún nga kama ndáhi,

nga kjex'ánkia tunkun xuta ka,

nga ts'in ndáhi xuta xi un tíbehe,

19 ko nga k'uenijmíhi xuta nga nd'ai kuakúchji Ntíaná kjuandaha.

20 As'ai kingjákjoya ngáha xujun ko kitsjáha nda xi basehe ni'ya sinagoga. Y'ejna. Ngayjee xuta xi tjintu yo tu nku tsasentáhá ra. 21 As'ai b'i kitsú nga kinchja:

—Nd'ai nginkun kuitjusun éhen Ntíaná xi kuanu'yó ei.

22 Ngayjee xuta nda ts'in kinchjayane Jesu ko incha kama nkjúhun ra én tsjo tsu xi tsitju ts'a. B'i ngján b'a incha kitsúhu xinkjín:

—¿A najmi kuihí ndai xi ntíhi Kuse?

23 B'i ta kitsú Jesu:

—Be nga b'a kuixínú xi nkú tsu én xi nchja xuta: “Ji nda chjinenki, ji ma tjun n'enkihi yjohi”, ko ta be nga b'a kuixiún: “Ni xi kinu'yái nga kin'ei Capernaum, kui nihi xi ta n'ei ei nankihí.”

24 Ko b'i ta kitsú:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Ndaha nku nda profeta najmi nda ts'in n'ekjáhín nankihí.

25 Kjuaxi nga nkjin maha jminchjín xi ja k'ien x'ihín xi tjín Israel nistjin nga y'ejna nda profeta Elia, nk'ie nga kis'echjá nk'a ján nga najmi ta kik'aha ts'í jan nú masen tjíhin ko nk'ie nga tu xí chánkahá kjintíá xi kis'e ngayjee asuntee. 26 Ndaha tsa b'a kama, tunga najmi kin'ekjisehé ra ndaha nku jminchjín xi ja k'ien x'ihín xi tjín yo, nku tutuhú tachjuún xi ja k'ien x'ihín xi y'ejna Sarepta, nanki xi tiña maha nanki Sidon. 27 Ko ta nkjin maha xuta xi k'uhun ch'in fentujnu xi tjín Israel nistjin nga y'ejna nda profeta Eliseo, tunga ndahá nku najmi kama nkihí, nku tutuhú Naman, nda xi ante Siria nibáha.

28 Nk'ie nga incha kint'é ni xu'bi, ngayjee xuta xi tjintu aya ni'ya sinagoga tu ni xí kama kjahán ra. 29 As'ai incha tsisintjen ko kik'onsje Jesu natsin nantio. Incha ngjiko santaha má nk'antjaihi asunntu tjenki xi kamandasún nankiu, tu xi yo kjaníkj'antjaihi. 30 Tunga j'ajin masehén ra Jesu xuto nga ngji.

B'i ts'in kits'in ndáhi Jesu nku nda xi tjíñajihín nku ndaninda

(Mr. 1:21-28)

³¹ As'ai ngji Jesu nanki Capernaum, nanki xi tijnajihin ante Galilea. Yo tsakuyaha xuta ehen Ntiana nga nistjin nkjun. ³² Kama nkjuhun xuta xi nkú ts'in tsakuya, at'aha kinchja xi nkúhu tsa xá tjihin. ³³ Ko aya ni'ya sinagoga xi tijná yo kab'ejñajihin xuta nku nda xi tijnajihin nku ndaninda. Kui xi 'yún nkjun kikjintáya nga b'i kitsú:

³⁴—Ji Jesu xi nibáhani Nazaret, ¿mí nihi xi tijnkoni? ¿Á ja kjúái n'ekjeheni? Bená yáha ji. Ji xi ntíhi Ntiana.

³⁵ Tunga ndjáhá kinchjako Jesu ndanindoo:

—Xú sin n'ei ko titjusjehin ndo!

As'ai ndanindoo kikjanik'a ndo t'anankiu nginkun ngayjee xuta ko najmi kits'in'uhun nga tsitjujihin. ³⁶ Tu ni xí kama nkjuhún rá ngatentee xuta ko b'i ngján kingjásjayaha xinkjin:

—¿Mí én chánkaha xu'bi? Tjihin nga'yún ndo nga batéxumaha jánindoo ko nt'é'éhen nga m'osje.

³⁷ Ngayjee ante xi tjin tiña yo tu xí kichubanijmíyahá ni Jesu.

B'i ts'in kits'innkihi Jesu na nch'yaha Pedro

(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

³⁸ As'ai tsisintjen Jesu ko tsitju ni'ya sinagoga nga ngji ni'yaha Simon. Kui chubo ch'in kjiñako na nch'yaha Simon. Tu xí tímahá rá ch'in ko b'a kik'ihin Jesu tsa ts'innkihi tachjún. ³⁹ As'ai kingjénstenne Jesu tachjún ko tsanka tjenni ch'iun. Kindyjajihin ch'iun ko tjen'yún tsisintjehén nga kitsjáha nichine xi tsichusehe.

B'i ts'in kits'innkihi Jesu nkjin xuta un

(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

⁴⁰ Nk'ie nga ja ngjintjai ts'iu, ngayjee xuta xi tjihin xuta un xi kj'ai kj'ai ch'in xi k'uhun, kui xi incha j'aikoho Jesu ko Jesu kingjenne ntsja nga nkúnkú xuta uun ko kits'innkihi.

⁴¹ Ko nkjin tá maha xuta xi tsitjujihin jánindoo. B'a kitsú jánindoo nga kikjintáya:

—Ji xi Ntíhi Ntiana!

Tunga ndjáhá kinchjako Jesu jánindoo. Najmi kitsjantehe tsa kuinchja, at'aha incha be nga Jesu xi kits'in nibáha Ntiana.

B'i ts'in tsitju Jesu nga y'énjmi éhen Ntiana

(Mr. 1:35-39)

⁴² Nk'ie nga ja kama seen, tsitju Jesu nga ngji nku ante t'axín tiya. Tunga tsangisjaihi rá xuta, ko nk'ie nga incha tsichu má xi tjehe sijná Jesu, kama mjehe nga ts'inkasín'yún tu xi najmi ngjuaihi. ⁴³ Tunga b'ihí kitsú Jesu:

—Tjihin nga tá k'uenjmihi xuta nantia xingisoo én nda tsuhu Ntiana xi tsu nga Ntiana tibatéxuma. At'aha kui xá kin'e nibáhana.

⁴⁴ Ja kamo, ngjik'iénjmi Jesu éhen Ntiana xki ni'ya sinagoga xi tjin ante Judea.

5

B'i ts'in kinchjaha Jesu ja ni'yakuya xi tjuhun

(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

¹ Nku njyá nk'ie nga sijná Jesu andai ntáchak'un xi 'mi Genesaret, j'aitsenéhe rá xuta xi mjehe kuasínñuju éhen Ntiana. ² Kikie Jesu jo tsutsu xi kjintu tiya andai ntáchak'uun, at'aha ja kabitjujen já tsuba tjo nga tijncha bané na'yaha. ³ As'ai jas'en Jesu nku tsutsu, yá xi ts'e Simon, ko tsankihi nga ts'ín t'axín ichí tsutsu andai ntáchak'uun. Y'ejñaya Jesu yoo nga tsakuyaha xuta éhen Ntiana.

⁴ Nga ja kamaha nga kinchja, as'ai kinchjako Simon:

—T'inkoi tsutsu má nankaha ntáchak'uun. Yo chjanikj'o na'yanu tu xi sakúhunuu tjo.

⁵ B'a kitsú Simon:

—Ji nda maestru, nku nistjen kamjei na'yaní. Ndaha nku tjio najmi kafit'ani. Tunga jihí xi b'a túbixín, kui nga kfín kjanikj'áhana na'yoo.

⁶ Nk'ie nga ja b'a kits'ín jóo, tu ni xí nkjihín tjio kisakúhu nga santaha xí mjehé stíya na'yaha. ⁷ As'ai kinchjaha já xinkjín xi tíncha tsutsu xinkuu tu xi kj'uaísinkoho ra. J'ai jóo ko kits'intse susun nga joo tsutsuu ko ichí mahá ndyjaha nga ngjuajjinntí. ⁸ Nk'ie nga kkie Simon Pedro niu, tsasinkúch'in nginkun Jesu ko b'a kitsúhu:

—Ji Nda Ntia, t'ejñaní, at'aha xi nkúhu an, ngatitsuhún ts'ian.

⁹ B'a kitsú at'aha kitsankjún Simon ko ngayjee já xi tjenkoho tu ngat'aha tjio nkjún xi kisakúhu. ¹⁰ B'a ta kamaha Santiago ko Jua xi jáha Zebedeo maha, xi ta tjenko Simon. Tunga b'ihí kitsú Jesu nga kinchjako Simon:

—Najmi tu binkjuin. Nd'ai ch'atuts'ihin ri nga xuta nubai.

¹¹ Nk'ie nga incha j'aiko tsutsuu andai ntóo, incha y'éntuyje ni xi tjihin yo ko kitjennkíhi Jesu.

B'i ts'ín kits'ínkíhi Jesu nku nda xi k'uhun ch'in fentujnu
(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

¹² Ni xi kama, nk'ie nga tíña Jesu nku nanki ichí xi tjín yo, tu j'aihí nku nda xi k'uhun ch'in fentujnu. Nk'ie nga kkie Jesu, tsasinkúch'int'aha ko kinchjantjai yjoho:

—Ji nda maestru, tsa ji xi mjehi, kama n'e jení nga chjuxinní ch'in xi k'unna.

¹³ As'ai kingjénne ntsja Jesu nda uun ko b'i kitsúhu nga kits'ínko:

—Mjena. Katuma jei.

Ta kuihi chubo tsitjuxíhin ch'ihin ndo. ¹⁴ As'ai b'i kitsúhu Jesu ndo:

—Ji, najmi tu ch'a xi 'miyaihi. T'ihinkúchijhi yjohi nda na'miu ko tjein chje xi nkú ts'ín y'éjña Moise at'aha ja kama jei, tu xi skue kixihi xuta nga ja kamanda ngáhani.

¹⁵ Ndaha tsa b'a tsu Jesu, tunga tu sahá 'yún kiya sa. Nkjin nkjún xuta xi f'aisehe tu xi kuasínñujuhú ra ko tu xi kama nkíhi ra, at'aha ch'in k'uhun. ¹⁶ Tunga máha Jesu, ante kixi xi tjín yo fi nga fi t'axín. Yo kinchjako Ntíaná.

B'i ts'ín kits'ínkíhi Jesu nku nda xi najmi ma fi
(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

¹⁷ Nku nistjin nk'ie nga túbakúya Jesu, yo ta kab'entu já fariseo ko já xi bakúya kjuatéxumo ko xi nibaha nga ngúsuhun ante Galilea, ante Judea ko nanki Jerusalen. Kis'ejña chji nga'yuhun Ntíaná ajihin Jesu nga kits'ínkíhi xuta un kui chubo. ¹⁸ Tu j'aihí k'ua já xi kab'anganki nku nda nga kjisun nachahan, xi najmi ma fi. Mjehe jóo nga kjuas'enko nda uun aya ni'yoo ko ngjuájña nginkun Jesu kai. ¹⁹ Tunga najmi kisakú niyáhá ra xi nkú ts'ín kjuas'enkoho, at'aha katsehe xuta yo. Kui nga incha ngjiyajnuhu nk'a ni'yoo ko incha kikjexín nku te ni xi kjinehe ni'yoo. Yo kits'ín nibájen nda uun nga kjiya nachan ts'ihin ra. Kits'ín nibájen santa nkúhu nga j'aingjájña kamasehen ayoo xi tjeheh nginkun Jesu.

²⁰ Nk'ie nga kkie Jesu nga s'ejihin jóo yáha kui, as'ai kinchjako nda uun:

—Ji nda xinkjían, ja kama ndyjat'ahi ngatitsuhin.

²¹ As'ai kik'atuts'ihin já chjine'éhen kjuatéxumo ko já fariseo nga b'i ts'ín kits'ínkjink'un: “¿Yá ndaha xu'bi? Najmi tibenkjún Ntíaná nga b'a ts'ín tínchja. At'aha nku tutuhú Ntíaná xi maha ts'ínndyjat'aha ngatitsuhun xuta.”

²² Tunga kamankjihín ra Jesu ni xi tíncha ts'ínkjink'un jóo. As'ai b'i kitsúhu:

—¿Á b'a ts'ín tén'enkjín'uhunnu? ²³ ¿Má éhen xi 'yún naxu tjen xi kama xihin ndo? ¿A: “Ja kama ndyjat'ahi ngatitsuhin”? ¿A ra: “Tisintjein ko titsutjai”? ²⁴ Tunga mjehéna nga choo nga Ntíhi Nda'ixun tíña ngajoho Ntíaná asuntej xi má nga kama ts'ínndyjat'aha ngatitsuhun xuta.

As'ai b'i kitsúhu nda xi najmi ma fiu:

—Ji tínchjako. Tisintjein, chjúbéi nachahin ko t'in ngáhani ni'yahi.

²⁵ As'ai nginkun ngatentee xuta tjen'yun tsisintjehen nda uun, jakja nachan xi kjiñnasun ko tits'intjsjo ts'ihin ra Ntjaná nga ngji ngáha ni'yaha. ²⁶ Kama nkjühun ngayjee xuta ko kits'intjsjoho Ntjaná. Tu ni xi kitsankjühun nga b'i incha kitsúhu xinkjin:

—Kjuankjün xi kjuaxihi kuayaá nd'ai.

B'i ts'in kinchjaha Jesu Levi

(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

²⁷ Nk'ie nga ja kama, as'ai tsitju Jesu ko kieke nku nda xi f'achjintjai ch'a nga ts'inxát'aha já Roma, xi Levi 'mi. Kui xi kab'ejña ante má nga f'achjintjai ch'a. Jesu b'i kitsúhu:

—Tsjénkiní.

²⁸ As'ai tsisintjen Levi, y'entuyje ni xi tjihin yo ko kitsjennkíhi Jesu. ²⁹ Ni'yaha Levi kits'ihin Jesu nku s'í chánka ko nkjin nkjün já xi f'achjintjai ch'a nga ts'inxát'aha já Roma ko k'ái sa xuta kab'entut'áko ho yámixó. ³⁰ Tunga já fariseo ko já chjine'éhen kjuatéxumoo b'a incha kitsúhu já ni'yakuyáha Jesu nga y'ésiko:

—¿Á já xi f'achjintjaihi ch'a ko já xi najmi naxu ts'intjusuhun kjuatéxumoo tíchinekohonu ko tí'yukohonu?

³¹ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Xuta xi uhun machjéhen já chjinenki, najmi xi ndaha. ³² Najmi xuta xi naxu ts'intjusun kjuatéxumaha Moise jái nchjaha, xuta ngatitsun ní jái nchjaha tu xi ngjuaik'áha ra animaha.

B'i ts'in kitsúya Jesu nkje tjihin nga k'úentu kjintía xuta ni'yakuyáha

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

³³ As'ai b'i incha kitsúhu jóo Jesu:

—Nkjin niyá b'entu kjintía ko nchjako Ntjaná já ni'yakuyáha Jua Bautista, ko b'a ta ts'in já ni'yakuyáha já fariseo. Tunga máha xi ts'i, incha kjine ko 'bi.

³⁴ B'i kitsú Jesu:

—¿A mahá b'entu kjintía xuta xi tjintujín nku s'í kjuabixan nk'ie nga tíñajin saha nda bixoon? ³⁵ Tunga kuichúhu nistjin nga chjú'aha nda bixoon. Nk'ie nga kuichú nistjin xu'bo, nk'iehé nga k'úentu kjintía.

³⁶ Ko b'i ts'in ta y'éjña chubayaha:

—Najmi tjín xi batet'a nku te najyun tsetse ko b'éstit'áko ho nku najyun chá. Tsa b'a ts'ín, najmi tu nku najyun tsetse batsun. Ta najmi b'akjáha xinkjin najyuun nga s'estiya.

³⁷ Ko ta ndaha najmi ch'a binchá binu tsetse nku tsa tjabaxín chá. At'aha binu tsetse kjetiya tsa tjabaxín chóo. As'ai fi ndzjo binu ko batsún tsa tjabaxiún. ³⁸ Kui nga tsa tjabaxín tsetsehé xincháha binu tsetse.

³⁹ Ko najmi tjín xi 'bi binu chá, tsa tu sa binu tsetsehé ts'ín mje ngá. At'aha b'a tsu nga xi chóo xi 'yún nda.

6

B'i ts'in kinchjanijmíyaha Jesu nistjin nkjün

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ Nku xuatu tí'f'a Jesu má nga tjintje tuniñu. As'ai já ni'yakuyáha incha kikje'yún tuniñu ko incha kits'intjiya ntsja nga kikjine. ² As'ai k'ua já fariseo b'a kitsúhu:

—¿Á ni xi tíña nkjühun ra kjuatéxumoo nga nistjin nkjün tín'ehenu?

³ B'i kitsú Jesu:

—¿A najmi kjehé n'eyo má nga tjít'a ni xi kits'ín David nk'ie nga kama bjoho kui ko já xi tjenkoho? ⁴ Jas'en ante nkjühun Ntjaná ko kikjine ninkuan nkjün xi tjintu yo, ni xi tu já na'miu ma kjinehé. Kikjine niu ko ta kitsjáha já xi tjenkoho.

⁵ Ko b'a ta kitsúhu:

—Ntíhi Ndaxiún batéxumaha santaha ko nistjin nkjün.

B'i ts'in kits'innkihi Jesu nku nda xi ch'ihin ntsja
(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Ni xi kama nga kj'ai xuatü ngáha, jas'en Jesu ni'ya sinagoga ko tsakúya. Yo ta kab'ejña nku nda xi ch'ihin ntsja kixi. ⁷ Já chjine'éhen kjuatéxumoo ko já fariseo kikuntá 'ma Jesu, tü xi skuéhe tsa ts'iinnkihi ndo nga nistjin nkjúun ko b'a ts'in sakúhu ra má tíndyjajihin Jesu. ⁸ Tunga behé Jesu ni xi tüncha ts'innkjink'un jóo. As'ai kinchjako nda xi ch'ihin ntsja:

—Tisintjein ko tisinjñai yo kamaseen.

Tsintjen ndo ko tsasinjña kamaseen. ⁹ As'ai b'i kitsúhu jóo:

—Nku ni kuasjáyanuu. ¿Mí nihi xi ma n'e nga nistjin nkjúun? ¿A ma n'e ni xi nda, a ra ni xi najmi nda? ¿A ma n'ek'anki xuta, a ra ma n'ek'ien?

¹⁰ As'ai tsasehe ngayjee já xi kabinchandáihí ko b'i kitsúhu nda xi ch'ihin ntsja:

—Tjentei ntsai.

B'a kits'in ndo ko kamanda ntsja. ¹¹ Tunga máha já xu'bo, tü ni xí kama kjahán ra ko b'i ngján kinchjanijmíyakoho xinkjín mí nihi xi kama ts'íhín Jesu.

B'i ts'in kitsjá xaha Jesu já postru xi te joo
(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

¹² Kj'ai nistjin ngáha ngji nchjako Ntíaná Jesu má tíña nku asunntu tjenki. Nku nistjen kik'aha yo nga kinchjako Ntíaná. ¹³ Nk'ie nga ja kama ndzjeen, kinchjaha xuta ni'yakuyáha. Te jo maha já xi j'ájin. Já postru kitsúhu jóo.

¹⁴ Kui xu'bi já te jo xi j'ájin Jesu: Simon, xi kitsjá j'áihín nga ta Pedro k'úin, ko Andre, xi nda nts'e Pedro maha, Santiago, Jua, Felipe, Bartolome, ¹⁵ Mateo, Toma, Santiago xi ntíhi Alfeo, Simon xi mako já xi mjehe ts'íin ndáihí naxinantá Israel, ¹⁶ Juda xi ntíhi Santiago, ko Juda Iscariote ya xi askahan kits'ínkjás'en Jesu.

B'i ts'in kama ñjakúnehe xuta Jesu
(Mt. 4:23-25)

¹⁷ As'ai nibajenko Jesu jóo ko j'ai sinjña'yún nku ante sunya. Yo kama ñjakú nkjin xuta ni'yakuyáha ko nkjin nkjún xuta xi nibaha ngayjee nanki xi tjin ante Judea ko xi tjin andaihi nanki Jerusalen ko ante xi tíña maha nanki Tiro ko nanki Sidon. Kui xi j'aisínñjuhu Jesu ko tü xi kama nki yaha ra xi k'uhun ch'in. ¹⁸ Ko xuta xi un tíbehe nga tíntujíhín jánindo ta kama ndáihí. ¹⁹ Ngayjee xuta mjehe nga ts'íin ko Jesu, at'aha nga'yún xi bitjujíhín. Kui nga'yún xi ts'íinnkikoho ra ngayjee xuta.

B'i ts'in kitsúya Jesu yá xutaha xi nda tjin ts'e nginkun Ntíaná
(Mt. 5:1-12)

²⁰ As'ai tsasehe Jesu xuta ni'yakuyáha ko b'i kitsúhu:

—Á b'a nda tjihín ts'ajun xi najmi tjinuu kjuanchíná xi kama 'yún k'un, at'aha jun xi tintsubajiun má batéxuma Ntíaná.

²¹ 'Á b'a nda tjihín ts'ajun xi tíma bjohonuu nd'ai, at'aha jun xi k'uanki kama ngáhanuu.

'Á b'a nda tjihín ts'ajun xi tích'íhinu nd'ai, at'aha jun xi chajnu ngáhanu.

²² 'Á b'a nda tjihín ts'ajun xi ts'íin unkiehenuu xuta, nk'ie nga najmi sasíhín jun xuta, nk'ie nga ch'on kuitsunuu ko nga künchjayanenuu xi nkú joyaha tsa jun xi ch'onk'un at'aha Ntíhi Ndax'íun yankiu. ²³ Tsjo katumanuu kui nistjiun ko katsejíhinnuu kjuatsjo, at'aha 'yún tse chjí xi n'ekjóhoon ndjiojmi ján. At'aha ntje cháha xuta xu'bo b'a ta ch'on kits'íhín já profeta xi kis'e nistjin nk'ie.

²⁴ Tunga nima rú n'ehenu xi nchinó, at'aha ja t'n'ekjóhoon kjuatsjonuu.

²⁵ 'Nima rú n'ehenu xi kitse sisinnuu nd'ai, at'aha kama bjo ngáhanuu.

'Nima rú n'ehenu xi tíchajnu nd'ai, at'aha k'úé nusin nusinnuu ko ch'íú.

²⁶ 'Nima rú n'ehenu nk'ie nga ngatentee xuta nda ts'in künchjayanenuu, at'aha b'a ta nda ts'in kinchjajane ntje cháha xuta xu'bo já profeta tsank'á xi kis'e nistjin nk'ie.

B'i ts'in tsakúya Jesu nkú n'ekaá xi ch'on títs'inná
(Mt. 5:38-48; 7:12)

²⁷ 'Tunga máha jun xi t́basinñjúnú, b'a t́xinnuu. N'etj́o xuta kontranuu. Nda n'ohó xuta xi unkienuu. ²⁸ Xi ch'on kuitsunuu, nda t'ihun. Nk'ie nga chubakoo Ntíaná, chubantjo xuta xi ch'on títs'innuu. ²⁹ Tsa tjín xi k'onjihin nku tsahi, tjeihin ko xinkuu. Ko tsa tjín xi kjé'ahi chinkantsjahi, tjennteihi nga katjiko ko chinkahi. ³⁰ Tu yáhá ni xi kuankihi tsa mí nihi, tjeihin. Ko tsa tjín xi ngjuaike ni xi ts'i, najmi tu ji n'enisihí ri. ³¹ Xi nkú ts'in mjenuu nga n'enuu, b'a ta n'ohó xuta xi kj'ai.

³² 'Tsa n'etj́o xi tjoho jun, ¿mí kjuandaha xi t́n'o? Santaha ko xuta ngatitsuun b'a ta ts'in tjoho xinkjín. ³³ Ko tsa nda n'ohó xi nda títs'innuu, ¿mí kjuandaha xi t́n'o? Santaha ko xuta ngatitsuun b'a ta incha ts'in. ³⁴ Ko tsa n'ekienyohó xi behe k'un nga tsjá ngajoya ngáhanuu, ¿mí kjuandaha xi t́n'o? Santaha ko xuta ngatitsuun ts'inkienyaha xinkjín ko kuyá ngajoya ngáha.

³⁵ 'Tunga máha jun, n'etj́o xuta kontranuu, n'ohó ni xi nda, ko n'ekienyo nga najmi tu chuyó tsa k'uai ngajoya ngáhanuu. B'a ts'in tse chjí n'ekjáihin ruu ko kuichúmo ntíhi Ntíaná xi t́jña nk'a ján. At'aha kui xi nda ts'ínko ndaha tsa xi ch'onk'uun ko xi najmi tsjáha máb'achj́hi nga nda t́n'eko. ³⁶ Kui nga katuma nimáhanuu xuta xingisoo xi nkú ts'in Na'minuu ma nimáha xuta.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga najmi n'ek'anjiá jé xuta
(Mt. 7:1-5)

³⁷ 'Najmi tu n'ek'anjiu jé xuta xi kj'ai. B'a ta ts'in Ntíaná najmi ts'íinnijénuu. Najmi tu n'ohó kjuá xuta xi kj'ai. B'a ta ts'in Ntíaná najmi ts'íinnuu kjuá. N'endyjat'o ko Ntíaná ta ts'íinnidyjat'anuu. ³⁸ Tjon ko Ntíaná tsjá sisinnuu. Ts'íintse susun ko xi k'uésujneyáhá tsanuu. Xi ngjuai ndzontjáihi kama. Chubá xi n'e chjón nga k'uo, ta kui xi k'uachubako ngáhanuu Ntíaná nga tsjánuu.

³⁹ Ko b'i ta ts'in tsakúya Jesu nga y'éjña chubaya:

—¿A kamahá ra nku nda ka kuakú niyáha kj'ai nda ka? ¿A najmi kuixuntuyáhá nku t́xa nga joo? ⁴⁰ Nku nda ni'yakuyá najmi 'yún yankjún sa nga nda maestrúhu. Tunga nga ja kfet'aha ni xi t́bangiya, b'a ta ts'in kamahá xi nkúhu nda maestrúhu.

⁴¹ '¿Nkú ts'in ji t́chasehe ri stjé xi kjinkihi tunkun nda nts'ei nk'ie nga najmi títs'ín ndzjehin yáxu'ba xi kjinki tunkuin? ⁴² Tsa najmi tíyai yáxu'ba xi kjinki ts'i, ¿nkú ts'in b'a k'úihin ri nda nts'ei: “Nda nts'é, k'uaíntení nga k'uasjénkia stjé xi kjinki tunkuin”? T́n'ei ni xi ts'in xi tu tsjohó ra bakúchji xi nkú ts'in benkjún Ntíaná ni xi n'ení ní. N'esje mahi tjun yáxu'ba xi kjinki tunkuin, tu xi nda kama ndzjehen ri nga n'esjenki stjé xi kjinki tunkun nda nts'ei.

B'i ts'in tsakúya Jesu xi nkú ts'in yaha ra xuta
(Mt. 7:17-20; 12:33-35)

⁴³ 'Najmi yá tu xi nda bjaha tu xi najmi nda, ko ta ndaha yá tu xi najmi nda bjaha tu xi nda. ⁴⁴ Tu xi bjaha nga nkúnkú yá tu xi tjín, kui xi bakúchji xi nkú k'un yá tuu. At'aha najmi ajin na'yóo s'e tu higo ko ta ndaha najmi ajin na'yá ntsje s'e tuntsjajé. ⁴⁵ Nku nda xi nda, ni nda xi t́jñajin anímaha b'asje. Nku nda xi ch'onk'un, ni ch'onk'un xi t́jñajin anímaha b'asje. At'aha ni xi kitsej́hin anímaha xuta, kui ní nihi xi bitju ts'a.

B'i ts'in tsakúya Jesu yá xutaha xi nkjink'un
(Mt. 7:24-27)

⁴⁶ '¿Á: “Nda maestrú, nda maestrú”, t́mihinú nga najmi t́n'ehenu ni xi t́bakuyánuu? ⁴⁷ Xínyanuu yá xi nkú joyaha xi f'aisena ko nt'é énná ko ts'íntjusun. ⁴⁸ Kui xi b'a joyaha nku nda xi nanka tsakján ko naxi y'éyanjikoho tuts'in ni'yaha nga kits'ínnda. Nk'ie nga kama 'yún ntáje, 'yún j'aik'íéhe ni'yoo. Tunga najmi j'ajniyáhá ra, at'aha naxi kamandasún.

49 'Tunga máha xi nt'é énná kò najmi ts'íntjusun, kui xi b'a joyaha nku nda xi tu asun t'anankiuhú kits'ínnadasún ni'yaha nga najmi y'éyanji. Nk'ie nga 'yún j'aisatéhe ntáje ni'yoó, tu tjen'yún tsijnehé kò tu xihí ní kis'ejña.

7

B'i ts'ín kits'ínnkihi Jesu nda musuhu nku nda jun k'aku (Mt. 8:5-13)

1 Nk'ie nga ja kamaha Jesu nga kinchjako xuta, as'ai ngji nanki Capernaum. 2 Yo tíña nku nda jun k'aku Roma xi tíñaha nku nda musu xi tjo nkjúhun, xi kjiñña un kò ja ma kuayáhá. 3 Nk'ie nga kint'é nda jun k'aku ni xi títs'ín Jesu, kits'ínkjisehe k'ua jáchá xi tíhín xá ajihín xuta judío, tu xi kuankihí ra Jesu nga kj'uaí ts'ínnkihi nda musuhu. 4 As'ai incha j'aisehe Jesu kò tsankintjáí nda juun nga b'a incha kitsú:

—Nda animaha ndo. Machjéhen nga kuisinkoi. 5 At'aha tjoho xutaná kò santaha nku ni'ya sinagoga kits'ínnani.

6 As'ai ngjiko Jesu jóo. Tunga nk'iehé nga ja incha tsichu tiña ni'yaha nda juun, k'ua já xi nda nchjako nda juun kits'ínkjisehe Jesu tu xi b'a kuitsuhu ra:

—B'i títsuhi nda jun k'aku: Ji nda ntia, najmi tu n'estihí yjohí, at'aha najmi an tsuhuna tsa ni'yaná kuitjás'ein. 7 Kui kjuaha nga ta najmi kama tak'an kjúaisehera. Tu b'a tíxín ní nga katumanda nda musuna, kò kamanda ndo ma. 8 At'aha xi nkúhu an, tíñana xi batéxumana kò ta tíinna já jun xi batexumaha. Nk'ie nga: “T'in”, xihín nku, as'ai fi. Kò tsa: “Nibái”, xihín kj'ai, as'ai nibá. Kò tsa nku nda musuna: “N'ei kui nií”, xihín, as'ai ts'ín.

9 Nk'ie nga kint'é Jesu én xi kits'ín nibá nda juun, kama nkjúhun kò kits'ínk'ótjiya nga kinchjako xuta nkjin xi tjenko:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Ndaha nku xuta xi ntje Israel tjeheh ra najmi kjee sakújinna xi b'i ts'ín s'ejihín an xi nkú ts'ín s'ejihín ndai.

10 Nk'ie nga kik'óya ngáha já xi kits'ínkji nda jun k'aku, ja nda ngáha nda musu nga incha j'ai.

B'i ts'ín kits'ínk'áiyaha Jesu ntíhi nku tachjuún xi ja k'ien x'ihín

11 Nk'ie nga ja kama, as'ai ngji Jesu nanki íchí xi 'mi Nain nga tjenko ts'íhin já ni'yakuyáha kò nkjin nkjún xuta. 12 Nk'ie nga ja tsichu tiña Jesu má nga bitjas'eheh raá nanki, kíkíe nga ntí nku tutuhú nku tachjuún xi ja k'ien x'ihín tíincha fingjayanji xuta. Nkjin nkjún xuta nantia xi tíin yo xi tjenkoho tachjuún. 13 Nk'ie nga kíkíe Nda Ntíaná tachjuún, kama nimaha kò b'a kitsúhu:

—Najmi tu ch'í.

14 As'ai ngjise tíñaha kaxo kò kits'ínko. Tsincha'yún já xi y'anganki kaxo. As'ai b'i kitsú Jesu:

—Ndati, ji tíinchjako. ¡Tisíntjein!

15 As'ai y'ejña kutu nda xi ja ka'mee kai kò kinchja. Kits'ínkjas'en ngáha Jesu ndo aya ntsja naaha. 16 Kitsankjún ngayjee xuta kò kits'ínsjoho Ntíaná nga b'i kitsúhu xinkjín:

—Nku nda profeta chánka ja kuitjunná.

Kò b'a ta kitsú ya:

—Ntíaná ja kj'uaisinko xutaha.

17 Kinu'yá ni xi kits'ín Jesu ngayjee ante Judea kò ngayjee ante xi tíndai yo.

B'i kitsú Jesu nga kinchjako já ni'yakuyáha Jua Bautista (Mt. 11:2-6)

18 Jua Bautista ta kint'é ngayjee ni xu'bi, at'aha já ni'yakuyáha kitsúyaha. As'ai kinchjaha jo já ni'yakuyáha 19 kò kits'ínkjisehe Jesu tu xi ngjuaingásjaiyaha ra nga b'i

kuitsuhu: “¿A ji nda xi tjihin nga kj'uaí? ¿A ra chúyahá ri kj'ai ndaha?” ²⁰ Nk'ie nga j'ai jóo má tíña Jesu, b'i incha kitsúhu:

—Jua Bautista kuats'ín nibáni nga chasjaiyahi: “¿A ji rú nda xi tjihin nga kj'uaí? ¿A ra chúya rú ri kj'ai ndaha?”

²¹ Ta kuihi chubó kits'ínkihi Jesu nkjin xuta xi k'uhun ch'in, xi un tibehe kó xi tjintujihin jánindoó, kó kits'ín nga kama chjihí nkjin xuta ka. ²² As'ai b'a kitsúhu jóo:

—Tankínk'inyohoo Jua ni xi kuayo kó ni xi kuanu'yó ei. Tíma chjihí xi kaha. Xi najmi ma fi tijncha fi. Xi k'uhun ch'in fentujnu tímada. Tínt'é xi stayaha. Tí'áiyaha xi ja k'ien. Tís'enijmíhi én nda tsuhu Ntíaná xi x'ahan. ²³ Nda tjin ts'e xi najmi tjin ni xi ts'inch'oho nga tsjénnkina!

B'i ts'in kinchjanijmíyaha Jesu Jua Bautista

(Mt. 11:7-19)

²⁴ Nk'ie nga ja ngji já ni'yakuyaha Jua Bautista, as'ai b'i kitsú Jesu nga kinchjanijmíyaha Jua:

—¿Mí nihi xi tsankinsenkjühun ante kixiu? ¿A nku yáxá xi títs'ínk'ajnihi ntjo? ²⁵ Tsa najmi, ¿mí nihi xi tsankinsohoo? ¿A nku nda xi yja najyun tsjo tjin? Najmi, at'aha xi bja najyun tsjo k'un kó xi nda ts'ín tjintu, ni'yaha ní já rej tjin. ²⁶ Tunga, ¿mí nihi xi tsankinsenkjühun? ¿A nku nda profeta? Johon, kui. An b'a tíxinnu nga kui Jua xi 'yún chánka sa ajihin já profeta.

²⁷ Jua tinchjanijmíyaha ni xi tjit'a xujun éhen Ntíaná:

Títs'ínkjía nda chjine'éenna tu xi ngjuai títjuhun ri.

K'uénda títjun niyáhi.

²⁸ An b'a tíxinnu. Ndaha nku xuta xi tjin asuntej najmi 'yún chánka sa nga Jua Bautista. Tunga xi 'yún ichí má batéxuma Ntíaná, kui xi 'yún chánka sa nga Jua.

²⁹ Ngayjee xuta kó santaha já xi f'áchjintjai ch'á nga ts'ínxát'aha já Roma, nk'ie nga kint'é éhen Jesu, b'a incha kitsú nga naxu ts'ín Ntíaná. At'aha kui xi kits'ín yu nga ksaténtá nk'ie nga tsaténtá Jua xuta. ³⁰ Tunga já fariseohó kó já chjine'éhen kjuatéxumoo najmi ksaténtá. B'a ts'ín ta kuihi y'éch'oho ra yjoho ni xi y'énda Ntíaná nga tsjáha. ³¹ B'i kitsú ya Jesu:

—¿Mí nihi xi k'uejña chubayakohona xi nkú k'un xuta xi tjin nd'ai? ¿Yá xi b'a joyaha xuta xu'bi? ³² Kui xi b'a joyaha já asti xi b'entu niyátée kó kjintáyaha xinkjín nga b'a incha tsu: “Nk'ie nga kin'ekjanej yánaxu, ¿á najmi kichankihinu? Kó nk'ie nga kisei suun nusin, ¿á najmi kich'ihinu?”

³³ At'aha nk'ie nga j'ai Jua Bautista, y'ejña kjintía kó najmi kik'i binu. As'ai: “Ndaninda tíñajihin”, tsixiún. ³⁴ Askahan j'ai ngá Ntíhi Ndax'iun xi kjine kó 'bi, kó tu sa b'ahá bixín ngó: “Kui ndai xi 'yún kjine kó 'yún 'bi. Nda nchjako já xi f'áchjintjai ch'á nga ts'ínxát'aha já Roma kó já xi najmi naxu ts'intjusun kjuatéxumoo.” ³⁵ Tunga tís'ejña chjihí kjuankjintak'uhun Ntíaná nk'ie nga tíyaha ni xi títs'ín.

B'i kama nk'ie nga ngji Jesu ni'yaha nku nda fariseo

³⁶ As'ai nku nda fariseo b'a kitsúhu Jesu nga ngjuai kjinekooho niñu. Ngji Jesu ni'yaha ndo kó y'ejnat'a yámixó. ³⁷ As'ai nku tachjuún ngatitsun xi ta tíña nanki xu'bo kint'é nga niñu tikjine Jesu ni'yaha nda fariseo. As'ai j'aiko nku lubata ndjio chj'í xi tijnchaha ntá sinjne. ³⁸ Tíkjintáha ts'ihin nga j'aik'iejnat'a tsuku Jesu kó ntánkun tsanéjnukoho. As'ai ta kuihi ntsjaku kits'ínxijnukoho sjai Jesu kó kikjexu'ba kó kik'onjnuhu ntá sinjne.

³⁹ Nk'ie nga kkie ni xu'bi nda fariseo xi tsankihí Jesu nga kj'uaí kjinekooho niñu, b'i ts'ín kits'ínkjink'un: “Tsa kjuaxi nga nku nda profeta ndai, skué ra yá naaha xi títs'ínkooho kó mí xutaha niu, at'aha ngatitsuhún ts'ín tachjuún.”

⁴⁰ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Ji Simon, nku ni mjena xínyaha.

B'a kitsú ndo:

—Chubai, nda maestru.

⁴¹ B'i kitsú Jesu:

—Jo já kitsjehen toohon nku nda xi ts'ínkienya toon. Nku xi kitsjehen un unchan toontaba ko nku xi kitsjehen cháte. ⁴² Nk'ie nga najmi be jóo nkú ts'in k'uéchjíhi ndo at'aha najmi tjíhin toon, as'ai kin'endyjat'aha nga joo ni xi tjehe. Kui nga t'inyahaní, ¿má xi kui já xi joo 'yún tjo saha nda xi ts'ínkienya toon?

⁴³ B'a kitsú Simon:

—Nda xi 'yún tse kin'endyjat'aha, xian.

B'i kitsú Jesu:

—B'a tjín ni xi kuakixín.

⁴⁴ As'ai tsase Jesu má síña tachjúun ko b'a ta kitsúhu Simon:

—¿A tíyai tachjín? An kjúáikjas'en ni'yahi ko najmi kuak'ainí ntánijua xi kuanejnúhuna tsuká. Tunga máha tachjín, ntánkun kuakanéjnukoho tsuká ko ntsjaku kuats'ínxijnukoho.

⁴⁵ Najmi kuachjuxu'baní tsa kuasuniñaní nk'ie nga kjúa ni'yahi, tunga tachjín santa nkúhu nga kuas'en najmi tíchú máha nga tíkjexu'ba tsuká. ⁴⁶ Najmi kuich'onjnuihi seti nintaká, tunga tachjín ntá sinjne kuak'onjnuhu tsuká. ⁴⁷ Kui nga b'a tíxihin ra. Ja kama ndyjat'aha ngayjee ngatitsun nkún xi tjíhin, at'aha 'yún tse kjuatjo kuakakúchji. Tunga xuta xi íchí n'endyjat'aha, kui xi íchí kjuatjo bakúchji.

⁴⁸ As'ai b'a kitsúhu tachjúun:

—Ja kama ndyjat'ahi jéhi.

⁴⁹ As'ai já xi kab'entut'ákoho yámixob b'a incha kitsúhu xinkjín:

—¿Yá ndaha xu'bi nga santaha ngatitsun máha ra ts'ínndyjat'aha?

⁵⁰ Jesu b'i kitsú yaha tachjúun:

—At'aha kuas'ejihin nga Ntíaná kits'ín nibána, kui nga kuan'ek'ankihi ri. T'inndai ko kas'ehi kjuajyu.

8

Kui jminchjún xi ta kitsjennkíhi Jesu

¹ Ja kamo, as'ai ngji Jesu nga kikjatsú'ba xki nanki i xi tjín yo ko xi xixíhi. Y'énijmí ko kitsúya nga Ntíaná xi batéxuma. Kitsjenkoho já postru xi te joo ² ko k'ua jminchjín xi kits'ínkíhi ko xi kik'onsje jáninda xi tjíntujíhin. Tjenjihín jminchjún Mariá xi ta 'mi Magdalena, xi tsitjújíhin yatu jáninda, ³ ko Juana chjuúhun Chuza, nda xi ts'ínxát'aha nda rej Herode Antipa, ko Susana ko nkjin sa jminchjín xi tsasinko Jesu nga kitsjáha ni xi tjíhin.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén nku nda xi tsaténdzjo xujmá

(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

⁴ Kama ñjakú nkún xuta xi incha tsitju nankíhi nga j'aisehe Jesu. As'ai tsakúyaha nga y'éjña chubayaha. B'i kitsú:

⁵ —Nku nda ngjiténdzjo xujmáha. Nk'ie nga tibaténdzjo xujmóo, k'ua xi tsixuntu andai niyóo. As'ai tsisine ko nisee incha kikjine xujmá xu'bo. ⁶ K'ua xi tsixuntu ajin ndjio. Nk'ie nga jasu, as'ai kixí at'aha kindyjat'aha ntánijua. ⁷ K'ua ngá xi tsixuntu ajin na'yóo. Kisá na'yóo ko najmi kitsjántehe nga nda saá xujmá xu'bo. ⁸ Tunga k'uahá ngá xi tsixuntu má nga nda nankiu. Kui xi jasu ko tu xí tshé kitsjá. Nkúnkú xujmóo kitsjá santaha unchan niyá sa.

Ko 'yún kinchja Jesu nga b'i kitsú sa:

—Xi tjeñ tjabaxínñju katasínñju.

B'i ts'ín kitsúya Jesu á tu subahá y'éjña chubayaha nga tsakúya

(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

⁹ As'ai já ni'yakuyáha incha kingjásjaiyaha mí nihi xi tsakúya nga y'éjña chubayoo.
¹⁰ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Jun ja kik'ainuu nga kamankjinnuu ni xi 'ma tíjña ts'e xi nkú ts'ín batéxuma Ntíaná. Tunga xuta xi k'oo tu s'ejña chubayahá ra, tu xi ndaha tsa kuasehe tunga najmi skuéhé, ko ndaha tsa kuasínju tunga najmi kamankjihín ra.

B'i ts'ín tsakúya Jesu xi nkú ts'ín ts'ínkjáihín xuta éhen Ntíaná
(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

¹¹ B'i tsuhú ra én xi kuak'ieñá chubaya. Xujmóo, kui xi nkú joyaha éhen Ntíaná.

¹² Xujmá xi tsixuntu andai niyóo, kui xutaha xi nt'é éen, as'ai nibá ndanindoo ko kjexín én xi ja tíjñajin animaha xuta xu'bo tu xi najmi s'ejihín ra éen ko b'a ts'ín najmi n'ek'ankihi.

¹³ Xujmá xi tsixuntu ajin ndjio, kui xutaha xi nt'é éen ko tsjo ts'ín ts'ínkjáihín tunga najmi 'yuhún tjihín kjama. Kutjuhú s'ejihín Ntíaná ko nk'ie nga chjut'ayák'un, ts'ín t'axihín yjoho éen.

¹⁴ Xujmá xi tsixuntu ngá ajin na'yóo, kui xutaha xi nt'é éen tunga ni xi tjihín asuntee s'entaha ra, ko mjehe kjuanchinóo ko kjuatsjo xi tjin asuntee. B'a ts'ín najmi sakúntehe ra nga nda saaha éen ajin animaha xuta xu'bo ko najmi tsjá chan.

¹⁵ Tunga máha xujmá xi tsixuntu nanki xi ndoo, kui xutaha xi nda animaha ko kixi tjintuyáha. Basínjuhu éen ko b'a joyaha xujmá xi tsjá chan xi nda, at'aha ndjá tíncha.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga najmi ma s'ejña 'ma éhen
(Mr. 4:21-25)

¹⁶ Najmi tjin xi b'éti nku nd'í ko as'ai b'é'makoho nku ni ko tsa b'éjñanki kinte nachan kamo. B'éjña nk'a ní, tu xi s'e ndzjehen ra xuta xi kjuas'ehe ayoo. ¹⁷ At'aha ngayjee ni xi 'ma tíjña nd'ai, kuichú nistjin nga s'ejña chji. Ko ngayjee ni xi najmi tíjña chji nd'ai, kuichú nistjin nga cha ko kuitju chji. ¹⁸ Kui nga 'yún nda tasínjuhunú ni xi tínu'yó. At'aha xi mjehe nga kamankjihín, k'uai saha. Tunga xi najmi ts'ínsihín nga kamankjihín, chjú'aha santaha ni xi títsu nga kamankjihín kai.

B'i ts'ín kitsúya Jesu yá xi naaha ko yá xi já nts'e
(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

¹⁹ As'ai naaha ko já nts'e Jesu j'aisehe, tunga najmi kamahá tsichusehe at'aha katsehe xuta yo. ²⁰ As'ai tjin xi b'a kitsúhu Jesu:

—Naahi ko já nts'ei kabincha natsin ján. Mje rúhu skuéhi.

²¹ B'i kitsú Jesu:

—Xi basínjuhu éhen Ntíaná ko ts'íntjusun, kui xutaha xi nána ko já nts'é.

B'i ts'ín kits'ínk'téjyu Jesu ntjo ko ntáchak'uun
(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

²² Nku niyá jas'enko Jesu já ni'yakuyáha nku tsutsu ko b'a kitsú:

—Tjián ngabantá xinkuhu ntáchak'uun.

As'ai incha ngji. ²³ Tunga nk'iehé nga tíncha f'atikjá ntóo, tu kis'efehé Jesu. As'ai kamajín ntáchak'uun nku ntjo xi tu xí 'yuhún ko jas'ehe ntánijua tsutsuu. B'a kama xi ja ngjuajinní yóo kama. ²⁴ As'ai já ni'yakuyáha incha ngji ts'ínkj'áha Jesu ko b'i kitsúhu:

—¡Ji nda maestru, nda maestru! ¡Ja kuayáa ei ni!

As'ai tsisintjen Jesu ko ndjá kinchako ntjo ko t'éhen ntáchak'uun. Kitsjenjú ntjo ko kis'e jyuyju. ²⁵ B'i kitsúhu já ni'yakuyáha:

—¿Á najmi s'ejihinnuu Ntíaná?

Kitsankjún ko kama nkjúhun jóo ko b'i ngján b'i kitsúhu xinkjín:

—¿Yá ndaha xu'bi nga santaha ko ntjo ko ntáchak'uun batéxumaha ko nt'é'éhen?

B'i ts'ín kits'ín ndaíhi Jesu nku nda xi tjíntujíhín jánindoo
(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

²⁶ As'ai incha tsichu nankihí xuta Gerasa, nanki xi tíña ngabantá ntáchak'uun, xi tjehe ankjín ante Galilea. ²⁷ Nk'ie nga tsitjuen Jesu tsutsuu, as'ai j'aik'úhún nku nda xi yo nankihí. Ndaninda tíñajihín ndo. Kui xi ja nd'ai nkjún najmi ta bjaha najyun ko ta ndaha najmi b'ejñaya ni'ya. Tu ajin tsjóohó b'ejña. ²⁸ Nk'ie nga kieke Jesu, tsasinkúnch'int'aha ko kikjintáya nga b'i kitsúhu:

—Ji Jesu, Ntíhi Ntía nku tutu xi tíña nk'a ján, ¿mí nihi xi tjínkóhi an? Tíbankihi nga najmi tu 'bainí kjuanima.

²⁹ B'a ts'ín kinchja ndo, at'aha Jesu b'a kitsúhu ndanindoo nga kuitjujihín. Ja tu xí nd'ahí ko yaha nga tíñajihín ndo ndanindoo. Ta nda tsa n'úkicha s'e'yúnkóho ndo. Tu nkú kjetiyahá ni xi s'e'yúnkóho. As'ai ndanindoo fikóho má nga najmi ch'a tjín.

³⁰ As'ai Jesu kingjásjaiyaha:

—¿Nkú 'mihi?

B'a kitsú ndanindoo:

—Legion 'mini.

B'a kitsú at'aha mihi jánindoo tjíntujíhín. ³¹ As'ai incha tsankihí Jesu nga najmi tu ts'ínkjihí ante ch'on chuun má nga un skuehe. ³² Xi tjehe nku asunntu tjenki nkjin nkjún chinka tíntcha kjine jña. As'ai jánindoo tsankihí Jesu nga tsjantehe nga ngjuaikjas'enjihín chinko, ko kitsjá kjua Jesu. ³³ Incha tsitjujihín ndo jánindoo nga incha ngjikjas'enjihín chinko. Tsangatsanka chinko nga kikjaníkj'antjai yjoho má nk'antjaihi yo ko tsixuntujín ntáchak'uun. Yo jesunjin ntá.

³⁴ Máha já xi tíntcha kunntá chinko, nk'ie nga kieke ni xi kamoó, incha tsanka. Ngji tsúyaha xuta xi tjín ajin nantio ko andai nantio. ³⁵ As'ai incha j'aisehe xuta ni xi kamoó. J'ai má tíña Jesu ko kieke nga kab'ejñat'a sjai Jesu nda xi tsitjujihín jánindoo. Ja yja ngáha najyun ko ja nda jeje ngáha. Incha kitsankjún jóo. ³⁶ Já xi kieke ni xi kamoó incha kitsúyaha xuta xingisoo xi nkú ts'ín kamandaha nda xi tsitjujihín jánindoo. ³⁷ As'ai ngayjee xuta nantia xi tjín nanki Gerasa tsankihí Jesu nga kuitju ngáha yo, at'aha tu ni xí incha kitsankjúhún. As'ai jas'en Jesu tsutsuu ko kik'óya ngáha.

³⁸ Máha nda xi tsitjujihín jánindoo, mjehe nga tsjénkíhi Jesu ko tsankihí kjua. Tunga tsasín njyahá ra Jesu. B'i kitsúhu:

³⁹ —T'in ngáhani ni'yahi ko tixínyai ngayjee ni xi kuats'ínkóhi Ntjaná.

As'ai ngji ndo ko kitsúya ngayjee ajin nantio ngatentee ni xi kits'ínkóho Jesu.

B'i ts'ín kits'ínkíhi Jesu nku takjín ko nku tachjuún
(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰ Nk'ie nga ja kik'óya ngáha Jesu ngabantá xinkuu, tsjo ts'ín kits'ínkjáihín xuta nkjiun, at'aha ngatentee tíntcha kuyáha. ⁴¹ As'ai j'ai nku nda xi 'mi Jairo xi ta nku nda k'akuhu ni'ya sinagoga. Kui xi tsasinkúnch'int'aha Jesu ko tsankihí nga ngjuai ni'yaha, ⁴² at'aha takjín nku tutuhu xi tíhín te jo nú ja tí'me.

Nk'ie nga tífi Jesu yo, íxí tíasinne'yúhún ra xuta nkjin xi tjeñkíhi. ⁴³ Ta tjenjihín xuta nkjiun nku tachjuún xi tíhín te jo nú nga jní títs'ínk'iehe. Já chjinenki kits'ínkjehe ngayjee ni xi tíhín. Ndaha nku najmi kamaha kits'ínkíhi. ⁴⁴ Kui tachjúun xi nibaha astun Jesu ko kits'ínko tuts'in najyuhún. Ta kuihi chubo tjeñ'yún kitikjáyahá ra jniú.

⁴⁵ As'ai b'ahá kitsú Jesu:

—¿Yá xi kuats'ínkóna?

Tunga ndaha nku najmi kits'ínkie yjoho. As'ai b'a kitsú Pedro:

—Ji nda maestru, xuta nkjiun tíasinne'yíhín ko b'i ngján tíntcha tsuniñaihi.

⁴⁶ Tunga b'ihí kitsú Jesu:

—Tjín xi kuats'ínkóna, at'aha ndzjen kamana nga kuitjujin nga'yúnna.

⁴⁷ Máha t̄achjúun, nk'ie nga kikié nga najmi kama tsanka 'ma, as'ai ixí ts'atsé nkjúhún nga j'aisinkúnch'int'aha Jesu. Nginkun ngatentee xuta kitsúya mí kjuaha nga kits'ínkoho najyuhun Jesu ko xi nkú ts'ín ta kuihi chubo kama nkihí. ⁴⁸ B'i kitsúhu Jesu t̄achjúun:

—Ji ntína, at'aha kuas'ejihin nga Ntíaná kits'ín nibána, kui nga kama nkihí ri. Kas'ehi kjuajyu nga t'in.

⁴⁹ Nk'ie nga b'a ta títuhu Jesu, tu j'aihí nku nda xi nibaha ni'yaha nda k'akuhu ni'ya sinagoga ko b'a kitsúhu:

—Ja k'uen takjihin. Najmi ta n'estihí ri nda maestru.

⁵⁰ Tunga nk'ie nga kint'é Jesu niy, as'ai b'i kitsúhu ndo:

—Najmi tu binkjuin. Tu nkú kas'ejihín ri an ko kama nkihí takjihin.

⁵¹ Nk'ie nga tsichu Jesu ni'yaha ndo, najmi kitsjánte tsa kj'ai xi kjuas'enko ayoo, tu Pedro sahá, Jua, Santiago, ko na'mihí ko naaha takjün. ⁵² Kui chubo ngayjee xuta xi kama ñjakú yo tüncha kjintá ko tüncha ts'ínbat'a takjün, tunga b'ihí kitsú Jesu:

—Najmi tu ch'íu. Najmi ka'me takjün. Tu kjifehé.

⁵³ Tsajnukiehe xuta, at'aha incha be nga ja ka'me takjün. ⁵⁴ Tunga Jesu jakj'á ntsja takjün ko b'i kitsúhu:

—Takjín, tísintjein.

⁵⁵ As'ai j'áiya ngáha ra takjün ko tjen'yún tsisintjehén. B'a kitsú Jesu nga k'uaihí nichine takjün. ⁵⁶ Tu ni xí kama nkjúhún ra xi cháha takjün, tunga b'ahá kitsú Jesu nga najmi tu ch'a xi kuitsuyaha ni xi kamoo.

9

B'i ts'ín kitsúyaha Jesu já postru xi nkú incha ts'ín nga k'úenimí (Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

¹ Kinchja ñjaha Jesu já ni'yakuyá xi te johó ko kitsjáha nga'yún nga ngajohó Jesu kamaha jóo k'onsje jáninda xi tjintujihin xuta ko nga ts'ínnkihí ch'in xi k'uhun xuta.

² Kits'ínkji tu xi incha k'úenimíhi nga Ntíaná ja tibatéxuma ko nga ts'ínnkihí xuta xi uhun.

³ B'i kitsúhu:

—Najmi tu chumi nihi xi ch'o nga n'oo niyá. Najmi tu ch'o yánise, ta ndaha tsa, ta ndaha ninkuan, ta ndaha toon, ko ta ndaha najmi tu ch'o jo 'yún najyun. ⁴ Má kuitjás'oon nku ni'ya, yo tintsuboo santa nkúhu nga kuitju ngáhanu ante xu'bo. ⁵ Tsa tjin má najmi n'ekjálnnuu, tu sahá tjtusjoo nanki xu'bo ko t'etsujno ndyjo tsuku, tu xi b'a ts'ín kuakúchihinu nga tjehe jé xuta xu'bo.

⁶ As'ai tsitju jóo nga incha ngji ngayjee nanki xi tjin yo. Y'énimí én nda tsuhu Ntíaná ko kits'ínnkihí xuta un xi tjin tu má xi tjehe ni.

B'i ts'ín kits'ínnkink'un Herode Antipa ngat'a ts'e Jesu (Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷ Nda rei Herode Antipa kint'é ngayjee ni xi tít'sín Jesu ko ndaha najmi be nkú ts'ín ts'ínnkink'un ngat'a ts'e yaha Jesu. At'aha tjin xi b'a kitsú nga Jua Bautista xi ja j'áiya ngáha ra ngabayoo, ⁸ ko tjin ngá xi b'a kitsú nga nda profeta Elia ja j'ai ngáha, ko kj'ai ngá xi b'a kitsú nga ja j'áiya ngáha ra ngabayoo nku nda profeta xi y'ejña nistjin nk'ie. ⁹ Tunga máha Herode, b'i kitsú:

—An kitsja kjuá nga kitikjá nintaku Jua. Tunga, ¿yá ndaha xu'bi yo ni ma, xi b'i ts'ín tint'e éhen?

Kui nga mjehe ra Herode skuehe Jesu.

B'i ts'ín kits'ínkjen Jesu já xi un mií (Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰ Nk'ie nga ja kik'óya ngáha já postru, incha kitsúya tentehe Jesu ni xi kits'ín. As'ai Jesu ngjiko t'axín suba jóo nku ante má najmi ch'a tjin, xi tiña maha nanki xi 'mi Betsaida.

11 Tunga incha kikiehé ra xuta ko kitsjennkíhi. Jesu nda ts'in kits'ínkjáihin xuto ko kinchjanijmíyaha Ntíaná, xi nkú ts'in batéxuma, ko kits'ínkíhi xi uhun. 12 Nk'ie nga ja tíma ngixun, incha j'aik'úhun já ni'yakuyá xi te joo ko b'a kitsúhu:

—Tu sahá b'a t'ihin xuto nga katji nanki xi tjíndai ei nga ts'ínkj'a nistjen ko katangisjái nichine, at'aha ante kixihí ei.

13 As'ai b'i kitsú Jesu:

—Tu sahá jun tjoohon ni xi kjine xuta.

B'a kitsú jóo:

—Un íchí maha ninkuan xi kich'ai ko jo íchí tjio. ¿A ra kuankín ch'atse níi nichine xi kjine ngayjee xuta nkjiun?

14 At'aha ma ra un mij já xi kabincha yo. Tunga b'ihí kitsúhu Jesu já ni'yakuyáha:

—Nkú ma tsa cháte cháte n'ek'a stíun xinkjín xuto nga n'ek'íentu.

15 B'a incha kits'ín já ni'yakuyóo ko ngayjee xuta incha y'entu. 16 As'ai jakj'á Jesu ninkuan xi uun ko tjio xi joo. Tsasenjinki nk'a ján nga kitsjáha máb'achjíhi Ntíaná. Tsakjánya ninkuon ko kitsjáha já ni'yakuyáha tu xi kui incha ts'íinndzjo ngáha ra xuta nkjiun. 17 Ngatentee xuto incha kikjine niu santa nkúhu nga incha kitse sisihin. As'ai j'áíya ninkuan xi ts'ankiu. Te jo nisín kamaha.

B'i ts'in kitsúya Pedro nga Jesu xi Ntíaná kits'ín nibáha ngajoho

(Mt. 16:13-20; Mr. 8:27-30)

18 Nku niyá ngjiko t'axín Jesu já ni'yakuyáha ko nk'ie nga tínchjako Ntíaná, as'ai b'i kitsúhu jóo:

—¿Yá xi títsu xuta nga an?

19 B'a kitsú já ni'yakuyóo:

—Tjín xi b'a tíncha tsu nga ji xi Jua Bautista. Tjín ngá xi b'a tíncha tsu nga ji xi Elia. Ko tjín ngá xi b'a tíncha tsu nga ja j'áíya ngáha ra ngabayoo nku nda profeta xi y'ejña nistjin nk'ie.

20 B'i kitsú Jesu:

—Ko jun, ¿yá xi bixíun nga an?

As'ai b'a kitsú Pedro:

—Ji xi Cristo.

21 As'ai b'a kitsúhu Jesu jóo nga tu xí najmi ch'ahá xi kuitsuyaha kui éin.

B'i ts'in kitsúya tíjün Jesu nga n'ek'ien

(Mt. 16:21-28; Mr. 8:31-9:1)

22 B'i kitsú ya:

—Tjihin nga un nkjún skuehe Ntíhi Ndax'iun. Jáchá xi tjihin xá ko já na'mi k'aku ko já chjine'éhen kjuatéxumoo najmi incha ts'íinjkáihin. N'ek'ien, tunga nistjin xi ma jahan kj'uaíya ngáha ra ngabayoo.

23 As'ai kinchjako ngayjee xuta nga b'i kitsúhu:

—Tsa tjín xi mjehe tsjénkina, ngayje nistjin kat'éch'o subaha yjoho ni xi mjehe ko katsjáha yjoho nga kuayá ngat'ana, as'ai kitsjennkína. 24 At'aha xi mjehe ts'íink'anke suba yjoho nga k'úejña tík'un, kui xi tu sahá kuayá. Tunga xi kuayá ngat'ana, kui xi tu sahá n'ek'anke. 25 ¿At'aha mí xi chjhi ra tsa ts'ín ngana xuta ngayjee ni xi tjín asuntee, tsa tu sa ndyjahá ngá animaha?

26 'Kui nga tsa tjín xi kama subaha ra an ko éna, b'a ta ts'ín ta kama subaha Ntíhi Ndax'iun xuta xu'bi nistjin nk'ie nga kj'uaíko kjuachánkaha ko kjuachánkaha Na'mihí ko kjuachánkaha ntítseje. 27 Kjuaxi ni xi tíxinuu. K'ua xi tíncha ei najmi kuayá santa nkúhu nga skue nga batéxuma Ntíaná.

B'i kama nga kama chji kjuachánkaha Jesu

(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

²⁸ Askahan nk'ie nga j'a xi nkú ma jin nistjin nk'ie nga b'a kitsú Jesu, as'ai kinchja t'axihin Pedro, Jua ko Santiago. Ngjinji nku asunntu tjenki nga ngji nchjako Ntiana.
²⁹ Nk'ie nga tinchjako Ntiana, tu kik'ontjaiyahá sennistjihin Jesu ko taba xúxú kama najyuhun ko tsat'ai. ³⁰ Ko tu kama chjihí jo já xi tinchjanijmiko Jesu, kui xi Moise ko Elia.
³¹ Katsendaihi ra kjuachankaha Ntiana ko tuncha nchjanijmíyaha ngabaya xi as'ai sakúhú ra Jesu nanki Jerusalem.

³² Máha Pedro ko já xi kab'entukoho, tu ni xí tuncha ma nijñahá ra, tunga y'entu tik'uhún ko incha kieke kjuachankaha Jesu ko já xi jo kabinchakoho. ³³ Nk'ie nga ja tuncha fi t'axín ngáha ra Jesu já xi joo, as'ai kinchja Pedro:

—Ji nda maestru, já b'a nda tjihin nga ei kuintsubahaná! Tu sahá n'endai jan ni'ya yántsú, nku xi kama ts'i ko nku xi kama ts'e Moise ko nku xi kama ts'e Elia.

B'a kitsú Pedro nga ndaha kui najmi be ni xi kinchja. ³⁴ Nk'ie nga b'a ta títuhu Pedro, tu nkuhú ninti j'ai ts'innk'íehen jóo ko incha kitsankjún nk'ie nga kitsjennéhe nintiu.
³⁵ Kinu'yá ajin nintiu nku ntá xi b'a kitsú:

—Kui xu'bi xi Ntina xi j'aján. Tasinñjuhu.

³⁶ Nk'ie nga ja kinu'yá nto, incha kieke nga síña suba ngáha Jesu. Najmi kinchjanijmíyaha jóo niu. Ndaha nku najmi kitsúyaha kui nistjin xu'bo ni xi incha kieke.

B'i ts'ín kits'ín ndaíhi Jesu nku nda chí xi tijnajihin ndanindoo
(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷ Nistjin xi ma ndyjuun, nk'ie nga incha nibajen ngáha asunntu tjenkiu, nkjin nkjún xuta j'aikj'á niyáha Jesu. ³⁸ As'ai 'yún kinchja nku nda xi tjenjihin xuta nkjiun nga b'a kitsúhu Jesu:

—Ji nda maestru, tbankihi nga chaeihí ichí nda china. At'aha ntí nku tutuna maha.
³⁹ Kui xi fas'enjihin nku ndaninda ko tjen'yún ts'ínkjintáyahá ra. B'étsujneyáha ko xú b'asje ts'a. Ja tít'sín'un nkjühun ko tu 'yaha fi t'axihin. ⁴⁰ Ja kuakankihí já ni'yakuyáhi nga k'onsje ndanindoo, tunga najmi kamahá ra.

⁴¹ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Á b'a 'yún ichí s'ejihin ra Ntiana xuta xi tjihin nd'ai ko ch'onk'uhun! ¿Nkjé kjin tjihin nga kúateñajinnuu ko ts'ín chükjuanuu? Nibákoí nda chíhi ei.

⁴² Nk'ie nga ja tífi nda chíu má síña Jesu, as'ai ndanindoo kikjaníkj'aha t'anankiu ko tu xí y'étsujneyahá ra. Tunga ndjáha kinchjako Jesu ndanindoo. Kits'ín nda chíu ko kits'ínkjas'en ngáha ra na'mihi. ⁴³ Ngayjee xuta tu ni xí kama nkjühún ra kjuachankaha Ntiana.

B'i ts'ín ta kitsúyaha ngáha Jesu nga n'ek'ien
(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Nk'ie nga tuncha ma nkjühun ngayjee xuta ni xi tít'sín Jesu, ⁴⁴ as'ai b'a kitsúhu já ni'yakuyáha:

—'Yún nda tasinñju ni xi xinnuu. Ntíhi Ndax'iuun n'ekjas'en aya ntsja xuta.

⁴⁵ Tunga najmi kamankjihin ra já ni'yakuyóo én xu'bi, at'aha najmi kik'aintehe nga kamankjihin. Najmi kama ya k'un kingjásjaiyaha Jesu nkú tsuhu ra éen.

B'i ts'ín kitsúya Jesu yá xi 'yún nk'a tjen
(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶ As'ai já ni'yakuyóo kinchjanijmíyaha yá xi 'yún nk'a tjen ajihin. ⁴⁷ Tunga kamankjihin ra Jesu ni xi tinchja animaha jóo. As'ai jakj'á nku nda chí, tsasínjñat'aha yjoho
⁴⁸ ko b'a kitsú:

—Xi ngajona ts'íinkjálhin ra nda chí, kui xi an tít'sínkjáinna. Ko xi ts'íinkjáinna, kui xi ta tít'sínkjálhin xi kits'ín nibána. At'aha xi 'yún kinte tjen ajinnuu, kui xi 'yún nk'a tjen.

*B'i ts'in kinchjanijmíyaha Jesu xuta xi najmi fi kontraha**(Mr. 9:38-40)*⁴⁹ As'ai b'a kitsú Jua:

—Ji nda maestru, kiyai nga nku nda ngajohi tím'osjehe jánindoo. Tunga kik'iech'ohó ri, at'aha najmi ñá tjenkoná.

⁵⁰ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Najmi tu jun b'ech'ohoo. At'aha xi najmi tífi kontraná, kui xi ñá makoná.

B'i ts'in ndjá kinchjako Jesu Santiago ko Jua

⁵¹ Nk'ie nga ja tsichu tiña nistjin nga tjihin nga ngjuainji ngáha Jesu nk'a ján, as'ai ngayjehe k'un tsasin niyá nga ngji nanki Jerusalen. ⁵² Kits'ínkji títjuhun yjoho k'ua já xi ts'e. Kui xi incha ngji nku nanki ichí xi tijnajihin ante Samaria tu xi k'uéndaha ra ante Jesu. ⁵³ Tunga xuta Samaria xi tjihin yo najmi kits'ínkjalihin, at'aha incha kieke nga tu ni xí mjehe ra Jesu ngjuai nanki Jerusalen.

⁵⁴ Nk'ie kieke nii já ni'yakuyá Santiago ko Jua, as'ai b'i incha kitsú:

—Ji nda maestru, ¿a mjehe nga kuinchíi nga nibájen nd'í nk'a ján tu xi ts'ínkjehe xuta xu'bi?

⁵⁵ Tunga ndjáhá kinchjako Jesu jóo ngat'aha ni xi incha kitsú. ⁵⁶ As'ai incha ngji kj'ai nanki.

*B'i kitsúhu Jesu já xi mjehe tsjénkihi**(Mt. 8:18-22)*⁵⁷ Nk'ie nga tijncha ts'in niyá, as'ai nku nda b'a kitsúhu Jesu:

—Tsjénkihi tu má xi tjeheén ni nga k'úin.

⁵⁸ B'i kitsú Jesu:

—Chu xi tjin ngijnóo tjihin tixa ngijo ko nisee tjihin nuba, tunga Ntíhi Ndax'iun najmi tjihin má nga kama kjuájñasun nintaku.

⁵⁹ As'ai kinchjako kj'ai nda:

—Tsjénkiní ji.

B'a kitsú ndo:

—Ji nda maestru, k'uaintení nga tjun kfínngjayánja na'mina.

⁶⁰ B'i kitsú Jesu:

—T'ejñaihi xuta xi b'a joyaha tsa ja k'ien nga kandjayanji suba xuta k'ien xinkjín. Tunga máha ji, t'ink'ienijmí nga ja tibatéxuma Ntíaná.

⁶¹ B'a kitsú ya kj'ai nda:

—Ji nda maestru, tsjénkihi, tunga tjenntehéní nga tjun ma kfín xinyaha xuta xi tjin ni'yana nga ja tífia.

⁶² B'i kitsú Jesu:

—Xi mjehe tsénkina ko as'ai kuasenji astun nga ts'ín ni xi nkaha, kui xi najmi tsuhu ra má batéxuma Ntíaná.

10*B'i ts'in kits'ínkji Jesu já xi cháte ko kan jo*

¹ Askahan ta j'ájin Nda Ntíaná cháte ko kan jo já. Jo jo kits'ínk'a xinkjín nga kits'ínkji títjuhun yjoho ngayjee nanki ko ante xi má nga tjihin nga kj'ua askahan. ² B'i kitsúhu jóo:

—Xuta xi tjin b'a joyaha nkúhu nku ntje chánka, tunga chubahá maha já musu xi ts'ínxájin nii. Kui nga tinchíhi ruu xi ts'e ntje nga kats'ínkji já musu ajin ntje. ³ Tankiún. Títs'ínkjínuu xi nkú joyaha chutsanka ajihin nañá kjan. ⁴ Najmi tu ch'o tsa, ko ta ndaha toon, ko ta ndaha tjabaxinnté. Ko najmi tu bincha'yún nga súniñoho xuta aya niyóo.

⁵ Nk'ie nga kuitjás'oon nku ni'ya, tjun súniño. “Kjuajyu kas'e ni'ya xu'bi”, tixiún. ⁶ Tsa tjiuntu yo xuta xi tjihin kjuajyu, kjuajyu xi tí'boo s'ejñaha. Tunga tsa najmi, k'óoyak'un

ngáhanuu kjuajyu xi tí'boo. ⁷ Najmi tu xki ni'ya binimo. Nkuhú ni'ya tintsu_{oo} nga chinoo ko s'iu ni xi k'uainuu. At'aha já xi ts'ínxá tji_{hin} kixi nga kama chji_{hi}.

⁸ 'Nk'ie nga kujtjás'oon nku nanki, tsa nda ts'ín ts'ínkjáinnuu xuta xi tjin yo, chinoo ni xi k'ujéñat'anuu. ⁹ N'enkihúu xuta un xi tjin yo ko: “Ja 'yún tiña tjiñanuu Ntjaná nga tibatéxumanuu nd'ai”, tixihun. ¹⁰ Tunga tsa kujtjás'oon nku nanki ko tsa najmi nda ts'ín ts'ínkjáinnuu xuta xi tjin yo, tankiún ajin nantio ko b'a tixiún: ¹¹ “Santaha ndyjo_o nankinuu xi kafajnu tsukui tib'etsujnei. Tunga tji_{hin} ni nga choo ni xu'bi. Ja 'yún tiña tjiñanuu Ntjaná nga tibatéxumanuu nd'ai”, tixiún. ¹² An b'a tixinnuu. Nk'ie nga kuichú nistjin nga chasehe ni xi kits'ín nga nkúnkú xuta, kui nanki xu'bo xi 'yún un skue saha nga xuta xi kis'e nanki Sodoma.

B'i ts'ín kinchjanijmíyaha Jesu xuta xi najmi kits'ínkjá_{hi}n éhen
(Mt. 11:20-24)

¹³ 'iNima rú n'ehenu jun, xuta nanki Corazin! iNima rú n'ehenu jun, xuta nanki Betsaida! At'aha tsa xuta nanki Tiro ko xuta nanki Sidon kkie kjuankjún xi kama ajinnuu, ja ra nd'ai ngjikj'áha ra animaha nga kingja najyun kfe ko y'entujin nasu. ¹⁴ Tunga nistjin nga chasehe mí nihi xi kits'ín nga nkúnkú xuta, jun xi 'yún un skue sanuu nga xuta xi kis'e nanki Tiro ko nanki Sidon.

¹⁵ 'Ko jun xuta nanki Capernaum, tsa b'a manuu nga santaha ndjiojmi ján chankjún_{uu}, najmi. Tu sa ní santaha ngak'ien kuankinjoon.

¹⁶ As'ai b'i kitsúhu Jesu já xi títs'ínkji:

—Xuta xi tibasínjunuu, kui xi an tibasínjuna. Xi títs'ín t'axinnuu, kui xi an títs'ín t'axinna. Ko xi títs'ín t'axinna, kui xi títs'ín t'axín xi kits'ín nibána.

B'i ts'ín kik'óya ngáha já xi cháte ko kan joo

¹⁷ Tsjo nkjún tjincha maha já xi cháte ko kan joo nga kik'óya ngáha. B'a incha kitsú:

—Ji nda maestru, ngajohi kichubai ko santaha jánindo_o kint'é'enni.

¹⁸ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Johon, kkie nga tsijne ndanindo_o xi nkú joyaha nku nd'ich'on nga nibaha nk'a ján.

¹⁹ An ja kitsjanuu nga'yún xi má nga kuisinno ye ko chándayá, ko nga n'e nganoho gayje nga'yún xi tji_{hin} nda kontra. Najmi tjin ni xi ts'ín'unnuu. ²⁰ Tunga najmi tu tsjohó manuu at'aha tsa jánindo_o nt'é'ennuu. Tsjo ní katumanuu at'aha ja tji_{ntut}'á j'áinnuu ndjiojmi ján.

B'i ts'ín tsakúchji kjuatsjoho Jesu

(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Ta kuihi chubo j'aijihin Jesu kjuatsjo xi kitsjáha Espiritu Santo. B'i kitsú:

—An títs'intsjoho, Na'mi, Ntja xi ts'e nk'a ján ko t'anankiu. At'aha y'eña chjihí xuta xi b'a k'un xi nkú joyaha jántí ni xi kik'iejña 'maihi já nkjink'uun ko já xi mankjihin ni xi tjin. Johon, Na'mi, at'aha b'a ts'ín kama tsjohi.

²² 'Ngayjee ni xi tjin ja kits'ínkjas'en aya ntsa Na'mina. Najmi ch'a be yáha ntíu, tu nkuhú Na'miu xi be. Najmi ch'a be yáha Na'miu, tu nkuhú Ntíu xi be. Ko xuta xi mjehe Ntíu nga kuakúchjihí Na'miu, kui xi skue Na'miu.

²³ As'ai kits'ínk'ótjiya Jesu nga tsasehe já ni'yakuyáha ko b'i kitsú t'axihin:

—Á b'a nda tji_{hin} ts'e xi tíbe ni xi tíyo. ²⁴ At'aha an b'a tixinnuu nga nkjin já profeta ko já rej xi kis'e nistjin nk'ie incha kama mjehe nga skue ni xi tíyo nd'ai, tunga najmi kkiehé. Kama mjehe nga kuint'é ni xi tínu'yó nd'ai, tunga najmi kint'éhé.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchén nku nda xi nibá Samaria xi nda tjiyaha

²⁵ Nku niyá nku nda maestruhu kjuatéxumoo ngjikjut'ayák'un Jesu. B'a kitsú nga kingjásjaiyaha:

—Ji nda maestru, ¿mí ni xi tji_{hin} nga ts'ian tu xi sakúhuna nga kúátejña t'ík'un sían?

²⁶ B'i kitsú Jesu:

—¿Mí nihi xi tjt'á kjuatéxumoo? ¿Nkú n'e n'eyai?

²⁷ B'a kitsú ndo:

—“N'etjói Ntíaná xi Ntiahí maha ngayjee animahí kō ngayjee nga'yíhín. N'etjói xi nkú ts'ín tinchin kō xi nkú ts'ín n'enkjíntak'uin. Kō n'etjói xutahí xi nkú nga ts'ín tjohi yjohi.”

²⁸ B'i kitsú Jesu:

—B'a tjin ni xi kuachubai. B'a n'eí kō kuinchun tík'uin.

²⁹ Tunga mjehé rá ndo kjuakúchji nga naxu síjña nginkun Ntíaná. Kui nga b'a kitsúhu:

—¿Yá xi xutana ma?

³⁰ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Nku nda tsitju nanki Jerusalen nga tífijen niyá xi fi nanki Jerico kō tū já ndyjéhé kiséjin. Kui xi kikje'áha santaha najyun xi yja, kik'íehé nga íxí kits'ínk'ienyahá kō incha ngji jóo. ³¹ Tū yohó tá nibájen nku nda ná'mi, tunga nk'iehé nga kíkíe nda uun, j'at'a niyáha. ³² Tá j'ai ante xu'bo nku nda xi tá ts'ínxát'a nínku. Nk'ie nga kíkíe nda uun, tá j'at'a niyáha.

³³ Tunga nkuhú nda xi nibá Samariá xi títs'ín niyá tá j'ai má kjiñña nda uun. Nk'ie nga kíkíe ndo, kama nimaha. ³⁴ J'aise tiñaha kō kits'ínk'ihí má kama uhun ndo. Kik'onjnuhu seti kō binu kō kik'ontikjájnuhu najyun má uhun. As'ai tá kuihi chu xi tjenko kits'ínk'íesun nda uun. Ngjikō ni'ya má nga ts'ínk'áíya xutá xi ts'ín niyá kō yō kikuhun. ³⁵ Nistjin xi ma ndyjuun, nk'ie nga ja tífi nda xi nabá Samariá, ts'asje jo toon denario kō kitsjáha nda xi ts'e ni'yoo nga b'a kitsúhu: “Chaseihí ichí ndai. Ngayjee ni xi n'echjén sai, k'uechjhi nk'ie nga kjúái ngáhana.”

³⁶ Nda tjin. Nk'ie nga nga jaan jái xi kíkíe nda xi kiséjin já ndyjéé, ¿yá xi mahi ji nga xutaha ndo kits'ín ma yjoho?

³⁷ B'a kitsú ndo:

—Nda xi tsase nimaha ndo.

As'ai b'i kitsú Jesu:

—T'in, b'a tá n'eí kō ji.

B'i ts'ín tsichutsubek'un Jesu Marta kō Mariá

³⁸ As'ai kits'índjuú niyáha Jesu kō tsichu nku nanki ichí. Xi tjehe yō nku tachjuún xi 'mi Marta kits'ínk'áihín ni'yaha. ³⁹ Mariá 'mi ná nichja Marta. Kui xi y'ejnat'a sjai Jesu nga tíasínñjuhu ni xi tinchja. ⁴⁰ Tunga kas'entahá rá Marta xá nkjún xi títs'ín. As'ai j'aik'úhun Jesu kō b'a kitsúhu:

—Ji chá maestru, ¿a najmi nkjún mahi nga takjín nichja kab'éne subana ngatentee xóo? B'a t'ihín nga katasinkona.

⁴¹ B'i kitsú Jesu:

—Ji Marta, Marta, kas'entaha ri kō tífa nusihín yjohi ni nkjún xi t'n'ei. ⁴² Tunga nkuhú maha ni xi 'yún machjén. Mariá kaf'ájin ni xi ndoo kō najmi ch'a xi kjé'aha.

11

B'i ts'ín tsakúya Jesu xi nkú ts'ín chubakaá Ntíaná

(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

¹ Nku niyá nk'ie nga Jesu tinchjako Ntíaná, b'a kitsúhu nku nda já ni'yakuyáha nk'ie nga ja kamaha nga kinchjako Ntíaná:

—Ji nda maestru, takúyani xi nkú ts'ín tjihín nga chubakaá Ntíaná, xi nkú ts'ín tá Jua tsakúyaha já ni'yakuyáha.

² B'i kitsú Jesu:

—Nk'ie nga chubakoo Ntíaná, b'i tixíún:

Ji Na'mini xi tinchin ndjiojmi ján,

katenkjúhin xuta.

Tatexumani.

³ Tjenni nd'ai nichine xi machjenni.

⁴ N'endyjat'ani ngatitsunni,

xi nkú ts'in jin ta n'endyjat'ajhi xi ch'on ts'inni.

Najmi tu 'bainte nga kujnejiin nga chjut'ayak'unni.

⁵ B'i ta kitsú ya Jesu:

—K'úejñaha raá tsa tjín xi tíñaha nku nda amigo xi kuichúsehe masen nistjen nga b'a kuitsuhu: “Ji nda, n'ek'ieyaní ichí ni xi ts'inkjén xi kj'uaisena. ⁶ At'aha nku nda amigona kj'uaisena xi kjin kanibáha ko najmi tjinna ni xi tsjaha.” ⁷ Tsa b'a ts'íin, nda xinkuu xi tíña aya ján najmi b'a kuitsuhu: “Najmi tu n'estiní. Ja tjíchja ankjuo ko ntína ja kjintusúnkona kamo. Najmi ta ma bisintjehenna nga tsjaha ni xi tbinchi.” ⁸ An b'a tíxinnuu. Ndaha tsa najmi kuisintjen nga tsjáha ni xi tbanki ndo at'aha nda amigoho maha, tunga kuisintjehén at'aha kjuasti títsjá ndo ko tsjáha ngayjee ni xi machjéhen.

⁹ 'Ko an b'a ta tíxinnuu. Tinchíú, ko Ntjaná tsjánuu. Tinchísjo, ko sakúnuu. N'ekjano ankjuo, ko chjux'ánuu. ¹⁰ At'aha ngatentee xi banki ts'ínkjáihin. Xi bangisjai sakúhu. Ko xi ts'ínkjane ankjuo chjux'áha. ¹¹ ¿A tjín ajinnuu xi tí'mi na'mi xi tu yehé tsjáha ntíhi nk'ie nga tjio kuankihí? ¹² Tsa chj'oo kuanki ntíhi, ¿a tu chándayáhá tsjáha? ¹³ Santaha ko jun xi ch'onk'un yo nga 'bohoo ni xi nda ntínuu. ¿A najmi tu sahá Na'minnuu xi tíña ndjiojmi ján 'yún tsjá saha Espiritu Santo xuta xi kuankihí?

B'i ts'in kinchjanijmíyaha Jesu ndaninda Beelzebu
(Mt. 12:22-30; Mr. 3:20-27)

¹⁴ Nk'ie nga tím'osje Jesu nku ndaninda xi kits'in njima'aha nku nda, askahan nga tsitju ndanindoo, kama kinchja ndo. Tu ni xí kama nkjuhún ra xuta. ¹⁵ Tunga tjíhin xi b'a incha kitsú:

—Nga'yúhun ndaninda Beelzebu xi nda k'akuhu jánindoo tím'osjekoho ndai jánindoo.

¹⁶ Tjín ngá xi kikjut'ayak'un Jesu ko tsankihí nga ts'íin nku kjuankjún xi kuakúchji nga Ntjaná kits'in nibáha. ¹⁷ Tunga behé Jesu ni xi títs'ínnkjink'un jóo, kui nga b'a kitsúhu ra:

—Tsa xuta xi tjintu má batéxuma nku nda rej ta kuihi fi kontraha xinkjín, ta kuihi incha ngjuá tiya nankihí. Ndzjoya xi nkuhú ni'ya tjintu tsa ts'ínstiko xinkjín. ¹⁸ B'a ta ts'in tíña ts'e ndanindoo. Tsa Satana ta kuihi ngjuai kontra subaha yjoho, ¿nkú ts'in tse kuichúkuaha ra nga kuatéxuma? B'a tíxian at'aha b'a tábixiún nga nga'yúhun ndaninda Beelzebu tím'osjekohona jánindoo. ¹⁹ Ko tsa nga'yúhun ndaninda Beelzebu tím'osjekohona jánindoo, tábixiún, ¿yá xi ts'e nga'yún xi m'osjekoho jánindoo já ts'ajun? B'a ts'in ta kuihi jóo bakúchji nga najmi naxu tjintuyánuu. ²⁰ Tunga tsa nga'yúhun Ntjaná tím'osjekohona jánindoo, kui xi tsuhu ra nk'ie nga ja j'ai nistjin nga ja tibatéxuma Ntjaná.

²¹ Nk'ie nga nku nda xi 'yún tjíhin nga'yún tjíndaha yjoho nga kjaán ko tikunntá ni'yaha, najmi ch'a xi kama ts'íinko ni xi tjintuhu. ²² Tunga tsa f'ai nku xi 'yún tjín saha nga'yún nga kui, ts'íin nganaha ko kje'áha ngayjee ni xi ts'ínchjén nga kján. As'ai bakj'á ni xi tjintu ayoo. ²³ Xi najmi an makona, kui xi xuta kontrana. Xi najmi tí'ayakona, kui xi tibaténdzjo.

B'i ts'in kinchjanijmíyaha Jesu ni xi maha xuta
(Mt. 12:43-45)

²⁴ Nk'ie nga nku ndaninda bitjujihin nku nda, fatsú'basún ante kixiu nga bangisjai má nga ts'ínkj'áíya. Nk'ie nga najmi sakúhu ante, as'ai b'a tsu: “Tu sahá kfin ngáhana ni'yana má tsitja.” ²⁵ Nk'ie nga b'óya ngáha, ja kichjuchá ko ja tjinda ni'yoo nga f'aise ngáha ra. ²⁶ As'ai fikj'á sa yatu jáninda xi 'yún ch'onk'un sa nga kui ko ngatentee incha fas'enjihin ndo. Ko máha nda xu'bo, 'yún ch'on ts'in b'ejña askahan nk'ie nga tjuhun.

²⁷ Nk'ie nga b'a títsu Jesu, as'ai kikjintáya nku tachjuún xi síñajihin xuta nkjiun:

—¡Á b'a nda tjíhin ts'e tachjuún xi kitsihin ji ko kits'íncháha ri!

²⁸ B'i kitsú Jesu:

—¡Á ní b'a nda tjíhin ts'e xuta xi basínñuju ra éhen Ntjaná ko ts'intjusun!

B'i ts'ín kinchjanijmíyaha Jesu xuta xi mjehe skue kjuankjún
(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

²⁹ Nk'ie nga ja kama ñjakú nkjún sa xuta, as'ai b'i kitsú Jesu:

—Ch'onk'un xuta xi tjín nd'ai. Kjuankjún incha mjehe skue, tunga najmi sakúhú ra kjuankjún. Tu ni xi kamat'aihín nda profeta Jona nk'ie, tu kuihí kjuankjún xi s'ejña chjihí xuta xi tjín nd'ai. ³⁰ At'aha xi nkú ts'ín kits'ínchjén Ntíaná Jona nga kitsjáha éhen xuta nanki Ninive, b'a ta ts'ín ts'ínchjén Ntíhi Ndax'iun nga tsjáha éhen xuta xi tjín nd'ai.

³¹ 'Nareina xi tsatéxuma nanki Saba kuisintjenko xuta xi tjín nd'ai nk'ie nga kuichú nistjin nga chasehe ni xi kits'ín nga nkúnkú xuta. Kui xi ts'ínkokjuaha xuta xi tjín nd'ai, at'aha kui xi 'yún kjin nibaha nga j'aisínñuju kjuankjink'uhun Salomon. Nd'ai bi, ei tíña nku xi 'yún nk'a tjen sa nga Salomon. ³² Ko xuta xi y'entu nanki Ninive kuisintjenko xuta xi tjín nd'ai nk'ie nga kuichú nistjin nga chasehe ni xi kits'ín nga nkúnkú xuta. Kui xi ts'ínkokjuaha xuta xi tjín nd'ai, at'aha kui xi ngjikj'áha ra animaha nk'ie nga Jona y'énijmíhi éhen Ntíaná. Nd'ai bi, ei tíña nku xi 'yún nk'a tjen sa nga Jona.

B'i ts'ín tsakúya Jesu xi nkú ts'ín ni xi ma chjiná
(Mt. 5:15; 6:22-23)

³³ Najmi tjín xi b'etí nku nd'í ko as'ai b'ejña 'ma ko tsa b'ejñanki kintehe nku kaxa. B'ejña nk'a ní tu xi s'e ndzjehen ra xuta xi kjuas'ehen ayoo. ³⁴ Tunkuín, kui xi nkú joyaha nku nd'í xi ts'ín ndzjehen yjonintehi. Tsa tunkuín fas'en ni xi nda, ngayjee yjonintehi s'e ndzjehen. Tunga tsa ni xi najmi nda fas'en tunkuín, ngayjee yjonintehi s'e jyuhun. ³⁵ Chihín nga najmi tu kama jyun nd'í nda xi tíñajihin. ³⁶ Tsa ngayjee yjonintehi tíhín nd'í ko tsa najmi tjín má jyun'taha, kama ndzjen sisihin xi nkú joyaha tsa tibat'ai nku nd'í xi títs'ín ndzjehin.

B'i ts'ín y'échjit'ain Jesu sin xi y'a já fariseo ko já chjine'éhen kjuatéxumoo
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

³⁷ Nk'ie nga ja kamaha Jesu nga kinchja, as'ai nku nda fariseo tsankihí nga ngjuai kjinekoho niñu ni'yaha. Kui nga jas'ehen Jesu ni'yaha ndo ko y'ejñat'a yámixo. ³⁸ Kama nkjúhun nda fariseo nk'ie nga kikié nga najmi tsanéjnu ntsja Jesu kintehe ni nga kikjine niñu xi nkú ts'ín tíñaha sinchóo. ³⁹ As'ai b'i kitsú Jesu nga kinchjako nda fariseo:

—Jun xi 'minuu já fariseo, jun xi nkú joyaha tasa ko taba xi tu natsihín kin'echuhún ra, tunga kitsejihín kjuankjintak'unnuu kjuandyjé ko kjuach'onk'un. ⁴⁰ ¡Jun já chini! Ntíaná kits'ínnda natsiun ko ta kits'ínnda ayoo. ⁴¹ Tu sa ní ni xi tjínnuu, yo tjehen ruu xuta x'an toon chje. B'a ts'ín je kamahanu ma nginkun Ntíaná.

⁴² ¡Nima rú n'ehenu jun, já fariseo! 'Boho Ntíaná nku tíkjá najún chinko ko xka ruda ko ngayjee xka sinjne xi nkú nga ts'ín tjít'a kjuatéxumoo, tunga n'echayanú ni xi naxu nginkun Ntíaná ko kjuatjoho Ntíaná. Kuihí ni xu'bi xi tíhín nga n'oo, ko najmi tíhín nga n'echayo nga n'oo ni xingisoo xi tjít'a. ⁴³ ¡Nima rú n'ehenu jun, já fariseo! At'aha n'e mjo nga kuintsuhasun yáxile xi tíncha tíjún aya ni'ya sinagoga ko nga tsjó ts'ín súnianuu niyátée. ⁴⁴ ¡Nima rú n'ehenu, já maestruhu kjuatéxumoo ko já fariseo! ¡At'aha tu tsjohónuu bakuchíu xi nkú ts'ín yankjún Ntíaná! Xi nkú joyaha tsjó xi najmi kjintu chji jun, xi b'emasún xuta nga ndaha najmi be.

⁴⁵ As'ai b'a kitsú nku nda maestruhu kjuatéxumoo:

—Ji nda maestru, nk'ie nga b'a tibixín, ko jin ta ch'on tí'mini.

⁴⁶ B'i kitsú Jesu:

—¡Nima rú n'ehenu ko jun, já maestruhu kjuatéxumoo! At'aha ch'á xi najmi chukjuaha xuta n'ek'anjiu, tunga máha jun, ndahachí najmi incha n'o nga'yún nga n'etjusun niu. ⁴⁷ ¡Nima rú n'ehenu! At'aha n'endo tsjóho já profeta xi kits'ínk'ien ntje chánuu. ⁴⁸ B'a ts'ín bakuchjí kixihinu nga tjínkuhu k'un ni xi kits'ín ntje chánuu. At'aha kui xi incha kits'ínk'ien já profeta ko jun n'endohoo tsjó.

49 'Kui nga b'a kitsúhu Ntíaná xi be tu mí nihí ni: "Ts'inkjisehe já profeta ko já postru xuta xu'bo. K'ua xi ts'íink'ien ko k'ua xi tsjénki unkie." 50 B'a ts'in n'enijéhe ra xuta xi tjín nd'ái jní xi tsaténdzjo ngayjee já profeta santa nkúhu nga kamanda asuntee ko santaha nd'ái. 51 Ch'atuts'ihín ra jníhi Abel santaha jníhi Zacaria xi kin'ek'ient'á nachan chje xi kjiñña ankjín ninku. Kui nga b'a tíxihinnuu nga n'enijéhe ra xuta xi tjín nd'ái ngayjee ni xu'bo. 52 ¡Nimá rú n'ehenu jun, já maestruhu kjuatéxumoo! Ja kichju'óhoo xuta yubi xi bix'áko ho ankjua má nga tíña kjuankjink'uun. Jun najmi bitjas'oon ko ta b'ech'óhoo xuta xi mjehe kjuas'en yo.

53 Nk'ie nga b'a kitsú Jesu, já chjine'éhen kjuatéxumoo ko já fariseo tu ni xí najmi kisasihín ra ni xi kitsú Jesu. Kui nga nkjin tíkjá ni xi kingjásjaiyaha ra 54 tu xi ts'íinkijnejihin Jesu nga kuinchja nku én xi najmi b'a tjín. Incha tsangisjai niyá xi nkú ts'in kama kjuatéjénehe.

12

B'i ts'in kinchjanijmíyaha Jesu xuta xi tsjoho bakúchji nga benkjún Ntíaná

1 Tu ni xí kama ñjakú nkjühún xuta nga ta kui ta maha tíncha basinne'yún xinkjín. As'ai já ni'yakuyáha Jesu kinchjako tíjün:

—Chúhūun yjonuu xi nkú ts'in nkaha já fariseo. Kui xi bakúchji nga 'yún benkjún Ntíaná tu xi b'a ts'in b'é'maha ni ch'onk'un xi tjíntujíhin. 2 At'aha najmi tjín ni xi 'ma tíjtjo xi najmi cha, ko najmi tjín ni xi tíña 'ma xi najmi s'ejña chji. 3 Kui b'a maha, ngayjee ni xi kichubahanu má jyuun, kui xi kuinú'yá ngáha má ndzjeen. Ko én sen xi kik'inyohoo xinkju aya 'manuu, kui xi ch'íiyako ngáha asun nk'a ni'yoq.

B'i ts'in tsakúya Jesu yá xi tjihin nga kuinkjún

(Mt. 10:28-33)

4 'Jun, já amigona, b'a tíxinnuu. Najmi tu binkjun xi tu yjoninteehé maha ts'ínk'ien ko askahan najmi ta tjín nkú ts'in saha. 5 Xínyanuu yá xi tjihin nga kuinkjún. Tinkjún xi askahan nga ts'íink'ien yjonintee, tjihin nga'yún nga ts'íinkji ngak'ien. Jhon, kuihi xu'bo xi tinkjún. 6 ¿A najmi mahá tsa tu xí nanki chjíhi ch'a nga satéña un nise xi tínti? Ndaha tsa b'a ma, tunga najmi ts'ínchayahá Ntíaná ndaha nku nisee. 7 Ngat'a ts'ajun bi, santaha ngayjee ntsjaku tjín xkihí Na'minuu. Kui kjuaha nga najmi tu binkjuhunnu, at'aha jun xi 'yún chji so nga nkjin nise.

8 'Ko b'a tíxinnuu. Ngayjee xi ts'íinkie yjoho nga bena nginkun xuta, Ntíhi Ndax'iun ta ts'íinkie yjoho nga be xuto nginkun ntítsjehe Ntíaná. 9 Tunga xi najmi ts'íinkie yjoho nga bena nginkun xuta, ko an ta najmi ts'ínkié yjona nga be xuto nginkun ntítsjehe Ntíaná. 10 Ko ngayjee xuta xi nkú kuitsuhu Ntíhi Ndax'iun, kama ndyjat'aha. Tunga xi ch'on kuitsuhu Espiritu Santo, najmi ta kama ndyjat'aha ra. 11 Nk'ie nga ngjuaikonuu xuta ni'ya sinagoga ko tsa nginkun já jue ko tsa nginkun já tjíxóo, najmi tu fantaha ruu yjonuu xi nkú ts'in n'ek'óyo ni xi k'úinnuu ko mí éhen xi kuixiún. 12 At'aha kui chuba xu'bo Espiritu Santo kuitsuyanuu mí ni xi tjihin nga kuixiún.

B'i ts'in kinchjanijmíyaha Jesu xuta xi 'yún mjehe kjuanchiná

13 As'ai kinchja nku nda xi síñajihin xuta nkjiun:

—Ji nda maestru, b'a t'ihín nda nts'é nga katakjányakona ni xi y'éjña na'mini.

14 B'i kitsú Jesu:

—Ji nda, ¿yá xi y'et'a xána nga nda jue kamanuu ko a ra nku nda xi kuakjánya ni xi tjihin xuta?

15 B'i kitsú sa Jesu nga kinchjako xuta xi kabincha yo:

—Chasoo ko chúhūun yjonuu. Najmi tu n'e mjo ni xi tjihin xuta xingisoo. Najmi tsa tu ngat'aha nga tse ni xi tjihin xuta nga 'yún nda ts'in k'úentu.

16 As'ai y'éjña chubaya Jesu nga tsakúya:

—Jñáha nku nda nchiná tu ni xí ndahá kitsjá nintje. ¹⁷ As'ai b'i kitsú animaha: “¿Mí nihi xi ts'ian? Najmi tjínna má k'uetjá ni xi kama chána.” ¹⁸ Kō b'a kitsú ya animaha: “Kui ni xi ts'ian. Ts'inxúnta ni'ya xi tijnchana má nga f'atjá ni xi kama chána kō kj'ai xi 'yún i sa ts'inndá ngáhana. Yo kj'uatjá niu kō ngayjee ni xi tjínna. ¹⁹ As'ai b'a xihin yjona: Ji nda, nkjin nkjún maha ni xi tjítjohi. 'Yún nkjin nú kamaha. Tu sahá n'ekj'áiyai, chinei, s'i kō tsjo kat'ehi.” ²⁰ Tunga b'ahá kitsú Ntíaná: “Ji nda chini, kui nistjen xu'bi kuayái. Ni xi tjítjohi, ¿yá xi kama ts'e?”

²¹ B'a mat'ain xuta xi b'ékúhu yjohō kjuanchiná. Kui xi x'an nginkun Ntíaná.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga Ntíaná kuhun ntíhi

(Mt. 6:25-34)

²² As'ai b'a kitsúhu já ni'yakuyáha:

—Kui kjuaha nga b'a tíxihinnuu. Najmi tu fantaha ruu yjonuu ni xi machjénnuu, mí nihi xi chinoo. Ta ndaha najmi tu fantaha ruu yjonuu ni xi machjéhen yjonintenuu, mí najyuhun xi ndyjoō. ²³ Nk'ie ní nga kuintsuboo, kui ní nihi xi 'yún chjíhi ra nga nichinee, kō yjonintenuu, kui xi 'yún chjíhi ra nga najyuu. ²⁴ Chasohō nisee. Najmi b'éntje, najmi b'ékú, najmi tjíhin ni'ya xi má nga f'átjo nichinehe. Tunga tsjáhá ra Ntíaná nichine. Kō jun, ¿a najmi 'yúhún chjí so nga nisee? ²⁵ Kō ndaha tsa 'yún kjúántaha ruu yjonuu tu xi sáhanu masen metru, najmi tjín xi nkú ts'in sáhanu masen metru. ²⁶ Tsa najmi manuu n'o ni xi ichí, ¿a jun tífantaha ruu yjonuu ni xingisoo?

²⁷ Chasē chubayohoo xi nkú ts'in sá naxúu. Najmi ts'inxá kō najmi ts'innda nachjún. Tunga an b'a tíxinnuu nga ta ndaha nda rej Salomon xi 'yún chánka kama nistjin nk'ie, najmi b'a k'un najyun xi kingja xi nkúhu naxúu. ²⁸ Tsa Ntíaná b'a tsjo ts'ínk'íéntu jñá xi chuba ma cháhá, xi nd'ai ma chá kō ndyjunni kuiti, ¿a najmi tu sahá 'yún tsjá sanuu najyun xi ndyjoō jun xi 'yún chjí so nga jñóo? ¿Á b'a 'yún ichí s'ejihinnuu Ntíaná! ²⁹ Kui b'a maha, najmi tu b'ejña tíjún nga ni xi chinoo kō ni xi s'iu kuinchisjo. Najmi tu kui kjuabaha niu kas'enuu. ³⁰ At'aha ngayjee ni xu'bi bangisjai xuta xi tjín asunntee, tunga jahá be Na'minuu nga machjénnuu ni xu'bi. ³¹ Tjehennto nga katatéxumanuu Ntíaná kō b'a ts'in tu k'uaisuhinnuu ni xu'bi.

B'i ts'in kinchjanijmíyaha Jesu kjuanchinóo

(Mt. 6:19-21)

³² Najmi tu binkjun, chutsanka tintína. At'aha tsjo tjíhin Na'minuu nga tsjánuu nga kuitjás'enjiun xi nkú ts'in batéxuma. ³³ Tateño ni xi tjinnuu kō tjohoon xuta x'an. T'ekú ni xi najmi maha batsun. Ch'atjó ndjiojmi ján ni xi ts'ín nchiná sínnuu, má najmi ma fas'en já ndyjé kō ta ndaha xubíu najmi maha bate. ³⁴ B'a tíxinnuu at'aha má nga tíjña kjuanchinánuu, yo ta tíjña animanuu.

³⁵ T'endo yjonuu kō t'etíu nd'ínuu. ³⁶ B'a n'oo xi nkú ts'in já musu xi incha kuyá nga kj'uaí nda ntíaha xi kafí kjuabixan, xi nk'ie nga f'ai tu tjen'yún chjux'áhá ra ankjuo. ³⁷ Á b'a nda tjíhin ts'e já musu xi tjintujíhin nk'ie nga kj'uaíhi nda ntíaha. Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Ni xi ts'ín ndantio tu ngat'aha nga tíchuyáha, k'uénda yjohō nga ts'ínk'íéntut'á yámixō já musu kō tsjáha niñu. ³⁸ Á b'a nda tjíhin ts'e já musu xu'bo tsa tjintu t'ík'un nk'ie nga kj'uaí nda ntíaha, ndaha tsa masen nistjen kō ndaha tsa ja tífi ma sen.

³⁹ Katumankjinnuu ni xu'bi. Tsa be tíjún nda xi ts'e ni'yoō mí chubaha kj'uaí nda ndyjé, ta k'úejña nda. Najmi tsjánte tsa nda ndyjé kjuas'en kjuayún ni'yaha. ⁴⁰ B'a ts'in ta tintsuba ndahanu kō jun, at'aha chuba nga najmi tíchuyóhō kj'uaí Ntíhi Ndax'jun.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'inchjén nku nda musu xi naxu fiko xáha

(Mt. 24:45-51)

⁴¹ As'ai b'a kitsú Simon Pedro:

—Ji nda maestru, ¿a jin ts'ajin én xi kuachubai, a ra kohó xuta?

42 B'i kitsú Nda Ntíaná:

—¿Yá nda musuhu xi naxu fiko xáha ko xi nkjink'un, xi nda ntiaha kitsjá xáha nga kui xi tsjáha nichine já musu xingisoo nk'ie nga kujichú chuba? 43 ¿Á b'a nda tjihin ts'e nda musu xu'bi tsa b'a tít'sín nk'ie nga k'uaí nda ntiaha! 44 Kjuaxi ni xi tíxinnu. Nda ntiaha ts'ín kunntáha ngayjee ni xi tjihin. 45 Tunga tsa b'i ts'ín ts'ínnkjink'un nda musu xu'bi: “K'uandaya saha nda ntiana nga k'uaí.” As'ai k'uehe já musu ko jminchjín musu xingisoo ko nga kjine ko k'uí ko kama ch'i. 46 Tsa tu k'uaíhi nda ntiaha nda musu xu'bi nistjin xi najmi tikuyáha ko chuba xi najmi be, 'yún ndjá ts'ínnijéhe nda ntiaha xi nkú ts'ín n'enijéhe xuta xi najmi mjehe s'ejihin Ntíaná.

47 'Nda musu xi be ni xi mjehe nda ntiaha ko najmi b'énda yjoho ko ta ndaha najmi ts'intjusun ni xi mjehe nda ntiaha, kui xi nkjin niyá s'ehé. 48 Tunga nda musu xi najmi be ni xi mjehe nda ntiaha ko tít'sín ni xi tjihin nga n'e kjuaha ra, kui xi chuba niyá s'ehé. At'aha ngayjee xi ts'ati ni xi kits'ínkjáihin, kui xi ta ts'ati ni xi kúinchí ngáha ra. Ko xi 'yún tse ni xi kin'e kunntá, kui xi ta 'yún tse ni xi n'enisi ngáha ra.

B'i ts'ín kitsúya Jesu nga kui ngat'aha kuakjányaha yjoho xuta

(Mt. 10:34-36)

49 'An jáik'iet'á nd'ía asunntei ko mangimjena nga kuiti kai. 50 Tunga tjihin ni nga nku kjuanima xi tu xí chánkaha k'ujajian. Un nkjún tíbena ko b'a kamana santaha nkúhu nga kujichú nistjin nga kuitjusun niu. 51 ¿A b'a manuu nga kjuajyu jái tsja asunntei? An b'a tíxinnu nga najmi. Tu xi kuakjánya níhi yjoho xuta jáihina. 52 At'aha nd'ai ch'atuts'ihin ra nga kuakjánya yjoho má nga tjintu un xuta. Jan ngjuai kontraha jo, ko xi joo ngjuai kontraha xi joo. 53 Xi tí'mi na'mi ngjuai kontraha ntíhi, ko xi tí'mi ntí ngjuai kontraha na'mihí. Xi tí'mi na ngjuai kontraha takjihin, ko xi tí'mi takjín ngjuai kontraha naaha. Xi tí'mi na nch'ya ngjuai kontraha na antaha, ko xi tí'mi na anta ngjuai kontraha na nch'yaha.

B'i kitsúhu Jesu xuta nk'ie nga najmi tímankjihin nistjin xi y'a

(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

54 B'a ta kitsú ya Jesu nga kinchjako xuta nkjiun:

—Nk'ie nga yo nga nibá ninti xi tjehe má fintjai ts'íu, as'ai: “Tsí k'ua” bixíun, ko b'a ma. 55 Ko nk'ie nga tsjen ntjo sje, as'ai: “Kama sje” bixíun, ko b'a ma. 56 ¿Xuta xi tu tsjohó ra bakúchji xi nkú ts'ín benkjún Ntíaná! Mankjinnu ni xi ma chji nk'a ján ko t'anankiu, tunga, ¿á najmi tímankjihinnu nistjin xi kich'ahanu nd'ai?

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga k'úendakaá xinkia

(Mt. 5:25-26)

57 '¿Á najmi n'enkjintak'un subahanu ni xi nda tjín nginkun Ntíaná? 58 Tsa tjín xi tibatéjénehi ko tjenkoí nga tí'mikoí nginkun nda tjíxoo, chubakondai nga tjenko sai aya niyoo, tu xi najmi ngjuaikoho ri nginkun nda jue. At'aha tsa nginkun nda jue ngjuaikohi, as'ai nda jue ts'ínkjás'ehin aya ntsja nda xi kunntá nubayoo ko kui xi ngjuáya'yihin. 59 B'a tíxihin nga najmi kuitjui yo santa nkúhu nga k'úéchjýjei toon xi tjehe.

13

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga tjihin nga ngjuaikj'aha ra animaha xuta

1 Kui nistjin xu'bo kabincha yo k'ua xi kitsúyaha Jesu ni xi kamat'ain k'ua já xi nibáha ante Galilea. Pilato kits'ínk'ien jóo ko ta kuihi jníhi jakj'á nga kits'intjijinkoho jníhi chu xi incha tsichuko nga kitsjá chje. 2 As'ai kinchja Jesu:

—¿A b'a manuu nga b'a kamat'ain já Galilea xu'bi at'aha 'yún tjín saha ngatitsun nga ngayjee xuta xi tjín ante Galilea? 3 An b'a tíxinnu nga najmi. Ko ta jun, tsa najmi kuankínchj'aha ruu animanuu, ngatentoo b'a ta ts'ín kuayó. 4 Ko máha já tj'ion jan xi

k'ien nga tsijnenehe xjó nk'a xi kisasín ntá tixa Siloe, ¿a b'a manuu nga kui xi 'yún tjin saha ngatitsun nga xuta xi tjin nanki Jerusalem? ⁵ An b'a tixinnuu nga najmi. Kó ta jun, tsa najmi kuankinchj'aha ruu animanuu, ngatentoo b'a ta ts'in kuayó.

⁶ Kó b'i ta ts'in y'éjña chubaya Jesu nga tsakúya:

—Nku nda kisasihin nku yá higuera ajin yá tuntsjajéhe kó ngjisehe tsa ja yjaha tu higo yóo, tunga ndahá nku najmi kisakúhu. ⁷ As'ai kinchjako nda xi kunntá yá tuntsjajé: “Ja tjinna jan nú nd'ai nga tí'áingisja tuhu yá higuera xu'bi. Ndaha nku najmi tísakúna. Tichásuin, at'aha tu tít'sínkjenki tiyahá nga'yúhun t'anankiu”, kitsú. ⁸ As'ai b'a kitsú nda xi kunntá yá tuntsjajé: “Ji nda ntia, tjennteihí nga katasinjña sa nú xu'bi. Kuakjanndáihí tuts'in kó kuinchankíhí abono. ⁹ Tsa tsjá tu núni, nda tjin. Tunga tsa najmi, kama stísun.”

B'i ts'in kits'ínkíhí Jesu nku tachjuún nga nistjin nkjún

¹⁰ Nku niyá nk'ie nistjin nkjún, ni'ya sinagoga títakúya Jesu éhen Ntjaná. ¹¹ Yo kab'ejña nku tachjuún xi tjihin tj'ion jan nú nga uhun. Nku ndaninda kits'ínchitjuhu kó ndahachí najmi ta ma basin naxuhu. ¹² Nk'ie nga kíkíe Jesu tachjuún, as'ai kinchjaha kó b'a kitsúhu:

—Ji tachjuún, ja kama ndáihí ch'in xi k'uhin.

¹³ As'ai kingjénne ntsja Jesu tachjuún. Ta kuihi chubó tsasin naxu ngáha kó kits'intsjoho Ntjaná. ¹⁴ Tunga kama kjahán ra nda k'akuhú ni'ya sinagoga, at'aha nistjin nkjún nga kits'ínkíhí Jesu tachjuún. As'ai b'a kitsúhu xuto:

—Jun nistjin tijná nga ma n'exá. Kui nistjiun nibó nga n'enkinuu, najmi tu nistjin nkjún.

¹⁵ Tunga b'ihí kitsú Jesu:

—Ji tsjohónuu bakuchjú xi nkú ts'in yankjún Ntjaná! ¿A najmi chjunndáyanú chu xi tinnuu nga nistjin nkjún nga bankín n'ek'iu ntá? ¹⁶ Tachjün ta ntjehe ntje cháná Abraham maha, xi ja tjihin tj'ion jan nú nga Satana y'et'a'yúhun nga kitsjá ch'ihin, ¿a najmi tjihín ni nga chjunndáya nga nistjin nkjún?

¹⁷ Nk'ie nga b'a kitsú Jesu, kama subaha ngayjee já kontraha. Tunga máha xuta nkjiun, kama tsjoho ngayjee kjuankjún xi tít'sín Jesu.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'ínchjén nku k'un mostasa

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸ As'ai b'i kitsú ya Jesu:

—¿Mí nihi xi b'a joyaha xi nkú ts'in batéxuma Ntjaná? ¿Mí nihi xi k'uejña chubayahana? ¹⁹ Kui xi b'a joyaha nku k'un mostasa xi jakj'á nku nda kó y'éntje jñáha. As'ai kisá k'uun kó nku yá tu chánka kama, kó nisee j'ai ts'innda'á nubaha tjiaha yóo.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'ínchjén na'yu sahan ninkuan

(Mt. 13:33)

²⁰ As'ai ta kinchja ngáha Jesu:

—¿Mí nihi xi k'uejña chubayakohona xi nkú ts'in batéxuma Ntjaná? ²¹ Kui xi b'a joyaha na'yu sahan ninkuan xi jakj'á nku tachjuún kó kits'íntjinko tse nkuan ninkuan. As'ai tsijin ngatentee na'yu.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'ínchjén nku ankjua

(Mt. 7:13-14, 21-23)

²² Nk'ie nga tít'sín niyá Jesu nga tífi nanki Jerusalem, tsakúya ts'ihin éhen Ntjaná má xi tjehe nga tí'fa, nanki i kó nanki xixi. ²³ As'ai b'a kitsú nku xi kingjásjaiyaha Jesu:

—Ji Nda maestru, ¿a chuba maha xi n'ek'anki?

²⁴ B'i kitsú Jesu:

—N'e kjuayúhun ruu yjonuu nga titjás'oon ankjua ntsjýoo. At'aha tixinyanuu nga nkjin nkjún maha xi kama mjehe kjuas'en yo, tunga najmi kamahá ra. ²⁵ Nk'ie nga kuisintjen

nda xi ts'e ni'yoo ko k'uéchja ankjuo, jun xi kabincho natsin jan n'ekjano ankjuo nga b'a kuixiún: "Ji nda ntia, chjux'áni ankjuo." Tunga b'ahá kuitsunuu: "Najmi be yáha jun." ²⁶ As'ai b'a kuixiún: "Yanáá xinkia. Niyáténi tsakuyái éhen Ntíaná." ²⁷ Tunga b'ahá kuitsunuu: "Ja b'a kuaxinnuu nga najmi be yáha jun. Tiyú t'axín tentenú, jun xi ch'on kin'o."

²⁸ Yo ch'jú ko kujichó ni'yun nk'ie nga choo nga ntje cháná Abraham, Isaac ko Jacob ko ngayjee já profeta tjintu má batéxuma Ntíaná. Ko máha jun, kujich'onsjenuu natsiun. ²⁹ At'aha tu má xi tjeheén ni nibaha xuta nga kj'uaí s'í xi kama má batéxuma Ntíaná. ³⁰ Tjín xuta xi yjanki nd'ai, kui xi tjun kama ngaha, ko tjín xi tjun nd'ai, kui xi tsjénki.

B'i kitsú Jesu nga kinchjanijmíyaha nanki Jerusalen

(Mt. 23:37-39)

³¹ Ta kuihi chubo tjín já fariseo xi j'aisehe Jesu ko b'a kitsúhu:

—Xin t'in, at'aha Herode Antipa mjehe ts'ínk'iehin.

³² B'i kitsú Jesu:

—B'a tankínk'ihuun nda maña xi b'a tjíun: "Chasei. Nd'ai ko ndyjunni k'onsje jánindoo ko ts'innkihí xuta, ko nistjin xi ma jahan kama ndjuúna xána." ³³ Tunga tjíin ni nga ts'inndjaá niyána nd'ai ko ndyjunni ko nkiní nga kfián nanki Jerusalen. At'aha najmi kama xin nanki kuayá nku nda profeta.

³⁴ Jjun xuta Jerusalen, xi n'ek'ion já profeta ko b'ohoo ndjio xuta xi n'e nibásenuu! Ja tu nkjihín niyá kama mjena nga k'uentúkúnuu xi nkú ts'ín xanto nga b'énkinka ntíhí, tunga najmi kin'e yunú! ³⁵ Nd'ai ni ma, ja s'ejña masen antenuu. An b'a tíxinnuu nga najmi ta chahanú santa nkúhu nga kujichú nistjin nga b'a kuixiún: "¡Kakjanínk'a Ntíaná xi nibáha ngajoho!"

14

B'i kama nk'ie nga ngji kjine niñu Jesu ni'yaha nku nda fariseo

¹ Nku nistjin nkjún niñu ngji kjine Jesu ni'yaha nku nda k'aku fariseo. Kikuntá 'maha jóo kui chubo. ² Ta kabasinjña yo nginkun Jesu nku nda xi xkaí tíinchaha. ³ As'ai kinchjako Jesu já maestruhu kjuatéxumoo ko já fariseo:

—¿A ma n'enkihí xuta xi uhun nga nistjin nkjún, a ra najmi?

⁴ Tunga najmi kinchjahá jóo. As'ai Jesu kits'insihin nda uun, kits'innkihí ko kits'ínkji ngáha ni'yaha. ⁵ As'ai ta kinchjakohó ngáha jóo nga b'i kitsúhu:

—Tsa ntíhí ko tsa turuhu nku xi síjñajinnuu kujineya nku ntá tixa nk'ie nga nistjin nkjún, ¿a najmi tjen'yún k'uasjehín?

⁶ Najmi kinchja jóo, at'aha najmi be nkú kuitsu.

⁷ Ja kamo, nk'ie nga kkie Jesu xi nkú ts'ín tíf'ájin xuta xi kama ñjakú yo ante xi tíincha tíjuun nga tít'entut'á yámixoo, as'ai y'éjña chubayahá nga tsakúya. B'i kitsúhu:

⁸ —Tsa tjín xi kuitsuyahi nga k'úin nku s'í kjuabixan, najmi tu ante xi síjña tíjuun binchin. At'aha tsa tu ahá ni kj'uaí nku xi ta kik'inyaha nga kj'uaí s'íu xi 'yún yankjún sa nga ji, ⁹ tsa as'ai b'a kj'uaí tsuhi nda xi tít'asje s'íu: "Ndai tjehin má kabinchin", kui nga kama suba ts'ihin ri nk'ie nga k'úinnchin ante xi fekuu. ¹⁰ Ni xi n'ení tsa tjín xi kuitsuyahi nga k'úin nku s'í, t'ihinnchin ante xi fekuu, tu xi b'a kj'uaí tsuhu ri nda xi kitsúyahi nga kjúái s'íu: "Ji nda amigo, t'ihinnchin nku ante xi tjíña k'aku." B'a ts'ín sakúhu ri kjuachánka nginkun ngayjee xi k'úéntut'ákohi yámixoo. ¹¹ At'aha tu yáha ni xi k'uasje nk'a suba yjoho, kui xi chajnuha. Ko xi k'uasje nimakjua yjoho, kui xi sakúhu kjuachánka.

¹² Ko ta kinchjako Jesu nda xi kitsúyaha nga kj'uaí kjine niñu. B'i kitsúhu:

—Nk'ie nga s'í n'esjei, najmi tu já xi nda nchjakohi chubaihi, ta ndaha já nts'ei, ta ndaha já xinkí, ko ta ndaha já nchiná xi tjintut'á tiñahi. At'aha tsa b'a n'ei, kui jóo kuinchja

ngajoya ngáha ri kō b'a ts'ín kuitju chjíhi ni xi kik'aihi. ¹³ Ni xi n'ení nk'ie nga s'í n'esjei, xuta x'an chubaihi, xi nimaha, xi najmi ma fi kō xi ka. ¹⁴ B'a ts'ín nda kamataihinni. At'aha xuta xu'bi najmi kamaha tsjá ngajoya ngáha ri ni xi kjuaihi, tunga kama chjíhi ri nistjin nk'ie nga kjuaiya ngáha ra ngabayoo xuta xi naxu y'entu.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén nku s'í chánka xi ts'asje nku nda

¹⁵ Nk'ie nga kint'é ni xu'bi nku nda xi ta kab'ejnat'ako Jesu yámixō, as'ai b'a kitsú:

—Á b'a nda tjihin ts'e xuta xi k'úéntujihin s'í chánka xi kama má batéxuma Ntíaná!

¹⁶ As'ai b'a kitsúhu Jesu ndo:

—Nku niyá nku nda ts'asje nku s'í chánka kō nkjin nkjún xuta kits'ínkint'é nga kjuaisehe. ¹⁷ Nk'ie nga ja tsichu chuba, as'ai kits'ínkji nku nda musuhu ndo. “Nibó, at'aha ja tjinda ngayjee nichinee”, kitsúhu xi incha kin'ekint'é nga kjuai s'í. ¹⁸ Tunga ngayjee jóo incha tsanki nga n'e'yún tak'uhun. “As'ai kuak'atsená nku jná kō tjihin nga kfínsehe. Tíbankihi nga n'e'yún tak'unní”, kitsú nda xi tjun kik'inyaha. ¹⁹ “As'ai kuak'atsená te turu bakján nanki. Tífikjut'ayá chu. Tíbankihi nga n'e'yún tak'unní”, kitsú ngá kjuai nda. ²⁰ “As'ai kuixanná, kui kjuaha nga najmi kama kfíhinna”, kitsú ngá nda xi ma jahan.

²¹ Kik'óya ngáha nda musu kō kitsúyaha nda ntiaha ngayjee ni xu'bi. As'ai kama kjahan nda xi ts'e ni'yoo. “Kitsa t'in ajin nantio kō niyáté xi tjín nanki xu'bi. Nibáko ei xi x'ahan, xi nimaha, xi kaha, kō xi najmi ma fi”, kitsúhu nda musuhu. ²² Askahan b'a kitsú nda musu: “Ji nda ntia, ja kuats'intjusan xi nkú nga kuakixín, tunga tjihin sa ante.” ²³ As'ai b'a kitsú ndantio: “T'in aya niyoo kō ante xi xi tjindai ei. N'e kjuayúhun ri xuta nga kjuas'en ei, tu xi tséhe ni'yaná. ²⁴ At'aha an b'a tíxinnu nga ndaha nku xuta xu'bo xi kixinya tíjuhun najmi kjine ni xi y'endá.”

B'i ts'ín kitsúya Jesu ni xi tjihin nga tjun ts'íinnkjink'un xuta xi mjehe tsjénkihi (Mt. 10:37-38)

²⁵ Nkjin nkjún maha xuta xi tjénkihi Jesu. As'ai kits'ínk'ótjiyak'un kō b'a kitsúhu:

²⁶ —Tsa tjín xi tsjénnkina, tjihin nga 'yún ts'íin mjena nga na'mihi, naaha, chjuúhun, ntíhi, já nts'e, jminchjín nichja, kō santaha yjohō. Tsa najmi b'a ts'íin, najmi tsuhu ra nga kama xuta ni'yakuyána. ²⁷ Xi najmi títsjáha yjohō nga tsjénnkina santaha tsa kuayá ngat'ana, najmi tsuhu ra nga kama xuta ni'yakuyána.

²⁸ Tsa nku xi tjíñajinnu mjehe ts'íinnda nku torre, ¿a najmi tjuhún k'úéjña nga ts'íinxki nkú tjín ni xi kfet'aha, tu xi skuehe tsa tjíñaha ni xi machjéhen nga ts'íindjuú niu? ²⁹ At'aha tsá ts'íinnda tuts'in xjóo kō askahan najmi kuichúkuaha nga ts'íindjuú niu, as'ai ngayjee xuta xi skuehe nga b'a ts'íin kuajnukiehe. ³⁰ B'i ngján b'a kuitsu: “Nku xá kik'atuts'ihin kui ndai, tunga najmi tsichukjuahá ra nga kits'íindjuú.”

³¹ Kō tsa nku nda rej xi tjíñaha te mij já jun mjehe ngjuai kjánko kjuai nda rej, ¿a najmi tjuhún k'úéjña nga ts'íinnkjink'un tsa kuichúkuaha nga kjánko nda rej xinkuu xi nibáko kan mij já jun xi ts'e? ³² Kō tsa behe k'un nga najmi kuichúkuaha, as'ai ts'íinkji já chjine'én xi ts'e xi má nga kuankihi kjuajyu nda rej xinkuu nk'ie nga kjin tjen sa. ³³ Kui b'a maha, tu yáhá ni xi tjíñajinnu xi najmi k'úéjña ngayjee ni xi tjihin, kui xi najmi tsuhu ra nga kama xuta ni'yakuyána.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén sihin naxo (Mt. 5:13; Mr. 9:50)

³⁴ Nda naxo, tunga tsa ndyja nga'yúhun, ¿nkú ts'ín kama ntia ngáha? ³⁵ Najmi ta chjíhi ra. Najmi kama n'echjén xi nkúhu tsa ninte kō ta ndaha tsa n'etjijihin abono. Tu ngjuaiyahá sa natsin ján. Xi tjen tjabaxínju, katasínju.

15

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'inchjén nku chutsanka xi kindyja
(Mt. 18:10-14)

¹ Nkjín já xi f'áchjintjai ch'á nga ts'inxát'aha já Roma ko xuta xi najmi naxu ts'intjusun kjuatexumaha Moise kama ñjakút'aha Jesu nga j'aisínñjuhu. ² As'ai kinchjayanehe já fariseo ko já chjine'éhen kjuatexumoo nga b'a kitsúhu xinkjín:

—Kui ndai ts'ínkjáihin ko kjineko niñu xuta xi najmi naxu ts'intjusun kjuatexumoo.

³ B'i kitsú Jesu nga y'éña chubayaha:

⁴ —Tsa tíñajinnuu nku xi tínchaha unchan chutsanka, tsa ndyaha nku, ¿a najmi kuincháhá xi cháte ko yachán ñjoo ajin jñoo ko ngjuaingisjai xi kandyjoo santa nkúhu nga sakúhu? ⁵ Ko nk'ie nga sakúhu chu, tsjo kamaha nga ngjuásun tjia. ⁶ Nga kj'uaí ni'yaha, kuinchja ñjaha já xi nda nchjakoho ko já xi tjintut'á tiñaha. “N'etsjokonú, at'aha ja kuasakú ngáhana chutsanka xi kandyjana”, kuitsuhu.

⁷ 'B'a tíxinnuu nga b'a ta ts'in 'yún s'e sa kjuatsjo ndjiojmi ján nk'ie nga nku xuta ngatitsun fikj'áha ra animaha nga cháte ko yachán ñja xuta xi naxu nginkun Ntíaná, xi najmi tíhin nga ngjuaikj'áha ra animaha.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'inchjén nku toon xi kindyja

⁸ Ko tsa nku tachjuún tíñaha te toontaba, tsa ndyaha nku, ¿a najmi k'uétihí nku nd'í ko kjécha ni'yaha nga kuangisjái sisin santa nkúhu nga sakú ngáha ra toohon? ⁹ Ko nk'ie nga sakúhu, as'ai kuinchja ñjaha jminchjín xi nda nchjakoho ko jminchjín xi tjintut'á tiñaha. “N'etsjokonú, at'aha ja kuasakú ngáhana toontaba xi kandyjana”, kuitsuhu. ¹⁰ B'a tíxinnuu nga b'a ta ts'in s'e kjuatsjo ajihin ntítsjehe Ntíaná nk'ie nga nku xuta ngatitsun fikj'áha ra animaha.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'inchjén nku na'mi xi kits'ínkjáin ngáha ra ntíhi

¹¹ B'i kitsú sa Jesu:

—Nku nda kis'ejñaha jo já. ¹² Nda xi kjintíu kinchjako na'mihi: “Ji na'mi, k'uainí ni xi kanéna”, kitsúhu. As'ai tsakjánya ndo ni xi tíhin nga kitsjáha ntíhi. ¹³ Askahan nga ja j'a chuba nistjin, as'ai tsatéña nda xi kjintíu ngayjee ni xi kik'aihi ko ngji nku nanki t'axín kjin nga kik'a toon xi kisakúhu. Yo kits'ínkje tiya toohon nga kits'ínju kits'int'a. ¹⁴ Tunga nk'ie nga ja kits'ínkje ngayjee toohon, tu nkúhú kjintíá xi tu xí 'yúhún kama nanki xu'bo ko kikié kjintíá ko kui. ¹⁵ As'ai ngjinki xáha nku nda xi tíña nanki xu'bo, as'ai kits'ínkijhi ndo má tíncha chinkaha tu xi ts'ínkjehen chu. ¹⁶ Mjehé kjine ni xi tíncha kjine chínko, tunga najmi ch'a xi kitsjáhá ra niu.

¹⁷ Tu chahán kama chubayaha ni xi kits'in, kui nga b'i kitsúhu: “Nkú tjin maha já xi ts'in xánta ni'yaha na'mina xi tób'anki tímaha nichine. Ko máha an, ei tibaya kjintíá. ¹⁸ Tu sahá kfínse ngáha ra na'mina ko b'a xíhin: Ji na'mi, tjenna jé nginkun Ntíaná ko nginkuin. ¹⁹ Najmi ta an tsuhuna tsa ntíhi k'úinní. Tu sahá katumahi an xi nkú joyaha nku nda musu xi ts'ihin xánta.” ²⁰ As'ai kits'in niyá ndatiu nga nibase ngáha ra na'mihi. Kjin tjen sa nk'ie nga kikiéhe na'mihi ko kama nimaha. Tsangatsanka nga ngjitsubakjá ntíhi ndo ko kikjexu'ba. ²¹ As'ai b'a kitsú ndatiu: “Ji na'mi, tjenna jé nginkun Ntíaná ko nginkuin. Najmi ta an tsuhuna tsa ntíhi k'úihinní.”

²² Tunga b'ahá kitsú na'mihi ndatiu nga kinchjako já musuhu: “Kitsa nibáko najyun xi 'yún nda ko n'engjo ntína, ko ta t'eyohoo najnú ntsja nku stjink'un, ko tjayohoo tjabaxínté. ²³ Nku turu xunkú xi 'yún chánka nibáko ko n'ek'ion. Chínéé ko n'esjee s'í. ²⁴ At'aha ntína xu'bi nkú joyaha tsa ja k'ien ja kj'úáíya ngáha ra. Kui xi kindyja ja kuasakusjái ngáha.” As'ai nku s'í incha kik'asje.

²⁵ Máha nda xi chóo, jñá kafí. Nk'ie nga kik'óya ko j'ai tiña ni'yoq, kint'é nga suun tífane ko nga tíncha tenki xuta. ²⁶ As'ai kinchjaha nku nda musu ko kingjásjayaha mí nihi xi

tíma. ²⁷ B'a kik'ihin: “Nda nts'ei ja kaf'ai ngáha ko na'mihí katsjá kjuá nga kan'ek'ien nku turu xunkú xi 'yún chánka, at'aha nda tjihin ndo nga kuats'ínkjáin ngáha ra.” ²⁸ Kama kjan nkjúhun nda xi chóo nga santaha najmi ta mjehe ra kjuas'ehen ayoo. Kui nga tsitjusehe na'mihí ko tsankihí nga kjuas'en. ²⁹ Tunga b'ahá kitsú ndo: “Yai, té, xi nkú ts'in nkjin nú tjihin nga títs'inxát'aha ko tehente tint'e'éhen, tunga ndahachí nku niyá najmi kje 'bainí nku chutentsu ichí xi k'uasjékhona s'í já xi tjohó an. ³⁰ Tunga nk'ie nga kj'uai ntíhi xu'bi, xi kits'ínkjeko jminchjín skóo ni xi kik'aihi, kan'ek'ieihin nku turu xunkú chánka.”

³¹ 'As'ai b'a kitsú na'mihí: “Ji ntína, tehente tinchunkoní ei, ko ngayjee ni xi tjinna ji ts'i. ³² Tunga nd'ai tjihin nga n'esjee s'í ko n'etsjaá, at'aha nda nts'ei nkú joyaha tsa ja k'ien ja kj'úáya ngáha ra. Kui xi kindyja ko ja kuasakúsjaí ngáha”, kitsú.

16

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'ínchjén nku nda musu xi najmi naxu ngjiko xáha

¹ B'i kitsú ya Jesu nga kinchjako xuta ni'yakuyáha:

—Yejña nku nda nchiná xi kitsjá xáha nku nda musuhu tu xi kuasehe ra ni xi tjihin. Kik'inyaha nga nda musu títs'ínkje tiya ni xi kits'ínkjas'ehen nga kuasehe. ² 'As'ai kinchjaha nda musu ko b'a kitsúhu: “¿Á b'a tsu én xi tint'ehe? N'ekjas'enni kuenta xá xi tin'ei, at'aha najmi ta ji chasehe ri ni xi tjinna.” ³ 'As'ai kits'ínkjink'un nda musu. B'i kitsú: “¿Mí nihi xi ts'ian ei ni, at'aha ja títs'ínkje xána nda ntiana? Najmi kuichúkuana tsa xá ndjá ts'ian ko subana tsa chje kuankia. ⁴ Ja be mí nihi xi ts'ian tu xi ts'ínkjáihinna xuta ni'yaha nk'ie nga ja kje xána.”

⁵ 'As'ai kinchjaha nga nkúnkú já xi tjehe ts'e nda ntiaha. “¿Nkú tjin tjehe ts'e nda ntiana?”, kitsúhu nda xi tjun j'aisehe. ⁶ “Unchan ndjii seti”, kitsú ndo. B'a kitsú nda musu: “Á xujun xi tjit'a xkihí ni xi tjehe ei. Kitsa tinchin, tu saha tu chatehé t'et'ai.” ⁷ 'As'ai b'a kitsú ngáha kj'ai: “Ko ji, ¿nkú tjin tjehe?” “Unchan kusta tuniñu”, kitsú nda xu'bi. B'ahá ta kitsú ngáha nda musu: “Á xujun xi tjit'a xkihí ni xi tjehe ei. Tu saha tu chate ko katéhé t'et'ai.”

⁸ 'As'ai nda ntiaha nda musu ch'onk'un xu'bi kama nkjúhun nga 'yún nkjink'un ndo nga b'a kits'ín. At'aha xuta xi ts'e asuntee 'yún tjin saha kjuankjink'un xi nkú ts'in b'éndako xinkjín nga xuta xi ts'e má ndzjeen. ⁹ Ko an b'a tixinnuu. N'e chjón kjuanchiná xi tjin asunte ngatitsuin nga kuiskoko xuta, tu xi kas'ehenuu xuta xi nda kuinchjakonuu. B'a ts'in nk'ie nga kfeko asuntei kjuanchináha, n'ekjainnuu má nga kuintsuba síun.

¹⁰ Xi kixi fiko nga ts'intjusun ni xi ichí, kui xi ta naxu fiko nga ts'intjusun ni xi tse. Ko xi najmi kixi fiko nga ts'intjusun ni xi ichí, kui xi ta najmi naxu fiko nga ts'intjusun ni xi tse. ¹¹ Kui b'a maha, tsa najmi kixi kuankinkoo nga chasohó kjuanchiná xi tjin asunte ngatitsuin, ¿yá xi tsjánuu nga chúnnto kjuanchiná xi ndoo? ¹² Tsa najmi kixi kuankinkoo nga chasohó ni xi ts'e xi kj'ai, ¿yá xi tsjánuu ni xi ts'ajun? ¹³ Ndaha nku nda musu najmi ma ts'inxát'aha jo já ntia. At'aha nku xi ts'ín unkie ko nku xi ts'íntjo, ko a ra ts'ínxát'a sisihin nku ko ch'on ts'in kuasehe xinkuu. Kui nga najmi kama n'exát'aha ruu Ntiana ko kjuanchinoo.

¹⁴ Tunga já fariseo, kui xi 'yún tsjohó toon. Kui nga tsajnukiehe Jesu nk'ie nga kint'é ngayjee ni xu'bi. ¹⁵ 'As'ai b'i kitsúhu Jesu jóo:

—Xuta nda n'esjo yjonuu nginkun xuta, tunga Ntiana há be xi nkú ts'in tjintuyá animanuu. At'aha ni xi benkjún xuta tu ts'ihí maha Ntiana nga basehe. ¹⁶ Jet'a xáha ni xi kis'et'a kjuatexumoo ko ni xi tsakúya já profeta nistjin nga j'ai Jua Bautista. Kui nistjiun kik'atuts'ihin ra nga títs'enjmí nga Ntiana xi batexuma ko xuta títsjá nga'yúhun yjohó nga tífas'enjin nga Ntiana xi kuatexumaha. ¹⁷ Tunga ta chjhi ra kjuatexumoo. Najmi 'ni tjin tsa ndyjajihin sén nk'a ján ko t'anankiu nga nku ntu ichíhi kjuatexumoo ndyjat'a.

*B'i ts'in kinchjanijmíyaha Jesu kjuabixoon**(Mt. 5:31-32; 19:1-12; Mr. 10:1-12)*

¹⁸ Tu yáhá ni xi k'ujéña chjuúhún kō kuixanko kj'ái tachjuún, kui xi t'ibangane kjuabixan tjuhún. Kō xi kuixanko ngáha tachjuún xi y'éjñaha x'ihín, kui xi ta t'ibangane ni xi 'mihí kjuabixan.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'inchjén nku nda nchiná kō nku nda x'an

¹⁹ Y'ejña nku nda nchiná xi bja najyun xi 'yún chjí kō najyun xi tsjo k'un kō ngayje nistjin tsjo ts'in b'asje s'í. ²⁰ Ta y'ejña ya nku nda x'an xi 'mi Lazarō, xi kitsejñuhú ra tsé kō xi fajñastiu ankjua ni'yaha nda nchinóo. ²¹ Kui nda x'on ni xi un b'éhe k'un nga kjine t'ía xi xi bixuntunkí kinte yámixaha nda nchinóo. Kō santaha nañóo f'aik'uhún nga kjineju tséhe. ²² Tu k'iehén nda x'on kō ntítsjee ngjikohō ante xi má nga tíña ntje cháná Abraham, kō ta k'ien nda nchinóo kō ngjiyanji. ²³ Nk'ie nga un tibehe nda nchinóo ngak'ien, tsasenjinki kō kieke nga kjin tíña Abraham kō nga Lazarō kab'ejñat'aha.

²⁴ As'ai kikjintáya nda nchinóo nga kinchja: “Ji na'mi Abraham, katuma nimañi an. T'exái Lazarō nga kats'ínk'anchiku najnú ntsja kō kanibá ts'ínk'anchi njá. At'aha 'yún nkjún un tíbena ei ajin nd'íi”, kitsú. ²⁵ Tunga b'ahá kitsú Abraham: “Ji ntína, n'ekj'áitsjein nga tsjo ts'in tsinchin asuntee kō Lazarō kjuanimá j'aniki. Tunga nd'ai tíhín kjuajyu kō ji un tibehe. ²⁶ Kō nku t'ikjá ya. Nku tixa chánkantsú tjenchja masen yaná. B'a ts'in najmi ma f'atikjáha xi tjintu ei xi mjehe ngjuai ján kō ta ndaha xi tjintu ján najmi ma f'atikjá nga kj'uai ei.”

²⁷ As'ai ta kinchjahá ngáha nda nchinóo: “Tíbankihi, na'mi, nga n'ekjí Lazarō ni'yaha na'mina. ²⁸ At'aha un maha já nts'é. Katjitsúyaha tu xi najmi kō kui kj'uaihi ante xu'bi má nga un tibehe xuta”, kitsú ndo. ²⁹ Tunga b'ahá kitsú Abraham: “Tíñaha já nts'ei kjuatéxumaha Moise kō xujun xi y'et'a já profeta. Kui xi kant'é éhen”, kitsú. ³⁰ As'ai: “Najmi, na'mi Abraham. Tunga tsa t'ín xi kj'uaiya ngáha ra ngabayoo kō ngjuaisehe já nts'é, ngjuaikj'áha ra animaha”, kitsú nda nchinóo. ³¹ Tunga b'ahá kitsú Abraham: “Tsa najmi tint'é éhen ni xi y'et'a Moise kō já profeta, ta najmi kama chubayaha ndaha tsa t'ín xi kj'uaiya ngáha ra ngabayoo.”

17*B'i ts'in kinchjanijmíyaha Jesu xuta xi ts'ínkijnejin jé xuta xingisoo**(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)*

¹ B'i kitsú Jesu nga kinchjako xuta ni'yakuyáha:

—Tjihin nga s'e ni xi ts'ínkijnejihín ngatitsun xuta, tunga, jnima rú ts'íhín xi ts'ínkijnejin ngatitsun xuta xi kj'ái! ² Tu sahá ra ngandaha xi b'a ts'íiún tsa s'et'a 'yúnt'a kásin nku ndjio chánka kō chjanikj'ajin ntáchak'uún, kintehe ni nga ts'ínkijnejin ngatitsun nku ntí ichí xi nkúhu xu'bi. ³ Chúhún yjonuu.

'Tsa nda nts'ei títs'ín ngatitsun, chubakoi nga najmi nda títs'ín. Tsa ngjuaikj'áha ra animaha, n'endyjat'aihi. ⁴ Tsa yatu niyá ch'on ts'ínkiohi nga nku nistjin kō tsa yatu niyá: “Tífikj'aha ra animana, n'endyjat'aní”, tsa kuitsuhi, n'endyjat'aihi.

⁵ As'ai kinchja já postru:

—Tisinkoni tu xi 'yún s'ejin sahaní Ntjaná.

⁶ B'i kitsú Jesu:

—Tsa tu ichí s'ejinnuu Ntjaná xi nkúhu nku k'un mostasa xi 'yún ichí, kama b'a k'úhún yá tu xu'bi: “Tiyú xin ei kō t'ihinsinjñajin ntáchak'uún.” Kuint'é'énnuu yóo.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'inchjén nku nda musu xi ts'intjusun xaha

⁷ 'Tsa nku xi tíñajinnuu tíñaha nku nda musu xi kafikján t'anankiu kō tsa chu kafikunntá, nk'ie nga ja k'ooýaha jñá nda musu, najmi b'a kuitsuhu: “Títjáhanchunt'ái yámixó.” ⁸ B'a ní kuitsuhu: “T'endaní ni xi kjine kō n'esjei najjihín. T'eyaní nichinena

ko ntá xi k'uia, ko askahan kama chinei ko s'i ji.”⁹ Ko ta ndaha najmi tsjáha máb'achjíhi nda musuhu nk'ie nga ja kuats'intjusun xá xi kuatsjáha. ¹⁰ B'a ta ts'in jun, nk'ie nga ja n'etjusun ngayjee xá xi kitsjánuu Ntíaná, b'a ní tixiún: “Já musu ní. Ni xi kik'inni, kui nihi xi kin'ej.”

B'i ts'in kits'innkihi Jesu te já xi k'uhun ch'in fentujnu

¹¹ Nk'ie nga títs'in niyá Jesu nga tífi nanki Jerusalen, j'ajin masen ante Samariá ko ante Galilea. ¹² Nk'ie nga tsichu nku nanki ichí, j'aik'úhun te já xi k'uhun ch'in fentujnu. Kui xi kjint'á tsincha ¹³ nga kikjintáya:

—Ji Jesu, nda maestru, katuma nimahi jin.

¹⁴ Nk'ie nga kieke Jesu jóo, as'ai b'i kitsúhu:

—Tankínkuhu yjonuu já na'miu.

Nk'ie nga tìncha fi jóo, tsitjuxín ch'ihin. ¹⁵ As'ai nku nda xi tjenjihin já xi tee, nk'ie nga kieke nga kama nkihi, kik'óya ko kits'intsoho Ntíaná nga 'yún kikjintáya. ¹⁶ J'aisinkunch'int'aha Jesu nga ixí t'anankiuhú kingjénsten nintaku ko kitsjáha máb'achjíhi. Samariá nibáha nda xi b'a kits'íun. ¹⁷ As'ai b'i kitsú Jesu:

—¿A najmi tehé maha já xi kama nkihi? ¿Má kfihi já xi ñja xingisoo? ¹⁸ ¿Á tu nkuhú nda xu'bi xi najmi ntje Israel tjeheñ ra kuak'óyaha nga kj'uaits'intsoho ra Ntíaná?

¹⁹ As'ai b'i kitsúhu ndo:

—Tisintjein ko t'in. At'aha kuas'ejihin nga Ntíaná kits'in nibána, kui nga kama nkihi ri.

B'i ts'in tsakúya Jesu nkjé kuatéxuma Ntíaná

(Mt. 24:23-28, 36-41)

²⁰ As'ai já fariseo kingjásjayaha Jesu nkjé kuichú nistjin nga kuatéxuma Ntíaná. B'i kitsú Jesu:

—Tunkaán najmi kama chjiji nk'ie nga kuatéxuma Ntíaná. ²¹ Ko ta ndaha najmi b'a kuitsu xuta: “Ei tíña”, ko a ra: “Ján tíña.” At'aha ja tibatéxuma Ntíaná ajinnuu.

²² As'ai b'a kitsúhu xuta ni'yakuyáha:

—Kuichú nistjin nga kama mjenuu nga choo ndaha tsa tu nku ichí nistjin xi s'e nk'ie nga kj'uaí Ntíhi Ndax'iun, tunga najmi chanú. ²³ Tjin xi b'a kuitsunuu: “Ei tíña”, ko a ra: “Ján tíña.” Tunga najmi tu bankinnú ko ta ndaha najmi tu tsjennkíhuu. ²⁴ At'aha xi nkú ts'in ma chji nd'ích'on nk'a ján nga bat'ai, nga ma chji ei ko ma chji ján, b'a ta ts'in kama chji Ntíhi Ndax'iun nistjin nk'ie nga kj'uaí ngáha. ²⁵ Tunga tíjuhún tihin nga un nkjún skuehe ko nga xuta xi tjin nd'ai najmi ts'íinkjáihin.

²⁶ Xi nkú kama nistjin nga y'ejña Noe, b'a ta kama nistjin nk'ie nga kj'uaí ngáha Ntíhi Ndax'iun. ²⁷ Kui nistjiun tìncha kjine ko tìncha 'bi xuta. Tìncha bixan ko tìncha ts'ínkixan ntíhi. B'a tìncha ts'in santa nkúhu nga tsichu nistjin nga jas'en Noe tsutsu chánko, ko tu ni xí kik'ahá ts'í ko jesunjin ntá ngayjee xuta. ²⁸ Ko b'a ta kama nistjin nga y'ejña Lot. Tìncha kjine ko tìncha 'bi xuta. Tìncha b'atse ni ko tìncha batéña ni. Tìncha b'éntje ko tìncha ts'ínnda ni'ya. ²⁹ Tunga nistjin nga tsitju Lot nanki Sodoma, nibajen nk'a ján nd'í ko sufrí nga tsixuntu t'anankiu. Jesun ngayjee xuta. ³⁰ B'a ta kama nistjin nk'ie nga kuakúchji yjoho Ntíhi Ndax'iun.

³¹ Kui nistjin xu'bo, xi kab'ejñasun nk'a ni'yaha najmi tu kuitjujen nga kj'uaík'asje ni xi tjinu aya ni'yaha. Ko xi kafi jña najmi ta kats'óyaha ni'yaha. ³² N'ekj'áitsjohoon yjonuu ni xi kamat'ain chjuúhun Lot. ³³ Tu yáha ni xi mjehe ts'íink'aniki suba yjoho nga k'úejña tík'un, kui xi tu sahá kuayá. Tunga xi kuayá, kui xi tu sahá n'ek'aniki. ³⁴ An b'a tixinnuu. Kui nistjen xu'bo jo xuta xi kjintusún nku kama, nku chjúbé ko xinkuu s'ejña. ³⁵ Jo jminchjín xi tìncha ot'áha xinkjín, nku chjúbé ko xinkuu s'ejña. ³⁶ Jo já xi kafi jña, nku chjúbé ko xinkuu s'ejña.

³⁷ B'a kitsú jóo:

—Ji Nda Ntia, ¿má xi tjeheñ b'a kamoo?

B'i kitsú Jesu:

—Yaha nga má kjiña nku yjoninte k'ien, yo ma ñjakú chálíkíe. B'a ta ts'in chaha nga kj'uaí Ntíhi Ndax'iun.

18

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'inchjén ni xi kits'ínko nku nda jue nku tachjuún xi ja k'ien x'ihin

¹ As'ai Jesu y'ejña chubayahá xuta ni'yakuyáha nga tsakúyaha nga tjihin nga tehente kuinchja Ntíaná ko nga najmi ts'ínkjehe k'un. ² B'i kitsúhu:

—Nku nanki y'ejña nku nda jue xi najmi benkjún Ntíaná ko ta ndaha najmi nusihin xuta. ³ Yo ta y'ejña nku tachjuún xi ja k'ien x'ihin. Kui xi fisehe nda jue nga b'a tsuhu: “Kixi n'ení kjuá xi tjínkona chá kontrana.” ⁴ Nkjin nistjin j'a nga najmi kits'ihin kjuá tachjuún. Tunga askahán ni kits'ínkjink'un: “Ndaha tsa najmi benkján Ntíaná ko najmi nusinna xuta, ⁵ tunga tu nku títs'ínstihína tachjiin. Kui nga tu sahá kixi ts'ihin ra kjuá tu xi najmi ts'ínkjehe kjuatsentana nga kj'uaíse tehentena.”

⁶ B'i kitsú sa Nda Ntíaná Jesu:

—Nda tasinñju ni xi kitsú nda jue ch'onk'un xu'bi. ⁷ Ntíaná, ¿a najmi kixihí ts'ihin kjuá xuta xi j'ájin, xi nistjin nistjen nchjakoho? ¿A ts'ínk'andayahá nga kuasinko? ⁸ B'a tíxinnuu nga ntjuúhun ts'ihin kjuá xuta xi ts'e. Tunga nk'ie nga kj'uaí ngáha Ntíhi Ndax'iun, ¿a sakú saha asuntee xuta xi s'ejihin Ntíaná?

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'inchjén nku nda fariseo ko nku nda xi f'áchjintjai ch'á

⁹ Ta y'ejña chubayahá Jesu nga tsakúyaha xuta xi b'a maha nga naxu tíncha ts'in nginkun Ntíaná maha, tunga najmi ndahá ts'in basehe xuta xingisoo. B'i kitsúhu:

¹⁰ —Jo já ngji nchjako Ntíaná má ma natsihin ninku, nku xi nda fariseo ko nku nda xi f'áchjintjai ch'á nga ts'ínxát'aha já Roma. ¹¹ Nda fariseo b'i ts'in kinchjako Ntíaná nga ngandaha kinchja nk'ie nga kabasinña ndju: “Ji Na'mi, títsjaha máb'achjí at'aha najmi b'a k'an xi nkú k'un xuta xi k'oo, xi ndyjé ts'in, xi ch'onk'un, xi b'at'aha chjuúhun. Ko ta ndaha najmi b'a k'an xi nkúhu nda xu'bi xi f'áchjintjai ch'á. ¹² Jo niyá nga tuntjóo bátejña kjintía ko nku tíkjá ngayjee ni xi ts'in ngana tsja chje.”

¹³ Tunga nda xi f'áchjintjai ch'á kjin tsasinña ko santaha najmi ma k'un tsa nk'a ján kuasenjinki. Tu kik'onayahá 'mehe nga b'i kitsú: “Ji Na'mi, katuma nima hi an nga jé tjenna.” ¹⁴ An b'a tíxinnuu. Nku nda xi naxu kama ndai nginkun Ntíaná nk'ie nga kik'óya ngáha ni'yaha. Najmi b'aha nda xinkuu. At'aha tu yáha ni xi k'uasjenk'a suba yjoho, kui xi íchí kama nginkun Ntíaná. Ko xi k'uasje nimakjua yjoho, kui xi sakúhu kjuachánka.

B'i ts'in nda kinchjane Jesu jánti xiu

(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

¹⁵ As'ai incha j'aiko xuta ntíhi tu xi Jesu ngjuénnehe ra ntsja. Tunga nk'iehé nga kieke já ni'yakuyóo ni, b'a kitsúhu xuta nga najmi b'a incha ts'ín. ¹⁶ Tunga kinchjahá ra Jesu jóo ko b'i kitsúhu:

—Tjehenntoho jántiú nga kanibásena. Najmi tu jun b'ech'óho. At'aha xuta xi b'a ts'in tjintuyáha xi nkú joyaha jánti xi, kui xi tjehe ra nga Ntíaná kuatéxumaha. ¹⁷ Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Xi najmi ts'ínkjáihin nga Ntíaná xi batéxumaha xi nkú ts'in ts'ínkjáihin nku nda chí ni xi 'bahí, kui xi ndahachí najmi kjuas'enjin nga Ntíaná xi kuatéxumaha.

B'i ts'in kinchjanijmíko Jesu nku nda nchiná

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

¹⁸ As'ai nku nda k'aku kingjásjaiyaha Jesu:

—Ji nda maestru, ji xi ndai, ¿mí nihi xi ts'ian tu xi kama ts'ínkjáihin ra nga kúatejña t'ik'un sían?

¹⁹ As'ai b'i kitsú Jesu:

—¿Á an xi nda tí'mihini? Najmi tjín xi ndaha, nku tutuhú Ntjaná. ²⁰ Yai xi nkú ts'ín tjít'a kjuatéxumoo: “Najmi tu biyunéi kjuabixoon. Najmi tu n'ek'iein. Najmi tu ndyjé n'ei. Najmi tu testiyu tsank'a n'ei. Chankjúin na'mihi ko naahi.”

²¹ B'a kitsú ndo:

—Ngayjee ni xu'bo tít'sintjusan santa nkúhu nga ndyjana.

²² Nk'ie nga kint'é Jesu ni xu'bi b'a kitsú:

—Nku ni ndyjat'a sahi. Tateñai ngayjee ni xi tjihin ko tjeihin xuta x'an. B'a ts'ín s'ehe ri kjuanchiná ndjiojmi ján. As'ai nibái nga tsjénkiní.

²³ Tunga nk'iehé nga kint'é ndo éin, kik'ie nusin nusihin, at'aha 'yún nkjún nchiná.

²⁴ Nk'ie nga kieke Jesu nga kik'ie nusin nusihin ndo, b'i kitsú:

—¿Á b'a 'yún 'ni tjihin tsa xuta xi nchiná nkjún kjuas'enjihin nga Ntjaná kuatéxumaha!

²⁵ Tu sahá najmi 'ni tjín tsa nku chu camello kjuas'en tixaha nku nintu nga nku nda nchiná kjuas'enjin nga Ntjaná xi kuatéxumaha.

²⁶ As'ai xuta xi kint'éhe b'a incha kitsú:

—¿Yá xi kama k'uanki ni ma?

²⁷ B'i kitsú Jesu:

—Ni xi ndahachí najmi maha ts'ín xuta, Ntjaná maha ts'ín ni.

²⁸ As'ai b'a kitsú Pedro:

—Xi nkúhu jin, ja y'entui ni xi tjinni ko tjennkíhi nd'ai.

²⁹ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Tu yáha ni xi y'éjña ni'yaha, tsa chjuúhun, tsa já nts'e, tsa xi chaha ko tsa ntíhi at'aha Ntjaná batéxumaha, ³⁰ kui xutai 'yún ts'ati k'uai ngaha ra asunnte xu'bi ko nistjin xi nibá askahan k'uaihi nga k'úentu tik'un sín.

B'i ts'ín ta kitsúya ngaha Jesu nga kuayá

(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

³¹ As'ai ngjiko t'axín Jesu já ni'yakuyá xi te joo ko b'a kitsúhu:

—Tjenñju. Ja títbankiaán nanki Jerusalen. Yo kuitjusun ngayjee ni xi y'ét'a já profeta nga kamaha Ntíhi Ndax'iun. ³² At'aha aya ntsja xuta xi najmi ntje Israel tjeheñ ra n'ekjas'en. Kui xi kuajnikiehe, ch'on ts'íihin, ko kuatétéjnuhu. ³³ K'uéhe ko ts'íink'ien. Tunga nistjin xi ma jahan kj'uaíya ngaha ra ngabayoo.

³⁴ Ndaha nku ni xu'bi najmi kamankjihin já ni'yakuyóo. Najmi be ni xi tinchja Jesu, at'aha kis'ejña 'maha niu.

B'i ts'ín kits'ínkíhi Jesu nku nda ka

(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

³⁵ Nk'ie nga ja títichú tiña Jesu nanki Jerico, nku nda ka kab'ejña andai niyóo nga títbanki chje. ³⁶ Nk'ie nga kint'é ndo nga tí'a nkjún xuta, as'ai kingjásjaiya mí nihi xi tíma.

³⁷ Kik'inyaha nga Jesu, nda xi nibáha Nazaret, tí'a yo. ³⁸ As'ai kikjintáya:

—Ji Jesu, ji xi ntjehe David, katuma nimahi an!

³⁹ Xuta xi yja tíjuun kinchjatikoho tu xi k'uéchja'aha ts'a, tunga tu sahá 'yún kikjintáya sa:

—Ji ntjehe David, katuma nimahi an!

⁴⁰ As'ai tsasin'yún Jesu ko b'a kitsú nga ngjuaichj'a nda ko. Nk'ie nga ja j'ai, Jesu kingjásjaiyaha:

⁴¹ —¿Mí xi mjehi nga ts'ihin?

B'a kitsú nda ko:

—Ji nda maestru, mjena nga kama chjina.

⁴² B'i kitsú Jesu:

—Katuma chjahi. At'aha kuas'ejihin nga Ntjaná kits'ín nibána, kui nga kama nkihi ri.

⁴³ Ta kuihi chubo kama chjhi ndo ko kitsjennkíhi Jesu nga kits'íntsjoho Ntjaná. Ko ta kits'íntsjoho Ntjaná ngayjee xuta xi kieke ni xu'bi.

19

B'i ts'in tsichuk'uhun Zakeo Jesu

¹ As'ai tsichu Jesu nanki Jerico. J'ajin nankiu. ² Yo tíjña nku nda nchiná xi 'mi Zakeo, xi nda k'akuhu já xi f'áchjintjai ch'á nga ts'inxát'aha já Roma. ³ Kui xi mjehe skue yáha Jesu, tunga najmi tímahá ra, at'aha katsehe xuta ko ch'e nkjún ya Zakeo. ⁴ As'ai tsangatsanka tíjuhun xuta nkjiun ko tsiyajnu nku yá xi síjña yo, tu xi skuehe Jesu, at'aha yo tjihin nga kj'ua.

⁵ Nk'ie nga ja tíf'a Jesu yo, tsasenjinki má kji'a ndo ko b'i kitsúhu:

—Ji Zakeo, kitsa títjujein, at'aha ni'yahi tjihin nga ts'inkj'áya nd'ai.

⁶ As'ai kitsa tsitjujen Zakeo ko tsjo kamaha nga kits'inkjáihin Jesu ni'yaha. ⁷ Tunga nk'ie nga kkie xuta ni xu'bi, as'ai ngayjee kinchjayane Jesu nga b'a kitsúhu xinkjín:

—Ni'yaha nku nda xi najmi ts'intjusun kjuatéxumaha Moise kfi ts'inkj'áya.

⁸ As'ai tsasinjña ndju Zakeo ko b'a kitsúhu Jesu:

—Chasei, nda maestru. Tsjaha xuta x'an masen ni xi tjinna. Ko tsa tjín xi ndyjé kits'ihin nga ts'anachaha, ts'ink'óya ngáha ra ñju ñiyá tjihin ni xi jak'aha.

⁹ B'i kitsú Jesu:

—Ja k'uanki nd'ai xuta xi tjintu ni'ya xu'bi, at'aha ta ntjehe ntje chjáná Abraham y'aha ra nda xu'bi. ¹⁰ At'aha Ntíhi Nda x'iun j'aingisjái ko j'ai ts'ink'an ki xuta xi ja kindyja.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'inchjén nku nda xi kitsjáha já musuhu toon xi ts'inxáko (Mt. 25:14-30)

¹¹ Nk'ie nga tímjéñju xuta ni xi tinchja Jesu, as'ai ta y'éjña chubaya ngáha nga tsakúya. At'aha ja tibichú tiña nanki Jerusalem ko b'a tímaha xuta nga akui kuatéxumaha Ntíaná.

¹² Kui nga b'a kitsúhu Jesu:

—Y'eñña nku nda nchiná xi ngji kjin kj'ai nanki tu xi nda rei n'e maha ko askahan k'óoya ngáha. ¹³ As'ai kinchjaha te já musuhu ko kitsjáha toon nga nkúnkú jóo. “N'exáko tooin santa nkúhu nga kjúái ngáhana”, kitsúhu.

¹⁴ Tunga unkiehé ra xuta nankihí ndo ko incha kits'inkji tjennki ndo já chjine'én xi b'a kuitsu: “Najmi mjeni tsa kui ndai xi kama nda reini.” ¹⁵ Tunga kin'e mahá nda rei ndo ko kik'óya ngáha nankihí. As'ai kitsjá kjuá nga chubaha já musu xi kitsjáha toon, tu xi skuehe xi nkú tjín kits'ín nganásun nga nkúnkú jóo.

¹⁶ As'ai j'ai nda xi tjuun. “Ji nda ntia, te tjihin nga kits'ín nganásun toohin”, kitsú.

¹⁷ “Nda tjín. Nda ní ji, nda musu. Naxu kin'etjusuin xá ichí xi kitsjaha, kui nga tsjaha ra nga kuatexumaha ri te nanki”, kitsú nda rei. ¹⁸ As'ai j'ai nda musu xi ma joho. “Ji nda ntia, un tjihin nga kits'ín nganásun toohin”, kitsú. ¹⁹ “Ji xi kuatexumaihi un nanki”, ta kitsúhu nda musu xu'bi.

²⁰ As'ai j'ai ngá kj'ai nda musu. “Ji nda ntia, á toohin ngáha ei. Nku pañu kik'ontikjajian nga y'etjá, ²¹ at'aha tsankjuhun. At'aha kjan ní ji. Chjubéi ni xi najmi ji y'eñnai ko chjusintjein chan xi najmi ji y'entjei”, kitsú. ²² As'ai b'a kitsú nda rei: “Ji nda musu ch'onk'un, ta kuihi én xi kuakixín ts'inkokjuahara. Tsa an xi kjan ko fak'ja ni xi najmi an y'eñná ko kjesintjen chan xi najmi an y'entje, ²³ kui nga, ¿á najmi kin'ekjas'ehen ri toonna já xi be nkú ts'ín ts'inxáko ho toon? Tsa b'a kin'ei, ja ra ts'inkjain ngáha ra nd'ai toonna ko santaha ntíhi nga kjúá”, kitsú.

²⁴ As'ai kinchjako nda rei já xi kabincha yo. “Chjú'ohoo tooon nda xu'bi ko tjohoon nda xi tíjñaha te”, kitsúhu. ²⁵ “Ji nda ntia, ja tíjñaha te toon nda xu'bo”, kitsú jóo. ²⁶ Tunga b'ahá kitsú nda rei: “An b'a tíxinuu. Ngayjee xi tjihin ni, kui xi k'uai saha. Tunga xi najmi tjihin, kui xi chjú'aha santaha ni xi ichí xi tíjñaha. ²⁷ Ko máha já kontrana xi najmi mjehe nga kuatexumaha, nibáko ei ko nginkán tichákjó kásin.”

B'i ts'in jas'en Jesu nanki Jerusalem

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

²⁸ Nk'ie nga ja b'a kitsú Jesu, as'ai kitsjen títjun nga kits'ínndjuú ngáha niyáha nanki Jerusalen. ²⁹ Nk'ie nga ja tsichu tiña Betfage ko Betania, nanki xi tiña maha asunntu tjenki xi 'mi Yá Olivo, as'ai kits'ínki Jesu jo já ni'yakuyáha ³⁰ nga b'i kitsúhu:

—Tankiún nanki ichí xi tíña tiña ján. Nk'ie nga ja kuichú yo, sakúnúu nku ntí búrrú xi tít'a'yún, xi najmi kjee ch'a b'esúhun. Chjúnndáyo ko nibáko ei. ³¹ Ko tsa tjin xi ngjuásjaiyanuu: “¿Á jun tíchjundáyahanu chu?”, tsa kuitsunuu, b'a t'ihuun: “Nda maestru rú machjéhen chu.”

³² As'ai ngji já xi kin'ekjiú ko kisakúhu chu xi nkú nga kitsú Jesu. ³³ Nk'ie nga ja tíncha kjendáya ntí búrrú, as'ai b'a kitsú já xi ts'e chu:

—¿Á jun tíchjundáyahanu ntí búrrú?

³⁴ B'a kitsú jóo:

—Nda maestru rú machjéhen chu.

³⁵ Incha j'aikoho Jesu chu. Najyuhun incha kingjásuhun chu ko kits'ínk'íesun Jesu. ³⁶ Xi nkú nga ts'ín tífi Jesu, b'a ts'ín kingjántu najyuhun xuta aya niyóo. ³⁷ Nk'ie nga ja tíncha bichú tiña má jenstehen asunntu tjenki Yá Olivo, as'ai ngayjee xuta ni'yakuyáha Jesu 'yún incha kikjintáya tsjo nga kits'intsjoho Ntjaná ngat'aha ngayjee kjuankjún xi incha kieke.

³⁸ B'a incha kitsú xuto:

—Ntjaná nda kats'ínko nda rej xi kits'ín nibá ngajoho! ¡Kas'e kjuajyu ndjiojmi ján ko kaya kjuachánkaha Ntjaná nk'a ján!

³⁹ As'ai kinchja k'ua já fariseo xi tjenjihin xuta nkjiun:

—Ji nda maestru, b'a t'ihin xuta ni'yakuyáhi nga najmi tu b'a incha kats'ín.

⁴⁰ B'i kitsú Jesu:

—B'a tíxinnuu, tsa k'uéchja ts'a xuta xu'bi, ndjio incha kjintáya.

⁴¹ Nk'ie nga j'ai tiña Jesu nanki Jerusalen, kikjintántjai nankiú nk'ie nga kieke. ⁴² B'i kitsú:

—Tsa tu kui sa nistjin xu'bi kamankjinnuu ni xi tsjánuu kjuajyu! Tungá tíña 'mahánuu niú nd'ai. ⁴³ At'aha kuichú nistjin nga já kontránuu k'uéjindainuu xjó nga k'uéchjanuu tu xi ts'ínkjehenuu. ⁴⁴ Ts'ínkjenuu ko ts'ínk'ien xuta nankinuu. Ndaha nku ndjio najmi ta s'ejñasun saha rá xinkjín. At'aha najmi kamankjinnuu nk'ie nga y'éjña chjinuu Ntjaná kjuandaha.

*B'i ts'ín kik'onsje Jesu já xi tíncha batéña chu má ma natsihin ninku
(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)*

⁴⁵ As'ai jas'en Jesu má ma natsihin ninku. Kik'onsje já xi tíncha batéña ko tíncha b'atse chu yo. ⁴⁶ B'i kitsúhu:

—B'a ts'ín tít'a éhen Ntjaná: “Ni'ya xi má nga kuinchjako xuta Ntjaná kama ni'yaná.” Tungá jun antehé já ndyjé t'n'e mo.

⁴⁷ Xki nistjin tsakúya Jesu natsihin ninku. Ko já na'mi k'aku, já chjine'éhen kjuatéxumoo ko já xi yankjúhun incha tsangisjai niyá xi nkú ts'ín kama ts'ínk'iehen Jesu. ⁴⁸ Tungá najmi tsakú niyáhá rá nkú ts'ín b'a incha ts'ín, at'aha ngayjee xuta 'yún mjehe nga kuásínñjuhu ni xi tínchja Jesu.

20

*B'i kama nk'ie nga kingjásjaiyaha já tjíxoo Jesu yá xi kitsjá xáha
(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)*

¹ Nku niyá nk'ie nga tibakúya Jesu má ma natsihin ninku nga y'énijmíhi xuta én nda tsuhu Ntjaná, as'ai j'aik'úhun já na'mi k'aku, já chjine'éhen kjuatéxumoo ko jáchá xi ta tjihin xá. ² B'a incha kitsúhu:

—T'inyanj, ¿mí xá xi tjihin nga b'a t'n'ei? ¿Yá xi kitsjá xáhi?

³ B'i kitsú Jesu:

—Ko an ta kuasjáyanu nku ni. T'inyanu. ⁴ ¿Yá xi kits'ín nibáha Jua Bautista nga j'aiténtá xuta? ¿A Ntíaná, a ra xuta asunntehí?

⁵ As'ai b'i kitsúhu xinkjín nga kinchjanijmíyaha niu:

—Tsa: “Ntíaná kits'ín nibáha Jua”, kuixíaán, as'ai b'a kuitsuná: “¿Á najmi kis'ejihinnu ni xi kitsúhu Jua?” ⁶ Ko tsa: “Xuta asunntei kits'ín nibáha” kuixíaán, ngayjee xuta k'uéná ndjio nga ts'ínk'ienná, at'aha b'a tsu xuta nga nku nda profeta kama Jua.

⁷ As'ai kinchjako ngáha Jesu:

—Najmi yai yá xi kits'ín nibáha.

⁸ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Ko ta ndaha an najmi xínyanu yá xi kits'ína nga b'a tít'sian.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén já xi najmi naxu fiko xá xi kik'aihi
(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹ As'ai Jesu b'i ts'ín tsakúyaha xuta nga y'éña chubayaha:

—Nku nda y'éntje tuntsjajé. Kitsjá sáha antee já xi maha ts'ínxáko tuntsjajé, as'ai ngji kjin tse nkjún nistjin. ¹⁰ Nk'ie nga ja tíne tuu, as'ai kits'ínkjisehe ndo nku nda musuhu já xi tít'sínxáko tuntsjajé tu xi kuankihí ra tu xi kanéhe. Tunga kik'íéhé ra jóo nda musuhu ko kits'ínkji tiya tiya. ¹¹ As'ai ta kits'ínkjihí ngáha ndo kj'ai nda musu, tunga ta kik'íéhé ngáha ra jóo nda musu xu'bi. Ch'on nkjún incha kitsúhu ko kits'ínkji tiya tiya. ¹² Ta kits'ínkjihí ngáha kj'ai nda musuhu ndo, tunga ta kits'ín'uhún ngáha ra jóo nda xu'bi nga tsanka tjennki.

¹³ Tu chahán b'i kitsú nda xi ts'e tuntsjajé: “¿Mí nihi xi ts'ian? Tu sahá ntína xi tjo nkjúnna ts'ínkjíá. Tsa tu ahá ni skuenkjún ntína jóo.” ¹⁴ Tunga nk'iehé nga kikie já xi ts'ínxáko tuntsjajé nga nibá ntíhi ndo, b'a kitsúhu xinkjín: “Kui xu'bo xi ts'ínkjáihin ngayjee ni xi tjihin na'mihí. Tu sahá n'ek'ieén tu xi kama ts'añáhaná ni xi ts'ínkjáihin.”

¹⁵ Kui nga kik'onsjehe jóo ntíhi ndo natsin má nga tjintje tuntsjajé ko kits'ínk'ien.

'Kui b'a maha, ¿nkú ts'íihin ra nda xi ts'e tuntsjajé já xu'bo? ¹⁶ Kj'uai ko ts'ínkje já xi ts'ínxáko tuntsjajé ko kj'ai já tsjá sá ngáha ra ante tuntsjajé.

Nk'ie nga kint'é ni xu'bi xuta xi tíncha yo, as'ai b'a incha kitsú:

—¡Najmi b'a tu katuma!

¹⁷ Tunga tsase'ahá Jesu jóo ko b'i kitsúhu:

—Kui nga, ¿nkú tsuhu ra ma ni xu'bi xi tjít'a xujun éhen Ntíaná? B'a tít'su:

Ndjio xi kikjaníya já chjinexóo,

ja j'ai ma ndjio k'aku.

¹⁸ Tu yáhá ni xi kuinjnesun ndjio xu'bi kama xixi. Ko xi kuinjnehe ndjio kama nkuankuan.

B'i ts'ín tsakúya Jesu yá xi tjihin nga s'echjhi
(Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17)

¹⁹ Ta kuihi chubo mjehe já na'mi k'aku ko já chjine'éhen kjuatéxumoo nga kuakj'ánijé Jesu, at'aha kamankjihin nga kui kinchjanijmíyaha nga y'éña chubaya. Tunga incha kitsankjúhún xuta nkjiun. ²⁰ As'ai kits'ín nibásehe Jesu k'ua já xi kúnnta 'maha, xi xuta nda kits'ín ma maña yjoho, tu xi ts'ínkjinejihin Jesu nku én xi najmi b'a tjín. B'a ts'ín kama ts'ínkjás'eheh ra nda tjixá Roma. ²¹ B'a incha j'ai tsúhu:

—Ji nda maestru, yai nga kjuaxi én xi chubai nga bakuyái ko nga najmi ngabi n'ei kjuá. Naxu bakuyái éhen Ntíaná. ²² Kui nga, ¿a ma b'echjihí nda títjun Cesar ni xi f'áchjíná, a ra najmi?

²³ Tunga kamankjihín ra Jesu kjuamañaha jóo ko b'a kitsúhu:

²⁴ —Takúnú nku toon denario. ¿Yá xi ts'e sénnistjiin ko j'áin xi tjít'aha tooin?

B'a kitsú jóo:

—Ts'e nda títjun Cesar.

²⁵ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Tjohoon nda títjun Cesar ni xi ts'e nda títjun Cesar, ko tjohoon Ntíaná ni xi ts'e Ntíaná.

²⁶ Najmi kamaha jóo kits'ínkijneya Jesu nga kuinchja nginkun xuta nantio nku én xi najmi b'a tjín. Tu sahá kama nkjúhun én xi kits'ínk'óya Jesu ko najmi ta kinchjaha.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kj'uaíya ngáha ra xuta
(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

²⁷ Já saduseo bakúya nga najmi kj'uaíya ngáha ra xuta ngabayoo. As'ai k'ua xi j'aisehe Jesu nga ²⁸ kingjásjaiyaha. B'i incha kitsúhu:

—Ji nda maestru, y'ét'aná Moise: “Tsa nku nda xi tíñaha chjuún kjuayá nga najmi kis'ekoho ntí chjuúhun, nda nts'e tjíhin nga kuixanko ngáha chjuúhun, tu xi b'a ts'ín s'ehe ra ntí nda nts'e xi k'ien.” ²⁹ Y'entu yatu já xi nts'e maha xinkjín. Tsixan nda xi tjuun tunga b'ahá tjíun k'ien. Najmi kis'ehe ntí. ³⁰ As'ai nda xi ma joho tsixanko ngáha tachjúun, tunga ta k'iehén ngáha. ³¹ As'ai b'ahá ta kits'ín ngáha nda xi ma jahan ko ta k'ien, ko b'a ta kamat'ain já xingisoo. Nda nku xi yatu najmi kis'ehe ntí. ³² Asakahan ta k'ien tachjúun.

³³ 'Kui b'a maha, nistjin nga kj'uaíya ngáha ra xuta ngabayoo, ¿yá ndaha xi kama ts'e tachjúun? At'aha nga yatu tsixanko.

³⁴ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Bixan xuta xi tjín nistjin nd'ai ko ts'ínkixan ntíhi. ³⁵ Tunga xuta xi tjehe ra nga k'úentu tik'un nistjin xi s'ejña askahan, xi kj'uaíya ngáha ra ngabayoo, kui xi najmi ta kuixahan ko najmi ta ts'ínkixahan ntíhi. ³⁶ At'aha najmi ta kama kuayáha. B'a ní ts'ín k'úentu xi nkú ts'ín tjíntu ntítsjee. Ntíhi Ntíaná kama, at'aha j'áya ngáha ra ngabayoo.

³⁷ 'Ko santaha Moise ta y'éjña chji nga kj'uaíya ngáha ra xuta ngabayoo, nk'ie nga kinchjanijmíyaha na'yá ntsje xi títi. At'aha b'a ts'ín tjít'a nga Ntíaná xi “Ntíaha Abraham, Ntíaha Isaac ko Ntíaha Jacob.” ³⁸ Ntíaná najmi Ntíaha animá. Ntíaha ní xuta tik'un. At'aha nginkun Ntíaná tjíntu tik'un ngayjee xuta.

³⁹ As'ai kinchja k'ua já chjine'éhen kjuatéxumoo:

—B'a tjín ni xi kuakixín, nda maestru.

⁴⁰ Najmi ta kama k'un kingjásjaiya saha ra Jesu tsa mí nihi.

B'i ts'ín kingjásjaiya Jesu yá xi y'aha ra xi Cristo
(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

⁴¹ As'ai b'i kitsú Jesu:

—¿Nkú tjíhin ra nga b'a tsuhu xuta nga ntjehe David nibáha ra xi Cristo? ⁴² At'aha ta kuihi David b'a ts'ín y'ét'a xujun salmo:

Ntíaná b'a kitsúhu Nda Ntiana:

“Tinchint'ání má batexuma,

⁴³ k'uentú maná já kontrahí kinte tsukui.”

⁴⁴ B'a ts'ín ta kuihi David b'a kitsúhu nga Nda Ntíaha maha xi Cristo. Kui nga, ¿nkú ts'ín ntjehe David nibáha ra xi Cristo?

B'i ts'ín y'échjit'ain Jesu sin xi y'a já chjine'éhen kjuatéxumoo
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

⁴⁵ Nga tíncha basínñju ngayjee xuta, as'ai kinchjako Jesu xuta ni'yakuyáha:

⁴⁶ —Chúhuun yjonuu já chjine'éhen kjuatéxumoo. Kui xi tsjoho nga bja najyun ndju nga b'ema ko nga tsjo ts'ín súniñaha niyátée. Tsjoho nga b'entusún yáxilé xi tíncha títjun ni'ya sinagoga ko nga b'entu ante k'aku xi tjín nku s'í. ⁴⁷ Kui xi kje'áha ni'yaha jminchjín xi ja k'ien x'ihín ko as'ai chuba 'yuhún tse nchjako maña Ntíaná tu xi b'é'mat'ahin yjoho. 'Yún un skuéhe já xu'bi.

21

B'i ts'in kinchjanijmíyaha Jesu toon chje

(Mr. 12:41-44)

¹ Tsase Jesu kə kíkíe xutə nchiná xi t́binchá toohon aya kaxə toon chje. ² Kə tə kíkíe nku tachjuún xi ja k'ien x'ihín. Kui xi jo toon xi t́ntí tsinchá kaxə chje. ³ As'ai b'í kitsú:

—Kjuaxi ni xi t́xinnuu. Tachjuún x'ain 'yún tse kuatsjá sa nga ngayjee xutə xi k'oo.

⁴ At'aha ngayjee xutə xi k'oo ni xi t́b'ankihí kuatsjá. Tunga máha tachjín, ngayjee toon xi t́jñaha nga kjinneyaha nichine kuatsjá.

B'i ts'in tsakúya Jesu ni xi kama kintehə ni nga kfe asuntee

(Mt. 24:1-28; Mr. 13:1-23)

⁵ K'ua xutə t́inchjanijmíyaha ninku nga tsjo ts'in kin'enaxúkoho ndjio tsjo k'un kə ni xi kits'insuhun xutə. As'ai b'í kitsú Jesu:

⁶ —Máha ni xi t́yo ei, kuichú nistjin nga ndaha nku ndjio najmi tə s'ejñasuhun ra xinkjín. Ngayjee n'exúya.

⁷ As'ai b'a kitsú jóo nga kingjásjaiyaha:

—Ji ndə maestru, ¿nkjé b'a kama? ¿Mí nihi xi kuakúchji títjun nga b'a kama?

⁸ As'ai kinchja Jesu:

—Chúhun yjonuu nga najmi tū ch'a xi k'uanachanuu. At'aha nkjin maha xi k'uaí nga an ts'ín ma yjohə. “An xi kui”, kuitsu. Kə b'a kuitsu ya: “Ja kuichu nistjiun.” Tunga najmi tū tsjennkíhí ruu jóo. ⁹ Nk'ie nga kuinú'yó nga t́jín kjuachán kə nga najmi t́jín kjuajyu ajihín xutə naxinantá xi t́jín, najmi tū binkjun. At'aha t́jín ni nga tjun b'a kama, tunga najmi kjehe kfe asuntee.

¹⁰ Kə b'í kitsú sa Jesu nga ngjindju:

—Xutə xi t́jín nku nanki kjaánkə xutə xi k'jáí nanki. Nku ndə rei kjaánkə k'jáí ndə rei.

¹¹ Chón xi tū xí 'yúhún kama kə s'e kjintía k'jáí k'jáí nanki. Tsjén ch'in ch'onk'un, kə kama chji nk'a ján ni xi kuinchánkjúhun xutə kə kjuankjún chánka.

¹² 'Tunga kintehə ni nga kuitjusun ngayjee ni xu'bi, títjun kuakj'ánijénuu xutə kə tsjénki unkienuu. Ts'ínkjás'ennuu aya ntsja já k'akuhu xutə sinagoga kə ts'ínkjás'ennuu nubayá. Ngat'ana ngjuaikohonuu nginkun já rei kə nginkun já títjun. ¹³ B'a ts'in sakúntehenuu nga k'úinyaha ruu jóo yáha an. ¹⁴ B'í n'e n'enkjintak'un nga najmi tū b'enda títjun xi nkú ts'in kujsinkoo yjonuu. ¹⁵ At'aha an tsjanuu én xi chubo kə kjuankjintak'un xi chánka sa nga xi ts'e já kontranuu, tū xi najmi kuichúkjuaha rá ni xi chubo kə tsa b'a kuitsu nga najmi b'a t́jín ni xi t́chubo.

¹⁶ 'Santaha xi chánuu, já nts'o, xutə xinkju kə xutə xi ndə nchjakonuu ts'ínkjás'ennuu. K'ua xi t́jín ajinnuu n'ek'ien. ¹⁷ Ngat'ana ts'ín unkiehenuu ngayjee xutə. ¹⁸ Tunga ndahá nku ntsjaku najmi ndyja. ¹⁹ Ndjá t́ncho, tū xi k'uankihinu.

²⁰ 'Nk'ie nga choo nga k'uetjindaihi já jun nanki Jerusalem, katumankjinnuu nga ja kuichu nistjin nga n'ekje. ²¹ Kui nistjiun katanka xutə xi t́jintu ante Judea xi tjehe asunntu tjennki. Xi t́jintu ajin nantia Jerusalem katitju. Xi kafi jñá najmi tə kak'óyaha ajin nantio. ²² At'aha kui nistjin xu'bo ts'ínkjáihín xutə chjhi ni xi najmi ndə kits'ín, tū xi kuitjusuhun ngayjee ni xi t́jít'a éhen Ntíaná. ²³ Níma rú ts'ihín jminchjín xi y'a ntí kə xi t́ts'ínki ntí kui nistjiun! At'aha tse kjuanima xi s'e asuntee kə kjuakjahan Ntíaná nibanehe xutə xu'bi. ²⁴ K'ua xi kicha ndju n'ek'ienkoho kə k'jáí ngá xi ngjuainijé ngayjee nanki xi t́jín. Xutə xi najmi ntje Israel tjehe rá kuasinne nanki Jerusalem xi nkú t́jín nú nga k'uauntehe nga kuatexuma.

B'i kama nistjin nga k'uaí ngáha Ntíhi Ndax'iun

(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

²⁵ 'As'ai ts'íu kə sóo kə niñuu kuakúchji kjuankjún xi kama. Xutə naxinantá xi t́jín t'anankiu ngjuantaha rá yjohə kə tsankjún, at'aha 'yún kjuaneya ntáchak'uun kə 'yún

ngjuaink'a t'éhen ntóo. ²⁶ Xí kuayáyahá xuta nga tsankjún ko nga kúyahá ni xi kamaha asuntee. At'ahá Ntíaná ts'íink'atsé ni xi tjín nk'a ján. ²⁷ Nk'iehé chá Ntíhí Ndax'iun nga tjenjin nintiu nga nibáko ngayjee nga'yúhun ko kjuachánkaha. ²⁸ Nk'ie nga k'uatuts'ihin nga b'i kama, tsjo katumanu, at'ahá ja tábichú tiña nistjin nga ja kama ndáinu. ²⁹ Ko b'i ta ts'ín y'éña chubaya Jesu nga tsakúya:

—Chasoho yá higuera ko ngayjee yá xi tjín. ³⁰ Nk'ie nga yo nga ja títjuhu nts'én, mankjinnuu nga ja tábichú tiña chunubóo. ³¹ B'a ta ts'ín nk'ie nga ja choo nga ja b'a tíma, katumankjinnuu nga ja tíña tiña nistjin nga kuatexuma Ntíaná. ³² Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Kuitjusun ngayjee ni xu'bi kintehe ni nga kuayáje xuta xi tjín nd'ai. ³³ Kamaha asuntee ko nk'a ján ndyja, tunga éna najmi kj'ua tiya.

³⁴ 'Chúhūun yjonuu, tu xi najmi kama ndjáha animanuu, tsa tséjihin ra ni xi mjehe yjonintenuu, tsa kama ch'iu, ko tsa kjuántaha ruu yjonuu ni xi tjín asuntee. At'ahá tsa b'a n'oo, tu ndyjahánuu nk'ie nga kj'uaí nistjin xu'bo. ³⁵ At'ahá kj'uaínehe nistjin xu'bo ngayjee xuta xi tjín tu má xi tje'hén ni asuntee. Tu ndyjuhé ra nga b'a kamoo. ³⁶ Kui nga tintsuba ndahanu ko tehente chubakoo Ntíaná, tu xi kuichúkuahanuu nga kuitjankiu ngayjee ni xi kamoo ko kuichú nginkun Ntíhí Ndax'iun.

³⁷ Xki nistjin tsakúya Jesu natsin ninku ko nga ma ngixuun bitju nga fi ts'ínk'a nistjen asunntu tjenki xi 'mi Yá Olivo. ³⁸ Ko ngayjee xuta ta jyun ta jyun incha f'ai natsin ninku nga f'aisínjjuhu Jesu.

22

B'i ts'ín y'énda já tjíxóo nga mjehe kuakj'ánijé Jesu
(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Jn. 11:47-53)

¹ Ja tábichú tiña S'í Pascua, nk'ie nga chine ninkuan xi najmi kamandakoho na'yu san. ² Já na'mi k'aku ko já chjine'éhen kjuatexumoo incha tsangisjai niyá xi nkú nga ts'ín ts'íink'iehen Jesu, at'ahá tsankjún jóo xuta nkjiun.

B'i ts'ín y'énda Judá Iscariote xi nkú ts'ín ts'íinkjas'en Jesu
(Mt. 26:14-16; Mr. 14:10-11)

³ As'ai jas'enjihin Satana Judá xi ta 'mi Iscariote, nku nda ni'yakuyá xi te joo. ⁴ Kui xi ngjisehe já na'mi k'aku ko já jun k'aku nga kinchjanijmíyako xi nkú ts'ín kama ts'íinkjas'ehen Jesu. ⁵ Tsjo kamaha jóo ko y'éndako Judá nga tsjáha toon. ⁶ Kits'ín yu Judá ko tsangisjai niyá xi nkú ts'ín kama ts'íinkjas'en Jesu nk'ie nga najmi 'yún tjín xuta.

B'i ts'ín ts'asjeko S'í Pascua já ni'yakuyáha Jesu
(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

⁷ Tsichu nistjin nga chine ninkuan xi najmi kamandakoho na'yu san, nk'ie nga n'ek'ien chutsankaha S'í Pascua. ⁸ As'ai b'a kitsú Jesu nga kits'ínkji Pedro ko Jua:

—Tankín'iendo ni xi chineé S'í Pascua.

⁹ B'a kitsú jóo:

—¿Má xi tje'hen mjehi nga k'úéndai nichineé?

¹⁰ B'i kitsú Jesu:

—Nk'ie nga kuitjás'oon ajin nantio, satékjó nku nda xi y'a nku ndjii ntánijua. Tsjénnkihūu santaha má nga kjuas'en ¹¹ ko b'a t'ihūun nda xi ts'e ni'yoo: “B'a títsu nda maestru: ¿Má xi kui ante má nga kjíneka nichinehe S'í Pascua já ni'yakuyána?” ¹² As'ai kuakúnūu nku ante tayá chánka xi ja tjínda xi tje'hen nk'a ni'yaha. Yo t'endo ni xi chineé.

¹³ As'ai ngji jóo ko b'a kamat'ain xi nkú nga kitsúhu Jesu. Yo incha y'énda nichinehe S'í Pascua. ¹⁴ Nk'ie nga tsichu chuba, y'ejnat'ako Jesu yámixó já postruhū ¹⁵ ko b'i kitsúhu:

—Mangimjena nga kjuasjékonūu S'í Pascua xu'bi kintehe ni ngabayana. ¹⁶ At'ahá b'a tíxinnūu nga najmi ta kjíne sahana nichinej santaha nkúhu nga kuitjusun xi nkú tsuhu ra kui s'í má batéxuma Ntíaná.

¹⁷ As'ai jakj'á chutsiun ko nga ja kitsjáha máb'achjíhi Ntíaná, b'i kitsú:

—Chjúbó niu ko n'endzjohoo xinkiu. ¹⁸ At'aha b'a tíxinnuu nga najmi ta k'ui sahana ntáha tuntsjajée santa nkúhu nga kuichú nistjin nga kuatexuma Ntíaná.

¹⁹ As'ai jakj'á ninkuon ko nga ja kitsjáha máb'achjíhi Ntíaná, tsakjánya ko kitsjáha jóo nga b'a kitsú:

—Kui xu'bi xi yjonintena xi n'ekjas'en ngandanuu. B'a n'oo tu xi k'uaítsjennuu an.

²⁰ Nk'ie nga ja kamaha nga kikjine nichinee, ta jakj'á chutsiun nga b'a kitsú:

—Kui chutsiin tibakúchji jnína xi ngjuai ndzjo ngandanuu. Jnína tib'éndako tsetsehe Ntíaná nd'ai xi nkú ts'in nda ts'ínko xuta. ²¹ Tunga máha nd'ai, nda xi tít'sínkjas'enna ta tíjñat'akona yámixai. ²² At'aha b'a n'ehe Ntíhi Ndax'iun xi nkú ts'in kis'endaha. Tunga, jnimá rú ts'ihin nda xi ts'ínkjas'ehe!

²³ As'ai b'i ngján kingjásjaiyaha xinkjín jóo nga yá xi b'a ts'íun.

B'i ts'in kitsúya Jesu yá xi 'yún chánka sa

²⁴ As'ai já ni'yakuyoo b'a incha kitsúhu xinkjín nga yá xi 'yún chánka sa ajihin. ²⁵ Tunga b'ahá kitsú Jesu:

—Já rej xi batexuma naxinantá xi tjin asuntee ndjá ts'ínko xuta xi ts'e. Ko já xi tjihin xá, kui xi nda incha ts'in, tsu xuta. ²⁶ Tunga ajinnuu najmi b'a kama. Xi 'yún ní chánka sa ajinnuu kats'in ma yjohó xi nkú joyaha tsa kui xi 'yún kinte tjen. Ko xi batexuma kats'in ma yjohó xi nkú joyaha tsa kui xi nda musuhu já xingisoo. ²⁷ At'aha, ¿yá xi 'yún chánka sa? ¿A xi b'ejñat'a yámixó nga kjine, a ra nda musu xi b'éyahá nichinee? ¿A najmi xi b'ejñat'ahá yámixó? Tunga máha an, tíjñajinnuu ei xi nkú joyaha nda musunuu.

²⁸ Jun najmi kin'e nga manú nk'ie nga kichjut'ayák'unna. ²⁹ Kui nga k'uendáhanuu nga kuatexumo, xi nkú ts'in y'éndana Na'mina. ³⁰ Kuintsubat'o yámixana nga chinoo ko s'iu nk'ie nga kuatexuma, ko kuintsuboo ante má nga kuatexumohoo ntjehe xuta Israel xi te jo tjká maha.

B'i ts'in kitsúya tíjün Jesu nga Pedro b'a kuitsu nga najmi behe

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

³¹ Simon, Simon, tasinñui. Satana tsanki nga k'uétsujneyánuu xi nkú n'ehe tuniñu nga kjút'ayák'unnuu. ³² Tunga an ja tsankintjáhi nginkun Na'miu tu xi tu nku s'ejihín ri an. Ko ji, nk'ie nga sakú nga'yún ngáha ri nga s'ejihin an, tisinkoi já nts'ei tu xi tu nku ndjáhá kuinchaha.

³³ B'a kitsú Simon:

—Ji nda maestru, tjínkuhu k'an nga kfínkoho nubayá ko santaha nga kuayáko.

³⁴ B'i kitsú Jesu:

—Ji Pedro, an b'a tíxihin. Kintehe ni nga kjintá xanto nd'ai, b'a kuixín nga najmi yaní jan niyá tjihin.

³⁵ As'ai b'i kitsúhu já ni'yakuyáha:

—Nk'ie nga kits'inkjínuu nga najmi tu ch'o tsa kixinnuu, ko ta ndaha toon ko ta ndaha tjabaxínté, ¿a tjin ni xi kindyjat'anuu?

B'a kitsú jóo:

—Najmi chumi nihi xi kindyjat'aní.

³⁶ As'ai b'a kitsú Jesu:

—Tunga nd'ai, xi tíjñaha tsa, kat'a ko ta kat'a toohon. Ko xi najmi tíjñaha kicha, katatéña najyun ndjuhu ko kat'atse nku. ³⁷ At'aha b'a tíxinnuu. Tjihin nga kuitjusuhun ni xu'bi xi tjit'a éhen Ntíaná: “Kui xi ta kich'axkihí ra ajihin já ch'onk'uun.” At'aha ngayjee ni xi tjit'a nga tinchjanijmíyahana tjihin nga kuitjusun.

³⁸ B'a kitsú jóo:

—Ji nda maestru, já jo kicha ei!

B'i kitsú Jesu:

—Ja kama.

B'i ts'in kinchjako Jesu Ntiana

(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

³⁹ As'ai tsitju Jesu nga ngji asunntu tjenki xi 'mi Ya Olivo xi nkú ts'in tehente, ko ta kitsjennkíhi já ni'yakuyáha. ⁴⁰ Nk'ie nga tsichu yo, b'a kitsúhu:

—Chubakoo Ntiana tu xi najmi chjút'ayák'uhunnuu.

⁴¹ As'ai b'a ts'in kjin ngji t'axín suba xi nkúhu má bichúkijne nku ndjio nga s'e. Yo tsasinkúnch'in ko kinchjako Ntiana. ⁴² B'i kitsú:

—Ji Na'mi, tsa kama kai, n'ekj'a t'axínni kjuanima xu'bi. Tunga katumahá xi nkú ts'in mjehi, najmi xi nkú ts'in mjena.

⁴³ As'ai kama chjihí nku ntítsje xi nibajehen nk'a ján nga j'ai tsjá nga'yúhun. ⁴⁴ Ko nk'ie nga 'yún nkjún un tíbehe Jesu, tu sahá 'yún kinchjako sa Ntiana ko tsixuntu t'anankiu ntánubáha xi b'a k'un xi nkú joyaha stubá jni i.

⁴⁵ Nk'ie nga ja kamaha nga kinchjako Ntiana, as'ai tsisintjen ko j'aise ngáha ra já ni'yakuyáha. Kjintufé jóo nk'ie nga j'aisehe at'aha kjuaboo xi kats'in nganaha. ⁴⁶ As'ai b'i kitsú:

—¿Á kisunntuféhenu? Tísintjoon ko chubakoo Ntiana tu xi najmi chjút'ayák'uhunnuu.

B'i ts'in j'aichj'anijé Jesu

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Nk'ie nga ta tinchjaha Jesu, tu j'aihí nkjin nkjún xuta. Tjen tíjuhun xuto nda xi 'mi Juda, xi nku nda ni'yakuyá xi te joó. Kui xi j'aik'úhun Jesu ko kikjexu'ba. ⁴⁸ B'i kitsú Jesu:

—Ji Juda, ¿a tíchjuxu'bai Ntíhi Ndax'ijun nga tín'ekjas'ein?

⁴⁹ Nk'ie nga kíkíe já xi kabinchandaihi Jesu ni xi tímoó, as'ai b'a kitsú:

—Ji nda maestru, ¿a kichá kuixkjahanni?

⁵⁰ Nku nda xi síññajihin jóo kits'in'uhun nku nda musuhu nda na'mi tíjuun. Tsatet'a tjabaxínñju kixi. ⁵¹ Tunga b'ahá kitsú Jesu:

—Najmi b'a tu n'o. Jyu tincho.

Kits'ínko tjabaxínñju nda musu nga kits'ínkihi. ⁵² As'ai kinchjako já xi j'aikj'ánijéhe, kui xi já na'mi k'aku ko já jun k'akuhú nínku ko jáchá xi ta tjihin xá. B'i kitsúhu:

—¿A nda ndyjéná? ¿Á ixí kichahá ko yá kich'ahanu nga kjúáihinu? ⁵³ Xki nistjin tsásinñajinnuu má ma natsihin nínku. Ndahachí najmi kin'ekonú. Tunga kuihí chubanuu xu'bi, chuba nga batéxuma má jyuun.

B'i ts'in kitsúya Pedro nga najmi be Jesu

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ As'ai jakj'ánijéhe jóo Jesu ko ngjikohó ni'yaha nda na'mi tíjuun. Máha Pedro, kitsjennkí kihin Jesu. ⁵⁵ Nk'ie nga kits'in'yún nd'í jóo kamasehen natsiun, y'entut'á ko Pedro ta y'ejñajihin. ⁵⁶ As'ai nku na musu kíkíehe nk'ie nga kab'ejñat'a nd'íu. Tsase'a sisihin ko b'a kitsú:

—Kui cháxi xi ta tsjenko chá ján.

⁵⁷ Tunga najmi kits'ínkiehé yjohó Pedro. B'a kitsú:

—Ji tachjuún, najmi be ndo.

⁵⁸ Sa kutju tu sa kj'aíhi xi kíkíe ngáha ko b'a kitsúhu:

—Ji xi ta makoi jóo.

Tunga b'ahá kitsú Pedro:

—Ji nda, najmi an niu.

⁵⁹ J'a ra xi nkú maha tsa nku ora. As'ai tu sa kj'aí ngá xi ta b'ahá kitsú ngáha ra:

—Kjuaxi kjáihin nga ko kui ndai makó nda xu'ba ján, at'aha ta Galilea nabáha.

⁶⁰ B'ahá ta kitsú ngáha Pedro:

—Ji nda, najmi be ni xi tíchubai.

Ta kuihi chubo, nk'ie nga b'a ta títuhu Pedro, tjen'yún kikjintáhá nku xanta.
⁶¹ Kits'ínk'ótjiya Nda Ntjaná nga tsase'a Pedro, ko j'áítsjehen Pedro ni xi kitsúhu Nda Ntjaná: “Kintehe ni nga kjintá xanto nd'ai, b'a kuixín nga najmi yaní jan niyá tjihin.”
⁶² As'ai tsitjusje Pedro ko kikjintá'un kikjintánte.

B'i ts'in kichajnucha Jesu
 (Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

⁶³ Máha já xi tjincha kunntáha Jesu, kik'aya ko kik'íéhe. ⁶⁴ Y'é'ma tunkun ko b'a incha kitsúhu:

—Tixínyai xi nkúhu nda profeta, zyá xi kuak'íéhi?

⁶⁵ Nkjin tíkjá ya én xi kitsúhu Jesu nga najmi kikienkjún.

B'i ts'in kin'ekokjua Jesu nginkun já tjíxá judio
 (Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Nk'ie nga ja kama seen, kama ñja jáchá xi tjihin xá ko já na'mi k'aku ko já chjine'éhen kjuatexumoo. Incha ngjiko Jesu má ma ñjakú já tjíxá judio ko b'a incha kitsúhu:

⁶⁷ —T'inyanj, za ji xi kits'ín nibá Ntjaná?

B'i kitsú Jesu:

—Tsa xinyanu, najmi s'ejinnuu. ⁶⁸ Ko tsa kuasjáyanuu, najmi n'ek'óyanú. ⁶⁹ Tunga nd'ai k'uatuts'ihin Ntíhi Ndax'iun nga k'úéjnat'aha Ntjaná xi tjihin nga'yún.

⁷⁰ As'ai ngatentee kingjásjaiyaha:

—za xúhu jihí xi Ntíhi Ntjaná?

B'i kitsú Jesu:

—An xi tibixín.

⁷¹ B'a incha kitsú jóo:

—za machjén saná já testiyu? Ná kikjin ja kuanu'yáa ni xi kuatsú.

23

B'i ts'in kin'ekokjua Jesu nginkun nda títjun Pilato ko nda rej Herode Antipa
 (Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ As'ai tsisintjen ngayjee já tjíxoo ko ngjiko Jesu nginkun Pilato. ² Nkjin ni xi kikjanínehe yo nga b'i incha kitsú:

—Xuta nankini tbinchákjahan ndai nk'ie kuasakúni. Tíb'éjña nkjún nga s'echjhi nda títjun Cesar ni xi f'áchjintjai, ko b'a títu nga kui xi nku nda rej xi kits'ín nibáha Ntjaná.

³ B'a kitsúhu Pilato Jesu:

—za ji xi nda reihí xuta judio?

B'i kitsú Jesu:

—B'a tjín ni xi tibixín.

⁴ As'ai kinchjako Pilato já na'mi k'aku ko xuta nkjiun nga b'a kitsúhu:

—Najmi chumi jéhe xi tísakújinna ndo.

⁵ Tunga tu nku b'ahá incha kitsú jóo:

—Xuta nankini tbinchákjahan. Tíbakúya xki ante xi tjín Judea. Ante Galilea kik'atuts'ihin ra ko santaha ej ja j'ai nga b'a tít'sín.

⁶ Nk'ie nga kint'é Pilato ni xu'bi, kingjásjaiya tsa ante Galilea nibáha Jesu, ⁷ at'aha yo batéxuma Herode Antipa. Nk'ie nga kik'inyaha nga Galilea nibáha Jesu, as'ai kits'ínki Jesu má tjíña Herode, at'aha nanki Jerusalem tjíña Herode kui chubo.

⁸ Tu ni xí tsjohó kamaha Herode nk'ie nga kieke Jesu, at'aha nd'ai nkjún mjehe ra skuéhe. Nkjin tíkjá ni xi kik'inyaha nga tít'sín Jesu ko mjehe skué nga ts'ín Jesu nku kjuankjún. ⁹ Nkjin nkjún ni xi kingjásjaiyaha, tunga ndahá nku én najmi kinchja Jesu.

¹⁰ Ta kabincha ya yo ja na'mi k'aku ko ja chjine'ehen kjuatexumoø nga nihi xi nkjun ts'in nkjin ni xi tikjanínehe Jesu.

¹¹ As'ai Herode ko ja juhun xi nkúhu ni xi najmi chumi ni chjihí ra kits'in ma Jesu ko tsajnukie. Kits'inngja nku najyun tsjo tjin xi nkúhu xi bja ja rej nga incha kik'aya. As'ai kits'ink'óya ngáha ra Pilato. ¹² Kui nistjin xu'bo Herode ko Pilato kik'atuts'ihin nga kinchjako nda ngáha xinkjin, at'aha unkie xinkjin kintehe ni ni xu'bi.

B'i ts'in kitsjá kjuá Pilato nga n'ek'ien Jesu
(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

¹³ As'ai Pilato kinchja njaha ja na'mi k'aku ko ja tixóø ko xuta nkjiun. ¹⁴ B'a kitsúhu:
—Jun kafáikonú ndai. B'a tibixiún nga xuta nankinuu tibinchákjahan. Nginkun kuangjasjáyahá ndo. Ajihin ngayjee ni xi tichjaninóhoo ndai najmi kuasakúna tsa tjihin je. ¹⁵ Ta ndaha Herode najmi kuasakújihin tsa mí nihi. Kui nga kuats'ink'óya ngáhana ndai. Ja tíyo. Najmi chumi nihi xi kits'in ndai xi tjeheh ra ngabaya. ¹⁶⁻¹⁷ Kui b'a maha, tsjahana kjuá nga s'ehe ra ko as'ai ts'in ndaihi.

¹⁸ Tunga nkuhú kits'in ntaha xuta nga kikjintáya:

—;Kan'ek'ien nda xu'bo! ;N'e ndaihi Barraba!

¹⁹ Kjiya'yún nda Barraba at'aha ja Roma ngji kontraha ko nku nda kits'ink'ien. ²⁰ Pilato mjehe nga ts'in ndaihi Jesu kai, kui nga ta kinchjakohó ngáha xuta nkjiun. ²¹ Tunga 'yún kikjintáya xuto:

—;Tjat'a kruj ndo! ;Tjat'a kruj ndo!

²² As'ai ta kinchjahá ngáha Pilato niyá xi ma jahan:

—Tunga, ¿mí ni ch'on tjihin xi kits'in ndo? Ndaha nku ni najmi tísakújinna tsa tjeheh ra ngabaya. Kui b'a maha, tsjahana kjuá nga s'ehe ra ko as'ai ts'in ndaihi.

²³ Tunga tu ni xí 'yuhún kikjintáya sa xuta. Tsankihí Pilato nga ngjuát'a kruu Jesu. B'a incha kits'in santaha nkúhu nga incha kin'esihin. ²⁴ Kui nga kitsjáha kjuá Pilato nga n'etjusuhun ni xi tìncha banki. ²⁵ Kits'in ndaihi nda xi j'ájin xuta nga n'e ndaihi, nda xi kjiya'yún nubayá at'aha ja Roma ngji kontraha ko at'aha animá tjeheh. As'ai kitsjá kjuá nga n'ehe Jesu ni xi mjehe xuta nkjiun.

B'i ts'in kis'et'a kruu Jesu
(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

²⁶ Nk'ie nga tífi s'et'a kruu Jesu, kichjubé nku nda nanki Sirene xi Simon 'mi. Jñá kaf'aihi ndo. Kui xi kin'ek'anji kruu nga kitsjennkíhi Jesu. ²⁷ Ta kitsjennkíhi nkjin nkjun xuta ko jminchjin xi tìncha kjintá nga títs'inbat'a Jesu. ²⁸ Tunga kits'ink'ótjyahá Jesu, tsasehe jminchjiun ko b'i kitsúhu:

—Jun jminchjin Jerusalen, najmi tu an ch'ít'anú. Yjonuu ko ntínuu xi ch'íit'o. ²⁹ At'aha kuichú nistjin nga b'a kuitsu xuta: “Á b'a nda tjihin ts'e jminchjin xi ntíhi, xi najmi kik'a ntí ko xi najmi kits'ínki ntí.” ³⁰ As'ai b'a incha kuitsu tjenkiu: “Tixuntunéni.” Ko: “T'e'mani”, kuitsu tjenkiu. ³¹ At'aha tsa b'i tìncha ts'ihin yá xi xkféen, kui nga, ¿nkú sa ts'ihin ra yá xi kixiu?

³² Ta tjenko jóø jo ja ch'onk'un xi ta ngjuát'a kruuko Jesu. ³³ Nk'ie nga incha tsichu ante xi 'mi Nintaku Animá, yo kingját'a kruu Jesu ko nga joø ja ch'onk'uun. Nku xi kitsjen kixihí Jesu ko nku skjúhun. ³⁴ B'i kitsú Jesu:

—Ji Na'mi, n'endyjat'aihi, at'aha najmi be ni xi tìncha ts'in.

Ja juun kits'inndzjohø xinkjin najyuhun Jesu nga kitsutonyá ts'ihin. ³⁵ Xuta nkjiun kabincha yo nga tìncha basenkjún. Ko ja tixóø kik'aya Jesu nga b'a kitsú:

—Kamaha ndai nga k'ái xi kits'ink'anki. Kats'ink'anki yjohø nd'ai tsa kui xi kits'in nibáha Ntjaná, tsa kui xi j'ájihin Ntjaná.

³⁶ Já juun ta kik'ayaha Jesu. J'aik'úhun ko kitsjáha nga k'úi binu san. ³⁷ B'a incha kitsúhu:

—Tsa ji xi nda reihj xuta judio, n'ek'anke yjohi.

³⁸ Ta kis'et'a antsjaku Jesu nku yate xi bi kitsu: “Kui xu'bi xi nda reihj xuta judio.”

³⁹ Nku nda ch'onk'un xi ta kjit'a kruu ta najmi kikienkjun Jesu nga bi kitsuhu:

—Tsa ji xi kits'in niba Ntiana, n'ek'anke subaj yjohi ko ta n'ek'ankini ko jin.

⁴⁰ Tunga b'aha kitsu nda xinkuu nga kinchjatiko nda xu'bi:

—Najmi binkjuin Ntiana ji, ta ndaha tsa ta kui kjuanimaha tiyai. ⁴¹ Maha na, tjihin kixi nga un tibenana, at'aha tin'ekjahiin chjihin ni xi kin'ee. Tunga kui ndai ndahachi najmi ch'on kits'in.

⁴² As'ai b'a kitsuhu Jesu:

—Ji Jesu, katj'aitsjeihin an nk'ie nga ch'atuts'ihin nga kuatexumai.

⁴³ Bi kitsu Jesu:

—Kjuaxi ni xi tixihin. Nd'ai kuinchunkoni ndjiojmi jan.

B'i ts'in k'ien Jesu

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

⁴⁴ Xi nku ra ma nga chuba te jo nga nistjiun kis'e jyun ngayjee asuntee santa nkuhu nga tsichu chuba jan nga ngixuun. ⁴⁵ Najmi ta kits'in ndzjehen ts'iu. Ko jo tsitju nga kitiyajen najyun xi tjenchja ante xi 'yun nkjuhun ninku. ⁴⁶ As'ai 'yun kikjintaya Jesu:

—Ji Na'mi, aya ntsai tits'inkjas'en animana.

Nga ja b'a kitsu, as'ai k'ien. ⁴⁷ Nk'ie nga kieke nda jun k'aku ni xi kamoo, kits'intsoho Ntiana nga b'a kitsu:

—Kjuaxi kjihiin nga naxu ndai nginkun Ntiana.

⁴⁸ Ngayjee xuta nantia xi incha kieke ni xi kamoo, incha kamankjihin nga najmi nda tjin ni xi kin'e nga kin'ek'ien Jesu. ⁴⁹ Tunga maha ngayjee xuta xi behe Jesu ko jminchjin xi kitsjennkiji nk'ie nga tsitju xi tjehe ante Galilea, kui xi kjin kabincha nga tjincha basehe ni xi timoo.

B'i ts'in kis'eyajni Jesu

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

⁵⁰ Tijnajihin ja tixoo nku nda xi 'mi Kuse xi Arimatea nibaha, nanki xi tijnajihin Judea. Nda tiya animaha ndo ko naxu fiko yjoho nginkun Ntiana. ⁵¹ Ta tikuyaha nistjin nga kuatexuma Ntiana ko najmi kits'in yu ni xi y'enda ko ni xi kits'in ja tixa xingisoo. ⁵² Kui xi ngjisehe Pilato ko tsankihi yjonintehe Jesu. ⁵³ Nk'ie nga ja kikjejent'a kruu yjonintehe Jesu, as'ai nku najyun kik'ontjikajnu ko ngjngajnya nku tixa tsjo xi kin'endat'a naxiu, xi ndaha nku najmi kje ch'a s'eya. ⁵⁴ Kui nistjiun tis'enda nichinehe Si Pascua ko ja tib'atuts'ihin nistjin nkjuun.

⁵⁵ Jminchjin xi kitsjennkiji Jesu nga tsitju ante Galilea, ta incha ngji ko kieke tsjo ko xi nku ts'in kis'ejna yjonintehe Jesu. ⁵⁶ As'ai kik'oya ngaha ni'yaha ko y'enda nata sinjne ko ni xi sinjne. Kits'inkj'alya jminchjiun nistjin nkjuun xi nku ts'in tijnha kjuatexumoo.

24

B'i kama nk'ie nga j'alyaha Jesu ngabayoo

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

¹ Nga ta jyun ta jyuhun nistjin xi b'atuts'ihin ra tuntjo, j'aisehe jminchjiun tsjo nga y'a ts'ihin ni xi sinjne xi y'enda. ² Nk'ie nga incha j'ai, kieke nga ja kachjuxin ndjio chakantsu xi tichjane tsjo. ³ Incha jas'en tunga najmi kisakuhu ra yjonintehe Nda Ntiana Jesu. ⁴ Nk'ie nga ndaha najmi incha be mi nihi xi incha ts'in, tu incha kiekehe nga kabinchat'aha jo ja xi yja najyun xi tibat'ai. ⁵ Tu ni xi kitsankjuhun jminchjiun ko kingjénsten ankjin t'anankiu. Tunga b'aha kitsu jo:

—¿A ajihin xuta k'ien tbinchisjalinu xi tijnha tik'un? ⁶ Najmi ta ei tijnaha. Ja kaf'alya ngaha ra ngabayoo. N'ekj'aitsjohoon yjonuu nga bi kitsunu nk'ie nga y'ejna ante Galilea:

7 “Tjihin nga n'ekjas'en Ntíhi Ndax'iun aya ntsja já ngatitsuun ko s'et'a kruu. Nistjin xi ma jahan kj'uaíya ngáha rá ngabayoo.”

8 As'ai j'áitsjehen jminchjün ni xi kitsú Jesu⁹ ko nk'ie nga incha j'aihi tsjóo kitsúyaha ngayjee ni xu'bi já ni'yakuyá xi te nkuu ko ngayjee xuta xingisoo. ¹⁰ Maria Magdalena ko Juana ko Maria xi naaha Santiago ko jminchjín xingisoo xi tjenkoho, kui xi j'ai tsúyaha já postru ni xu'bi.

¹¹ Tunga najmi kis'ejihín rá já postru, at'aha én xi najmi tjihin sin kamaha ni xi títsuya jminchjün. ¹² Tunga tsisintjehén Pedro ko tsangatsanka nga ngji tsjóo. Nk'ie nga tsaseya tsjóo, kikie nga tu najyun xi tsich'ontikjájnuhú yjonintee kjijña yo. As'ai kik'óya ngáha ni'yaha nga tíma nkjühun ni xi kamo.

*B'i ts'in tsakúchjhi yjoho Jesu jo já ni'yakuyáha
(Mr. 16:12-13)*

¹³ Ta kuihi nistjin xu'bo jo já ni'yakuyáha Jesu yja nga tíncha fi nanki ichí xi 'mi Emau, nanki xi te nku rá kilometro maha nanki Jerusalen. ¹⁴ Tinchjanjímíyakoho xinkjín ngayjee ni xi kamo nga tíncha fi. ¹⁵ Ni xi kama, nk'ie nga tinchjanjímíyakoho xinkjín niu, j'aise tiñaha Jesu ko kitsjent'áha. ¹⁶ Tunga b'a kama xi kis'echjahá tunkun jóo kama. Najmi kamankjihín tsa Jesu niu. ¹⁷ As'ai b'i kitsú Jesu:

—¿Mí nihi xi tíchubanjímíyakohonu xinkju nk'ie nga tín'o niyá?

As'ai tsincha'yún baba jóo ¹⁸ ko b'a kitsú nda xi 'mi Cleofa:

—¿A nku tutu rá ji xi tinchin nanki Jerusalen xi najmi be ni xi kama nistjin xi nibahaná yo?

¹⁹ B'i kitsú Jesu:

—¿Mí nihi xi kama?

B'a incha kitsú jóo:

—Ni xi kin'ehe Jesu, nda xi nibáha Nazaret. Kui xi kama nku nda profeta ko chánka ni xi kits'in. Kis'ehe nga'yún én xi kinchja nginkun Ntíaná ko nginkun ngayjee xuta. ²⁰ Tunga já na'mi k'akuhú ko já tjixáná kits'ínkjas'en tu xi kin'ek'iehen, ko kis'et'a kruu. ²¹ Jín kichuyái tsakai nga kui xi ts'in ndaíhi naxinantá Israel. Tunga ja tjihin jan nistjin nd'ai nga b'a kamo.

²² 'K'ua jminchjín xi tjínjinni kabinchánkjünni. Ta jyun ta jyun kafisehe tsjóo, ²³ tunga najmi kasakúhú rá yjonintee. Ntítsje rú incha kama chjihí katsúni ko nga kui xi b'a katsúhu nga tíña tík'un Jesu. ²⁴ Askahan ta kafisehe tsjóo k'ua já xi tjínjinni ko b'a ts'in kasakúhú xi nkú nga katsú jminchjün, tunga najmi kabehé Jesu.

²⁵ B'i kitsú Jesu:

—¿Á b'a nkjún ts'in ichí mankjihinnuu ko 'ni s'ejihinnuu ngayjee ni xi kitsúhu já profeta! ²⁶ ¿A najmi tjihin ni nga un skuehe xi kits'in nibá Ntíaná kintehe ni nga sakúhu kjuachánka xi ts'e?

²⁷ As'ai Jesu y'éjña chjihí jóo nkú tsuhu rá ngayjee xujun éhen Ntíaná má tjít'a ni xi kamaha. Kik'atuts'ihin rá xujun xi y'et'a Moise ko ngjindjuko ngayjee xujun xi y'et'a já profeta. ²⁸ Nk'ie nga tsichu nanki ichí xi má nga tíncha fi jóo, b'a kits'in xi kj'ua niyá Jesu kits'in. ²⁹ Tunga kits'ínkasín'yún kjua'yúhún rá jóo nga b'a kitsúhu Jesu:

—Tinchinkoni ej, at'aha ja ngixun ko ja tíma'ña.

Kui nga kits'in yuhu Jesu nga y'eñako jóo. ³⁰ Ni xi kama, nk'ie nga kab'entut'áko yámixo jóo, jakj'á Jesu ninkuon ko kitsjáha máb'achjihí Ntíaná. As'ai tsakjánya ko kitsjáha jóo. ³¹ Kui chubo tsix'ánki nkun jóo ko kamankjihín nga Jesu niu. As'ai Jesu kits'inndyjajihínsén yjoho nginkun jóo. ³² B'i ngján b'a kitsúhu xinkjín jóo:

—¿A najmi tí'ajin nd'íhi tíma animaná nk'ie nga tinchjakoná aya niyóo ko nk'ie nga títsyaná nkú tsuhu rá ni xi tjít'a éhen Ntíaná?

³³ Ta kuihi chubō incha tsisintjen kō kik'óya ngáha nanki Jerusalen. Incha kikié nga nku stihín kats'ín yjohō já ni'yakuyá xi te nkuu kō já xi tjíntukohō. ³⁴ Kui xi b'a tíncha tsu:

—Kjuaxi kjáihin nga ja kaf'áíya ngáha rá ngabayoo Nda Ntíaná kō ja kuakakúchjiji yjohō Simon.

³⁵ As'ai kitsúya já xi joo ni xi kamat'ain aya niyóo kō xi nkú ts'ín kamankjihin nga Jesu niu nga tsakjánya ninkuon.

B'i ts'ín tsakúchjiji yjohō Jesu já ni'yakuyáha
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

³⁶ Ta tíncha nchjaha nk'ie nga j'ai sinjñajin masehen Jesu kō b'i kitsú nga kikjaniña:

—Kas'enuu kjuajyu.

³⁷ Tu ni xí kitsankjúhún já ni'yakuyóo kō kits'ínnkjink'un nga nku sen xi tíma chjihí. ³⁸ B'i kitsú Jesu:

—¿Á tábinkjuhunnu? ¿Á tén'entjihí ruu yjonuu nga b'a ts'ín tén'enkjíntak'uhunnu? ³⁹ Ahán niu. Chasoo ntsa kō tsuká. N'ekonú kō chasenú. Nku sen najmi tjihin yjo kō ninta xi nkú ts'ín tíyo nga tjinna.

⁴⁰ Nk'ie nga ja b'a kitsú, as'ai tsakú ntsja kō tsuku. ⁴¹ Tunga najmi kjehé s'ejin sisihin jóo, at'aha tsjo nkjún tíncha maha kō tíncha ma nkjúhún. As'ai b'i kitsú Jesu:

—¿A tijnanu ichí nichine ei?

⁴² As'ai kitsjáha nku te tjiō xi kab'échjan. ⁴³ Jak'á Jesu niu kō kikjine nginkun jóo.

⁴⁴ As'ai b'a kitsú:

—Ni xi kama, kui nihi xi kixinnuu nk'ie nga tsátejñajin sanuu. B'a kixinnuu nga tjihin nga kuitjusun ngayjee ni xi tjit'a nga kinchjanijmíyahana xujun kjuatéxumaha Moise kō xujuhún já profeta kō xujun salmo.

⁴⁵ Kikjex'ájin Jesu kjuankjintak'uhún jóo tu xi kamankjihin rá ni xi tjit'a éhen Ntíaná ⁴⁶ kō b'i kitsúhu:

—B'a ts'ín tjit'a nga tjihin nga un skuehe xi kits'ín nibá Ntíaná, nga nistjin xi ma jahan kj'uaíya ngáha rá ajihin xutá k'ien, ⁴⁷ kō nga ngajohō s'enijmí nga ngúsuhún asuntee. Jerusalen ch'atuts'ihin rá nga b'a k'úihín xutá nga tjihin nga ngjuaikj'áha rá animaha tu xi kama ndyjat'aha rá ngatitsuhún. ⁴⁸ Jun xi kuixínyo ni xi kiyo. ⁴⁹ An ts'ín nibánuu xi kitsúya títjun Na'miná nga tsjánuu. Tunga tintsubanú ei Jerusalen santa nkúhu nga n'ekjohoon nga'yún xi nibaha nk'a ján.

B'i ts'ín ngji Jesu nk'a ján
(Mr. 16:19-20)

⁵⁰ As'ai tsitjuko Jesu já ni'yakuyáha. Ngjiko santaha nanki Betanía. Kingjénnk'a ntsja kō nda kinchjane jóo. ⁵¹ Nk'ie nga nda tinchjane jóo, nk'a ján ngji t'axíhín. ⁵² Nk'ie nga ja incha kamaha nga kits'íntsjohō Jesu, tu ni xí tsjohó tíncha maha jóo nga incha kik'óya ngáha nanki Jerusalen. ⁵³ Tehente incha kits'íntsjohō Ntíaná má ma natsihín ninku.

Xujun xi y'ét'a Jua én nda tsuhu Jesucristo

B'i ts'ín kitsúya nda xi kits'ínntu xujun yáha Jesu

¹ Nga tuts'ihin ni tu b'a ts'ín jahá tíña Éen. Kui Éen xi y'ejñako Ntíaná. Kui Éen xi Ntíaná. ² Kui xi y'ejñako Ntíaná nkúhu nga tuts'ihin ni. ³ Éen kits'índakoho Ntíaná ngayjee ni xi tjin. Ndaha nku ni xi tjin najmi kin'enda tsa najmi tjin Éen. ⁴ Yo nibáha ra kjuatik'un. Kui kjuatik'uun, kui nd'í xi ts'ín ndzjehen xuta. ⁵ Ndí t'at'ai má jyuun ko má jyuun najmi tíhukjuaha nga títs'ínk'ien.

⁶ J'ai nku nda xi 'mi Jua xi Ntíaná kits'ín nibáha. ⁷ J'ai tsúya ni xi kieke tu xi kuitsuyaha yáha nd'íu ko tu xi s'ejihin ra ngayjee xuta nd'í xi j'ai nchjanímíyaha. ⁸ Najmi kui xi nd'íu. Tu kin'e nibáha tu xi kuitsuyaha yáha nd'íu. ⁹ Nd'í xi ndoo xi ts'ín ndzjehen ngayjee xuta ja ma kj'uaíhi asuntee.

¹⁰ Éen j'aik'iejña asuntee, Én xi Ntíaná kits'índakoho asuntee. Tunga xuta asuntee najmi kamankjihin yáha kui. ¹¹ J'ai ante xi ts'e, tunga xuta xi ts'e najmi kits'ínkjáihin. ¹² Tunga xi kits'ínkjáihin ko kis'ejihin, kui xutaha xi kitsjáha nga kama ntíhi Ntíaná. ¹³ Kui xi kitsin xi nkú ts'ín kama mjehe Ntíaná. Najmi kitsin xi nkú ts'ín tsin xuta xi tjin, ko ta ndaha najmi xi nkú ts'ín tíñaha xuta, ko ta ndaha najmi xi nkú ts'ín mjehe xuta.

¹⁴ Kui Éen xi kik'a yjoninte ko y'ejñajinni ko kiyaj kjuachánkaha, at'aha kui xi Ntí nku tutuhu Ntía Na'miu. Tsakúchji kjuanda chánkaha ko én xi b'a tjin. ¹⁵ Jua kitsúya yáha kui. B'i kitsú:

—Kui xi kinchjanímíyahana nga b'a kixian: “Xi askahan nibá nga an, kui xi tjun nga an, at'aha kui xi tu b'a ts'ín jahá tíña.”

¹⁶ Xki kjuanda xi kik'ainá kjuanchiná chánka xi ts'e tsitjujihin. ¹⁷ At'aha Ntíaná kits'ínchjén Moise nga kitsjá kjuatéxumoo, tunga j'aihi Jesucristo nga y'éjña kjuandoo ko én xi naxu tjin. ¹⁸ Najmi tjin xi ja be nkú tjin Ntíaná. Nku tutuhú Ntí nku tutuu xi tíñako Ntía Na'miu, kui xi j'aikúchjiná Ntíaná.

B'i ts'ín kitsúya Jua Bautista yáha Jesu

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹ B'i ts'ín kinchja Jua nk'ie nga já judio k'aku xi tjin nanki Jerusalen kits'ínkji já na'mi ko já xi ta ts'ínxát'a ninku xi má nga ngjuásjaiyaha Jua yáha kui. ²⁰ Kinchja kixi kixi Jua ko najmi ts'anacha. B'i kitsú:

—Najmi an nda xi xi kitsú Ntíaná nga ts'ín nibá.

²¹ B'a kitsú jóo nga kingjásjaiyaha:

—¿Yáha ni ji? ¿A jihí xi Elia?

—Najmi an —kitsú Jua.

—¿A jihí xi nda profeta xi tjin nga kj'uaí? —kitsú jóo.

—Najmi —kitsú Jua.

²² —¿Yáha ji? —ta kitsú ngáha jóo—. At'aha tjin nga kuankínko ngáha ri én kixi já xi kits'ín nibáni. ¿Nkú bixín?

²³ As'ai b'i kitsú Jua:

—An xi nku nda xi tinchja ante kixiu nga b'a títsu: “Tjen kixiu niyá má nga nibá Ntíaná.” Kui niu xi y'ét'a nda profeta Isaiá xujun éhen Ntíaná.

²⁴ Ko já xi kits'ínkji já fariseo ²⁵ ta kingjásjaiyaha Jua:

—Tsa najmi ji xi kitsú Ntíaná nga ts'ín nibá ko ta ndaha Elia ko ta ndaha nda profeta xi tjin nga kj'uaí, ¿a xuta tibotentáhani?

²⁶ B'i kitsú Jua:

—An ntánijua tibatentáko hona xuta, tunga síñajihínnu nku xi najmi yo, ²⁷ xi kj'uaí askahan nga an. Najmi tje henna tsa kjendáya n'úhu tjabaxín ntéhe.

²⁸ B'a kama ni xu'bjí nanki xi 'mi Betanja, nanki xi tíña ngabantá ntáje Jordan, má tsaténtá xuta Jua.

B'í ts'ín kitsúya Jua nga Jesu xi chutsankaha Ntíaná

²⁹ Nístjin xi ma ndyjuun ngáha kíkíe Jua nga Jesu nibák'un tíñaha ko b'í kitsú:

—Kui xu'bjí xi chutsankaha Ntíaná xi kjexín ngatitsuhun xuta asuntee. ³⁰ Kui xi kinchjaníjmíyaha nga b'í kixian: “Xi askahan nibá nga an, kui xi tjun nga an, at'aha kui xi tu b'a ts'ín jahá tíña.” ³¹ Nk'ie ta ndaha an najmi be yá níhi, tunga ntánijuahá jáitentá xuta tu xi s'ejña chjihí ra xuta Israel yáha kui.

³² B'í ta kitsúya Jua ni xi kíkíe:

—Kíkíe nga nibajen Espiritu ndjiojmi ján xi nkú joyaha nku chutuju ko nga j'aik'iejñantjai nintaku. ³³ Ta ndaha an najmi kjee be yá níhi, tunga xi kits'ín nibáhána nga ntánijua kuatentáhana xuta, kui xi b'a kitsúna: “Xi chai nga nibajenk'uhun Espiritu ko k'úejñantjaihi, kui xi Espiritu Santo kuaténtáko ho xuta.” ³⁴ An kíkíe nga tsitjusun kui éen ko tíxinya nga kui xi Ntíhi Ntíaná.

B'í ts'ín kinchjaha Jesu já ni'yakuyá xi tjuun

³⁵ Nk'ie nga kama ndyjuun, ta yohó tíinchako ngáha Jua jo já ni'yakuyáha. Kíkíe nga j'a Jesu yo ko b'í kitsú:

³⁶ —Kui xu'bo xi chutsankaha Ntíaná.

³⁷ Kint'é nga joo já ni'yakuyáha ni xi kinchja ko kitsjennkíhi Jesu. ³⁸ As'ai tsasengi astun Jesu ko kíkíe nga tjennkíhi jóo. B'í kitsúhu:

—¿Mí xi tbinchisjó?

—Ji nda maestru —kitsú jóo—, ¿má tinchin?

³⁹ —Nibáasohoo —kitsú Jesu.

As'ai ngji jóo ko kíkíe má tíña Jesu. Yo kits'ínkj'a nístjin xu'bo, at'aha ja ngixun. Nkú ra ma nga chuba ñju niu. ⁴⁰ Já xi joo xi kint'é ni xi kinchja Jua ko kitsjennkíhi Jesu, nku xi 'mí Andre xi nda nts'e maha Simon Pedro. ⁴¹ Kui xi tíjún ngjingsjai Simon ko b'a kitsúhu:

—Ja kuasakúni nda xi kitsú Ntíaná nga ts'ín nibá.

⁴² As'ai j'aiko Andre nda nts'e nga j'aisehe Jesu. Jesu tsasehe Simon ko b'í kitsúhu:

—Ji xi Simon, ntíhi Jona. Ji xi k'úin ngáha ri Pedro.

⁴³ Nístjin xi ma ndyjuun, nk'ie nga tífi Jesu ante Galilea, as'ai ngjisehe Felipe ko b'í kitsúhu:

—Tsjénkiní.

⁴⁴ Nanki Betsaida nibáha Felipe, má nga ta nankíhi Andre ko Pedro. ⁴⁵ As'ai Felipe ngjisehe Natanael ko b'a kitsúhu:

—Ja kuasakúni nda xi kinchjaníjmíyaha Moise nga y'ét'a xujun kjuatéxumo ko xi ta y'ét'a já profeta. Kui xi Jesu ntíhi Kuse, nda xi nibáha nanki Nazaret.

⁴⁶ B'a kitsú Natanael:

—¿A kamahá stjújin Nazaret nku ni xi nda?

—Nibáaseihí —kitsú Felipe.

⁴⁷ Nk'ie nga kíkíe Jesu nga nibá tíña Natanael, b'a kitsú:

—Kuihí nda xu'bjí xi xuta Israel tje hen ra, nku nda xi najmi b'anacha.

⁴⁸ —¿Nkú ts'ín yahaní? —kitsú Natanael.

B'í kitsú Jesu:

—Kuakiehe kintehe ni nga kuanchjahi Felipe, nk'ie nga kabinchunnkí yá higuera.

⁴⁹ —Ji nda maestru —kitsú ngáha Natanael—, ji xi Ntíhi Ntíaná. Ji xi nda reihí xuta Israel.

⁵⁰ B'í kitsú Jesu:

—¿A at'aha kuakiehe kintehe yá higuera kuaxihin, a kui kjuaha nga kuas'ejihin ri nga Ntjaná kits'ín nibáhana? 'Yún chánka ni xi chá sai nga xu'bi.

⁵¹ Kó b'i tá kitsú ya Jesu:

—Kjuaxi ni xi tixinnuu. Choo nga tsjén tixa ndjiojmi ján kó nga ntítsjehe Ntjaná kuiyájnu kó kuitjujen nga kj'uaísehe Ntíhi Ndax'iun.

2

B'i ts'ín kits'ín Jesu nku kjuankjún ajihin nku s'í kjuabixan

¹ Nistjin xi ma jahan kama nku kjuabixan nanki Cana, nanki xi tijnajihin ante Galilea, kó yó ngji naaha Jesu. ² Tá ngji Jesu kó já ni'yakuyáha kjuabixoon, at'aha kik'inyaha. ³ Nk'ie nga jeya binu, as'ai b'a kitsú naaha Jesu nga kinchjako:

—Ja najmi tá tihin rá binu.

⁴ —Ji tachjuún —kitsú Jesu—, ¿á an tí'miyahaní niu? Najmi kjee bichú chubana.

⁵ As'ai kinchjako naaha Jesu já xi tìncha basehe yámixó nga b'a kitsúhu:

—N'etjusun ngayjee ni xi kuitsunuu.

⁶ Yó tìncha jun ndjii nisa xi kamandakoho ndjio. Kui xi ts'ínchén xuta xi ntje judio tjeheñ rá nk'ie nga ts'ín je yoho nginkun Ntjaná, xi nkú ts'ín tijná niyáha. Nkúnkú ndjii s'en rá tsa cháte kó tsa cháte kó kan litru ntánijua. ⁷ B'i kitsúhu Jesu já xi tìncha basehe yámixó:

—N'etso ntánijua ndjii.

Kits'íntse susun jóo ndjii.

⁸ As'ai Jesu b'i kitsúhu jóo:

—Chjúbó chuba kó tankínkoho ndá xi tibasehe s'íu.

B'a incha kits'ín jóo. ⁹ As'ai kikjut'a ndá xi tibasehe s'íu ntánijua xi ja kama binu, tunga najmi behé má nibaha rá ntóo. Tu já xi tìncha basehé rá yámixó xi be, at'aha kui xi ts'asje ntánijuo. Kui nga ndá xi tibasehe rá s'íu kinchjaha rá ndá bixoon kó b'a kitsúhu:

¹⁰ —Ngayjee xuta títjun tsjá binu xi nda kó nk'ie nga ja 'yún ka'bi xuta, as'ai ní tsjá xi najmi 'yún ndaha. Tunga máha ji, binu xi 'yún nda xi títjoihi nd'ai tí'bai.

¹¹ Kui kjuankjún xu'bi xi títjun kits'ín Jesu nanki Cana, nanki xi tijnajihin ante Galilea. B'a ts'ín tsakúchjiji kjuachánkaha, kó kis'ejihin já ni'yakuyáha nga Ntjaná kits'ín nibáha.

¹² Ja kamoó. As'ai ngji Jesu nanki Capernaum nga tjenko naaha kó já nts'e kó já ni'yakuyáha. Yó y'entu chuba nistjin.

B'i ts'ín kik'onsje Jesu chu xi tìncha batéña jóo má ma natsihin ninku

(Mt 21:12-13; Mc 11:15-18; Lc 19:45-46)

¹³ Nk'ie nga ja tóbichú tiña S'í Pascua xi b'asje xuta xi ntje judio tjeheñ rá, as'ai ngji Jesu nanki Jerusalen. ¹⁴ Má ma natsihin ninku kisakúhu já xi tìncha batéña turu kó chutsanká kó chutuju kó já xi títntu yó nga tìncha ts'ínk'óntjaiya toon. ¹⁵ As'ai jách'á n'ú'ya, kui xi kik'onsjekoho ngayjee chutsanko kó turu. Kikjaní ndzjo toohon já xi tìncha ts'ínk'óntjaiya toon yó kó kits'ínk'ótsjá yámixaha. ¹⁶ B'i kitsúhu já xi tìncha batéña chutuju:

—Tich'onsjoo chunu eí. Najmi tu tiyantá n'e mo ni'yaha Na'mina.

¹⁷ Jáátsjehen já ni'yakuyáha nga b'i ts'ín tít'a éhen Ntjaná: “Tjo ts'atina ni'yahi, kui nga túb'enkíhina kjuanima.”

¹⁸ As'ai já judio k'aku kingjásjaiyaha Jesu:

—¿Mí kjuankjúhun xi kuakúchji nga ma n'e ni xi tín'ei?

¹⁹ B'i ts'ín kinchja Jesu:

—N'ekatsúnyo ninku kó jan nistjin kjesíntjen ngáhana.

²⁰ B'i kitsú já judio k'aku:

—Yachán jun nú kamandaha ninku. ¿Nkú ts'ín jan nistjin chjúsíntjehenni ji?

²¹ Tunga yjonintehe ní Jesu kinchjanijmíyaha nga kits'ínkjó nínku. ²² Kui kjuaha, nk'ie nga j'áiya ngáha ra ngabayoo, j'áitsjehen ra já ni'yakuyáha ni xi kitsú kō kis'ejihin én xi tjit'a xujun éhen Ntíaná kō én xi kinchjako já judio k'aku.

²³ Nk'ie nga tijná Jesu nanki Jerusalen ajihin S'í Pascua, nkjin nkjún xuta kis'ejihin nk'ie nga kieke kjuankjún xi kits'ín. ²⁴ Tunga Jesu najmi kits'ínkjáihin xi nkú ts'ín ts'innkjink'un xuto, at'aha be xi nkú k'un. ²⁵ Najmi kamachjén tsa tjin xi kitsúyaha nkú k'un, at'aha be xi nkú ts'ín tjinuyá animaha.

3

B'i ts'ín kinchjanijmíko Jesu Nicodemo

¹ Nku nda fariseo xi 'mi Nicodemo xi ta nda k'akuhū xuta judio ² j'aisehe Jesu nga jyuun kō b'i kitsúhu:

—Ji nda maestru, yaní nga ji xi nku nda maestru xi Ntíaná kits'ín nibáha. At'aha najmi ch'a kamaha ts'ín kjuankjún xi t'n'ei tsa najmi tijnajihin Ntíaná.

³ B'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxihin. Xi najmi tsin tsetse, kui xi najmi ma chjihí xi nkú ts'ín batéxuma Ntíaná.

⁴ B'a kitsú Nicodemo:

—¿Nkú ts'ín tsín tsetse ngáha nku nda nk'ie nga ja chá? ¿A kamahá ta kjuas'en xi ma johó ngáha aya kats'a nahá kō tsín ngáha?

⁵ B'i ts'ín kinchja Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxihin. Xi najmi tsínjin ntánijua kō Espiritu najmi kama kjuas'enjin nga Ntíaná xi kuatéxumaha. ⁶ Xi xuta tsjáha kjuatik'un, kui xi kjuatik'uhun xuta tjihin. Xi Espiritu tsjáha kjuatik'un, kui xi kjuatik'uhun Espiritu tjihin. ⁷ Najmi tu ma nkjühin ni xi kuaxihin, nga tjihin nga tsín tsetse ngáhanu. ⁸ Fi ntjo tu má nga mjehé ra kō ta nu'yái nga xu. Tunga najmi yaní má nibáha kō má tifi. B'a joyaha ngayjee xuta xi tsinjín Espiritu.

⁹ B'a kitsú Nicodemo:

—¿Nkú tjihin ra ni xi tibixín?

¹⁰ B'i ts'ín kinchja Jesu:

—Ji xi nda maestruhu xuta Israel. ¿A najmi yaní niu? ¹¹ Kjuaxi ni xi tíxihin. Jin chubai ni xi yai kō bixínyai ni xi kiyai, tunga jun najmi n'e s'ejun én xi bixínyai. ¹² Tsa najmi s'ejinnuú éna nk'ie nga ni xi ts'e asunteej tinchjanijmíyahanuú, ¿nkú ts'ín s'ejihinnuú éna tsa ni xi ts'e ndjiojmi ján kuinchjanijmíyahanuú? ¹³ Ndaha nku najmi kjee fi ndjiojmi ján. Nkuhú Ntíhi Ndax'iun xi nibajehen yo.

¹⁴ Xi nkú ts'ín kikjesintjen Moise ye ante kixiu nk'ie, b'a ta ts'ín tjihin nga chjúsintjen Ntíhi Ndax'iun, ¹⁵ tu xi najmi ndyaha xi s'ejihin ra kui nga tu sahá k'úentu tík'un sín.

¹⁶ Kits'intjo Ntíaná xuta asuntee nga kitsjá Ntí nku tutuhu tu xi najmi ndyaha xi s'ejihin ra kui, nga tu sahá k'úentu tík'un sín. ¹⁷ Ntíaná najmi kits'ín nibá Ntíhi asuntee tsa tu xi k'uéjñanehe ra xuta ni xi kanéhe ngat'aha ngatitsun xi kits'ín. Kits'ín nibá ní tu xi ts'ínk'ankihi.

¹⁸ Xi s'ejihin Ntíhi Ntíaná najmi tjin ni xi ngjuainéhe. Tunga xi najmi s'ejihin, kui xi ja tjen jé at'aha najmi kis'ejihin Ntí nku tutuhu Ntíaná. ¹⁹ Kui ngat'ai tjeheh ra jé xuta. J'ai asuntee nd'í xi ts'ín ndzjehen xuta, tunga 'yuhún kama mjehe xuta má jyuun nga má ndzjeen, at'aha najmi nda tjin ni xi tijncha ts'ín. ²⁰ Ngayjee xi ch'on ts'ín, kui xi ch'ohon nd'í xi ts'ín ndzjehen. Najmi fik'uhun tu xi najmi chaha ni xi tijncha ts'ín. ²¹ Tunga xi naxu ts'ín, kui xi fik'uhun nd'íu tu xi chaha nga tijncha ts'ín xi nkú ts'ín mjehe Ntíaná.

B'i ts'ín ta kitsúya ngáha Jua yáha Jesu

²² Askahan nga b'a kamoó ngjiko Jesu já ni'yakuyáha ante Judea. Yo y'ejñako já ni'yakuyáha chuba nistjin nga tsaténtá xuta xi tjin yo. ²³ Jua ta tsaténtá xuta nanki Enon,

yo má tiña maha nanki Salim, at'aha 'yún tjín ntánijua yo. Incha j'ai xuta nga kisaténtá yo. ²⁴ B'a kama nk'ie nga najmi kje s'eya'yún Jua.

²⁵ As'ai já ni'yakuyáha Jua ko nku nda judio kinchjanijmíyaha xi nkú ts'ín tjíhin nga ts'ín je yjoho xuta judio nginkun Ntíaná. ²⁶ Incha ngjisehe Jua ko b'a kitsúhu:

—Ji nda maestru, nda xi j'aisehi ngabantá ntáje Jordan, xi tsixínyai yáha kui, kui xi ta tibaténtá ko ngayjee xuta tíncha fisehe.

²⁷ As'ai b'i ts'ín kinchja Jua:

—Ndaha nku ni najmi ma ts'ínkjáihin xuta tsa najmi ndjiojmi ján kik'aihi ra. ²⁸ Jun kinu'yó ni xi kinchja, nga najmi an nda xi ts'ín nibá Ntíaná ngajoho. Tu kin'e nibá tíjuhúnna. ²⁹ Xi nkúhu tsa nku kjuabixan, nkuhú nda xi tábixan. Nda xinkjín nda bixoon tu síjñat'ahá ra. Tímjéñjuhu ni xi tínchja ko tsjo tímaha nga tít'é ntaha nda bixoon. B'a ts'ín an nd'ai. Ja tsichu ma ndjuú kjuatsjona. ³⁰ Kui ndo xi tjíhin nga nk'a ngjuai, an kinte kfíán.

³¹ Xi nibáha nk'a ján 'yún chánka sa nga tu yáha ni. Xi tjehe ra asuntee, kui xi xuta asunte ko ni xi ts'e asuntee nchja. Xi nibáha ndjiojmi ján 'yún chánka sa nga tu yáha ni.

³² Títsuya ni xi kieke ko ni xi kint'é, tunga najmi ch'a tís'ejihín ra én xi tínchja. ³³ Tunga xi tís'ejihín én xi tínchja, kui tít's'ínkie yjoho nga kjuaxi én xi nchja Ntíaná. ³⁴ At'aha xi kits'ín nibá Ntíaná, kui xi nchja éhen Ntíaná, at'aha Ntíaná kitsáyjehe Espiritu. ³⁵ Ntia Na'miu 'yún tjoho Ntíhi ko ngayjee ni xi tjín ja kits'ínkjas'en aya ntsja. ³⁶ Xi tís'ejihín Ntíu, kui xi tíña tík'un sín. Tunga xi najmi tíma mjehe nga kuint'é éhen Ntíu, kui xi najmi k'úéña tík'un. Kjuakjahan Ntíaná tíñanehe.

4

B'i ts'ín kinchjanijmíko Jesu nku na Samaria

¹ Kik'inyaha já fariseo nga Jesu 'yún tjín saha xuta ni'yakuyá nga Jua ko nga 'yún nkjin xuta tibaténtá. ² Tunga najmi Jesu xi tsaténtá xuta. Já ni'yakuyáha ní xi b'a kits'ín. ³ Nk'ie nga kint'é Jesu ni xi kik'inyaha já fariseo, as'ai tsitju ante Judea nga kik'óya ngáha ante Galilea.

⁴ Tjíhin nga kj'ua ante Samaria. ⁵ Kui nga j'aihi Sicar, nanki xi tíñajihín ante Samaria. Tíñakjoko xu'ba xi Jacob kitsjáha Kuse xi ntíhi maha. ⁶ Yo tíña ntá tixa xi kits'ínnda Jacob. As'ai ngjik'ieñat'a Jesu ntá tixo, at'aha ja kafentaha nga tít's'ín niyá. Nkú ra ma nga chuba te jo niu. ⁷ As'ai j'ai nku tachjuún Samaria nga j'aik'asje ntánijua. B'i kitsú Jesu:

—K'uiní ichí ntánijua xi k'uia.

⁸ Kui chubo najmi tjíntukoho já ni'yakuyáha, at'aha nichine incha kafík'atse ajin nantjo.

⁹ As'ai b'i kitsú tachjuún:

—¿Nkú tjíhin ra nga an tbinchihíní ntánijua xi s'ihini, nga ji xi chá judio ko an xi na Samaria?

B'a kitsú tachjuún at'aha najmi nda incha y'a xinkjín xuta judio xuta Samaria. ¹⁰ B'i kitsú Jesu:

—Tsa yai ni xi tsjá Ntíaná ko tsa yai yá xi tbankihi ntánijua, ji kuint'íhi ko kui tsjáhi ntánijua xi ts'ínk'íentu tík'uhun xuta.

¹¹ —Ji chá ntia —ta kitsú ngáha tachjuún—, najmi tjíhin ni xi n'esjekohoni ntánijuo ko 'yún nanka ntá tixo. ¿Má k'úínchj'ahani ntánijua xi ts'ínk'íentu tík'uhun xuta? ¹² Ntje cháná Jacob y'éñaná ntá tixai. Kui xi ta kits'i ntánijua ko ta kits'i ntíhi ko chu xi kis'ehe. ¿A jihí xi 'yún chánka sai nga kui?

¹³ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Ngayjee xi k'uí ntánijua xu'bi ta kama xintá ngáha ra. ¹⁴ Tunga xi k'uí ntánijua xi tsjaha, kui xi ndahachí najmi ta kama xintáha ra. At'aha ntánijua xi tsjaha kama ajihín xuta xu'bo xi nkú joyaha nku ntá tixa xi bitju subaha ntánijua. B'a ts'ín k'úentu tík'un síhin.

15 —Ji chá ntia —kitsú tachjúun—, k'uaíní ntánijua xu'bo tu xi najmi ta kama xintáhana ko najmi ta kj'úáik'asjéhena ntánijua ei.

16 —T'in chubaihi x'ihin ko nibákoj —kitsú Jesu.

17 —Najmi tjinna x'in —kitsú tachjúun.

As'ai b'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi ni xi túbixín, nga najmi tjihin x'in. 18 At'aha ja ma un x'in binchunkoj ko nda xi tinchunkoj nd'ai najmi x'ihin maha. Kjuaxi ni xi kuakixín.

19 —Ji chá ntia —kitsú tachjúun—, tímankjinna nga chá profeta ní. 20 Ntje cháni kits'intsjoho Ntjaná naxi xu'bi. Tunga máha jun, b'a bixiún nga Jerusalem tjña ante má nga tjihin nga n'etsjoho Ntjaná.

21 —Ji tachjuún —kitsú Jesu—, n'e s'ejin ni xi tíxihin. Kuichú chuba nk'ie nga najmi ta kjúáihinu naxi xu'bi ko najmi ta kuankíhinu Jerusalem nga n'etsjoho Ntia Na'miu.

22 Jun najmi yo xi n'etsjoho. Tunga jin yai xi n'etsjohi, at'aha ajihin xuta xi ntje judio tjehe ra stjún xi ts'ínk'anki xuta.

23 Tunga jahá túbichú chuba ko ja kuichu chubo nd'ai nk'ie nga kjuaxi n'etsjoho Ntia Na'miu. Xi nkú ts'in kuakúyaha Espiritu Santo xuta, b'a ts'in ts'íintsjoho Ntia Na'miu. At'aha Ntia Na'miu mjehe nga xuta xi b'i ts'in tjintuyáha ts'íintsjoho. 24 Xi ts'íintsjoho, tjihin nga kjuaxi b'a ts'in xi nkú ts'in kuakúya Espiritu Santo. At'aha Espiritu ní Ntjaná.

25 B'a kitsú tachjúun:

—Be nga kj'uaí Mesia, chá xi ts'in nibá Ntjaná. Nk'ie nga kj'uaí, kuitsuyaná nkú tjihin ra ni xi tjín.

26 —An ní niu, an xi tínchjakohi —kitsú Jesu.

27 Kui chubo j'ai ngáha já ni'yakuyáha ko kama nkjúhun nga nku tachjuún tinchjanijmíko Jesu. Tunga ndaha nku najmi kama k'un kingjásjaiyaha mí nihi xi mjehe ko a ra mí nihi xi tinchjanijmíyakoho tachjúun. 28 As'ai tsasínjña nisaha tachjúun ko ngji ajin nantio. Ngji tsúyaha xuta ni xi kamat'ain. 29 B'i kitsú:

—Nibáase ma ruu xuta x'in xi kuatsúyana ngatentee ni xi kits'ian. Kutsa kuihí xi kitsú Ntjaná nga ts'in nibá.

30 As'ai tsitju xuta nantio nga j'aisehe Jesu. 31 Nk'ie nga ngji tachjúun ajin nantio, já ni'yakuyáha Jesu b'i kitsúhu:

—Ji nda maestru, chinej ichí nichinej.

32 —Tjñana nichine xi najmi yo —kitsú Jesu.

33 Kui nga b'i ngján kingjásjaiyaha ra xinkjín já ni'yakuyáo nga b'a kitsú:

—Tjín ra xi kj'uaikoho nichine.

34 As'ai b'i kitsú Jesu:

—Nk'ie nga ts'ian xi nkú ts'in mjehe xi kits'in nibána ko nga ts'intjusan xá xi ts'e, kui ní niu xi nichinena. 35 Túbixiún: “Ndyja sa ñju sá nga kuichú chon.” Tunga an b'a tixinnuu: Chjúx'ánkiu tunkun ko chaso. Xuta xi nibá ján, kui xi nkú joyaha chan. Ja túbichú chubaha. Ja kama kj'uaíya chon. 36 Xi tíf'áya chan xi nibá yo kama chjíhi. At'aha k'úentu tít'un sín xuto. B'a ts'in nkuhú tsjo kamaha ra xi ts'ínxájin ko xi f'áya chon. 37 At'aha kjuaxi kjáihin én xi b'a tsuu: “Nku xi b'éntje ko kj'ai xi f'áya.” 38 An kits'inkjínuu nga chj'ayo chan xi najmi jun kis'enkinuu kjuanima. Kj'ai xi kuak'íentje nga nibá xutai, ko jun ta sakút'anuu chjíhi xoo.

39 Nkjin xuta Samaria xi tjintu ante xu'bo kis'ejihin Jesu nk'ie nga kint'é nga b'i kitsú tachjúun: “Kuatsúyana ngatentee ni xi kits'ian.” 40 Kui kjuaha nk'ie nga j'aisehe ra xuta Samaria Jesu, tsankihi nga k'úéjña yo. Y'ejña Jesu jo njstjin tjihin 41 ko 'yún nkjin sa xi kis'ejihin én xi kinchja. 42 As'ai b'a incha kitsúhu tachjúun:

—S'ejinni nd'ai tunga najmi tu ngat'aha ní én xi tsixín. S'ejin níni at'aha ko jin kuanu'yái ko mankjinni nga kjuaxi nga kui xi ts'ínk'anki xuta xi tu má tjíntuhú.

B'i ts'in kits'innkihi Jesu nku nda chi

⁴³ Nk'ie nga j'a jo nistjin, as'ai tsitju Jesu yo nga ngji ante Galilea. ⁴⁴ At'aha kitsuya Jesu nga najmi yankjun nku nda profeta ante xi ts'e. ⁴⁵ Nk'ie nga tsichu Galilea, xuta xi tjin yo kits'inkjaihin, at'aha kieke ngayjee ni xi kits'in Jesu nanki Jerusalen ajihin s'iu. At'aha ko kui incha ngji s'iu.

⁴⁶ As'ai tsichu ngaha Jesu Cana, nanki xi tijnajihin ante Galilea ma nga kits'in ma binu ntaniju. Yo tijnha nku nda xi ts'inxat'aha nda rej, kui xi tijnaha nku nda chi xi kjijnha un nanki Capernaum. ⁴⁷ Nk'ie nga kint'e nga tsitju Jesu ante Judea ko j'ai ante Galilea, as'ai j'aisehe ko tsankihi nga ngjuai ni'yaha tu xi ts'innkihi ra nda chih, at'aha ja ti'me. ⁴⁸ B'i kitsu Jesu:

—Tsa najmi choo kjuankjun ko ni xi tibakuchji nga'yuhun Ntianá, najmi s'ejinnu nga Ntianá kits'in nibana.

⁴⁹ As'ai b'a kitsu nda xi ts'inxat'aha nda rej:

—Ji nda ntia, niba mai ichi kintehe ni nga kuayá nda china.

⁵⁰ B'i kitsu Jesu:

—T'in ngahani ni'yahi. Ja nda ngaha nda chih.

Kis'ejihin ndo en xi kitsu Jesu ko ngji. ⁵¹ Nk'ie nga tjen masen niyoo, kisatejin ja musuhu ko b'a kitsuhu:

—Ja nda ngaha ntih.

⁵² Kingásjaiyaha ndo ja musuhu mí chubaha kik'atuts'ihin nga kis'e nda ngaha ra ntih. B'a kitsu joo:

—Kujna nga chuba nku tsitjujihin ch'iun nda chi.

⁵³ J'aitsejen na'mihi nda chi nga kui chubo: “Ja nda ngaha nda chih”, kitsuhu Jesu. Kui ko ngayjee xuta xi tjin ni'yaha kis'ejihin Jesu. ⁵⁴ Kui kjuankjun xu'bi xi ma joho xi kits'in Jesu nk'ie nga tsitju ante Judea ko j'ai ngaha ante Galilea.

5*B'i ts'in kits'innkihi Jesu nku nda xi kjijnha un*

¹ K'ai nistjin ngaha, nk'ie nga tincha b'asje s'ih xuta judio ngji ngaha Jesu nanki Jerusalen. ² Yo tijnha nku ntá tixa chankantsu xi tinha maha ankjuaha naxinantoo xi 'mi Ankjua Chutsanka. Kui ntá tixo xi 'mi Betesda nga en hebreo. Un ante nk'ien kis'entuhu. ³ Yo fantu nkjun xuta un, xuta ka, xi najmi ma fi ko xi nta sjai. Kui xi incha kuyaha nga ts'in niya ntaniju. ⁴ At'aha tu nkje tu nkjehé ni nku ntitsjehe Ntianá f'ajenjin ntá tixo ko ts'in niyankihi ntaniju. Ko xi tjun tsungijin yoho ntoo nk'ie nga ja kuan'e niyaha, kui xi ma nda tu mí ch'in xi k'uhun ra.

⁵ Yo kjijnajihin xuta uun nku nda xi tihin kan tj'ion jan nú nga uhun. ⁶ Nk'ie nga kieke Jesu nga kjijnha ndo yo, kamankjihin nga ja nkjin nú tihin nga uhun ko b'i kitsuhu:

—¿A mjehi kama nda ngahani?

⁷ —Ji nda ntia —kitsu nda uun—, najmi ch'a tjinna xi kuasinkona, tsa tsungijinna ntá tixo nk'ie nga n'e niyaha. Nk'ie nga mjena tsungijian yona, tu kj'ahí xi tjun tsungijin yoho.

⁸ As'ai b'i kitsu Jesu:

—Tisintjein, chjubéi nijna xi kisujnasuin ko t'in.

⁹ Ta kuihi chubo kama nda ngaha ndo. Jak'á nijna xi kjijnasun ko ngji. Tunga xuatuhi kui nistjiun, nistjin nkjuhun xuta judio. ¹⁰ Kui nga b'a kitsuhu ra ja judio k'aku nda xi kama ndoo:

—Xuatu nd'ai. Tijnha nkjuhun kjuatexumoo nga ch'ai nijnahi.

¹¹ B'a kitsu ndo:

—Xi kuats'innkina, kui xi b'a kuatsuna: “Chjubéi nijna xi kisujnasuin ko t'in.”

¹² B'a kitsu joo nga kingásjaiyaha:

—¿Yá xi b'a kuatsúhi: “Chjúbéi nijña xi kisujñasuin ko t'in”?

¹³ Tunga najmi behé nda xi kama nkihí yá xi kits'innkihí, at'aha ngji t'axín Jesu ajihín xuta xi tíncha yo. ¹⁴ Askahan Jesu ksatéjin ngáha ndo má ma natsihín nínku ko b'i kitsúhu:

—Ji, ja kama nda ngáhani. Najmi ta n'eheni ngatitsun tu xi najmi satéhe ri nku ni xi 'yún ch'onk'un sa.

¹⁵ As'ai ngji tsúyaha ndo já judio k'aku nga Jesu xi kits'innkihí. ¹⁶ Kui kjuaha nga kits'ín unkiehe ra Jesu já judio k'aku, at'aha b'a kits'ín nga nistjin nkjúun. ¹⁷ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Na'mina títs'inxá santaha nd'ai ko an ta títs'inxá.

¹⁸ Kui kjuaha nga tu sahá 'yún tsangisjai niyáha já judio k'aku nga mjehe ts'ínk'iehen Jesu. At'aha najmi tu suba tsa nistjin nkjúun xi najmi kitsenkjún, tunga b'ahá kitsú ya nga Ntjaná xi Na'mihí. B'a ts'ín ta kuihi kits'ín ma yjoho xi nkúhu Ntjaná.

B'i ts'ín tsakúchji Jesu xáha

¹⁹ As'ai kinchja Jesu nga b'a kitsúhu jóo:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Ndaha nku ni najmi ma ts'ín Ntíhi Ntjaná kuenta subaha. Tu nkuhú ni xi tíbe nga títs'ín Na'mihí, kui xi ts'ín. At'aha ngatentee ni xi ts'ín Na'miu, ta kui nihi xi ts'ín Ntíu. ²⁰ At'aha Na'miu 'yún tjoho Ntíu ko bakúchjhi ngayjee ni xi ts'ín. Ko kuakúchji saha ni xi 'yún chánka. Xí kama nkjúhunnuu. ²¹ At'aha xi nkú ts'ín Na'miu ts'ínkj'áiyaha xuta ngabayoo ko ts'ínk'íentu tík'un ngáha, b'a ta ts'ín Ntíu ts'ínk'íentu tík'un xi mjehe. ²² Najmi Na'miu xi kuasehe tsa nda ko tsa najmi nda ni xi kits'ín xuta. Ntíu ní kitsjáha nga kui xi kuaseyjehe kui niu, ²³ tu xi ngayjee xuta skuenkjúhun Ntíu xi nkú ta ts'ín benkjún Na'miu. Xi najmi benkjún Ntíu, b'a ta ts'ín najmi benkjún Na'mi xi kits'ín nibáha.

²⁴ 'Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Xi basínñjuhu éna ko s'ejihín xi kits'ín nibána, kui xi ja tjíntu tík'un sín. Najmi tjín ni xi ngjuainéhe at'aha ja tsitjujin ngabayoo ko tjíntu tík'un sín. ²⁵ Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Kuichú chuba ko ja kuichu chubo nd'ai nk'ie nga xuta k'ien kuint'é ntaha Ntíhi Ntjaná, ko xi tint'é'éhen k'úentu tík'un. ²⁶ At'aha xi nkú ts'ín Ntía Na'miu kuenta tájña tík'uhun, b'a ta ts'ín kitsjáha Ntíu nga kuenta tájña tík'uhun. ²⁷ Na'miu kitsjáha Ntíu tu xi kuasehe ra tsa nda ko tsa najmi nda ni xi kits'ín xuta, at'aha kui xi Ntíhi Ndax'íun.

²⁸ 'Najmi tu ma nkjúnnuu niu. At'aha kuichú chuba nk'ie nga kuint'é ntaha Ntíu ngayjee xuta xi kjintuyánji ²⁹ ko kuísintjen ngáha. Xi nda kits'ín kuísintjen nga k'úentu tík'un. Xi najmi nda kits'ín kuísintjen nga s'enéhe ni xi kanéhe ngat'aha ni xi incha kits'ín. ³⁰ Ndaha nku ni najmi ma ts'ian kuenta. Xi nkú ts'ín nt'e, b'a ts'ín ts'ian kjuá. Ko kixi ts'ian kjuá, at'aha najmi bangisjai suba ni xi mjena. Ni xi mje níhi Na'mi xi kits'ín nibána bangisja.

B'i ts'ín kitsúya Jesu ni xi bakúchji nga kik'ai xáha

³¹ 'Tsa ta ahan xinya yáha an, najmi chjhi ra én xi kuinchja. ³² Tunga tájñahá kj'ai xi tífina kjuanda, ko be nga chjhi ra ni xi ts'ín nga b'éjña chji yáha an. ³³ Jun kin'ekjúu já xi ngjingjásaiyaha Jua nga yáha kui ko kui xi kitsúya yáha an. ³⁴ An najmi machjéna tsa xuta yjoninte ngjuaina kjuanda, tunga tíxihinnuu nga n'echjhi ruu Jua tu xi k'uankihinu. ³⁵ Jua b'a joyaha nku nd'í xi tsat'ai ko kits'ín ndzjen, ko jun kin'e tsjojiun kutju nd'íhi.

³⁶ 'Tunga 'yún chánka sa ni xi tífina kjuanda nga én xi kinchja Jua. At'aha xá xi kitsjana Ntía Na'miu nga ts'intjusan ko xi títs'ian nd'ai, kui xi ta tífina kjuanda. Tíbakúchji nga Ntía Na'miu kits'ín nibána. ³⁷ Ko Na'miu ya xi kits'ín nibána ta tífina kjuanda. Jun najmi kjee nu'yó ntaha ko ta ndaha najmi kjee yo xi nkú tjín. ³⁸ Ta ndaha najmi tájñajinnuu éhen ajin animannuu, at'aha najmi s'ejinnuu xi kits'ín nibá. ³⁹ 'Yún nkjún n'eyo xujun éhen Ntjaná at'aha b'a manuu nga b'a ts'ín sakúhunuu nga kuintsuba tík'un síun. Tunga an ní

tínchjanijmíyahana xujun nga tífina kjuanda. ⁴⁰ Tunga najmi mjehénuu nibasenú tu xi kuintsuba tik'uhunnu.

⁴¹ 'Najmi tibangisja tsa xuta tsjana kjuachánka. ⁴² Tunga behénuu. Be nga najmi n'etjót Ntjaná. ⁴³ Ngajohó Nā'mina jáihina kó jun najmi n'ekjáinnú. Tunga tsa kj'ai xi kuaté xá subaha yjohó, tu sahá kui xi n'ekjóhóon. ⁴⁴ B'i ngján 'bohó kjuachánka yjonuu. Najmi binchisjót nga Ntjaná xi nku tutuu tsjanuu kjuachánka. Nk'ie nga b'a n'o, ¿nkú ts'in s'ejihinnuu éna?

⁴⁵ 'Najmi tu b'a bixiún tsa an xínyat'ainnuu nginkun Ntia Nā'miu. Moise ní xi tíma 'yún tak'un, kui ní xi títsuyat'ainnuu. ⁴⁶ Tsa kjuaxi nga s'ejinnuu ni xi y'ét'a Moise, ta s'ejinnuu an, at'aha an kinchjanijmíyahana Moise. ⁴⁷ Tunga tsa najmi s'ejinnuu ni xi y'ét'a Moise, ¿nkú ts'in s'ejihinnuu én xi tínchja?

6

B'i ts'in kits'ínkjen Jesu já xi un mií

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ Kj'ai nistjin ngáha ngji Jesu ngabantá ntáchak'un Galilea, xi ta 'mi ntáchak'un Tiberia. ² Nkjin nkjún xuta kitsjennkihi, at'aha kieke kjuankjún xi kits'in nga kits'ínkihi xuta un. ³ As'ai tsiyajnu Jesu nku asunntu tjenki kó yó y'ejñakó já ni'yakuyáha. ⁴ Kui nistjiun ja tibichú tiña S'í Pascua xi b'asje xuta xi ntje judiō tjeheñ ra. ⁵ Nk'ie nga tsase Jesu kó kieke nga nkjin nkjún xuta xi tíncha nibák'uhun, b'a kitsúhu Felipe:

—¿Má xi tjeheñ ch'atsee ninkuan xi kjine xuta nkiun?

⁶ Tunga tu xi kikjut'ayák'uhún ni Felipe nga b'a kitsúhu, at'aha be ni xi ts'ín. ⁷ As'ai b'a kitsú Felipe:

—Ta ndaha tsa jo unchan toon denariō ninkuan ch'atsee, tsa as'ai ichi ichi k'uaihi nga nkúnkú, najmi kuichú maha ra.

⁸ As'ai b'i kitsú nda ni'yakuyá xi 'mi Andre, xi nts'e maha Simon Pedro:

⁹ —Ei síña nku nda chí xi y'a un ninkuan xi kamandakoho tu cebada kó jo tjiō. Tunga, ¿mí skan kamaha ra xuta nkjiun niu?

¹⁰ B'i kitsú Jesu:

—B'a t'ihun nga kat'entu ngayjee xuta.

Tjín nkjún naxi chu kui ante xu'bo kó y'entu ajin naxi chu nkú ra ma un mií jáx'in.

¹¹ As'ai jakj'á Jesu ninkuon, kitsjáha máb'achj'íhi Ntjaná kó kits'ínndzjohó xuta xi kab'entu yó. B'a ta kits'íhin tjiō nga kitsjáha xi nkú tjín mjehe xuta. ¹² Nk'ie nga kik'ie sisihin xuta, as'ai b'i kitsúhu já ni'yakuyáha:

—Chj'ayo ninkuan xi k'uankiu tu xi najmi kuatsúhun.

¹³ As'ai j'áya jóo ninkuan xi ts'ankiu, kui xi nibaha ra ninkuan cebada xi uun. Te jo nisín kama ninkuan xi ts'ankihí xuta. ¹⁴ Nk'ie nga kieke xuta nkjiun kjuankjún xi kits'in Jesu, as'ai b'a incha kitsúhu xinkjín:

—Kjuaxi kjáihin nga kui ndai xi nda profeta xi tjihin nga kj'uai asunnteí.

¹⁵ Tunga kamankjihín ra Jesu nga mjehe jóo ngjuai kó kjuayúhun nga nda rej ts'ín maha. Kui nga ngji t'axín suba ngáha asuntu tjenkiu.

B'i ts'in ngjisun Jesu ntáchak'uun

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Nk'ie nga ja tíma jyun, as'ai incha j'aijen andai ntáchak'uun já ni'yakuyáha Jesu. ¹⁷ Jas'en yábarku tu xi kjuatikjáha ntáchak'uun nga ngjuai nanki Capernaum. As'ai tu kama jyunt'aihín nk'ie nga najmi kjee bichú tjennkihí Jesu. ¹⁸ Kó tu nkuhú ntjō xi tu xí 'yúhún kama. Xí kits'in xuhú ntáchak'uun. ¹⁹ Nk'ie nga tsichu nkú ma tsa un kó tsa jun kilometru tjihin, kieke jóo nga Jesu nibásun ntáchak'uun nga nibák'un tiñaha yábarku. Incha kitsankjún jóo, ²⁰ tunga b'ihí kitsú Jesu:

—An ní niu. Najmi tu binkjun.

²¹ Tsjo kamaha jóo nga jas'en Jesu yábarku ko tu tsichu sahá yábarku nanki xi má nga tìncha fi.

B'i ts'ín kitsúya Jesu nga kui xi ts'ínk'íentu tík'un xuta

²² Nistjin xi ma ndyjuun kamankjihin xuta xi y'entu ngabantá ntáchak'uun nga tu nkuhú maha yábarku xi tsitju yo ko nga Jesu najmi jas'en nga ngjiko já ni'yakuyáha, at'aha tu já ni'yakuyáha ngji subahá. ²³ As'ai incha j'ai kj'ai yábarku xi tsitjuhu nanki Tiberia nga j'ai tiña má xi tjeheh kikjine ninkuan xuta nk'ie nga kitsjáha Jesu máb'achjihu Ntiana.

²⁴ Kui b'a maha, nk'ie nga kikiehe xuta nga najmi ta tjihin Jesu yo ko ta ndaha já ni'yakuyáha, as'ai jas'en yábarku nga ngjingisjai nanki Capernaum. ²⁵ Ngabantá xinkuu kisakúhu ko b'i incha kitsúhu:

—Ji nda maestru, ¿nkú n'e jáihini ei?

²⁶ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Kiyo kjuankjún xi kits'ian, tunga najmi kuihí kjuaha tbinchisjáihinú. Tu ngat'aha ní ninkuan xi kichinehenu nga kitse susunnuu, kui kjuaha nga tbinchisjáihinú. ²⁷ Najmi tu n'exántjaihinu ninkuan xi maha fe. Ninkuan xi najmi ma níhi fe n'exántjaihinu. Kui xi ts'ínk'íentu tík'unnuu. Ntíhi Nda'x'jun tsjánuu ninkuan xu'bo. Ntia Na'miu tsakúnuu nga kui xi kits'ín nibá.

²⁸ B'a kitsú jóo:

—¿Mí ni xi tjihin nga n'ei jin tu xi n'etjusunni ni xi mjehe ra Ntiana?

²⁹ B'i kitsú Jesu:

—Kui ni xu'bi xi mjehe Ntiana nga n'etjusun. Kas'ejinnuu nda xi kits'ín nibá.

³⁰ As'ai b'a incha kitsú jóo:

—¿Mí kjuankjúhun xi kuakúchjini nga Ntiana kits'ín nibáhi tu xi chahani ko s'ejinni ji? ¿Mí xaha Ntiana xi mahi? ³¹ At'aha ntje cháná kikjine mana nk'ie nga y'entu ante kixiu. Kui nihi xi tjit'a éhen Ntiana nga b'a títsu: “Ninkuan xi ndjiojmi ján nibaha ra kitsjáha nga kikjine.”

³² B'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Na'minahá xi kitsjánuu ninkuan xi ndjiojmi ján nibaha, najmi Moise. Ko nd'ai títsjánuu ninkuan xi nda kjikjin. Kui xi ndjiojmi ján nibáha. ³³ At'aha ninkuan xi tsjá Ntiana, kui xi nibajehen ndjiojmi ján ko ts'ínk'íentu tík'un xuta asuntei.

³⁴ —Ji nda ntia —kitsú jóo—, k'uai teheneni ninkuan xu'bo.

³⁵ As'ai b'i kitsú Jesu:

—An ninkuan xi ts'ínk'íentu tík'uhun xuta. Xi kj'uaísena najmi ta kama bjoho ra ko xi s'ejihin an najmi ta kama xintáha ra. ³⁶ Tunga jahá b'a kuaxinnuu, ndaha tsa tíyanú tunga najmi tís'ejihinnuu. ³⁷ Kj'uaísena ngayjee xuta xi tsjana Na'mina, ko xi kj'uaísena najmi k'onsje natsin ján.

³⁸ At'aha ndjiojmi ján nibajehenna tu xi ts'intjusuhunna xi nkú ts'ín mjehe Na'mi xi kits'ín nibána ko najmi xi nkú ts'ín mjena. ³⁹ Ko ni xi mjehe xi kits'ín nibána, najmi mjehe tsa ts'inndyja ndaha nku xi kitsjana. Mje níhi nga ts'ínkj'áíya ngáha ra ngabayoo xuta xu'bo nistjin xi fekuu. ⁴⁰ At'aha ni xi mjehe Na'mina, mjehe nga k'úentu tík'un sín ngayjee xi kj'uaísehe Ntíu ko s'ejihin. Ko an ts'ínkj'áíya ngáha ra ngabayoo xuta xu'bo nistjin xi fekuu.

⁴¹ Nk'ie nga b'a kitsú Jesu nga kui xi ninkuan xi ndjiojmi ján nibajehen, as'ai já judio kinchjanehe. ⁴² B'a incha kitsúhu xinkjín:

—¿A najmi kuihí ndai xi Jesu, ntíhi Kuse? Yaá na'mihí ko naaha. ¿Nkú tjihin ra nga b'a títsuhu nga ndjiojmi ján nibajehen?

⁴³ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Najmi tu chubayanenu. ⁴⁴ Ndaha nku najmi kama kj'uaísena tsa najmi kj'uaíkoho Na'mi xi kits'ín nibána. Kò xi kj'uaísena an ts'inkj'áya ngáha rá ngabayoo nistjin xi fekuu. ⁴⁵ B'a ts'ín y'et'a já profeta: “Ntíaná kuakúyaha ngayjee xuta.” Kui b'a maha, ngayjee xi mjeñjuhu rá kò bangiya ni xi bakúyaha Ntia Na'miu, kui xi kj'uaísena.

⁴⁶ Ndaha nku najmi kjee be yáha Ntia Na'miu. Nku tutuhú xi nibaha má tíjña Ntíaná, kui xi ja be Ntia Na'miu. ⁴⁷ Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Xi s'ejihín an, kui xi k'úentu tík'un sín. ⁴⁸ An ninkuan xi ts'ínk'íentu tík'uhun xuta. ⁴⁹ Ntje chánuu kikjine mana ante kixiu, tunga tu nkú jesuhún. ⁵⁰ Tunga ninkuan xu'bi ndjiojmi ján nibajehen tu xi kjinehe xuta kò najmi tá kuayáha. ⁵¹ An xi ninkuan tík'un xi ndjiojmi ján nibajehen. Tsa tjin xi kjine ninkuan xu'bi, kui xi k'úéjña tík'un sín. Kò ninkuan xi tsja, kui xi yjonintena xi tsjantjálhina xuta asunntej.

⁵² As'ai tu y'ésikohó xinkjín já judio nga b'a kitsú:

—¿Nkú ts'ín tsjáhaná yjonintehe ndai nga chineé?

⁵³ B'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Tsa najmi chinoo yjonintehe Ntíhi Ndax'iun kò s'iu jníhi, najmi kuintsuba tík'un. ⁵⁴ Xi kjine yjonintena kò k'úi jnína, kui xi k'úentu tík'un sín, kò an ts'inkj'áya ngáha rá xuta xu'bo nistjin xi fekuu. ⁵⁵ At'aha yjonintena xi nichine xi ndoo kò jnína xi ntá xi ndoo. ⁵⁶ Xi kjine yjonintena kò k'úi jnína, kui xi k'úentujinna kò an kúatejñajihín.

⁵⁷ Na'miu kits'ín nibána. At'aha tíjña, kui nga tíjñahana. B'a tá ts'ín at'aha tíjña tík'an, kui nga k'úentu tík'uhun xuta xi ts'ín mana nichinehe. ⁵⁸ Kui xu'bi ninkuan xi ndjiojmi ján nibajehen. Kui xi najmi xi nkú joyaha mana xi kikjine ntje chánuu kò tu nkú jesuhún. At'aha xi kjine ninkuan xu'bi, k'úentu tík'un sín.

⁵⁹ B'a ts'ín kinchja Jesu nga tsakúya ayaha nku ni'ya sinagoga xi tíjña nanki Capernaum. ⁶⁰ Nk'ie nga kint'é xuta ni'yakuyáha én xi kinchja, as'ai nkjin xi b'a kitsú:

—'Ni tjin tsa n'eshín én xi tinchja. ¿Yá xi ts'ínkjáihín ni xi kuatsú?

⁶¹ Kamankjihín Jesu nga kinchjajanehe xuta ni'yakuyáha nga b'a kitsú. As'ai b'i kitsú Jesu:

—¿A t'n'endyjajihín ruu yjonuu én xi kuanchja? ⁶² ¿Nkú sa kamanuu tsa choo Ntíhi Ndax'iun nk'ie nga ngjuainji ngáha ante má nga nibaha? ⁶³ Espiritu Santo ts'ínk'íentu tík'un xuta. Xuta bi, najmi maha ts'ínk'íentu tík'un xuta xinkjín. Én xi kuaxinnuu Espiritu Santo nibáha rá kò kui éen ts'ínk'íentu tík'unnuu. ⁶⁴ Tunga tjin ajinnuu xi najmi s'ejihín an.

B'a kitsú Jesu at'aha be santaha nga tuts'ihín ni yá xi najmi s'ejihín kò yá xi ts'ínkjas'ehen. ⁶⁵ Kò b'i tá kitsú ya:

—Kui kjuaha nga b'a kuaxihinnuu nga ndaha nku najmi kama kj'uaísehena tsa najmi Ntia Na'miu kitsjáha nga kj'uaísena.

⁶⁶ Yo kik'atuts'ihín rá nga nkjin xuta ni'yakuyáha y'éjñaha. Najmi tá kitsjenkoho rá. ⁶⁷ As'ai b'i kitsúhu já ni'yakuyá xi te joo:

—¿A mjenuu kuankiún kò jun?

⁶⁸ —Ji Nda Ntia —kitsú Simon Pedro—, ¿yá sa kama tsjénkkihí jin? Jihí xi chubai én xi ts'ínk'íentu tík'un síhín xuta. ⁶⁹ S'ejinní kò ja kamankjinní nga ji Cristo, xi Ntíhi Ntíaná xi tíjña tík'uun.

⁷⁰ B'i kitsú Jesu:

—An j'ajinnuu jun xi te joo, tunga tjenjihinnuu nku ndaninda.

⁷¹ B'a kitsú Jesu nga kinchjanijmíyaha Juda Iscariote, ntíhi Simon. At'aha kui xi ts'ínkjas'ehen kò kui xi nku nda ni'yakuyá xi te joo.

7

B'i ts'ín ngji Jesu S'íhi Ni'ya Kichoo

¹ Askahan kikjatsú'ba Jesu ante Galilea. Najmi kama mjehe nga kikjatsú'ba chji ante Judea, at'aha já judio k'aku tsangisjai n'ya xi nkú ts'ín ts'ínk'iehen. ² Tunga jahá t'ibichú tiña s'í xi b'asje xuta xi ntje judio tjeheñ ra, s'í xi 'mi S'íhí Ni'ya Kicho, ³ ko b'a kitsú já nts'e Jesu:

—Najmi tu ej binchin. Tu sahá t'in Judea tu xi skuhe xuta ni'yakuyáhi ni xi n'ei. ⁴ At'aha najmi t'ín xi b'ejña 'ma ni xi ts'ín tsa mjehe cha. Tu sahá takúchjhi yjohi xuta asunntej nga n'ei ni xi t'ín'ei.

⁵ B'a kitsú já nts'e at'aha ta ndaha kui najmi incha kis'ejihin yáha Jesu. ⁶ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Najmi kjee bichú chubana nga ts'ian ni xi t'ihin nga ts'ian. Jun bi, tu mí chubahá ni ma n'o ni xi t'ihin nga n'oo. ⁷ Najmi t'its'ín unkienuu xuta asunntej. An bi, t'its'ín unkiena at'aha t'ib'ejña chja nga ch'on t'ín ni xi t'íncha ts'ín. ⁸ Tankiún s'íu. Najmi kfián an at'aha najmi kjee bichú chubana.

⁹ B'a kitsú Jesu, as'ai y'ejña ante Galilea. ¹⁰ Tunga nk'iehé nga incha ngji s'íu já nts'e, as'ai ngji ko kui. Tunga najmi ngji chjihí, tsa jóo tjenjihin. Ngji suba. ¹¹ As'ai ajin s'íu já judio k'aku tsangisjaihi. B'a incha kitsúhu xinkjín:

—¿A najmi k'j'uaíhi ndo?

¹² Ko xuta nkjiun ta kinchjanijmíyaha Jesu. Tjín xi b'a kitsú: “Ndahá ndo.” K'ua ngá xi b'a kitsú: “Najmi nda ndo. Xutahá b'anachaha ndo.” ¹³ Tunga najmi kama tak'uhún xuta kinchjanijmíya chji chjhi Jesu at'aha tsankjún já judio k'aku.

B'i ts'ín tsakúya Jesu ajin s'íu

¹⁴ Nk'ie nga ajihin s'íu, jas'en Jesu má ma natsihin ninku ko tsakúya. ¹⁵ Kama nkjúhun já judio k'aku ko b'a kitsúhu xinkjín:

—¿Nkú ts'ín behe ni xi ts'e Nt'ianá ndai nga najmi tsangiyaha?

¹⁶ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Najmi an ts'an ni xi t'ibakuyá. Xi kits'ín nibá nina ts'e éen. ¹⁷ Xi mjehe ts'ín xi nkú ts'ín mjehe Nt'ianá, kui xi skué tsa Nt'ianá ts'e ni xi t'ibakuyá ko tsa an ts'an. ¹⁸ Nku xuta xi nchja ni xi ts'e, kui xi bankisjai kjuachánka xi ts'e. Tunga xi bankisjai kjuachánkahá xi kits'ín nibáha, kui xi kjuaxi ni xi tsu ko naxu ts'ín. ¹⁹ ¿A najmi kitsjáhánuu Moise kjuatéxumoo? Tunga ndaha nku jun najmi t'its'íntjusun kjuatéxumoo. ¿Á mjehenuu n'ek'iehennú?

²⁰ As'ai b'a incha kitsú xuto:

—¿Kutsa ndanindahá t'jñajihin! ¿Yá xi mjehe ts'ínk'iehin?

²¹ B'i kitsú Jesu:

—Nku ni kits'ian ko ngatentoo kama nkjúnnuu. ²² Tsakúyanuu Moise nga n'etjusun circumcision, ndaha tsa najmi Moise kik'atuts'ihin ra niu. Ntje chánuu ní kik'atuts'ihin ra niu. Kui nga n'etjusuhun niu ndaha tsa nistjin nkjún. ²³ B'a n'ohoo ntix'innuu ndaha tsa nistjin nkjún tu xi najmi ndyjaha kjuatéxumaha Moise. Tunga tsa b'a n'o nga nistjin nkjúun, ¿á t'ín'ekjankohonú nga nistjin nkjún kits'innkíhi ra nku nda? ²⁴ Najmi tu kjuá sunnk'a n'o. Kixi ní n'oo kjuá.

B'i ts'ín kinchjanijmíyaha xuta yáha Jesu

²⁵ As'ai b'a kitsú k'ua xuta nanki Jerusalen:

—¿A najmi kuihi ndai xi mjehe ts'ínk'ieheñ jóo? ²⁶ Tunga, á t'inchja chji chjhi ko najmi ch'a nkú t'itsuhú ra. ¿A kjuaxihí nga ja kamankjihin já t'jxóo nga kui ndai xi kitsú Nt'ianá nga ts'ín nibá? ²⁷ Tunga yanáá má nibáha ndai. Nk'ie nga k'j'uaí xi Cristo, najmi ch'a skué má nibaha.

²⁸ As'ai 'yún kinchja Jesu nga b'i ts'ín tsakúya má ma natsihin ninku:

—B'a t'ibixiún nga yanú ko yo má nibáhana. Tunga najmi kuantanahá jáihina. Tjín xi kits'ín nibána. Ko xi kits'ín nibána ma n'e s'ejían ni xi tsu. Kui xi najmi yo. ²⁹ Tunga an be yáha, at'aha má t'jña nibahana ko kui xi kits'ín nibána.

³⁰ As'ai kama mjehe jóo nga kuakj'ánijéhe. Tunga ndahá nku najmi kits'ínkoho, at'aha najmi kjee bichú chubaha. ³¹ Tunga nkjin xuta xi tinchajihin xuta nkjiun kis'ejihin Jesu. B'a kitsuhu xinkjin:

—Nk'ie nga kj'uaí xi Cristo, ¿a 'yún ts'ín sa kjuankjún nga nda xu'bi?

³² Kint'é já fariseo ni xi kitsú xuto nga kinchjanijmíyaha Jesu. As'ai já na'mi k'aku ko já fariseo kits'ínkji já xi kunntá ninku tu xi kuakj'ánijéhe Jesu. ³³ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Tu chuba nistjihín kúatejñajin sanuu ko kfin ngáhana má tíña xi kits'ín nibána.

³⁴ Kuinchísjainú tunga najmi ta sakúhunuu an. Má nga kfíntejña najmi kama kuankiún.

³⁵ B'a kitsuhu xinkjin já judio k'aku:

—¿Má ngjuaihi ndai nga najmi ta sakúhunú? ¿A xuta judio xinkia xi tñntujihin xuta xi nchja griego ngjuaisehe? ¿A ta kuakúyaha xi nchja én griego? ³⁶ Ni xi kuanchja: “Kuinchísjainú tunga najmi ta sakúhunuu an”, ko: “Má nga kfíntejña najmi kama kuankiún”, ¿nkú tsuhu ra ni xi kuatsú?

B'i ts'ín tsakúya Jesu ni xi kamaha xuta xi s'ejihin kui

³⁷ Nistjin xi fekuhu s'iu, kui xi 'yún b'asje xuta, as'ai tsasinjña ndju Jesu ko 'yún kinchja: —Tsa tñin xi tíma xintáha, kanibásena ko kat'i. ³⁸ B'a kamaha xi nkú ts'ín tñit'a éhen Ntjaná. Xi s'ejihin an animaha stjújín ntáje, ntá xi ts'ínk'íentu tík'uhun xuta.

³⁹ B'a kitsú Jesu nga kinchjanijmíyaha Espiritu xi askahan ts'ínkjáihin xuta xi s'ejihin Jesu. Najmi kjee f'ai Espiritu Santo kui nistjiun, at'aha najmi kjee s'ejña chji kjuachánkaha Jesu.

⁴⁰ Nk'ie nga kint'é xuto éin, k'ua xi b'a kitsú:

—Kjuaxi kjáihin nga kui ndai nda profeta xi tñihin nga kj'uaí.

⁴¹ B'a kitsú nga k'ua:

—Kui ndai xi kitsú Ntjaná nga ts'ín nibá.

Tunga tñin gá xi b'a kitsú:

—¿Nkú ts'ín Galilea nibaha xi Cristo? ⁴² ¿A najmi b'ahá ts'ín tñit'a éhen Ntjaná, nga ntjehe David nibaha ra xi Cristo, ko nga Belen nibaha, má nga nankihi David?

⁴³ B'a ts'ín tsakjányaha yjoho xuta nantio nga incha kinchjanijmíyaha Jesu. ⁴⁴ Tñin xi kama mjehe nga kuakj'ánijéhe tunga ndahá nku najmi kits'ínkoho.

B'i ts'ín najmi kis'ejihin já judio k'aku nga Ntjaná kits'ín nibáha Jesu

⁴⁵ As'ai já xi kunntá ninku j'ai ngáha má tñintu já na'mi k'aku ko já fariseo ko b'i kik'ihin:

—¿A najmi kjúáikohonu ndo?

⁴⁶ B'a kitsú jóo:

—Ndaha nku najmi kjee b'a ts'ín nchja xi nkú ts'ín nchja ndo.

⁴⁷ B'a kitsú já fariseo:

—¿A kohó jun ta kuak'anachanu ndo? ⁴⁸ ¿A tñihin ajihin já tíxóo ko a ra ajihin já fariseo xi s'ejihin Jesu? ⁴⁹ Tunga xuta xu'bi bi, najmi mankjihin kjuatéxumoo. Kui xi najmi nda nginkun Ntjaná.

⁵⁰ As'ai kinchja Nicodemo, nda fariseo xi j'aisehe Jesu nga jyuun:

⁵¹ —Xi nkú ts'ín tíña kjuatéxumaná, tñjun tñihin nga kuasinñjuhuú xuta tu xi chahaná ni xi kits'ín ko askahan n'e raá kjua.

⁵² B'a kitsú jóo:

—¿A ta kohó ji xi nibáhani Galilea? N'eya nda ndai xujun éhen Ntjaná ko chai nga ndaha nku nda profeta najmi kjee tñujin Galilea.

⁵³ As'ai b'i ngján incha ngji ngáha ni'yaha.

8

B'i ts'ín kichjut'ayák'un Jesu nga j'aich'áha nku tachjuún

¹ As'ai ngji Jesu asunntu tjenki xi 'mi Ya Olivo. ² Nk'ie nga ja kama sehen nistjin xi ma ndyjuun, j'ai ngaha ma ma natsihin ninku. Yo j'aise nkjuhun xuta ko yo y'ejna nga tsakuya. ³ As'ai incha j'aiko ja chjine'ehen kjuatexumoo ko ja fariseo nku tachjuun xi kiya nga k'aj'nda kjiinakoho. J'aisinja nginkun Jesu ko nginkun xuto ⁴ ko b'a kitsu:

—Ji nda maestru, kuaya tachjin nga k'aj'nda kjiinakoho. ⁵ B'a ts'in y'et'a Moise kjuatexumoo nga ndjio n'ek'iehen xi b'a ts'iuun. Ji bi, znkú bixín?

⁶ Tu xi kikjut'ayak'uhun ni Jesu nga b'a incha kitsu, at'aha mjehe kuatene. As'ai y'ejnantu Jesu ko najnu ntsja kits'inntukoho t'anankiu. ⁷ Nk'ie nga tu nku tincha bjasjayaha ra joo, tsasinja ngaha ko b'i kitsu:

—Xi najmi tihin ngatitsun, kui xi tjun kat'ehé ndjio tachjuun.

⁸ As'ai ta y'ejnantuhú ngaha nga tu nku kits'inntuhú t'anankiu. ⁹ Nk'ie nga kint'é joo ein, nkunkú b'i ngjan incha ngji. Xi 'yun chaha tjun ngji. As'ai tu Jesu ko tachjuun tsinchajin subaha xuta. ¹⁰ Ta tsasinja ngaha Jesu ko b'i kitsu:

—Ji tachjuun, zma kfihi joo? zA ndaha nku najmi ta tibatejenehe ri?

¹¹ —Najmi, Cha Ntia. Ndaha nku —kitsu tachjuun.

B'i kitsu Jesu:

—Ta ndaha an najmi chumi ni kjaninehe. T'in ngahani ko najmi ta n'eheni ngatitsun.

B'i ts'in tsakuya Jesu nga kui xi nd'ihí xuta

¹² As'ai kinchjako ngaha xuto:

—An nd'i xi ts'in ndzjehen xuta asuntei. Xi tsjennkina najmi jyun ma k'úema. S'ehé nd'i xi ts'ink'ientu tik'uhun.

¹³ As'ai b'a incha kitsu ja fariseo:

—Ji ti'mi subai kjuanda yjohi. Kui nga najmi chjhi ra én xi tichubahani.

¹⁴ B'i kitsu Jesu nga kinchja:

—Ta ndaha tsa an tifi subaha ra kjuanda yjona, tunga chjhi ra én xi tinchja, at'aha be ma nibahana ko ma kfin ngahana. Jun najmi yo ma nibahana ko najmi yo ma kfin ngahana.

¹⁵ Jun bi, xi nkú ts'in tinjaha asuntei, b'a ts'in chasohoo ni xi nda ko ni xi najmi nda, tunga an najmi basjehe ni xi nda ko ni xi najmi nda ts'in xuta. ¹⁶ Tunga tsa ni xi b'a ts'ihinna, kixi ts'ian, at'aha najmi kuentana b'a ts'ihinna. Na'mi xi kits'in niba nina b'a ts'inka. ¹⁷ Santaha kjuatexumanu b'a ts'in tjit'a: Tsa jo ja kuitsuya nku ni, chjhi ra ni xi kuitsu joo. ¹⁸ An tifihi ra kjuanda yjona ko Na'mina xi kits'in nibana ta tífina kjuanda.

¹⁹ B'a kitsu joo:

—zMa tinja Na'mihi?

B'i kitsu Jesu:

—Najmi yanú ko ta ndaha najmi yo Na'mina. Tsa yanú, ta cha ruu Na'mina.

²⁰ B'a ts'in kinchja nga tsakuya ma ma natsihin ninku, ma tinja kaxaha toon chje. Ndaha nku najmi jak'anjéhe, at'aha najmi kjee bichú chubaha.

B'i ts'in tsakuya Jesu nga najmi asuntee tjehe ra

²¹ As'ai ta kinchjaha ngaha:

—An kfián ko kunchisjainú. Ajihin ngatitsunnu kuayajiun nga najmi ta tinjahanana. Ma nga kfián najmi kama kuankiún.

²² B'a kitsu ja judio k'aku:

—zA ts'ink'ien subaha yjohi? zA: “ma nga kfián najmi kama kuankiún”, títuhu?

²³ B'i kitsu Jesu:

—Kinteji ts'ajun, nk'a jan ts'an. Asuntei tjeheunu, nk'a jan tjeheena. ²⁴ Tsa najmi s'ejinnu nga an xi tinja, ngatitsunnu kuayajiun. Kui kjuaha nga b'a kuaxihinnu nand'ai nga ngatitsunnu kuayajiun.

²⁵ —zYaha ji? —kitsu joo.

B'i kitsu Jesu:

—Xi ja kixinnuu nga tuts'ihin ni. ²⁶ Benuu. Kama xinya xi nkú ts'ín tjíntuyánuu. Kama xinya má nihi xi nda kọ má nihi xi najmi nda t́n'o. Tunga xi kits'ín nibána, kui xi ma n'e s'ejíán ni xi tsu. Kọ ni xi kint'e nga kinchja, kui xi t́nchja ngáhana asunnteí.

²⁷ Tunga najmi kamankjihín rá jóo nga Ntía Nà'miú kinchjanijmíyaha. ²⁸ Kui nga b'ihí tá kitsú ngáha Jesu:

—Nk'ie nga chjúsintjennk'o Ntíhi Ndax'iun, nk'iehé nga kamankjinnuu nga an xi tíjña kọ nga ndaha nku ni najmi ts'ian kuentana. Xi nkú ts'ín tsakúyana Nà'mina, kui nihi xi t́nchja. ²⁹ Xi kits'ín nibána tíjñakona. Najmi b'ejíña subana, at'aha ts'intjusun tehente ni xi sasíhin.

³⁰ Nk'ie nga b'a kitsú, nkjin nkjún xi kis'ejihin Jesu.

B'i ts'ín tsakúya Jesu yá xi ntíhi Ntíaná

³¹ As'ai kinchjakọ xuta judio xi kis'ejihin:

—Tsa kujntsubajiun éna, kjuaxi nga kamo xuta ni'yakuyána ³² kọ choo ni xi naxu t́ín kọ kui niú xi ts'ín ndáinu.

³³ B'a kitsú jóo:

—Ntjehe Abraham jin. Ndaha nku najmi kjee ts'ín maní xuta musu, tsa ts'atseni. ¿Nkú ts'ín b'a t́bixíhinni nga kama ndáihini?

³⁴ B'ihí tá kitsú ngáha Jesu:

—Kjuaxi ni xi t́xinnuu. Ngayjee xi t́ts'ín ngatitsun, nga'yúhun ngatitsuun tíjñajin. Najmi ndáihí yjoho. ³⁵ Nku nda musu xi kich'atse najmi ndáihí yjoho, ndaha tsa ni'yaha nda ntíaha ts'inxá. Tunga ntíhi ní nda ntíaha kama ts'e ni'yo. ³⁶ Kui nga tsa Ntíhi Ntíaná ts'ín ndáinu, kjuaxi nga kama ndáinu. ³⁷ Be nga ntjehe Abraham nibáhanu, tunga mjehénuu n'ek'iennú at'aha najmi mjenuu n'ekjóhoo éna. ³⁸ An nchja ni xi bakúchjina Nà'mina. Jun bi, n'o ni xi bakúyanuu ná'minuu.

³⁹ B'a kitsú jóo:

—Abraham ná'mini.

B'i kitsú Jesu:

—Tsa ntíhi Abraham jun, b'a rá n'oo xi nkú kits'ín Abraham. ⁴⁰ Tunga nd'ai mjenuu n'ek'iennú, ndaha tsa t́xinyanuu ni xi naxu t́ín xi tsakúyana Ntíaná. Ndahachí najmi b'a kits'ín Abraham. ⁴¹ Jun bi, ni xi ts'íhín ná'minuu n'o.

B'a kitsú jóo:

—Ntí nda ní. Tíjñaháni nku ná'mi nku tutu. Kui xi Ntíaná.

⁴² B'i kitsú Jesu:

—Tsa Ntíaná xi ná'minuu, jun rá xi n'etjónú, at'aha má tíjña Ntíaná nibahana. Najmi kuentana jáihina. Kui ní xi kits'ín nibána. ⁴³ Najmi mankjinnuu ni xi t́nchja at'aha najmi mjenuu kuasinñjuhu éna. ⁴⁴ Ndanindoo ní ná'minuu. Kui ts'enuu kọ mjenuu n'oo xi nkú ts'ín mjehe. Kui xi santaha nga tuts'ihin ni kits'ínk'ien xuta. Najmi y'ejñajin ni xi naxu t́ín, at'aha najmi tíjñajihin ni xi naxu. Nkú ts'ín t́iyaha, b'a ts'ín nchja. Én tsank'á nchja. Kui xi tsank'á kọ ná'mihí én tsank'óo.

⁴⁵ An bi, ni xi naxu t́nchja. Kui kjuaha nga najmi t́s'ejihinnuu an. ⁴⁶ ¿A t́ín ajinnuu xi kama kuakúchji nga t́inna ngatitsun? Tunga tsa naxu t́ín ni xi t́nchja, ¿á najmi s'ejihinnuu an? ⁴⁷ Xi Ntíaná ts'ehe mjéñjuhu én xi ts'e Ntíaná. Tunga najmi Ntíanáhá ts'enuu. Kui kjuaha nga najmi mjeñjúhunú.

⁴⁸ B'a kitsú já judio:

—Kjuaxihí ni xi t́bixín. Samaria nibáhani. Ndanindoo tíjñajihin.

⁴⁹ B'i kitsú Jesu:

—Najmi ndanindoo tíjñajinna. Benkján Nà'mina tunga jun najmi t́yankjúnú. ⁵⁰ Najmi kjuachánka t́bangisja nginkun xuta, tunga tíjñahá xi t́bangisjai kjuachánkana. Kui xi

kuitsuya yá xi naxu títs'ín. ⁵¹ Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Xi k'úéjñajin éna, najmi ts'íinkjáihin ngabayoo.

⁵² B'ahá ta kitsú ngáha já judio:

—Kjuaxihí nga ndanindoo tíjñajihin. Abraham ko já profeta ta k'ien. Tunga ji b'a túbixín nga najmi ts'íinkjáihin ngabayoo xi k'úéjñajin éhin. ⁵³ ¿A 'yún chánka sai nga Abraham xi ntje chána? Kui xi ta k'ien ko já profeta. ¿Yá xi t'n'e mai yjohi?

⁵⁴ B'i kitsú Jesu:

—Tsa an suba chánka túb'asje yjona, najmi chumi ni chjihí ra kjuachánka xi tísakúna. Tunga Na'minahá xi chánka túb'asjena, kui xi ta Ntia 'mihuu. ⁵⁵ Kui xi najmi yo, tunga máha an, be. Tsa b'a xinnuu nga najmi be, ta nda tsank'á kama xi nkúhu jun. Tunga bená ko tíjñajian éhen. ⁵⁶ Tsjo kamaḥa Abraham xi ntje chánuu nga skuē nistjin nga kjúa. Kikie kjáihin ko tsjo kamaḥa.

⁵⁷ B'a kitsú já judio:

—Ndaha najmi kjee tíjhin cháte nú nga b'a túbixín. ¿Nkú ts'ín nga kiyahani Abraham?

⁵⁸ B'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Kintehe ni nga tsín Abraham, tu b'a ts'ín jahá tíjña.

⁵⁹ As'ai jakj'á ndjio jóo xi má nga mjehe ts'íink'iehen, tunga Jesu ngji t'axihin jóo ko tsitju má ma natsihin ninku.

9

B'i ts'ín kits'innkihi Jesu nku nda ka

¹ Má xi tjehe j'a Jesu, kikie nku nda xi tu b'a ts'ín kahá nkúhu nga kitsin. ² As'ai kingjásjaiya já ni'yakuyáha:

—Ji nda maestru, ¿yá xi kits'ín ngatitsun tu xi b'a ts'ín ka kitsihin ndai? ¿A kui, a ra xi cháha ní?

³ B'i kitsú Jesu:

—Ta ndaha kui ko ta ndaha xi cháha najmi kits'ín ngatitsun nga b'a kamo. B'a ts'ín kitsin tu xi sakúchijihi ni xi maha ts'ín Ntjaná. ⁴ Tjihin nga n'ee xá xi ts'e xi kits'ín nibána nk'ie nga ndzjen sa. At'aha nga kama jyun, najmi ta ch'a kama ts'íinxá saha. ⁵ Nk'ie nga tíjña asunntej, an xi nd'í xi ts'ín ndzjehe xuta asunntej.

⁶ B'a kitsú Jesu, as'ai tsatété t'anankiu ko ntá natéhe kits'innakoho si. Kui xi kingjájnuhu tunkun ndo ko b'i kitsúhu:

⁷ —T'ihinnejnui tunkuín ntá tixa Siloe.

Kui nga ngjinéjnuhu tunkun ndo. Ja chjihí nk'ie nga kik'óya ngáha. ⁸ As'ai já xi nda nchjakoho ko já xi kikiehe nga banki toon kinchjanijmíyaha ndo. B'a kitsú k'ua:

—¿A najmi kuihí ndai xi b'ejña nga banki toon?

⁹ —Johon, kui —kitsú k'ua.

—Najmi kui, tunga b'a tjin xi kuihí tjin —kitsú ngá kj'ai.

—Ahán niu —kitsú ndo.

¹⁰ —¿Nkú ts'ín tsix'ánkihi tunkuín? —kitsú jóo.

¹¹ B'a kitsú ndo:

—Nda xi 'mi Jesu kuats'ínnda si ko kuangjájnuhu tunkán ko b'i kuatsúna: “T'in ntá tixa Siloe ko tanejnuui tunkuín.” Kui nga kfhina ko nk'ie nga kuakanejná tunkán, kama chjina.

¹² —¿Má tíjña ndo? —kitsú jóo.

—Najmi be —kitsú ndo.

¹³ As'ai ngjikoho jóo nda xi kama chjihí nginkun já fariseo. ¹⁴ Nistjin nga kits'ínnda siu Jesu ko tsix'ánki tunkun ndo, kui xi nistjin nkjún. Xuatu niu. ¹⁵ Kui nga já fariseo kingjásjaiyaha ra nkú ts'ín kama chjihí ra ko b'a kitsú ndo:

—Si kuangjájnuhu tunkán, kuakanejná, ko kama chjina.

16 As'ai b'a kitsú k'ua já fariseo:

—Najmi Ntjaná kits'ín nibáha nda xi b'a kuats'íun, at'aha najmi benkjún nistjin nkjúun.

B'a kitsú ngá k'ua:

—¿Nkú ts'ín nku nda ngatitsun kama ts'íihin kjuankjún xi nkúhu xu'bi?

B'a ts'ín tsakjányaha yjoho já fariseo ngat'aha Jesu. 17 As'ai ta incha kingjásjaiyahá ngáha ra nda xi kama chjihí:

—Ko ji xi kuix'ánki tunkuín, ¿yáha ndo? ¿Nkú bixín?

—Nda profeta niu —kitsú.

18 Tunga najmi kis'ejihín ra já judio k'aku tsa kui ndo xi ka nk'ie ko tsa kui xi ja chji ngáha ra. Kui nga kinchjaha ra xi cháha 19 ko kingjásjaiyaha:

—¿A kui ntínuu xu'bi xi bixíun nga ka nga kitsin? ¿Nkú ts'ín kama chjihí ra?

20 B'a kitsú xi cháha ndo:

—Yai nga kui xi ntíni ko ka nga kitsin. 21 Tunga najmi yaní nkú ts'ín kama chjihí ra. Najmi yai yá xi kuakjex'ánki tunkun. Tu sahá kui chajaiyohoo. Ja chá. Kama kuitsuya subanu ni xi kamat'ain.

22 B'a kitsú xi cháha ndo at'aha tsankjún já judio k'aku. At'aha y'endako xinkjín já judio k'aku tsa tjín xi ts'ínkie yjoho nga Jesu xi kits'ín nibá Ntjaná, kui xi kuich'onsje ajihín xuta sinagoga. 23 Kui kjuaha nga: “Chajaiyohoo, ja chá”, kitsúhu xi cháha ndo.

24 As'ai ta kinchjahá ngáha ra niyá xi ma joho já judio k'aku nda xi kama chjihí ko b'a kitsúhu:

—Yai nga nda ngatitsuhún xi kuats'ínkihi. N'ekiei yjohi nginkun Ntjaná xi tjihín kjuachánka nga kjuaxi ni xi tibixín.

25 B'a kitsú ndo:

—Tsa nku nda ngatitsun niu najmi be. Tu nkuhú ni xi be. Kaná nistjin nk'ie tunga nd'aj ja chjina.

26 B'a kitsú jóo:

—¿Mí xi kuats'íhin? ¿Nkú ts'ín kuakjex'ánkihi tunkuín?

27 As'ai b'a kitsú ndo:

—Ja kuaxinyanu tunga najmi t'n'esihínnú. ¿Á mjehenu nga b'ahá ta xín ngáhanu? ¿A kohó jun mjenu kamo já ni'yakuyáha ndo?

28 B'a kitsú jóo nga kinchjatiko:

—Nda ni'yakuyáha ní ndo ji. Tunga jin já ni'yakuyáha ní Moise jin. 29 Yai nga Moise kinchja én xi Ntjaná kitsúyaha, tunga najmi ya ní má j'aihi ra nda xu'bo.

30 As'ai b'i kitsú ndo:

—Ma nkúnna nga najmi yo má j'aihi ra nda xi kamaha kuakjex'ánki tunkán. 31 Yaá nga Ntjaná najmi basínñuju xuta ngatitsuun. Tsa tjín xi skuenkjún Ntjaná ko ts'ín ni xi mjehe, kuihí xi basínñuju. 32 Ndahachí najmi kjee nu'yá tsa tjín xi kjex'ánki tunkun xuta xi ka nga kitsin. 33 Tsa najmi Ntjaná kits'ín nibáha nda xu'bo, najmi chumi nihi xi kamaha ra ts'ín.

34 B'i kitsú jóo nga tsich'onsje ndo ajihín xuta sinagoga:

—Ngatitsun kitsinjín. ¿A jihí xi kuakúyani?

35 Kint'é Jesu nga tsich'onsje ndo. B'i kitsúhu nk'ie nga kisatéjin ngáha:

—¿A s'ejihin Ntíhi Nda'íun?

36 —Ji Nda Ntja —kitsú ndo—, ¿yáha xu'bo, tu xi s'ejihinna?

37 B'i kitsú Jesu:

—Ja kuayai. An ní niu, an xi tinchjakohi.

38 —S'ejinna ji, Nda Ntja —kitsú ndo ko tsasinkúnch'int'aha Jesu.

39 As'ai b'i kitsú Jesu:

—An jáa asuntej tu xi n'ekokjuaha, tu xi kama chjihí ra xi ka ko kama ka xi chjihí.

40 Ta kint'é éin k'ua já fariseo xi tinchako Jesu ko b'a kitsúhu:

—¿A kohó jin xi ta kai?

⁴¹ B'i kitsú Jesu:

—Tsa ni xi kahanu, najmi tjinnuú jé kai. Tunga b'ahá tibixinnú nga chjinuú. Kuihí kjuaha nga tjihinnuú jé.

10

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'inchjén nku nda bastu ko chutsankaha

¹ B'i ts'in kinchja Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuú. Tu yáhá ni xi najmi kjuas'en ankjua ni'yaha chutsanko nga tu sahá xin kjuas'enntjai, kui xi nda ndyjé xi mjehe ngjuaiko chutsanko. ² Tunga xi kjuas'en má tjen ankjuo, kui xi nda bastuhu chutsanko. ³ Kjex'á nda xi basehe ankjuo nk'ie nga be nda bastuu. Chutsanká xi ts'e nt'é ntaha, ko nga nkúnkú chutsankaha j'áihin nchjaha ra nga bitjuko ni'yoó. ⁴ Nk'ie nga bitjuko ngayjee chutsanká xi ts'e, as'ai tsjen tíjuhun ko chutsanko tsjennkíhi at'aha be ntaha. ⁵ Chu xi ts'e najmi tsjennkíhi xuta xi kj'ai. Tu sahá banka, at'aha najmi be ntaha xuta xi kj'ai.

⁶ B'a kitsú Jesu nga y'éjña chubaya ni xu'bi. Tunga najmi kamankjihín ra xuta ni xi kinchja.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kui xi nda bastu xi ndoo

⁷ As'ai b'ahá ta kitsú ngáha Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuú. An xi nkú joyaha ankjua má nga fas'en chutsanko. ⁸ Ngayjee já xi j'ai tíjün nga an, kui xi já ndyjé xi kama mjehe nga ngjuaiko chutsanko. Tunga najmi kint'éhé chutsanko ntaha jóo. ⁹ An xi nkú joyaha ankjuo. Xuta xi kjuas'enjinna k'uanki. Kui xi kama xi nkú joyaha chutsanká xi fas'en ko bitjuo ni'yaha nga fi kjine jña.

¹⁰ 'Nda ndyjé f'ai tu xi fikoho ko ts'ínk'ien ko ts'ínkje chutsanko. Tunga ahán jáa tu xi kama k'úentu tík'uhun xuta, tu xi sakúhu ra kjuatik'un xi ndoo. ¹¹ An xi nda bastu xi ndoo, ko nda bastu xi ndoo tsjá yjoho nga kuayántjaihi chutsankaha. ¹² Nda xi tu toohón ts'ínxántjaihi, xi najmi kui ts'e xóo ko najmi kui ts'e chutsanko, kui xi binchá masen chutsanko ko banka nk'ie nga be nga nibá chu kjoon. As'ai chu kjoon kjine chutsanko ko ts'ínndzjoya. ¹³ B'a ts'in bankaha ndo at'aha tu toohón ts'ínxántjaihi ko najmi nkjún maha chutsanko.

¹⁴ An xi nda bastu xi ndoo. Be chutsankana ko ta bena, ¹⁵ xi nkú ts'in bena Ntia Na'miu ko an be Ntia Na'miu. Tsja yjona nga kuayántjaihina chutsanko. ¹⁶ Tíincha sana kj'ai chutsanká xi najmi tíincha nch'á xu'bi. Kui xi ta tjihin nga kjúáika. Kuínt'é ntana. B'a ts'in nku stíhín kamaha ko nkuhú nda bastu xi kuasehe.

¹⁷ Kui kjuai nga tjoho ra an Ntia Na'miu. Tsja yjona nga kuayá tu xi kj'uaíya ngáhana.

¹⁸ Najmi ch'a kama kjé'ana nga tíjña tík'an. An ní tsja suba yjona nga kuayá. Tjínna nga'yún xi má nga tsja yjona ko ta tjínna nga'yún nga kúátejña tík'un ngáhana. Kui xái xi kitsjana Na'mina nga ts'ian.

¹⁹ Nk'ie nga kint'é jóo éin, as'ai ta tsakjanyahá ngáha yjoho. Nkjin xi b'a kitsú:

²⁰ —Ndanindahá tíñajihín ndo ko luku. ¿Á jun tibasinñjuhuruu?

²¹ B'a kitsú ngá k'ua:

—Najmi b'a ts'in kuinchja xi tíñajihín ndanindoo. ¿A kamahá ra ndanindoo kjéx'ánki tunkun xuta ka?

B'i ts'in najmi kis'ejihín já judio k'aku yaha Jesu

²² Nk'ie nga nistjin chunch'oon, nanki Jerusalen tíincha b'asje s'í xuta nga tíincha ts'ínkj'áitsjen nistjin nk'ie nga kis'ejña chji ninku nginkun Ntjaná. ²³ Kikjatsú'ba Jesu má ma natsihín ninku xi tjehe má nga 'mi Kinte Ni'yaha Salomon. ²⁴ As'ai y'étjindaihi jóo ko b'a kitsúhu:

—¿Nkú tjin nistjin n'esti sani? Tsa kjuaxi nga ji xi kits'in nibá Ntiana, t'inya kixi kixini nd'ai.

²⁵ B'i kitsú Jesu:

—Ja b'a kixinnu tunga najmi kis'ejihinnu. Ni xi tít'sian ngajoho Na'mina, t'ibakúchji yáha an. ²⁶ Tunga najmi s'ejihinnu at'aha najmi chutsankana jun. ²⁷ Chutsankana nt'é ntana. An be chutsankana ko tsjennkina. ²⁸ An ts'ink'íentu t'ík'un sían. Najmi kama ndyja ko najmi ch'a xi kjé'ana aya ntsa. ²⁹ Na'mina kitsjana chutsanko ko kui xi 'yún chánka nga tu yáhá ni. Ndaha nku najmi kamaha kjé'aha chutsanka xi t'jintu aya ntsja. ³⁰ Na'miu ko an nkuhú mahani.

³¹ Nk'ie nga kint'é éin já judio k'aku, as'ai ta jakj'a ngáha ndjio nga mjehe ts'íink'ien Jesu. ³² B'i kitsú Jesu nga kinchja:

—Nkjin nkjún ni xi nda kits'ian ajinnu, xá xi kitsjana Na'mina. ¿Má ngat'aha mjehenu k'úehenu ndjio?

³³ As'ai b'i kitsú jóo:

—Najmi ngat'aha ni nda xi kin'ei. Tu ngat'aha ní nga najmi t'iyankjúin Ntiana nga b'a t'ibixin. Kui kjuaha nga ndjio s'ehe ri. Nda asunte ní, tunga Ntiana há t'ín'e mai yohi.

³⁴ B'i kitsú Jesu:

—Kjuatexumanu t'jít'a má nga b'a kitsú Ntiana nga kinchjako xuta: “Ntianú kixinnu.” ³⁵ B'a ts'in Ntiana b'a kitsúhu nga ntia xuta xi tsichuk'úhun éhen. Ko yaá nga chjihí ra ngayjee ni xi t'jít'a éhen Ntiana. ³⁶ An bi, Ntia Na'miu kitsjana xá xi t'jihin nga ts'ian ko kits'in nibána asuntei. Kui nga, ¿nkú t'jihin ra nga b'a t'ibixihinnu nga najmi t'ibenjúhunna Ntiana nk'ie nga b'a t'ixian nga an xi Ntíhi Ntiana? ³⁷ Tsa najmi tít'sian xá xi ts'e Na'mina, najmi tu n'e s'ejinnú. ³⁸ Tunga tsa tít'sian xáha, ndaha tsa najmi s'ejinnu an, tunga n'e s'ejinnú xóo. B'a ts'in chahanu ko kamankjinnu nga Ntia Na'miu t'jñajinna ko nga an t'jñajihin Ntia Na'miu.

³⁹ As'ai ta kama mjehé ngáha ra jóo nga kuakj'ánijéhe, tunga tsitjuhú Jesu yo nga ngji t'axin. ⁴⁰ As'ai tsichu ngáha ngabantá ntáje Jordan. Ngjik'iejña ante má nga tsaténtá Jua xuta nga tjuhun. ⁴¹ Nkjin xuta xi j'aisehe Jesu yo ko b'a incha kitsú:

—Ndaha nku kjuankjún najmi kits'in Jua, tunga kjuaxihí ngayjee ni xi kinchjanijmíyaha ndai.

⁴² Nkjin xuta kis'ejihin Jesu ante xu'bo.

11

B'i ts'in kits'ínkj'áiya ngáha ra Jesu Lazaro

¹ Kjiñña un nku nda xi 'mi Lazaro xi nda Betania, má nga ta nankihí Maria ko Marta xi nichja maha xinkjin. ² Kui Maria xi tsaténdzjojnúhu ntá sinjne sjai Nda Ntiana Jesu ko ta kuihi ntsjaku kits'ínxijnukoho. Kui xi nts'e maha Lazaro xi kjiñña un. ³ As'ai incha kits'ínkjihi én Jesu nga joo jminchjún. B'a kitsúhu:

—Ji Chá Ntia, xi tjohi kjiñña un.

⁴ Nk'ie nga kint'é éen Jesu, b'i kitsú:

—Najmi ts'íink'ien kjihin ch'in xi k'uhun. Tu sahá kuakúchji ch'iun kjuachánkaha Ntiana. B'a ts'in s'ejña chjhi kjuachánkaha Ntíhi Ntiana.

⁵ Ndaha tsa Jesu 'yún tjoho Marta ko na nichja ko Lazaro, ⁶ tunga nk'ie nga kint'é nga kjiñña un Lazaro, tu sahá y'ejña sa jo nistjin ante má nga t'jñña. ⁷ Askahan b'i kitsúhu já ni'yakuyáha:

—Ta tjihín ngáhaná Judea.

⁸ B'a kitsú já ni'yakuyóo:

—Ji nda maestru, najmi kjee t'jihin nistjin nga já judio k'aku ndjio mjehe ts'íink'iehen ri. ¿Á ta yohó mje ngáha ri k'úin?

⁹ B'i kitsú Jesu:

—¿A najmi te johó ora tjihin nku nistjin? Tsa tjin xi tsú'ba nga nistjiun, najmi saténki, at'aha tibe nd'íhi asunnteí. ¹⁰ Tunga tsa tjin xi tsú'ba nga nistjen, kui xi saténki, at'aha najmi tjihin nd'í.

¹¹ As'ai b'íhí ta kitsú ngáha Jesu:

—Kjifehé nda xinkia Lazaro, tunga kfin ts'inkj'ahá ra.

¹² B'a kitsú já ni'yakuyóo:

—Ji Nda Ntia, tsa kjife, kj'ua ngáha ra.

¹³ Nk'ie nga b'a kitsú Jesu, kjabayahá ní Lazaro kinchjanijmíyaha tunga nijñoó ní kamankjihin já ni'yakuyáha. ¹⁴ Kui nga kinchjako kixi kixihi jóo:

—Ja ka'me Lazaro. ¹⁵ Ko tsjo mana nga najmi tíjña yo, at'aha tu sahá ngandanuu, tu xi s'ejihinnuu Ntjaná. Tunga tjihinsehé raá.

¹⁶ As'ai kinchja Toma xi ta 'mi Nda'yun nga b'a kitsúhu já ni'yakuyá xingisoo:

—Tjián ko ñá tu xi kuayákhoná.

¹⁷ Nk'ie nga tsichu Jesu nanki Betania, kik'inyaha nga ja tjihin ñju nistjin nga ngjiyanji Lazaro. ¹⁸ Betania tiña maha nanki Jerusalem, tjihin ra tsa jan kilometro. ¹⁹ Ko nkjin xuta incha j'aisehe Marta ko Maria ngat'aha nda nts'e xi k'ien. ²⁰ Nk'ie nga kint'é Marta nga j'ai tiña Jesu, as'ai tsitjusje nga ngjik'á niyá ko Maria y'ejñantaha ni'yoó. ²¹ B'a kitsú Marta:

—Ji Chá Ntia, tsa tu eihí ma tinchuhunni, najmi k'ien ra chá nts'é. ²² Tunga bená nga tsjáhi Ntjaná tu mí nihí ni xi kuinchíhi.

²³ B'i kitsú Jesu:

—Kj'uaíya ngáha ra nda nts'ei.

²⁴ B'a kitsú Marta:

—Be nga kj'uaíya ngáha ra chá nts'é nistjin xi fekuu, nk'ie nga kj'uaíya tente ngáha ra xuta k'ien.

²⁵ B'íhí ta kitsú ngáha Jesu:

—An xi ts'inkj'áiyaha xuta k'ien ko an xi ts'ink'íentu t'ík'an. Xi s'ejihin an, ndaha tsa ja k'ien tunga k'úentu t'ík'uhún. ²⁶ Ko ngayjee xi t'jintu t'ík'un ko s'ejihin an, ndaha nku nistjin najmi kuayá. ¿A s'ejihin ni xi tíxihin?

²⁷ B'a kitsú Marta:

—Johon, Chá Ntia. S'ejinna nga ji xi kits'ín nibá Ntjaná, nga ji xi Ntíhi Ntjaná xi tjihin nga kj'uaí asunnteí.

²⁸ Nk'ie nga b'a kitsú Marta, ngji nchjako sen Maria xi na nichja maha. B'a kitsúhu:

—Ja kj'uai Chá Maestru ko tinchjáhi.

²⁹ Nk'ie nga kint'é Maria éin, kitsa tsisintjen nga ngjisehe Jesu má nga síjña. ³⁰ Najmi kjee fas'en Jesu ajin nantio. Yo síjña má ksatékjá Marta. ³¹ Máha xuta xi kab'entu naxa'yo, nk'ie nga k'ie nga tsisintjen ntsu ntsu Maria ko tsitjusje, as'ai ta incha kitsjennkíhi. B'a incha kitsú nga má tíjña tsjóo ngjuai kjintá.

³² Nk'ie nga tsichu Maria má síjña Jesu, tsasinkúnch'int'aha ko b'a kitsúhu:

—Ji Chá Ntia, tsa tu eihí ma tinchuhunni, najmi k'ien ra chá nts'é.

³³ Nk'ie nga k'ie Jesu nga t'kjintá Maria ko nga t'íncha kjintá xuta xi tjenkoho, kik'ie nusin nusihin ko kama nimaha. ³⁴ B'i kitsú:

—¿Má kikjayanjiu?

B'a incha kitsú jóo:

—Nibáaseihi, Nda Ntia.

³⁵ As'ai kikjintá Jesu. ³⁶ B'a kitsú xuto:

—Chase maruu. Tu xí kits'intjohó ra.

³⁷ Tunga b'ahá kitsú k'ua:

—Kui ndai xi kikjex'ánki tunkun nku nda ka. Kutsa kamahá ra kits'ínkihi Lazaro ko najmi k'ien ra.

³⁸ Ta kik'ie nusin nusihín ngáha ra Jesu nga tsichu tsjóo. Kui xi nku tixa ngijo. Nku ndjio tjíchjanekoho ankjuaha. B'i kitsú Jesu:

³⁹ —Chjúxiun ndjio.

B'a kitsú Marta, na nichja nda xi k'ien:

—Ji Chá Ntia, ja ra ch'on jne, at'aha ja tjihin ñju nistjin nd'ai nga k'ien.

⁴⁰ B'i kitsú Jesu:

—¿A najmi b'ahá kuaxihin nga tsa s'ejihin an, chai kjuachánkaha Ntíaná?

⁴¹ As'ai kikjexín jóo ndjio. Tsasenjinki Jesu nk'a ján ko b'i kitsú:

—Na'mi, máb'achjihi nga tímjeñjuní. ⁴² Be nga mjeñju tehentení, tunga tinchjakohó ra ngandaha xuta xi tíncha ei tu xi s'ejihin ra nga ji kin'e nibaní.

⁴³ Nk'ie nga ja kamaha nga b'a kitsú, as'ai 'yún kinchja:

—¿Lazaro, titjusjei yo!

⁴⁴ As'ai tsitju nda k'ien nga najyun tji'yúnko ts'ihin ntsja ko sjai, ko ankjin tji'makoho kj'ai najyun.

B'a kitsú Jesu nga kinchjako xuto:

—Chjúxihun najyun. N'endohóo.

B'i ts'in y'enda já tjíxoo nga mjehe ts'ínk'ien Jesu

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵ Máha xuta xi j'aisehe Maria ko kieke ni xi kits'ín Jesu, nkjin maha xi kis'ejihin.

⁴⁶ Tunga tjihin xi ngjisehe já fariseo ko kitsúyaha ni xi kits'ín Jesu. ⁴⁷ As'ai já na'mi k'aku ko já fariseo kinchja ñjaha ngayjee já tjíxoo ko b'a kitsúhu:

—¿Nkú n'ee ei ni? At'aha ja 'yún títs'ín kjuankjún ndo. ⁴⁸ Tsa tu nku k'uauntehé raá nga b'a ts'ín, as'ai ngayjee xuta tsjénkihi ndo ko incha kj'uaí já Roma nga ts'ínkje ninkuná ko xuta nankiná.

⁴⁹ As'ai b'i kitsú Caifa xi tjihin nda na'mi titjun nú xu'bo:

—¿Á najmi mankjihinnu? ⁵⁰ ¿A najmi ma chubayahannu nga tu sahá nda tjin tsa nku nda kuayántjaihi ngandaha ngayjee xuta, tu xi b'a ts'ín najmi n'ekjehe xuta nankiná?

⁵¹ Tunga najmi kuenta ná Caifa kinchjaha nga b'a kitsú. Kui xi nda na'mi titjun nú xu'bo ko xi nkúhu nku nda profeta kinchja éhen Ntíaná nga kuayá Jesu ngandaha naxinantoo. ⁵² Ko najmi tu suba ngandaha xuta xi ntje judio tjehen ra kuayáha Jesu. Ta kuayá ní tu xi k'uékúhu ngayjee ntíhi Ntíaná xi tjímasún. ⁵³ Kui b'a maha, nistjin xu'bo kik'atuts'ihin ra já tjíxoo nga y'endakoho xinkjin xi má nga mjehe ts'ínk'ien Jesu. ⁵⁴ Kui nga najmi ta kikjatsú'ba chjihi Jesu ajihin xuta judio. Ngji t'axin nanki xi 'mi Efrain xi tiña maha ante kixiu. Yo y'ejñako já ni'yakuyaha.

⁵⁵ Nk'ie nga ja tibichú tiña S'í Pascua xi b'asje xuta judio, nkjin nkjún xuta incha ngji nanki Jerusalen tu xi ts'ín jehe yjoho nginkun Ntíaná kintehe ni nga kuichú s'íu. ⁵⁶ Yo tsangisjai Jesu ko kingjásjaiyaha xinkjin nga kabincha má ma natsihin ninku. B'i ngján b'i kitsúhu xinkjin:

—¿Nkú manuu? ¿A nibá ndo s'íu? ¿A ra najmi nibáhá?

⁵⁷ Kui chubo ja kitsjá kjuá já na'mi k'aku ko já fariseo, tsa tjin xi be má tíña Jesu tjihin nga kuitsuya tu xi kama kuakj'ánijéhe.

12

B'i ts'in nku tachjuún tsaténdzjojnúhu ntá sinjne Jesu

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ Nk'ie nga ndyja sa jun nistjin nga kuichú S'í Pascua, as'ai j'ai Jesu nanki Betania, má síña ni'yaha Lazaro, nda xi kits'ínkj'áíya ngáha ra ngabayoo. ² Yo kis'endaha nku nichine.

Marta y'eya nichinee ko Lazaro ta y'ejñajihin xuta xi y'entut'áko Jesu yámixo. ³ As'ai j'aiko Mariá nkú ra ma masen litru ntá sinjne xi 'mi nardo, xi 'yún nda ko xi 'yún chji. Kui xi tsaténdzjojnúhu sjai Jesu ko ta kuihi ntsjaku kits'ínxijnukoho. Ixi kitsjehén nta sinjne ayoo. ⁴ As'ai b'i kitsú Juda Iscariote, xi nda ni'yakuyáha Jesu xi askahan ts'íinkjas'ehen:

⁵ —Tsa tu sahá kuasatéña ntá sinjnei kai. Tsa jan unchan toon denario kuach'a, tu xi kama kuisinkoho xuta x'an.

⁶ Tunga najmi xuta x'ahán kits'innkjink'un nga b'a kitsú. Tu ngat'aha ní tooon b'a kitsúhu, at'aha kui xi f'átjo tooon ko bakjá ndyjé. ⁷ B'i kitsú Jesu:

—Najmi tu ji b'echj'áihj tachjúun. At'aha nistjin nga s'eyanjia j'átjona ntá sinjnei. ⁸ Xuta x'an bi tehente k'úéntujinnuu, tunga an najmi tehente kuátejñajinnuu.

⁹ Nkjin nkjún xuta kint'é nga nanki Betania tíña Jesu ko incha ngjisehe. Tunga najmi tu nkuhú Jesu ngjisehe. Ta incha ngji ní at'aha ta mjehe nga skue Lazaro xi kin'ekj'áiya ngáha ra ngabayoo. ¹⁰ As'ai kama ñjakú já na'mi k'aku ko y'éndako xinkjín xi má nga ko Lazaro tjihin nga n'ek'ien. ¹¹ At'aha ngat'aha Lazaro nkjin nkjún xuta ts'asje t'axihín yjoho jóo. Tu sahá Jesu kis'ejihin.

B'i ts'in jas'en Jesu nanki Jerusalem

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Nistjin xi ma ndyjuun ngáha nkjin nkjún xuta kint'é nga Jesu kj'uaí nanki Jerusalem, at'aha nkjin maha xi j'aik'asje S'í Pascua. ¹³ As'ai incha jakj'á tjiaha yá xkajén ko tsitju nga incha ngjikj'á nyá. B'i incha kitsú nga 'yún kinchja:

—¡Kats'ínk'ankiná Ntíaná! ¡Ntíaná nda kats'ínko xi nibáha ngajoho, xi Nda Reihj xuta Israel!

¹⁴ Nku ntí búrrú kisakúhu Jesu ko y'esún, xi nkú ts'ín tjít'a éhen Ntíaná:

¹⁵ Xuta Sion, najmi tu binkjun.

Chasoo, ja nibá Nda Reinu nga tjísun nku ntí búrrú.

¹⁶ Kui ni xu'bj najmi kamankjihin já ni'yakuyáha nga tjuhun. Tunga askahán ni, nk'ie nga tsakúchji kjuachánkaha, nk'iehé j'áitsjehén já ni'yakuyáha nga b'a ts'ín tjít'a éhen Ntíaná nga kinchjanijmíyaha Jesu ko nga b'a kin'ehe.

¹⁷ Xuta xi tinchako Jesu nk'ie nga kinchjaha Lazaro aya tsjóo nga kits'ínkj'áiya ngáha ra ngabayoo, kui xi incha kitsúya ni xi kikié. ¹⁸ Kui kjuaha nga nkjin nkjún xuta tsitjuhu nga ngjikj'á nyáha Jesu, at'aha kint'é kjuankjún xi kits'ín. ¹⁹ As'ai kinchjanijmíyaha já fariseo niu. B'i ngján b'i kitsúhu xinkjín:

—¿A tíyo? Najmi chumi nihi xi kama n'eé. Chase maruu. Ngayjee xuta títsjennkíhi ndo.

B'i ts'in kitsúya títjun Jesu nga kuayá

²⁰ Ta tjenjihin xuta k'ua xuta xi nchja griego xi ta incha j'ai nanki Jerusalem nga j'ai ts'íntsjoho Ntíaná ajihin s'íu. ²¹ Kui xi j'aisehe Felipe xi nda Betsaida, nanki xi tíñajihin ante Galilea, ko b'a kitsúhu:

—Ji nda ntia, mjeni nga chai Jesu.

²² As'ai Felipe ngji tsúyaha Andre ko nga joo ngji tsúya ngáha Jesu. ²³ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Ja kuichu chuba nga sakúchji kjuachánkaha Ntíhi Ndax'íun. ²⁴ Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Tsa najmi kuijne t'anankiu nku xujmá tuniñu ko kuayá, tu nku s'ejña subahá. Tunga tsa kuayá, nk'iehé nga tsjá chan xi 'yún tse. ²⁵ Xi tjoho yjoho, kui xi tu sahá ndyja. Tunga xi najmi tjoho yjoho asuntej, kui xi tu sahá kj'uatjo ko k'úéjña tik'un sín. ²⁶ Tsa tjín xi títs'ínkjáinna nga an xi kama Nda Ntíaaha, katsjennkína. Má kuátejña, ta yo k'úéjña xi ts'íinkjáiinna, ko Ntia Na'miu k'uasjenk'aha xuta xu'bo.

²⁷ "Yún un tíbehe animana nd'ai. ¿Nkú xián? ¿A b'i xián: Ji Na'mi, n'ekj'a t'axínni kjuanima xu'bj nd'ai? Tunga kuihi xá jáihina. ²⁸ Tu sahá takúchji kjuachánkahi, Na'mi.

Nk'ie nga b'a kitsú Jesu, as'ai b'i kitsú nku nta xi nibaha nk'a ján:

—Ja tsakuchjá kjuachánkana ko ta kuakuchjéhí ngáhana.

²⁹ Nk'ie nga kint'é nto xuta xi tíncha yo, tjín xi b'a kitsú:

—Nku ch'on kjuaneyá.

Ko k'ua xi b'a kitsú:

—Nku ntítsje kuanchjakoho.

³⁰ As'ai b'a kitsú Jesu:

—Najmi ngandana kuanu'yáha nto. Ngandanu ní b'a kamaha. ³¹ Nd'ai n'ekokjua asunntej ko nd'ai kuich'onsje natsin ján xi tibatéxumaha asunntej. ³² Ko nga chjúsintjen nk'ana t'anankiu, ts'ian nga nibak'únna ngayjee xuta xi tjín asuntee.

³³ B'a kitsú Jesu nga kitsúya xi nkú ts'ín kuayáha. ³⁴ As'ai b'a kitsú xuta:

—Tunga yaní ni xi tjít'a kjuatéxumoo, nga xi ts'ín nibá Ntíaná ngajoho k'úéjña sín. ¿Nkú ts'ín b'a tibixíhinni nga tjíhin nga chjúsintjen nk'aha Ntíhi Ndash'iyun? ¿Yá xi Ntíhi Ndash'in xi tibixín?

³⁵ B'i kitsú Jesu:

—An nd'íu. Tu chuba nistjihín tíjñajin sanuu. Tinimo nga tíjña sanuu nd'íu tu xi najmi kama jyunt'aihinnu. At'aha xi tsú'ba má jyuun najmi be má fi. ³⁶ Nk'ie nga tíjñajinnuu xi nkúhu nd'í, n'e s'ejinnú tu xi kuinimahanu má ndzjeen.

B'a kitsú Jesu ko as'ai ngji t'axíhin xuto.

Kui ngat'ai xuta najmi kis'ejihin ra Jesu

³⁷ Ndaha tsa nkjin nkjún kjuankjún xi kits'ín Jesu nginkun xuta, tunga najmi kis'ejihin ra yáha kui. ³⁸ B'a kama tu xi tsitjusuhun én xi kitsú nda profeta Isaiá má nga b'a ts'ín y'ét'a:

Ji Ntia, ¿yá xi kis'ejihin én xi kichubai?

¿Yá xi kis'ejña chjihí nga'yuhun Ntíaná?

³⁹ Kui kjuaha nga najmi kama kis'ejihin ra xuta, at'aha b'i ta ts'ín y'ét'a ya Isaiá éhen Ntíaná:

⁴⁰ Ntíaná y'échja tunkun xuta xu'bi ko kits'ín ndjá animaha,

tu xi najmi skuehe ko tu xi najmi kamankjihin ra,

tsa ts'ínk'óntjaiya animaha xi má nga ts'innkíhi xuta xu'bi.

⁴¹ B'a kitsú Isaiá at'aha kieke kjuachánkaha Jesu ko kinchjanjímíyaha.

⁴² Ko ta nkjin maha já tjíxá xi kis'ejihin Jesu, tunga najmi kits'ínkiehé yjoho at'aha tsankjún já fariseo ko najmi mjehe nga kuich'onsje ajihin xuta sinagoga. ⁴³ B'a kits'ín at'aha 'yún kama tsjo saha nga s'ehé kjuachánka ajihin xuta nga nginkun Ntíaná.

B'i ts'ín kinchjanjímíyaha yjoho Jesu

⁴⁴ 'Yún kinchja Jesu nga b'i kitsú:

—Xi s'ejihin an, najmi tu nku an tís'ejihin. Ta tís'ejihin xi kits'ín nibána. ⁴⁵ Xi tíbena, tibe xi kits'ín nibána. ⁴⁶ An nd'í xi j'ai ts'ín ndzjehen xuta asunntej, tu xi ngayjee xi s'ejihin ra an najmi k'úéntuhu má jyuun.

⁴⁷ 'Tsa tjín xi kuint'é én xi tínchja tunga najmi ts'íntjusuhún, najmi an kuasehe má ni xi nda ko má ni xi najmi nda xi kits'ín xuta xu'bo. At'aha najmi kui xoo jáihina. Jái ts'ínk'anki níná xuta. ⁴⁸ Xi ts'ín t'axínna ko najmi ts'ínkjáihin én xi tínchja, tíjña xi kuasehe má ni xi nda ko má ni xi najmi nda xi kits'ín. Én xi tínchja, kui xi k'úéjñanehe ni xi kanéhe xuta xu'bo nistjin xi fekuu.

⁴⁹ At'aha najmi kuenta ná tínchjahana. Kuenta ná Námí xi kits'ín nibána tínchjahana. Kui xi kitsjana kjuá má nihi xi tjíhin nga kuinchja ko kuakuyá. ⁵⁰ Ko be nga kjuatéxumaha ts'ínk'íéntu tik'un síhin xuta. Kui kjuaha, xi nkú kitsúhuna Ntia Námí, b'a ts'ín tínchja.

13

B'i ts'ín tsanénu Jesu sjai já ni'yakuyáha

¹ Chubahá ndyjaha nistjihin S'í Pascua kō be Jesu nga ja tībichú chubā nga k'ujéña asuntee nga ngjuai ngáha má tíña Ntia Na'miu. Tehente kits'íntjo xuta xi ts'e xi tíntu asuntee kō ngayjehe k'un kits'íntjo. ² Kikjineko já ni'yakuyáha nichinehe s'íu, kō kui chubō ndanindoō ja kab'ejñajin animaha Juda Iscariote ntíhi Simon nga ts'ínkjás'en Jesu. ³ Be Jesu nga Ntia Na'miu kits'ínkjás'en aya ntsja ngayjee ni xi tíin. Be nga má tíña Ntianá nibaha kō nga yō ngjuaise ngáha ra.

⁴ Kui b'a maha, nk'ie nga tíntut'áha yámixō, as'ai tsisintjen Jesu, ts'asje najyun ndju xi yja kō jakj'á nku najyunxú nga y'ékjá ndayáha. ⁵ Jakj'á ntánijua, tsanéjnu sjai já ni'yakuyáha kō kits'ínxijnukōho najyunxú xi y'ékjá ndayáha. ⁶ Nk'ie nga tsichuk'úhūn Simon Pedro, b'a kitsú ndo:

—Ji Nda Ntia, ¿nkú ts'ín ji kuanejnuhuni tsuká?

⁷ B'i kitsú Jesu:

—Nd'ai najmi yai ni xi títs'ian tunga askahán ni kamankjihin.

⁸ B'ahá tá kitsú ngáha Pedro:

—Ndaha tsa mí yeje najmi kuanejnu tsuká.

B'i kitsú Jesu:

—Tsa najmi kuanejná tsukui, najmi tá xuta xi ts'an kamahani.

⁹ As'ai b'a kitsú Simon Pedro:

—Ji Nda Ntia, najmi tu suba tsuká xi tanejnu ma. Tá tanejnu ntsa kō nintaká.

¹⁰ B'i kitsú Jesu:

—Xi as'ai kabinguyahá tu tsukuhú machjéhen nga kfejnú, at'aha je ye. Jun bi ja jo, tunga najmi ngatentenu.

¹¹ At'aha be Jesu yá xi ts'ínkjás'ehen, kui nga: “Najmi ngatentoō xi jo”, kitsúhu.

¹² Nk'ie nga ja kamaha nga tsanéjnu sjai já ni'yakuyáha, as'ai kingja ngáha najyun ndjuhu, y'ejñat'a yámixō kō b'i kitsú:

—¿A mankjinnuu ni xi kuats'inkonuu? ¹³ Jun xi 'minú Nda Maestru kō Nda Ntia. Kō tíinnuu kixi nga b'a bixinnú, at'aha b'a tíin kjáíhin. ¹⁴ Kui b'a maha, tsa an xi kuakanejnúhuna tsuku, nga an xi Nda Maestrunuu kō Nda Ntianuu, kui nga kō jun tíhin nga kuanejnuhunu tsuku xinkiu. ¹⁵ Ja kuak'ieñá chubayanuu tu xi b'a n'ehenu xi nkú kuats'innuu. ¹⁶ Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Ndaha nku nda musu najmi 'yún nk'a tjen nga nda ntiaha. Kō nku nda xi s'exá najmi 'yún nk'a tjen nga xi b'éxáha. ¹⁷ Tsa tímankjinnuu ni xi tíxian kō tá n'etjusun, á b'a nda tíhin ts'ajun.

¹⁸ 'Najmi nga tentoō b'a tíxinnuu. An be yá xi j'ajián. Tunga tíhín ni nga kuitjusun éhen Ntianá xi b'a ts'ín tíit'a: “Xi kjinekona niñu, kui xi ja kama nda kontrana.” ¹⁹ Nd'ai b'a tíxinnuu kintehe ni nga kuitjusun ni xi tíhin nga kama, tu xi nk'ie nga b'a kamoō s'ejihinnuu nga an xi tu b'a ts'ín tíjñaná. ²⁰ Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Xi ts'ínkjáíhin xuta xi ts'ínkjáí, kui xi an títs'ínkjáíinna. Kō xi ts'ínkjáíinna, kui xi títs'ínkjáíhin xi kits'ín nibána.

B'i ts'ín kitsúya Jesu nga Juda Iscariote ts'ínkjás'ehen

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

²¹ As'ai xí ts'atséhé animaha Jesu kō b'i kitsú:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Tíjñajinnuu nku xi ts'ínkjás'enna.

²² As'ai b'i ngján incha tsase'a xinkjín já ni'yakuyóō, at'aha najmi be yá xi títsu Jesu.

²³ Yō tíñat'a tíñaha Jesu nda ni'yakuyá xi 'yún tjohō nga tíñat'akohō yámixō. ²⁴ Kui nga jyukj'i Simon Pedro kingjásjaiya sehen rá nda ni'yakuyá xu'bo nga ngjuásjaiyaha Jesu yá xi títsu. ²⁵ As'ai nda ni'yakuyóō 'yún ngjik'ún saha Jesu kō b'i kitsú:

—Ji Nda Ntia, ¿yá xi b'a ts'íiun?

²⁶ B'i kitsú Jesu:

—Xi ts'ink'anchihí ninkuan kō tsjaha, kui xi b'a ts'íiun.

As'ai kits'ínk'anchi nínkuon ko Juda Iscariote kitsjáha, kui xi ntíhi Simon. ²⁷ Nk'ie nga kik'aihi Juda nínkuon, jas'enjihin ndanindoo. As'ai b'i kitsúhu Jesu ndo:

—Kítsa n'eji ni xi n'eji.

²⁸ Tunga ndahá nku xi tjíntut'á yámixó najmi kamankjihin á b'a kitsúhu ra. ²⁹ Tjín xi kits'ínkjink'un nga b'a kitsú nga tjíhin nga k'uatse Juda ni xi machjén s'íu ko a ra nga tsjáha toon xuta x'an, at'aha Juda f'átjo toon. ³⁰ Nk'ie nga kik'aihi nínkuon Juda, tjen'yún tsitjusjehé natsiun. Ja jyun kui chubo.

Kui kjuatéxuma tsetse xu'bi y'éjña Jesu

³¹ Nk'ie nga ja ngji Juda, b'a kitsú Jesu:

—Nd'ai sakúchji kjuachánkahá Ntíhi Ndax'iun, ko ni xi ts'ín Ntíhi Ndax'iun kuakúchji kjuachánkahá Ntíaná. ³² Ko tsa Ntíhi Ndax'iun kuakúchji kjuachánkahá Ntíaná, b'a ta ts'ín Ntíaná kuakúchji kjuachánkahá Ntíu. Ja ma ma b'a kamo. ³³ Jun ntína, tu kutjuhú tíjñajin sanuu. Kuinchísjainú tunga má nga kfián najmi kama kuankíun. B'a ta tíxinnuu nd'ai xi nkú nga ta kixihin xuta xingisoo.

³⁴ Tsjanuu nku kjuatéxuma tsetse: N'etjó xinkiu. Xi nkú nga ts'ín tjona jun, b'a ta ts'ín n'etjó xinkiu. ³⁵ B'a ts'ín skuehe ngayjee xuta nga jun xi já ni'yakuyána, tsa n'etjó xinkiu.

B'i ts'ín kitsúya tíjñun Jesu nga Pedro b'a kuitsu nga najmi behe
(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ B'a kitsú Simon Pedro:

—Ji Nda Ntia, ¿má xi tjeheh k'úin?

B'i kitsú Jesu:

—Najmi kama tsjénkiní nd'ai má nga kfián, tunga askahán ni tsjénkiní.

³⁷ B'ahá ta kitsú ngáha Pedro:

—Ji Nda Ntia, ¿á najmi kama tsjénkihi ra nd'ai? Tjínkuhu k'an nga kuayántjaihi ra.

³⁸ B'i kitsú Jesu:

—¿A tjínkuhu k'uin nga kuayántjaihiní? Kjuaxi ni xi tíxihin. Kintehe ni nga kjintá xanto b'a kuixín nga najmi yaní jan niyá tjíhin.

14

B'i ts'ín kitsúya Jesu nga ngjuaise ngáha ra Ntia Na'miu

¹ B'i ta kitsú ya Jesu:

—Najmi tu fantaha ruu yonuu. N'e s'ejiun Ntíaná ko kas'ejinuu an. ² Ni'yaha Na'mina tjín nkún ante. Tsa najmi kjuaxi, ja ra nd'ai kixinyahanuu kai. Kfín k'uendánuu ante. ³ Tsa kfín k'uendánuu ante, as'ai kjuáikj'a ngáhanuu tu xi ta yo kuintsubahanu má nga kúátejña. ⁴ Yo niyá xi fi má nga kfián.

⁵ B'a kitsú Toma:

—Ji Nda Ntia, najmi yai má k'úin. ¿Nkú n'e chahaní niyóo?

⁶ B'i kitsú Jesu:

—An niyá xi fi má tíjña Ntia Na'miu, an bakuyá én xi naxu ko an tsja kjuatik'un. Ndaha nku najmi kuichúsehe Ntia Na'miu tsa najmi an. ⁷ Tsa yanú, ta cha ruu Na'mina. Ko nd'ai tích'atuts'ihin ruu nga tíyo ko tunkun tíyakohonu.

⁸ B'a kitsú Felipe:

—Ji Nda Ntia, takúchjini Ntia Na'miu ko s'enkuni.

⁹ B'i kitsú Jesu:

—Ji Felipe, ja nd'ai tíjñajihinnuu. ¿A tu yje najmi kjehé yaní? Xi tíbena ta tíbe Ntia Na'miu. ¿Á: “takúchjini Ntia Na'miu” tíbixihinni? ¹⁰ ¿A najmi s'ejihín ri nga an xi tíjñajihin Ntia Na'miu ko Ntia Na'miu tíjñajinna? Én xi tínchjako nuu najmi kuentana tínchjahana. Na'mi xi tíjñajinna, kui xi títs'ín ni xi ts'e. ¹¹ N'e s'ejiun nga an tíjñajihin Ntia Na'miu ko nga kui tíjñajinna. Tsa najmi s'ejinuu éna, ndaha tsa tu ni xi kits'ian n'e s'ejiun.

¹² 'Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Xi s'ejihin an ta kui nihi xi ts'ín xi nkúhu xi títs'ian. Ko 'yún chánka sa ni xi ts'ín xuta xu'bo, at'aha an tífia má tíña Ntia Na'miu. ¹³ Ngayjee ni xi kuinchihu Na'miu ngajona, tsjanuu. B'a ts'ín an xi Ntiu kuakuchjihina kjuachánkaha Ntia Na'miu. ¹⁴ Ts'ian ni xi kuinchuhu ngajona.

B'i ts'ín kitsúya Jesu nga ts'ín nibá Espiritu Ntianá

¹⁵ 'Tsa tjonuu an, n'etjusun kjuatéxumana. ¹⁶ Kuankihí Ntia Na'miu, ko tsjánuu kj'ái xi ta kuasinkonuu ko xi k'úéñajin sínnuu. ¹⁷ Kui xi Espiritu xi kuakúchji ni xi naxu. Xuta xi najmi be Ntianá najmi kama ts'ínkjáihin, at'aha najmi ma chjihí ko najmi be yáha. Tunga máha jun, ja yo yáha, at'aha kui xi tíñajinnuu ko k'úéñajinnuu.

¹⁸ 'Najmi k'uentú masennuu. Kjúáise ngáhanuu. ¹⁹ Sa kutju najmi ta skuehena xuta, tunga máha jun, chanú. At'aha tíjña tik'an, kui nga ta kuintsuba tik'uhunnu. ²⁰ Nk'ie nga b'a kamo, choo nga an tíjñajihin Na'mina ko jun tintsubajinnú ko an tíjñajinnuu. ²¹ Xi kj'uatjo kjuatéxumana ko ts'íntjusun, kui xi tjoho an. Ko xi ts'íntjona, Na'mina ta ts'íntjoho ko an ts'intjá ko kuakuchjihí yjona.

²² As'ai kinchja Juda, tunga najmi Juda Iscariotehé:

—Ji Nda Ntia, ¿nkú tíjhin ra nga tu jin kuakúchjihini yjohi ko nga najmi kuakúchjihí yjohi xuta xi k'oo?

²³ B'i kitsú Jesu:

—Xi tjoho an, kui xi ts'íntjusun éna. Na'mina ts'íntjoho xuta xu'bo, ko Na'mina ko an kjúáiseihí nga kuintsubako tehentei. ²⁴ Tunga xi najmi tjoho an, najmi ts'íntjusun éna. Én xi tínu'yó, najmi an ts'an. Ts'e Na'mi xi kits'ín nibána.

²⁵ 'B'i tíxinnuu nk'ie nga tíjñajin sanuu. ²⁶ Tunga Ntia Na'miu ts'ín nibá Espiritu Santo ngajona. Kui xi kuasinkonuu. Kuakúya yjenuu ko ts'ínkj'áitsjen yjenuu ni xi kixinnuu.

²⁷ 'Tib'ejñánuu kjuajyu. Kjuajyuna títsjanuu. Najmi b'a ts'ín tsja xi nkú ts'ín tsjá asuntei. Najmi tu fantaha ruu yjonuu ko najmi tu binkjun. ²⁸ Ja kuanu'yó nga b'a kuaxinnuu nga kfíán ko kjúáise ngáhanuu. Tsa kjuaxi nga tjonuu an, ta tsjo kamanuu nga kfíán má tíña Ntia Na'miu, at'aha 'yún chánka sa Ntia Na'miu nga an. ²⁹ Nd'ai b'a tíxinnuu kintehe ni nga kuitjusun ni xi tíjhin nga kama tu xi s'ejihinnuu nk'ie nga b'a kamo.

³⁰ 'Najmi ta tse kuinchjako sahanuu, at'aha kj'uaí xi tibatéxumaha asuntei. Najmi tíjhin nga'yún tsa kui xi ts'ín nganana. ³¹ Tunga tíjhin ni nga b'a kama, tu xi kamankjihin ra asuntei nga tjona Ntia Na'miu ko nga títs'intjusan xi nkú kitsúna. Tísintjooon ko tján.

15

B'i ts'ín kits'ínchjén Jesu yá tuntsjajé ko tjiaha nga tsakúya

¹ 21 'An tuts'in yá tuntsjajé xi nda, ko Na'mina xi ts'e yá tuntsjajé. ² Ngayjee tjia xi tíjna xi najmi tsjá tu, batet'a. Ko ngayjee tjia xi tsjá tu, ts'ín chuhun tu xi 'yún ngjua saha ra. ³ Ngat'a ts'ajun, én xi tsakuyánuu kits'ínchjén Na'mina nga kits'ín chunnuu. ⁴ Tintsubajinnú ko an kúáteñajinnuu. Nku tjia najmi ma tsjá suba tu tsa najmi tíj'a yáha. B'a ta ts'ín najmi k'uo tu tsa najmi kuintsubajinnú.

⁵ 'An tuts'in yá tuntsjajé ko jun tjiaha. Xi tíñajinna ko an tíjñajihin, kui xi 'yún tsjá tu. At'aha tsa najmi tján, najmi chumi nihi xi kama n'oo. ⁶ Xi najmi k'úéñajinna ngjuajya natsin ján xi nkúhu tjia xi tit'áha yá tuntsjajé. Yo xi ko s'entukú ko n'ek'ajin ajin nd'iu nga kuiti.

⁷ 'Tsa kuintsubajinnú ko tsa éna k'úéñajinnuu, tinchíu tu mí ni xi mjehénuu ko k'uainuu. ⁸ Kui ni xu'bi xi kuakúchji kjuachánkaha Na'mina, nga 'yún k'uo tu ko nga xuta ni'yakuyána kamo. ⁹ Xi nkú ts'ín tjoho an Ntia Na'miu, b'a ta ts'ín tjona jun. Tintsubajin sahanu kjuatjona. ¹⁰ Tsa n'etjusun kjuatéxumana, tu nkú kuitsubajinnú kjuatjona, xi nkú ts'ín títs'intjusan kjuatéxumaha Na'mina ko tu nkú tíjñajinná kjuatjoho.

¹¹ B'a tíxinnuu tu xi tsjo k'úéhennuu xi nkú ts'ín tsjo tjínna. Nk'ie nga b'a n'oo, b'ihí ts'ín nga tsjo k'úénnuu. ¹² Kui kjuatéxumana xu'bi: B'i ngján n'etjò xinkiu xi nkú ts'ín tjona jun. ¹³ Kui xu'bi kjuatjo xi 'yún chánka xi tíjña, tsa tjín xi kuayántjaihi xinkjín. ¹⁴ Jun xi xuta xinkjían tsa n'etjusun kjuatéxuma xi títsjanuu. ¹⁵ Najmi ta já musu tíxihinnuu, at'aha já musu najmi be ni xi ts'ín nda ntiaha. Tunga xuta xinkjiahán tíxinnuu, at'aha táb'ejña chjinuu ngayjee ni xi kitsúna Na'mina.

¹⁶ Najmi jun xi kich'ajinnú. An ní xi j'ajinnuu ko kitsja xannu nga kuankiún ko k'uo tu. 'Yún tse kuichúkuaha tunuu. Kui kuaha nga tsjahanuu Ntia Na'miu tu mí nihí ni xi kuinchihu ngajona. ¹⁷ Kui kjuatéxumana xu'bi: B'i ngján n'etjò xinkiu.

B'i ts'ín kitsúya Jesu nga n'e uncha já ni'yakuyáha

¹⁸ Tsa ts'ín unkiennuu xuta asuntee, n'ekj'áitsjon nga an tjun kits'ín unkiena. ¹⁹ Tsa asuntei ts'ennuu, ts'íintjonuu xuta asuntei xi nkú ts'ín tjoho xinkjín. Tunga najmi asunteihí ts'ennuu, at'aha an j'ajinnuu ajihin xuta xi tjín asuntei. Kui kuaha nga ts'ín unkiehennuu.

²⁰ T'ejin tak'un én xi kuaxinnuu, nga nku nda musu najmi 'yún nk'a tjeñ nga nda ntiaha. Tsa tjeñki unkiena xuta, ko ta jun tsjeñki unkiennuu. Ko tsa títs'íntjusun éna, ta ts'íntjusun énnuu. ²¹ Ngayjee ni xu'bi ts'ínkonuu xuta tu ngat'ana, at'aha najmi incha be xi kits'ín nibána.

²² Tsa najmi jái nchjaka xuta xu'bo, najmi s'ehe ra jé. Tunga nd'ai najmi ta tjín nkú ts'ín kuasinkoho yjoho ngat'aha ngatitsun xi tíincha ts'ín. ²³ Xi unkiena ta unkie Na'mina. ²⁴ Ni xi ndaha nku najmi kje ch'aha ts'ín kits'ian ajihin xuta xu'bo. Tsa najmi b'a kits'ian, najmi s'ehe ra jé. Tunga ndaha tsa incha kieke ni xi kits'ian, tu nkú incha kits'ín unkiehéni Na'mina ko an. ²⁵ B'a kama tu xi tsitjusun ni xi tjít'a xujun kjuatéxumaha xuta xu'bo má nga b'a títsu: “Chuba incha kits'ín unkiehéna.”

²⁶ Tunga kj'uaíhí xi kuasinkonuu, xi ts'in nibásennuu nk'ie nga tíjñaka Na'miu. Má tíjña Na'miu nibaha. Kui xi Espiritu Santo xi kuakúchji ni xi naxu. Kui kuinchjanijmíyahanu. ²⁷ Jun bi ta chubanijmíyahanú, at'aha santaha nkúhu nga tuts'ihin ni tintsúbakonú.

16

¹ Tíxinyanuu ni xu'bi tu xi najmi n'endyjajihin ruu yjonuu. ² At'aha kuich'onsjenuu ajihin xuta sinagoga. Kuichú chuba nk'ie nga tu yáhá ni xi ts'ínk'iennuu, b'a kamaha nk'ie nga sasihin Ntíaná nk'ie nga b'a ts'íinnuu. ³ B'a ts'íinnuu xuta at'aha najmi beni, ta ndaha Na'miu ko ta ndaha an. ⁴ Tíxinyanuu nga b'a kama tu xi nk'ie nga kuichúhu chubo kj'uaítsjehennuu nga b'a kixinnuu.

B'i ts'ín kitsúya Jesu ni xi ts'ín Espiritu Santo

'Najmi kixinyanuu ni xu'bi nga tuts'ihin ni at'aha an tíjñajin sanuu. ⁵ Tunga nd'ai tífia má tíjña xi kits'ín nibána. Jun najmi tíchasjajianú má kfián. ⁶ Tu sa ní tí'be nusin nusinnuu at'aha b'a tíxinnuu. ⁷ Tunga kjuaxihí ni xi tíxinnuu. Tu sahá ngandanuu nga kfián. At'aha tsa najmi kfián, najmi kj'uaí xi kuasinkonuu. Tunga tsa kfián, kui xi ts'in nibásennuu.

⁸ Nk'ie nga kj'uaí, ts'ín nga kamankjihin xuta xi tjín asuntei nga ngatitsun tíjhin, ko nga an kits'ian ni xi naxu nginkun Ntíaná, ko nga Ntíaná kuasehe ni xi nda ko ni xi najmi nda kits'ín xuta. ⁹ Kamankjihin xuta nga ngatitsun tíjhin, at'aha najmi s'ejihin an. ¹⁰ Kamankjihin nga naxu kits'ian, at'aha tífia má tíjña Na'miu. Najmi ta chahanú. ¹¹ Ko kamankjihin nga Ntíaná kuasehe ni xi nda ko ni xi najmi nda kits'ín, at'aha ja kis'enéhe ni xi kanéhe xi batéxumaha asuntei.

¹² Tjín nkjún sana ni xi xinyanuu tunga najmi kamakjinnuu nd'ai. ¹³ Nk'ie ní kj'uaí Espiritu xi b'éjña chji ni xi naxu tjín, kui xi kuakúyanuu ngayjee ni xi naxu tjín. At'aha najmi kuentaha kuinchjaha. Ni xi kuint'é ní, kui ní nihi xi kuinchja. Ko ta kuitsuyanuu ni xi kama askahan.

¹⁴ 'Kui xi ts'íin nga kamankjinnuu ni xi títs'ian. B'a ts'ín k'uejña chjiji kjuachánkana.
¹⁵ Ngayjee ni xi y'aha ra Ntia Na'miu, ko ta an y'ahana. Kui kjuaha nga b'a tíxihinnuu nga Espiritu ts'íin nga kamankjinnuu ni xi títs'ian.

B'i ts'ín kitsúyaha Jesu já ni'yakuyáha nga ngjuai

¹⁶ 'Sa kutju najmi ta chahanú, ko sa kutju cha ngáhanú. At'aha má tíjña Na'miu kfián.

¹⁷ As'ai k'ua já ni'yakuyáha b'i ngján kingjásjaiyaha xinkjín:

—¿Nkú tsuhu ra niu? B'a títsuná: “Sa kutju najmi ta chahanú ko sa kutju cha ngáhanú.”
 Ko ta b'a títsu: “At'aha má tíjña Na'miu kfián.” ¹⁸ ¿Nkú tsuhu ra én xi tsu: “sa kutju”?
 Najmi mankjinná ni xi tínchjakóná.

¹⁹ Kamankjihin Jesu nga mjehe já ni'yakuyóo ngjuásjaiyaha nkú tsuhu ra niu ko b'a kitsú:

—Ja b'a kuaxinnuu nga sa kutju najmi ta chahanú ko sa kutju cha ngáhanú. ¿A kui nihi xi tíchubanijmíyakohonu xinkiu? ²⁰ Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Ch'íu ko k'úe nusin nusinnuu, tunga xuta xi najmi be Ntíaná bi s'ehé kjuatsjo. Ndaha tsa k'úe nusin nusinnuu, tunga askahán ni kjuatsjo kama ngáha kjuanusinnuu.

²¹ 'Xi nkúhu nku tachjuún xi tsihin nku ntí, s'ehé kjuaba at'aha ja kuichu chubaha. Tunga nk'ie nga ja kuatsin ntíu, najmi ta f'áitsjehen ra kjuanimo, at'aha tsjo maha nga nku ntí s'ejñaha. ²² B'a ta ts'ín tíma nusinnuu nd'ai, tunga nibasehé ngáhanuu. Tsjo k'úe ngáha ra animanuu ko najmi ch'a xi kama kjé'anuu kjuatsjonuu.

²³ 'Kui nistjiun ndaha nku ni najmi ta chasjaiyahanú. Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Tsjánuu Ntia Na'miu tu mí nihi ni xi kuinchíhuu ngajona. ²⁴ Santaha nd'ai ndaha nku ni najmi kjee binchiu ngajona, tunga nd'ai tinchíu ko n'ekjóhooon tu xi 'yún s'ehenuu kjuatsjo.

²⁵ 'Tíb'ejná chubayanuu nd'ai tunga kuichúhú chuba nk'ie nga najmi ta k'uejña chubayahannuu. K'uejña chji sisinnuu Ntia Na'miu. ²⁶ Kui nistjiun kuinchíu ni xi mjenuu ngajona. Najmi kamachjén tsa an kuankintjáiínuu nginkun Ntia Na'miu. ²⁷ Kui xi ta tjoho jun, at'aha tjonuu an ko s'ejinnuu nga má tíjña Ntíaná nibahana. ²⁸ Má tíjña Ntia Na'miu nibahana ko jáa asunntej. K'uejña ngáhana asunntej ko kfinse ngáha ra Ntia Na'miu.

²⁹ B'a incha kitsú já ni'yakuyáha:

—Nd'ai tíchubako kixi kixini. Najmi tíb'ejña chubayani. ³⁰ Tímankjinni nd'ai nga yai ngayjee ni xi tjín ko najmi machjén tsa tjín xi ngjuásjaiyahi. Kui kjuaha nga s'ejihinni nga má tíjña Ntíaná nibahani.

³¹ B'i kitsú Jesu:

—¿A s'ejinnuu nd'ai? ³² Tunga kuichúhú chuba ko ja kuichu chubo nd'ai nk'ie nga nkúnkú kuankín t'axiún nga saténdzjoyo ko k'úejña subanú. Tunga najmi tíjña subaná, at'aha Ntia Na'miu tíjnakona. ³³ Tíxinyanuu ni xu'bi tu xi s'ehenuu kjuajyuna. Un skuenuu asunntej, tunga tsjohó kat'enuu at'aha an ja kits'in nganaha asunntej.

17

B'i ts'ín kinchjantjai Jesu já ni'yakuyáha

¹ Nk'ie nga ja kamaha Jesu nga b'a kitsú, as'ai tsasenjinki nk'a ján ko kinchjako Ntíaná nga b'i kitsú:

—Ji Na'mi, ja kuichu chuba. Takúchji kjuachánkaha Ntíhi tu xi ko kui Ntíhi kuakúchjiji kjuachánkahi. ² At'aha kik'ai xáhi xi má nga kuatéxumaha ngayjee xuta, tu xi ts'íink'íéntu tik'un síhin ngayjee xi ji kik'aihi. ³ Nga k'úéntu tik'un sín xuta, kui xi tsuhu ra nga skuéhi ji xi Ntia nku tutuu ko nga skuena an Jesucristo xi kin'e nibái.

⁴ 'Ja tsakuchjá kjuachánkahi asunntej nga kits'intjusan xá xi kik'ainí. ⁵ Nd'ai Na'mi, takúchji kjuachánkana nginkuin, kjuachánka xi tu b'a ts'ín jahá tíjñana nginkuin kintehe ni nga kis'ejña asunntej.

⁶ Ja y'ejña chjih xuta yáha ji, xuta xi kik'ainí ajihin xuta xi tjin asunntej. Ji ts'i xuta xu'bi ko kik'ainí, ko kits'intjusun éhin. ⁷ Mankjihin nd'ai nga ngayjee ni xi kik'ainí má tinchin nibáha. ⁸ At'aha én xi kik'ainí, kixinyaha xuta xu'bi. Kits'inkjáihin ko kamankjihin nga kjuaxi nga má tinchin nibahana. S'ejihin nga ji kin'e nibání.

⁹ Tíbankintjáih xutai. Najmi tíbankintjáih xuta asunntej. Tíbankintja xuta xi kik'ainí at'aha ji ts'i. ¹⁰ Ngayjee xuta xi ts'an ji ta ts'i, ko xi ts'i an ta ts'an. Tíma chji kjuachánkana ajihin xuta xu'bi.

¹¹ An kfíán má tinchin, tunga kui k'úentu sa asunntej. Tsje ní ji, Na'mi. Nga'yihin chúnkoho ri xuta xu'bi xi kik'ainí tu xi nkuhú incha kamaha xi nkúhu ñá. ¹² Nk'ie nga tsátejñajihin xuta xu'bi asunntej, kikunkoho ra nga'yihin ko tsasehe. Ndaha nku najmi kindyja. Tu nku sahá xi tjeheh ra nga ndyja, kui xi kindyja tu xi kuitjusuhun ni xi tjit'a xujun éhin.

¹³ Tunga nd'ai má tinchin tífia. Tíxinya ni xu'bi nk'ie nga tíjña sa asunntej tu xi s'ejñajin kikjihin ra kjuatsjona xuta xu'bi. ¹⁴ An kixinyaha éhin, ko xuta asunntej kits'in unkiehe at'aha najmi asunntej antehé xi nkú ts'in najmi asunntej antena. ¹⁵ Najmi tíbankihi nga kuich'onsjei asunntej, tunga chjúxin t'axihín ri ni xi ch'onk'uun. ¹⁶ Najmi asunntej antehé xi nkú ts'in najmi asunntej antena. ¹⁷ Éhin bakúya ni xi naxu tjin. N'ei nga katumankjihin xuta xu'bi ni xi naxu, tu xi kats'inkjas'eheh ri yjoho nga ts'in ni xi mjehi. ¹⁸ Xi nkú ts'in kin'e nibání asunntej, b'a ts'in títs'inkjá xuta xu'bi asunntej. ¹⁹ Ngandaha xuta xu'bi títsjaha yjona nga ts'ian ni xi mjehi, tu xi ko ta kui kamaha ra ts'inkjas'eheh ri yjoho nk'ie nga kamankjihin ni xi naxu tjin.

²⁰ Najmi tu nku xuta xu'bi tíbankintja. Ta tíbankintjá xi s'ejihin an nk'ie nga kuint'é én xi kuitsuya xuta xu'bi, ²¹ tu xi nkuhú kamaha ngayjee. Xi nkú ts'in tinchunjinní ko an tíjñajihin, Na'mi, b'a ta ts'in nkuhú katumajinná xuta xu'bi, tu xi s'ejihin ra xuta asunntej nga ji kin'e nibání. ²² Kitsjaha xuta xu'bi kjuachánka xi kik'ainí tu xi nkuhú kamaha xi nkú ts'in nkuhú mahaná. ²³ An tíjñajihin xuta xu'bi ko ji tinchunjinní tu xi b'a ts'in nkuhú kuichú maha. B'a ts'in xuta asunntej kamankjihin ra nga ji kin'e nibání ko nga tjohi xuta xu'bi xi nkú ts'in tjohi an.

²⁴ Ji Na'mi, mjena nga k'úentukona xuta xi kik'ainí má nga kúátejña, tu xi skuehe kjuachánkana xi kik'ainí at'aha kin'etjóni kintehe ni nga kamanda asunntej. ²⁵ Ji Na'mi xi naxu n'ekoí xuta, xuta asunntej najmi behi. Tunga máha an, behe ko ta xuta xu'bi be nga ji kin'e nibání. ²⁶ Y'ejña chjih xuta xu'bi yáha ji ko tu nku k'uejña chjihí saha, tu xi kamaha ra ts'intjoho xuta xinkjin xi nkú ts'in tjohi an. B'a ts'in kúátejñajihin ra.

18

B'i ts'in j'aichj'anijé Jesu

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

¹ Nk'ie nga ja kamaha nga kinchjako Ntíaná Jesu, as'ai tsitjuko já ni'yakuyáha. Incha ngji ngabantá ntáxunká Cedron ko jas'en nku ante má tjitje yá tu. ² Juda xi títs'inkjas'eheh ta be ante xu'bo, at'aha nkjin niyá kama ñjako Jesu já ni'yakuyáha yo. ³ Kui nga Juda j'aikoho já jun ko chuba já xi kunntá ninku xi kits'in nibá já na'mi k'aku ko já fariseo. Kui xi incha y'a nd'í ko kicha. ⁴ Ja be Jesu ngayjee ni xi kamaha ko tsasinjña títjun nga b'i kitsúhu jóo:

—¿Yá xi tbinchisjó?

⁵ B'a incha kitsú jóo:

—Jesu, nda xi nibáha Nazaret.

—Ahán niu —kitsú Jesu.

Ta kabasinjñajihin jóo Juda xi títs'inkjas'eheh. ⁶ Nk'ie nga b'a kitsú Jesu: “Ahán niu”, incha ngjinji astun jóo ko tsixuntu. ⁷ As'ai Jesu ta kingjásjaiyahá ngáha ra:

—¿Yá xi t́binchisjó?

B'a incha kitsú jóo:

—Jesu, nda xi nibáha Nazaret.

⁸ B'i kitsú Jesu:

—Ja b'a kuaxinnuu nga ahán niu. Tsa an xi t́binchisjáínú, tjehennto nga katji já xu'bi.

⁹ B'a kama tu xi tsitjusuhun én xi kinchja Jesu nga kinchjako Ntíaná nk'ie nga b'a kitsú: “Na'mi, xuta xi kik'ainí, ndaha nku najmi kits'inndyja.” ¹⁰ As'ai ts'asje kicha xi y'a Simon Pedro ko kingjáha nga tsatet'a tjabaxínñju kixi nda xi 'mi Malco, xi nda musuhu nda na'mi tíjuun. ¹¹ Tunga b'ihí kitsúhu Jesu Pedro:

—Tjaya ngáhani kichahi tjabaxíhin. Tsa Ntia Na'miu títsjana kjuanimá xu'bi, ¿a najmi tíhín ni nga un skuena?

¹² As'ai já juun ko nda jun k'akuhu ko já xi kunntá ninku incha jakj'ánijé Jesu nga y'et'a'yún. ¹³ Títjun ngjiko ni'yaha Ana, na'mi nchí'yaha Caifa, xi tíhín nda na'mi títjun nú xu'bo. ¹⁴ Kui Caifa xi tsinchá'a já judio k'aku nga b'a kitsú nga tu sahá nda tíjn tsa nku nda kuayántjai ngandaha ngayjee xuta.

B'i ts'ín kitsúya Pedro nga najmi be Jesu

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Simon Pedro ko kj'ai sa nda ni'yakuyá incha kitsjennkíhi Jesu. Nda ni'yakuyá xu'bi behe nda na'mi tíjuun ko jas'enko Jesu natsin ni'yaha nda na'mi tíjuun. ¹⁶ Tunga máha Pedro, tsasinjña natsiun má tjen ankjuo. Kui nga as'ai tsitjuhu nda ni'yakuyá xi behe ra nda na'mi tíjuun ko kinchjako na xi tikunntá ankjuo nga kits'ínkjas'en Pedro. ¹⁷ As'ai kingjásjaiya na xi tikunntá ankjuo:

—¿A najmi kohó ji xi ta chá ni'yakuyáha chá xu'bo?

—Najmi an —kitsú Pedro.

¹⁸ Nch'an kui nístjiun. Kui nga já musu ko já xi kunntáha ninku tíincha ts'ínsut'áha yjoho t'a nd'í xi kats'ín'yún. Pedro ta síjnajihin nga títs'ínsut'á yjoho.

B'i ts'ín kin'ekokjua Jesu nginkun nda na'mi tíjuun

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹ As'ai nda na'mi tíjuun kingjásjaiyaha Jesu yaha já ni'yakuyáha ko mí nihi xi bakúya. ²⁰ B'i kitsú Jesu:

—Kinchja chji chja nginkun ngayjee xuta. Tehente tsakuyá ni'ya sinagoga ko natsihin ninku má nga ma ñjakú ngayjee xuta judio. Ndaha nku ni najmi kinchja 'ma. ²¹ ¿Á an tíchasjaiyahaní? Chajaiyahi xuta xi kint'é ni xi kinchja. Kui xi be ni xi kinchja.

²² Nk'ie nga b'a kitsú Jesu, as'ai kik'onjihin nku nda xi kunntá ninku ko b'a kitsúhu:

—¿Á b'a n'e tíchubakohoni nda na'mi tíjuun?

²³ B'i kitsú Jesu:

—Tsa ch'on kuaxian, t'inyaní má én ch'on tsuhu xi kuanchja. Tunga tsa b'a tíjn ni xi kuaxian, ¿á kuakich'onjihinní?

²⁴ As'ai Ana kits'ínkji Jesu nginkun Caifa xi nda na'mi títjun nga tíjn'yún ts'íhin ra.

B'i ts'ín Pedro b'ahá ta kitsú ngáha nga najmi be Jesu

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

²⁵ Máha Simon Pedro, kabasinjña sa nga títs'ínsut'á yjoho t'a nd'íu. As'ai kichasjaiyaha:

—¿A najmi kohó ji xi ta nku nda ni'yakuyáha ndo?

Tunga najmi kits'ínkiehé yjoho Pedro. B'a kitsú:

—Najmi an niu.

²⁶ Nku nda musuhu nda na'mi tíjuun xi xinkjín maha nda xi Pedro tsatet'a tjabaxínñju, kui xi ta kingjásjaiyaha:

—¿A najmi kuakiehé ra nga ko ji kabasinjñakoi ndo ján má tíjntje yá tuu?

²⁷ Tunga b'ahá ta kitsú ngáha Pedro nga najmi be Jesu. Ko ta kuihi chubo kikjintá nku xanta.

*B'i ts'in kin'ekokjua Jesu nginkun nda titjun Pilato
(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5, 13-25)*

²⁸ As'ai tsitjukoho jóo Jesu ni'yaha Caifa nga ngjikoho ni'ya pretorio, má nga ts'in kjuá nda titjun Roma. Ja tifi ma sen niu ko najmi incha jas'en jóo ni'ya pretorio, at'aha tsa kjuas'en nku ni'ya xi najmi xuta judio ts'e, tsuhu ra nga najmi ta jehe nginkun Ntiana ko najmi ta ma kjinehe nichinehe S'í Pascua. ²⁹ Kui nga tsitjusjehe Pilato natsiun nga j'ai nchjakoho ra. B'a kitsuhu jóo:

—¿Mí kjuaha tibaténehenu ndai?

³⁰ B'a kitsú jóo:

—Tsa najmi nda ch'onk'un niu, najmi aya ntsai ra n'ekjas'ein.

³¹ B'a kitsú Pilato:

—Tu sahá tankinkoo ko n'ekokjuoo xi nkú ts'in tíña kjuatéxumanuu.

B'a kitsú já judio k'aku:

—Tíña nkjúnni tsa n'ek'iein xuta.

³² B'a ts'in tsitjusuhun én xi kinchja Jesu nga kitsúya titjun nkú ts'in kuayáha. ³³ As'ai jas'en ngáha Pilato ni'ya pretorio. Kinchjaha Jesu ko b'a kitsuhu:

—¿A ji xi nda reihí xuta judio?

³⁴ B'i kitsú Jesu:

—¿A kuentahi b'a tábixihinni, a ra tíhín xi kuatsúyahi yáha an?

³⁵ B'a kitsú Pilato:

—¿A nda judioná? Xuta nankihí ko já na'mi k'aku kuats'ínkjas'enna ji. ¿Mí nihi xi kin'ei?

³⁶ B'i kitsú Jesu:

—Najmi b'a ts'in batexuma xi nkú ts'in batéxuma já rejí xi tjin asunntej. Tsa ni xi b'a ts'in tibatexumahana kai, kjaántjaina xi tjincha ts'inxát'ana tu xi najmi n'ekjas'ehen ra an já judio k'aku. Tunga najmi b'ahá ts'in tibatexuma.

³⁷ B'a kitsú Pilato:

—¿A xuhu nda rejí ní?

B'i kitsú Jesu:

—Nda rejí, xi nkú tábixín. Tunga kitsinná ko jáa asunntej tu xi kuakuyáhana ni xi naxu tjin. Ngayjee xuta xi ts'ínkjáihín ni xi naxu tjin nt'é ntana.

³⁸ B'a ta kitsú ngáha Pilato:

—¿Mí nihi xi naxu?

Nk'ie nga b'a kitsú, as'ai tsitju nga ngjise ngáha ra xuta judio. B'a kitsuhu:

—Najmi chumi jehe tísakújinna tsa tjehe ndo. ³⁹ Tunga b'ahá ts'in tíña niyánuu nga ts'in ndáihí nku nda nubayá xi binchinú nga S'í Pascua. ¿A mjenuu nga ts'in ndáihí nda reihí xuta judio?

⁴⁰ As'ai b'a incha kitsú jóo nga kikjintáya:

—¡Najmi tu kui ndo n'e ndáihí! ¡Tu sahá Barraba n'e ndáihí!

Máha nda Barraba, nda ndyjéhe niu.

19

¹ As'ai kitsjá kjuá Pilato nga s'ehe Jesu. ² Já juun kits'ínnda nku corona na'yá ko y'é'aha nintaku. Kits'íngja nku najyun ndju kuan xi nkúhu xi bja já rejí nga incha kik'aya.

³ J'aik'úhun ko kik'onjin nga b'a kitsuhu:

—¡Antahi, nda reihí xuta judio!

⁴ As'ai ta tsitjuhú ngáha Pilato natsiun ko b'a kitsuhu jóo:

—Ts'ink'onsjenuu ndo natsiun tu xi chahanu nga najmi chumi jehe xi tísakújinna ndo.

⁵ As'ai tsitju Jesu natsiun nga tjí'a ts'ihin ra corona na'yóo ko nga yja ts'ihin najyun ndju kuon. B'a kitsú Pilato:

—¡Á ndo ei!

⁶ Já na'mi k'aku ko já xi kunntá ninku, nk'ie nga incha kieke Jesu kikjintáya:

—¡Tjat'a kruj ndo! ¡Tjat'a kruj!

B'a kitsú Pilato:

—Tú sahá jun tankínko ko tjat'a kruu. An najmi chumi jéhe xi tísakújinna ndo.

⁷ B'ahá tá kitsú ngáha já judio k'aku:

—Tíjñani kjuatéxuma ko xi nkú ts'in tíjña kjuatéxumani tíjhin nga kuayá ndai, at'aha Ntíhi Ntíaná títs'in ma yjoho.

⁸ Nk'ie nga kint'é Pilato niu, 'yún kitsankjún sa. ⁹ Tá jas'ehén ngáha ni'ya pretorio ko b'a kitsúhu Jesu:

—¿Má nibáhani?

Tunga najmi kinchjahá Jesu. ¹⁰ As'ai b'a kitsú Pilato:

—¿A najmi chubakohóni? ¿A najmi yaní tsa kama kjuat'á kruuhu ko tsa ts'in ndai ngáhara?

¹¹ B'i kitsú Jesu:

—Ndaha nku ni najmi kama n'ení tsa najmi Ntíaná kitsjá xáhi. Kui kjuaha, xi kits'inkjas'ehenna aya ntsai 'yún tjen saha rá jé nga ji.

¹² Kui chubo kik'atuts'ihin Pilato nga tsangisjai niyá xi nkú ts'in kama ts'ín ndai ngáha rá Jesu. Tunga b'ihí ts'in incha kikjintáya já judio k'aku:

—¡Tsa n'e ndaihi ndo, najmi nda t'n'ei nginkun nda tíjjun Cesar! ¡Xi nda rej ts'in ma suba yjoho, kui xi tífi kontraha nda tíjjun Cesar!

¹³ Nk'ie nga kint'é Pilato én xu'bi, as'ai kik'onsje Jesu natsiun ko y'ejña ante xi má nga ts'in kjuá, ante xi 'mi Má Kjiya Ndjió, én xi tsuhu rá Gabata nga én hebreo. ¹⁴ Nístjin xu'bi ja tíincha b'énda xuta ni xi ts'e S'í Pascua, at'aha ja túbichú tiña s'íu. Nkú rá ma nga chuba te jo niu. As'ai b'a kitsúhu Pilato xuta judio:

—¡Á nda reinuu ei!

¹⁵ B'a incha kitsú xuto nga kikjintáya:

—¡Tich'onsjei ndo! ¡Tich'onsjei! ¡Tjat'a kruj ndo!

B'a kitsú Pilato:

—¿A ngjuat'á kruuná nda reinuu?

B'a kitsú já na'mi k'aku:

—¡Najmi tjin sani kj'ai nda rej, tu nku sahá nda tíjjun Cesar!

¹⁶ As'ai Pilato kitsjá kjuá nga s'et'a kruu Jesu ko incha ngjikoho jóo.

B'i ts'in kis'et'a kruu Jesu

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷ As'ai tsitju Jesu nga y'ANJI kruuhu nga ngji ante xi 'mi Nintaku Anima, én xi tsuhu rá Golgota nga én hebreo. ¹⁸ Yo kis'et'a kruu kui ko jo sa já. Nku xi kis'et'a kruu nga kixihí ko nku nga skúhun. ¹⁹ Kitsjá kjuá Pilato nga s'et'a nku yáte antsjáku kruu. B'i ts'in kis'et'a: “Jesu, nda xi nibáha Nazaret, nda rejhi xuta judio.” ²⁰ Nkjin xuta judio kits'inya ntuu, at'aha tiña maha naxinantóo ante má nga kis'et'a kruu Jesu ko at'aha kis'et'a yátee én hebreo ko én latin ko én griego. ²¹ As'ai j'aisehe Pilato já na'mi k'aku xuta judio ko b'a kitsúhu:

—Najmi nda tjin nga: “Nda rejhi xuta judio”, tjit'a yátee. Tu sahá t'et'ai nga: “Kui xi kitsú: An xi nda rejhi xuta judio.”

²² B'a kitsú Pilato:

—Ni xi kab'et'á, ja kab'et'á.

²³ Máha já juun, nk'ie nga ja kingját'a kruu Jesu, jak'á najyun xi yja nga kits'ínxi. Nju ts'asje ko nkúnkú kikanéhe. Ko ta jak'á najyun ndju xi yja Jesu, xi najmi tjihin niyá chjuya. Nkuhú nga ngji'aha kásin santaha tuts'in. Kui nga b'a kitsúhu ra xinkjín:

²⁴ —Najmi tu chjuntiyaá xu'bi. Tu sahá tinútonyáhaná yá xi kama ts'e.

B'a kama tu xi tsitjusuhun éhen Ntjaná xi b'a ts'ín tjit'a: “Kits'ínxihi xinkjín najyunna ko kitsutonyáha najyun ndjuna.” Kui nga b'a kits'ihin já juun.

²⁵ Tíinchat'a tiñaha kruu naaha Jesu, na nichja naaha, Maria chjuuhun Kleofa ko Maria Magdalena. ²⁶ Nk'ie nga kkie Jesu naaha ko nda ni'yakuyá xi 'yún tjoho nga síña yo, b'a kitsúhu naaha:

—Ji tachjuún, á ntíhi yo.

²⁷ Ko b'i kitsúhu nda ni'yakuyóo:

—Á naahi yo.

Ta kuihi chubo nda ni'yakuyá xu'bi kitsjantehe naaha Jesu ni'yaha.

B'i ts'ín k'ien Jesu

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸ Nk'ie nga ja kama ni xu'bi, be Jesu nga ja kama ndjuú ngayjee ni xi tjihin nga kuitjusun. Tu xi tsitjusuhun xi nkú ts'ín tjit'a éhen Ntjaná, kui nga b'i kitsúhu:

—Xintá tímana.

²⁹ Síña yo nku nisa ninte xi tjincha binu san. Nku nixú kits'ínk'anchikoho jóo binu soon. Kui xi y'éku k'akuhu nku yáxa nga kitsungi'a ts'a Jesu. ³⁰ Nk'ie nga kits'i Jesu binu soon, b'a kitsú:

—Ja kuitjusunye.

As'ai kingjénsten nintaku ko akui k'iehn.

³¹ Kui nistjiun tís'enda ni xi ts'e S'í Pascua. Kui nga najmi mjehe ra já judio k'aku tsa s'et'a kruu yjoninte k'ien nk'ie nga kuichú nistjin nkjúun, at'aha 'yún nkjún kui nistjin xu'bo. Kui nga tsankihí ra kjuá Pilato nga chjút'okjáha sjai já xi kjintut'á kruu ko nga chjúxin yjonintehe t'a kruu. ³² As'ai j'ai já juun ko kikjet'okjá sjai nda xi tjun kjit'a ko sjai nda xinkuu xi ta kjit'a kruuko Jesu. ³³ Tunga nk'ie nga incha tsichu má kjit'a Jesu, kkie nga ja ka'me. Najmi kikjet'okjáha sjai. ³⁴ Tunga nkuhú nda juun kik'énjinkihí kicha 'mehe Jesu ko tjen'yún tsitjuhú jni ko ntánijua.

³⁵ Nda xi kkie ni xi kamoó, kui xi kitsúya ni xi kama ko kjuaxi ni xi tsuya. Be nga kjuaxi ni xi tsuya tu xi ta s'ejihinnu ko jun. ³⁶ At'aha b'a kama tu xi tsitjusuhun éhen Ntjaná xi b'a ts'ín tjit'a: “Ndaha nku nintaha najmi chjút'okjá.” ³⁷ Ko ta tjit'a ya éhen Ntjaná má nga b'a títsu: “Kuasehe jóo nda xi kis'enjinkihí kicha.”

B'i ts'ín kis'eyajni Jesu

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Askahan nk'ie nga ja b'a kamoó, nku nda xi nibáha nanki Arimatea xi 'mi Kuse tsankihí kjuá Pilato nga ngjuaike yjonintehe Jesu. Kui Kuse xi ta nda ni'yakuyáha Jesu tunga tu kitsjennkí 'mahá ra at'aha tsankjún já judio k'aku. As'ai kitsjá kjuá Pilato ko ngjikj'á ndo yjonintehe Jesu. ³⁹ Ko ta Nicodemo, nda xi ngjisehe Jesu nga jyuun, j'aiko nkú ra ma katé kilu ni xi sinjne xi 'mi mirra ko aloe xi j'atjinkoho xinkjín. ⁴⁰ Incha jak'á nga jóo yjonintehe Jesu ko kik'ontikájnu najyun ndju nga kik'onjnu ts'ihin ra ni xi sinjne, xi nkú ts'ín tíña niyáha xuta judio nga fáyanji xinkjín.

⁴¹ Má kis'et'a kruu Jesu, tíña maha nku ante má nga tjintje yá tu. Ante xu'bo tíña nku tsjó tsetse xi ndaha nku najmi kjee s'eya. ⁴² Yo kingjáya jóo yjonintehe Jesu, at'aha tíña tíña tsjóo ko at'aha kui nistjiun tjincha b'énda xuta judio ni xi ts'e s'íu.

20

B'i kama nk'ie nga j'áiyaha Jesu ngabayoo

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ Tuminku ta jyun nk'ie nga jyunya sa, ngjisehe tsjóo Mariá Magdalena ko kieke nga kachjuxín ndjio xi kis'echjanehe tixa tsjóo. ² As'ai tsangatsanka nga ngjisehe Simon Pedro ko nda ni'yakuyá xinkuu xi Jesu 'yún tjohó. B'i kitsú:

—Ja kachjuxín yjonintehe Chá Ntiana aya tsjóo ko najmi yai má kas'ejña ngáha!

³ As'ai tsitjusje Pedro ko nda ni'yakuyá xinkuu nga ngjisehe tsjóo. ⁴ Tsangatsanka nga joo, tunga nda ni'yakuyá xinkuu 'yún kitsa tsangatsanka sa nga Pedro ko tjun tsichu tsjóo. ⁵ Tunga tu tsasekjás'ehén ko kieke nga kjijña najyun ndju xi tsich'ontikjájnu yjonintehe Jesu. Najmi jas'en tsjóo. ⁶ As'ai tsichu tjennkihí Pedro ko jas'en aya tsjóo. Kieke najyun ndju xi kjijña yo ⁷ ko najyun xi tsich'ontikjájnu nintaku Jesu. Kui xi najmi kjijñakjoko najyun ndjuu. T'axín kjijña nga tjíjjoya. ⁸ As'ai ta jas'en nda ni'yakuyá xinkuu xi tjun tsichusehe tsjóo. Kieke ko kis'ejhin nga tíjña tík'un Jesu. ⁹ At'aha najmi kjee mankjihin jóo éhen Ntiana xi b'a ts'ín tjit'a nga tjihin nga kj'uaíya ngáha ra Jesu ngabayoo. ¹⁰ As'ai kik'óya ngáha já ni'yakuyóo ni'yaha.

B'i ts'ín tsakúchjiji yjohó Jesu Mariá Magdalena

(Mr. 16:9-11)

¹¹ Tunga máha Mariá, tsasinjña natsihin tsjóo nga tíkjintá. Ta tíkjintá ts'ihin nga tsasekjás'en tsjóo ¹² ko kieke jo ntítsje xi yja najyun taba, xi kab'entusún ante má nga kis'ejña yjonintehe Jesu. Nku xi kab'ejña má kis'ejña nintaku ko nku xi kab'ejña má kitsjen sjai. ¹³ B'a kitsú ntítsjee:

—Ji tachjuún, ¿á tích'íhini?

B'a kitsú Mariá:

—At'aha kachjuxín yjonintehe Chá Ntiana. Najmi be má kafi s'ejña ngáha.

¹⁴ As'ai kits'ínk'ótjiya ko kieke nga yo kabasinjña Jesu, tunga najmi kamankjihín ra tsa Jesu niu. ¹⁵ B'i kitsú Jesu:

—Ji tachjuún, ¿á tích'íhini? ¿Yá xi tíbinchisjái?

Tu nda xi kunntáhá yá tu xi tjin yo kits'ín ma Mariá ko b'a kitsú:

—Ji, tsa ji ka'mikoi yjonintee, t'inyaní má kafajñai ko kfínkj'a ngáhana.

¹⁶ —Ji Mariá —kitsú Jesu.

Kits'ínk'ótjiya Mariá ko b'a kitsúhu nga én hebreo:

—¡Raboni!

Kui éin xi tsuhu ra Maestru. B'i kitsú Jesu:

¹⁷ —Najmi tu nuba'yúnní, at'aha najmi kjee finjia má tíjña Na'mina. Tunga t'inyahá ri já nts'é nga kfínnjia má tíjña Na'mina xi ta Na'minu, Ntiana xi ta Ntianuu.

¹⁸ As'ai Mariá Magdalena ngji tsúyaha já ni'yakuyóo nga kabe Nda Ntiana ko kitsúyaha ni xi kitsúhu.

B'i ts'ín tsakúchjiji yjohó Jesu já ni'yakuyáha

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹ Nk'ie nga ja kama jyuun ta kuihi nistjin tuminku, tíchja ankjua má nga kab'entu já ni'yakuyóo, at'aha tíincha tsankjún já judio k'aku. As'ai Jesu j'ai sinjñajihin ko kikjaniñaha nga b'i kitsúhu:

—Kas'enuu kjuajyu.

²⁰ Nk'ie nga b'a kitsú, tsakúchji ntsja ko 'mehe. Tsjo kamaha já ni'yakuyóo nga kieke ngáha Nda Ntiana. ²¹ As'ai b'ahá ta kitsú ngáha Jesu:

—Kas'enuu kjuajyu. Xi nkú ts'ín kits'ín nibána Ntia Na'miu, b'a ta ts'ín ts'inkjínuu nd'ai.

²² Kikjenimajin jóo ko b'i kitsúhu:

—N'ekjóh_oon Espiritu Santo. ²³ Xi n'endyjat'oh_oo jéhe kama ndyjat'aha jéhe. Xi najmi n'endyjat'oh_oo jéhe tu nku s'ehé ra jé.

B'i ts'ín tsakúchjhi yjoho Jesu Toma

²⁴ Toma xi ta 'mi nda'yun, xi ta nku nda ni'yakuyá xi te joo, najmi tíña nk'ie nga j'ai Jesu. ²⁵ As'ai já ni'yakuyá xingisoo b'a kitsúhu ndo:

—Kuayai Nda Ntiana.

B'a kitsú Toma:

—Tsa najmi skue chubaha xiun aya ntsja ko tsa najmi tsungis'en najnú ntsa má ngijhi xiun ko tsa najmi tsungis'en ntsa 'mehe, najmi s'ejinna.

²⁶ Nk'ie nga j'a jin nistjin, ta tjintuhú ngáha já ni'yakuyóo nku aya ni'ya ko ta tíña ñja Toma. As'ai ta j'ai sinjñajihín ngáha ra Jesu, nk'ie nga tjíchja ankjuo. B'i kitsúhu nga kikjaniñaha:

—Kas'enuu kjuajyu.

²⁷ As'ai b'a kitsúhu Toma:

—Níba mahi ei. Chaseihi ntsa ko tinúngis'ein najnú ntsai ko tinúngis'ein ntsai 'mena. Najmi nda tín'ei nga najmi tís'ejihin. N'e s'ejinní.

²⁸ B'a kitsú Toma:

—Ji Nda Ntia ko Ntiana!

²⁹ B'i kitsú Jesu:

—¿A at'aha kuayaní, a kui kjuaha kuas'ejihin ri? Á b'a nda tjihin ts'e xuta xi tís'ejihin an ndaha tsa najmi tíbena.

Kui ngat'ai kin'endaha xujun

³⁰ Nkjin ko kj'ai sa kjuankjún xi kits'ín Jesu nginkun já ni'yakuyáha. Kui xi najmi kis'et'ayje xujun xu'bi. ³¹ Tunga ni xu'bi kis'et'a tu xi s'ejihinnuu nga Jesu xi kits'ín níba Ntiana, nga kui xi Ntíhi Ntiana, tu xi b'a ts'ín kuintsuba tík'uhunnu nga s'ejinnuu kui.

21

B'i ts'ín tsakúchjhi yjoho Jesu yatu já ni'yakuyáha

¹ Askahan ta tsakúchjhi ngáha ra yjoho Jesu já ni'yakuyáha andai ntáchak'un Tiberia. B'i ts'ín tsakúchjhi yjoho. ² Nkuhú incha kab'a xinkjín nga kab'entu Simon Pedro, Toma xi ta 'mi nda'yun, Natanael xi nda xi níba nanki Cana, nanki xi tjñajihin ante Galilea, jáha Zebedeo ko kj'ai sa jo já ni'yakuyá. ³ As'ai b'a kitsú Simon Pedro:

—Tjio kfín tsuba.

B'a kitsú já xingisoo:

—Ko jin kuankín.

As'ai incha jas'en nku tsutsu, tunga kui nistjen xu'bo ndaha nku tjio najmi kisakúhu. ⁴ Nkú ra ma nga ja tífi ma sen, j'ai sinjña Jesu andai ntáchak'uun, tunga najmi kamankjihín ra já ni'yakuyóo tsa Jesu niu. ⁵ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Jun já, ¿a najmi kje sakúnuu tjio?

—Najmi —kitsú jóo.

⁶ B'ahá ta kitsú ngáha Jesu:

—Xi tjehe nga kixihi tsutsuu chjanikj'o na'yanuu ko sakúnuu.

B'a kits'ín jóo ko as'ai ndaha najmi ta ma kjenjhi na'yo, at'aha nkjin nkjún tjio xi kisakúhu. ⁷ Nda ni'yakuyá xi Jesu 'yún tjoho b'a kitsúhu Pedro:

—iNda Ntiana há niu!

Nk'ie nga kint'é Simon Pedro nga “Nda Ntiana niu” kik'ihin, kingja ngáha najyuhun, at'aha kab'asje, ko kikjanikj'ajin yjoho ntáchak'uun. ⁸ Askahan já ni'yakuyá xingisoo tsichuko tsutsuu nga túb'efe ts'ihin na'ya xi katsehe tjio, at'aha tíña maha andai ntóo nkú

ra ma unchan metru. ⁹ Nk'ie nga tsitjujen jóo tsutsuu, kieke nku nd'í xi tíma 'yún kō nku tjiō xi kjiñajin x'íu kō ninkuān. ¹⁰ B'í kitsú Jesu:

—Nibákoo chuba tjiō xi kuasakúnuu.

¹¹ Tsiyajnu Simon Pedro tsutsuu kō y'éfe má kixiu nā'ya xi katsehe tjiō i. Unchan kō cháte kō jan maha. Tunga ndahá tsa b'a ts'ín nkjin kamaha tjiō, najmi kitiyá nā'yoō.

¹² As'ai b'í kitsú Jesu:

—Nibá chinoo.

Ndaha nku já ni'yakuyóo najmi kama k'un kingjásjaiyaha: “¿Yáha ji?”, tsa kitsúhu, at'aha be nga Nda Ntíaná niu. ¹³ As'ai j'ai tiña Jesu, jak'á ninkuon kō kitsjáha jóo. B'a ta kits'íhin tjiō.

¹⁴ Kui xu'bi xi niyá xi ma jahan nga tsakúchiji Jesu yjoho já ni'yakuyáha askahan nk'ie nga j'áya ngáha ra ngabayoo.

B'í ts'ín kitsjá xáha Jesu Pedro

¹⁵ Nk'ie nga ja kamaha nga kikjine, Jesu kingjásjaiyaha Simon Pedro:

—Ji Simon ntíhi Jona, ¿a 'yún tjo sahi an nga já xu'bi?

B'a kitsú Pedro:

—Johon, Nda Ntia, yai nga tjona ji.

B'í kitsú Jesu:

—Chúnntai chutsankana.

¹⁶ As'ai b'ahá ta kitsú ngáha ra niyá xi ma johō:

—Ji Simon ntíhi Jona, ¿a tjohi an?

B'a kitsú Pedro:

—Johon, Nda Ntia, yai nga tjona ji.

B'í kitsú Jesu:

—Chaseihi chutsankana.

¹⁷ As'ai b'ahá ta kitsú ngáha ra niyá xi ma jahan:

—Ji Simon ntíhi Jona, ¿a tjohi an?

Kik'ie nusin nusihin Pedro nga kichasjaiyaha: “¿A tjohi an?”, niyá xi ma jahan. B'a kitsúhu:

—Ji Nda Ntia, ji xi yai ngayjee ni xi tjín. Yai nga tjona ji.

B'í kitsú Jesu:

—Chúnntai chutsankana. ¹⁸ Kjuaxi ni xi tíxihin. Nk'ie nga ndyja sahi, kindyja subai najyihin kō k'in tu má nga kama mjehé ri. Tunga nk'ie nga kama cháí, kfénteí ntsai kō k'ái xi ts'ínngja ngáha ri najyihin kō ngjuaikohi má nga najmi mjehi k'úín.

¹⁹ B'a ts'ín kitsúya tíjuhun Jesu xi nkú ts'ín kuayá Pedro nga kuakúchji kjuachánkaha Ntíaná. Kō b'í ta kitsú yaha:

—Tsjénnkiní.

B'í ts'ín kinchjanijmíyaha Jesu nda ni'yakuyá xi 'yún tjoho

²⁰ As'ai tsasenji astun Pedro kō kieke nga tjennkihí nda ni'yakuyá xi Jesu 'yún tjoho, xi tíñat'a tiñaha Jesu nk'ie nga incha kikjine nichinehe S'í Pascua kō xi b'a kitsúhu: “Ji Nda Ntia, ¿yá xi ts'ínkjas'ehin?” ²¹ Nk'ie nga kieke Pedro nda ni'yakuyóo, kingjásjaiyaha Jesu:

—Ji Nda Ntia, kui ndai, ¿nkú kamaha?

²² B'í kitsú Jesu:

—Tsa mjena nga k'úéjña santa nkúhu nga kjúái ngáhana, najmi ji tjehen ri nga chái ni xu'bo. Ji tsjénnkiní.

²³ Askahan kik'inyaha én xu'bi xuta ninku, nga najmi kuayá nda ni'yakuyá xu'bo. Tunga najmi b'ahá kitsú Jesu tsa najmi kuayá ndo. B'í ní kitsú: “Tsa mjena nga k'úéjña santa nkúhu nga kjúái ngáhana, najmi ji tjehen ri nga chái ni xu'bo.”

²⁴ Kui nda ni'yakuyóo tsuya kixi niu ko kui xi y'et'a ni xu'bi. Ko yai nga kjuaxi én xi kinchja.

²⁵ Nkjin sa ni xi kits'in Jesu. Tsa s'et'a ngayjee ni xi kits'in, b'a mana nga najmi s'en ngayjee asuntee xujun xi s'et'a niu.

Xujun xi tjit'a ni xi kits'ín já postru

B'i ts'ín kitsúyaha Jesu já ni'yakuyáha nga Espiritu Santo incha ts'ínkjáihin

¹ Ji nda xinkjián Teofilo, xujun xi tjun y'entúhu kixinyaha ngayjee ni xi kik'atuts'ihin nga kits'ín ko tsakúya Jesu ² santa nkúhu nga ngjinji nk'a ján. Kintehe ni nga ngjuai, Espiritu Santo ho Ntíaná tsakúyakoho ra já postru xi j'ájin ni xi tjíhin nga ts'ín.

³ Nga k'ien Jesu ko j'áiya ngáha ra ngabayoo, nkjin niyá j'aikúchjihí yjoho já postruhu nga ja tjíña tík'un. Yachán nistjin kamaha nga tsakúchjihí yjoho ko kinchjanijmíyakoho jóo Ntíaná ko nkú tjíhin ra nga kui batéxuma. ⁴ Nk'ie nga tjíñajin saha já postru, b'a kitsúhu nga najmi tu kuitju nanki Jerusalen. B'i kitsúhu:

—Chúyo santaha nga kuitjusun ni xi kitsúya títjun Na'mina. Kui niu xi kinchjanijmíyakohonuu. ⁵ Jua bi ntánijua tsaténtáha xuta tunga jun tu chuba nistjihín ndyjaha nga Espiritu Santo saténtákokohonuu.

⁶ As'ai já xi kama ñjakúko Jesu incha kingjásjaiyaha:

—Ji Nda Ntia, ¿a nd'ai k'uaihi xuta Israel nga kuatéxuma ngáha ra nanki xi ts'e?

⁷ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Najmi jun tjíhin nga choo mí chubaha ko mí nistjihin kuitjusun ni xi y'enda Ntia Na'miu nga kama. ⁸ Tunga n'ekjáihín ruu nga'yún nk'ie nga k'uaájinuu Espiritu Santo. Kuixinyo ei Jerusalen, ngayjee ante Judea ko ante Samaria ko nga ngúsuhun asuntee ni xi kits'ian.

B'i ts'ín ngji Jesu nk'a ján

⁹ Askahan nga ja b'a kitsú Jesu ko nga tíncha base ts'íhin ra já postruhu, as'ai ngjinji nk'a ján. Nku ninti y'é'maha ko najmi ta kiekehe ra jóo. ¹⁰ Nk'ie nga tíncha basenjinki nk'a ján jóo nga tífi Jesu, tu johó já xi yja najyun taba j'ainchat'aha. ¹¹ B'i kitsúhu:

—Jun xi nibáhanu Galilea, ¿a b'a n'e tichasenjinkihinu nk'a ján? Xi nkú ts'ín kuitjujinnuu Jesu nga kfi nk'a ján, b'ahá ta ts'ín k'uaí ngáha xi nkú ts'ín kuayo nga kfi.

B'i ts'ín kich'ajin nda xi y'ejña antehe Juda Iscariote

¹² As'ai asunntu tjenki xi 'mi Yá Olivo incha nibaha já postru nga j'ai ngáha nanki Jerusalen. Kui tjenkiu xi tiña maha Jerusalen nkú ra ma tsa nku kilometru. ¹³ Nk'ie nga incha jas'en ajin nantio, incha ngjinji ni'ya xi jo tjíxjó xi incha tjíntuyá. Kui xu'bi já postru xi tjíntu yo: Pedro, Santiago, Jua, Andre, Felipe, Toma, Bartolome, Mateo, Santiago xi ntíhi Alfeo, Simon xi mako já xi mjehe kjaánko já Roma, ko Juda xi nts'e Santiago. ¹⁴ Nkuhú incha kits'ín kjuankjintak'uhun nga tehente kinchjako Ntíaná ngayjee já xu'bi ko já nts'e Jesu, Maria xi naaha maha ko k'ái sa jminchjín.

¹⁵ Nku nistjin nk'ie nga kama ñjakú xuta xi s'ejihin Jesu, ma ra tsa unchan ko kan, as'ai Pedro tsasinjñajin masehen ko b'i kitsúhu:

¹⁶ —Jun já nts'e, tjíhin nga tsitjusun ni xi Espiritu Santo kits'ínkinchjaha David. Kui niu xi tjit'a xujun éhen Ntíaná. Kinchjanijmíyaha Juda, nda xi ngjiko já xi j'aikj'ánijé Jesu.

¹⁷ Kui xi ta kama nku nda postru xi nkúhu jin ko ta kik'aihi xá xu'bi. ¹⁸ Tunga najmi ndahá kits'ín. As'ai toon xi kama chjíhi ra kjuá najmi ndaha ts'atseko ho nku xu'ba. As'ai nintaku tsijnehe, ixí kits'ohón nga tsijne ko tsitju ngayjee ts'ehe. ¹⁹ Kint'é ngayjee xuta xi tjíntu Jerusalen ni xi kamoo. Xu'baha Jní 'mi ante xu'bo, én xi tsuhu ra Aceldama nga éhen. ²⁰ At'aha b'i ts'ín tjit'a xujun salmo:

Kas'e tiya ni'yaha ndo,

najmi tu ch'a xi kat'ejñaya.

Ko b'a ts'ín ta tjit'a ya:

Kj'ai xi kats'ínkjáihin xaha.

²¹ 'Kui nga ajih_{in} já xi kitsjenko tehentehená nk'ie nga tíñajin saná Nda Ntíaná Jesu, ²² b'ahá rá nk'ie nga tsaténtáha Jua kō santaha n_{ist}j_{in} nga ngji nk'a ján, ajih_{in} já xu'bi kachj'ajin nku xi ku_{its}uyakon_i nga j'áiya ngáha rá Jesu ngabayoo.

²³ As'ai incha kits'ínkjó jo já, nku xi 'mi Kuse xi tá 'mi ya Barsaba, xi tá Justo chubaha, kō nku xi 'mi Matia. ²⁴ As'ai b'i incha kitsú nga kinchjako Ntíaná:

—Ji Ntia, yai xi nkú ts'ín tjíntuyá animaha ngayjee xuta. Takúchjini má xi kui já xi joi xi kichj'ajin ²⁵ tu xi kamaha nku nda postru kō ts'ínkon_i xá xi najmi kits'ínndjuú Juda Iscariote. At'aha ngatitsun kits'ín Judá kō ante xi tjehe_n rá ngji.

²⁶ As'ai tsasehe jóo yá xi kama ts'e xóo. Tu Matiahá kikanéhe. Kui nga kik'ai xáko_o rá já postru xi te nkuu.

2

B'i ts'ín j'ai Espiritu Santo

¹ Nk'ie nga tsichu n_{ist}j_{ih}in S'í Pentecoste, nkuhú ante kama ñjakú ngayjee xuta xi s'ejih_{in} Jesu. ² Tu janeyahá nk'a ján. B'a kama xi nkú ma nga 'yún kjenima ntjo. Kinu'yá kui ni_i ngayjee aya ni'yoo xi má nga kab'entu jóo. ³ As'ai kama chji asun nintaku jóo ni xi b'a k'un n_{ai} nd'í k'un nga kik'aihi. ⁴ Ngayjee kitsej_{ih}in rá Espiritu Santo kō kik'atuts'ih_{in} nga kinchja kj'ai kj'ai én xi nkú ts'ín kitsjáha Espiritu nga ku_{in}chja.

⁵ Kui n_{ist}j_iun tjíntu nanki Jerusalen xuta judio xi benkjún Ntíaná xi nibaha ngayje t_{ik}já nanki xi tjín asuntee. ⁶ As'ai kama ñjakú xuta nk'ie nga kint'é ni xi janeyoo. Ndaha najmi incha be ni xi incha ku_{its}u, at'aha tu éhe_n ní incha kint'é nga nkúnkú. ⁷ Tu ni xí kama nkjúhun rá kō b'i ngján b'i kitsúhu xinkjín:

—¿A najmi xuta Galileahá ngayjee xi b'i ts'ín t_{in}chja? ⁸ ¿Nkú ts'ín én xi mahaná nga nkúnkáá tínu'yáhaná nga tíincha nchjaha? ⁹ At'aha tjínjinná ei xuta Partia, xuta Media, xuta Elam, xuta xi nibáha ante Mesopotamia, xuta Judea, xuta Capadocia, xuta Ponto, xuta Asia, ¹⁰ xuta Frigia, xuta Panfilia, xuta Egipto, xuta xi nibáha ante Libia xi tiña maha nanki Cirene, kō xuta Roma. Tjín xi ntje judio tjehe_n rá kō tjín xi najmi ntje judio tjehe_n rá tunga s'ejih_{in} rá Ntíaná. ¹¹ Tjín xuta Creta kō xuta Arabé. Ngatenteé tínu'yáá nga énná tíincha tsuyaha xuta xu'bi kjuachánka xi ts'ín Ntíaná.

¹² Ngayjee xuta kama nkjúhun. Ndaha najmi be ni xi ku_{its}u. Kingjásjaiyaha xinkjín:

—¿Nkú tsuhu rá ni xu'bi?

¹³ As'ai k'ua xi tu tohón kamaha kō b'a kitsú:

—Ch'ihí jóo.

B'i ts'ín y'énjímíhi Pedro xuta nga kitsúya nkú tsuhu rá ni xi kamo

¹⁴ As'ai tsasinña ndju Pedro kō já postru xi te nkuu. 'Yún kinchja nga b'i kitsúhu xuta nkjiun:

—Jun xi ntje judio tjehe_nnuu kō ngatentoo xi tintsu_{oo} Jerusalen, katumankjinnuu kō tsasinñju ni xi xinnuu. ¹⁵ Najmi ch'i jái xi nkú nga ts'ín t_{in}'enkj_{in}tak'un, at'aha as'aihi chuba ñja yo. ¹⁶ Ni xi tíyo, kui ni xu'bi xi kitsúya tíj_{un} nda profeta Joel má nga b'i ts'ín y'ét'a:

¹⁷ B'i títsu Ntíaná:

Kui ni_i xi kama n_{ist}j_{in} xi fekuu, tsjaha Espirituna ngayjee xuta.

Ntíx'innuu kō ntíchju_{inn}uu ts'a k'ue'á énná nga profeta kama.

Já xunkún_{uu} skue ni xi k'uejñá chjih_i,

kō jáchán_{uu} ku_{in}t'é ni xi xih_{in} nga nijñá ján.

¹⁸ Kui n_{ist}j_{in} xu'bo tsjaha Espirituna já musuna kō jminchjín musuna,

tu xi ku_{in}chjaha ngajona.

¹⁹ Ts'ian kjuankjún nk'a ján,

kō kuakuchjá kjuachánkana t'anankiu.

S'e jní ko nd'í ko ninti tjain.

²⁰ Kama jyun ts'íu ko xi nkúhu jní kama sóo.

B'a kama kintehe ni nga kuichú nistjin xi y'enda Ntíaná, kui nistjiun xi chánka ko nkjún tjín.

²¹ N'ek'anke ngayjee xi k'uankihí Ntíaná nga ts'ínnkihí.

²² 'Jun já Israel, tasinñju ni xi xínnuu. Ya sisiun ni xi kits'ín Jesu, nda xi nibáha Nazaret. Kits'ín kjuachánka ko kjuankjún ko ni xi tsakúchji kjuachánkaha Ntíaná. Ntíaná kitsjáha nga b'a kits'ín tu xi y'éjña chjihínuu nga kui kits'ín nibáha. ²³ Y'enda títjun Ntíaná ko be nkúhu nga tuts'ihin ní nga já kontra n'ekjas'ehen Jesu. Jun kichjubénijó ko kin'ek'ion. Já xi najmi ntje Israel tjeheh ra kin'e chjón nga kikjat'a kruu. ²⁴ Tunga Ntíanáhá kits'ín ndáihí ajihín kju'uhun ngabayoo. Kits'ínk'íejña tík'un ngáha ra. Ndahachí najmi kamaha ngabayoo kits'ínk'íejña'yúhun.

²⁵ 'B'i ts'ín yét'a xujun David nga kinchjanijmíyaha Jesu:

Kikie tehente Ntíaná nginkán, kixina síjñat'a tu xi najmi tsankjuhunna.

²⁶ Kui kjuaha nga tíma tsjohó ra animana,

én tsjo tsu títbitju tsu'ba, ko tjínkuhu k'an nga chúhun yjonintena.

²⁷ At'aha najmi n'e nga maní antehé xuta k'ien, najmi k'uainte tsa kfentu nda xi naxu nginkuin.

²⁸ Tsakuchjíní niyá xi fi má nga k'úentu tík'un xuta, n'etsehení kjuatsjo nga kúatejña nginkuin.

²⁹ 'Jun já nts'e, xinya kixi kixínuu nga ntje cháná David k'ien ko kis'eyanji. Santaha nistjin nd'ai tíjñajin saná tsjóho. ³⁰ Kui xi kama nku nda profeta ko kikie nga Ntíaná kitsúya kixi títjuhun nga ntje xi ts'e stjújín xi k'úejñasun antehé nga kuatexuma. ³¹ Kui nga kikie títjuhun David ni xi kama ko kitsúya nga kju'áiya ngáha ra ngabayoo xi kits'ín nibá Ntíaná, nga najmi s'ejña antehé xuta k'ien ko nga najmi kuatsún yjonintehé.

³² 'Jesu, kui xi Ntíaná kits'ínk'áiya ngáha ra ngabayoo ko jin kiyai nga b'a kama. ³³ Kui xi tíyankjún nd'ai nga tíjñat'a Ntíaná ko kits'ínkjáihín Espiritu Santo xi kitsúya títjuhun Na'miu nga tsjáha. Kui xi tít'ín nibá ni xi tíyo ko tínu'yó nd'ai. ³⁴ At'aha najmi David xi nginji nk'a ján, tunga b'ahá kitsú:

Ntíaná b'a kitsúhu Nda Ntiana:

“Tinchint'aná má batexuma,

³⁵ k'uentú maná xi fi kontrahi kinte tsukui.”

³⁶ 'Kui nga tjíhin nga skué kixihi ngatentee xuta Israel nga Jesu, xi jun kikjat'a kruu, kui xi Ntíaná kitsjá xáha nga tibatexuma nd'ai. Kui xi kits'ín nibá Ntíaná.

³⁷ Nk'ie nga kint'é jóo ni xu'bj, tu ni xí kik'ie nusin nusihín ra. As'ai b'i incha kitsúhu Pedro ko já postru xingisoq:

—Jun já nts'e, ¿mí ni xi tjíhin nga n'ei?

³⁸ B'i kitsú Pedro:

—Tankínchj'aha ruu animanuu. N'ekjóhoon Jesucristo ko saténtó nga nkúnkú tu xi kama ndyjat'ahanuu ngatitsunnuu. B'a ts'ín k'uaihínuu Espiritu Santo xi tsjánuu Ntíaná.

³⁹ At'aha k'uainuu ko kuaihi ntínuu ni xi kitsúya títjun Ntíaná nga tsjáha xuta xi ts'e, ko ta k'uaihi xuta xi kjin tjintu, ngayjee xi Ntíaná kuinchjaha nga kama ts'e.

⁴⁰ Kui én xu'bj ko k'já sa xi kitsú Pedro nga kinchja ko nga kitsjáníyaha xuta. B'i kitsúhu:

—Títjuihuun kju'a'un xi nibanehe xuta xi najmi naxu nginkun Ntíaná xi tjín nd'ai.

⁴¹ As'ai kiaténtá xuta xi kits'ínkjáihín én xi y'énijmí Pedro. Kui nistjiun jan mii xuta j'aijín saha xuta xi ja s'ejihín Jesu. ⁴² Tehente tsasínñuju xuto ni xi tsakúya já postru. Nkúhú incha kik'a xinkjín. Kama ñjakú nga kikjine niñu ko nga kinchjako Ntíaná.

B'i ts'ín y'entu xuta xi tjun kis'ejihin Jesu

⁴³ Kama nkjúhun ngayjee xuta, at'aha nkjin kjuankjún ko ni xi tsakúchji kjuachánkaha Ntíaná kits'ín já postru. ⁴⁴ Ngatentee xuta xi s'ejihin Jesu nkuhú kits'ín yjoho ko kits'ínchjénko ngujin xinkjín ngayjee ni xi tjíhin. ⁴⁵ Tsatéña xu'baha ko ni xi tjíhin ko kits'ínndzjoho toohon ngayjee xuta xi nkú tjín machjéhen nga nkúnkú. ⁴⁶ Xki nistjin kama ñjakú má ma natsihin ninku. Ni'yaha tsakjánya ninkuan nga kikjineko xinkjín, nga tjíntuyá tsjo ts'íhin ra ko nga nimakjua tjíntuyá animaha. ⁴⁷ Incha ts'intsjoho Ntíaná, ko ngayjee xuta nantio nda kikiehe. Xki nistjin Ntíaná kits'ín nibájin saha xuta ninku kj'ai sa xi tíncha b'anki.

3

B'i ts'ín kits'ínkijihí Pedro nku nda xi najmi ma fi

¹ Nku nistjin Pedro ko Jua incha ngji má ma natsihin ninku nga chuba jan. Kui chubo xi tíñaha xuta xi ntje judio tjeheh ra nga nchjako Ntíaná. ² Yo b'ejña nku nda xi tu b'a ts'ín najmi mahá fi santa nkúhu nga kitsin. Xki nistjin n'ek'íejña ndo ankjua má ma natsihin ninku xi 'mi Ankjua Tsjo Tjín tu xi bankihí ra toon xuta xi fas'eheh natsihin ninku. ³ Nk'ie nga kikie ndo nga tífas'en Pedro ko Jua natsihin ninku, tsankihí toon. ⁴ As'ai Pedro ko Jua incha tsasehe ndo ko b'a kitsú Pedro:

—Chase'ani.

⁵ As'ai tsase ndo nga kikuyá nga k'uaihí toon. ⁶ Tunga b'ihí kitsú Pedro:

—Najmi tjínna toontaba ko ta ndaha toonsine xi tsjaha tunga ni xi tíñahána tsjaha. Ngajoho Jesucristo, nda xi nibáha Nazaret, an b'a tíxihin: Tísintjein ko títutjai.

⁷ As'ai jak'á Pedro ntsja kixi ndo nga kikjesíntjen. Tjen'yún kisakú nga'yúhún ra sjai ndo. ⁸ Kikjennk'á ko kikjatsú'ba. Sjai jas'enkoho Pedro ko Jua má ma natsihin ninku. Tíkjennk'á ko títs'intsjoho ts'íhin ra Ntíaná nga tsú'ba. ⁹ Ngayjee xuta kikiehe nga tsú'ba ndo ko nga títs'intsjoho Ntíaná. ¹⁰ Tu ni xí kama nkjúhún ra ko kitsankjún ngat'aha ni xi kamat'ain ndo. At'aha incha kamankjihin nga kui ndo xi b'ejña ankjua ninku xi 'mi Ankjua Tsjo Tjín nga banki toon.

B'i ts'ín y'énijmí Pedro má ma natsihin ninku

¹¹ Nda xi kama nkijihí najmi ta tibinkféhen Pedro ko Jua. As'ai ngayjee xuta kama nkjúhun nga kama ñjakú má 'mihí Kinte Ni'yaha Salomon, at'aha yo tíncha jóo. ¹² Nk'ie nga kikie Pedro ni xu'bi, b'i kitsú:

—Jun já Israel, ¿á tíma nkjúhunnuu ni xu'bi? ¿Á tíchaseheni xi nkúhu tsa nga'yún ts'ajin ko tsa ngat'aha tsa jin subai 'yún yankjún Ntíaná, tsa kui kjuaha nga kuan'ekjatsú'bahaní ndai? ¹³ Ntíaha ntje cháná Abraham, Isaac ko Jacob kitsjáha kjuachánka Ntíhi. Kui xi Jesu xi jun kin'ekjas'on ko najmi kin'ekjóhon nginkun Pilato nk'ie nga Pilato mjehe ts'ín ndaihi. ¹⁴ Najmi kin'ekjóhon nda xi je nginkun Ntíaná, nda xi naxu nginkun Ntíaná. Tu sa ní tsinchu nga n'e ndaihi nku nda xi animá ts'ínk'ien. ¹⁵ Jun kin'ek'ion nda xi ts'ínk'íentu tík'un xuta, tunga Ntíanáhá kits'ínkj'áya ngáha ra ngabayoo. Jin kiyai ko tí'miyaihi nga b'a kama. ¹⁶ Ngat'aha nga s'ejinni Jesu, kui kjuaha nga Jesu kuats'ínchjénni nga kuatsjá nga'yúhún ra ndai xi yo ko tíyo ei. Ngat'aha nga s'ejinni Jesu, kui kjuaha nga kamandaha ndai nginkun.

¹⁷ 'Be nd'ai, já nts'e, nga najmi yo ni xi kin'o ko ta ndaha já tjíxánuu najmi be ni xi kits'ín. ¹⁸ Tunga b'ahá ts'ín kits'íntjusuhun Ntíaná ni xi kitsúya tíjún nk'ie nga kits'ínkinchja ngayjee já profeta, nga tjíhin nga un skuehe nda xi kits'ín nibá. ¹⁹ Kui nga tankínchj'aha ruu animanuu ko n'ek'óntjaiyo yjonuu tu xi n'endyjajnuhu ngatitsunnuu. Tsa b'a n'oo, Ntíaná tsjánuu nistjin nga chjüntoo ²⁰ ko ts'ín nibásenuu nda xi y'énda tíjún nga ts'ín nibá. Kui xi Jesucristo. ²¹ Kui xi tjíhin nga k'úejña nk'a ján nd'ai santaha nkúhu nga

kuichú nistjin nga s'enda ngáha ngayjee ni xi tjín. Já profetaha Ntíaná kinchjanijmíyaha niu nk'ie.

²² 'Xi nkú kitsú Moise nk'ie: "Ntíaná xi Ntíanuu, kui xi kjésintjen nku nda profeta xi nkúhu an. Ajinnuu kuitjuhu. Tasinñju ngatentee ni xi kuitsunuu. ²³ At'aha tu yáha ni xi najmi kuasínñjuhu nda profeta xu'bo kuich'onsje ajihin xuta Israel." ²⁴ Samuel ko ngayjee já profeta xi kis'e askahan ta kinchjanijmíyaha ni xi tíma nistjin nd'ai.

²⁵ 'Jun ts'ajun ni xi kinchja já profeta. Ngandanuu Ntíaná y'éndakocho ntje chánuu nk'ie nga b'a kitsúhu Abraham: "Ngayjee xuta naxinantá xi tjín asuntee nda kamat'ain ngat'aha ntje xi s'ehi." ²⁶ Títjun jun Ntíaná kits'ín nibásenuu Ntíhi nk'ie nga kits'ínkj'áiya ngáha ra ngabayoo. Nda kits'ínkonuu nga b'a kits'ín ko tu xi k'úéntuhunu ni ch'onk'un xi manuu.

4

B'i ts'ín kin'ekokjua Pedro ko Jua

¹ Pedro ko Jua tíncha nchjako sa xuta nantio nk'ie nga incha j'ai já na'miu ko nda k'akuhu já xi kunntá ninku ko já saduseo. ² Kui xi kama kjañan at'aha Pedro ko Jua tibakúyaha xuta nantio ko tib'énijmí nga kj'uaíya ngáha ra xuta ngabayoo, at'aha jáíya ngáha ra Jesu. ³ As'ai jak'ánijé jóo ko kits'ínkj'as'en nubayá santaha nistjin xi ma ndyjuun, at'aha ja ngixun kui chubo. ⁴ Xuta xi kint'é ni xi kinchja Pedro ko Jua, nkjin maha xi kis'ejihin Jesu. Un ra mi tsichu ma já xi kis'ejihin.

⁵ Nistjin xi ma ndyjuun kama ñjakú nanki Jerusalem já k'aku, jáchá xi ta tjihin xá ko já chjine'éhen kjuatéxumoo. ⁶ J'ai Ana xi tjihin nda na'mi títjun, ko Kaifa, Jua, Alejandro ko ngatentee já xi y'aha ra já na'mi k'aku. ⁷ As'ai ngjich'a Pedro ko Jua ko kin'ekinchá ajihin jóo. B'a kitsú jóo:

—¿Mí xáha xi tjinnuu? ¿Yá xi tib'éxánuu nga b'a t'n'o?

⁸ As'ai b'i kitsú Pedro nga kitsejihin ra Espiritu Santo:

—Jun já tjíxá ko jáchá xi tjihin xá, ⁹ t'n'ekokjuañi nd'ai ngat'aha kjuanda xi kin'ehe nku nda un ko xi nkú ts'ín kama nkihí. ¹⁰ Kui nga tjihin nga chahanu ngatentoo ko ngayjee xuta Israel nga ngat'aha nga'yúhun Jesucristo, nda xi nibáha Nazaret, kama nkihí ra nda xi kabasinña ej nginkun. Jun kingjat'a kruhuu Jesu tunga Ntíanáhá kits'ínkj'áiya ngáha ra ngabayoo. ¹¹ Jesu, kui ndjio xi najmi kits'ín mje já chjinejío tunga nd'ai ja j'ai ma ndjio k'aku. ¹² Najmi tjín sa kj'ai xi maha ts'ínk'anki xuta. Ntíaná najmi kits'ín nibá sa kj'ai asuntej xi kama ts'ínk'ankiná.

¹³ As'ai kama nkjúhun já tjíxoo nk'ie nga kint'é nga b'a ts'ín ndjá tínchja Pedro ko Jua ko incha kíkíe nga tu já tu k'un tu mahá niu xi najmi 'yún maha xujun. Incha kamankjihin nga kui jóo xi y'emako Jesu. ¹⁴ Tunga najmi behé mí nihi xi kjanínehe, at'aha tíncha be nga nda xi kama nkihí kabasinñakoho jóo. ¹⁵ As'ai incha kitsjá kjuá nga kuitju jóo má tíma kjuo ko kinchjanijmíyakocho xinkjín niu. ¹⁶ B'i incha kitsú:

—¿Nkú n'eéhe jóo? Ngayjee xuta xi tjintu Jerusalem be kjuankjún xi kits'ín jóo ko najmi ma b'e'máa. ¹⁷ Tunga tu xi najmi ta ngjuajndju saha éen ajihin xuta, kui nga tu sahá kuinchankjúhun raá tu xi najmi ta ch'a k'uénijmíhi Jesu.

¹⁸ As'ai kinchja ngáha ra jóo. Y'éch'oho nga najmi ta incha k'uénijmíhi ko tsa kuinchjanijmíyaha Jesu. ¹⁹ Tunga b'ihí kitsú Pedro ko Jua nga kinchjako já tjíxoo:

—N'enkjintak'un má nihi xi b'a tjín nginkun Ntíaná. ¿A nga jun xi kuínú'yá'éihin a ra Ntíanáhá? ²⁰ At'aha jin tjihin nga kuixínyai ni xi kiyai ko xi kinu'yái.

²¹ As'ai já tjíxoo tsinchánkjúhun tunga kits'ín ndáihí ra. Najmi kisakúhu mí nihi xi ts'ínnijéhe ra, at'aha ngayjee xuta kits'ínsjoho Ntíaná ngat'aha ni xi kamo. ²² Ts'ati yachán nú tjín ko yaha ra nga uhun nda xi kamat'ain kjuankjún xu'bi nga kama nkihí.

Já postru ko jániy'akúyá xingisoo b'i ts'ín incha kinchjako Ntíaná

²³ Nk'ie nga ja kin'e ndaí ngáha ra Pedro ko Jua, as'ai ngjisehe xuta xi ts'e ko kitsúyaha ngayjee ni xi kitsú já na'mi k'aku ko jáchá xi ta tjihin xa. ²⁴ Nk'ie nga kint'é xuta xingisoo éin, ngayjee nkuhú kits'ín kjuankjintak'uhun nga incha kinchjako Ntiana. B'i incha kitsú:

—Ji Ntiani, ji xi kin'endai nk'a jan ko asuntee, ntachak'uun ko ngayjee ni xi tjihin.

²⁵ Ntje chani David xi nda musuhi kin'ekinchjakohoni Espiritu Santo. B'i tsixin:

¿Á xaahan incha ts'ihin xuta xi tjihin asuntee?

¿Á ni xi najmi chumi ni chjhi ra tincha ts'innkjin k'uhun?

²⁶ Y'enda yjoho já rej xi tjin asuntee ko kama njaku já tjixoo.

Incha ngji kontraha Ntiana ko nda xi kits'ín niba.

²⁷ At'aha kjuaxi nga nanki xu'bi nda rej Herode Antipa ko Poncio Pilato kama njakúko xuta xi ntje Israel tjeheh ra ko xi najmi ntje Israel tjeheh ra nga incha ngji kontraha Jesu xi Ntíhi, kui xi y'exái nga kin'e nibái. Kui xi je. ²⁸ B'a ts'ín kits'intjusuhun jóo ngayjee ni xi ja y'enda tíjuin ko xi tsixinyai nga tjihin nga kama.

²⁹ Nd'ai ji Ntiani, chasehi ni xi mjehe ts'inni jóo. Tjeihin xuta xi ts'i nga ndjá k'uénijmi én xi ts'i. ³⁰ Nga'yihin katuma nkih ra xuta un ko katuma kjuankjun ko ni xi kuakúchji kjuachankahi. N'echjenni nga n'ei kui niu ngajoho Jesu, kui xi Ntíhi ko tsje.

³¹ Nk'ie nga ja kamaha jóo nga kinchjako Ntiana, ts'ajniya ante xi má nga kama njaku. Ngayjee j'aijihin Espiritu Santo ko ndjá incha y'énijmi éhen Ntiana.

B'i ts'ín nkuhú tsasinko xinkjin xuta xi s'ejihin Jesu

³² Nkuhú kits'ín animaha ko kjuankjintak'uhun ngayjee xi kis'ejihin Jesu. Ndaha nku najmi b'a kitsú tsa nkuhú kui ts'e ni xi tjihin. Tu sa ní ngujihin kits'inchjeko xinkjin ni xi tjihin. ³³ Yún kis'ehe nga'yún já postru nga kitsúya nga j'áiya ngáha ra ngabayoo Nda Ntiana Jesu ko ngayjee 'yún nda kits'ínkoho Ntiana. ³⁴ Ajihin xuto najmi kis'e xi kindyjat'aha tsa mí nihi, at'aha ngayjee xi tjihin xu'ba ko tsa ni'ya tsateña ko j'aiko toon xi kik'aihi. ³⁵ J'ai tsjaha já postru ko kui xi tsakjanya tooon nga kitsjaha xi nkú tjin machjehen nga nkúnkú xuta.

³⁶ Y'eña nku nda xi y'aha ra ntje chá Levi xi kitsin xjo Chipre xi 'mi Kuse, xi já postru y'ét'a j'aihin nga Bernabe k'úin. Kui j'ain xi tsuhu ra: xi tsjá nga'yuhun xuta. ³⁷ Bernabe tsateña nku xu'ba xi tjñaha ko j'ai tsjaha já postru toon xi kik'aihi.

5

B'i ts'ín kama mjehe Anania ko Safira k'uanachaha já postru

¹ Nku nda xi 'mi Anania ko Safira 'mi chjuúhun incha tsateña nku xu'ba. ² Jakj'á chuba toon xi kik'aihi xu'bah ndo ko tu nkuhú tjká j'ai tsjaha já postru. Ta kieke chjuúhun ni xi kits'ín. ³ As'ai b'i kitsú Pedro:

—Ji Anania, ¿á ndanindoo jas'enjihin animahi nga tích'anachaha ri Espiritu Santo? Tsateñai xu'bah ko tí'baiyjeni tooon tibixin. ⁴ Kintehe ni nga tsateñai xu'boo, ¿a najmi jihí ts'i? Nk'ie nga tsateñai, ¿a najmi jihí kama ts'ihí tooon? ¿Á b'a kitsúhu animahi nga kichjubéheni chuba? Ntiana tích'anachaihi, najmi xuta.

⁵ Nk'ie nga kint'é Anania éin, tjen'yún j'aikijnehé nga k'ien. Tu ni xí kitsankjúhún ngayjee xuta xi kint'é ni xi kamo. ⁶ As'ai j'ai k'ua já asti, kik'otikájnu najyun yjonintee ko tsitjusjeko nga ngjingjayanji.

⁷ J'a ra tsa nkú ma jan ora j'ai chjuúhun Anania nga najmi be ni xi kamo. ⁸ As'ai kingjásjaiya Pedro:

—T'inyani, ¿a b'a tjin kich'o xu'banu nga tsateño?

—Johon, b'a tjin tsateñai —kitsú Safira.

⁹ As'ai b'i kitsú Pedro:

—¿Á kabincha'ahanu xinkiu nga mjehenuu chjút'ayák'uhunnu Espirituhu Ntíaná? Astiu ankuo yja já xi kfiingjáyaji x'ihin ko ji ta ngjuaikohi nd'ai.

¹⁰ Ta kuihi chubo j'aikijnet'a sjai Pedro tachjuun nga k'ien. Nk'ie nga jas'en já astiu, kieke nga kjijña k'ien tachjuun ko tsitjuko nga ngjingjáyajit'aha x'ihin. ¹¹ Tu xí kitsankjúhún ngayjee xuta ninku ko ngayjee xuta xi kint'é ni xu'bi.

B'i ts'in y'entu já postru

¹² Já postru kits'in nkjún kjuankjún ko ni xi tsakúchji kjuachánkaha Ntíaná ajihin xuta, ko ngayjee nkuhú kik'a xinkjín nga kama ñjakú ante xi 'mi Kinte Ni'yaha Salomon. ¹³ Ndaha nku xuta xingisoo najmi kama k'un nga kama ngujihin xuta xi kama ñjakú yo, tunga xuta nantiohó tjo nkjún kits'ihin.

¹⁴ Nkjin nkjún já ko jminchjín j'aijín saha xuta xi s'ejihin Nda Ntíaná Jesu. ¹⁵ Santaha aya nyátée kik'onsje xuta xuta uhun nga kama ko nachan kingjántusún, tu xi nk'ie nga kj'uaaha Pedro ndaha tsa tu nk'íehen kj'uanehé xuta uun, kama nkihí. ¹⁶ Ta j'ai nkjún xuta xi tjintu andai nanki Jerusalem nga j'aiko xuta uhun ko xi tjintujíhin jánindoo. Ngayjee kama nkihí.

B'i ts'in ngji kontraha já tjíxoo já postru

¹⁷ As'ai tu ni xí kama xintak'uhún nda na'mi tíjuun ko ngayjee já xi makoho, kui xi já saduseo. ¹⁸ Kits'ínkji já xi jakj'ánijé já postru ko kits'ínkjas'en nubayá. ¹⁹ Tunga nk'iehé nga nistjen nku ntítsjehe Ntíaná kikjex'á nubayóo ko kik'onsje jóo nga b'i kitsúhu:

²⁰ —Tankiún. Tincho má ma natsihin ninku ko t'inyohoo xuta ngayjee én xi tsjá kjuatík'un.

²¹ As'ai kits'íntjusun já postru én xi kik'ihin. Nistjin xi ma ndyjuun jas'en má ma natsihin ninku ko tsakúya. As'ai j'ai nda na'mi tíjuun ko já xi makoho ante má nga ma ñjakúko xinkjín ko kinchja ñjaha ngayjee já k'akuhu xuta Israel. Kitsjá kjuá nga ngjuaichj'a já postru aya nubayóo. ²² Tunga nk'iehé nga tsichu nubayóo já xi kunntá ninku, najmi kisakúhu já postru. As'ai kik'óya ngáha nga j'aiko én. ²³ B'i incha kitsú:

—Tjíchja tsjan tsjan ankuua nubayóo nga kuichij ko tinchasti ankuo já xi tükunntá yo. Tunga nk'iehé nga kuachjux'ái, ndaha nku najmi kuayai ayoo.

²⁴ Nk'ie nga kint'é én xu'bi nda na'mi tíjuun ko já na'mi k'aku ko nda k'akuhu já xi kunntá ninku, ndaha najmi ta be mí ni xi kuitsu. Kingjásjaiyaha xinkjín má kuichúket'a ni xi tímoo. ²⁵ Tunga b'ahá j'ai tsú nku nda:

—Jun, já xi kin'ekjas'on nubayá tinchá natsihin ninku ko t'ibakúyaha xuta nantio.

²⁶ As'ai nda k'akuhu já xi kunntá ninku ko já xi yankihí incha ngjikj'á já postru. Najmi incha kits'in'uhun nga j'aiko, at'aha tsankjún tsa ndjio k'uéhe xuta nantio. ²⁷ Nk'ie nga j'aiko, tsinchá nginkun já tjíxá xi kama ñjakú yo. As'ai b'i kitsúhu nda na'mi tíjuun:

²⁸ —Ja b'a kik'in sisinnuu nga ndahachí najmi kama k'úenimíhuu Jesu xuta, tunga tu sahá b'a t'n'o. Ngayjee xuta Jerusalem be ni xi t'ibakuyó, ko mjenuu nga jin ch'anji ngabayaha ndo.

²⁹ As'ai b'i kitsú Pedro ko já postru xingisoo:

—Títjun tjíhin nga kúnú'yá'éihin Ntíaná nga xuta. ³⁰ Jun kin'ek'ion Jesu nga kikjat'a kruu, tunga Ntíaha ntje cháháná kits'ínkj'áíya ngáha ra ngabayoo. ³¹ Ntíaná kitsjáha kjuachánka nga kits'in nga y'eñat'aha. Kui xi tjíña títjun nd'ai ko xi ts'ínk'anke xuta, tu xi tsjáha ra xuta Israel nga ngjuaikj'áha ra animaha ko kama ndyjat'aha jéhe. ³² Jin kiyai ko t'ibixínyai ni xu'bi ko Espiritu Santo ya, Espiritu Santo xi Ntíaná tsjáha xuta xi nt'é'éhen.

³³ Nk'ie nga kint'é já tjíxoo én xu'bi, tu ni xí 'yúhún kama kjahan, santaha kama mjehe nga ts'ínk'ien já postru. ³⁴ Tunga nkuhú nda fariseo xi 'mi Gamaliel, xi nku nda chjine'én xi bakúya kjuatéxumoo ko xi benkjúhun ngayjee xuta, kui xi b'a kitsú nga kuich'onsje kutju já postru. ³⁵ As'ai b'i kitsúhu já tjíxá xingisoo:

—Jun xi ntje Israel tjeheenuu, nda nda chasoo tsa mí nihi xi n'ohó jóo. ³⁶ At'aha xi nkú kama nd'ai ngáha, nda chánka kits'in ma yjohó nda Teuda ko ma ra ñju unchan já xi kitsjennkíhi. Tunga kin'ek'iehén ndo ko kindzjoya ngayjee xi kitsjennkíhi. B'a ts'in tsichukjehe ni xu'bo. ³⁷ Ko askan ngáha, nistjin nga tís'exki ngayjee xuta, j'ai Juda, nda xi nibáha ante Galilea, ko nkjin nkjún xuta kitsjennkíhi. Tunga ta kin'ek'iehén ndo ko kindzjoya ngayjee xi kitsjennkíhi.

³⁸ 'Kui b'a maha, b'a tíxihinnuu nd'ai. Najmi tu nungijiun yjonuu ni xi tìncha ts'in já xu'bi. Najmi tu jun nkú n'ohoo. At'aha tsa ts'e xuta asuntej ni xi tìncha ts'in jóo, kuichúkje. ³⁹ Tunga tsa Ntjanáhá ts'e niu, najmi kamanuu n'ekjio. Kutsa santahá ni ko Ntjaná tibaníun kontroo.

⁴⁰ As'ai kits'ínkjáihin já tjíxóo ni xi kitsú Gamaliel. Kinchjaha já postru, kingjáha ko y'éjña nkjúhun nga k'uénimíyaha Jesu. Incha kits'in ndai ngáha ra. ⁴¹ Incha tsitju já postru nginkun já tjíxóo nga tsjo tìncha ma ts'ihin ra, at'aha Ntjaná kitsjantehe nga un skuhehe ngat'aha Jesu. ⁴² Ngayje nistjin tsakúya tehente ko y'énimí má ma natsihin ninku ko xki ni'ya nga Jesu xi kits'in nibá Ntjaná.

6

Kui ngat'ai kis'et'a xá yatu já xi tsasinko já postru

¹ Nistjin nk'ie nga ja tìncha ma nkjin xuta xi yjankihí Jesu, as'ai xi nchja én griego b'a kitsú nga najmi nda tít'sín xi nchja én hebreo. B'a incha kitsú nga najmi nda tichasehe jminchjín xi nchja én griego xi ja k'ien x'ihín nk'ie nga tímandzjo nichine xki nistjin. ² As'ai já postru xi te joo kinchja ñjaha ngayjee xuta ni'yakuyáha Jesu ko b'i kitsúhu:

—Jin tjihin nga k'úénimí éhen Ntjaná. Najmi nda tjin tsa k'úéjñai nga b'a n'eí, tsa tu xi yámixó chasehe ri. ³ Kui nga jun, já nts'e, tinchísjaihinu ajinnuu yatu já xi yankjún, xi kitsejihín ra Espiritu Santo ko xi nanka ts'innkjink'un, tu xi k'uaihi ri xá xu'bi. ⁴ B'a ts'in jin n'ekjas'ehen ri yjoni nga chubakoi Ntjaná ko nga k'úénimí éhen.

⁵ Ngayjee xuta kits'ínkjáihin ni xi kitsú já postru ko j'ájin já xu'bi: Esteban, nku nda xi 'yún s'ejihín Ntjaná ko xi kitsejihín ra Espiritu Santo, Felipe, Procoro, Nicanor, Timon, Parmena, ko Nicola, nda xi nibáha nanki Antiokia. Kui nda xi najmi ntje judio tjehe ra tunga jahá nd'ai s'ejihín ra Ntjaná. ⁶ Já postru jaich'áha já xi yatui. As'ai já postru kinchjantjai jóo nginkun Ntjaná ko kingjénne ntsja.

⁷ 'Yún ngjindju éhen Ntjaná nanki Jerusalem ko 'yún nkjin kama xuta ni'yakuyáha Jesu. Ta nkjin já na mi kis'ejihín Jesu.

Kui ngat'ai kichjubénijéhe Esteban

⁸ Esteban 'yún nda kits'ínkoho Ntjaná ko kitsjáha nga'yún. Kits'in kjuankjún ko ni i xi tsakúchji kjuachánkaha Ntjaná ajihín xuta nantio. ⁹ As'ai k'ua xuta ni'ya sinagoga xi 'mi Sinagogaha Xuta Ndaí incha ngji kontraha Esteban, ko k'ua xuta Cirene ya, ko xuta Alejandria, ko k'ua xi nibáha ante Cilicia ko ante Asia. Kui xi incha y'ésiko Esteban. ¹⁰ Tunga najmi kamahá ra kits'in nganaha, at'aha Espiritu Santo kitsjáha Esteban kjuankjink'un nanka nga kinchja.

¹¹ As'ai incha y'échjhi k'ua já tu xi b'a kuitsuhu nga kui xi kint'é nga Esteban ch'on kitsúhu Moise ko Ntjaná. ¹² B'a ts'in tsinchákjahan ra xuta nantio ko jáchá xi tjihín xá ko já chjine'éhen kjuatéxumoo. As'ai ngjik'ánijé Esteban ko ngjiko má nga ma ñja já tjíxóo.

¹³ Ta incha j'aiko já testiyu tsank'á xi b'i kitsú:

—Kui ndai tu nku én ch'on tsuhú títuhu ninkuhu Ntjaná ko kjuatéxumoo. ¹⁴ Kinu'yái nga b'a kitsú nga Jesu, nda xi nibáha Nazaret, ts'ínkatsúnya ninku xu'bi ko nga ts'ínk'óntjaiya sin xi kich'aá xi tsakúyaná Moise.

¹⁵ As'ai ngayjee já tjíxá xi kab'entu yo tsasehe Esteban ko kieke nga b'a tjin ankjín ntítsje tjin ankjín Esteban.

7

B'i ts'in tsasinntjai yjoho Esteban nginkun já tjíxóo

¹ As'ai nda na'mi titjuun kingjásjaiyaha Esteban:

—¿A kjuaxi ni xi tìncha tsu jóo?

² As'ai b'i kitsú Esteban:

—Jun xi ntje Israel tjeñnuu ko jun xi tjínnuu xá, tsinñju manú. Ntia chánaná tsakúchiji yjoho ntje cháná Abraham nk'ie nga tíña sa ante Mesopotamia, kintehe ni nga ngjuaik'iejña nanki Haran. ³ B'a kitsúhu: “Tíjtui nankihí ko t'entui xuta xinkí. T'ihinnchin ante xi kuakuu.” ⁴ As'ai tsitju Abraham antehe xuta Caldea ko ngjik'iejña nanki Haran. Nk'ie nga k'ien na'mihí Abraham, Ntíaná kits'in nibáha má tintsúboo nd'ai.

⁵ 'Ei najmi kitsjáha ante xi kama ts'e, ndaha nku te má kama kuasín tsuku. Tunga kitsúya tíjuhún ra nga tsjáha nga kama ts'e ei má tintsúboo nd'ai ko nga ntje xi s'ehe askahan ta kama ts'e, ndaha tsa najmi tíhín ntí Abraham kui nístjiun. ⁶ Ntíaná b'a kitsú yaha Abraham nga ntje xi s'ehe k'úentu má nga najmi kui ts'e, ko nga xuta musu n'e ma, ko nga ñju unchan nú tíhín un skuéhe. ⁷ B'a kitsú ya Ntíaná: “An ts'inkokjua xuta xi musu ts'ín maha. Askahan incha kuitju yo ko ts'íntsjona ante xu'bi.”

⁸ Ntíaná b'a kitsúhu nga ts'ín ni circuncision, tu xi b'a ts'in sakúchji ni nda xi y'éndako. Kui b'a maha, nk'ie nga kitsihin Isaac ko nga ja tíhín jin nístjin, Abraham kits'íhín ni circuncision. Isaac b'a ta kits'íhín Jacob, ko Jacob b'a ta kits'íhín ntí xi te joho, xi kama ntje cháná.

⁹ 'Kits'innchiníhí já nts'e Kuse ko tsaténaha xuta xí tjin ante Egipto. Tunga Ntíaná tsasinkoho Kuse ¹⁰ ko kits'ínkj'a t'axíhín ngayjee kju'a'un xi kisatéjin. Kitsjáha kjuankjintak'un nanka ko kjuanda nginkun nda faraon, xi nda reihí xuta Egipto. Nda rei kitsjá xaha Kuse nga kama nda tíjuhún xuta Egipto ko nda k'akuu ngayjee xuta xi tjin ni'yaha nda rei.

¹¹ As'ai kis'e kjintía ko kju'a'un chánka ngayjee ante Egipto ko ante Canaan, má nga tíntu ntje cháná. Najmi ta kisakúhu ra nichine. ¹² Nk'ie nga kint'é én Jacob nga Egipto tjin tuníñu, kits'ínkj'i ntíhí xi ntje cháná maha niyá xi tjuhún. ¹³ Ko niyá xi ma joho Kuse tsakúchiji yjoho já nts'e. B'a ts'in kíkíehe nda faraon xuta xi ts'e Kuse.

¹⁴ As'ai b'a kitsú Kuse nga ngjuajchj'a Jacob xi na'mihí maha ko ngayjee xuta xi y'aha ra, xi cháte ko kan ún maha. ¹⁵ B'a ts'in j'aik'iejñaha Jacob Egipto ko yo k'ien. Ta yo ya incha k'ien ntíhí xi kama ntje cháná. ¹⁶ Askahan ngji s'eyanji Jacob nanki Sikem, má nga tíña tsjó xi ts'atse Abraham nga kitsjáha toontaba ntíhí Hamor.

¹⁷ Nk'ie nga tsichu tíña nístjin nga ts'íntjusun Ntíaná ni xi kitsúya tíjuhún Abraham, 'yún nkjin kama sa xutaná xi kik'ientu Egipto. ¹⁸ As'ai tsatéxuma yo k'jái nda rei xi najmi be Kuse. ¹⁹ Kui xi ts'anachaha xutaná ko kits'in'uhún ntje cháná. Kits'in kju'a'yúhún ra nga k'úentu masen ntíhí tu xi kuayáha.

²⁰ Kui nístjiun kitsin Moise ko Ntíaná kisasíhín Moise. Jan sá kamaha xi cháha nga kikuhún. ²¹ Nk'ie nga kis'ejña masen, takjíhín nda faraon jak'áha ko kits'íncháha xi nkúhu tsa ntíhí maha. ²² B'a ts'in tsangiyaha Moise ngayjee ni xi maha xuta Egipto. Nku nda chánka kama. Kinchja ko tse ni xi kits'in.

²³ Nk'ie nga jehe yachán nú Moise, animaha nibaha ra nga ngjitsubek'un xuta xinkjín, xi xuta Israel. ²⁴ Nk'ie nga kíkíe nga t'n'e'uhún nku nda xi ntje Israel tjeñen ra, tsasinko. Kits'ínk'ien nda Egipto xi b'a kits'íhín. B'a ts'in kits'in ngajoyaha ni xi t'n'ehe nda xi ntje Israel tjeñen ra. ²⁵ At'aha b'i kitsú Moise nga kits'ínkjink'un: “Kamankjihín xuta xinkjían nga an ts'ínchjénna Ntíaná tu xi kama ndáihí ra xutana.” Tunga najmi b'ahá ts'in kits'ínkjink'un xuto.

²⁶ Nístjin xi ma ndyjuun kíkíe Moise nga jo já xi ntje Israel tjeñen ra tìncha kjánko xinkjín ko mjehe nga kuatekj'áiyaha jóo. B'i kitsúhu: “Jun já, nts'o mahanu xinkiu. ¿Á ta

jun t́n'e'uhun ruu xinkiu?” ²⁷ As'ai nda xi t́ts'ín'uhun nda xinkuu kitsuniña Moise nga b'a kitsúhu: “¿Yá xi kitsjá xáhi nga ji xi kama nda k'akuni ko nga chaseihí tsa nda ko tsa najmi nda t́n'ei?” ²⁸ ¿A kohó an mjehi n'ek'ienni xi nkú ts'ín kin'ek'iein nda Egipto kujña?” ²⁹ Nk'ie nga kint'é Moise éin, tsanka ko ngjik'iejña ante Madian. Yo y'ejñasun ko yo kis'entuhu jo ntí.

³⁰ 'Nk'ie nga j'a yachán nú, nku ntítsje j'aisehe Moise ante kixiu tiña asunntu tjenki Sinai. Ajihin nku na'yá ntsje xi títi tsakúchjihí yjoho. ³¹ Kama nkjúhun Moise nk'ie nga kíkíe ní xi tíma chjihí ko ngjise tiñaha tu xi kuase sisihin ra. Tu kint'éhé ntaha Ntíaná nga b'a kitsúhu: ³² “An xi Ntíaha ntje cháhí, Ntíaha Abraham, Isaac ko Jacob.” Ts'atsé nkjún Moise ko najmi kama k'un nga tsase. ³³ B'a kitsú Ntíaná: “N'esjei tjabaxín ntéhi, at'aha ante nkjúhún má nga kabisinjñai. ³⁴ Tíbe kjuanjima xi tíf'a xuta xi ts'an xi tjintu Egipto ko t́nt'e nga un t́incha maha. Kaf'áijen tu xi ts'ín ndaíhi ra. T'endai yjohí. An ts'inkjíhi Egipto.”

³⁵ 'Najmi kits'ín mjehé jóo Moise nga b'í kík'ihín: “¿Yá xi kitsjá xáhi nga ji xi kama nda k'akuni ko nga chaseihí tsa nda ko tsa najmi nda t́n'ei?” Tunga kuihí Moise xi kama chjihí ntítsjehe Ntíaná ajin na'yá ntsje xi títi. B'a ts'ín Ntíaná kits'ínkjihí ra ko kík'ai xáha nga kui xi kama nda k'akuhu xutaná ko nga ts'ín ndaíhi. ³⁶ Kui xi kík'onsje xutaná Egipto. Yachán nú tjíhin kits'ín kjuankjún ko ní xi tsakúchji kjuachánkaha Ntíaná Egipto ko ajihin Ntáchak'un Niú ko ante kixiu.

³⁷ 'Kui Moise xi b'a kitsúhu xuta Israel: “Ntíaná kjésintjen nku nda profeta xi nkúhu an. Ajinnuu kuitjuhu.” ³⁸ Kui Moise xi y'ejñajihin xuta nga kama ñjakú nk'ie nga y'entu ante kixiu. Kinchjako ntítsjee asunntu tjenki Sinai ko ta kinchjako ntje cháná. Kík'aihi nga tsjáná én xi ts'ínk'íentu t́k'unná.

³⁹ 'Tunga ntje cháná najmi kama mjehé nga kuint'é'éhen. Tu sahá kits'ín t'axín ko kama mjehé nga k'oóya ngáha Egipto. ⁴⁰ B'a incha kitsúhu Aaron: “N'endaní ntia xi tsjén tíjunní, at'aha najmi yai mí nihí xi kamaha Moise, nda xi kík'onsjení Egipto.” ⁴¹ As'ai incha kits'ínnda nku turu ntia ko kits'ínk'ien chu nga kitsjáha chje. Kits'íntsjohe ní xi ntsja kits'ínndakoho.

⁴² 'As'ai Ntíaná najmi ta kits'ínsihin ra xuta xu'bo. Kitsjantehe nga ts'íintsjoho niñu xi tjín nk'a ján. B'a kama xi nkú ts'ín t́jt'a xujun éhen Ntíaná xi y'ét'a já profeta: Jun xuta Israel, ¿a ahán kík'ainú chje, nk'ie nga tintsuboo ante kixiu yachán nú tjíhin?

⁴³ Ni'ya najyuntehe ní ntia Moloc ko niñuhu ntia Renfan tsankinkoo. Sénnistjin kin'endo tu xi n'etsjohoru, kui nga kjin ts'inkjihinuu xi tjehe astun Babilonia.

⁴⁴ 'Kits'ínnda Moise ninku najyunte xi bakúchji nga Ntíaná tíñajihin xuta xi ts'e. Kin'enda xi nkú ts'ín kisakúchjihí nga kamanda. B'a ts'ín ante kixiu kis'ejñaha ra ntje cháná ninku najyuntee xi nkú nga kitsú Ntíaná. ⁴⁵ Kík'aihi ntje cháná nga kama ts'e niu. Incha y'a nk'ie nga incha jas'en ei má tintsuboo nd'ai, nistjin nk'ie nga tjíhin xá Josue ko kík'ánk'io xuta xi tjintu ei, xi Ntíaná kík'onsje ngandaha ntje cháná. B'a ts'ín kis'ejña ninku najyuntee santaha nkúhu nga y'ejña nda rej David.

⁴⁶ 'Ntíaná kisasíhin David ko David kama mjehé nga ts'íindaha nku ante Ntíaná, Ntíaha ntje cháná Jacob. ⁴⁷ Tunga Salomon kits'ínndaha ni'ya Ntíaná. ⁴⁸ B'a tjín kjáíhin nga nk'a ján tíña Ntíaná ko nga najmi b'ejñaya ni'ya xi ts'ínnda xuta. At'aha b'a ts'ín y'ét'a éhen Ntíaná nda profeta:

⁴⁹ Ndjiojmi ján bátejña nga batexuma, ko t'anankiu basinjñásan tsuká. ¿Mí ni'yaha xi n'endanú, títsu Ntíaná, ko má antehe kama ts'inkj'áiya?

⁵⁰ An ní kits'inndá ngayjee ni xu'bi.

⁵¹ B'a ta kitsú ya Esteban nga ngjindju:

—Tunga jun najmi mjenuu kuinú'yá'ón. B'a ts'in nu'yó ko tjíya animanuu xi nkú joyaha xuta xi najmi be Ntíaná. Nkuhú nga tintsuba kontraha ruu Espiritu Santo. Jun xi b'a k'un xi nkúhu ntje chánuu. ⁵² ¿Má já profetaha xi najmi kitsjennki unkie ntje chánuu? Kits'ink'ien já xi kitsúya tíjün nga kj'uaí nda xi naxu ts'ín. Ko nk'ie nga j'ai ndo, jun kin'ekjas'on ko kin'ek'ion. ⁵³ Jun bi ntítsje kits'inkjas'ennuu kjuatéxumaha Ntíaná tunga najmi tín'etjusunnú.

B'i ts'in kin'ek'ien Esteban

⁵⁴ Nk'ie nga kint'é já tjíxóo ni xi kitsú Esteban, tu ni xí incha kama kjahán ra ko íxí tsatehé ni'yün. ⁵⁵ Tunga máha Esteban, kitsejihin ra Espiritu Santo. Tsasenjinki nk'a ján ko kieke kjuachánkaha Ntíaná ko nga Jesu kabasinjñat'aha Ntíaná. ⁵⁶ B'i kitsú:

—¡Chasoo! Tíbe nga tjen tixa ndjiojmi ján ko nga Ntíhi Ndax'ün kabasinjñat'aha Ntíaná.

⁵⁷ Najmi ta tsasínñjuhu ra jóo Esteban. Xaáhan incha kits'in. Ngatentee nkuhú nga ngjikj'á. ⁵⁸ Incha kik'onsje natsihin nantio ko yo incha y'éhe ndjio. Nku ndati xi 'mi Saulo kikunntá najyuhun já testiyu tsank'óo.

⁵⁹ Nk'ie nga tís'ehe ndjio Esteban, b'i kitsú nga kinchjako Ntíaná:

—Ji Nda Ntia Jesu, n'ekjáihin animana.

⁶⁰ As'ai tsasinkunch'in ko 'yün kikjintáya nga b'i kitsú:

—Ji Nda Ntia, najmi tu ch'axkihí ri jái ngatitsun xu'bi.

Nk'ie nga ja b'a kitsú, k'ien.

8

B'i kama nk'ie nga ja kin'ek'ien Esteban

¹ Kísasihin Saulo nga kin'ek'ien Esteban, ko ta kuihi nistjin xu'bo kich'atuts'ihin nga tu ni xí kitsjennki unchahá xuta ninku xi tjín nanki Jerusalen. Kindzjoyayje nga ngji ante xi tjín Judea ko Samaria. Tu já postru y'entu subahá sa Jerusalen. ² K'ua já xi nda tjíntuyáha kingjáyánji Esteban ko kikjintát'a. ³ Tunga tu xí kitsjenki unkiehé Saulo xuta ninku. Xki ni'ya jas'en nga kikjebéfe jáx'in ko jminchjín ko kits'inkjas'en nubayá.

B'i ts'in kis'enjimi éhen Ntíaná ante Samaria

⁴ Máha xuta xi kindzjoyoo, tu má xi tje'hén ni nga incha ngji, yo incha y'énijmí én nda tsuhu Ntíaná. ⁵ Ante Samaria ngji Felipe nga y'énijmíhi xuta xi tjín yo nga Jesu xi kits'in nibá Ntíaná. ⁶ Kama ñja xuto nga kingjénñjuhu ni xi kinchja Felipe nk'ie nga incha kint'é ko kieke ni xi kits'in nga tsakúchji kjuachánkaha Ntíaná. ⁷ At'aha nkjin jáninda xi tsitjujihin xuta nga 'yün kikjintáya nga tsitju, ko nkjin xuta xi najmi ma fi ko xi nima sjai kama nkíhi. ⁸ Kui nga tsjo nkjún kamaha ra xuto.

⁹ Tunga ta y'ejñahá yo nku nda xi 'mi Simon xi kits'in tje nistjin nk'ie. Kui xi ts'anachaha xuta xi tjín ante Samaria. B'a kitsú nga kui xi nku nda chánka. ¹⁰ Ngayjee xuta tsasínñjuhu ndo, b'aha ra xi ndyaha ko santaha xi cháha. B'a incha kitsú:

—Kui nda xu'bi xi nga'yün chánkaha Ntíaná.

¹¹ Incha ts'insihin at'aha nkjin nú kits'in tje ndo. B'a ts'in ts'anachaha xuta. ¹² Tunga nk'ie nga tsakúya Felipe nga Ntíaná xi batéxuma ko nga Jesu xi kits'in nibá Ntíaná, kis'ejihin xuta ko kisaténtá jmichjín ko jáx'in. ¹³ Santaha ko Simon ta kis'ejihin ko kisaténtá. As'ai kitsjenko tehente Felipe ko kama nkjühun nk'ie nga kieke ni xi tsakúchji kjuachánkaha Ntíaná ko kjuankjún i xi kits'in Felipe.

¹⁴ Nk'ie nga kint'é én já postru xi tjíntu nanki Jerusalen nga xuta xi tjín ante Samaria kits'inkjáihin éhen Ntíaná, as'ai kits'inkji yo Pedro ko Jua. ¹⁵ Nk'ie nga incha j'ai jóo yo, kinchjantjai xuta Samaria nginkun Ntíaná tu xi ts'ínkjáihin ra Espiritu Santo.

¹⁶ At'aha ndaha nku najmi kjee f'ajíhín Espiritu Santo ko tu ntáhá kisaténtáhá xuta nga

kits'ínkjáíhín Jesu. ¹⁷ As'ai Pedro ko Jua kingjénne ntsja xuta ko kits'ínkjáíhín Espiritu Santo.

¹⁸ Kikie Simon nga kits'ínkjáíhín xuta Espiritu Santo nk'ie nga kingjénnehe ntsja já postru. As'ai kingjén'a toon já postru ¹⁹ nga b'i kitsúhu:

—K'uainú ko an nga'yún xu'bi, tu xi nk'ie nga ngjuenné ntsahana tu yáha ni ta ts'ínkjáíhín Espiritu Santo.

²⁰ As'ai b'i kitsú Pedro:

—Kandyjai ko ta kandyja tjoohín, at'aha b'a n'e t'n'enkjántak'uin nga toon ma ch'atseko ho ni xi tsjá Ntíaná. ²¹ Najmi ji tsuhu ri ko najmi ji tjehe ri xá xu'bi, at'aha najmi kixi tjíya animahi nginkun Ntíaná. ²² T'inchj'aha ri animahi ngat'aha ngatitsun xu'bi ko chubanimakoi Ntíaná, tsa tu 'yaha ts'ínndyjat'ahi ni xi kuan'enkjántak'uin.

²³ At'aha tíbe nga najmi je tjíya animahi ko tíbe nga ni ch'onk'uun tjí'yíhín ji.

²⁴ B'i kitsú Simon:

—Chubanimakoo Ntíaná tu xi ndaha nku ni xi kuak'ihinnú najmi nibanehena.

²⁵ Nk'ie nga ja incha y'énijmí éhen Ntíaná yo Pedro ko Jua ko y'éjña chjihí xuta yáha Jesu, as'ai kik'óya ngáha nanki Jerusalen. B'a ts'ín incha j'aha nkjin ante nanki xi tjin ante Samaria nga y'énijmí ts'ihin én nda tsuhu Jesu.

B'i ts'ín kinchjanijmíko Felipe nku nda xi nibáha ante Etiopia

²⁶ As'ai nku ntítsjehe Ntíaná kinchjakoho Felipe. B'i kitsúhu:

—Tísintjein ko chjúbéi niyá xi bitju Jerusalen nga t'in nanki Gaza.

Ante kixiu f'a niyá xu'bi. ²⁷ As'ai tsisintjen Felipe ko ngji, ko aya niyóo kisatéjin nku nda xi nibáha ante Etiopia. Nku nda eunuko niu, nku nda k'aku xi ts'inxát'aha na Candace xi na reíñaha xuta Etiopia. Kui xi f'átjo ngayjee toohon na reína. Ntíaná ngji ts'intsjoho ndo nanki Jerusalen ²⁸ ko ja t'ib'óya ngáha nankihí. Yá xi tjenko kab'ejñaya ko títs'inya xujun éhen Ntíaná xi y'ét'a nda profeta Isaiá. ²⁹ As'ai Espiritu b'i kitsúhu Felipe:

—T'ihinse tiñaihí nda xi kab'ejñaya yá ján.

³⁰ Nk'ie nga tsichuk'úhún, kint'é Felipe nga xujun xi y'ét'a nda profeta Isaiá títs'inya ndo. As'ai b'i kitsúhu:

—¿A tímankjihín ni xi t'n'eyai?

³¹ —¿Nkú ts'ín kamankjihinna nga najmi tjin xi kuitsuya sisinna? —kitsú ndo ko tsankihí Felipe nga kuiyájnut'aha.

³² B'i ts'ín tjit'a má nga títs'inya ndo:

Ngji n'ek'ien xi nkúhu chutsanka, najmi kikjex'á ts'a, xi nkúhu chutsanka xi tichj'ajnu tsankaha.

³³ Kichajnuha ko najmi naxu kin'ehe kjuá.

Tsichakjá ntjehe at'aha kin'ek'ien.

³⁴ As'ai b'i ts'ín kinchja nda k'aku xi nibáha Etiopia nga kingjásjaiyaha Felipe:

—T'inyaní, ¿yá xi t'inchjanijmíyaha nda profeta ei? ¿A kui t'inchjanijmíyaha yjoho a ra kj'aihí xi t'inchjanijmíyaha?

³⁵ As'ai kinchja Felipe. Má nga títs'inya ndo kik'atuts'ihín ra nga kitsúyaha én nda tsuhu Jesu. ³⁶ Nk'ie nga t'íncha ts'ín niyá, tu incha tsichuhú má nga tjin ntánijua ko b'i kitsú nda k'aku Etiopia:

—Á ntánijua ei. ¿A najmi kamahá saténtá?

³⁷ B'i kitsú Felipe:

—Tsa ngayjee animahi s'ejihin yáha Jesu, kama.

B'i kitsú ndo:

—S'ejinna nga Jesucristo xi Ntíhi Ntíaná.

³⁸ As'ai b'a kitsú nga s'ejña'yún yóo ko nga joo tsitjujenya má t'jña ntánijuo. As'ai Felipe tsaténtá ndo. ³⁹ Nk'ie nga incha tsitjujin ntánijuo, Espiritu Santo ngjiko t'axíhín Felipe.

Nda k'aku xi nabáha Etiopia najmi ta kíkíehé Felipe, tunga tsjohó kik'iehe nk'ie nga kits'inndjuú niyáha.

⁴⁰ Tsichu Felipe nanki Azoto ko xki ante ngji nga y'énjímí én nda tsuhu Jesu santaha nkúhu nga tsichu nanki Cesarea.

9

B'i ts'in jakj'á Jesucristo nda Pablo

¹ Saulo tu nku tsinchánkjúhún ra xuta xi s'ejihín Nda Ntíaná Jesu nga mjehe ts'ínk'ien. Kui nga ngjisehe ra nda na'mi títjuun ² ko tsankihí xujun xi má nga tí'baihí kjuá, tu xi kama ngjuaihi ni'ya sinagoga xi tjin nanki Damasco ko kuangisjai yo xuta xi s'ejihín Jesu ko kj'uaikónijé nanki Jerusalen, ndaha tsa jáx'in ko ndaha tsa jminchjín.

³ Tunga nk'iehé nga títs'in niyá ko ja tábichú tiña nanki Damasco, tjen'yún kits'in ndzjehé ra Saulo nku nd'í xi nibaha nk'a ján. ⁴ As'ai tsijne t'anankiu ko kint'é nku nta xi b'i kitsúhu:

—Saulo, Saulo, ¿á an tjencki unchahaní?

⁵ —¿Yáha ji, Nda Ntia? —kitsú Saulo.

B'i kitsú xi kinchjakoho:

—An Jesu xi tjencki unchai. ⁶ Tisintjein ko t'in ajin nantio. Yo k'únyahi ni xi tjihín nga n'ei.

⁷ Kitsankjún já xi tjenko Saulo, at'aha kint'é nto tunga najmi ch'a xi kíkíehé. ⁸ As'ai tsisintjen Saulo, tunga nk'ie nga kikjex'á tunkun najmi ta kama chjihí ra. Kui nga tu kichjubénkihí ni nga ngjiko jóo nanki Damasco. ⁹ Yo kamaha jan nistjin nga y'ejña ka. Najmi chumi nihi xi kikjine ko najmi chumi ntáha xi kik'i.

¹⁰ Damasco y'ejña nku nda xi tjenckihí Jesu xi 'mi Anania. Kui xi Nda Ntíaná tsakúchjihí yjoho xi nkúhu tsa nchíni kik'aihí ko b'a kitsúhu:

—ji Anania!

—Á an ei, Nda Ntia —kitsú Anania.

¹¹ B'i kitsúhu Nda Ntíaná:

—Tisintjein ko t'in niyaté xi 'mi Niyá Kixi. Ni'yaha Juda chasjaiyai nku nda xi nibáha nanki Tarsó xi 'mi Saulo. Ntíaná tinchjako ndo. ¹² Ja kama chjihí xi nkúhu tsa nchíni kuak'aihí nga nku nda xi 'mi Anania kafas'en má tíña ko nga kamjénehe ntsja tu xi kama chji ngáha ra.

¹³ B'i kitsú Anania:

—Ji Nda Ntia, nkjin xuta títsuyana xi nkú k'uhun ndo ko ni xi najmi nda xi kits'ihín xuta xi ts'i xi tjintu Jerusalen. ¹⁴ Já na'mi k'aku ja kitsjáha kjuá xi má nga kama ngjuaikó kjuá'yún ngayjee xi s'ejihín ji.

¹⁵ As'ai b'i kitsú Nda Ntíaná:

—T'in, at'aha an ja j'ajián ndo nga kui xi k'uénjímíhí an xuta xi najmi ntje Israel tjehe ra ko já rej ko xuta xi ntje Israel tjehe ra. ¹⁶ An kuakuchjihí nk'ie nga nkjin kjuanima kj'ujin ngat'ana.

¹⁷ As'ai ngji Anania. Jas'en ni'ya má nga tíña Saulo ko kingjénne ntsja nga b'i kitsúhu:

—Ji nda nts'é Saulo, Nda Ntíaná Jesu xi tsakúchjihí yjoho aya niyá má nga tinibái, kui kuats'in nibána tu xi kama chji ngáha ri ko tu xi tséjihín ri Espiritu Santo.

¹⁸ Tjen'yún tsitjunkihí tunkun Saulo ni xi b'a k'un tjabaxkfi k'un ko kama chji ngáha ra. As'ai tsisintjen ko ksaténtá. ¹⁹ Nk'ie nga ja kikjine nichine, kisakú nga'yún ngáha ra ko chuba nistjin y'ejñajihín xuta xi yjankihí Jesu xi tjin Damasco.

B'i ts'in y'énjímí tjuhun éhen Ntíaná Saulo nanki Damasco

²⁰ As'ai y'énjímí Saulo éhen Ntíaná ni'ya sinagoga xi tjin yo nga b'a kitsú nga Jesu xi Ntíhí Ntíaná. ²¹ Kama nkjühun ngayjee xuta xi kint'éhe. B'i incha kitsúhu xinkjín:

—¿A najmi kuihí ndai xi tjennki unkie xuta xi s'ejihin Jesu nanki Jerusalen? Ko ta kui xá j'aihi ei tu xi ngjuaikonijéhe xuta nginkun já na'mi k'aku.

²² Tunga tu sahá 'yún y'énijmí sa Saulo ko y'éjña chji nga Jesu xi kits'in nibá Ntíaná. Kits'inndyjajihin xuta xi ntje judio tjeheh ra xi tjintu Damasco. ²³ Nk'ie nga j'a nkjin nistjin, as'ai y'éndako xinkjín já judio nga incha ts'ínk'ien Saulo. ²⁴ Tunga tjihín xi kitsúyaha Saulo ni xi y'enda jóo. Nistjin nistjen incha kikonntá ankjuaha nankiu tu xi ts'ínk'ieheh Saulo. ²⁵ As'ai xuta xi yjankihí Jesu tsasinkoho Saulo. Y'éyaha nku nisin ko kikjejenntjaihi xjóho nankiu nga jyuun.

B'i kama nk'ie nga j'ai tjúhun Saulo nanki Jerusalen

²⁶ Nk'ie nga tsichu Saulo nanki Jerusalen, mjehe nga kamangujinko xuta xi yjankihí Jesu, tunga kitsankjúhún ra ngayjee jóo, at'aha najmi kis'ejihin tsa ja ta nku nda xi tjennkihí Jesu Saulo. ²⁷ As'ai Bernabe ngjiko Saulo nginkun já postru ko kitsúyaha xi nkú ts'in aya niyóo kieke Saulo Nda Ntíaná ko nga Nda Ntíaná kinchjako ko xi nkú ts'in ndjá y'énijmí éhen Jesu nanki Damasco.

²⁸ As'ai y'ejña Saulo nanki Jerusalen. Y'emako já postru ko ndjá y'énijmí nga tsakúya yáha Nda Ntíaná Jesu. ²⁹ Kinchjanijmíko ko y'ésiko xuta xi ntje judio tjeheh ra xi nchja én griego. Tunga já xu'bi tsangisjai niyá xi nkú ts'in kama ts'ínk'ien Saulo. ³⁰ Nk'ie nga kint'é já nts'eé ni xu'bi, as'ai ngjiko Saulo nanki Cesarea. Ja kamo ko kits'ínkji Tarso.

³¹ Kis'ehe kjuajyu xuta ninku xi tjin ngayjee ante Judea, ante Galilea ko ante Samaria. 'Yún kis'ejin saha Ntíaná. Kikienkjún Ntíaná nga y'entu ko Espiritu Santo tsasinkoho nga 'yún kama nkjin sa.

B'i ts'in kits'ínkhi Pedro nda Enea

³² Nk'ie nga tsú'bak'un Pedro xuta ninku xi tjin xki ante, as'ai ta j'aisehe xuta xi ts'e Ntíaná xi tjin nanki Lida. ³³ Yo kieke nku nda xi 'mi Enea xi jin nú tjihín nga kjiñasun nachan, at'aha nta sjai. ³⁴ As'ai b'a kitsúhu:

—Ji Enea, Jesucristo títs'ínkhi. Tísintjein ko t'endai kamahi.

Ta kuihi chubo tsisintjen Enea. ³⁵ Ngayjee xuta xi tjintu Lida ko Saron kieke nga tsisintjen Enea ko kits'ínkjáihín Nda Ntíaná.

B'i ts'in kits'ínkj'áiyaha Pedro tachjuún Tabita

³⁶ Nanki Jope y'ejña nku tachjuún xi tjennkihí Jesu xi 'mi Tabita, j'áin xi tsuhu ra Dorca nga én griego. Kui xi ngayje nistjin kits'in ni xi nda ko kitsjáha xuta x'an ni xi machjéhen.

³⁷ Kui nistjiun kiate ch'in ko k'ien. Askahan nga ja jejnú yjonintehe, kis'ejña nku aya 'ma.

³⁸ Nk'ie nga kint'é xuta ni'yakuyáha Jesu xi tjintu nanki Jope nga nanki Lida tíjña Pedro, as'ai kits'ínkjisehe jo já, at'aha tiña maha xinkjín nankiu. B'i kitsú jóo nga j'ai nchjako Pedro:

—Najmi tu n'ek'andayai. Nibáasení.

³⁹ As'ai tsisintjen Pedro ko ngjiko jóo. Nk'ie nga ja tsichu nanki Jope, xuta xi tjincha yo ngjikoho aya 'ma xi má nga kjiñña yjoninte k'ien. Ngayjee jminchjín xi ja k'ien x'ihín j'aitset'aha Pedro nga tjincha kjintá ko tjincha bakú x'ótji ko kj'ai sa najyun xi ts'innda Dorca nk'ie nga y'ejña. ⁴⁰ As'ai kik'onsje Pedro ngayjee xuta xi tjincha yo ko tsasinkúnch'in nga kinchjako Ntíaná. Tsase ts'ihin ra yjoninte k'ien nga b'i kitsú:

—Ji Tabita, tísintjein.

As'ai kikjex'ánki tunkun tachjuún. Nk'ie nga kieke nga yo síjña Pedro, y'ejña kutu. ⁴¹ Pedro jakj'á ntsja tachjuún ko kikjesintjen. Kinchjaha xuta ninku ko jminchjín xi ja k'ien x'ihín ko kits'ínkjas'en tik'un ngaha ra tachjuún. ⁴² Ngayjee xuta xi tjin nanki Jope kint'é ni xi kamo ko nkjin xi kis'ejihin Nda Ntíaná Jesu. ⁴³ Nkjin nistjin kamaha Pedro nga y'ejña nanki Jope ni'yaha nda xi 'mi Simon xi f'áxi tjabaxín.

10

B'i ts'ín ngjisehe Pedro nda Cornelio

¹ Nanki Cesarea y'ejña nku nda xi 'mi Cornelio xi nda jun k'akuhu já jun xi 'mi Já jun Italiano. ² Kui ko ngayjee xuta xi tjintu ni'yaha tjoho ko benkjún Ntíaná. Tsjáha xuta x'an ni xi machjéhen ko tehente nchjako Ntíaná. ³ Nku niyá nkú ra ma nga chuba jan nga ngixuun kama chjihí nku ntítsjehe Ntíaná xi nkúhu tsa nchini kik'aihi kamaha. Kikie Cornelio nga jas'en ntítsjee má tjña ko b'a kitsúhu:

—Ji Cornelio!

⁴ —¿Mí nihi, Nda Ntia? —kitsú Cornelio nga tsase ko títsankjúhún ts'ihin.

B'i kitsú ntítsjee:

—Tsasínñjuhu Ntíaná ni xi tsinchihí ko tíbe nga tí'baihi xuta x'an ni xi machjéhen. ⁵ Kui nga n'ekjihini nanki Jope já xi kuinchjaha ra Simon, kui xi ta 'mi Pedro. ⁶ Kui xi tjña ni'yaha nda Simon xi f'áxi tjabaxín, nda xi tiña andai ntáchak'uun síjña ni'yaha.

⁷ Nk'ie nga ja ngji ntítsje xi tinchjako, as'ai kinchjaha Cornelio jo já musuhu ko j'ájin ajihin já jun xi tjihin nku nda jun xi tjoho Ntíaná. ⁸ Kitsúyaha ngayjee ni xi kamoo, as'ai kits'ínki nanki Jope.

⁹ Nístjin xi ma ndyjuun, nk'ie nga títs'ín niyá jóo ko nga ja tibichú tiña ajin nantio, Pedro ngji nchjako Ntíaná nk'a ni'ya má nga tjña, nkú ra ma nga chuba te jo. ¹⁰ As'ai tu kama bjohó ra ko mjehe kjine ni. Nk'ie nga tí'sechjáhan nichine, kama chjihí nku ni xi nkú joyaha tsa nchini kik'aihi kamaha. ¹¹ Kikie nga tsix'á nk'a ján ko nga nibajen t'anankiu nku ni xi b'a tjín xi nkú joyaha nku najyun tjebe chánka xi jtít'a'yún nga ñjuu nkun. ¹² Tjintuyá ayaha niu ngayje tikjá chu xi b'ema ko xi b'éfe yjoho t'anankiu ko nise xi b'ematjen nk'a ján. ¹³ As'ai kint'é Pedro nku nta xi b'i kitsúhu:

—Pedro, tístintjein. N'ek'iein chu ko chinej.

¹⁴ B'i kitsú Pedro:

—Najmi, Nda Ntia. Ndahachí najmi kjee kjine ni xi tjña nkjúhún kjuatéxumoo nga kama chine, ni xi najmi je nginkun Ntíaná.

¹⁵ As'ai ta kinchja ngáha nto niyá xi ma johó. B'i kitsú:

—Ni xi kits'ín Ntíaná nga ja je nginkun, najmi tu ji 'mihí nga najmi je.

¹⁶ Jan niyá b'a kama, as'ai ngjinji ngáha niu nk'a ján. ¹⁷ Nk'ie nga ta títs'ínkjink'uhun Pedro nkú tsuhu ra ni xi kama chjihí, tu tsichuhú asti ankjuo já xi kits'ín nibá nda Cornelio. Kisakúhu jóo ni'yaha Simon, nda xi f'áxi tjabaxín. ¹⁸ As'ai kingjásjaiya tsa yo tjña Simon xi ta 'mi Pedro.

¹⁹ Nk'ie nga tu nku títs'ínkjink'uhún Pedro ni xi kama chjihí, Espiritu Santo b'i kitsúhu:

—Chase mai. Jan já títangisjaihi. ²⁰ Tístintjein ko titjujein. Najmi tu n'ejó tak'uin nga t'inkoi, at'aha an kats'in nibá jóo.

²¹ As'ai tsitjujen Pedro nga j'aisehe jóo ko b'i kitsúhu:

—An xi tíbinchisjó. ¿Mí xáha xi kj'úáihinu?

²² B'a incha kitsú jóo:

—Nda jun k'aku Cornelio kats'ín nibáni. Benkjún Ntíaná ndo ko naxu ts'ín ni xi ts'ín. Nda ts'ín nchjanímíyaha ra ngayjee xuta judio ndo. Nku ntítsjehe Ntíaná b'a kitsúhu nga kjuáichj'aihi nga k'úin ni'yaha ko nga kuasínñjuhu ni xi k'úihin.

²³ Kits'ínkjáihin Pedro jóo ko yo incha kits'ínkj'a nístjen. Nístjin xi ma ndyjuun ngjiko jóo. Ta ngjiko k'ua já ninku xi tjín nanki Jope. ²⁴ Nístjin xi ma johó tsichu nanki Cesarea. Tikuyá Cornelio ko ta tikuyá xuta xi kits'ínkint'é, kui xi xuta xinkjín ko xuta xi nda nchjako. ²⁵ Nk'ie nga ja tífás'en Pedro ayoo, Cornelio j'ai ts'ínkjáihin ko tsasinkúnch'int'aha nga kits'ínsjoho. ²⁶ Tungá kikjesintjehén ra Pedro ko b'i kitsúhu:

—Tístintjein. Ta xutaná xi nkúhu ji.

²⁷ Tíinchjako ts'ihin nga jas'en ayoo ko kieke nga nkjin xuta kama ñjakú yo. ²⁸ As'ai b'i kitsúhu:

—Jun yo nga nku nda xi ntje judio tjeheñ ra najmi tsjantehe kjuatéxumaha tsa kama ñjako xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra ko tsa kjuas'en ni'yaha. Tunga Ntjanáhá tsakúchjina nga najmi tjihin nga kj'uján xuta, tsa xi je ko xi najmi je xi nkú títsu kjuatéxumani. ²⁹ Kui kjuaha nk'ie nga kichubahanú, najmi jo jan tjihinna nga kjúáisenú. Kui b'a maha, t'inyahanú mí kjuaha nga kichubahanú.

³⁰ As'ai b'i kitsú Cornelio:

—Ma ñju ñistjin, nkú ra ma chuba jan nga ngixuun, ni'yana tíinchjaka Ntjaná. Tu j'ai sinñahá nku nda xi tib'at'ai najyun xi ya. ³¹ Kui xi b'a kitsúna: “Cornelio, Ntjaná tsasínñuju ni xi tsinchihi ko tibe nga tí'baihi xuta x'an ni xi machjéheñ. ³² Kui nga n'ekjihini nanki Jope já xi kuinchjaha ra Simon, kui xi ta 'mi Pedro. Kui xi tjña ni'yaha Simon xi f'áxi tjabaxín, nda xi tiña andai ntáchak'uun síjña ni'yaha.” ³³ Kui nga tjen'yún ngjich'ahána ji, ko nda kuan'ei nga kjúái. Kui kjuaha kabintsubahani ei ngayjei nginkun Ntjaná tu xi k'uasinñuju ri ngayjee én xi kitsúhi Ntjaná nga kuixínyani.

B'i ts'in y'énjimi Pedro éheñ Ntjaná ni'yaha Cornelio

³⁴ As'ai b'i kitsú Pedro nga kik'aha éheñ:

—Mankjinna nd'ai nga kjuaxi kjáihin nga najmi ngabi ts'in Ntjaná ajihin xuta. ³⁵ Ts'ínkjáin níhi tu má xuta naxinantáha ni xi tjín asuntee xi benkjúhun ko xi naxu ts'in nginkun.

³⁶ Ntjaná kits'ínkint'é xuta xi ntje Israel tjeheñ ra én nda tsuhu Jesucristo. Kui xi Nda Ntjaha ngayjee xuta ko kui xi tsjáha xuta kjuajyuhu Ntjaná. ³⁷ Yo én xi kichuba ngayjee ante Judea, b'aha ra ante Galilea nk'ie nga ja kamaha Jua nga tsaténtá ko y'énjimi éheñ Ntjaná. ³⁸ Yo xi nkú ts'in Ntjaná kits'in nibájen Espiritu Santo nga j'aitsejihin ra Jesu, nda xi nibáha nanki Nazaret, ko kitsjáha nga'yún. Kui xi kikjatsú'ba nga kits'in ni xi nda ko kits'ínkikihi ngayjee xi tjíntujihin jánindo. Ntjaná kits'ínxájihin Jesu.

³⁹ Jin kiyai ko bixiyai ngayjee ni xi kits'in Jesu ante Judea ko nanki Jerusalen. Kis'et'a kruu nga kin'ek'ien. ⁴⁰ Tunga Ntjanáhá kits'ínkj'áya ngáha ra ngabayoo ñistjin xi ma jahan ko tsakúchjini. ⁴¹ Najmi ngayjee xuta tsakúchjini yjoho, tu nkuhú jin xi j'ájin tíjunní Ntjaná nga kuixínyai xuta xingisoo. Jin kichineko ko ki'yuko nk'ie nga ja j'áya ngáha ra ngabayoo.

⁴² Y'éxáni nga tjihin nga k'úénjimihi xuta ko kuixínyai nga Ntjaná kitsjá xáha nga kui kuasehe ni xi nda ko ni xi najmi nda kits'in xuta xi tjíntu tik'un ko xi k'ien. ⁴³ Ngayjee já profeta kinchjanijmíyaha Jesu. B'a incha kitsú nga ngat'aha Jesu kama ndyjat'aha ra jéhe ngayjee xuta xi s'ejihin.

B'i ts'in kits'ínkjáihin Espiritu Santo xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra

⁴⁴ Nk'ie nga ta tíinchjaha Pedro, tu nibajennehé ra Espiritu Santo ngayjee xuta xi tíincha basínñuju én xi tíinchja. ⁴⁵ Kama nkjúhun já ninku xi ntje judio tjeheñ ra xi tjenko Pedro nk'ie nga kieke nga Ntjaná kitsjáha Espiritu Santo xuta xi najmi judio. ⁴⁶ At'aha kint'é nga kj'ai kj'ai én kinchja xuta ko nga kits'ínkie yjoho nga Ntjaná xi tjihin kjuachánka. As'ai b'i kitsú Pedro:

⁴⁷ —¿A tjín xi najmi tsjante nga saténtá xuta xu'bi xi ja kuats'ínkjáihin Espiritu Santo xi nkúhu ñá?

⁴⁸ B'a kitsú Pedro nga saténtá xuto at'aha ja kis'ejihin Jesucristo. Ja kamo, tsinchihi Pedro nga k'úejña sa yo.

11

Pedro b'i ts'in kitsúyaha xuta ninku Jerusalen ni xi kama ni'yaha Cornelio

¹ Kint'é já postru ko já nts'eé xi tjin ante Judea nga xuta xi najmi ntje judio tjeheh ra ta kits'inkjáihin éhen Ntíaná. ² Nk'ie nga j'ai ngáha Pedro nanki Jerusalen, y'ésikohó já judio xi tjincha tsu nga tjihin nga n'e ni circuncision xi nkú nga títsu kjuatéxumoo. B'i kik'ihin:

³ —¿Á ji tsitjas'ehenni ni'yaha ko kichinekohoni já xi najmi kin'ehe ra ni circuncision?

⁴ As'ai kik'atuts'ihin Pedro nga kitsúya chich'in ngayjee ni xi kamoó. B'i kitsú:

⁵ —Nk'ie nga tinchjaka Ntíaná nanki Jope, kama chjina nku ni xi nkúhu tsa nchini kik'aina. Kikie nku ni xi b'a tjin xi nkú joyaha nku najyun tjebe chánka xi jtít'a'yún nga ñjuu nkun. Nibajehen nk'a ján ko j'aijén santaha má tíjña. ⁶ Nk'ie nga tsase nda nda mí nihi xi tjinchaha, kikie chu xi b'ema, chu xi tjin ngijñóo, xi b'éfe yjoho t'anankiu ko nise xi b'ematjen nk'a ján.

⁷ As'ai kint'e nku nta xi b'i kitsúna: “Pedro, tísintjein. N'ek'iein chu ko chinei.” ⁸ B'a kixian: “Najmi, Nda Ntia. Ndahachí najmi kjee kjiné ni xi tíjña nkjúhun kjuatéxumoo nga kama chine, ni xi najmi je nginkun Ntíaná.” ⁹ As'ai ta kinchjakohó ngáhana nta xi nibaha nk'a ján niyá xi ma joho. “Ni xi kits'in Ntíaná nga ja je nginkun, najmi tu ji 'mihi nga najmi je nginkun”, kitsúna. ¹⁰ Jan niyá b'a kama, as'ai ngjinji ngáha nk'a ján ngayjee niu.

¹¹ Ta kuihi chubó tsichu ni'ya xi má nga tíjña jan já xi nibaha Cesarea nga j'aikj'ána. ¹² B'a kitsúna Espiritu nga najmi jo jan kamana nga kfínka jóo. Ta ngjikona já nts'eé xi jun xu'bi ko tsitjas'ein ni'yaha ndo. ¹³ As'ai kitsúyani xi nkú ts'in kikie nku ntítse aya ni'yaha nga j'ai sinjñat'aha ko b'a kitsúhu: “N'ekjí naki Jope já xi kuinchjaha Simon, kui xi ta 'mi Pedro. ¹⁴ Kui xi kuinchjakohi. Én xi kuitsuhi, kui xi ts'íink'ankihi ko ngayjee xuta xi ts'i.”

¹⁵ Nk'ie nga kik'atuts'ihin nga kinchja, Espiritu Santo nibajennehe xuta xu'bo xi nkú ts'in nibajennená nga tjuhun. ¹⁶ As'ai j'áitsjenna ni xi kitsúná Nda Ntíaná: “Ntánijua tsaténtáha Jua tunga máha jun, Espiritu Santo saténtáhanu.” ¹⁷ Kui b'a maha, tsa Ntíaná ta títsjáha ra xuta xu'bo ta kui nihi xi kitsjáná xi s'ejinná Nda Ntíaná Jesucristo, ¿yáha an tsa k'uechjáha ra Ntíaná?

¹⁸ Nk'ie nga kint'é jóo ni xi kitsú Pedro, najmi ta ngji kontraha ra. Tu sahá kits'intsjoho Ntíaná. B'i incha kitsú:

—A xúhu ta kohó xuta xi najmi ntje Israel tjeheh ra kitsjáha Ntíaná nga ngjuaikj'áha ra animaha tu xi kama k'úentu tík'un síhin.

B'i kama nga kis'enijmí éhen Ntíaná nanki Antiokia

¹⁹ Nk'ie nga kin'ek'ien Esteban, ta kin'e uncha xuta ninku xi k'oo. Xi kindzjoya incha tsichu santaha ante Fenicia, xjo Chipre ko nanki Antiokia. Tu nkuhú xuta xi ntje judio tjeheh ra y'enijmíhi éhen Ntíaná. ²⁰ Tunga kis'ehé ajihin jóo k'ua já xi nibáha xjo Chipre ko já xi nibáha ante Cirene xi incha tsichu nanki Antiokia ko kinchjako xuta xi najmi ntje judio tjeheh ra, xi nchja én griego. Y'enijmíhi xuto én nda tsuhu Nda Ntíaná Jesu. ²¹ Nga'yúhun Ntíaná tsasinkohó ko nkjin kama xi kis'ejihin ko kits'inkjáihin Nda Ntíaná.

²² As'ai kint'é xuta ninku xi tjin nanki Jerusalen ni xu'bi. Kui nga kits'inkjihi Bernabe nanki Antiokia. ²³ Nk'ie nga tsichu Bernabe yo, kikie xi nkú ts'in Ntíaná títsjáha kjuandaha xuta xi tjin yo ko kama tsjoho. B'a kitsúhu ngayjee xuta nga ngayjehe k'un kas'ejin tehentehe Ntíaná. ²⁴ B'a ts'in kinchja Bernabe at'aha nda animaha. Kitsejihin ra Espiritu Santo ko 'yún s'ejihin Ntíaná. Nkjin nkjún sa xuta kis'ejihin Nda Ntíaná yo.

²⁵ As'ai ngji Bernabe nanki Tarso nga ngjingsjái Saulo. ²⁶ Nk'ie nga kisakúhu, j'aiko Antiokia. Yo y'entujihin xuta ninku nku nú tjihin ko incha tsakúyaha nkjin nkjún xuta. Xuta ni'yakuyáha Jesu xi kis'e Antiokia, kui xi tjun kik'in xuta cristiano.

²⁷ As'ai tsitju nanki Jerusalen k'ua já profeta nga ngji nanki Antiokia. ²⁸ Nku ndo xi 'mi Agabo tsasinjña nk'ie nga Espiritu kits'inkinchjaha ko kitsúya nga kjintía s'e ngayjee asuntee. B'a kama nk'ie nga tjihin xá nda tíjñun Roma xi 'mi Claudio.

²⁹ Nk'ie nga kiyaha nga b'a kama, as'ai y'éndako xinkjín xuta ni'yakuyáha Jesu xi tjin nanki Antiokia xi má nga tsjá nga nkúnkú ni xi tjihin xi nkú ts'in behe k'un, tu xi kuasinkoho já nts'eé xi tjin ante Judea. ³⁰ B'a incha kits'in ko kits'ínki Bernabe ko Saulo nga kui xi ts'ínkjas'ehe toon chje jácháha xuta ninku.

12

B'i ts'in kin'ek'ien Santiago ko b'i ts'in kin'ekjas'en nubayá Pedro

¹ Kui nistjin xu'bo nda rei Herode Agripa jakj'ánijé k'ua xuta ninku tu xi kits'in'uhun ra. ² B'a kitsú nga kicha n'ek'iehe Santiago nda nts'e Jua. ³ Nk'ie nga kieke nga tsjo kamaha já judio ni xi kits'in, ta jakj'ánijé Pedro. S'i Pascua b'a kamo, nistjin nga chine ninkuan xi najmi tjihin na'yu san.

⁴ Nk'ie nga jakj'ánijé Pedro, kits'ínkjas'en nubayá má nga ñju tjihin kits'ínk'a xinkjín já jun xi kúntaha. At'aha mjehe Herode ts'ínkokjua Pedro nginkun xuta nk'ie nga kj'ua s'iu. ⁵ Kui nga kichunntaha Pedro nga kjiyaha nubayóo, tunga 'yuhún kinchjako Ntíaná xuta ninku nga t'bankintjái Pedro.

B'i ts'in tsitju nubayóo Pedro

⁶ Ni xi kama nku nistjen kintehe ni nga ts'ínkokjua Herode Pedro nginkun xuta, kjife Pedro nga kjiñaya masehen jo já jun. Jo n'úkicha t'j'jáha. Ko kj'ai já jun xi t'íncha kunntá ankjua nubayóo. ⁷ As'ai tu nkuhú ntítsjehe Ntíaná j'ai sinjña yo ko kama ndzjen aya nubayóo. Kits'ínko tjiaha Pedro nga kits'ínkj'áha ko b'i kitsúhu:

—Kitsa t'isintjein.

As'ai tsixuntu n'úkicha xi t'j'já ntsja Pedro. ⁸ B'i kitsú ya ntítsjee:

—T'e'yúnkjái tjabaxín ndayáhi ko t'jayai tjabaxín ntéhi.

As'ai b'a kits'in Pedro. B'i kitsú yaha:

—Tjasuntjai najyun ndjuhí ko tsjénkiní.

⁹ As'ai kitsjennkíhi Pedro ntítsjee nga ndaha najmi be tsa kjuaxi a ra najmi kjuaxi ni xi t'its'in ntítsjee. B'a kamaha xi nkúhu tsa chini t'baihi. ¹⁰ Incha j'a má t'jintu já jun xi tjun t'íncha kunntá yo ko ta j'a xi ma johu. Incha tsichu ankjua kicha xi tjen niyáté xi fi ajin nantjo. Tsix'á suba ankjuo. Nk'ie nga incha tsitju ko j'a nku niyáté t'ihin, tjen'yún kindyjahá ntítsjee nga ngji t'axíhin Pedro.

¹¹ As'ai kamankjihin Pedro xi nkúhu tsa j'a ngáha ra ko b'a kitsú:

—Kjuaxi nga Ntíaná kuats'in nibá ntítsjee. K'uakasje'ana aya ntsja Herode Agripa ko ngayjee ni xi t'kuyáha xuta judio.

¹² Nk'ie nga ja kamankjihin ni xi kamo, as'ai ngji ni'yaha Maria naaha Jua xi ta 'mi ya Marco, má kama ñjakú nkjin xuta nga t'inchjako Ntíaná. ¹³ Kits'ínkjane Pedro ankjuo ko takjín xi 'mi Rode j'aisehe. ¹⁴ Nk'ie nga kint'é takjún ntaha Pedro, 'yún kama tsjoho ko tsangatsanka nga ngji tsúyaha xuta xingisoo nga asti ankjuo síjña Pedro. Ta ndaha najmi kikjex'á ankjuo.

¹⁵ —¿A tíma luku ní? —kik'ihin.

Tunga b'ahá kitsú takjún nga kjuaxi niu.

—Kutsa ntítsjee ní Pedro niu —kitsú jóo.

¹⁶ Máha Pedro, tu nku t'its'ínkjanehé ankjuo. Nk'ie nga kikjex'á ankjuo jóo ko kieke nga Pedro niu, tu ni xí kitsankjühún. ¹⁷ Tunga kits'ínk'ajnihí ntsja Pedro nga b'a kitsú nga najmi kuinchja jóo. Kitsúyaha xi nkú ts'in Ntíaná kik'onsjehe aya nubayóo ko b'a kitsúhu jóo:

—T'inyohoo Santiago ko já nts'eé ni xi kamo.

As'ai tsitju nga ngji t'axín.

¹⁸ Nk'ie nga kama seen, ndaha najmi be nkú ts'ín já juun, at'aha najmi be má kafíhi Pedro. ¹⁹ Kitsjá kju Herode Antipa nga kuinchísjai, tunga najmi kisakúhu ra. Kui nga

kits'ínkokjuaha já jun xi tíncha kunntá nubayóo ko b'a kitsú nga n'ek'ien. Kui nistjiun tsitju Herode Agripa ante Judea nga ngjik'iejña nanki Cesarea.

B'i ts'in k'ien Herode Agripa

²⁰ Herode Agripa tíñachánko xuta nanki Tiro ko xuta nanki Sidon. As'ai nkuhú kits'in yjoho xuta xu'bo nga j'aisehe Herode. Títjun nda kinchjako nda Blasto, kui xi nku nda k'aku ajihin já xi ts'inxát'aha nda rei. Askahan kinchjako nda rei nga tsankihí kjuajyu, at'aha xuta nankihí jóo nankihí nda rei b'atse nichine.

²¹ Nistjin xi kitsú Herode nga kúinchjaníjmíko jóo, kingja najyun tsjo tjihin ko y'ejña ante má nga ts'in kjuá ko kinchjaya. ²² As'ai b'i kitsú xuta nga incha kikjintáya:

—Najmi nda xi tinchjai. Ntiahá niu.

²³ Ta kuihi chubo nku ntítsjehe Ntíaná kitsjá ch'ihin Herode, at'aha najmi tjun y'ejña Ntíaná tsa kits'ínkie yjoho nga Ntíanáhá xi chánka. Chjuntu kikjinehe ko k'ien.

²⁴ Tunga ngjindjuhú éhen Ntíaná ko kis'eníjmí tu má xi tjehe ni. ²⁵ Bernabe ko Saulo, nk'ie nga kama ndjuúhu xá xi kik'aihi nanki Jerusalen, kik'óya ngáha nga ngjiko Jua xi ta 'mi Marco.

13

B'i ts'in kik'ai xaha Bernabe ko Saulo

¹ Ajihin xuta nínku nanki Antiokia y'entu Bernabe, Simon xi ta 'mi Nda Jma, Lucio xi nibáha ante Cirene, Manaen xi kama cháko Herode Antipa xi tsatéxuma ante Galilea, ko Saulo. Kui jái xi já profeta ko já maestru. ² Nk'ie nga kama ñjakú nga tíncha ts'intsjoho Ntíaná ko nga tjintu kjintía, as'ai Espiritu Santo b'i kitsúhu:

—N'e t'axinnú Bernabe ko Saulo tu xi ts'ihin xá xi tsjaha.

³ Y'entu kjintía xuta nínku, kinchjako Ntíaná ko kingjénne ntsja Bernabe ko Saulo. As'ai kits'ínkji.

B'i ts'in y'éníjmí éhen Ntíaná Saulo ko Bernabe xjo Chipre

⁴ Kui b'a maha, nk'ie nga kits'ínkijihí ra Espiritu Santo jóo, incha ngji nanki Seleucia ko yo jas'en nku tsutsu xi ngjikoho xjo Chipre. ⁵ Nk'ie nga tsichu nanki Salamina, y'éníjmí éhen Ntíaná ni'ya sinagogaha xuta judio xi tjin yo. Ta incha tjenko ya Jua nga tibasinkoho.

⁶ As'ai incha j'atikjá ngayjee xjo Chipre ko tsichu nanki Pafó. Yo kisatéjin nku ndatj'e judio xi 'mi Barjesu. Nku nda profeta kits'in ma yjoho ⁷ ko tjenko nda títjuhun Chipre. Nku nda kitikjua xi 'mi Sergio Paulo nda títjuun. As'ai kinchjaha Bernabe ko Saulo, at'aha mjehe kuasínñjhu éhen Ntíaná. ⁸ Tunga ndatj'ee, xi ta Elimá 'mi ya nga én griego, ngji kontraha Bernabe ko Saulo. Y'éch'oho nda títjuun tu xi najmi s'ejihin ra yáha Jesu.

⁹ As'ai j'aitsejihin ra Espiritu Santo Saulo, xi ta 'mi ya Pablo. Tsase'a ndatj'ee ¹⁰ ko b'i kitsú:

—Ji xi tu nku ch'anachahá ri xuta ko 'yún ch'onk'uin! Ji xi ntíhi ndanindoo, at'aha b'a t'n'ei xi nkú ts'in! Ji xi tinchun kontraihi ngayjee ni xi naxu nginkun Ntíaná! ¿A tu nku n'etsitinní ni xi nda tjihin Ntíaná? ¹¹ Nd'ai ngjuai kontrahi nga'yúhun Ntíaná. Kama kai. Chuba nistjin najmi ta chahani ts'íu.

Ta kuihi chubo tjen'yún najmi ta kama chjihí ra ndatj'ee. Kama jyuhun ko chuba kikjatsú'bahá nga tsangisjai nku xi kjébénkihi. ¹² Nk'ie nga kieke nda títjuun ni xi kamoó, kama nkjühun ni xi tsakúya Pablo nga yáha Nda Ntíaná Jesu ko kis'ejihin Jesu.

B'i ts'in y'éníjmí Pablo éhen Ntíaná ante Pisidia

¹³ As'ai Pablo ko já xi tjenko jas'en nku tsutsu. Tsitju nanki Pafó ko tsichu Perge, nanki xi tíñajihin ante Panfilia. Yo y'ejña Jua jóo ko kik'óya ngáha nanki Jerusalen. ¹⁴ Pablo ko já xingisoo tsitju nanki Perge ko ngji nanki Antiokia, nanki xi tíñajihin ante Pisidia. Nku xuatú jas'en ni'ya sinagoga xi síjña yo ko y'entu. ¹⁵ Nk'ie nga kin'eya xujun kjuatéxumoo ko xujun já profeta, b'i kitsú já k'akuhu xuta ni'ya sinagoga nga kinchja:

—Jun já nts'e, tsa tjínnuú éen xi k'úeníjmíhuu xuta, chubo nd'ai.

¹⁶ As'ai tsisintjen Pablo. Kingjénnk'a ntsja tu xi kuasínñjuhu xuta ko b'i kitsú:

—Jun xi ntje Israel tjeheñnuu ko jun xi najmi ntje Israel tjeheñnuu xi yankjún Ntjaná, tasinñjunú. ¹⁷ Ntiaha xuta Israel, kui xi j'ájihin ntje cháná ko nku naxinantá chánka kits'in ma nk'ie nga tjintu sa ante Egipto, má nga y'entut'a x'an. Askahan nga'yuhun kik'onsjekoho ntje cháná ante Egipto. ¹⁸ Kits'intsentaha ante kixiu nkú ra ma yachán nú. ¹⁹ Kits'ínkje yatu nanki i xi tjín ante Canaan ko kitsjáha ntje cháná antehé tu xi kama ts'ehe.

²⁰ Askahan, nkú ra ma tsa ñju unchan ko cháte nú, Ntjaná kitsjá xaha já jue tu xi kuatéxumaha ra naxinantána santaha nga tsichu nistjihin nda profeta Samuel. ²¹ As'ai tsanki naxinantána nga nku nda rej kuatéxumaha. B'a ts'in Ntjaná kitsjáha ra nku nda rej. Yachán nú tjihin tsatéxuma Saul xi ntíhi Cis xi y'aha ra ntjehe Benjamin.

²² Askahan Ntjaná kikje'áha xoo Saul ko David kits'in ma nda reihí xuta. Kitsúya Ntjaná yaha David: “Kuasakúna David ntíhi Isai. Kui xi nku nda xi tsjo maha animana, xi ts'íntjusunyje xi nkú nga ts'in mjena.” ²³ Ntjehe David nibaha nda xi kitsúya tíjtjun Ntjaná nga ts'ín nibásehe xuta Israel tu xi ts'ínk'ankihi. Kui ndo xi Jesu.

²⁴ Kintehe ni nga j'ai Jesu, Jua y'énijmíhi ngayjee xuta Israel. B'a kitsúhu nga tjihin nga ngjuaikj'áha ra animaha ko saténtá. ²⁵ Nk'ie nga ja tibichúket'a xaha Jua, b'a kitsú: “¿Yá xi tibixiún nga an? Najmi an nda xi tichuyóho. Askahan nibá nku xi 'yún nk'a tje sa nga an, nga santaha najmi an tsuhuna tsa an kjendáya n'úhu ntéhe.”

²⁶ Jun já nts'e, jun xi ntjehe Abraham ko jun xi najmi Israel tjeheñnuu xi yankjún Ntjaná, ñá kin'e nibána éen xu'bi xi ts'ínk'ankiná. ²⁷ At'aha xuta Jerusalem ko já tjíxaha najmi kamankjihin yaha Jesu ko ta ndaha ni xi tjít'a xujuhun já profeta xi n'eya xki xuatu. Incha kitsú nga ngabaya tjehe ra Jesu. B'a ts'in incha kits'íntjusuhun ni xi y'ét'a já profeta. ²⁸ Ndaha tsa najmi kisakújihin mí kjuaha nga kama n'ek'iehen, tunga tsinchihí ra Pilato nga n'ek'ien Jesu.

²⁹ Nk'ie nga ja kits'íntjusun jóo ngayjee ni xi tjít'a xujun éhen Ntjaná má nga tinchjanijmíyaha Jesu, as'ai kikjejent'a kruu ko kingjányaji. ³⁰ Tunga Ntjaná kits'ínkj'áya ngaha ra ngabayoo. ³¹ Jesu nkjin nistjin tsakúchjihí yjoho já xi tsitjukoho ante Galilea nga ngjikoho nanki Jerusalem. Nd'ai kui já xu'bo xi tíncha tsuyaha xuta ni xi incha kikie.

³² Jin ta tibixínyai éen nda tsu xu'bi xi tinchja ni xi Ntjaná kitsúya tíjtuhun ntje cháná nga tsjáha. ³³ Kui niu xi ja kits'íntjusun Ntjaná ngandaná ñá xi y'ahaná ntjehe ntje cháná, nk'ie nga kits'ínkj'áiyaha Jesu ngabayoo. Xi nkú ts'in tjít'a xujun salmo xki jo: “Ji xi Ntina, an xi tsichu ma Na'mihí.” ³⁴ Ntjaná kits'ínkj'áiyaha ngaha ra Jesu ngabayoo tu xi najmi ta kuatsúhun yjonintehe. At'aha b'a kitsú: “Tsjanuu kjuandana xi kixihin David.”

³⁵ Kui nga b'a ta ts'in tjít'a yaha kj'ai salmo: “Najmi k'uaíntei nga kuatsún yjonintehe nda xi ts'i.” ³⁶ David, nistjin nga y'ejña kits'in ni xi mjehe Ntjaná, as'ai k'ien. Kama ñjakúko xi chaha ko jentu yjonintehe. ³⁷ Tunga máha nda xi Ntjaná kits'ínkj'áiyaha ngaha ra ngabayoo, kui xi najmi jentu yjonintehe.

³⁸ Kui b'a maha, jun já nts'e, tjihin nga chahanu ni xu'bi. Jesu kits'in nga kama ndyjat'aha xuta jéhe. Kui nihi xi t'b'enijmí nd'ai. ³⁹ Kjuatéxumaha Moise najmi kamaha kits'in ndáinuú ngayjee jé xi tjínnuú nginkun Ntjaná, tunga Jesu ts'in ndáihí jéhe ngayjee xuta xi s'ejihin.

⁴⁰ Kui nga chúhun ruu yjonuu nga najmi tu jun nibanenuu ni xi y'ét'a já profeta. At'aha b'i ts'in tjít'a xujun éhen Ntjaná:

⁴¹ Chasoo, jun xi chajnucho xuta xingisoo,
katuma nkjúnnuu ko kandyjajihínsón.

At'aha an ts'ian nku ni nistjin nga tintsuúoo,
nku ni xi najmi s'ejinnuu ndaha tsa tjín xi kuitsuyanuu.

⁴² As'ai tsitju ni'ya sinagoga Pablo ko já xi tjenko. Xuta xi tjin yo incha tsanki nga k'úinya saha ni xu'bi xuatu xinkuu. ⁴³ Nk'ie nga tsitju xuto, nkjin xuta judio ko xi najmi judio xi benkjún Ntíaná kitsjennkíhi Pablo ko Bernabe. Kui b'a kitsúhu xuto nga tjihin nga k'úéntujín kjuandaha Ntíaná.

⁴⁴ Xuatu xinkuu xi mjehé kama ñjakúyjee xuta xi tjin yo tu xi kuasínñjuhu ra éhen Ntíaná. ⁴⁵ Tunga nk'ie nga incha kieke já judio xuta nkjiun, 'yún kama nchini. Ngji kontraha ni xi tib'énjímí Pablo ko ch'on kitsúhu. ⁴⁶ As'ai 'yún ndjá kinchja sa Pablo ko Bernabe. B'i incha kitsú:

—Kamachjéhen nk'ie nga jun títjun kis'enjímínuu éhen Ntíaná, tunga najmi t'n'ekjáihín ruu éen. B'a ts'ín tibakuchjihinu nga najmi t'jehennuu nga kuintsuba t'ik'un síun. Kui kjuaha nga tu saha xuta xi tjin asuntee kuankín'ienjímíhi ri nd'ai. ⁴⁷ At'aha b'i kitsúni Ntíaná nga y'éxáni:

Ji xi nkú joyaha nku nd'í
xi tsjaha xuta xi tjin asuntee,
tu xi k'úinkohoni én xi ts'ínk'ankíhi xuta
santaha má fekuhu asuntee.

⁴⁸ Nk'ie nga kint'é én xu'bi xuta xi najmi ntje judio t'jehen ra, kama tsjoho ko b'a incha kitsú nga tjihin kjuachánka éhen Ntíaná. Kis'ejihín ni xi y'énjímí Pablo ngayjee xuta xi ja j'ájin Ntíaná nga tjihin nga k'úéntu t'ik'un sín.

⁴⁹ Ngjindju éhen Ntíaná nga kis'enjímí ngayjee ante xu'bo. ⁵⁰ Tunga já judiohó tsinchá'a jminchjín xi benkjún Ntíaná ko xi nda behe xuta, ko ta tsinchá'a já k'akuhu nankiu xi má nga tsinchákjahan. Kitsjennkí unkie Pablo ko Bernabe ko kik'onsje nankíhi.

⁵¹ As'ai y'étsujne ndyjo tsuku Pablo ko Bernabe tu xi tsakúchjiji nga najmi kui xi tjihin jé. As'ai incha ngji nanki Iconio. ⁵² Xuta xi yjankíhi Jesu xi y'entu Antiokia, nanki xi tijnajihin Panfilia, kis'e nkjúhun kjuatsjo ko kitsejihín ra Espiritu Santo.

14

B'i ts'ín ja ma kis'ehé ra ndjio Pablo ko Bernabe nanki Iconio

¹ Nk'ie nga jas'en Pablo ko Bernabe ni'ya sinagogaha xuta judio xi tjin nanki Iconio, incha y'énjímí éhen Ntíaná nga ixí nkjihín xuta judio ko xi najmi judio kis'ejihín ni xi t'íncha b'énjímí. ² Tunga já judio xi najmi s'ejihín yáha Jesu tsinchákjahan xuta xi najmi judio xi má nga ch'on ts'ín kuasehe já nts'eé.

³ Nkjin nistjin ts'andayaha Pablo ko Bernabe yo. Incha behe k'un nga Nda Ntíaná Jesu t'basinkoho ko ndjá kinchjanijmíyaha kjuandaha Nda Ntíaná. Kin'echjén jóo nga kits'ín kjuankjún ko kama ni xi tsakúchjiji nga kjuaxi én xi tinchja.

⁴ As'ai tsakjánya yjoho xuta nantio. Tjin xi kamako xuta judio ko tjin xi kamako já postru. ⁵ Já nankiu ko já judio y'éndako já t'ixóo tu xi ts'íin'uhun ra ko k'uéhe ra ndjio já postru. ⁶ Nk'ie nga kint'é já postru niu, Litra ko Derbe incha tsanka, nanki xi t'jintujihin ante Licaonia. Ko ngji ya ante xi t'indai yo ⁷ má nga ta incha y'énjímí én nda tsuhu Jesu.

B'i kama nanki Litra nk'ie nga ntia t'n'e ma Pablo ko Bernabe

⁸ Litra y'ejña nku nda nima xi tu b'a ts'ín najmi mahá fi nkúhu nga kitsin. Kui xi y'ejña ⁹ nga tsasínñjuhu ni xi tinchja Pablo. As'ai Pablo tsase'a ndo ko kieke nga s'ejihín xi má nga kamanda. ¹⁰ As'ai b'i kitsúhu nga 'yún kinchja:

—Tisijnña kixi.

As'ai ixí kikjennk'áhá ndo ko kikjatsú'ba. ¹¹ Nk'ie nga kieke xuto ni xi kits'ín Pablo, b'i incha kitsú nga incha kikjintáya nga én Licaonia:

—Ja kaf'aijénjinná jo ntia. Yjonintehe xuta incha kab'a.

¹² B'a incha kitsú nga Bernabe xi ntia Zeus ko nga Pablo xi ntia Hermes, at'aha Pablo xi tinchja. ¹³ As'ai nda na'mi xi ts'inxaha ntia Zeus j'aiko turu ko naxú tsjo k'un ankjuaha nankiu, má nga síña ninkuhu ntia Zeus. Nda na'miu ko xuta nantio incha mjehe tsjaha chje já postru. ¹⁴ Tunga nk'ie nga kamankjihin Bernabe ko Pablo ni xi tímoo, kikjentiyajen najyuhun ko kitsa ngijihin xuta nantio nga incha kikjintáya nga ¹⁵ b'i incha kitsú:

—Jun já, ¿á b'a t'n'ehenu? Ta xuta ní xi nkúhu jun. Tíb'enijmí ajinnuu nga t'ihin nga k'úentu ni xu'bi xi najmi chumi ni chjhi ra ko n'ekjóhon Ntia xi tíña t'ik'un. Kui xi kits'innda nk'a ján, t'anankiu, ntáchak'uun ko ngayjee ni xi t'ihin. ¹⁶ Nistjin nk'ie kitsjante Ntiana nga xuta xi t'jin asuntee ts'ín sin chá xi be. ¹⁷ Tunga tu nkú kitsjaha ra xuta ni xi nda tu xi tsakúchjhi yjoho. At'aha kui xi ts'in nibána ts'í ko tsjáná chan xi nda. Tsjáná nichine ko ts'intsehe animaná kjuatsjo.

¹⁸ B'a kitsú Pablo ko Bernabe. As'ai tu ni xi kis'enkihí ra kjuanima nga k'uéch'oho xuta ngat'aha chje xi mjehe tsjá.

¹⁹ As'ai já judio xi nibaha nanki Antiokia ko nanki Iconio j'ainchá'a xuta nkjiun. Incha y'éhe ndjio Pablo ko kikjebéfehe natsin nantio. Ja ka'me incha kitsú. ²⁰ Tunga nk'iehé nga kama ñjakúndaihi Pablo xuta xi yjankihi Jesu, tsisintjen Pablo ko jas'en ajin nantio. Nistjin xi ma ndyjuun ngjiko Bernabe nanki Derbe.

²¹ Y'énimí Pablo ko Bernabe én nda tsuhu Jesu nanki Derbe ko nkjin nkjún xuta xi t'jin yo kitsjennkíhi Jesu. As'ai kik'óya ngáha jóo nanki Listra, Iconio ko Antiokia. ²² Nk'ie nga incha j'a yo, b'a incha kitsúhu xuta ni'yakuyóo nga t'ihin nga k'úentujin tehente ni xi s'ejihin. B'i kitsú yaha:

—Nkjin t'ikjá kjuanima bitjajiáán tu xi bitjas'enjihinná nga Ntiana xi batéxumaná.

²³ Xki ninku xi t'jin nanki xu'bo incha kinchjako Ntiana ko y'entu kjintía, as'ai y'ét'a xá já xi kuasehe ninku. Kits'inkjas'en jóo aya ntsja Ntiana at'aha kis'ejihin Ntiana.

B'i ts'in incha j'ai ngáha Pablo ko Bernabe nanki Antiokia xi t'ijnajihin ante Siria

²⁴ As'ai incha j'a Pablo ko Bernabe nanki xi t'jin ante Pisidia ko incha j'ai ante Panfilia. ²⁵ Nk'ie nga ja y'énimí éhen Ntiana nanki Perge, incha ngji nanki Atalia. ²⁶ Yo jas'en nku tsutsu xi ngjiko nanki Antiokia, yo má nga kin'ekjas'en aya ntsja Ntiana nga tjuhun ni tu xi kuasinkoho ra xá xi ts'ín. J'ai yo at'aha ja kama ndjuú xóo.

²⁷ Nk'ie nga j'ai nanki Antiokia, kinchja ñjakúhu xuta ninku ko kitsúyaha ngayjee ni xi kits'inkoho Ntiana ko xi nkú ts'in Ntiana kitsjantehe xuta xi najmi ntje judio t'jehen ra xi má nga ko kui s'ejihin éhen Ntiana. ²⁸ Nkjin nistjin ts'andayaha Pablo ko Bernabe yo nga y'entujihin xuta xi yjankihi Jesu.

15

B'i ts'in y'enda já postru ko jácháha ninku kjuasti xi tjun kisakú

¹ As'ai tsichu nanki Antiokia k'ua já xi nibaha ante Judea. Kui xi b'i ts'in tsakúyaha xuta ninku:

—Tsa najmi n'enu ni circumcision xi nkú ts'in tíña sin chá xi y'ét'aná Moise, najmi kama k'uanriu.

² Kui nga Pablo ko Bernabe y'ésikoho jóo. 'Yún kinchjanijmíyakoho jóo niu. Kui nga b'a ts'in incha y'endakoho xinkjin xuta ninku nga Pablo ko Bernabe ko k'ua já ninku nanki Antiokia incha ngjai nanki Jerusalem xi má nga kinchjanijmíyakoho já postru ko jácháha ninku nanki Jerusalem kjuasti xu'bi.

³ As'ai tsitju já xi kits'inkji xuta ninku. Incha j'a ante Fenicia ko ante Samaria nga t'inja tsuya xi nkú ts'in kits'ink'óntjaiya yjoho ko kis'ejihin Ntiana xuta xi najmi ntje judio t'jehen ra. Ngayjee já nts'eé tu xi tsjohó kamaha nga kint'é én xu'bi.

⁴ Nk'ie nga incha j'ai nanki Jerusalen, xuta ninku, já postru ko jácháha ninku kits'ínkjáihin. As'ai kitsúya jóo ngayjee ni xi kits'ínkoho Ntíaná. ⁵ Tunga tsisintjehén k'ua já fariseo xi ja kis'ejihin Jesu ko b'i incha kitsú:

—Xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra tjihin nga n'ehe ni circuncision ko tjihin nga s'enijmíhi nga ts'íntjusun kjuatéxumaha Moise.

⁶ As'ai kama ñjakú já postru ko jácháha ninku nga kinchjanijmíyakoho xinkjín ni xu'bi. ⁷ Nk'ie nga ja 'yún tse kinchjanijmíyaha niu, as'ai tsisintjen Pedro ko b'i kitsú:

—Jun já nts'e, ja yo nga nd'ai j'ájihinna Ntíaná ajinnuu xi má nga an xínyaha xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra én nda tsuhu Jesu tu xi s'ejihin ra. ⁸ Ntíaná be animaha ngayjee xuta ko kui tsakúchji nga ta kits'ínkjáihin xuta xu'bo nk'ie nga kitsjáha Espiritu Santo xi nkú ts'ín kitsjáná. ⁹ Najmi ngabi kits'ín Ntíaná ajihin xuta xu'bo ko ajinná. Tu sahá ta kits'ín je animaha tu ngat'aha nga kis'ejihin Jesu.

¹⁰ 'Kui b'a maha nd'ai, ¿á tbankín kontraña ruu Ntíaná nga mjehenuu n'ek'anjihinu xuta xi s'ejihin ra Jesu ch'á xi najmi tsichukjuaha ra ntje cháná ko xi ta ndaha ñá najmi chukjuaná nga ch'anjiá? ¹¹ S'ejin níná nga k'uankiá tu ngat'aha kjuandaha Nda Ntíaná Jesu xi nkú ko ta ts'ín k'uanki xuta xu'bo.

¹² As'ai kindyjanta ngayjee xuta ko tsasínñjuhu ni xi kitsú Bernabe ko Pablo, xi nkú ts'ín Ntíaná kitsjáha nga'yún nga kits'ín ajihin xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra kjuankjún ko ni xi tsakúchji kjuachánkahá Ntíaná. ¹³ Nk'ie nga ja kamaha nga incha kinchja Bernabe ko Pablo, b'i kitsú Santiago nga kinchja:

—Jun já nts'e, tsinñjunú. ¹⁴ Ja kuatsúyaná Simon xi nkú ts'ín Ntíaná kik'atuts'ihin ra nga kama nimaha xuta xi najmi ntje Israel tjeheñ ra ko j'ájin ajihin xuta xu'bo nku naxinantá xi ta kama ts'e. ¹⁵ Ta kui nij xi kitsú já profeta má nga b'i ts'ín y'ét'a:

¹⁶ Askahan kjuái ngáhana

ko ts'inndáya ngáhana ni'yaha David xi ja tsijneya.

Ts'inndáya ni xi tsatsuun ko kjesintjen ngáhana,

¹⁷ tu xi xuta xingisoo kuangisjaihina,

ngayjee xuta xi j'ajían.

¹⁸ B'a kitsú Ntíaná, kui xi y'éjña chji ni xu'bi

santaha nkúhu nú chá ján.

¹⁹ 'Kui nga b'a tíxihinna nga najmi tu nchjá n'ehe raá éen xuta xi najmi ntje Israel tjeheñ ra xi s'ejihin Ntíaná. ²⁰ Tu sahá n'ekj'ihí xujun nga b'a k'úhín nga najmi tu kjine nichine xi chje kik'aihi ra ntia xi ts'ínnda xuta, nga najmi tu katjantuko jminchín nga najmi kjee bixan, nga najmi kjine yjoho chu xi nubantu, ko nga najmi kjine jní. ²¹ At'aha santaha nkúhu nk'ie tjin xi b'énjmi kjuatéxumaha Moise xki nanki nk'ie nga n'eya kjuatéxumoo xki xuatu ni'ya sinagoga.

B'i tsu xujun xi kits'ínkji já postru ko jácháha ninku Jerusalen

²² As'ai y'éndako xinkjín já postru ko jácháha ninku ko ngayjee xuta ninku nga kj'ujin já xi ts'ínkjiko Pablo ko Bernabe nanki Antiokia. Y'ét'a xá Judá xi ta 'mi Barsaba ko Silá. Já k'aku ajihin já nts'eé já xu'bi. ²³ B'i tsu xujun xi kamanda:

“Jin, já postru ko jácháha ninku Jerusalen, tín'ekj'ihí kjuasuniña já nts'eé xi najmi ntje judio tjeheñ ra xi tjintu nanki Antiokia ko nanki xi tjintujín ante Siria ko ante Silicia.

²⁴ 'Kinu'yái nga tjin k'ua já xi ei tsitjujihinni, já xi najmi jin y'exái. Kits'ín ntjinuu ni xi tsakúya jóo ko kits'ínndyjajinnuu xi nkú ts'ín s'ejinnuu. ²⁵ Kui nga tjínkuhuni nga y'ét'a xái já xi tín'ekj'iko Bernabe ko Pablo. Kui xi tjoní ²⁶ ko kui xi ja kitsjáha yjoho nga tsa kuayá ngat'aha Nda Ntíaná Jesucristo. ²⁷ Tín'ekj'í Judá ko Silá, kui xi kuinchjakonuu nga kuitsuyanuu ni xi y'endai.

²⁸ 'At'aha Espiritu Santo ko jin b'a mani nga nda tjin nga tu nkuhú ch'á xu'bi xi n'ek'anjihi, xi tjihin nga n'etjusun. ²⁹ Najmi tu chino nichine xi chje kik'aihi ra ntia

xi ts'innda xuta, ta ndaha jni, ta ndaha yjoho chu xi kinubantu, ko najmi tu suntuko jminchjin nga najmi kjee bixon. Tsa k'úentu t'axiún ni xu'bi, nda n'oo. Nda kat'enuu.”

³⁰ As'ai incha ngji já xi kis'et'a xoo ko incha tsichu nanki Antiokia. Yo kinchja njakúhu ngayjee xuta ninku ko kits'inkjas'eheh xujun. ³¹ Nk'ie nga kits'inyaha xujun xuta ninku, tsjo incha kamaha at'aha kichjuxihin ni xi títs'in ntjiji. ³² Juda ko Sila xi ta já profeta tse kinchjanijmiko xuta ninku. B'a ts'in kisakú nga'yúhun ra já nts'eé ko ndjá tsinchajin ni xi kis'ejihin.

³³ Já xi incha tsichu nanki Antiokia ts'andaya jaha yo, as'ai incha kik'óya ngáha nanki Jerusalem. Nda ts'in incha kits'inkjiji já nts'eé. ³⁴ Tunga y'ejñahá Sila yo. ³⁵ Pablo ko Bernabe ta y'entu Antiokia nga tsakúya éhen Ntjaná ko y'énijmí én nda tsuhu Jesucristo. Nkjin já nts'eé xi b'a ta incha kits'in.

B'i ts'in incha kits'in ngabihí xinkjín Pablo ko Bernabe

³⁶ J'a nistjijun, as'ai Pablo b'i kitsúhu Bernabe:

—Tankihintsubek'áán já nts'eé xi tjintu má nga y'enijmíáá én nda tsuhu Nda Ntjaná tu xi chahaná nkú ts'in tjintu.

³⁷ Mjehe Bernabe nga ngjuaiko Jua xi ta 'mi ya Marco. ³⁸ Tunga b'ahá kitsú Pablo nga najmi nda tjín tsa ngjuaiko nda xi kits'in nga maha ante Panfilia, nda xi najmi kits'indjuúkohó xáha nga tjuhun. ³⁹ Kits'in ngabihí xinkjín, at'aha kits'instiko. Kui nga Bernabe ngjikoho Marco xjo Chipre. Niyá ntá incha kits'in. ⁴⁰ Máha Pablo, Sila ngjiko. Incha tsitju nk'ie nga já nts'eé kits'inkjas'eheh aya ntsja Ntjaná. ⁴¹ As'ai incha j'a ante Siria ko ante Cilicia. Kitsjáha nga'yúhun xuta ninku xi tjín yo.

16

B'i ts'in kitsjennkíhi Timoteo Pablo

¹ As'ai tsichu Pablo nanki Derbe ko nanki Listra. Yo kisakúhu nku nda xi tjenki Jesucristo xi 'mi Timoteo. Naaha Timoteo ntje judio tjeheh ra ko s'ejihin Ntjaná, tunga nda griegohó na'mihí. ² Já nts'eé xi tjintu Listra ko Iconio nda ts'in incha kinchjanijmíyaha Timoteo. ³ As'ai b'a kitsú Pablo nga Timoteo tsjénkohó ko kits'ihin ni circuncision, tu xi najmi ch'on kamaha ra xuta judio xi tjintu ante xu'bo. At'aha ngayjee xuta be nga ntje griego tjeheh ra na'mihí Timoteo.

⁴ Xki ante má nga j'a kitsúyaha xuta ninku ni xi y'enda já postru ko jácháha ninku Jerusalem, tu xi ts'íntjusuhun. ⁵ Kui b'a maha, xuta ninku 'yún kama 'yún tak'uhun Ntjaná ko xki nistjin 'yún incha kama nkjin.

B'i ts'in ngji Pablo ante Macedonia

⁶ J'a niyá Pablo ko já xi tjenko nanki xi tjintujín ante Frigia ko ante Galacia, at'aha Espiritu Santo najmi kitsjanteheh nga k'úenijmí éhen Ntjaná nanki xi tjín ante Asia. ⁷ Nk'ie nga tsichu tiña nanki Misia, mjehe jóo kjuas'en ante Bitinia, tunga najmi kitsjantehé ra Espirituhu Jesu. ⁸ Kui nga tu j'a niyáhá ni nanki Misia nga incha ngji nanki Troa.

⁹ Nk'ie nga jyuun xi nkúhu tsa nchini kik'aihi Pablo nga kama chjihí nku nda xi nibáha Macedonia xi kabasinjña ndju. “Nibái ante Macedonia ko tisinkoni”, kitsúhu. ¹⁰ Nk'ie nga kama chjihí Pablo niu, tjen'yún y'enda ní yjoni tu xi kuankihinni ante Macedonia. At'aha b'a tsixín nga Ntjaná tinchjani tu xi k'úenijmíhi ri én nda tsuhu Jesucristo xuta xi tjín yo.

B'i ts'in incha tsichu Pablo ko Sila nanki Filipino

¹¹ Tsitjuí nanki Troa ko nkuhú nga tsankihinni xjo xi 'mi Samotracia. Nistjin xi ma ndyjuun tsichij nanki Neapoli. ¹² Yo tsitjuhuni nga tsankiin Filipino. Nanki k'akuhu ante Macedonia niu, má nga tjintu nkjin xuta Roma. Chuba nistjin kamani yo.

¹³ Nku xuatu tsitjuí ajin nantjo ko tsankiin tiña má f'a ntáje nga tsankinnchisjái ante má ma ñjakú xuta nga nchjako Ntíaná. Tintsubai yo nga tsixinyaihi éhen Ntíaná jminchjín xi kama ñjakú. ¹⁴ As'ai nku tachjuún xi benkjún Ntíaná xi 'mi Lidia, xi nanki Tiatira nibáha ko najyun kuan batéña, nk'ie nga tibasínñju, Ntíaná kits'ínko animaha tu xi 'yún nda ts'ín ts'íinsihin ra ni xi tinchja Pablo. ¹⁵ Kisatentá tachjuún ko xuta xi tjintu ni'yaha. As'ai b'i kitsúni:

—Tsa b'a tibixiún nga s'ejin kjuaxina Ntíaná, nibá n'ekj'áyo ni'yana.
Kits'ín kjuayúhunní nga kuintsubai ni'yaha.

B'i ts'ín incha ngjhi nubayá Pablo ko Sila

¹⁶ Ni xi kama nk'ie nga tbankiín ante má ma ñjakú xuta nga nchjako Ntíaná, kiséjijn nku takjín musu xi tíñajihin ntjo xi maha basejin ni xi 'ma tíña. Ts'ín ngana nkjún toon já ntiaha nga b'éña chji ni xi basejin. ¹⁷ B'i kitsúni nk'ie nga kitsjennkíni ko kikjintáya tjennkini:

—Kui jmii xi ts'ínxát'aha Ntíaná xi tíña nk'a ján. Tíbakú niyanuu xi nkú ts'ín k'uankihinu.

¹⁸ Nkjin njstjin tu nku b'ahá kits'ín. Tu chahán kama stihí Pablo, kits'ínk'ótjiya ko b'a kitsúhu ndaninda xi tíñajihin takjún:

—Ngajoho Jesucristo b'a tíxihin nga títjuhíin takjún.

Ta kuihi chubo tsitjujíin takjún ndanindo. ¹⁹ Nk'ie nga kkie já ntiaha takjún nga najmi ta kama ts'ín nganaha toon, jak'ánijé Pablo ko Sila. Ngjiko kjuayún ajin nantjo. Nginkun já tíxóo incha ngjiko. ²⁰ Nk'ie nga incha tsichuko jóo nginkun já jue, b'i incha kitsú:

—Já xi ntje judio tjeheñ ra jái. Xutaná tíncha ts'ínndyjajihin. ²¹ Ni xi najmi ma ñá n'ekjáihín ko ta ndaha najmi ma n'eé tíncha bakúya, at'aha já Romahá ñá.

²² As'ai ko xuta nkjiun ngji kontraha Pablo ko Sila. B'a incha kitsú já jue nga n'esje najyun ndjuhu jóo ko nga yá s'ehe ra. ²³ Askahan nga ja kingjáha nkjin niyá, kits'ínkjas'en nubayóo ko b'a kitsúhu nda xi basehe nubayóo nga 'yún kúnnta jóo. ²⁴ Nk'ie nga b'a kik'ihín ndo, ngjiko jóo. Kits'ínkjas'en má nga 'yún ndjáha nubayóo ko y'ekj'á'yún tsjantsjan sjai jóo.

B'i ts'ín incha kama ndáhi Pablo ko Sila nubayóo

²⁵ Tunga nkú ra ma nga masen njstjen, Pablo ko Sila tíncha nchjako Ntíaná ko tíncha sehe Ntíaná. Já nubayá xingisoo tíncha basínñju nga b'a tíncha ts'ín. ²⁶ Tu nkuhú chón xi tu xí 'yuhún kama. Xí y'étsujneyáha santaha má tíyanji nubayóo. Tjen'yún tsix'ahá ngayjee ankjua nubayóo ko tsixuntu ngayjee n'úkicha xi tjintukj'áha já nubayóo.

²⁷ Nk'ie nga j'áha nda xi basehe nubayóo ko kkie nga tjeñ tixa ankjua nubayóo, as'ai ts'asje kichaha xi má nga mjehe ts'ínk'ien yjoho. At'aha b'a kitsú nga kits'ínkjenk'un nk'ie nga ja kabitju já nubayóo. ²⁸ Tunga b'ihí kitsú Pablo nga kikjintáya:

—Najmi tu n'e'uihin yjohi. Tintsuba tente ní ei.

²⁹ As'ai tsanki nd'í ndo ko kitsa jas'en ayoo. Ixi t'ib'atsé nkjühún nga tsasinkúnch'int'aha Pablo ko Sila. ³⁰ Kik'onsje ko b'i kitsúhu:

—Jun já ntia, ¿mí ni xi tíhin nga ts'ian tu xi k'uankihina?

³¹ B'i incha kitsú jóo:

—N'e s'ejin Nda Ntíaná Jesucristo. B'a ts'ín k'uankihini ji ko xuta xi tjintu ni'yahi.

³² Y'énimíhi éhen Ntíaná ndo ko ngayjee xuta xi tjintu ni'yaha. ³³ Ta kuihi chubo nga jyuun tsanéjnu ndo má uhun Pablo ko Sila. Ko kiséntá ndo ko ngayjee xuta xi tjintu ni'yaha. ³⁴ Ngjiko ni'yaha ko kits'ínkjen ko tsjo kik'ientuhu ngayjee nga kis'ejihin Ntíaná.

³⁵ Nk'ie nga ja kama seen, kits'ínkji já jue já xi b'a kuitsuhu nda xi basehe nubayóo nga ts'ín ndáhi Pablo ko Sila. ³⁶ Kitsúyaha ndo Pablo én xi j'aik'ihín nga b'i kitsúhu:

—Ja kuats'ín nibá én já jue nga k'uasjé'anuu. Kui nga títjusjehenu nd'ai ko kas'enuu kjuajyu nga n'oo niyá.

³⁷ Tunga b'ahá kitsú Pablo nga kinchjako já xi kits'ín nibá já jue:

—Ta Roma ní tjeheñi. ¿Nkú ts'ín nga kis'eheni nginkun xuta nga ndaha najmi títjun kin'ekokjuani, as'ai kin'ekjas'enni nubayá? ¿Á nd'ai mjehe ra k'onsje 'mahani? ¿Najmi kama ni xi tíncha tsu! Kui ní kanibák'osjeni.

³⁸ Kik'óya ngáha jóo ko j'ai tsúyaha já jue ni xi kitsú Pablo. As'ai incha kitsankjún já jue nk'ie nga incha kint'é nga já Roma niu. ³⁹ Kui nga incha j'ainkihí ra kjuan'endyjat'a. Kik'onsje ko tsankihí nga incha kuitjujin nantio.

⁴⁰ Nk'ie nga ja tsitju'a Pablo ko Sila nubayóo, ngji ni'yaha Lidia. Askahan nga ja kamaha nga kkie já nts'eé ko kitsjáha nga'yuhun, incha ngji ngáha.

17

B'i ts'ín ja ma kichjubéhe Pablo ko Sila nanki Tesalonika

¹ Já Pablo ko já xi tjenko nanki Amfipoli ko nanki Apolonia. As'ai incha tsichu nanki Tesalonika má tíñaha nku ni'ya sinagoga xuta judio. ² Xi nkú ts'ín nkaha Pablo jas'en yo jan xuatú tjihin nga kinchjaníjmíyakoho xuta ni xi tít'a xujun éhen Ntíaná. ³ Kitsúyaha xuta ko y'éña chjihí nga tjihin nga un skuehe xi kits'ín nibá Ntíaná ko nga kj'uaíya ngáha ra ngabayoo. B'i kitsúhu jóo:

—Jesu xi tít'eníjmínuu nd'ai, kui xi kits'ín nibá Ntíaná ngajoho.

⁴ K'ua xuta xi ntje judio tjeheñ ra kis'ejihin ko incha kamako Pablo ko Sila. Ko b'a ta incha kits'ín nkjin nkjún xuta griego xi benkjún Ntíaná ko nkjin jminchjín xi benkjúhun naxinantoo.

⁵ As'ai kama xintak'un xuta judio xi najmi s'ejihin. Incha tsinchá'a k'ua já ts'e ch'onk'un ko kinchja ñjaha xuta nkjiun. Xaáhan kits'ín xuta. As'ai incha j'ai kján ni'yaha Jason nga tsangisjai Pablo ko Sila tu xi k'onsjehe ko ts'ínkjas'ehen ra xuta nkjiun. ⁶ Nk'ie nga najmi kisakúhu Pablo ko Sila, incha ngjiko kjuayún nginkun já tíxóo Jason ko k'ua já nts'eé xi títintu yo. B'i incha kitsú nga incha kikjintáya:

—Já xi tít's'índyjjihin ngayjee xuta asuntee ta ko ei ja incha j'ai. ⁷ Jason kits'ínkjáihin jóo ni'yaha. Ngayjee jóo tífi kontraha kjuatéxumaha nda títjun k'aku Cesar ko b'a tíncha tsu nga tíña sa kj'ai nda rej xi 'mi Jesu.

⁸ Nk'ie nga kint'é én xu'bi xuta nkjiun ko já tíxóo, xaáhan incha kits'ín. ⁹ Askahan nk'ie nga y'échjintjai yjoho Jason ko já xingisoo, kin'e ndaí ngáha ra.

B'i incha kits'ín Pablo ko Sila nanki Berea

¹⁰ As'ai já nts'eé tjeñ'yún kits'ínkjihí Pablo ko Sila nga jyuun nanki Berea. Nk'ie nga tsichu yo, jas'en ni'ya sinagogaha xuta judio. ¹¹ Xuta judio xu'bi'yún nda sa animaha nga xi tjin nanki Tesalonika ko tsjo ts'ín kits'ínkjáihin én xi kinchja Pablo. Xki nistjin incha kits'inya xujun éhen Ntíaná tu xi incha skuehe tsa kjuaxi ni xi tít'eníjmíhi. ¹² Kui b'a maha, nkjin xuta xi ntje judio tjeheñ ra xi kis'ejihin én xi y'a Pablo. Ajihin xuta xi nchja griego ta kis'ejihin nkjin jminchjín xi benkjúhun xuta ko nkjin já.

¹³ Tunga nk'iehé nga kint'é xuta judio xi tjin nanki Tesalonika nga nanki Berea ta tít'éníjmí Pablo éhen Ntíaná, incha j'ai yo ko ta tsinchákjahan xuta. ¹⁴ As'ai kitsa kits'ínkjihí já nts'eé Pablo andai ntáchak'uun. Tunga y'entuhú sa Berea Sila ko Timoteo. ¹⁵ Já xi tsasín niyáha Pablo ngjikoho santaha nanki Atena. As'ai kik'óya ngáha nga ja kits'ínkjáihin én xi kits'ínk'at'aha Pablo, xi kuitsuyaha Sila ko Timoteo nga tjihin nga kitsa ngjuai tjeñkihi.

B'i ts'ín y'éníjmí Pablo nanki Atena

¹⁶ Nk'ie nga tikuyá Pablo nanki Atena nga kuichú Sila ko Timoteo, kama stihí nga kkie nga tjin nkjún ntia xi ts'ínnda xuta yo. ¹⁷ Kui b'a maha, aya ni'ya sinagoga

kinchjanijmíkoho xuta judio ko xi najmi judio xi benkjún Ntjaná, ko xki nistjin kinchjanijmíko xi kisatekjá niyátée. ¹⁸ As'ai kinchjako Pablo k'ua já nkjink'un xi 'mi já epicureo ko k'ua xi 'mi já estoico. K'ua b'i incha kitsú:

—¿Nkú títu ndai nk'ie nga b'a nkjún ts'in tínchja?

Kj'ai ngá b'i incha kitsú:

—Kj'ai ra ntiaha tíb'éjña chji.

B'a incha kitsú jóo at'aha én nda tsuhu Jesu ko nga kj'uaíya ngáha ra xuta ngabayoo y'énijmí Pablo. ¹⁹ As'ai incha ngjikojo jóo ante xi 'mi Areopago ko b'i kitsúhu:

—¿A kama ko jin chai mí ni tsetsehe xi tíb'enijmí? ²⁰ At'aha tichubai ni xi najmi kjee nu'yái. Kui nga mjehení chahaní nkú tsuhu ra niu.

²¹ B'a incha kitsú at'aha ngayjee xuta nanki Atena ko xuta xi xin nankihí xi tjintu yo incha tsjoho nga kuinchjanijmíyaha ko a ra kuasínñjuhu nku kuankjink'un tsetse. ²² As'ai tsasinjña ndju Pablo kamasehen já xi kama ñjakú Areopago ko b'i kitsúhu:

—Jun já Atena, mankinna nga jun xi 'yún yankjún ntia xi tjin asuntee. ²³ At'aha nk'ie nga tsú'ba ajin nankinuu, kikie nga nkjin maha ntia xi yankjún. Ko ta kikie nku nachan chje má nga b'i ts'in tjt'a: “Ntia xi najmi yaha.” Kui b'a maha, Ntia xi yankjún nga najmi yo, kui xi tíb'enijmínu.

²⁴ 'Ntia xi kits'innda asuntee ko ngayjee ni xi tjihin, xi batéxumaha nk'a ján ko t'anankiu, najmi ninku xi xuta ts'innda b'ejñaya. ²⁵ Najmi machjéhen tsa xuta kuasinkoho. Najmi chumi nihi xi machjéhen. At'aha kui xi tsjáná nistjin ko tsjáná ntjo ko ngayjee ni xi tjinná. ²⁶ Kui xi nkuhú ntje kits'inndaha ngayjee xuta xi tjin nga ngúsuhun asuntee. Y'éjña nga nkjé ko má nga k'úéntu nga nkúnkú.

²⁷ 'B'a kits'in tu xi ngayjee xuta kuangisjaihi Ntjaná, tsa tu ahá ni sakúhu nga kuangisjai. B'a tjin kjáihin nga najmi kjin tijnáná Ntjaná nga nkúnkáá. ²⁸ At'aha Ntjaná tintsuba tít'uhunná, tinimaá ko tjinná nistjin, xi nkú nga ta kitsú k'ua já nkjink'un xi tjin ajinnuu: “Ntíhi ní Ntjaná ñá.”

²⁹ 'Kui b'a maha, tsa ntíhi Ntjaná ñá, najmi tjihin nga n'enkjintak'aán tsa b'a tjin Ntjaná xi nkú joyaha sénnistjin xi kamandakoho toonsine ko tsa toontaba ko tsa ndjio. Kui niu xi ts'innda xuta. Xi nkú ts'in maha ko xi nkú ts'in ts'innkjink'un, b'a incha ts'ink'íé.

³⁰ 'Ntjaná najmi kits'in kuenta ni xi kits'in xuta nistjin nk'ie, at'aha najmi kjee behe xuta. Tunga nd'ai tu má xi tjeheén ni nga tjintu xuta Ntjaná b'a títuhu nga ngjuaijk'áha ra animaha ngayjee. ³¹ At'aha Ntjaná ja tijnaha nistjin nga naxu kuasehe ni xi nda ko ni xi najmi nda kits'in xuta. Nda xi Ntjaná kitsjá xáha nga b'a ts'in, kui xi b'a ts'in. Kits'ínkj'áíya ngáha ra ngabayoo nda xu'bo. B'a ts'in tsakúchjiji ra ngayjee xuta nga kuaxi niu.

³² Nk'ie nga kint'é jóo nga kj'uaíya ngáha ra xuta ngabayoo, tjin xi tsajnukiehe Pablo. Tunga k'uahá xi b'i kitsú:

—Mjení kuínú'yái ni xu'bi kj'ai nistjin ngáha.

³³ As'ai tsitju yo Pablo. ³⁴ Tunga k'uahá xi kis'ejihin ko kamakoho. Kis'ejihin nda xi 'mi Dionisio, xi ta ma ñjakúko jóo ante xi 'mi Areopago, ko nku tachjuún xi 'mi Damarí ko kj'ai sa.

18

B'i kits'in Pablo nanki Corinto

¹ As'ai tsitju Pablo Atena ko ngji nanki Corinto. ² Yo kisakúhu nku nda judio xi 'mi Akila xi kitsinjín ante Ponto, ko Priscila xi chjuúhun maha. Kui xi as'ai incha nibahá ante Italia, at'aha Claudio xi nda títjun k'aku Roma b'a kitsú nga tjihin nga kuitju nanki Roma ngayjee xuta xi ntje judio tjeheén ra. As'ai Pablo ngjisehe jóo ³ ko y'ejnajihin. Kits'ínxáko nga kits'innda ni'ya najyunte, at'aha ta kuihi xá xi maha jóo. ⁴ Xki xuatu ngji nchjako

Pablo xuta ni'ya sinagoga. Y'éjña chjihí xuta xi ntje judio tjeheñ ra ko xi ante Grecia y'aha ra nga kjuaxi ni xi tinchja.

⁵ Nk'ie nga tsitju Sila ko Timoteo ante Macedonia ko tsichu nanki Corinto, tu nku y'énjmihi Pablo éhen Ntjaná ko y'éjña chjihí xuta xi ntje judio tjeheñ ra nga Jesu xi kits'ín nibá Ntjaná. ⁶ Tunga xuta judio ngji kontraha Pablo ko ch'on kitsúhu. Kui nga y'étsujnehe najyuhun Pablo ko b'i kitsúhu jóo:

—Jun katjinénuu ngabayanuu. Najmi an ngjuainéna. Nd'ai k'uatuts'ihin nga kfínsehe xi najmi ntje Israel tjeheñ ra.

⁷ As'ai tsitju yo ko ngji ni'yaha nku nda xi 'mi Ticio Justo xi benkjún Ntjaná. Kui xi tiña ni'yaha síjña ni'ya sinagoga. ⁸ As'ai nda xi 'mi Crispo xi nda k'akuhú xuta sinagoga ko ngayjee xuta xinkjín kis'ejihin Nda Ntjaná. Ko ta nkjin xuta Corinto kis'ejihin ko ksaténtá nk'ie nga kint'é ni xi túb'énjmi Pablo.

⁹ As'ai Nda Ntjaná kinchjako Pablo nga nistjen xi nkúhu tsa nchini kik'aihi. B'i kik'ihin:

—Najmi tu binkjuin. T'enjmi sahani éen. Najmi tu b'echjái tsu'bai. ¹⁰ At'aha an tíjñakoho. Najmi ch'a kamaha ts'ín'uhin. At'aha nkjin xuta tjinna nanki xu'bi xi s'ejihin añ.

¹¹ Yo y'ejña Pablo nku nú masen tjihin nga tsakúya ajihin xuta Corinto éhen Ntjaná.

¹² Tunga nk'ie nga tjihin xá nda Galion ante Akaya, nkuhú kits'ín yohó xuta xi ntje judio tjeheñ ra nga ngji kontraha Pablo. Incha ngjikoho má ts'ínkokjua xuta Galion ¹³ ko b'i incha kitsú:

—Kui ndai tífi kontraha kjuatéxumani, at'aha kj'ai ts'ín túbakúyaha xuta nga tjihin nga chankjún Ntiani.

¹⁴ Nk'ie nga ja kuinchja Pablo, tu tjuhún Galion kinchjako xuta judio nga b'i kitsúhu:

—Jun xuta judio, tsa tjin má tsangane ndai ko tsa mí ni ch'on tjihin xi kits'ín, tjihin nga ts'intenta ko kuasinñjúnuu. ¹⁵ Tunga ni xu'bi kjuatéxumanuu ko kj'ai sa ni xi manuu y'aha ra nij. Kui nga t'enda subahanu niu. Najmi mjena ts'ihin kjuá ni xu'bi.

¹⁶ As'ai kik'onsje jóo natsihin ante má nga ts'ínkokjua xuta ndo. ¹⁷ As'ai ngayjee xuta jakj'á Sostene xi nda k'akuhú xuta sinagoga ko ta yohó y'éhe ndo. Tunga ndaha najmi kits'ínsihin Galion ni xi kamoq.

B'i ts'ín kik'óya ngáha Pablo nanki Antiokia

¹⁸ Nkjin nistjin ts'andaya yo Pablo. As'ai kitsubakjá já nts'eé at'aha ja tífi ante Siria. Nk'ie nga tsichu nanki Cencrea nga kits'ín nijá, j'ájnu kaha yohó at'aha ja títs'intjusun nku ni xi kits'ínkie Ntjaná. As'ai jakj'á nku tsutsu ko ngji ante Siria nga tjenko ts'ihin Akila ko Priscila.

¹⁹ Nk'ie nga incha tsichu nanki Efeso, yo incha kits'ín ngabihí xinkjín. Kama kinchjanijmiko Pablo xuta judio ni'ya sinagoga. ²⁰ As'ai tjin xi tsankihí nga nkjin nistjin k'úejña yo, tunga najmi kits'ín yuhú Pablo. ²¹ B'i kitsú:

—Tífia. Tsa Ntjaná b'a kuitsu, kjúáise ngáhanuu.

As'ai jakj'á nku tsutsu xi tsitju Efeso. ²² Nk'ie nga tsichu nanki Cesarea, ngijkjaniñaha xuta ninku ko as'ai ngji nanki Antiokia. ²³ Askahan nga ja ts'andayaha chuba nistjin yo, tsitju nga j'a xki nanki xi tjin ante Galacia ko ante Frigia. Kitsjá nga'yúhun ngayjee xuta xi yankihí Jesu xi nkú ts'ín ndjá kuincha nginkun Ntjaná.

B'i ts'ín y'énjmi Apolo éhen Ntjaná

²⁴ As'ai tsichu nanki Efeso nku nda judio xi 'mi Apolo xi kitsin nanki Alejandria. Tsjo ts'ín b'énjmi ndo ko 'yún be xujun éhen Ntjaná. ²⁵ Tsangiya ni xi tsakúya Nda Ntjaná Jesu ko ngayjehe k'un y'énjmihi xuta. Tsakúya sisin yáha Jesu, tunga najmi 'yúhún mankihín á saténtáha xuta. Tu xi nkúhú ts'ín tsaténtá xuta Jua be. ²⁶ Ndjá y'énjmi ndo ni'ya sinagoga. Nk'ie nga kint'é Akila ko Priscila ni xi y'énjmi, ngjiko t'axín ko kitsúya sisihin xi nkú ts'ín mjehe Ntjaná nga k'úéntu xuta.

²⁷ Nk'ie nga kama mjehe Apolo nga ngjuai ante Akaya, já nts'eé xi tjin Efeso tsasinkohó. Kits'índaha nku xujun xuta ni'yakuyáha Jesu xi tjin Akaya tu xi nda ts'ín ts'ínkjáihin ra. Nk'ie nga tsichu Apolo yo, tsasinko nkjún xuta xi ja s'ejihin Jesu tu ngat'aha kjuandaha Ntíaná. ²⁸ At'aha nginkun ngayjee xuta ndjá tsakúya nga najmi kjuaxi ni xi bakúya xuta judio. Tsakúya ni xi tjit'a xujun éhen Ntíaná. B'a ts'ín y'éjña chjihhi nga Jesu xi kits'ín nibá Ntíaná.

19

B'i kits'ín Pablo nanki Efeso

¹ Nk'ie nga tjiná Apolo nanki Corinto, Pablo j'ajin asunntu tjenki xi tjin ante Asia ko tsichu nanki Efeso. Yo kisakúhu k'ua xuta xi yankihí Jesu. As'ai b'i kitsúhu jóo:

² —¿A kin'ekjóhoon Espiritu Santo nk'ie nga kis'ejinnu Jesu?

B'i incha kitsú jóo:

—Ndahachí najmi kjee nu'yái tsa tjin Espiritu Santo.

³ —¿Nkú n'e kisatentó? —kitsú Pablo.

—Xi nkú ts'ín tsaténtá Jua —incha kitsú.

⁴ B'i kitsú Pablo:

—Xuta xi ngjik'áha ra animaha tsaténtá Jua, tunga b'ahá kitsúhu nga tjihin nga s'ejihin xi kj'uai askahan nga kui. Jesu, kui xi askahan j'ai.

⁵ Nk'ie nga kint'é jóo ni xu'bi, as'ai kisaténtá nga kits'ínkjáihin Jesu. ⁶ Nk'ie nga kingjénne ntsja Pablo jóo, j'aitsejihin ra Espiritu Santo ko kj'ai kj'ai éhen incha kinchja ko Ntíaná kitsjáha én xi kinchja. ⁷ Ma ra te jo jáx'in xi b'i incha kamat'ain.

⁸ Jan ra sá kamaha Pablo nga ngji ni'ya sinagoga ko ndjá kinchjako xuta. Kitsúyaha ko y'éjña chjihhi nkú tjihin ra nga batéxuma Ntíaná. ⁹ Tunga k'uahá xi ndjá kits'ín animaha. Najmi kits'ínkjáihin nga s'ejihin ni xi títsu Pablo. Nginkun ngayjee xuta tu ch'ohón ts'ín incha kinchjane xuta xi s'ejihin Jesu. Kui nga ngji t'axihin Pablo. Má nga bakúya nda xi 'mi Tirano ngjiko xuta xi yankihí Jesu. Yo tsakúyaha xuta xki nistjin. ¹⁰ Jo nú kamaha nga b'a kits'ín. Kint'é éhen Ntíaná ngayjee xuta xi tjin ante Asia, xi judio ko xi griego.

¹¹ Ntíaná kitsjáha nga'yún Pablo xi má nga kits'ín kjuankjún xi i. ¹² Santaha xuta ngjiko pañu ko najyun xi kits'ínko Pablo. Kui xi j'aikohó xuta uhun. As'ai kamanda ko tsitjujihin jánindo.

¹³ Ta kikjatsú'ba yo k'ua já judio xi b'ema xki ante ko m'osje jánindo. Kui xi incha kama k'un kits'ínchjén nga'yúhun Nda Ntíaná Jesu. B'i incha kitsúhu jánindo:

—Ngajoho Jesu xi tib'énjímí Pablo b'a tí'miíhi nga titjujiun yo.

¹⁴ Yatu jáha nda na'mi k'aku judio xi 'mi Esceba b'a incha kits'ín. ¹⁵ Tunga kinchjáha ndanindo nga b'i kitsúhu jóo:

—Be Jesu ko ta be Pablo, tunga, ¿yáha jun?

¹⁶ As'ai nda xi tjinájihin ndanindo jakj'á já xi yatu. Kikjanko ko kits'ín nganaha. As'ai tsanka jóo nga kama uhun. Xí kjintustíhi nga incha tsitju ni'yaha ndo. ¹⁷ Ngayjee xuta xi tjin Efeso, xi judio ko xi griego, kint'é ni xi kamo. Incha kitsankjún ngayjee ko b'a incha kitsú nga tjihin kjuachánka Nda Ntíaná Jesu.

¹⁸ Nkjin xi kis'ejihin Jesu incha j'ai tsúya nginkun xuta xingisoo ni ch'onk'un xi incha kits'ín nk'ie. ¹⁹ Xi incha kits'ín tje j'aiko xujun t'ehé ko kis'etí xujun nginkun ngayjee xuta. Nk'ie nga kin'esjehe xki xujun xi kis'etí, cháte ra mij toontaba kama chjihí xujun.

²⁰ B'a ts'ín 'yún ngji tse ko ngji ndju éhen Ntíaná.

²¹ Askahan b'a kitsú kjuankjintak'uhun Pablo nga ngjuai nanki xi tjin ante Macedonia ko ante Akaya ko as'ai ts'ín niyá nga ngjuai santaha nanki Jerusalen. B'i kitsú:

—Askahan nga kuicha yo, tjihin nga ta kfián nanki Roma.

²² As'ai kits'ínkji Macedonia Timoteo ko Erasto, já xi incha basinkohó. Ko máha kui, y'éjña sa chuba nistjin Asia.

B'i ts'ín ngji kontraḡa xuta Efeso ni xi tsakúya Pablo

²³ Kui nistjiun xuta xi yankihí Jesu nanki Efeso nku kjuasti j'ajin. ²⁴ Nku nda xi 'mi Demetrijo xi ts'ínnda ninku toontaba xi. B'a ts'ínk'íentu ninku xi ts'ínnda xi nkúhu ninkuhu ntia Artemisa. Kui nistjiun já xi kui xáha ts'ín 'yún ts'ín ngana toon. ²⁵ Demetrijo kinchja ñjakúhu já xi ts'ínxát'aha ko já xi ta kui xáha ts'ín. B'i kitsúhu jóo:

—Jun já, yo nga b'éñaná toon xá xu'bi. ²⁶ Tunga tíyanú ko tínu'yó ni xi títs'ín Pablo ei Efeso ko santaha tu má nankihí ni xi tjin ante Asia. B'a títsu nga ntia xi ts'ínnda xuta najmi ntia. Nkjin xuta ja incha kits'ínkjáihín ni xi títakúya ndo ko incha kits'ínk'óntjaiya kjuankjintak'uhun. ²⁷ Najmi tu suba xáná títs'ínkji kinte. Ta títs'ín nga nku ni xi najmi ta chumi ni chjíhi ra kama ninkuhu ntia chánka Artemisa. Najmi ta chankjúhun kjuachánkahá ntia xu'bi, ntia xi benkjúnyje xuta xi tjin ante Asia ko nga ngúsuhun asuntee.

²⁸ Nk'ie nga incha kint'é jóo niu, tu xí incha kama kjahán ra. B'i incha kitsú nga kikjintáya:

—¡Chánkahá Artemisa, ntiaḡa xuta Efeso!

²⁹ As'ai xuta ndaha najmi be mí nihi xi ts'ín. Nkuhú kik'a xinkjín nga ngjik'á Gayo ko Aristarko, kui xi já Macedonia xi tjenko Pablo. Incha kikjebéfe nga ngjiko ante má ma ñjakú xuta nantia. ³⁰ Mjehe Pablo nga ngjuaisehe xuta xi kama ñjakú yo, tunga najmi kitsjántehé ra xuta xi yanki Jesu. ³¹ Ko ta já k'aku xi tjin ante Asia xi nda nchjako Pablo incha kits'ínkjihi én nga tsankihí nga najmi tu ngjuai ante má nga kama ñjakú xuta.

³² B'i ngján incha kinchja xuta nga xaáhan incha kits'ín. Ko santaha nkjin nkjún xi najmi be á yo kama ñjakúhu. ³³ As'ai tjin xi jak'áha Alejandro. Xuta xi ntje judio tjeḡen ra kitsuniñaha ndo nginkun ngayjee xuta. Kingjén nk'a ntsja Alejandro nga tsanki nga ngjuén jyu xuta tu xi kuinchjantjaihi xuta judio. ³⁴ Tunga nk'ie nga kikié xuta nga ta nda judio niu, nkuhú kits'ín ntaha nga b'i incha kitsú nga kikjintáya nkú ra ma tsa jo ora:

—¡Chánkahá Artemisa, ntiaḡa xuta Efeso!

³⁵ As'ai nda xi ts'ínxát'aha já k'aku kamaha kits'ínk'íeyu xuta nkjiun. B'i kitsú:

—Jun já Efeso, ngayjee xuta be nga nankiná Efeso kunntá ninkuhu ntia chánka Artemisa ko sénnistjihín xi nibaha nk'a ján nga j'aikijne ei. ³⁶ Tíña chji chji ni xu'bi. Kui nga tjenjyúhunu ko n'enkjintak'un ni xi n'oo. ³⁷ At'aha já xi kaf'áikoo ei najmi ni xi tjincha ninku jak'á ndyjé ko ta ndaha najmi ch'on títsuhú ntia ts'añá.

³⁸ Tsa Demetrijo ko já xi ts'ínxáko tjincohó kjuá xuta xi kj'ai, tjin já jue ko tjin já tjaxá. Yo kats'ínkokjua xinkjín. ³⁹ Ko tsa tjin sa kj'ai ni xi mjenuu, nk'ie nga ma ñja já tjaxóo s'enda niu. ⁴⁰ At'aha kama satéjéneé ngat'aha ni xi kama nd'ai, nga xaáhan tín'eé. Tsa chajaiyaná ngat'aha niu, najmi yaá nkú kuixiáán.

⁴¹ Nk'ie nga ja kamaha nga b'a kitsú, kits'ínkji ngáha ni'yaha xuta xi kama ñjakú yo.

20*B'i kama nk'ie nga j'a Pablo ante Macedonia ko ante Grecia*

¹ Askahan nga ja kis'eju yu xuta nkjiun, Pablo kinchja ñjaha xuta xi yankihí Jesu ko kitsjá nga'yúhun. As'ai tsitju nga ngji Macedonia. ² Xki nanki xi tjin ante Macedonia j'a ko 'yún kitsjá nga'yúhun xuta ninku nga kinchjako. Askahan tsichu Grecia. ³ Jan sá kamaha nga y'eña yo. Nk'ie nga ja kuakj'á tsutsu xi ngjuaikohó ante Siria, tu kint'éhé én nga já judio ja y'éndako xinkjín nga ts'ín'uhun. Kui nga ta ante Macedonia ngji ngáha.

⁴ Kui já xu'bi xi kitsjennkíhi Pablo: Sopater xi Berea nibáha xi ntíhi Pirro maha, Aristarco ko Segundo xi Tesalonika incha nibáha, Gayo xi Derbe nibáha, Timoteo, Tikico ko Trofimo xi Asia incha nibáha. ⁵ Incha ngji títjun jái ko nanki Troa kikuyáni. ⁶ Jjin bi askahan nga j'a s'í nk'ie nga chine ninkuan xi najmi tjihín na'yú san, tsitjas'eín nku tsutsu ko tsitjuí Filipino. Nistjin xi ma uhun tsichu tjenkii jóo Troa. Yo ts'andayaní yatu nistjin.

B'i kama nk'ie nga j'ai Pablo nanki Troa

⁷ Nk'ie nga túb'atuts'ihin tuntjóo kama ñjakúí tu xi chineheni niñu. As'ai Pablo tsakúyaha xuto, at'aha nistjin xi ma ndyjuun nguají ngáha. Tu nku ngjindjukohó éen santaha nkúhu nga masen nistjen. ⁸ Chun ndzjen ndzjen yo, at'aha nkjin maha nd'í seti xi tjín nk'a ni'ya xi má nga kama ñjakúí.

⁹ Tu nkuhú ndati xi 'mi Eutiko xi ankjua nk'oo kab'ejña stiu. Kui xi kis'efe nk'ie nga 'yún ngjindjuko Pablo éen. 'Yún nkjún kis'efe tjain. As'ai tsijenki. Ni'ya xi ma jahan niba nga tsijenki. Ja ka'me nga kichjusintjen. ¹⁰ As'ai tsitjuen Pablo ko ngjik'uhun. Kitsubakj'á ndatiu ko b'i kitsú:

—Najmi tu binkjun. Tíjñahá ndo.

¹¹ As'ai ta ngji ts'inndjuú ngáha éhen Pablo. Tsakjánya ninkuon, incha kikjine niñu ko ta ngjindjuhú ngáha nga tsakúyaha xuto santa nkúhu nga kama seen. As'ai ngji. ¹² Máha ndatiu, incha ngjiko tik'uhun xuta ni'yaha ko incha kisakú nga'yúhun ngat'aha ni xi kama.

B'i ts'ín kits'ín niyá Pablo tu xi kuichúhu nanki Mileto

¹³ Ja kamoo. Jin tjen tsankinkohoní tsutsu nanki Ason, yo má nga chúyaihi Pablo. B'a ts'ín y'éndakoní, at'aha mjehe nga niyá t'ananki ts'ín. ¹⁴ Nk'ie nga kisakúni Pablo nanki Ason, as'ai jas'enkoní tsutsu ko tsankiin nanki Mitilene. ¹⁵ Tsitjuí nanki Mitilene ko nistjin xi ma ndyjuun tsitjai xjo Kio. Nk'ie nga kama ndyjuun tsitjandái nanki Samo, nku ante má bichú tsutsu. Kin'ekj'áiyai nanki Trogiliu ko nistjin ma ndyjuun tsichii nanki Mileto. ¹⁶ B'a kin'eí at'aha Pablo mjehe kj'ua niyá nanki Efeso tu xi najmi k'uandayaha ra nanki xi tjín ante Asia. Kits'ín xatíhi yjoho nga kuichú nanki Jerusalem, tsa tu ahá ni sakúhu nga k'úejña yo nk'ie nga kuitju S'í Pentecoste.

B'i ts'ín kinchjako Pablo jácháha xuta ninku Efeso

¹⁷ Nk'ie nga tsichii nanki Mileto, kits'ínkji én Pablo nga kinchjaha jácháha xuta ninku Efeso. ¹⁸ Nk'ie nga incha j'ai jóo, b'i kitsú Pablo:

—Yo xi nkú ts'ín tsátejñajin tehentenuu santa nkúhu nga tuts'ihin ni nga jáa ei ante Asia. ¹⁹ Nimakjua ts'asjé yjona nga kits'inxát'aha Ntíaná. Kikjinta nga un kikiena ni xi y'éndat'áinna já judio. ²⁰ Tunga najmi kingient'íahá ra nga y'enjímínuu ni xi ts'e ngandanuu. Tsakuyánuu niyátée ko xki ni'yanuu. ²¹ Y'ejña chjihí xuta xi ntje judio tjehen ra ko xuta xi najmi ntje judio tjehen ra nga tjihin nga ngjuaikj'áha ra animaha nginkun Ntíaná ko nga s'ejihin Nda Ntíaná Jesucristo.

²² 'Nga tint'e'éhen Espiritu Santo nd'ai tífia Jerusalem. Najmi be mí nihi xi kamat'an ján. ²³ Tunga xki ante má nga fia tsuya tíjunna Espiritu Santo tsa nubayá ko tsa kju'a'un tikuyána. ²⁴ Tunga najmi kjintahána tsa kuayá. Ngat'a ts'an najmi 'yún chjihí ra ni xu'bo. Tu nkuhú ni xi mjena. Mjena nga kuichúket'a tsjo tsjo ni xi títs'ian ko ts'inndjaá xá xi kitsjána Nda Ntíaná Jesu, nga xinya sisian én nda tsuhu Jesu xi b'ejña chji kjuandaha Ntíaná.

²⁵ 'Be nd'ai nga najmi ta chahanú ngatento xi jáisenuu, jun xi y'enjímínuu nkú ts'ín batéxuma Ntíaná. ²⁶ Kui b'a maha, nistjin nd'ai tíxinyahanuu nga najmi an y'anjiá tsa tjín xi ndyja. ²⁷ At'aha najmi chumi nihi xi y'ejña 'manuu. Ngayjee ni xi mjehe Ntíaná y'enjímínuu.

²⁸ 'Kui b'a maha, chúhun ruu yjonuu ko chúhun ngayjee xuta ninku. At'aha Espiritu Santo kitsjá xánuu nga jun xi chasoho xuta ninkuhu Nda Ntíaná xi jníhi ts'atseko. ²⁹ At'aha be nga askahan nga kfían kj'uaíjinnuu já xi mjehe ts'ínndyja xuta ninku xi nkú ts'ín chu kjoon ajihin chutsanko. ³⁰ Santaha ajinnuu s'e xi kuakúya ni xi najmi b'a tjín tu xi xuta ninku tsjénnkihí ra. ³¹ Kui nga tintsuba ndahanu. N'ekj'áítsjon nga nistjin nistjen jan nú najmi kits'ínkj'áiya nga ntánkán tsatendzá nga kitsjaníyahanuu nga nkúnkú.

³² 'Nd'ai já nts'e, títs'inkjas'ennu aya ntsja Ntíaná. Katasinkonuu én xi tínchja kjuandaha Ntíaná, kui éhen xi kamaha tsjánuu nga'yún nginkun Ntíaná kō tsjánuu ni xi ts'ínkjáihin ngayjee xuta xi tsichu ma je nginkun Ntíaná. ³³ Najmi kits'in mje toontabanuu kō tsa toonsinenuu kō tā ndaha najyunnuu. ³⁴ Jun yo xi nkú ts'in kits'inxá tu xi kisakúhuna ni xi kamachjénna kō ni xi kamachjéhen já xi kitsjenkōna. ³⁵ Tehente y'ejñá chubayanuu nga tjihin nga n'exáá tu xi kuisinkohoná xuta xi najmi tjihin ni xi machjéhen. N'ekj'áitsjon éhen Nda Ntíaná Jesu xi b'i títsu: “Xi tu tsjáhá ra ni xuta xi kj'ai, kui xi 'yún s'e saha kjuatsjo nga xi ts'ínkjáihin niu.”

³⁶ Nk'ie nga ja kama nga b'a kitsú Pablo, tsasinkunch'in nga kinchjako Ntíaná kō b'a ta incha kits'in jóo. ³⁷ Incha kikjintá kō kitsubakjá kō kikjexu'ba tsaha Pablo. ³⁸ Yún incha kik'ie babaha jóo at'aha b'a kitsú nga najmi tā incha skuéhe Pablo. As'ai incha ngjisín niyá santaha má kjijña tsutsu xi ngjuaikoho.

21

B'i ts'in kits'in niyá Pablo nga ngji nanki Jerusalen

¹ Nk'ie nga y'entuí já nts'eé xi tjín nanki Efeso, tsitjas'eín nku tsutsu. Tsankin naxuí naxuí xjo Cos. Nístjin xi ma ndyjuun tsichij xjo Roda kō askahan tsichij nanki Patara. ² Yo kisakúni kj'ai tsutsu xi tífi ante Fenicia. Tsitjas'eín kō tsankinkoi. ³ Kiyai xjo Chipre. Skjúhun tsitjai nga tsankiin ante Siria. As'ai tsichij nanki Tiro, at'aha yo tjihin nga chjújen chá xi y'a tsutsuu.

⁴ Kisakúni xuta xi yjankihí Jesu xi tjín yo. Yatu nístjin ts'andayani. Kui xi b'a kitsúhu Pablo nga najmi tu ngjuai nanki Jerusalen, at'aha Espiritu Santo tsakúchjihí ni xi kama. ⁵ Nk'ie nga j'a nístjin xi yatu, tsitjuí yo kō incha ngjisín niyáni ngayjee jáx'in kō jminchjihin kō ntíhi santaha natsin nantio. As'ai tsinchakunch'iin andai ntáchak'uun kō kichubakoi Ntíaná. ⁶ As'ai b'i ngján kinubakjái xinki, jin tsitjas'eín tsutsuu kō kui incha kik'óya ngáha ni'yaha.

⁷ Nku tsutsu tsitjukoi Tiro kō tsankiin nanki Tolemaida. Kisuniñaihi já nts'eé xi tjín yo kō ts'andayani nku nístjin. ⁸ Nístjin xi ma ndyjuun tsitjuí kō tsichij nanki Cesarea. As'ai tsankiin ni'yaha Felipe kō tintsubakoi. Felipe xi tā b'énimí én nda tsuhu Jesu kō tā tjihin xá ajihin já yatu xi basinko já postru. ⁹ Tā tjíntuhu ñju istinchjín xunkú xi Ntíaná tsjáha éhen.

¹⁰ Ja tjihin nkjin nístjin nga tintsubai yo nk'ie nga j'ai nku nda profeta xi 'mi Agabo xi nibaha ante Judea. ¹¹ J'aitsubek'únni, jakj'a tjabaxín ndayáha Pablo kō y'ét'a'yúnkoho ntsja kō sjai. As'ai b'i kitsú:

—B'i títsu Espiritu Santo nga b'i ts'in k'uét'a'yúhun já judio xi tjín Jerusalen nda xi ts'e tjabaxín ndayái. Ts'ínkjas'en aya ntsja já xi najmi ntje Israel tjehen ra.

¹² Nk'ie nga kinu'yái niu, b'a kik'iihin Pablo kō b'a tā kitsúhu xuta xi tjín yo, nga najmi tu ngjuai nanki Jerusalen. ¹³ As'ai b'a kitsú Pablo:

—¿Á tích'ihinu kō t'n'e bahanú? Tjínkuhu k'an nga najmi tu nku nga s'et'a'yán. Tā tjínku níhi k'an nga santaha kuayá Jerusalen ngat'aha Nda Ntíaná Jesu.

¹⁴ Nk'ie nga najmi kits'in yu Pablo ni xi tí'miihi, najmi b'a tā kik'in saha ri.

—Katuma xi nkú ts'in mjehe Ntíaná —tu tsixíhín sai.

¹⁵ Askahan y'endai yjoní kō tsankiin nanki Jerusalen. ¹⁶ Kitsjennkíni k'ua já xi yjankihí Jesu xi tjín nanki Cesarea kō ngjikoni ni'yaha nku nda xi nibáha xjo Chipre xi 'mi Mnason xi ja nd'ai tjennkihí ra Jesu. Kui xi kitsjánteni nga kuintsubai ni'yaha.

B'i ts'in kik'inyaha Pablo ni xi ts'in nga tsichu nanki Jerusalen

¹⁷ Nk'ie nga tsichij nanki Jerusalen, tsjo ts'in kits'ínkjáinni já nts'eé. ¹⁸ Nístjin xi ma ndyjuun Pablo kō jin tsankintsubek'uín Santiago. Yo tjíntu ngayjee jácháha xuta ninku

nk'ie nga tsichii. ¹⁹ As'ai Pablo kikjaniñaha jóo ko kitsúyaha nga nkúnkú ni xi kits'in Ntíaná ajihin xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra nga kits'inchjén xáha Pablo.

²⁰ Nk'ie nga kint'é jóo niu, incha kits'intsoho Ntíaná. As'ai b'i incha kitsú jóo:

—Ji nda nts'e, ja yai nga nkjin mij maha xuta judio xi s'ejihin Jesu ko ngayjee 'yún benkjún kjuatéxumoo. ²¹ Kik'inyaha nga ji títakuyái nga tjihin nga ts'ín t'axín kjuatéxumaha Moise ngayjee xuta judio xi tjíntujíhin xi najmi judio, ko nga b'a títixín nga najmi ts'íihin ni circuncision ntíhi, ko nga najmi ts'íintjusun sin cháná.

²² 'Kui b'a maha, ¿nkú n'eheñá? At'aha kuint'é xuta nga ja kaf'ái ei. ²³ Kui nga tu sahá b'i n'eheñi. Ei tjíntujínni ñju já xi ts'íintjusun nku ni xi kits'ínkie Ntíaná. ²⁴ T'inkoi jóo ko n'e jekoi yjohi nginkun Ntíaná. T'echjintjai tu xi kj'ujánu kaha ra yjoho jóo. B'a ts'in skuehe ngayjee xuta nga ko ji tít'etjusuin kjuatéxumoo ko nga najmi kjuaxi ni xi kint'é.

²⁵ 'Xuta xi najmi judio xi ja s'ejihin Jesu, jin ja kin'ekjihí nku xujun má tjít'a ni xi y'endai. B'a kik'íihin nga najmi tu kjíne yjoho chu xi chje kik'aihi ra ntia xi ts'innda xuta, ta ndaha jni ko ta ndaha yjoho chu xi kinubantu, ko nga najmi tu katjantuko jminchín xi najmi kjee bixan.

²⁶ As'ai ngjiko Pablo já xi ñjuu. Nistjin xi ma ndyjuun kits'in jeko yjoho nginkun Ntíaná. Jas'en natsihin ninku tu xi kuitsuyaha nkje kfeku nga ts'ín je yjoho ko nkje kj'uaiko chjehe nga nkúnkú.

B'i ts'in kichjubénijé Pablo

²⁷ Nk'ie nga ja títichúkje nistjin yatu xi machjén nga ts'in je yjoho xuta nginkun Ntíaná, kieke k'ua já judio xi nibaha ante Asia nga kabasinña Pablo má ma natsihin ninku. As'ai tsinchá'a ngayjee xuta nkjiun ko jak'ánijé Pablo. ²⁸ Yún incha kikjintáya nga b'i incha kitsú:

—Jun já Israel, tísinkoni! Kui ndai xi títakúyaha ngayjee xuta tu má xi tjeheñ ni nga tífi kontraha xutaná, kjuatéxumoo ko ante xu'bi. Santaha jas'enko já griego ei natsihin ninku nga kits'ínsi nginkun Ntíaná ante nkjún xu'bi.

²⁹ B'a incha kitsú jóo at'aha kj'ai nistjihin kieke Trofimo, nda xi nanki Efeso nibaha, nk'ie nga tjenko Pablo ajin nantio. B'a incha kitsú kjuankjink'uhun jóo nga Pablo jas'enko ndo má ma natsihin ninku.

³⁰ As'ai xaáhan incha kits'in ngayjee xuta nkjiun ko incha tsangatsanka nga j'ai. Incha jak'ánijé Pablo, kikjebéfe nga kik'onsje natsin ninku ko tjeñ'yún y'échjahá ankjua natsiun. ³¹ Nk'ie nga ja mjehe xuta nantio ts'ínk'ien Pablo, tsichuhu én nda jun k'aku Roma nga xaáhan tíncha ts'in ngayjee xuta Jerusalen. ³² Kítsa kinchja ñjaha já juhun ko tsangatsanka má nga kama ñja xuta nkjiun. Nk'ie nga kieke xuta nga nibá nda jun k'aku ko já juhun, najmi ta kingjáha ra Pablo.

³³ As'ai j'ai tiña nda jun k'aku, jak'ánijé Pablo ko b'a kitsú nga jo n'úkicha s'et'a'yuhun. Kingjásjaiya yá ndaha niu ko mí nihi xi kuats'in. ³⁴ Tunga b'i ngjáhán kinchja xuta ko ndaha najmi kamankjihin nda jun k'aku ni xi tímoo, at'aha xaáhan tíncha ts'in xuta. Kui nga b'a kitsúhu nga ngjuainijéhe Pablo má tjintu já juun. ³⁵ Nk'ie nga tsichukoho já juun antjio xi tjín má incha tjintu, santaha ts'agankihí já juun Pablo, at'aha 'yún kjan tíncha maha xuta nkjiun. ³⁶ Nkjin nkjún incha maha xi b'i tíncha tsu nga yjanki:

—Kat'en ndo!

B'i ts'in tsasinntjai yjoho Pablo

³⁷ Nk'ie nga ja tít'ekjas'en Pablo má incha tjintu já juun, b'i kitsúhu nda jun k'aku:

—¿A kama kuinchjakocho ichí?

B'i kitsú nda jun k'aku:

—¿A mahi én griego? ³⁸ ¿A najmi jihí nda Egipto xi nd'ai ngáha k'in kontraihi nda títjun Roma ko k'inkoi ante kixiu ñju mij já ts'ínk'ien anima?

³⁹ B'i kitsú Pablo:

—Nda judioná. Tarso kitsian, nanki chánka xi tijnajihin ante Cilicia. Tíbankihi. K'uaintení ichí nga kuinchjaka xuto.

⁴⁰ Nk'ie nga kik'aintehe, tsasinndjusún Pablo antjio ko kingjénk'a ntsja tu xi ngjuén jyuhu xuta. Nk'ie nga kingjén jyu xuta, as'ai én hebreo kinchja Pablo.

22

¹—Jun já nts'e ko já xinkjián, tasinnju mo ni xi xinnu nd'ai nga kúásinka yjona.

² Nk'ie nga kint'é xuta nga én hebreo tinchja Pablo, tu sahá 'yún kindyjanta nch'ánch'án sa.

³ B'i kitsú Pablo nga ngjindju:

—Nda judioná. Tarso kitsian, nanki xi tijnajihin Cilicia, tunga nanki xu'bihí kama chá. Gamaliel tsakúya sisinna xi nkú ts'in tijná kjuatéxumaha ntje chána. B'a ta ts'in 'yún kitsenkján Ntjaná xi nkúhu jun ngatento. ⁴ Kitsjennkí unkie xuta xi s'ejihin Jesu nga mjena ts'ink'ién kai. Jakj'anijé ko kits'inkjas'en nubayá jáx'in ko jminchjín. ⁵ Kama kuitsuya nga kjuaxi ni xi tixian nda na'mi titjuun ko ngayjee jáchá xi ta tjihin xá. Nistjin nk'ie kui incha kitsjana xujun xi ts'inkjas'ehe xutaná xi tjin nanki Damasco má nga kama xá xi tífihina. Ngjingisja Damasco xuta xi yjankihi Jesu tu xi kjuáikonijéhena Jerusalem, má nga n'enijéhe ra.

⁶ Tunga ni xi kamahá, nk'ie nga títs'ian niyá ko nga ja tibichú tiña Damasco, nkú ra ma masen nistjin niu, tu tjen'yún y'éjtjindaihá nku nd'í chánka xi nibajehen nk'a ján. ⁷ Jáikijne t'anankiu ko kint'e nku nta xi b'a kitsúna: “Saulo, Saulo, ¿á unchahaní?” ⁸ As'ai kingjasjáiyaha: “¿Yáha ji, Nda Ntia?” Ko b'a kitsúna: “An Jesu xi nibáha Nazaret xi unchai.” ⁹ Já xi tjenkona kieke nd'iu ko kitsankjún, tunga najmi kint'éhé ntaha xi kinchjakona.

¹⁰ As'ai b'a kixihin: “¿Mí nihi xi mjehi nga ts'ian, Nda Ntia?” Ko b'a kitsúna Nda Ntjaná: “Tisintjein ko t'in Damasco. Yo k'únyahi ngayjee ni xi kis'enda nga tjihin nga n'ei.” ¹¹ As'ai incha kikjebékina já xi tjenkona nga ngjikona Damasco, at'aha kits'in kana nga'yuhun nd'iu.

¹² Damasco tijná nku nda xi 'mi Anania xi 'yún benkjún Ntjaná, xi ts'intjusun xi nkú ts'in tjit'a kjuatéxumaha Moise. Nda nchjanijmíyaha ra ndo ngayjee xuta judio xi tjin yo. ¹³ Kui xi j'aisena ko b'a kitsúna: “Nda nts'e Saulo, katuma chji ngáha ri.” Ta kuihi chubo kama chjina ko kieke xi nkú tjin. ¹⁴ B'a kitsúyana: “Ntiaha ntje chána j'ájihin, nga ji xi kamankjihin ni xi mjehé ko nga chái Nda xi naxu nginkun Ntjaná ko nga kuinú'yái ntaha. ¹⁵ At'aha ji k'únyaihi ngayjee xuta yáha kui ko kuixinyaihi xuta ni xi kiyai ko kinu'yái. ¹⁶ Nd'ai najmi ta chuyá sahani. Tisintjein. B'a t'ihin Nda Ntjaná nga kats'innjyat'ahi jéhi nga saténtái.”

¹⁷ As'ai jáa Jerusalem. Nk'ie nga tinchjaka Ntjaná natsihin ninku, kama chjina nku ni xi nkúhu nchini kik'aina. ¹⁸ Kieke Nda Ntjaná ko b'a kitsúna: “N'e xatihí yjohi nga kitsa tijui Jerusalem. At'aha najmi ts'iinsihin jóo én xi kuixinyaihi nga k'únyaihi yáha an.” ¹⁹ B'a kixihin: “Ji Nda Ntia, be jóo nga xki ni'ya sinagoga ngjikj'anijé ko kingjaha xuta xi s'ejihin ji. ²⁰ Ko nk'ie nga tín'ek'ien Esteban, xi kitsúyaha xuta yáha ji, ta síjña yo ko kisasinna ni xi kamo, ko santaha kikunntá najyuhun já xi kits'ink'iehe.” ²¹ Tunga b'ahá kitsúna Nda Ntjaná: “T'in. At'aha kjin ts'inkjihi nga k'únyaihi xuta naxinantá xi tjin asuntee.”

B'i kama nk'ie nga mjehé xuta nga s'ehé Pablo

²² Tíbasínñuju xuta Pablo, tunga nk'ie nga b'a kitsú, b'i incha kitsú xuta:

—Tu sahá kat'en nda xi b'a tjun! ¡Najmi machjéhen tsa k'úéña t'ik'un!

²³ Tu nku xaahan ní incha kits'in ko incha tsakúchji nga tu ni xí najmi incha kisasín ra ni xi kitsú Pablo.

²⁴ Kui nga b'a kitsúhu nda jun k'aku Roma nga n'ekjas'en Pablo má b'entu já juun. B'a kitsú nga s'ehé tu xi kuitsuyaha á b'a ts'in t'incha kjintáyanehe ra xuto. ²⁵ Tunga nk'iehé

nga ja tjín'yúhún já juun nga ngjuáha, b'i kitsú Pablo nga kingjásjaiyaha nda jun xi síjña yó:

—¿A kama s'ehe nku nda Roma xi najmi kjee n'ekokjua?

²⁶ Nk'iehé nga kint'é nda juun niu, as'ai ngjisehe nda jun k'aku ko b'i kitsúhu:

—¿Aha yaní ni xi t'n'ei? Nda Romahá niu.

²⁷ As'ai nda jun k'aku j'aik'úhún Pablo ko b'i kitsúhu:

—T'inyaní, ¿a nda Roma ní?

—Johon —kitsú Pablo.

²⁸ As'ai b'i kitsú nda jun k'aku:

—Tse nkjún toon kis'enkina nga nku nda Roma kits'in ma yjona.

—Tunga an b'a ts'in kitsinná —kitsú Pablo.

²⁹ Kui nga tjen'yún incha ngji t'axíhín já xi tjíhin nga ngjuáha ra Pablo, ko santaha nda jun k'aku kitsankjún nk'ie nga kamankjihín nga nku nda Roma xi y'ét'a'yún nga jak'ánijé.

B'i ts'in tsasinko yjoho Pablo nginkun já tjíxá judio

³⁰ Nistjin xi ma ndyjuun mjehe nda jun k'aku Roma nga skué sisin á tibatéjénehe ra já judio Pablo. Kui nga kikjexihín ra n'úkicha xi tjít'a'yúnkoho ra ko b'a kitsú nga kama ñjakú já na'mi k'aku ko ngayjee já tjíxá judio. As'ai kik'onsje Pablo ko tsasínjña nginkun jóo.

23

¹ As'ai kinchja Pablo nga tsase ts'íhín ra já tjíxá xi kama ñjakú yó. B'i kitsú:

—Jun já nts'e, santaha nd'ai je tjíya kjuankjintak'unna nginkun Ntíaná xi nkú nga ts'in tífika yjona.

² As'ai Ananía xi tjíhín nda na'mi títjun b'a kitsúhu já xi kabinchat'a tiñaha Pablo nga kuich'on'a. ³ B'i kitsú Pablo:

—Ntíaná k'on'ahi ji, nda johonkjin. Yó tinchin nga tichaseihí tsa nda ko tsa najmi nda títs'ian nga tichaseihí kjuatéxumoo, tunga tí'mi kontrahá rí ni xi tjít'a kjuatéxumoo nga tí'baihini kjuá nga kuich'on'ana.

⁴ As'ai b'i incha kitsú já xi kab'entu yó:

—¿Á ch'on tí'mihí rí nda na'mi títjun xi Ntíaná kitsjá xáha ra?

⁵ B'i kitsú Pablo:

—Jun já nts'e, najmi be tsa nda na'mi títjun niu. At'aha b'a ts'in tjít'a éhen Ntíaná: "Najmi tu ch'on ts'in chubayanéi nda tjíxáhi."

⁶ As'ai kieke Pablo nga tjín ajihín já tjíxóo k'ua já saduseo ko k'ua já fariseo. Kui nga 'yún kinchjaha nga b'i kitsú:

—Jun já nts'e, nda fariseoná ko ta já fariseo xi chána. Tín'ekokjuana at'aha tikuyáha nga kj'uaíya ngáha ra xuta ngabayoo.

⁷ Nk'ie nga b'a kitsú Pablo, as'ai incha y'ésiko xinkjín já fariseo ko já saduseo. Tsakjánya yjoho já xi kama ñjakú yó. ⁸ At'aha já saduseo b'a incha tsu nga najmi ta kj'uaíyaha ra xuta ngabayoo, ko nga najmi tjín ntítsje ko tsa kj'ái sa xi ta tjíntu. Tunga já fariseo s'ejihín ngayjee ni xu'bj. ⁹ B'i ngján xaáhan kama. As'ai tsisintjen k'ua já chjine'éhen kjuatéxumoo xi makó já fariseo. B'i incha kitsú nga ndjá kinchja:

—Ndaha nku ni xi ch'on tjín najmi tísakújinni tsa kits'in ndai. Kutsa nkuhú ntítsje ko tsa tjín xi kinchjakoho.

¹⁰ Nk'ie nga ja 'yún t'incha b'ésiko xinkjín jóo, kitsankjún nda jun k'aku Roma at'aha tsa ts'ín xihí jóo Pablo. Kui nga y'éxaha já juun nga incha ngjuaik'asjejihín Pablo ajihín jóo tu xi ngjuaikoho má incha b'entu jóo.

¹¹ Nistjen xi ma ndyjuun Nda Ntíaná tsakúchjhi yjoho Pablo ko b'i kitsúhu:

—Tjen nga'yíhin yjohi. At'aha xi nkú ts'in kuak'iejña chjiní ei Jerusalen, b'a ta ts'in k'úejña chjiní nanki Roma.

B'i ts'in kis'enda ko kiya nga n'ek'ien'má Pablo

¹² Nistjin xi ma ndyjuun y'éndako k'ua xinkjín já judio nga najmi kjine ko ta ndaha najmi k'uí santa nkúhu nga ts'ínk'ien Pablo ko nga tsa najmi kuayáha Pablo ch'on incha katumat'ain ma. ¹³ Ma ra ts'ati yachán já xi b'a ts'in y'éndané Pablo. ¹⁴ As'ai ngjisehe já na'mi k'aku ko jáchá xi ta tjíhin xá. B'i incha kitsúhu:

—Ja y'endakoi xinki nga najmi chinei ko najmi s'i santaha nga kuayáni Pablo. Ko tsa najmi kuayáni ndo ch'on katumat'ain ma. ¹⁵ Kui nga nd'ai jun ko já tjíxá xingisoo b'a t'ihin ruu nda jun k'aku nga kats'in nibánuu Pablo ndyjunni, xi má nga ei chase sisihuun kjuaha. Jin k'úéndai yjoni nga n'ek'iein kintehe ni nga k'uaí ei.

¹⁶ Tunga ntíhi ní na nichja Pablo kint'é ni xi y'éndamá jóo. Kui nga ngjihi má b'entu já juun ko ngji tsúyaha Pablo niu. ¹⁷ As'ai Pablo kinchjaha nku nda jun xi kunntá yo ko b'i kitsúhu:

—T'inkoi ndatij nginkun nda jun k'aku, at'aha tjín ni xi kuitsuyaha.

¹⁸ Kui nga nda juun ngjikoho ndatiu má tíña nda jun k'aku ko b'a kitsúhu:

—Nda nubayá xi 'mi Pablo kuanchjana ko kuakankina nga kjuáika ndatij ei. Tjín rú ni xi kuitsuyahi.

¹⁹ As'ai nda jun k'aku jakj'á ntsja ndatiu ko b'i kitsúhu nga ngjingjásjaiya t'axíhin:

—¿Mí ni xi tjíhin nga k'úinyaní?

²⁰ B'i kitsú ndatiu:

—Ja kab'éndako xinkjín já judio nga kuankihi nga ndyjunni n'ekji Pablo nginkun já tjíxoo. B'a kuitsuhi nga kuase sisihin kjuaha Pablo. ²¹ Tunga najmi tu n'e s'ejinní niu, at'aha ts'ati yachán já t'íncha kuyá 'ma nga mjehe ts'ínk'ien Pablo. Ntjáná kats'ínkie nga najmi chumi nihi xi incha kjine ko k'uí santa nkúhu nga ts'ínk'ien Pablo. Ja tjíntu nda nd'ai nga t'íncha kuyáha nga n'etjusuin ni xi incha k'uankihi.

²² As'ai kits'ínkji ngáha nda jun k'aku ndatiu ko b'i kitsúhu:

—Najmi tu ch'a 'miyaihi ni xi kuak'inyaní.

B'i ts'in kin'ekjisehe Pablo nda tíjun Felj

²³ As'ai kinchjaha nda jun k'aku jo já jun k'aku ko b'i kitsúhu nga y'éxá:

—T'endo jo unchan já jun xi tsuku incha ngjuaihi, cháte ko kan já jun xi ndje k'úéntusúhu, ko jo unchan xi k'ua lasa, tu xi incha ngjuaihi Cesarea chuba ñja nga jyuun.

²⁴ Ko ta t'endo ndje xi k'úésun Pablo. Tankínko tu xi nda ts'in kuichúhu nginkun nda tíjun Felj.

²⁵ As'ai kits'ínnda nda jun k'aku nku xujun. B'i ts'in y'éta:

²⁶ “Claudio Lisia títs'ínkjihi kjuasuniña nda tíjun Felj. ²⁷ Nda xi títs'ínkjihi ei, kui xi jakj'ánijehe já judio ko incha mjehe ts'ínk'ien. Tunga nk'ie nga kint'e nga nda Roma niu, as'ai ngjika já junna ko kits'ínk'ankia. ²⁸ As'ai kits'ínkjia ndo nginkun já tjíxá judio, at'aha mjena nga skue mí kjuaha tísat'énehe. ²⁹ Kikie nga ngat'aha ni xi tjít'a kjuat'exumaha jóo tísat'énehe. Ndahachí najmi ngabaya ko ta ndaha nubayá tjehe ra ndo. ³⁰ Tunga kint'ená nga já judio y'éndako xinkjín xi má nga mjehe ts'ínk'ien ndo. Kui nga títs'ínkjihina nginkuin. Ko ta ja kixinyaha já xi tibat'énehe nga tjíhin nga nginkuin kuitsuya mí nihi xi tjínkoho ndo.”

³¹ As'ai nga jyuun incha ngjiko já juun Pablo nanki Antipatri. Kits'in xi nkú ts'in incha kis'exá. ³² Nistjin xi ma ndyjuun já jun xi yjaha sjai incha kik'óya ngáha. Tu já jun xi yjakohó ndje kits'ínko niyá Pablo.

³³ Nk'ie nga incha tsichu Cesarea, kitsjáha nda tíjuun xujun ko ta kits'ínkjas'ehe Pablo.

³⁴ As'ai kits'inya nda tíjuun xujun ko kingjásjaiyaha Pablo má nibáha. Nk'ie nga kint'é nga nda Cilicia niu, b'i kitsú:

35 —Kuasinñjúhu nk'ie nga incha kj'uaí já xi tibatéjénehi. As'ai y'éxá já xi kikuntáha Pablo ni'ya masehen Herode.

24

B'i ts'in tsasinntjai yjoho Pablo nginkun nda títjun Feli

1 Nk'ie nga j'a un nistjin, as'ai tsichu nanki Cesarea nda na'mi títjun Anania ko tjenko k'ua jácháha xuta judio ko nku nda chjine'én xi 'mi Tertulo. Incha tsichutéjéne Pablo nginkun nda títjuun. 2 Nk'ie nga ngjich'ja Pablo, as'ai kik'atuts'ihin Tertulo nga tsatéjénehe. B'i kitsú:

—Máb'achjíhi ra ji, nda títjun, tjinni kjuajyu nd'ai. Nda n'e tibatexumakoi kjuankjintak'uhin gandaha naxinantáni. 3 Kui nii xi tehente ko tu má antehé ni tsjo maní ko 'báihí máb'achjíhi ji, nda títjun Feli. 4 Tunga najmi mjehéna tse ts'instihi. Kui nga títbankihi ra nga tasinñjuhuni kutju.

5 'Yai nga nku nda ch'onk'un nda xu'bi. Tíbinchá'a ngayjee xuta xi ntje judio tjeheh ra xi tjin asuntee. Ndaí xi nda k'akuhu já xi yjankihi nku nda xi nibáha Nazaret. 6 Najmi benkjún ninkuni. Kui nga kichjubénijéheni ko mjeni nga n'ekokjuaí kai xi nkú ts'in tijná kjuatéxumani. 7 Tunga nda jun k'aku Lisjahá j'aikje'á kjuayúnni ndo. 8 B'a kitsúni nga jin xi tibatéjénei ndai, nga ji xi tihin nga kjuáiseihi. Chasjaiyahi tu xi chahani mí kjuaha tibatéjéneheni ndo.

9 Já judio xi kab'entu yo ta ngji kontraha Pablo. B'a incha kitsú nga kjuaxi niu. 10 As'ai nda títjuun tsakú Pablo tu xi kuinchjaha. B'i kitsú Pablo:

—Tsjo mana nga kúásinka yjona nginkuin, at'aha be nga ja nkjin nú tihin nga tibatexumaihi nankini. 11 As'aihi tihin te jo nistjin nk'ie nga ngji ts'intsjoho Ntiani Jerusalen. Kama chasjaya nga kjuaxi ni xi tixian. 12 Najmi ch'a y'esika ko a ra tsincha'á xuta má ma natsihin ninku, ko ta ndaha ni'ya sinagoga, ta ndaha ajin nantio. 13 Najmi tjin xi nkú ts'in kuakúchjiji jái ni xi tít's'ink'anjina.

14 'Tunga xinyahá ra kui nii. Benkján Ntiahá ntje chání nga tít's'ian ni xi tsakúya Jesu. Jóo bi b'a tijncha tsu nga najmi nda kui niu. S'ejinna ngayjee ni xi tjit'a kjuatéxumani ko xujuhun já profeta. 15 An tikuyáha ni xi ko ta jái tijncha kuyáha, nga Ntiana ts'inkj'áiya ngáha ra ngayjee xuta ngabayoo, xi nda kits'in ko xi najmi nda kits'in. 16 Kui xaha ts'in kjuayún tehentehe ra yjona nga je s'eyaha kjuankjintak'unna nginkun Ntiana ko nginkun xuta.

17 'Nkjin nú kamana nga najmi tsátejéna Jerusalen. Nk'ie nga kik'óya ngáhana, jáitsja chje ninku. Kitsja toon ko chu ninku. 18 B'a kits'ian má ma natsihin ninku ko nk'ie nga ja tít's'in je yjona nginkun Ntiana, kikiena k'ua já judio xi niba ante Asia. Najmi 'yún tjin xuta kui chubo ko najmi ch'a xaáhan tijncha ts'in. 19 Kuihi já judio ts'e Asia xi tihin nga kj'uaí nginkuin nga kuatéjénehena tsa tjin ni xi tijnkoho an.

20 'Tsa najmi tjin jóo, kui jái katsúya mí ni ch'on tihin xi kis'ejna chji nga kits'ian nk'ie nga ngjia nginkun já tixá judio. 21 Tu kuihi nii xi kits'ian. Nk'ie nga tijnajihin, 'yún kinchja nga b'i kixian: “Tín'ekokjuanú nd'ai at'aha tikuyáha nga kj'uaíya ngáha ra xuta ngabayoo.”

22 Nda títjun Feli be sisin nkú tihin ra ni xi tsakúya Jesu, ko nk'ie nga kint'é ni xi títu Pablo, y'éñat'ía kjuo nga b'a kitsúhu jóo:

—Nk'ie nga kj'uaí nda jun k'aku Lisjahá, kuasjáiyaha kjuanu.

23 As'ai y'éxá nda jun k'akuhu já xi tikuntáha Pablo nga ngjuáya'yún tunga ta kitsjántehé ra nga kama kjuátsú'ba ndai ko nga kama kj'uaíkohe xuta xinkjin ni xi machjéhen.

24 Nk'ie nga j'a chuba nistjin, j'aiko chjuuhun nda Feli. Nku na xi ntje judio tjeheh ra xi 'mi Drusilahá tijnako ndo. Y'éxá já xi incha ngjikj'á Pablo ko kingjásjayahá nkú tihin ra ni xi tsakúya Jesu ko á s'ejihin ra jóo. 25 Y'éjna chji Pablo xi nkú ts'in kama naxu kuintsubahaná

nginkun Ntiana, xi nkú ts'in k'úéch'oho raá yjoná ni xi mjehe animaná, ko nga Ntiana kuasehe ni xi nda ko ni xi najmi nda tín'eé. Nk'ie nga kint'é nda tíjün Feli ni xi kinchja Pablo, kitsankjún ko b'i kitsú:

—Katumaha ri, b'a tjün. Nk'ie nga sakúntena kuinchja ngáhara.

²⁶ Kinchja yaha nda tíjün Feli Pablo, at'aha b'a kitsú tsa tu ahá ni Pablo tsjáha toon tu xi ts'ín ndaíhi ra. Kui nga nkjin niyá kinchjaha ra ko kinchjanijmíko. ²⁷ J'a jo nú, as'ai Porcio Festo y'ejña ngáha nda tíjün antehé nda Feli. Nk'ie nga jet'ain xáha nda Feli, tu nku kingjáya'yúhún Pablo, at'aha mjehe nga nda skuéhe xuta judio.

25

B'i ts'in tsasintjai yoho Pablo nginkun nda tíjün Festo

¹ Nk'ie nga j'a jan nistjin nga kits'inkjáihin xáha Festo, as'ai tsitju nanki Cesarea nga ngji Jerusalen. ² Yo incha kinchjakoho já na'mi k'aku ko já tjíxáha xuta judio nga incha ngji kontraha Pablo. ³ Incha tsankihí nda tíjün Festo nku kjuanda, nga ts'ín nibá Pablo nanki Jerusalen. At'aha incha mjehe ts'ínndjuú ni xi y'enda, nga ts'ínk'ien Pablo aya niyóo. ⁴ Tunga b'ahá kitsú Festo nga tu nku nanki Cesarea há s'eya'yún Pablo ko nga yo ja tífi. ⁵ B'i kitsú ya:

—Kats'inkona niyá jánuu xi tjíhin xá. Tsa tjín ni ch'onk'uhun xi kits'in ndo, incha katatéjéne.

⁶ Ts'andayaha Festo yo nkú ra ma jin ko tsa te nistjin. As'ai ngji nanki Cesarea. Nistjin xi ma ndyjuun y'ejña ante má nga ts'in kjuá ko y'exá já xi incha ngjikj'á Pablo. ⁷ Nk'ie nga jas'en Pablo, j'aik'úhún já judio xi nibaha Jerusalen ko tsatéjénehe. Nkjin tíkjá ni ch'onk'un xi incha kikjanínehe Pablo, ni xi najmi incha kamaha y'éntuchji.

⁸ As'ai b'i kitsú Pablo nga tsasintjai yoho:

—Najmi chumi jéhe xi tjenna. Najmi ngji kontraha kjuatéxumaha xuta judio, ta ndaha ninku, ko ta ndaha nda tíjün k'aku Cesar.

⁹ Tunga mjehé ra Festo nga nda skuéhe já judio, kui nga b'i kitsúhu ra Pablo:

—¿A mjehi k'úin Jerusalen tu xi ján ts'ihinna kjuahi?

¹⁰ As'ai b'i kitsú Pablo:

—Síjña nginkun nda xi kitsjá xáha nda tíjün k'aku Cesar ko má nga tjíhin nga n'ekokjuana. Ya sisin nga najmi chumi nihi xi kits'ihin xuta judio. ¹¹ Tsa ch'on kits'ian ko tsa tjehe ra ngabaya ni xi kits'ian, ta tsjanté nga kuayá. Tunga najmi kjuaxihí ngayjee ni xi tíchjaninéna. Kui nga najmi ma ts'inkjas'ehen ra yjona jóo. Tíbankia nga nginkun nda tíjün k'aku Cesar n'ekokjuana.

¹² As'ai Festo ko já xi basinkoho incha kinchjanijmíyaha niu ko b'i kitsú nga kinchjako Pablo:

—Ji tbinchi nga nginkun nda tíjün k'aku Cesar n'ekokjuahi. Nda tíjün Cesar k'úinseihí ma.

B'i ts'in incha kinchjanijmíyaha kjuaha Pablo nda rei Agripa ko nda tíjün Festo

¹³ Nk'ie nga j'a chuba nistjin, tsichu Cesarea nda rei Agripa ko na Berenice nga incha ngjikjaniñaha nda tíjün Festo. ¹⁴ Nkjin nistjin incha ts'andayaha yo ko Festo kitsúyaha nda rei kjuaha Pablo. B'i kitsúhu:

—Ei tjíña nku nda xi tu nku kikj'áíya'yúhún nda Feli nubayóo nk'ie nga jet'ain xáha.

¹⁵ Nk'ie nga ngjia Jerusalen, já na'mi k'aku ko jácháha xuta judio incha tsatéjénehe ndo ko tsankina nga tsja kjuá nga n'ek'ien. ¹⁶ Kixinyaha jóo nga najmi b'a ts'in nkaha já tjíxá Roma, tsa chuba tsjáhá kjuá nga n'ek'ien xuta. At'aha tsa tjín xi tsatéjéne, tjíhin nga ta kuasínjña xi tibatéjénehe tu xi kama kuasinkoho yoho ngat'aha ni xi tíchjaninéhe.

¹⁷ Kui b'a maha, nk'ie nga j'aihi jóo ei, najmi kits'ink'andaya. Tjen'yún tsatéjñaná nistjin xi ma ndyjuun ante má nga ts'ian kjuá ko y'exá já xi ngjikj'á ndo. ¹⁸ Tunga nk'ie nga kinchja já xi tíncha batéjénehe, ndaha nku ni ch'on tjín xi kits'innkjíhin k'an

ngjinéhe. ¹⁹ Tu ni xi ts'e ninkuhu ní ko nku nda xi 'mi Jesu incha y'ésiyáha. Ja k'ien ndo, tunga b'ahá títsu Pablo nk'ie nga tíjña ndo.

²⁰ 'An najmi be xi nkú ts'in k'uendáhana nku kjuá xi b'a tjín. Kui nga kingjasjáiyaha ra Pablo tsa mjehe nguaihi Jerusalen tu xi yo n'ekokjuaha. ²¹ Tunga tsankihí Pablo nga tu sahá s'eya'yún ko nga nginkun nda tíjñun xi tíjña Roma n'ekokjuá. Kui nga b'a kixihinna nga s'eya'yúhun santa nkúhu nga kamana ts'inkjisehe nda tíjñun k'aku Cesar.

²² As'ai b'i kitsú nda rej Agripa:

—Ko an mjena kuasinñjúhu ndo.

—Ndyjunni kuasinñjúhi —kitsú Festo.

²³ Kui nga nistjin xi ma ndyjuun tsichuhu Agripa ko na Berenice. Tsjo nkjún kama nga incha jas'en má ma kjuá. Incha tjenko já jun k'aku ko já k'akuhu naxinantóo. As'ai y'éxá Festo nga nguaiichj'a Pablo ko ²⁴ b'i kitsúhu jóo:

—Ji nda rej Agripa ko ngayjee xuta xi kama ñjakújinná, á ndo ei. Ngayjee xuta judio xi tjín Jerusalen ko xi tjín ei tíincha batéjénehe. Tíincha kjintáya nga tibankina nga tsja kjuá nga n'ek'ien ndo. ²⁵ An najmi tsakújinna ni xi kits'in ndo xi tjehe ra ngabaya. Tunga kuihi tsanki nga nda tíjñun xi tíjña Roma ts'ínkokjuaha. Kui nga b'a kixihinna nga ja ts'inkjihina yo.

²⁶ Tunga najmi bená mí nihi xi k'uet'á xujun xi ts'inkjihí nda tíjñun k'aku xi kitsjá xána. Kui kjuaha nga ei kuats'in nibáhana ndo nginkun ko ngikuin ji, nda rej Agripa, tu xi chasjaiyaha raá ko b'a ts'in sakúhuna én xi ts'inkjihí nda tíjñun. ²⁷ At'aha b'a mana nga najmi chumi ni chjihí ra tsa chuba ts'inkjiná nku nda nubayá nga najmi xinya mí kjuaha tsatéjénehe.

26

B'i ts'in tsasinko yjoho Pablo nginkun nda rej Agripa

¹ As'ai nda rej Agripa b'i kitsúhu Pablo:

—Kama chubai nga kuiskoi yjohi.

As'ai kingjénk'a ntsja Pablo ko kinchja nga tsasinko yjoho:

² —Tsjo nkjún mana, nda rej Agripa, nga kama kúásinka yjona nginkuin nd'ai ngat'aha ngayjee ni xi tibatéjénena já judio. ³ At'aha ji ya sisin xi nkú ts'in tíjña sin cháha xuta xi ntje judio tjehe ra ko ni xi b'ésiyáha. Kui b'a maha, tibankihi ra nga n'etsentai nga kuasinñjuní.

⁴ 'Be ngayjee xuta xi ntje judio tjehe ra xi nkú ts'in tsátejñajihin nkúhu nga ndyjana. At'aha tsátejñajihin xutana ko Jerusalen tsátejña. ⁵ Ko ta be ya jóo ko kama kuitsuya tsa mjehe, nga tehente kits'intjusan xi nkú ts'in tíjña niyáha já fariseo, já xi 'yún je fiko ni xi s'ejinni.

⁶ 'Nd'ai síjña ei nga tín'ekokjuana at'aha tikuyáha nga Ntíaná ts'íintjusun ni xi kitsúya tíjuhun ntje cháni. ⁷ Ta kui nihi xi tíincha kuyáha nga ts'ínkjáihin xutani xi te jo maha ntje chá xi y'aha ra. Kui kjuaha nga tíincha ts'intsjoho ra Ntíaná nistjin nistjen. Nda rej Agripa, tibatéjénena já judio ngat'aha ni xi an tikuyáha. ⁸ ¿Á najmi s'ejihinnuu nga Ntíaná ts'ínkj'áiya ngáha ra xuta ngabayoo?

⁹ Nistjin nk'ie b'a kixian nga tjihin nga kfín kontraha xuta xi s'ejihin Jesu, nda xi nabáha Nazaret. ¹⁰ B'a kits'ian Jerusalen. Já na'mi k'aku kitsjana kjuá xi má nga ts'inkjas'en nubayá xuta xi yjankihí Jesu. Ko nk'ie nga n'ek'ien, an ta kits'inj'a nga b'a n'ehe. ¹¹ Nkjin niyá ko xki ni'ya sinagoga kits'in'úhun tu xi najmi ta skuenkjúhun Jesu. Tu xí 'yúhun kits'in unkie xuta xu'bo ko kitsjennkí unkie santaha tu má nankihí ni.

B'i ts'in kitsúya Pablo xi nkú ts'in jak'áha Jesucristo

¹² 'Kui nií kits'ian. As'ai y'éxána ko kitsjana kjuá já na'mi k'aku nga kfían Damasco.

¹³ Tunga nk'ie nga títs'ian niyá, ji nda rej, nk'ie nga masen nistjiun kikié nku nd'í chánka

xi nibaha nk'a ján. 'Yún tsat'ai sa nga nd'íhi ts'íu. Kits'ín ndzjenna ko ta kits'ín ndzjehen já xi tjenkona. ¹⁴ As'ai tsixuntuí t'anankiu ko kint'e nku nta xi én hebreo kinchjaka. B'a kitsúna: “Saulo, Saulo, ¿á unchahaní? ¿Á ta ji t'n'e'uhun ri yjohi?”

¹⁵ 'As'ai b'a kixian: “¿Yáha ji, Nda Ntia?” B'a kitsúna Nda Ntiana: “An Jesu xi unchai. ¹⁶ Tunga tisintjenni ko t'in. Kuakakuchjhi ra yjona tu xi n'exát'ahaní ko tu xi kuixinyahani ni xi kuayai ko ni xi cha sai askahan. ¹⁷ Ts'inkjisehe xuta judio ko xi najmi judio. Najmi tsjanté tsa incha ts'ín'uhin. ¹⁸ Chjúx'ánki tunkun xuta tu xi kuitjuhu má jyuun nga kjuas'ehe má ndzjeen, tu xi kuitjuhin ajin nga'yúhun ndanindo nga ts'ínkjáihin Ntiana. Ntiana ts'ínndyjat'aha ngatitsuhun ko tsjáha ante ajihin xuta xi bichú ma je nginkun tu ngat'aha nga s'ejihin an.”

¹⁹ 'Kui b'a maha, nda rej Agripa, kint'e'éhen ra xi tsakúchjina yjoho, xi nibaha nk'a ján. ²⁰ Títjun y'enijmíhi éhen Ntiana xuta xi tjin nanki Damasco, ko askahan xi tjin nanki Jerusalem ko ngayjee nanki xi tjin ante Judea, ko santaha xuta naxinantá xi tjin asuntee. B'a kixihin nga ngjuaikj'áha ra animaha ko ts'ínkjáihin Ntiana, ko nga ts'ín ni xi kuakúchji nga ja kits'ínk'óntjaiya animaha. ²¹ Kui kjuaha nga jakj'ánijéhena já judio natsihin ninku ko kama mjehe nga ts'ínk'ienna.

²² 'Tunga Ntiana há tibasinkona santaha nd'ai. Kui nga síjñahana ei nga tinchjaka xuta x'an ko xi nchiná. Tixinya ni xi ta kitsúya já profeta ko Moise, ni xi tihin nga kuitjusun. ²³ At'aha kui xi b'a kitsú nga tihin nga un skuehe xi kits'ín nibá Ntiana ko nga kui xi tjun kj'uaíya ngáha ra ngabayoo, tu xi b'a ts'ín ts'ín ndzjehen ra xutani ko xuta naxinantá xi tjin asuntei xi nkú ts'ín k'uanikihi.

²⁴ Nk'ie nga b'a kitsú Pablo nga tibasinko yjoho, as'ai b'i kitsú nda títjun Festo nga kikjintáya:

—Ja tíma lukui, nda Pablo! At'aha 'yún mahi xujun, kui nga ja tíma lukuhuni.

²⁵ As'ai b'i kitsú Pablo:

—Najmi luka, nda títjun Festo. Kjuaxi ko b'a tjin ni xi tinchja. ²⁶ Nda rej Agripa be ni xu'bi. Kui nga tinchja kixi kixihina nginkun. At'aha behe k'an nga beyje nda rej ngatentee ni xu'bi. Najmi nku ante xi tijná 'ma má nga b'a kamo. ²⁷ Ji nda rej Agripa, ¿a s'ejihin ni xi kitsú já profeta? Be nk'ie nga s'ejihin.

²⁸ B'i kitsú nda rej Agripa:

—Chuba mahá ndyjaha nk'ie nga n'e maní nku nda xi s'ejihin Jesucristo.

²⁹ As'ai b'i kitsú Pablo:

—Ndaha tsa chuba ndyjaha ko tsa tse ndyjaha, tunga tibanikihi ra Ntiana nga najmi tu nku ji, ko ní ngatentee xi tibasínñjuna nd'ai kuichú ma xi nkúhu an, tunga najmi kohó n'úkicha xu'bi s'et'aha.

³⁰ As'ai tsisintjen nda rej, nda títjuun, na Berenice ko ngayjee xi incha kab'entukoho yo. ³¹ Incha ngji nchjanijmíya t'axín kjuo. B'i incha kitsúhu xinkjín:

—Najmi ngabaya ko ta ndaha nubayá tjehe ra ni xi kits'ín ndo.

³² As'ai nda rej Agripa b'i kitsúhu nda títjun Festo:

—Tsa najmi tsanki ndo nga nginkun nda títjun k'aku Cesar n'ekokjua, kama n'e ndáhi kai.

27

B'i ts'ín kin'ekjí Pablo nanki Roma

¹ Nk'ie nga j'ai kjuá nga tihin nga n'ekjini ante Italia, as'ai kin'ekjas'en Pablo ko kj'ai sa já nubayá aya ntsja nku nda jun k'aku xi 'mi Julio. Kui xi tijnájihin já jun xi 'mi Já juhun Nda títjuun. ² Tsitjas'ein nku tsutsu xi nibaha nanki Adramitio xi ja ma kuitjuhu nga ngjuai nanki xi tjin ante Asia. As'ai kin'ei niyá ntá. Ta ngjikoni Aristarco, kui xi nibáha Tesalonika, nanki xi tijnájihin ante Macedonia. ³ Nistjin xi ma ndyjuun tsichii

nanki Sidon, ko nda jun Julio kits'ín nku kjuanda Pablo. Kitsjantehe nga ngjitsubek'un já xi nda nchjakoho ko nga kui jóo tsjáha ni xi machjehen.

⁴ As'ai tsitjukoí tsutsu yo ko tsitjandái xjo Chipre, at'aha tjen kontrani ntjo. ⁵ Tsitjatíkjai ntáchak'uun andaihi Cilicia ko Panfilia ko tsichii nanki Mira, nanki xi tijnajihin Licia. ⁶ Yo kisakúhu nda jun k'aku nku tsutsu xi nibaha nanki Alejandria ko ante Italia tífi. Yo kits'ínkjas'enni. ⁷ Nkjin nistjin kin'e nda ndai niyá ntá ko tu 'yaha tsichu tiñai ankjín nanki Gnido. Tjen kontra sani ntjo, kui nga tsitjahani ankjín nanki Salmon ko y'etjindaihi xjo Creta. ⁸ Tu nku b'ahá ts'ín 'ni kin'eí niyá ntá andaihi xjo Creta. Askahan tsichii nku ante xi 'mi Ante Tsjo K'un xi tijná maha nanki Lasea.

⁹ Nkjin nkjún nistjin ts'ayani ngat'aha ntjo ko ja tábichú tiña nistjin nga ch'on ma nga tsutsu bankínkaá, at'aha ja tábichú tiña nistjin chunch'óon. Kui nga b'a kitsúhu Pablo:

¹⁰ —Jun já, ndzjen tímana. Tsa kuankíndjaá, ch'on kamat'aán. N'endyja tsutsuu ko ch'áha, ko santaha kjuichúkjuá nga kuayáa ko ñá.

¹¹ Tunga najmi kits'ínsihín rá nda jun k'aku ni xi kitsú Pablo. Tu ni xi kitsúhu nda xi ts'ínko tsutsuu ko nda xi ts'e yóo tsasínjuhu. ¹² Ante xu'bo ya najmi nda ma tsa yo n'ekj'a nistjin chunch'óon. Kui nga nkjin incha kamaha xi b'a incha kitsú nga tu sahá nda tjin nga incha kuitju yo, tsa tu ahá ni b'a ts'ín incha kúichú Fenice, nanki xi tijnajihin xjo Creta. Yo má bichú tsutsu ko nda ts'ín s'entu. B'a ts'ín yo kama incha ts'ínkj'aha nistjin chunch'óon.

B'i ts'ín kamané ntjo tsutsu xi tjíya Pablo

¹³ As'ai kitsjen nku ntjo xi najmi 'yún, xi nibaha ajin ntáchak'uun. B'a kamaha jóo tsa nda ts'ín ngjuai tímana. Kui nga tsitjukoího tsutsuu ko incha ngjiko tiña andai xjo Creta. ¹⁴ Tunga najmi ts'andayahá rá nga kama nku ntjo xi tu xí 'yúhún, xi nibaha asun t'anankiu. Be jóo nkú 'mi ntjo. ¹⁵ Kui xi kikjebéfe tsutsuu. Najmi tá kama tsankinkohoni má nga mjeni. Kui nga kik'ainteheñi nga ngjuaikohoni ntjo.

¹⁶ As'ai tsitjandái nku xjo íchí xi 'mi Cauda. Kui xi y'échjaha íchí ntjo, ko tu 'yaha kamani kichju'yúin tsutsu íchí xi y'a tsutsuu. ¹⁷ Nk'ie nga kin'ekjas'ein tsutsu íchú, as'ai n'ú'ya y'é'yúnkjáha jóo tsutsu chánka xi tjenkoí tu xi najmi kuakjahan. Incha kitsankjún tsa tsumí xi tjin ante xi 'mi Sirte kjuas'enjin. Kui nga incha kikjejeñen najyuhun tsutsuu, kui xi basinya'yún ntjo. As'ai kitsjante nga ngjuaikoho ntjo.

¹⁸ Nistjin xi ma ndyjuun 'yún kitsjen sa ntjo. Kui nga incha kikjaník'ajin ntáchak'uun ch'áha tsutsuu. ¹⁹ Nistjin xi ma jahan incha kik'aník'ajin santaha ko ni xi ts'ínchjén nga fiko tsutsuu. ²⁰ J'a nkjin nistjin nga najmi kama sje ko tá ndaha najmi kama chji niñuu ko ntjo xi 'yún tjennení. B'a tsixín nga najmi tá kuintsubahani.

²¹ Nkjin nistjin j'a nga najmi chumi nihi kichineí. As'ai Pablo tsasinjña ndju ko b'i kitsú: —Jun já, najmi nda kin'o nga najmi tsasinñjunú, nk'ie nga tsitjukoí tsutsuu xjo Creta. Un tibenuu nd'ai ko tín'e ndyjo ni xi kich'o. ²² Tunga nd'ai b'a tíxinnuu nga tjen nga'yúhún yjonuu, at'aha najmi ch'a kuayá. Tu tsutsuuhú xi ndyja. ²³ At'aha nkui jyún kabakúchjina yjoho nku ntítsjehe Ntía xi ts'ena ko xi ts'inxát'aha. ²⁴ B'a katsúna: “Najmi tu binkjuin, Pablo. Tjihin nga k'úin nginkun nda títjun k'aku Cesar. Ntíaná títsjáhi kjuanda xu'bi nga najmi kuayá ngayjee já xi tjíntuyákohi tsutsuu.” ²⁵ Kui b'a maha, jun já, tjen nga'yúhún yjonuu. At'aha s'ejinna Ntíaná nga b'a kama xi nkú nga ka'mina. ²⁶ Tunga tjíhín ni nga nku xjo kúichukoná ntjo.

²⁷ Nk'ie nga tsichu nistjen nga ja tjínni jo tuntjái, ko nga ja tífikoni ntjo ajin ntáchak'un Adria, nkú rá ma masen nistjen kíkíe já xi tíncha ts'ínko tsutsuu nga ja tábichú tiñai ante kixiu. ²⁸ Kui nga kik'achubaha nga nankaha ntóo. Kan tj'ion nku metru kama. As'ai ngjindju sa ko tá kik'achubahá ngáha. Kui xi kama kan ún jo metru. ²⁹ Incha kitsankjún tsa naxiu satékjokoho, kui nga incha kikjaník'aha ñju ni xi fáya'yún tsutsuu. Incha mangimjehe nga kitsa kama sen.

³⁰ As'ai mjehe kuanka já xi tìncha ts'ínko tsutsuu. Kui nga incha kikjaník'ajihin ntóo tsutsu ichí xi kjit'aha tsutsu chánko. B'a incha kitsú nga incha kjaník'a sa ankjín tsutsuu ni xi kjuáya'yúhun tsutsuu. ³¹ Tunga b'ahá kitsú Pablo nga kinchjako nda jun k'aku ko já juun:

—Tsa najmi k'úentu já xu'bjí aya tsutsuu, jun najmi k'uankiu.

³² As'ai incha tsatekjá já juun n'ú'ya xi tjít'a tsutsu ichí. Incha kikjanítja'ba niu.

³³ Nk'ie nga ja tñibá ma sen, Pablo b'a kitsúhu ngayjee jóo nga tñihin nga incha kjine nichine. B'i kitsúhu:

—Ja tñinu jo tuntjái nd'ai nga 'yún tñ'enkjíhuun tak'un ko nga tintsuba kjintío. Najmi tichino niñu. ³⁴ Tíbankihinu nga chinehenu ichí nd'ai. Kuasinkonu tu xi k'uankihinu. At'aha ndaha nku ntsjaku najmi ndyja.

³⁵ Nk'ie nga b'a kitsú Pablo, as'ai jak'á nku ninkuan ko kitsjáha máb'achjíhi Ntjaná nginkun ngayjee jóo. Tsakjánya ko kikjine. ³⁶ As'ai kama 'yún tak'un ngayjee já xingisoo ko ta incha kikjine ninkuon. ³⁷ Jo unchan ko cháte ko kan ún nku mahani ngayjei xi tintsubayai tsutsuu. ³⁸ Nk'ie nga ja incha kikjine niñu, as'ai tu xi kama kijnaha tsutsuu incha kikjaník'ajin ntáchak'uun tuniñu xi y'a yoo.

B'i ts'in tsakjan tsutsu xi tjíya Pablo

³⁹ Nk'ie nga kama seen, najmi kamankjihin jóo má incha tsichu. Tunga kíkíehé nku ante kixi má nga tñin tsumí ko incha kama mjehe nga ngjuaikó tsutsuu yo, tsa tu ahá ni kuichúko. ⁴⁰ Kui nga incha tsate'yúhun n'ú'ya xi y'aha ra ni xi fáya'yúhun tsutsuu. Incha kikjanítjab'a niu ko kits'in ndaíhi ni xi bakú niyáha tsutsuu. As'ai kingjénk'a najyuhun tsutsuu xi basinya'yún ntjo tu xi ngjuaikoho ra ntjo ante kixiu. ⁴¹ Tunga nkuhú ante má nga tñin tsumí tsichu yoo. Yo kisasínkjá'yún ankjín tsutsuu. Ndahachí najmi ta kama kits'íniyáha niu. As'ai t'éhen ntóo kikjexuba astun tsutsuu.

⁴² B'a incha kitsúhu xinkjín já juun nga incha ts'íink'ien já nubayoo tu xi najmi incha kuankajin ntáha. ⁴³ Tunga mjehé ra nda jun k'aku nga ts'íink'anki Pablo, kui nga najmi kitsjantehe nga b'a incha ts'íihin jóo. Tu sa ní b'a kitsú nga tjun kjaník'ajin ntá yjoho xi maha ntá tu xi kuichúhu ante kixiu, ⁴⁴ ko nga já xingisoo ngjuaikó yáte ko tsa t'íaha tsutsuu. B'a ts'in incha tsichuhuni ante kixiu ko incha ts'ankiyjei.

28

B'i ts'in kits'in kjuankjún Pablo xjo Malta

¹ Nk'ie nga tsitjujin ntái, kik'inanyi nga Malta 'mi yo. ² Xuta xi tñin xjo xu'bjí nda animaha ko nda kits'ínkjáinni. Incha kits'in'yún nku nd'í chánka, at'aha nch'an ko ts'í táb'a kui nistjiun. ³ Jáya Pablo chuba chikín ko y'éntujín nd'íu. As'ai tu tsitjuhú nku ye xi tbankaha nt'aihi nd'íu ko kikjinehe ntsja Pablo. ⁴ Nk'ie nga kíkíe xuta xi tñin yo nga tjenb'ankit'a ye ntsja Pablo, b'i ngján kinchjako xinkjín. B'i incha kitsú:

—Kjuaxi nk'ie nga animá ts'íink'ien ndai. Ndaha tsa kuitjujin ntáchak'uun tunga Ntjaná najmi mjehe tsa k'úejña tík'un sa.

⁵ Tunga y'étsujnehé Pablo ye ajin nd'íu. Ndahachí najmi chumi nihi xi kamaha. ⁶ Incha kikuyá xuto nga kujjin Pablo ko a ra tjen'yún kuayáha. Tunga b'ahá ts'in j'aha chuba nga tìncha kuya. Nk'ie nga incha kíkíe nga najmi chumi nihi xi kamaha, kits'ínk'óntjaiya kjuankjintak'uhun. B'a incha kitsú nga nku ntia Pablo.

⁷ Tiña ante xu'bo tñihin ni'ya nku nda xi 'mi Publió, xi nda títjuhun xjo Malta. Kui xi kits'ínkjáinni. Nda ts'in kits'ínsinni jan nistjin tñihin. ⁸ Tunga kjiñña uhún na'mihi Publió. Ch'in tìnchaha ko tíf'aha. As'ai jas'en Pablo má kjijña. Askahan nk'ie nga kinchjako Ntjaná, kingjénne ntsja ko kits'ínkihi. ⁹ Nk'ie nga b'a kamoó, ta incha j'ai ya kj'ai xuta un xi tñin yo. Ta incha kama nkihi.

¹⁰ Nkjin ni xi kitsjáni xuto, ko nk'ie nga kichjubé ngáhani kj'ai tsutsu ta kitsjáni ni xi machjén nga n'eé niyá.

B'i ts'ín tsichu Pablo nanki Roma

¹¹ Nk'ie nga j'a jan sá, as'ai tsankinkoi nku tsutsu xi yo kits'ínkj'a nistjin chunch'oon. Alejandria nibaha yoo ko tjit'a chjihí sénnistjihin ntia Castor ko Polux. ¹² Tsichij Siracusa ko jan nistjin ts'andayani yo. ¹³ Nk'ie nga tsitjuí yo, tsankint'á tiñai nanki xi tjin yo ko tsichij nanki Regio. Nistjin xi ma ndyjuun kamanéi nku ntjo, ko nistjin xi ma johu tsichukoni tsutsuu nanki Puteoli. ¹⁴ Yo kisakúni k'ua já nts'eé xi b'a kitsúni nga kuintsuabakoi nku tuntjai tjihin. Nk'ie nga ja kamoó kin'eí niyá nga tsankiin nanki Roma.

¹⁵ Já nts'eé xi tjintu nanki Roma, nk'ie nga kint'é nga tsichij yo, as'ai incha j'aikj'a niyáni má nga 'mi Natsin Apio ko má nga 'mi Jan Ni'ya, yo má n'ekj'a nistjen. Nk'ie nga kieke Pablo jóo, kitsjáha máb'achjihí Ntíaná ko tsjo kik'iehe animaha. ¹⁶ Nk'ie nga tsitjas'ein nanki Roma, kik'aintehe Pablo nga t'axín k'úéjña ko nku nda jun kikunntáha.

B'i ts'ín y'énijmíhi Pablo xuta judio xi tjin Roma

¹⁷ Nk'ie nga j'a jan nistjin, as'ai Pablo kinchja ñjakúhu já k'akuhu xuta xi ntje judio tjeheñ ra xi tjin yo. Nk'ie nga kama ñja jóo, as'ai b'a kitsúhu:

—Jun já nts'e, najmi chumi nihi xi kits'ihin xutaná ko ta ndaha najmi ngji kontraha sin chá xi kits'ínkjas'enná ntje cháná. Tunga xuta xi tjintuhú Jerusalen kits'ínkjas'ennijéna aya ntsja já Roma. ¹⁸ Kingjásjaiyana ko kama mjehe nga ts'ín ndaína, at'aha najmi chumi nihi xi kits'ian xi tjeheñ ra ngabaya. ¹⁹ Tunga najmi kits'ín yuhú já judio xi tibatéjéna. Kui nga tsankihina nga nginkun ndatitjun k'aku Cesar n'ekokjuahana, ndaha tsa najmi tjin ni xi kuatejénehena xutaná. ²⁰ Kui kjuaha nga kinchjahanu. Mjena skuenú ko xinyanu nga tjinkjá'yúnna n'úkicha i tu ngat'aha nga tikuyáha ni xi tichuyáá ngayjeé ñá xi xuta Israel.

²¹ As'ai b'i incha kitsú jóo:

—Ndaha nku xujun xi nibaha ante Judea xi tinchjanijmíyaha ri najmi j'aini, ko ta ndaha já nts'eé xi incha nibáha jan najmi chumi ni ch'onk'uhun xi kinchja ngat'a ts'i. ²² Tunga mjehéni kuasinñjuí xi nkú ts'ín n'enkjínk'uin, at'aha yai nga tu má antehé ni najmi nda tichubanijmíyaha xuta xi yjankihí én xi tít'enijmí.

²³ Kui nga incha y'éhe ra nku nistjin nga Pablo kuakúya ko nkjin nkjún xuta incha j'ai kui nistjiun ni'yaha. Nku nistjin kik'aha Pablo nga y'éjña chji ko kitsúya nkú ts'ín batéxuma Ntíaná. Kits'ínchjén xujun kjuatéxumaha Moise ko xujuhun já profeta nga y'éjña chjihí xuta yáha Jesu. ²⁴ As'ai tjin xi kits'ínkjáihin ni xi kitsú Pablo ko tjin xi najmi kis'ejihin.

²⁵ Najmi tsichu ma nkuko xinkjín. Nk'ie nga incha kik'atuts'ihin nga incha ngji ni'yaha, b'i kitsú Pablo:

—Kjuaxi ni xi kitsúhu Espiritu Santo ntje chánu nga kits'ínkinchja nda profeta Isaia. B'i kitsú:

²⁶ T'ihinseihí naxinantá xu'bo ko b'a t'ihin:
'Yún kuasinñju tunga najmi kamankjihínnuu,
ko 'yún chaso tunga najmi chanú.

²⁷ At'aha ja kama ndjá animaha xuta xu'bi,
kits'ín staya yjoho ko kik'íechja tunkun,
tu xi najmi skuehe ko najmi kuint'éhe,
ko najmi kamankjihin ra,
tsa ts'ínk'óntjaiya animaha ko nga an ts'innkíhi.

²⁸ Kui nga tjihin nga chahanu nd'ai nga Ntíaná ts'ínkjihí ra naxinantá xi tjin asunntej én xi ts'ínk'ankihí. Kuihí xuto xi kuasinñjuhé éen.

²⁹ Nk'ie nga b'a kitsú Pablo, 'yún incha kinchjatiko xinkjín já judio. As'ai incha ngji.

³⁰ Jo nú kamaha Pablo nga y'ejñaya ni'ya xi y'échí sá. Kits'ínkjáíhin ngayjee xi tsichusehe. ³¹ Y'énjímí xi nkú ts'ín batéxuma Ntíaná kò tsakúya nga Jesucristo xi Nda Ntíaná. Kinchjā chji chji kò najmi ch'a xi y'échjahā nga b'a kits'ín.

Xujun xi kits'ínkjihí nda postru Pablo xuta ninku Roma

B'i ts'ín kikjaniñaha Pablo xuta ninku xi tjin nanki Roma

¹ An Pablo, an nda musu síhin Jesucristo. Ntíaná kits'ín mana nku nda postruhu tu xi k'uenjímihina én nda tsuhu, ² én nda tsu xi kitsú nga tsjá nk'ie nga kits'ínkinchja já profetaha xi nkú ts'ín tjit'a xujun éhen Ntíaná, kui xi tsje.

³ Én nda tsuu tínchjanijmíyaha Ntíhi, kui xi Nda Ntíaná Jesucristo. Nk'ie nga yjoninte kik'a, ntjehe nda rej David nibaha ra. ⁴ Ko nk'ie nga j'áiyaha ngabayoo, Espiritu Santo y'éjña chji nga kui xi Ntíhi Ntíaná xi tjihin nga'yún. ⁵ Kitsjana kjuanda ko kits'ín mana nku nda postru ngajoho tu xi tu má k'uenjímíhi ra xuta nga tjihin nga s'ejihin ko kuint'é' éhen. ⁶ Jun tintsuabjiun xuta xi kis'enijmíhi, kui nga xutaha Jesucristo kamahanu.

⁷ Ngayjoo xuta ninku xi tintsuboo nanki Roma títs'inkjínuu kui xujuin. Tjoho Ntíaná jun ko j'áinnuu nga kikjats'enuu.

Kas'enuu kjuanda ko kjuajyu xi tsjáná Ntia Na'miná ko Nda Ntíaná Jesucristo.

B'i ts'ín kitsúya Pablo nga mjehe ngjuaisehe xuta ninku Roma

⁸ Kui ni xu'bi xi tjun xinnuu. Tu ngat'aha nga Nda Ntíaná Jesucristo ts'ená, tsjaha máb'achjíhi Ntíaná ngat'aha nga ja kichjubó éhen ko nga ngúsuhun asuntee tíchubanjmíyaha xi nkú ts'ín s'ejinnuu Ntíaná. ⁹ Ngayjee animana títs'inxát'aha Ntíaná nga tib'enijmía én nda tsuhu Ntíhi, ko kui xi be nga tehente ts'inkjónuu nk'ie nga nchjaka.

¹⁰ Bankihí Ntíaná tsa kui xi mjehe katsjáníyana nga kama kfínsenuu. ¹¹ At'aha mje nkjúnna skuenuu tu xi kúásinkohonuu nga sakúnuu ni xi tsjáná Espiritu Santo, tu xi ndjá kuinchahanu. ¹² Mjena nga xi nkú ts'ín nkuhú s'ejinná k'uaj nga'yúnkoho raá xinkia.

¹³ Jun já nts'e, mjena nga choo nga nkjin niyá kama mjena nga kfínsenuu tunga santahá ni nd'ai tjin ni xi tib'échjana. Mjena ta ts'ian xá xi kitsjana Jesucristo ajinnuu xi nkú nga ta títs'ian ajihin xuta naxinantá xingisoo. ¹⁴ Tjihin nga ts'ian ajihin tu mí xutahá ni xá xi kitsjana, xuta xi nchja én griego ko xi nchja kj'ai én, xi nkjink'uhun ko xi najmi nkjink'uhun. ¹⁵ Kui nga mangimjehena nga k'uenjímíhinuu ko ta jun xi tintsuboo Roma én nda tsuhu Jesucristo.

B'i ts'ín kitsúya Pablo nga tjihin nga'yún én nda tsuhu Jesucristo

¹⁶ Najmi ma subana nga én nda tsuhu Jesucristo b'enijmía, at'aha kui xi nga'yúhun Ntíaná xi ts'ínk'ankikoho ngayjee xi s'ejihin, xi ntje judio tjehen ra ko xi najmi ntje judio tjehen ra. ¹⁷ Én nda tsuhu Ntíaná bakúchji xi nkú ts'ín Ntíaná tsjáha xuta nga naxu ma nginkun tu ngat'aha nga s'ejihin. B'a ma at'aha s'ejihin, xi nkú ts'ín tjit'a éhen Ntíaná nga b'i títsu: "Xi ja naxu nginkun Ntíaná tu ngat'aha nga s'ejihin k'úéjña tik'un."

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga ngayjee xuta tjihin jé

¹⁸ Ntíaná xi tjña nk'a ján b'éjña chji kjuakjahan nga ts'ín nibánehe ngayjee xuta xi najmi benkjúhun ko incha ts'ín ni xi najmi naxu nginkun. Kui xuto xi b'échja nga cha ni xi naxu tjin. ¹⁹ At'aha ni xi yaha Ntíaná, kui ta incha be. Ntíaná ta y'éjña chjihí. ²⁰ Najmi tjin xi nkú ts'ín b'a incha kuitsuhu nga najmi be. At'aha xi nkúhu nga kamanda asuntee tsakúchji nga'yúhun Ntíaná xi najmi maha ndyja ko nga nkuhú kui xi Ntíaná. Kjuaxi kjáihin nga najmi ma chji Ntíaná, tunga kamankjihinná tsa chaseéhe ni xi kin'enda.

²¹ Tunga ta ndahá ni tsa incha kieke jóo ni xi ts'e Ntíaná, najmi incha kits'ínkie yjoho nga Ntíaná xi tjihin kjuachánka ko ta ndaha najmi incha kitsjáha máb'achjíhi. Tu sa ní ni xi najmi chumi ni chjíhi ra incha kits'ínkjink'un ko incha kama jyihin. ²² Já nkjink'un chuba incha kits'ín mahá yjoho, tunga já síhí incha kama. ²³ Incha kits'ín t'axín

kjuachánkaha Ntíaná, kui xi najmi maha 'me. Kits'intsjoho sénnistjihin xuta xi maha 'me ko sénnistjihin nisee, chu ko ye.

²⁴ Kui nga Ntíaná kits'ín ndáihí ra xuto nga ni xi najmi ndoo incha ts'íhín, ni xi nchjaha animaha. Ta kui ta maha najmi incha kikienkjún yjonintehe nga ch'on kits'ínko. ²⁵ Incha kits'ín t'axín éhen Ntíaná xi naxu tjín. Tu én tsank'óohó incha tsakj'á. Incha kikienkjún ko incha kits'intsjoho ni xi kin'enda antehe ni nga xi kits'ínnda niu ts'íintsjoho, xi tjíhín nga n'etsjoho tu nkjéhé ni. B'a tjín.

²⁶ Kui nga Ntíaná kits'ín ndáihí ra xuto nga ni xi suba maná incha ts'íín. Jminchjihin jóo incha y'éntu xi nkú ts'ín tjeheh ra nga incha ts'íínko x'ihín. ²⁷ Já x'in ya ta incha y'éntu xi nkú ts'ín tjeheh ra nga incha ts'íínko jnichjín. Ta kuihi xinkjín x'in incha kits'ín mje. Tjihín kjuasuba ni xi incha kits'ín. Ta kuihi jáx'in incha kikjantuko xinkjín. Tunga ta incha kits'ínkjáihín ra chjí xi tjeheh ra kjuangasten xi incha kits'ín.

²⁸ At'aha najmi incha kits'ínsihín Ntíaná, kui nga Ntíaná kits'ín ndáihí ra nga kuatsúhun kjuankjink'uhun, tu xi incha ts'íhín ni xi najmi ma n'e. ²⁹ Kui nga kitsejihín ra ngayje t'íkjá ni ch'onk'un. Najmi naxu incha ts'ín, fantuko jminchjín xi najmi kjee bixan, incha fásihín ni xi tjíhín xinkjín ko ch'on incha ts'ín. Kitsejihín animaha kjuaxintak'un, incha ts'íínk'ien xinkjín, ko ta kitsejihín kjuachán, kjuamaña ko kjuach'onk'un. ³⁰ Nchjane xinkjín, én tsank'á ts'inne xinkjín, ts'ín unkie Ntíaná, najmi ch'a benkjún, ma ngak'un, nk'a b'asje yjoho, kjuankjintak'uhun b'asjejin nkjin t'íkjá ni xi ch'onk'un, najmi nt'é'éhen xi cháha, ³¹ si, najmi ts'íntjusun én xi nchja, najmi ch'a xi ts'íntjo, najmi ma n'e jnenta ko najmi ma nimaha xinkjín.

³² Be xuta xu'bo nga xi b'a ts'íun ngabaya tjeheh ra, at'aha b'a ts'ín y'éjña Ntíaná. Tunga tu nku b'ahá t'íncha ts'ín ko santaha tsjo incha maha nga kj'ai xi b'a ta ts'ín.

2

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga Ntíaná ts'íínkokjua ngayjee xuta

¹ Ji xi chaseihí yá xi nda ko yá xi najmi nda ko t'ín'ek'anji jé xuta xi kj'ai, najmi tjín nkú ts'ín n'esjenkihini yjohí. Nk'ie nga chaseihí yá xi nda ko yá xi najmi nda, ta ji ta maha n'ek'anji jé yjohí, at'aha ji b'a ta n'ei. ² Yaá nga kixí ts'íínkokjua Ntíaná xuta xi b'a ts'íun.

³ Ji nda, ji xi chaseihí yá xi najmi nda t'íts'ín ko nk'ie nga b'a ta n'ei, za b'a bixín nga kuitjunkihi yjohí nga ts'íínkokjua Ntíaná? ⁴ ¿Á t'ín'e t'axíhín rí yjohí kjuanda chánkaha Ntíaná ko nk'ie nga tu xí ts'ín'yún tak'uhunná ko nk'ie nga tu xí ndahá ts'ín? ¿A najmi mankjihín ri nk'ie nga kui kjuandaha Ntíaná t'íts'jáníyáhi nga k'úínchj'aha rí animahí?

⁵ Tunga tu ngat'aha nga ndjá t'íyahi ko nk'ie nga najmi t'ímichj'aihi animahí, tu sahá t'ín'etsenéí yjohí kju'a'un xi nibanehe asuntee nistjin nk'ie nga ts'íín nibá Ntíaná kjuakjahan ko ts'íín sisin kju'a. ⁶ Nk'ie b'a kamoó, Ntíaná tsjáha chjíhi nga nkúnkú xuta ngat'aha xi nkú tjín ni xi kits'ín.

⁷ Xuta xi tu nku t'íncha t'íts'íhín ni xi nda, xi b'a ts'ín t'íbangisjáihi nga sakúhu kjuachánka xi tsjá Ntíaná ko nga nda chá ko nga k'úéntu t'ík'un sín, kui xutaha xi Ntíaná ts'íínk'íéntu t'ík'un síhín. ⁸ Tunga xuta xi sin kju'a ko najmi nt'é'éhen ni xi naxu tjín, xi tu sahá nt'é'éhen ni xi najmi ndoo, kui xi incha ts'íínkjáihín kju'a'un xi ts'íín nibanehe Ntíaná ko kjuakjahan.

⁹ Kjuanima ko kjuaba sakúhu ngayjee xuta xi ts'ín ni xi ch'onk'un, b'aha ra xuta xi ntje judio tjeheh ra ko xi najmi ntje judio tjeheh ra. ¹⁰ Tunga ngayjee xuta xi incha ts'ín ni xi ndoo, kui xi sakúhu kjuachánka xi tsjá Ntíaná, nda chá ko s'ehe kjuajyu, b'aha ra xi ntje judio tjeheh ra ko xi najmi ntje judio tjeheh ra. ¹¹ At'aha namji ngabi ts'ín Ntíaná.

¹² Ngayjee xi incha kits'ín ngatitsun nga najmi be kjuat'exuma xi kin'ekj'asehen Moise, tu nkú ndyahá ta ndaha tsa najmi kits'ínkokjua kjuat'exumoo. Ko ngayjee xi incha kits'ín ngatitsun nga ja be kjuat'exuma xi kin'ekj'asehen Moise, kui kjuat'exumoo

ts'íinkokjuaha. ¹³ Najmi xuta xi tu basínñuhú ra kjuatéxumoo xi naxu ma nginkun Ntíaná. Xuta xi ts'íntjusun ní kjuatéxumoo xi naxu n'e ma.

¹⁴ Xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra najmi kik'aihi kjuatéxuma xi kin'ekj'asehen Moise tunga ts'íhín ni xi títsu kjuatéxumoo, at'aha mankjihín ni xi nda ko ni xi najmi nda. B'a ts'ín kuenta ts'e suba sakúhu ra nku kjuatéxuma, ndaha tsa najmi tíñaha kjuatéxuma xi kin'ekj'asehen Moise. ¹⁵ Incha bakúchji xuto nga ajin animaha jtít'a ni xi bakúya kjuatéxumoo. Animaha tsuyaha tsa nda ko tsa najmi nda ni xi tíntcha ts'ín. Ko kjuankjintak'uhun tsuyaha tsa tjeheñ je ko tsa najmi tjeheñ ngat'aha ni xi tíntcha ts'ín. ¹⁶ B'a kama nistjin nk'ie nga Ntíaná k'uéxaha Jesucristo nga kuasehe ni xi jtíntu'maha xuta. B'a kama xi nkú títsu én nda tsu xi tít'enijmía.

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga ta tjíhín je xuta judio ndaha tsa kui kik'aihi kjuatéxumoo

¹⁷ Ji xi b'a títixín nga ji xi ntje judio tjeheñ ri, nga kjuatéxuma xi kin'ekj'asehen Moise kich'ai ko tsjo mahi at'aha Ntía nku tutuu s'ejihín. ¹⁸ Yai ni xi mjehe Ntíaná nga n'ei. Yai má nihi xi nda at'aha kjuatéxumoo kisakúyahi. ¹⁹ Behe tak'uin nga mahi baku niyáihí xuta ka ko nga ji xi nkú joyaha nku nd'í xi ts'ín ndzjeheñ xuta xi tjíma má jyuun. ²⁰ Ji xi bakuyáihí xuta xi najmi be ni xi ts'e Ntíaná. Ji xi nda maestruhu xuta xi najmi mankjihín, at'aha tíñahi kjuatéxuma xi bakúchji kjuankjintak'uun ko ni xi naxu tjín.

²¹ Ji xi bakuyái, ¿a najmi bakuyáha ri yjohi? Ji xi b'enijmí nga najmi ma n'e ndyjé, ¿a n'ei ndyjé? ²² Ji xi b'a bixín nga chankjáán kjuabixanná, ¿a b'a n'ei? Ji xi unchai ntía xi ntsja xuta ts'ínnda, ¿a najmi n'ei ndyjé ninkuhu ntía xu'bo? ²³ Ji xi tsjo mahi at'aha yai kjuatéxuma xi kin'ekj'asehen Moise, tunga najmi tíyankjúní Ntíaná nk'ie nga tíbiyunéí kjuatéxumoo. ²⁴ B'i títsu éhen Ntíaná má nga jtít'a: “Ngat'anuu najmi tíyankjún Ntíaná ajihín xi najmi ntje judio tjeheñ ra.”

²⁵ Chjíhi ra nga kin'ehi circuncision tsa tít'etjusuin kjuatéxumoo. Tunga tsa tíbiyunéí kjuatéxumoo, circuncision xi kin'ehi b'a ma xi nkúhu tsa najmi kin'ehi niu. ²⁶ Kui nga tsa xi najmi kin'ehe ra circuncision kj'uatjoho ni xi jtít'a kjuatéxumoo, ¿a najmi n'echjíhi ra ni xi títs'ín nga chasehe xi nkúhu tsa kin'ehe circuncision? ²⁷ Xi najmi kin'ehe circuncision yjonintehe tunga títs'íntjusuhún kjuatéxumoo, kui xi k'uéjñanehi ni xi kanéhi ji xi tíñahi kjuatéxumoo ko kin'ehi circuncision tunga tíbiyunéí.

²⁸ Najmi yjonintee tsuya yá xi judio, ko najmi ni xi n'ehe yjonintee xi circuncision xi ndoo. ²⁹ Judio ní xi b'a ts'ín tjíyaha ko circuncision xi nda, kui ní xi ma ajin animaha xuta. Espirituhu Ntíaná b'a ts'íun, najmi ni xi jtít'a xujun. Xi b'a ts'ín tjíyaha, Ntíaná nda nchjanehe xuta xu'bo, najmi xuta.

3

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga tu nkú naxuhú ts'ín Ntíaná

¹ Kui b'a maha, ¿mí ni xi tjín saha xi ntje judio tjeheñ ra ni ma? ¿Ko má xi kui chjéhen circuncision? ² Chjíhi ra niu, tu xi nkú ts'ín chasehé raá. Títjun Ntíaná kits'ínkjas'ehen xuta judio éhen. ³ Tjín xi najmi kis'ejihín éhen Ntíaná, tunga, ¿a kuihi nihi xi ts'ín nga Ntíaná najmi ts'íntjusuhun éhen? ⁴ ¡Najmi! ¡Ndaha tsa mí yjehe! Ndaha tsa tsank'á ngayjee xuta, tunga Ntíaná tu nkú ts'íhín ni xi naxu tjín. Xi nkú ts'ín jtít'a xujun éhen Ntíaná nga b'i títsu:

S'ejña chji nga ji xi naxui nk'ie nga chubai,
ko n'e nganai nk'ie nga n'ekokjuahi.

⁵ Tsa kjuach'onk'unná b'éjña chji nga Ntíaná xi naxu ts'ín, ¿nkú kuixíaán ni ma? ¿A najmi naxu ts'ín Ntíaná nk'ie nga ts'ín nibájennená kjuakjahan at'aha ch'on k'aán? Nk'ie nga b'a tíxian, tíntcha xi nkúhu nku nda. ⁶ ¡Ndaha tsa mí yjehe najmi b'a tjín! At'aha tsa najmi naxu ts'ín Ntíaná, ¿nkú ts'ín ts'íinkokjuaha xuta?

⁷ Tunga tsa ngat'aha én tsank'á xi tínchja, kò tsa b'a ts'ín tís'ejña chjihi nga b'a tjín ni xi ts'ín Ntjaná kò sakú saha kjuachánka, ¿á b'a tí'minaha nì ma nga ngatitsun títs'ian? ⁸ Ka ma rá b'ì k'úihìin xinkjá kai: “Ch'on n'ée tū xi nda kamaha asuntei.” B'a tìncha tsu xi tìncha nchjayanenì nga kui niu xi tìncha bakuyái. Nda tjín nga s'ejñanehe mí nihi xi kanéhe xi b'a tìncha tsu.

B'ì ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga najmi tjín xi bichú ma naxu nginkun Ntjaná tu ngat'aha nga ts'íntjusun kuatéxumoo

⁹ ¿Nkú kuixiáán nì ma? ¿A 'yún nda sai jin xi ntje judio tjeheenni nga xuta xi najmi ntje judio tjehe n ra? ¡Najmi! ¡Ndaha tsa mí yjehe! At'aha ja kuayaá nga xi judio kò xi najmi judio nkuhú ngatitsuun tjíntujín. ¹⁰ Xi nkú ts'ín tjit'a éhen Ntjaná nga b'ì títsu:

Najmi tjín xi naxu nginkun Ntjaná,
ndaha nku najmi tjín.

¹¹ Najmi tjín xi mankjihin,
najmi tjín xi bangisjai nga skue yáha Ntjaná.

¹² Ngayjee kindyjajihin niyóo,
nkuhú nga tsatsuhun animaha.

Najmi tjín xi nda ts'ín, ndaha nku najmi tjín.

¹³ Ngabaya y'aha rá ni xi tsu,
tū subahá én tsank'á nchja.

Én xi bitju ts'a b'a joyaha xahan ye,

¹⁴ kitsehe ts'a én ch'on tsu kò én stinta.

¹⁵ Kítsa b'ema nga ts'ínk'ien animá,

¹⁶ ni xi incha ts'ín ts'ín x'ahan xuta kò kjuanimá tsjáha.

¹⁷ Najmi incha be má tjín kjuajyu,

¹⁸ najmi incha tjinjin tak'un
nga Ntjaná xi tjihin nga chankjún.

¹⁹ Yaá nk'ie nga xuta xi tijnanehe kjuatéxuma xi kin'ekjas'ehen Moise, kjuatéxumoo tínchjakoho xuta xu'bo tū xi nk'ie nga kuasehe rá Ntjaná mí nihi xi kits'ín xuta najmi tá incha kuínchjaha nga najmi tá kuitjunkihi rá yjoho. ²⁰ At'aha ndaha nku najmi naxu chaha nginkun Ntjaná tu ngat'aha tsa ts'íntjusun ni xi tjit'a kjuatéxumoo. At'aha tū sa ní kjuatéxumoo b'ejña chjiná nga tjiná ngatitsun.

B'ì ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga tu ngat'aha nga s'ejihin xuta Jesucristo naxu bichú ma nginkun Ntjaná

²¹ Tunga nd'ai ja y'éjña chji Ntjaná xi nkú ts'ín naxu ma xuta nginkun. Najmi kjuatéxumoo xi maha b'a ts'ín. Santa níhi ma n'eya nií ajihin xujun kjuatéxuma xi kin'ekjas'ehen Moise kò ni xi y'ét'a já profeta. ²² Ngat'aha ní nga s'ejihin xuta Jesucristo, b'a ts'ín naxu maha nginkun Ntjaná. Kò b'a maha ngayjee xi s'ejihin, at'aha najmi ngabi ts'ín Ntjaná. ²³ Tū ngat'aha nga ngayjee xuta kits'ín ngatitsun, ndaha nku najmi sakúhu kjuachánka xi Ntjaná tsjá.

²⁴ Tunga chánkahá kjuandaha Ntjaná xi tū títsjáhá nga naxu kama xuta nginkun, at'aha Jesucristo y'échjintjai xuta kò kits'ín ndaihi jéhe. ²⁵ Kui xi Ntjaná kits'ín ma nku chje. Tsaténdzjo jnihi tū xi sakúhuná kjuan'endyjat'a nk'ie nga s'ejinná Jesucristo. B'a ts'ín tsakúchjhi Ntjaná nga naxu ts'ín. Nistjin nk'ie, tū ngat'aha nga tsenta najmi kits'innijéhe rá xuta ngatitsun xi kits'ín. ²⁶ Tunga nistjin nd'ai ja tsakúchji nga naxu ts'ín kò nga tū nku naxuhú títs'ín nk'ie nga títsjáha xuta nga naxu ma nginkun tū ngat'aha nga s'ejihin Jesucristo.

²⁷ Kui b'a maha, ¿a tjín nkú ts'ín kama nk'a n'esjehená yjoná nginkun Ntjaná at'aha ngat'aha kjuatéxuma xi kin'ekjas'ehen Moise naxu kamahaná nginkun? Najmi kama. S'ejña t'axín ni xu'bo tū ngat'aha nga s'ejinná Jesucristo. ²⁸ At'aha mankjinná nga

ma naxu xuta nginkun Ntiana tu ngat'aha nga s'ejihin Jesucristo, najmi ngat'aha tsa ts'intjusun ni xi tjit'a kjuatexumoo.

²⁹ ¿A tu nkuhú Ntiahá xuta xi ntje judio tjeheñ ra Ntiana? ¿A najmi kohó Ntiahá xuta naxinantá xingisoo? Johon, b'a tjin. Ntiana ta Ntiahá xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra. ³⁰ At'aha nkuhú maha Ntiana xi ts'in nga naxu ma xuta judio xi kin'ehe ni circuncision at'aha s'ejihin, ko ta tsjá nga naxu ma xuta xingisoo xi najmi kin'ehe ni circuncision tu ngat'aha nga s'ejihin. ³¹ Kui nga, ¿a t'in'endyanáa chjhi kjuatexumoo tu ngat'aha nga s'ejinná? ¡Najmi b'a tjin! Tu sa ní b'a ts'in tí'baihi raá chji xi tjihin kjuatexumoo.

4

B'i ts'in y'éjña chubayahá Pablo nga kits'inchjén ntje cháha xuta judio xi 'mi Abraham

¹ Chubanjmíyahaná ntje cháná Abraham. ¿Mí nihi xi kisakúhu? ² Tsa Ntiana kits'ínkjáihin Abraham nga kui xi naxu tu ngat'aha ni nda xi kits'in, ka ma ra nk'a k'uasje yjoho. Tunga najmi kamahá nk'a k'uasje yjoho nginkun Ntiana. ³ ¿Nkú títsu éheñ Ntiana ngat'a ts'e ni xu'bo? B'i títsu: “Kis'ejihin Abraham Ntiana ko kui niu xi kits'inchjhi ra Ntiana nga Abraham xi nku nda xi naxu.”

⁴ Xi nkúhu xuta xi ts'inxá, kui xi ch'axkihí ni xi ts'in ko b'a ts'in s'echjhi ra. Najmi tu 'baihi ni xi ts'ínkjáihin. ⁵ Tunga máha xuta xi najmi ma 'yún k'un ni nda xi kits'in, nga tu sahá s'ejihin Ntiana xi tsjáha xuta ngatitsuun nga naxu ma nginkun, Ntiana be nga xuto s'ejihin ko kui niu xi b'axkihí Ntiana nga naxu basehe.

⁶ B'i kitsú David nga: ¡Á b'a nda tjihin ts'e xuta xi Ntiana naxu basehe, najmi tu ngat'aha ni xi kits'in tsa kui kjuaha nga naxu n'e ma! ⁷ B'i ts'in y'ét'a:

¡Á b'a nda tjihin ts'e xuta
xi kin'endyjat'aha ra jéhe,
ko kin'endyjajnuhu ngatitsuhun!

⁸ ¡Á b'a nda tjihin ts'e nda
xi Ntiana najmi b'axkihí ra ngatitsuhun!

⁹ ¿A tu nkuhú xuta xi kin'ehe ni circuncision sakúhu kjuanda xi títsu David, a ra kohó xi najmi kin'ehe ni circuncision? Ja b'a kuixiaán nga Abraham kis'ejihin Ntiana ko nga kui niu xi kin'echjhi ra nga naxu kin'e ma. ¹⁰ Tunga, ¿nkjé kin'echjhi ra Abraham nga kui xi nku nda xi naxu? ¿A nk'ie nga ja kin'ehe ni circuncision, a ra nk'ie nga najmi kjehé n'ehe ni circuncision? Nk'ie nga najmi kjee n'ehe ni circuncision b'a kama.

¹¹ Askahan kin'ehe Abraham ni circuncision. Kui niu xi kama nku chuba xi kis'et'aha, chuba xi tsuhu ra nga naxu kama at'aha kis'ejihin Ntiana nk'ie nga najmi kjee n'ehe ni circuncision. B'a ts'in j'ai maha Abraham na'mihí ngayjee xuta xi s'ejihin Ntiana, ndaha tsa najmi kin'ehe ni circuncision. Ntiana b'axkihí xuta xu'bo xi nkúhu xuta xi naxu. ¹² Ko ta j'ai ma Abraham na'mihí xuta xi kin'ehe ni circuncision, xi najmi tu nkú ni circuncision kin'ehé ra, ko ní ta s'ejihin Ntiana xi nkú ts'in kis'ejihin ntje cháná Abraham nk'ie nga najmi kjee n'ehe ni circuncision.

B'i ts'in tsakúya Pablo nk'ie nga kits'intjusun Ntiana ni xi kitsúya tíjuhun Abraham

¹³ Ntiana kitsúya tíjuhun Abraham nga kui ko ntje xi s'ehe askahan ts'ínkjáihin asuntee nga kama ts'e. Tunga najmi ngat'aha ní tsa kits'intjusun Abraham kjuatexuma xi kin'ekjas'eheñ Moise, tsa kui kjuaha nga b'a kik'in tíjuhun ra. B'a ní kik'ihin at'aha kis'ejihin Ntiana ko kui niu xi kich'axkihí ra nga kui xi naxu. ¹⁴ At'aha tsa xi t'incha ts'intjusun kjuatexumoo, tsa kui xi ts'ínkjáihin ni xi kitsúya tíjun Ntiana nga tsjá, kui xi tsuhu ra nga najmi chumi ni chjhi ra nga s'ejihin xuta Ntiana ko najmi ta chumi ni chji kamahá ra én xi kitsúya tíjun Ntiana. ¹⁵ Nk'ie nga biyuné kjuatexuma xi kin'ekjas'eheñ Moise, kjuakjahan Ntiana ts'in nibánehe xuta. Tunga má najmi tjin kjuatexumoo, najmi tjin xi nkú ts'in kuyúnehe ni xi títsu.

¹⁶ Kui b'a maha, at'aha ní nga s'ejihin xuta Ntjaná, kui kjuaha nga sakúhu ra ni xi kichuba tíjün, tu xi ngat'aha kjuandaha Ntjaná sakúhu ra ngayjee ntjehe Abraham ni xi kichuba tíjün. Najmi tu nku xi y'aha ra kjuatexumoo xi sakúhu niu. Ta sakúhu xi s'ejihin Ntjaná xi nkú ts'in kis'ejihin Abraham Ntjaná. Kui xi na'miná ngatenteé ¹⁷ nginkun Ntjaná xi nkú ts'in tíjt'a, má nga b'a kitsúhu Ntjaná Abraham: “Ji xi kits'in maha na'mihí nkjin xuta naxinantá.” Kis'ejihin Abraham Ntjaná, kui xi ts'ínk'íentu tík'un xuta k'ien ko tu ts'ínkjohó ni xi najmi kjee tjín, as'ai s'e.

¹⁸ Abraham kikuyá ni xi kik'ihin ko kama na'mihí nkjin nkjún xuta naxinantá at'aha kis'ejihin Ntjaná, ndaha tsa najmi tjín xi nkú ts'in kuitjusuhun niu. Kama xi nkú nga kik'ihin: “B'i ts'in nkjin kama ntjehe.” ¹⁹ Tu nkú kis'ejihín ra Abraham, ndaha tsa kamankjihin nga ja tu xí nibajehén ra yjonintehe at'aha ja ma kfehé ra unchan nú ko tsa ngat'aha nga ntí Sara xi chjuúhun maha. ²⁰ Najmi jo jan kamaha tsa najmi ta kis'ejihin ra ni xi kitsúya tíjuhun Ntjaná nga tsjáha. Tu sahá ndjá tsasinjña sa nga kis'ejihin ko kits'ínkie yjoho nga chánka Ntjaná. ²¹ Y'énku k'un nga tjihin nga'yún Ntjaná ko nga kamaha ts'íntjusun ni xi kitsúya tíjuhun. ²² Kis'ejihin Abraham Ntjaná ko Ntjaná kits'ínchjíhi ra niu nga Abraham xi nku nda xi naxu.

²³ Má nga tíjt'a nga Ntjaná kits'ínchjíhi ra nga kis'ejihin Abraham, najmi tu nkuhú ngandaha Abraham kis'et'a niu. ²⁴ Nganda níná kis'et'aha niu. Ta n'echjíná ko ñá xi nkúhu xuta xi naxu at'aha s'ejinná Ntjaná xi kits'ínkj'áiyaha ngabayoo Nda Ntjaná Jesu. ²⁵ Kui xi kin'ek'ienntjáhi ngatitsunná ko kin'ekj'áiya ngáha ra ngabayoo tu xi ta kamahaná xuta xi naxu nginkun Ntjaná.

5

B'i ts'in tsakúya Pablo nk'ie nga nd'ai tjínkoná kjuajyu Ntjaná

¹ Kui b'a maha, naxu kamaá nginkun Ntjaná at'aha s'ejihinná Ntjaná ko tjínkoná kjuajyu ngat'aha ni xi kits'ín Nda Ntjaná Jesucristo. ² At'aha s'ejinná Ntjaná, kui nga Jesucristo kits'ihin nga tsitjas'enjihinná kjuanda xu'bi. Ndjá tinchajián kjuandoo. Kui nga tsjo mahaná nk'ie nga tíchuyáá kjuachánka xi tsjáná Ntjaná.

³ Ko najmi tu nku ni xu'bi xi tsjo maná. Ta tsjo maná kjua'un xi tíbitjajíaán, at'aha yaá nga kjua'uun tsjá nga'yunná tu xi n'e chúkjuahaná ni xi tímat'aán. ⁴ Ko tsa n'e chúkjuá, kixi bitjukaá ni xi tímaná. Ko tsa kixi bitjukaá ni xi tímaná, ma chuyáá ni nda xi tsjáná Ntjaná. ⁵ Ko najmi sakúná kjuasuba, ndaha tsa najmi kjee tíyaá ni xi tíchuyáá. At'aha Espiritu Santo xi kik'ainá kits'íntsejihin animaná kjuatjoho Ntjaná.

⁶ Nk'ie najmi kama kin'ek'anki subaá yjoná, Cristo k'ienntjáhi xuta ngatitsuun nistjin xi kitsú Ntjaná. ⁷ Ni tjín tsa tjín xi kuayántjai nku xuta xi naxu ts'in, tunga kutsa tjíhín xi kama k'un kuayántjai nku xuta xi 'yún nda. ⁸ Tunga Cristohó k'ienntjáihiná nk'ie nga xuta ngatitsun saá. B'a ts'in tsakúchjhi Ntjaná xi nkú ts'in tjoho ñá.

⁹ Nk'ie nga ja xuta xi naxu kamaá nginkun Ntjaná ngat'aha jní xi tsaténdzjo Cristo, ¿nkú ts'in najmi n'ek'ankihiná nistjin nga ts'ín nibájen kjuakjahan Ntjaná? ¹⁰ At'aha nk'ie nga kamaá xuta kontraha Ntjaná, ngat'aha ngabayaha Ntíhi kinchjako ndaná. ¿Nkú ts'in najmi n'ek'ankiná ngat'aha kjuatík'uhun Ntíhi, ñá xi ja nchjako ndaná nd'ai? ¹¹ Ko najmi tu suba ni xu'bi tíchuyáá. Ta tsjo maná nga Ntjaná kjuáts'ená, at'aha Nda Ntjaná Jesucristo kits'ín nga tíbichúk'un ngáha raá Ntjaná.

B'i ts'in tsakúya Pablo nk'ie nga Adan j'aiko ngabayoo tunga Jesucristo kits'ínk'íentu tík'unná

¹² Ngat'aha ni xi kits'ín nku nda ngatitsuun jas'en asuntej ko ngatitsuun j'aiko ngabayoo. B'a ts'in ngjindjuhu ngabayoo ajihin ngayjee xuta, at'aha ngayjee xuta kits'ín ngatitsun. ¹³ Kintehe ni nga Ntjaná kits'ínkjas'ehen Moise kjuatexumoo kis'e ngatitsun asuntej, tunga najmi ch'axkihí ra ngatitsun xi ts'in xuta nk'ie nga najmi kjee

tjín kjuatéxumoo. ¹⁴ Yaha nk'ie nga nistjihin Adan santaha nistjihin Moise tsatéxuma ngabayoo. Ta k'ien xi najmi kits'in ngatitsun xi nkúhu xi kits'in Adan. Adan, kui y'éjña chubayaná xi k'uaí askahan.

¹⁵ Kjuandaha Ntíaná najmi b'a joyaha xi nkúhu ngatitsun xi kits'in Adan. At'aha ngat'aha ngatitsuhun nku nda nkjin xuta k'ien, tunga ngat'aha kjuandaha nku nda, kui xi Jesucristo, nkjin xuta 'yún kisakúhu kjuandaha Ntíaná ko ni xi tu kitsjáhá ra. ¹⁶ Ko ni xi tu kitsjáhá Ntíaná najmi b'a joyaha xi nkúhu ni xi y'aha ra ngatitsuhun Adan. Ngat'aha nku ngatitsun xi kits'in Adan, Ntíaná kits'innijéhe ko b'a ts'in je y'ejñajihin. Tunga askahán ni nga kis'e nkjún ngatitsun, tu kitsjáhá Ntíaná nga naxu kama xuta nginkun. ¹⁷ Ngat'aha ngatitsun xi kits'in nku nda tsatéxuma ngabayoo, tunga ngat'aha ní nku nda, kui xi Jesucristo, incha k'úentu tík'un ko kuatéxuma xuta xi ts'ínkjáihin kjuanda chánkaha Ntíaná ko k'uaíhi nga naxu kama nginkun.

¹⁸ Kui b'a maha, xi nkú ts'in tu ngat'aha nku ngatitsun xi kits'in nku nda je y'entujihin ngayjee xuta, b'a ta ts'in tu ngat'aha nku ni nda xi kits'in nku nda naxu bichú ma ngayjee xuta nginkun Ntíaná ko k'úentu tík'un. ¹⁹ Xi nkú kama nga najmi kint'é'én nku nda ko kui nga nkjin xuta tsichu maha xuta ngatitsun, b'a ta kama nga kint'é'én nku nda ko kui nga nkjin xuta naxu kujichú maha nginkun Ntíaná.

²⁰ Ko ta j'ai s'ejña kjuatéxuma xi kin'ekjas'eheh Moise tu xi sáha ngatitsuun, tunga nk'ie nga ja kisé ngatitsuun, 'yún kisé sa kjuandaha Ntíaná. ²¹ At'aha xi nkú ts'in kis'ehe nga'yún ngatitsuun ko j'aiko kjuabayoo, b'a ta ts'in tjihin nga'yún kjuandaha Ntíaná, kui xi ts'in nga naxu mahaná nginkun ko ts'ínk'íentu tík'un sinná ngat'aha ni xi kits'in Nda Ntíaná Jesucristo.

6

B'i ts'in tsakúya Pablo nk'ie nga ja tsayahaá ngatitsuun ko nga tintsuba tík'unkaá Cristo

¹ Kui b'a maha, ¿nkú kujíhinná? ¿A tu nku n'enáhá ngatitsun tu xi 'yún s'ejña chji saha kjuandaha Ntíaná? ² ¡Najmi! ¡Ndaha tsa mí yjehe! Ja tsayahaá ngatitsuun. ¿Nkú ts'in kuintsujin sahaná ngatitsuun? ³ ¿A najmi yanú ni xu'bj? Ngatenteé xi kiséntájián Jesucristo nkuhú ja makaá ko nkuhú ja tsichu majihín ngabayaha. ⁴ Nk'ie nga kiséntájián Cristo, b'a ts'in tsayakohoná ko kis'eyanjikaá, tu xi kuintsuba tík'un tsetse ngáhaná xi nkú ts'in Ntía Na'miná kits'ínkj'áiyaha Cristo ngabayoo nk'ie nga tsakúchji kjuachánkaha.

⁵ At'aha tsa nkuhú tsichu makaá Cristo nk'ie nga k'ien, b'a ts'in ta nkuhú kujichú makaá nga k'uaíya ngáhaná xi nkú ts'in j'áiya ngáha ra ngabayoo. ⁶ Yaá nk'ie nga kisut'a kruukaá Cristo. Najmi b'a ta ts'in tintsubaháná xi nkúhu nk'ie. Ja tsatsun yjonintená xi tjñajihin ngatitsun tu xi najmi ta kuínú'yá'éhen raá ngatitsuun. ⁷ At'aha xi 'me, najmi ta tjín xi nkú ts'íhin ra ngatitsuun.

⁸ Tsa ja tsayakaá Cristo, ta s'ejinná nga ta kuintsuba tík'unkaá. ⁹ Yaá nga Cristo j'áiya ngáha ra ngabayoo ko najmi ta kuayá saha. Najmi ta tjihin ra nga'yún ngabayoo tsa nkú ts'ín saha. ¹⁰ At'aha nk'ie nga k'ien Cristo, nkuhú njyá k'iehen tu xi kikjexihin ra nga'yún xi tjihin ngatitsuun. Ngat'a ts'e nga tjña tík'un, tjña tík'un xi nkú ts'in mjehe Ntíaná. ¹¹ Ko máha jun, b'a ta ts'in n'enkjintak'un nga ja tsayoho ngatitsuun ko tintsuba tík'un xi nkú ts'in mjehe Ntíaná, nga nkuhú makoo Jesucristo.

¹² Kui b'a maha, najmi tu 'baintehe ruu ngatitsuun tsa kui xi kuatéxumaha yjonintenuu xi maha 'me, tsa kuínú'yá'óhooon nga n'oo ni xi mjehe yjonintenuu. ¹³ Najmi tu ngatitsuun 'boho yjonintenuu, tsa ni xi najmi nda n'oo. Tu sa ní Ntíaná tjohon yjonuu, jun xi ja tsayo ko j'áiya ngáhanuu ngabayoo. Tjohon yjonintenuu Ntíaná nk'ie nga n'oo ni xi naxu n'e. ¹⁴ Najmi ta kuatéxumahanuu ngatitsuun, at'aha najmi ta kjuatéxumoo tjñanehenuu. Kjuandaha ní Ntíaná tintsubankiu nd'ai.

B'i ts'in tsakúya Pablo nk'ie nga najmi ta batéxumahaná ngatitsuun

¹⁵ Eí nì ma, ¿a n'eé ngatitsun, tsa najmi ta kjuatéxuma xi kin'ekjas'eheñ Moise tíñanehená, at'aha kjuandaha Ntíaná tintsubankiá? ¡Najmi! ¡Ndaha tsa mí yjehe! ¹⁶ ¿A najmi yanú, tsa tjin xi n'ekjas'ohoon yjonuu nga kuinú'yá'óhooñ xi nkúhu xuta musuhu, jun xi bichúmo xuta musuhu xi tinu'yá'óhooñ? Tsa xuta musuhu ngatitsuun kamo, kuayó. Tunga tsa kuinú'yá'óhooñ Ntíaná, naxu kamo nginkun. ¹⁷ Jun xi kamo xuta musuhu ngatitsuun nistjin nk'ie, tunga nd'ai máb'achjhi ra Ntíaná nga tu sahá ngayjehe animanuu tinu'yá'óhooñ én xi tsinchiyó, én xi kin'ekjas'ennuu. ¹⁸ Ja kamandoóho ngatitsuun ko tsichumo xuta musuhu ni xi naxu tjin.

¹⁹ Tib'ejña chubayanuu ni xu'bi nga tinchjakonuu at'aha 'ni mankjinná ni. Nistjin nk'ie, ni xi chuntí nginkun Ntíaná ko kjuach'onk'uun kin'ekjas'ohoon yjonintenuu tu xi ch'on kin'ehenu. Xuta musuhu niu kamo, tunga nd'ai n'ekjas'on yjonintenuu nga kamo xuta musuhu ni xi naxu tjin tu xi xuta xi ts'e Ntíaná kamahanu.

²⁰ Nk'ie nga kamo xuta musuhu ngatitsuun, kjin tintsuboño ni xi naxu tjin. ²¹ ¿Mí nihi xi kisakúnuu nga kin'o ni xi kin'o nk'ie, ni xi tu subahá manuu nd'ai? Ngabaya y'aha ra ni xi kin'o. ²² Tunga nd'ai ja kamandoóho ngatitsuun ko yjankihuu Ntíaná. Tísakúnuu kjuaje xi tsjánuu Ntíaná tu xi kuintsuba tik'un síhinu. ²³ At'aha ngabayoo, kui xi chjhi ngatitsuun, tunga Ntíaná tu tsjáhá nga k'úentu tik'un sín xuta xi nkuhú mako Nda Ntíaná Jesucristo.

7

B'i ts'in y'éjña chubaya Pablo nga ja tsayahaá kjuatéxumoo

¹ Jun já nts'e, tinchjakonuu jun xi yo kjuatéxuma xi kin'ekjas'eheñ Moise. ¿A najmi yanú nk'ie nga tjin tu tik'un sa xuta y'aha kjuatéxumoo? ² Xi nkúhu nku tachjuún xi tíñaha x'in, tjit'a kjuatéxumoo nga najmi tjin nga k'uéjña x'ihin. Tunga tsa kuayá x'ihin, kama ndái ngáha ra yjoho kjuatéxumaha kjuabixoon. ³ Kui nga tsa kj'ai nda k'uéjñakoho nk'ie nga tíña sa x'ihin, tibangane kjuabixahan. Tunga tsa kuayá x'ihin, kama ndái ngáha ra yjoho ni xi tjit'a kjuatéxumoo. Najmi tibangane kjuabixoon tsa kj'ai nda k'uéjñako ngáha.

⁴ B'a ta kamanuu, já nts'ena. Xi ja k'ien najmi ta y'aha ra kjuatéxumoo, ko jun ja tsyakoo Cristo nk'ie nga k'ien tu xi kj'ai xi kama ts'e ngáhanuu. Xi j'áya ngáha ra ngabayoo, kui xi ts'enuu nd'ai. B'a ts'in kama n'ehená ni xi ts'e Ntíaná. ⁵ Nk'ie nga kich'a saá asuntee, ngatitsuun kits'ínxájin yjonintena. Ngatitsuun kits'ínchjén kjuatéxumoo nga kin'e mjeé ni xi najmi nda, ko kin'eé ni xi tjeheñ ra ngabaya. ⁶ Tunga nd'ai ja najmi ta kjuatéxumoo tíñanehená, at'aha ja tsayahaá kjuatéxuma xi kik'ít'a'yunná nistjin nk'ie. Kui nga tin'ehená ni xi mjehe Ntíaná nd'ai xi nkú ts'in tibakú niyá tsetsená Espirituhu Ntíaná, najmi xi nkú ts'in tsakú niyáná xujun xi kis'et'a nistjin nk'ie.

B'i ts'in tsakúya Pablo xá xi tjin kjuatéxumaha Ntíaná

⁷ Eí nì ma, ¿nkú kuixiáán? ¿A kjuatéxuma xi kin'ekjas'eheñ Moise y'a ngatitsun? ¡Najmi! ¡Ndaha tsa mí yjehe! Tunga tsa najmi kis'ejña kjuatéxumoo, najmi kikié ra ni xi 'mihí ngatitsun. Najmi be tsa najmi nda tjin nk'ie nga ni xi tjin xuta kjuasihin tsa najmi b'i titsu kjuatéxumoo: "Najmi tu fasihin ni xi tjin xuta." ⁸ Tunga ngatitsuuhún kits'ínchjén ni xi tjit'a kjuatéxumoo ko b'a ts'in kinchahana nga jasihin nkjin tikjá ni xi najmi an ts'an. At'aha tsa najmi tjin kjuatéxuma, najmi tjin nga'yún ngatitsuun.

⁹ Xi nkúhu an. Nk'ie nga najmi kjee s'ejñanena kjuatéxuma xi kin'ekjas'eheñ Moise, tsátejña tik'an. Tunga nk'ie nga kamankjinna ni xi tjit'a kjuatéxumoo, kisakú nga'yuhun ngatitsuun, as'ai tsaya. ¹⁰ Kikié nga kjuatéxuma xi tjin nga ts'ínk'íejña tik'unna, kui xi tu sahá kits'ínkjina ngabayoo. ¹¹ At'aha ngatitsuun kits'ínchjén ni xi tjit'a kjuatéxumoo tu xi ts'anachahana. B'a ts'in kits'ínk'ienkohona ni xi tjit'a kjuatéxumoo.

¹² Jehé kjuatéxumoo, ko ni xi tjit'a kjuatéxumoo je ko naxu tinchja ko nda. ¹³ Tunga, ¿a ni xi ndoo xi kitsjana ngabaya? ¡Najmi! ¡Ndaha tsa mí yjehe! Ngatitsuun ní kits'inchjén ni xi ndoo nga kitsjana ngabaya tu xi chaha nga kui xi ngatitsun. Ni xi tjit'a kjuatéxumoo tsakúchji nga tu xi 'yúhún ch'onk'un ngatitsuun.

B'i ts'in tsakúya Pablo ni xi ts'ihin ngatitsuun

¹⁴ Yaá nga kjuatéxumoo ajihin Espirituhu Ntianaá tsitjuhu, tunga an asuntee y'ahana. Ja ts'atsena ngatitsuun ko an kama nda musuhu. ¹⁵ Najmi mankjinna ni xi ts'ian. At'aha najmi ni xi mjena ts'ian. Tu sa ní ni xi najmi sasinna, kui nihi xi ts'ian. ¹⁶ Tunga tsa ts'ian ni xi najmi mjena ts'ian, ni xi tít's'ian tít's'inkíékohona yjona nga nda kjuatéxumoo. ¹⁷ Kui nga najmi ta an xi b'a ts'ihinna nga b'a ts'ian. Ngatitsun xi tijnajin nína xi b'a ts'in.

¹⁸ Be nga xi nkú ts'in y'ahana asuntee, ndaha nku ni xi nda najmi tijnajinna. At'aha ndaha tsa mjena ts'ian ni xi nda, tunga najmi chúkjuahána b'a ts'ian. ¹⁹ Najmi ts'ian ni xi nda xi mjena ts'ian, tu sa ní ni ch'onk'un xi najmi mjena ts'ian. ²⁰ Tsa ts'ian ni xi najmi mjena ts'ian, najmi ta an xi b'a tít's'ihinna. Ngatitsun xi tijnajin nína xi b'a tít's'ín.

²¹ Mankjinna ni xu'bi. Nk'ie nga mjena ts'ian ni xi nda, tu ni ch'onk'un xi tijnajihinna bitjuchji. ²² Tsjo maha animana kjuatéxumaha Ntianaá, ²³ tunga mankjihinna nga kj'ai kjuatéxuma tít's'inxájin yjonintena, kui xi kjuatéxumaha ngatitsuun. Kui xi kjanke kjuatéxuma xi tsjaniyaha kjuankjintak'unna. F'akj'ánijéna ko ts'in mana nda nubayaha.

²⁴ ¡Nima rú ts'ihinna! ¿Yá xi kuasinkona tu xi kama ndahi ra yjoninte xu'bi xi tít's'iana ngabaya? ²⁵ ¡Tsjaha máb'achjhi Ntianaá! Nda Ntianaá Jesucristo kits'in ndaina. Tít's'inchjén kjuankjintak'unna nga tít'e'éhen kjuatéxumaha Ntianaá, tunga xi nkúhu nku nda, kjuatéxumaha ngatitsuun tít'e'éhen.

8

B'i ts'in tsakúya Pablo nk'ie nga Espirituhu Ntianaá ts'ínk'íentu tít'unná

¹ Kui b'a maha, najmi ta chumi nihi ta n'enijéhe ra xuta xi nkúhu mako Cristo Jesu, ² at'aha Espirituhu Ntianaá ts'ínk'íentu tít'unkoná Cristo Jesu ko tsjaná nku kjuatéxuma xi ts'in ndaina kjuatéxumaha ngatitsuun ko ngabayoo.

³ Ni xi najmi kamaha kits'in kjuatéxuma xi kin'ekjas'ehen Moise at'aha asuntee y'aha ra xuta ko najmi kamaha ts'íintjusun ni xi tjit'a, kui nihi xi kits'in Ntianaá nga kits'in níba Ntíhi. Ntíu kik'a yjoninte xi nkúhu yjoninte ngatitsuhun xuta tu xi y'échjintjaihi ngatitsuun. B'a ts'in kik'ojejnkihi Ntianaá ngatitsun xi tijnajihin xuta. ⁴ B'a kits'in Ntianaá tu xi kuitjusuhun ajinná ni nda xi banki kjuatéxumoo, ná xi najmi ta tintsubahaná xi nkú ts'in mjehe yjonintena. Tintsuba nínaá xi nkú ts'in mjehe Espirituhu Ntianaá.

⁵ At'aha xi asuntee y'aha ra nga tjintu, kui xi ni xi ts'e asuntee ts'ínkjink'un, tunga xi Espirituhu Ntianaá y'aha ra nga tjintu, kui xi ni xi ts'e Espiritu ts'ínkjink'un. ⁶ Xi ni xi ts'e asuntee ts'ínkjink'un, kui xi kuayá, tunga xi ni xi ts'e Espirituhu Ntianaá ts'ínkjink'un, kui xi k'úentu tít'un ko s'ehe kjuajyu. ⁷ At'aha xi ni xi ts'e asuntee ts'ínkjink'un, kui xi unkie Ntianaá. Najmi tjintunkí kjuatéxumaha Ntianaá ko najmi maha tsa b'a incha ts'in. ⁸ Xi asuntee y'aha ra nga tjintu, kui xi najmi maha ts'in ni xi tsjoho Ntianaá.

⁹ Tunga máha jun, ja najmi ta asuntee y'ahanuu nga tintsuboo. Espirituhu ní Ntianaá y'anuu nga tintsuboo tsa kjuaxi nga kui xi tijnajinnuu. Xi najmi tijnajihin Espirituhu Jesucristo, kui xi najmi Jesucristo ts'ehe. ¹⁰ Tunga tsa Cristo tijnajinnuu, tsuhu ra nga Espirituhu tít's'ínk'íentu tít'unnuu ko ja naxu tsichumo nginkun Ntianaá, ndaha tsa ngatitsuun ja kits'ínk'ien yjonintenuu. ¹¹ Tsa Espirituhu xi kits'ínkj'áiyaha Jesu ngabayoo tijnajinnuu, ta kuihi xi kits'ínkj'áiyaha Jesu ta ts'ínk'íentu tít'un yjonintenuu xi maha 'me. B'a ts'ínkonuu Espirituhu Ntianaá xi tijnajinnuu.

¹² Kui b'a maha, já nts'e, ja najmi ta tjihin tsa kuintsubaá xi nkúhu xuta xi ts'in ni xi mjehe yjonintee. ¹³ At'aha tsa kuintsuboo xi nkúhu xuta xi ts'in ni xi mjehe yjonintee,

kuayó. Tunga tsa Espirituhu Ntíaná n'ek'ienkohonu ni xi mjehe yjonintenuu, kuintsuba tík'un.

¹⁴ Ngayjee xi Espirituhu Ntíaná bakú niyáha, kui xi ntíhi Ntíaná. ¹⁵ At'aha Espiritu xi kin'ekjohon najmi kits'in manu xuta musuhu kjuabinkjuun. Kits'in ma ninu Ntíhi Ntíaná ko ts'in nga: "Na'mi ichí", k'úihín Ntíaná. ¹⁶ Kui Espirituhu Ntíaná nkuhú mako animaná nga tsuya kixi nga ñá xi ntíhi Ntíaná. ¹⁷ Tsa ñá xi ntíhi Ntíaná, ta sakúná ni xi ts'e. Jesucristo n'ekjáinkooho ni xi ts'e Ntíaná. Tsa nd'ai tibatjajaán kjuanimá xi j'ajin, ta sakúná kjuachánkaha.

B'i ts'in tsakúya Pablo nk'ie nga tichuyáhaá nistjin nga Ntíaná ts'ín ma kikjinná ntíhi

¹⁸ B'a mana nga najmi chumi nihi kjuá'un xi tibená nistjin nd'ai tsa ch'achubakohoná kjuachánkaha Ntíaná xi kama chjiná askahan. ¹⁹ Ngayjee ni xi kits'innda Ntíaná tijncha kuyá ko 'yún mjehe nga s'ejña chji yá xutaha xi ntíhi Ntíaná. ²⁰ At'aha ni xi kamandoo najmi ta tjihin ra nga'yún xi kis'ehe nga tjuhun. Najmi kui kama mjehe nga b'a kamat'ain. Ntía níná b'a ts'in y'énda nga b'a kamat'ain. Tunga ta tikuyahá ra ²¹ ni xi kamandoo nistjin nga najmi ta kuatsúhun. Tikuyáha nk'ie nga kama ndáihí ch'á xi y'anji, nistjin nk'ie nga b'a ts'in kama ndáihí xi nkú tsjo ts'in kama ndáihí ntíhi Ntíaná.

²² Yaá nga santaha nd'ai un tibehe ngayjee ni xi kits'innda Ntíaná, xi nkúhu nku tachjuún xi tsíhin ntí. ²³ Ko najmi tu nku kui xi un tibehe. Ta un tibená ko ñá. At'aha ja tijnajinná Espirituhu Ntíaná. Ja kik'ai tijnuná ajihin ngayjee ni xi n'ekjáihín askahan. Nkjún tibehe animaná nga tichuyáhaá nistjin nga ts'ín ma kikjinná Ntíaná ntíhi, nistjin nga n'ek'anke yjonintená.

²⁴ At'aha ja kin'ek'ankiná ko tichuyáhaá ni xi sakúná, tunga tsa ja kisuya ntsáá ni xi tichuyáhaá, najmi ta tichuyá saha raá ni xu'bo. ¿At'aha yá xi kuyáha ni xi ja tijnaha? ²⁵ Tunga tsa tichuyáhaá ni xi najmi kjee yaá, tjihin nga chuyáhaá santa nkúhu nga n'ekjáihín.

²⁶ Ta basinkoná Espirituhu Ntíaná, at'aha najmi ndjá tjintuyáná. Najmi yaá ni xi kuincháá, tunga Espirituhu ní Ntíaná bankintjainá. Nk'ie nga nchjantjai un'unná Espiritu nginkun Ntíaná, najmi tjin én xi kuixinyahaná xi nkú tsu. ²⁷ Ntíaná xi be animaha xuta, kui xi be mí xi mjehe ts'ín Espiritu. At'aha xi nkú ts'in mjehe Ntíaná, b'a ts'in banki Espiritu nga nchjantjai xuta xi Ntíaná kikjats'e.

B'i ts'in tsakúya Pablo xi nkú ts'in tjoná Ntíaná

²⁸ Yaá nga ngayjee ni xi mat'ain xuta xi incha ts'intjo Ntíaná, Ntíaná ts'inchjén niu ngandaha xuta xu'bo. Ntíanáhá j'ajihin xuta xu'bo at'aha b'a ts'in kama mjehe. ²⁹ At'aha xuta xi kieke tijnun Ntíaná, ta y'énda tijnun nga b'a ts'in s'eyaha xi nkúhu Ntíhi, tu xi kui Ntíu kamaha Ntí tjun ajihin já nts'e xi nkjin maha. ³⁰ Ko xi y'énda tijnun Ntíaná, ta j'ajin. Ko xi j'ajin, ta kits'in nga tsichu ma naxu nginkun. Ko xi kits'in nga tsichu ma naxu nginkun, ta kitsjáha kjuachánka.

³¹ Kui b'a maha, ¿nkú kuixín sahaná? Tsa Ntíaná makoná, ¿yá xi ngjuai kontraná?

³² Kui xi ja y'éjña nga tu nkú tsjáhá Ntíhi. Kits'ínkjas'en Ntíhi nga kin'ek'ien ngandaná. Kui nga tsa kitsjáná Ntíhi, ¿nkú ts'in najmi ta tsjáhaná ngayjee ni xi tjin?

³³ ¿Yá xi kamaha ts'ínk'anji jé xuta xi Ntíaná j'ajin? Ntíaná kits'in nga naxu xuta xi ts'e. ³⁴ ¿Yá xi b'a kuitsu nga ngatitsun y'a? Cristo Jesu k'ien ko j'áíya ngáha ra ngabayoo ko tijnat'aha Ntíaná nd'ai nga tbankintjainá. ³⁵ Tjoho ñá Cristo. ¿Yá xi kamaha kjé'aná kjuatjoho? ¿A kjuanimá? ¿A kjuaboo? ¿A kjuá'unchoo? ¿A kjintío? ¿A tu ngat'aha nga x'aán? ¿A ni ch'onk'un xi mat'aán? ¿A ra ngahá n'ek'ienná? ³⁶ B'a ma xi nkú ts'in tjit'a éhen Ntíaná:

Ngat'a ts'i tehente tintsúbajjin ngabayoo.

Xi nkúhu chutsanká xi n'ek'ien, b'a ts'in baseni jóo.

³⁷ Tunga ajihin ngatentee ni xu'bi xi kits'íntjoná ta ts'ín nga tu sahá 'yún n'e ngana saá. ³⁸ At'aha behe k'an nga najmi tjín xi kamaha kjé'aná kjuatjoho Ntjaná, ndaha tsa kuayáa ko ndaha tsa kuintsuba tik'aán, ta ndaha ntítsjee ko xi batéxuma ko xi tjihin nga'yún, ta ndaha ni xi tíma nd'aj ko xi kama askahan, ³⁹ ta ndaha ni xi nk'a ko xi nanka, ta ndaha nku ni xi kits'ínnda Ntjaná. Najmi tjín xi kamaha kjé'aná kjuatjoho Ntjaná, kjuatjo xi tsakúchjiná nga kitsjáná Nda Ntjaná Cristo Jesu.

9

B'i ts'ín tsakúya Pablo xi nkú ts'ín Ntjaná j'ájin xuta xi ntje judio tjehe ra

¹ Cristo be nga kjuaxi ni xi tíxian. Najmi tib'anacha. Ko Espiritu Santo b'a títsuna nga b'a tjín ni xi títs'inkjihin k'an. ² Tjín babana ko íxí tneyahá tíma animana. ³ Tsa kama kai, mjena tsa santaha an kama nku xi najmi nda nginkun Ntjaná ko tsa kjin kúátejñaha Jesucristo, tsa tu ahá ni b'a ts'ín kama kúásinka já nts'é, kui xi ntjena. ⁴ Xi ntje Israel tjehe ra. Ntjaná kits'ín ma ntíhi. Y'ejñajihin ko tsakúchjiji kjuachánkaha. Ni y'éndako ntje cháha ko kitsjáha kjuatéxumaha. Tsakúchjiji xi nkú ts'ín tjihin nga ts'íintsjoho ko kitsúya tíjuhun ni xi tsjáha. ⁵ Nkuhú ntje chá xi j'ájin Ntjaná, yo nibaha ra xuta Israel ko ajihin xuto tsitujin xi kits'ín niba Ntjaná nk'ie nga kik'a yjoninte xi nkúhu xuta. Kui xi Ntja xi batéxumaha ngayjee ni xi tjín. Kan'etsjo tehentehe tu nkjéhe ni. B'a katuma.

⁶ Tunga najmi j'a tiyahá éhen Ntjaná. At'aha najmi ngatentee xuta xi y'aha ra ntjehe Israel, tsa kui xi xuta Israel kikjin. ⁷ Ko najmi ngatentee xi y'aha ra ntjehe Abraham, tsa kui xi ntí kikjihin Abraham. At'aha Ntjaná b'a kitsúhu Abraham: “Ntje xi s'ehi Isaac nibaha ra.” ⁸ Kui xi tsuhu ra nga najmi ntí xi kis'ehe Abraham xi nkú ts'ín s'ená ntí, tsa kui xi ntíhi Ntjaná. Ntí xi kis'e níhi xi nkú ts'ín kitsúya tíjun Ntjaná, kui xi kits'ínchjiji nga kui xi ntjehe Abraham. ⁹ At'aha kui én xu'bi xi kitsúya tíjuhun Ntjaná Abraham: “Núni xi nkú ma nistjin xu'bi kuakuchjiji nga'yúnna. Nku ntíx'in s'ejñaha Sara.”

¹⁰ Ko najmi tu nku ni xu'bi kama. B'a ta kamat'ain Rebeca nk'ie nga y'a ntí'yun. Kui xi kama chjuúhun Isaac xi ta ntje cháha xuta Israel. ¹¹ Ntjaná kinchjako tíjuhun Rebeca nga kinchjanijmíyaha ntíhi nk'ie nga najmi kjee tsin ko najmi kjee ts'ín ni xi nda ko a ra ni xi ch'onk'un, tu xi kuitjusuhun ni xi y'enda tíjun Ntjaná nga j'ájin ntí xi kama mjehe. At'aha Ntjaná f'ájin xuta xi mjehe, najmi f'ájin tu ngat'aha ni nda xi ts'ín xuta. ¹² Kui nga b'a kitsúhu ra Rebeca: “Ntí xi tjun tsún, musuhu ntí xi tsjénkiu kama.” ¹³ Xi nkú ts'ín jtít'a éhen Ntjaná nga b'i títsu: “Tjo kits'ian Jacob ko kits'in unkie Esau.”

¹⁴ Kui b'a maha, ¿nkú kuixíhinná? ¿A ts'ín Ntjaná ni xi najmi naxu tjín? ¡Najmi! ¡Ndaha tsa mí yjehe! ¹⁵ At'aha b'a kitsúhu Moise: “Kama nimana xi mjena nga kama nimana, ko kuase nimaha xi mjena nga kuase nimaha.” ¹⁶ Kui b'a maha, najmi ngat'aha tsa ni xi mjená ko tsa ni nda xi t'n'eé, tsa kui kjuaha nga nda ts'ínkohoná Ntjaná. Nda ní ts'ínkoná at'aha ma nimaha ñá. ¹⁷ At'aha b'i ts'ín jtít'a má nga b'a kitsú Ntjaná nga kinchjako nda faraon: “Kitsja xaha tu xi kuakuchjihina nga'yúnna ko tu xi chahana nga ngúsuhun asuntee.” ¹⁸ Kui b'a maha, Ntjaná ma nimaha ra xi mjehe nga kama nimaha ko ts'ín ndjá animaha xi mjehe nga ts'ín ndjá animaha.

B'i ts'ín tsakúya Pablo xi nkú ts'ín Ntjaná bakúchji kjuakjahan ko kjuatsentaha

¹⁹ Kutsa b'ahá kuixínní: “¿Mí nihi xi ts'íinnijéhená Ntjaná yo ni ma? At'aha, ¿yá xi ma fi kontraha ni xi mjehe Ntjaná?”

²⁰ ¿Yáhá ni ji nda, tsa kuintchíhi kuenta Ntjaná? Nku ndjii najmi ma: “¿Á b'a n'e kin'endahaní?”, tsa kuitsuhu xi kits'ínndaha. ²¹ ¿A najmi tjihín ra kixi nda xi ts'ínnda ndíu nga ts'ínko nintee xi nkú ts'ín mjehe? Ta kuihi nintee kama ts'ínndako nku ndjii xi sasijña tsjo ko nku xi n'echjén tehente.

²² Ntjaná mjehe nga kuakúchji kjuakjahan ko nga k'uéjña chji nga'yúhun. Tunga títs'ín chúkjuaha ko títs'íntsentako xuta xi nibajennehe kjuakjahan, kui xi xá n'ekjehe. ²³ B'a

títs'ín Ntíaná tū xi cháha rá xi nkú ts'ín chánka kjuáchánka xi tjínkoho xuta xi tíma nímaha, xuta xi ja y'énda tíjūn nga tsjáha kjuáchánkaha.

²⁴ Ná xuta xu'bo. Ntíaná j'ájinná najmi tū nku ajihin xuta xi ntje judio tjeheñ ra, tū sa ní kō tā ajihin xi najmi ntje judio tjeheñ ra. ²⁵ B'a kama xi nkú ts'ín y'ét'a éheñ Ntíaná nda profeta Osea nga b'i títsu:

Xuta xi najmi xutana, kui xi ts'in ma xutana.

Kō xi najmi kits'intjá, kui xi ts'intjá.

²⁶ Kō xi má nga b'a kik'ihin xuta:

“Jun xi najmi xutana mahanu”,

b'a k'úin nga kui xi ntíhi Ntíaná xi tíña tík'uun.

²⁷ Kō b'a tā kitsú nda profeta Isaiá nga kinchjanijmíyaha xuta Israel: “Ndaha tsa b'a ts'ín nkjin maha xuta Israel xi nkú joyaha tsumí xi tjíndai ntáchak'uun, tunga tū chubahá xi n'ek'anke. ²⁸ At'aha ja ts'íintjusun xatí Ntíaná ni xi kitsú nga kama nga ngúsuhun asuntee.” ²⁹ Xi nkú nga tā kitsú tíjūn Isaiá nk'ie nga b'i kitsú:

Tsa najmi y'éña saná ntje Ntíaná xi tíhin nga'yún,

ja rá b'a tā kamat'aán tsakai xi nkúhu xuta Sodoma

kō tsichu ma ráá tsakai xi nkúhu xuta Gomorra.

B'i ts'ín tsakúya Pablo yá xi naxu bichú ma nginkun Ntíaná

³⁰ Kui b'a maha, ¿nkú kuixíhinná? Xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra, xi najmi tsangisjai nga naxu k'úentu nginkun Ntíaná, kui xi naxu tsichu ma nginkun Ntíaná. Kis'ejihin Ntíaná, kui nga naxu tsichu maha. ³¹ Tunga máha xuta xi ntje judio tjeheñ ra, incha tsangisjái nga ts'íintjusun kjuatéxuma xi kin'ekjas'eheñ Moise, tū xi b'a ts'ín naxu k'úentuhu nginkun Ntíaná, tunga najmi tsichukjuahá ra.

³² ¿Á b'a kamaha? At'aha najmi tsangisjái nga naxu k'úentu nginkun Ntíaná xi nkúhu xuta xi s'ejihin Ntíaná. Tū sa ní incha kama mjehe nga ts'íintjusun ni xi tjít'a kjuatéxumoo tū xi b'a ts'ín naxu kuichú maha kai. Incha kisaténki ndjio xi saténki xuta. ³³ B'a kama xi nkú ts'ín tjít'a:

An k'uejñá nanki Sion nku ndjio xi saténki xuta,

nku naxi xi ts'íinxuntuhu.

Tunga xi s'ejihin xi ts'in nibá,

kui xi najmi sakúhu kjuasuba.

10

¹ Jun já nts'e, nk'ie nga nchjaka Ntíaná, bankintjá xuta Israel, at'aha mjena nga n'ek'anke. ² At'aha kama xinya nga kui xi 'yún tíincha bangisjai ni xi ts'e Ntíaná, tunga najmi incha mankjihín rá xi nkú ts'ín tíhin nga incha ts'ín. ³ Najmi kamankjihin nga Ntíaná tū tsjáhá rá xuta xi s'ejihin nga naxu kama. Tū sa ní kuenta ts'e suba incha tsangisjai xi nkú ts'ín naxu kuichú ma nginkun Ntíaná. Najmi kits'ín nímakjua yjoho tsa ts'ínkjáihin nga Ntíaná tū tsjáhá rá xuta nga naxu kama nginkun. ⁴ At'aha tsichutjusun kjuatéxuma xi kin'ekjas'eheñ Moise nk'ie nga j'ai Cristo, tū xi naxu kuichú maha nginkun Ntíaná ngayjee xi s'ejihin.

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga ngayjee xuta xi s'ejihin Ntíaná naxu bichú ma nginkun Ntíaná

⁵ B'i ts'ín y'ét'a Moise xi nkú ts'ín naxu bichú maha xuta xi ts'íintjusun kjuatéxuma xi kin'ekjas'eheñ Moise. B'i kitsú: “Xi ts'íintjusun ni xi tjít'a kjuatéxumoo, ngat'aha kjuatéxumoo sakúhu rá nga k'úéña tík'un.” ⁶ Tunga b'ihí ts'ín y'ét'a ngá xi nkú ts'ín naxu bichú maha xuta xi s'ejihin Ntíaná: “Najmi tū b'i ts'ín n'enkjíntak'uin: ¿Yá xi ngjuainji ndjiojmi ján?” Tsuhu rá éin tsa n'e nibájen xi ts'ín niba Ntíaná ngajoho. ⁷ Kō b'i tā kitsú ya: “Kō najmi tū b'i ts'ín n'enkjíntak'uin: ¿Yá xi ngjuai kinte t'ananki?” Tsuhu rá éin

tsa chjúsíntjen xi ts'ín niba Ntíaná ngajoho ajihin xuta k'ien. ⁸ B'i kitsú Moise: “Tíjñat'a tiñahi éhen Ntíaná, tsu'bai ko animahi tíjñat'a.” Kui éin xi tib'enijmí nd'ai, én xi tsu nga xuta tíjhin nga s'ejihin Ntíaná.

⁹ At'aha tsa tsu'bai kuitjuhu nga n'ekiei yohi nga Jesu xi Nda Ntíaná, ko tsa ngayjehe animahi s'ejihin nga Ntíaná kits'ínkj'álya ngáha ra Jesu ngabayoo, n'ek'ankihi. ¹⁰ At'aha ajin animaha ní xuta nibáha ra nga s'ejihin Ntíaná, tu xi naxu bichú maha. Ko ts'a bitjuhu nga b'a tsu nga Jesu xi Nda Ntíaná, tu xi n'ek'ankihi.

¹¹ B'i ts'ín tíjt'a éhen Ntíaná: “Xi s'ejihin Ntíaná najmi sakúhu kjuasuba.” ¹² At'aha nkuhú chasehe ra xuta xi ntje judio tjeheh ra ko xi najmi ntje judio tjeheh ra. At'aha nkuhú maha Nda Ntíaha ngayjee xuta ko tsjáha ngayjee xi kuintchakoho kjuanchiná xi tíjhin. ¹³ At'aha b'i ts'ín tíjt'a: “N'ek'anki ngayjee xi ts'ínkj'áihin nga kui xi Nda Ntíaná.”

¹⁴ Tunga xuta xi najmi kjee s'ejihin, ¿nkú ts'ín ts'ínkj'áihin ra nga kui xi Nda Ntíaná? ¿Nkú ts'ín s'ejihin ra xi najmi kjee nt'é yáha kui? ¿Nkú ts'ín kuint'éhe tsa najmi tíjín xi k'uénijmíhi? ¹⁵ ¿Nkú ts'ín k'uénijmíhi xuta tsa najmi s'et'a xáha nga k'uénijmí? At'aha b'i ts'ín tíjt'a: “Á b'a tsjo tíjhin nga f'aik'úhunná xi b'énijmíná én nda tsu.”

¹⁶ Tunga najmi ngayjeehé xuta Israel kits'ínsihin én nda tsuhu Ntíaná. B'i kitsú Isaia: “Ji Ntia, ¿yá xi kis'ejihin én xi y'enijmí?” ¹⁷ Kui b'a maha, s'ejinná Ntíaná nk'ie nga nu'yáá éhen, ko nu'yáá éhen nk'ie nga s'enijmíná Jesucristo. ¹⁸ Tunga b'ahá xian: ¿A najmi kinu'yáhá éhen? Johon, kinu'yá. At'aha b'i ts'ín tíjt'a:

Nga ngúsuyun asuntee kinu'yá ntaha,
santaha má fekuhu asuntee tsichu éhen.

¹⁹ Ko b'i ta xin ya: ¿A najmi incha kikiehé xuta Israel ni xu'bi? Tjun Moise b'i ts'ín y'ét'a éhen Ntíaná:

An ts'ian nga jun kama xintak'un
xi tu a xutahá,
ko ts'ian nga n'ekjankoo
xi najmi chumi nihi xi mankjihin.

²⁰ Ko askahan kama k'un Isaia nga b'i ta ts'ín y'ét'a éhen Ntíaná:

Xi najmi tsangisjaina, kui xi kisakúhu an,
ko xi najmi kingjásjaiyana, kui xi tsakuchíhi yjona.

²¹ Ngat'a ts'e xuta Israel b'i ts'ín tíjt'a: “Nku nistjin ntanta kik'ana nga kingjentéhe ntsa nku naxinantá xi najmi nt'é'én ko si.”

11

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga ta tíjín ajihin xuta xi ntje judio tjeheh ra xi ja ts'anki

¹ Kui nga b'a xihinna, ¿a kits'ín t'axíhín Ntíaná xutaha? ¡Najmi! ¡Ndaha tsa mí yjehe! At'aha ta nda Israel ná, ntjehe Abraham. Ntje cháná Benjamin y'ahana. ² Najmi y'éjña t'axín Ntíaná xuta xi ts'e xi j'ájin tíjún. ¿A najmi yanú xi nkú ts'ín tíjt'a xujun éhen Ntíaná má nga nda profeta Elia kinchjako Ntíaná ko tsatéjéne xuta Israel? B'i ts'ín tíjt'a: ³ “Ji Ntia, ja kits'ínk'ien xuta xu'bi já profeta xi ts'i ko ja kits'ínkatsún nachan chjehe. Tu nkuhú an tíjña sa. Ta incha mjehe ta ts'ínk'ienna.” ⁴ Tunga b'ahá kitsú Ntíaná: “Ja kits'in ts'an yatu mi já xi najmi tsasinkúch'int'aha ntia Baal.”

⁵ B'a ta tíma nistjin nd'ai. Tu ngat'aha kjuandaha Ntíaná tíjntu sa chuba xuta xi Ntíaná j'ájin. ⁶ Tsa tu ngat'aha kjuandaha Ntíaná kichj'ajihin xutai, tsuhu ra nga najmi kichj'ajin tu ngat'aha ni nda xi incha kits'ín. At'aha tsa tu ngat'aha ni nda xi incha kits'ín xuta kichj'ajihin, kjuandaha Ntíaná najmi ta chjíhi ra ma.

⁷ Kui b'a maha, ¿mí nihi xi kama? Najmi kisakúhu ni xi tsangisjái xuta Israel. Xi j'ájin ní Ntíaná, kui ní xi kisakúhu niu. Xingisoo kama ndjá animaha. ⁸ B'a kama xi nkú ts'ín tíjt'a: “Ntíaná kitsjáha xuta xu'bo kjuankjintak'un tiya, tunkun xi najmi skuekoho ko tjabaxínñju xi najmi kuint'ékoho santaha nistjin nd'ai.”

⁹ Kō b'ì tã kitsú ya David:
Kasaténkikō s'íhì xutã xu'bo,
tã kuihi kats'ínndyjajihìn kō kats'ínk'íéchjíhì.
¹⁰ Incha katuma kã tũ xi najmi tã skuehe,
kō musũ incha katuma sín.

B'ì ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga tã n'ek'anke xutã xi najmi ntjẽ judio tjehẽn ra

¹¹ Kui nga b'a xihinna, ¿a tũ niyã kis'entuhú xutã Israel nk'ie nga kisaténki? ¡Najmi!
¡Ndaha tsa mí yjehe! B'ì ní kama. Tũ ngat'aha nga najmi kint'é'éhen Ntíaná xutã Israel,
kui nga j'aihi rã én xi ts'ínk'ankihì xutã xi najmi ntjẽ Israel tjehẽn rã, tũ xi b'a ts'ín kama
xintak'uhun xutã Israel. ¹² Tsa tũ ngat'aha nga najmi kint'é'éhen Ntíaná xutã Israel, tsa
kui ngat'oó kisakúhu rã kjuanchínáha Ntíaná xutã xi tjín asuntee, kō nk'ie nga kisaténki
Israel kisakúhu kjuanchínáha Ntíaná xutã xi najmi ntjẽ Israel tjehẽn rã, ¿nkú sa kama
nk'ie nga sakú ngáha rã xutã Israel ante xi ts'e nginkun Ntíaná?

¹³ Tíinchjakonũu jun xi najmi ntjẽ Israel tjehennũu. Ntíaná kits'ín mana ndã postruhu
xutã xi najmi ntjẽ Israel tjehẽn rã kō xinya kjuachánkaha xána. ¹⁴ B'a ts'ian tsa tũ ahá
ní ngat'anũu kama xintak'uhun ntjena, tsa tũ xi b'a ts'ín n'ek'ankihì k'ua. ¹⁵ At'aha
kisakúhu kjuajyu nginkun Ntíaná xutã xi tjín asuntee nk'ie nga kin'e t'axín xutã Israel.
Kui nga, ¿nkú sa kama nk'ie nga n'ek'ján ngáha rã? Sakú ngáha rã nga k'úentu tík'un xutã
k'ien.

¹⁶ Tsa tsje nginkun Ntíaná na'yu xi n'endakoho ninkuan chjẽ xi 'bai tjuhun Ntíaná,
tsuhu rã nga tã tsje ngayjee na'yu ninkuon. Tsa tsje nginkun Ntíaná kjamaha nku yá,
tsuhu rã nga tã tsje tjiaha. ¹⁷ Xutã Israel, kui xi nkú joyaha tjia xi kitit'áha nku yá olibo, kō
ji xi nkú joyaha tjiaha yá olibo jñá. Tunga jihì kis'et'ai antehẽ tjia xi kitit'óo kō kisakút'aihi
kjuatik'un xi tjíñajin kjamaha yá olibo xi ndoo. ¹⁸ Tunga najmi tũ nk'ahá n'esjei yjohì, tsa
b'a kuixín nga ji xi 'yún nda sai nga tjia xi kitit'óo. Tsa mjehi nk'a n'esjei yjohì, tũ sahá
n'ekj'áitsjein nga kjamaha yóo y'aha ri. Najmi ji xi kich'ai kjamõ.

¹⁹ Kutsa b'ahá kuixín: “Tũ xi an s'et'ahana antehẽ yóo, kui nga kitit'áha.” ²⁰ B'a tjín.
Tunga kitit'áha at'aha najmi kis'ejihìn Ntíaná, kō ji ndjá tisinjñai nd'ai at'aha s'ejihìn. Kui
nga najmi tũ n'enkjíntak'uhunni tsa ji xi 'yún nda sai. Tũ sa ní tĩnkjúin Ntíaná. ²¹ At'aha
tsa Ntíaná najmi kits'ínndyjat'aha tjia xi ndaha yá olibo, ¿a tũ kjehé ji ts'ínndyjat'ahi nga
tũ kisut'aní yóo?

²² Chãsei xi nkú ts'ín nda kō ndjá ts'ínkō Ntíaná xutã. Ndjá kits'ínkō xi kisaténki kō ji
nda kits'ínkōhi. Kō nda ts'ínkōhi tsa tũ nku kjuinchunjíní kjuandaha. Tunga tsa najmi
b'a n'ei, kō tã ji kuichát'ahi. ²³ Kō tã xutã Israel, tsa ngjuakj'áha rã animaha kō s'ejihìn
Ntíaná, k'uai ngáha rã ante xi ts'e. At'aha tjíhìn nga'yún Ntíaná nga tsjá ngáha rã ante xi
ts'e xutã Israel ajihìn yá olibo. ²⁴ At'aha ji xi nkú joyaha tjiaha yá olibo jñá tũ kis'et'aní
antehẽ yá olibo xi ndoo. Kui b'a maha, ¿a najmi kamahá k'uai ngáha rã xutã Israel
antehẽ? At'aha kui xi tjia xi ndoo.

B'ì ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga kama nĩmaha Ntíaná ngayjee xutã

²⁵ Jun já nts'e, mjena nga choo nku ni xi y'éjña 'ma Ntíaná, tũ xi najmi nk'a n'esjehenu
yjonũu. K'ua xi tjín ajihìn xutã Israel kama ndjá animaha. B'a kama santa nkúhu nga
sakúntehẽ nginkun Ntíaná ngayjee xutã xi najmi ntjẽ Israel tjehẽn rã. Kui xi tjíhìn nga
n'ek'anke. ²⁶ Nk'ie nga ja b'a kama, tã n'ek'anke ngayjee xutã Israel. Xi nkú ts'ín tjít'a éhen
Ntíaná:

Nanki Sion nĩbaha xi ts'ínk'anke xutãna,
kui xi kjéxihìn kjuach'onk'uhun ntjehẽ Jacob.

²⁷ Kui nij xi y'endákã xutãna nga ts'ian,
nk'ie nga ja kjexían ngatitsuhun.

²⁸ Najmi mjehe xuta Israel én nda tsuhu Ntíaná. Ngandanuu xuta kontraha Ntíaná tsichu ma. Tunga tjohó ra Ntíaná xuta Israel tu ngat'aha nga Ntíaná j'ájin ntje cháha. ²⁹ At'aha najmi kje'á Ntíaná ni xi tsjá kó ta ndaha najmi ts'in t'axín xuta xi j'ájin.

³⁰ Nistjin nk'ie, najmi kinu'yá'óhoon Ntíaná, tunga tibase nimahanuu nd'ai tu ngat'aha nga najmi kint'é'én xuta Israel. ³¹ Kó santaha nistjin nd'ai najmi tint'é'én xuta Israel, tu xi ta chase nimaha ra tu ngat'aha nga jun kichase nimanuu. ³² B'i tjihin ra nii. Ndaha nku xuta xi tjin najmi nt'é'éhen Ntíaná. Ntíaná y'éjñaha xuta nga najmi kint'é'én, tu xi nkuhú nga kama nimaha ra ngayjee.

B'i ts'in kits'intsjoho Pablo Ntíaná

³³ ¡Á b'a nkjún ts'in chánkaha kjuanchinaha Ntíaná! ¡Á b'a nkjún ts'in nanka ts'innkjink'uhun kó á b'a nkjún ts'in tsehe kjuankjintak'uhun! Najmi tjin xi mankjihin ni xi ts'in Ntíaná kó najmi ch'a maha tsuya á b'a ts'ihin.

³⁴ At'aha, ¿yá xi be xi nkú ts'in ts'innkjink'un Ntíaná?

¿Yá xi kitsúyaha ni xi tjihin nga ts'ín?

³⁵ ¿Yá xi kits'inkienyaha tsa mí nihi,

tu xi Ntíaná tjihin nga ts'ínk'óya ngáha ra?

³⁶ At'aha Ntíaná kits'innnda ngayjee ni xi tjin. Ngat'aha kó nga tsjoho tjihin niu. ¡N'ekié yjoná nga tjihin kjuachánka Ntíaná tu nkjéhé ni! B'a katuma.

12

B'i ts'in tsakúya Pablo xi nkú ts'in tintsubaá nd'ai nga ja yjankiá Cristo

¹ Kui b'a maha, já nts'e, at'aha tibase nimaná Ntíaná, kui nga tbankihinuu nga ngayjehe tak'un n'etsjohoo Ntíaná, nga n'ekjas'ohoon yjonuu xi nkú joyaha nku chje t'ik'un xi tsje kó xi sasihin Ntíaná. ² Najmi tu bintsuboo xi nkú ts'in tjintu xuta asuntee. Tu sa ní n'ek'óntjaiyo yjonuu xi nkú ts'in Ntíaná tít's'in tsetse kjuankjintak'unnuu, tu xi b'a ts'in kamankjihinnuu ni xi mjehe Ntíaná, ni xi nda, xi sasihin kó xi ja nda tsichu ma.

³ Nga nkúnkú jun tinchjakonuu, at'aha Ntíaná kitsjana kjuandaha. Najmi tu nk'a n'esjo yjonuu. Nkú ní ts'in tjiyanuu. B'a ts'in n'esjo yjonuu xi nkú ts'in kitsjanuu Ntíaná nga s'ejinnuu. ⁴ At'aha xi nkú ts'in nkjin t'ikjá maha ni xi y'aha yjonintená kó xi nkú ts'in kj'ái kj'ái xá xi kik'ahí nga nkúnkú, ⁵ b'a ta joyaha ñá. Nkjin mahaná tunga nkuhú yjoninte kamakáá Cristo. Nga nkúnkáá kich'aá xinkíá.

⁶ Kj'ái kj'ái ni xi maná n'eé. Kui kjuanda xi kitsjaná Ntíaná nga nkúnkáá. Xi Ntíaná kitsjáha éhen tu xi ts'ínkjas'ehen, kui xi katsúya éhen Ntíaná xi nkú ts'in kik'ahí nga s'ejihin. ⁷ Xi kik'ahí nga kuasinko xuta, kui xi katasinko xuta. Xi kik'ahí nga kuakúya, kui xi katakúya. ⁸ Xi kik'ahí nga tsjá nga'yún, kui xi katsjá nga'yún. Xi kik'ahí nga tsjá toon, kui xi ngayjehe animaha katsjá toon. Xi kik'ahí nga tsjén títjun, kui xi kixi katjiko xáha. Xi kik'ahí nga kuase nimaha xuta, kui xi tsjo kat'ehe nga b'a kats'in.

B'i ts'in tsakúya Pablo nk'ie nga kjuatjo tijnajinná

⁹ N'etjó kjuaxi xinkiu. Najmi tu n'esiuhun ni xi ch'onk'un. Ni xi nda ch'a ntsja ntsjon.

¹⁰ B'i ngján n'etjó xinkiu xi nkú ts'in tjoho xinkjin xi nts'e maha, at'aha nts'ohó mahanuu xinkiu. 'Yún chankjún so xinkiu. ¹¹ Kixi n'oo ni xi t'n'o kó najmi tu n'ets'o. Tu xí tsjohó kat'ehe animanuu nga n'oo ni xi mjehe Nda Ntíaná. ¹² Tsjo kat'enuu nga chúyohoo ni xi tsjanuu Ntíaná. N'echúkuo kju'a'un xi tíyo. Najmi tu n'ekj'ajiun nga chubakoo Ntíaná.

¹³ Tjohoon ni xi ndyjat'áha xuta xi yjanki Ntíaná kó nda n'ekj'ohoon xi kuichúk'unnuu.

¹⁴ Chubantjo xuta xi tjenni unkienuu. B'a t'ihuun Ntíaná nga nda kats'ínkoho. Najmi tu ni xi najmi nda binchinó nga kamat'ain. ¹⁵ Tsjo kat'ekonuu xi tsjo tjihin. Ch'íko xi t'ikjintá. ¹⁶ B'i ngján nda chasohoo xinkiu. Najmi tu nk'a katumanuu yjonuu. Tu sa ní nda chasohoo xuta x'an. Najmi tu xuta nkjink'un n'e ma suboo yjonuu.

17 Najmi tu ch'on n'ohoo xi ch'on títs'ínnuu. Chase nínú xi nkú ts'ín nda kama n'oho ngayjee xuta. 18 Tsa kama, tsa aya ntsoo tíña, kas'ekonuu kjuajyu ngayjee xuta. 19 Já nts'ena, najmi tu n'e ngajoyo ni xi tín'enúu. Aya ntsja ní Ntíaná t'ejñayo xi b'a títs'ín. At'aha b'i ts'ín tjit'a éhen Ntíaná: “Ahán xi k'uasjé chjía, an xi tsjaha chjíhi. B'a títsu Ntíaná.” 20 B'i ta ts'ín tjit'a ya: “Tsa tíma bjoho nda kontrahi, tjeihin ni xi kjine. Tsa tíma xintáha, tjeihin ntá xi k'úi. At'aha tsa b'a n'ei, tu ni xí kama subahá ra nda kontrahi.” 21 Najmi tu 'bainte tsa kjuach'onk'uun xi ts'ín nganahi. Tu sa ní ni xi nda n'ei. B'a ts'ín n'e nganaha ri ni ch'onk'uun.

13

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga tjihin nga chanjúun xi batéxuma

1 Ngayjee xuta tjihin nga kuint'ééhen xi batéxuma. At'aha xá xi tjihin xi batéxuma nginkun Ntíaná nibáha ra. Ntíaná y'éña xoo. 2 Kui nga xi fi kontraha ra xi batéxuma, kui xi tífi kontraha ni xi ja y'éña Ntíaná. Ko xi b'a títs'ín, ta kuihi t'bangisjai suba nga n'ekokjuaha.

3 At'aha já xi batéxumoo najmi tjintu tsa tu xi ndjá ts'ínkoho xuta xi nda ni xi títs'ín. Xuta xi najmi nda ni xi títs'ín, kui xi b'a kats'ihin. ¿A mjehe nga najmi ndjá ts'ínkóhi já xi batéxumoo? Tsa b'a, nda n'ei, ko nda ts'ín kuasehi já xi batéxumoo. 4 At'aha ngandahi ní títs'ínxát'aha ra jóo Ntíaná. Tunga tsa ni xi najmi nda tín'ei, tjihin nga kuint'júun tu ngat'aha ni xi ts'ínkóhi jóo. At'aha najmi tu a tjihin xá jóo. Ntía níná títs'ínxát'aha tu xi ts'ínk'íechjíhi ko ts'ínkokjuaha xi ch'on títs'ín. 5 Kui nga tjihin nga kuint'já'yéhen raá já xi batéxumoo, najmi tu ngat'aha ni tsa ts'ínk'íechjíná ni xi n'ee. B'a ní n'ee tu xi je s'eyaha kjuankjintak'unná nginkun Ntíaná.

6 Kui kjuaha nga b'echjíninu ni xi f'áchjínuu já xi tjihin xá, at'aha kui xi t'íncha ts'ínxát'aha Ntíaná. Xáha t'íncha ts'ín. 7 Tjohoon ni xi kanéhe nga nkúnkú jóo. T'echjínuu xi f'áchjintjai ni xi tjinnuu ko xi f'áchjintjai ch'á nga ts'ínxát'aha já Roma. Chanjúun xi nkú ts'ín tjihin nga chanjúun, ko nda n'esiuhun xi nkú ts'ín tjihin nga nda n'esihi.

B'i ts'ín tsakúya Pablo mí kjuaha nga n'etjohoná xinkia

8 Najmi tu chumi nihi xi katsjennuu. Tjohoon kjuatjo xinkiu. At'aha xi tjoho xinkjín, kui xi títs'íntjusun ngayjee kjuatéxumaha Ntíaná. 9 B'i ts'ín tjit'a kjuatéxumoo: “Najmi tu ch'at'aihi chjihin. Najmi tu n'ek'iein aníma. Najmi tu n'ei ndyjé. Najmi tu fasihin ni xi tjihin xuta.” Kui kjuatéxumoo ko ngayjee kjuatéxuma xingisoo nkuhú bichú majihin kjuatéxuma xu'bj: “N'etjói xutahi xi nkú ts'ín tjohi yjohi.” 10 Xi tjoho xinkjín, kui xi najmi ch'on títs'ihin. Kui nga bichútjusuhun kjuatéxumoo ajihin xuta xi tjihin ra kjuatjo.

11 B'a n'oo at'aha yo nistjin xi kich'aá nd'ai. Ja chubaha nga n'ek'áhaá yjoná nga kuintsuba ndaá. Ja 'yún chuba ndyjaha nd'ai nk'ie nga Ntíaná ts'ínk'ankiná. Najmi b'a ta t'ín ndyjaha ra xi nkúhu nk'ie nga kis'ejinná. 12 Ja ma kúichúhú chuba. Najmi ta n'ehená ngatitsun, ataha nk'ie nga ngatitsun n'ee, b'a joyaha xi nkúhu tsa má jyuun tintsubaá. Ni xi nda n'ee. Kui xi b'a ta joyaha xi nkúhu tsa má ndzjen tintsubaá. K'úendaá yjoná tu xi kuintimajihinná má ndzjeen.

13 Kixi tankínkaá yjoná xi nkúhu xuta xi tjíma nga nistjiun. Najmi kuintsubaá tsa tu xi s'ihiná ko chineé. Najmi tjihin nga chuba súntukonáá xinkia ko tsa n'ejnu n'et'aá. Ko ta ndaha najmi tu bixkjancaá xinkia ko tsa kama xin k'aán ni xi tjihin. 14 Tu sa ní t'ínungjiun yjonuu Nda Ntíaná Jesucristo ko najmi tu n'enkjintak'un xi nkú ts'ín n'ehenu ni xi mjehe yjoninte ngatitsuun.

14

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga najmi tjihin nga n'ek'anjiá jé xinkia

¹ Nda n'ekjóhōon xi najmi ndjá síjñajin xi nkú ts'ín s'ejinná, kō najmi tu b'esikoo ngat'aha xi nkú ts'ín ts'innkjink'un. ² Tjín xi b'a ts'ín s'ejihin nga ma kjine tu mí nichinehé ni, kō tjín ngá xi najmi ndjá síjñajin xi nkú ts'ín s'ejinná kui nga tu xkahá kjinehe. ³ Xi kjine tu mí nichinehé ni najmi tjihin nga ch'on ts'ín kuasehe xi b'éch'ohō yjohō ni xi kjine. Kō xi b'éch'ohō yjohō ni xi kjine najmi tjihin nga ts'íink'anji jé xi kjine tu mí nichinehé ni. B'i incha kats'ín at'aha Ntíaná ja kits'ínkjáihin nga joō. ⁴ ¿Yáha ji xi t'n'ek'anjihinni jé nda musuhu xi kj'ái? Tsa ndjá síjña nda musu kō tsa tísaténki, Nda Ntíaha kjinehe ni xu'bo. Tunga ndjáhá kuasijña, at'aha tjihin nga'yún Nda Ntíaná nga ndjá ts'íinkasíjñaha.

⁵ Tjín xi b'a maha nga 'yún nkjún sa nku nistjin nga kj'ái nistjin, kō tjín ngá xi tu nku chuba maha nistjin. Nkúnkú tjihin nga ts'íinkkjink'un sisin xi nkú ts'ín behe k'un. ⁶ Xi benkjún nku nistjin, kui xi b'a ts'ín tu xi benkjúhun Nda Ntíaná. Kō xi kjine tu mí nichinehé ni, kui xi b'a ts'ín tu xi benkjúhun Nda Ntíaná. Tsjáha máb'achjihí Ntíaná ngat'aha nichinehe. Kō xi b'éch'ohō yjohō ni xi kjine, kui xi b'a ts'ín tu xi benkjúhun Nda Ntíaná kō tã tsjáha máb'achjihí Ntíaná.

⁷ Najmi tjín ajinná xi kuenta ts'e suba tijná t'ík'uhun kō tsa kuenta ts'e suba 'mehe. ⁸ Tsa tintsuba t'ík'aán, Nda Ntíaná tintsuba t'ík'uhunná. Kō tsa tóbayaá, Nda Ntíaná tóbayahaná. Kui b'a maha, ndaha tsa tintsuba t'ík'aán kō ndaha tsa tóbayaá, Nda Ntíaná ts'ená. ⁹ At'aha kui kjuaha k'iehen Cristo kō j'áiya ngáha rã ngabayoo, tu xi b'a ts'ín kamaha Nda Ntíaha xuta k'ien kō xi tjintu t'ík'uun.

¹⁰ Kō máha ji, ¿á ji tichasehe ri tsa nda kō tsa najmi nda tít's'ihin nda nts'ei? Kō tã, ¿á kinte n'esjeheni nda nts'ei? Katumankjihin nga ndyjun nkiní kuasehe Ntíaná mí nihi xi kin'eé nga nkúkáá. ¹¹ B'i ts'ín tjit'a éhen Ntíaná:

Ahán xi tijná t'ík'an, títso Ntíaná.

Kuasinkunch'in ngayjee xuta nginkán,
kō ngayjee ts'íinkie yjohō nga an xi Ntía.

¹² Kui b'a maha, nga nkúnkáá n'ekjas'eheén kuenta Ntíaná ni xi kin'eé.

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga najmi tjihin nga n'endyjajihin xinkia

¹³ Kui nga najmi tã chasehe raá tsa nda kō tsa najmi nda ni xi tít's'ín xinkia. Tu sa ní chasoo xi nkú ts'ín najmi n'endyjajihuun nda nts'o kō xi nkú ts'ín najmi n'ekijnejun ngatitsun. ¹⁴ S'ejinna Nda Ntíaná Jesu kō be nga ndaha nku ni najmi chuntí nginkun. Tunga tsa tjín xi: “Chuntí ni xu'bjí nginkun”, tsa kuitsu, tu nginkun ndohó chuntí niu.

¹⁵ Tunga tsa tu ngat'aha ni xi tichinei tít's'ínndyjajihin rã yjohō nda nts'ei, najmi tã t'n'etjohoni nda nts'ei ma. Najmi tu 'bainte tsa tu ngat'aha nichinehí ndyjaha xuta xi k'ienntjáihi Cristo. ¹⁶ Najmi tu 'bainto tsa ch'on ts'ín kuinchjayane xuta ni xi n'ekjóhōon nga nda. ¹⁷ At'aha ni xi chineé kō ni xi s'já najmi chumi ni chjihí rã. Nk'ie ní Espiritu Santo tsjáná nga naxu kuintsubaá nginkun Ntíaná kō nga s'ená kjuajyu kō kjuatsjo, kui ní ni xu'bjí xi bakúchji nga ja tsitjas'enjián nga Ntíaná tibatéxumaná. ¹⁸ Xi b'a ts'ín tijná nginkun Cristo, kui ni xi tsjohō Ntíaná kō xuta tã nda ts'ín nchjayanehe.

¹⁹ Kui b'a maha, t'inchísjaihiná xi nkú ts'ín s'ehená kjuajyu kō xi nkú ts'ín kujsinkaá xinkia nga saájian ni xi ts'e Ntíaná. ²⁰ Najmi tu ngat'aha nichinehí n'ekatsúhunni xá xi tít's'ín Ntíaná ajihin xuta xi ts'e. Kjuaxi kjáihin nga je nginkun Ntíaná ngayjee nichine xi tjín, tunga najmi ndahá tjín tsa chineí nichine xi ts'íinkijnejihin ngatitsun xuta xingisoo. ²¹ Tu sahá nda n'ei tsa najmi chineí yjo kō tsa najmi s'í binu kō tsa najmi n'ei ndaha nku ni xi ts'íinkijnejihin ngatitsun já nts'ei.

²² Xi nkú ts'ín s'ejihin ni xu'bjí, tu ji b'a ts'ín kas'ejihin ri nginkun Ntíaná. ¡Á b'a nda tjihin ts'e xi behe k'un nga nda tjín ni xi tít's'ín kō najmi tít's'innijéhe rã kjuankjintak'uhun askahan! ²³ Tunga xi jo jan tímaha nga t'íkjine tsa mí nihi, tã kuihi tít's'ínk'anji jé yjohō, at'aha najmi tít's'ín xi nkú ts'ín s'ejihin. At'aha ngayjee ni xi n'eé xi fi kontra xi nkú ts'ín s'ejinná Ntíaná, kui xi ngatitsun.

15

B'i ts'in tsakúya Pablo nk'ie nga tjihin nga kuisinkaá xinkia tú xi saájihinná ni xi s'ejinná

¹ Ná xi ja ndjá tinchajián xi nkú ts'in s'ejinná najmi tú n'ee ni xi tú ñá tsjo subahána. Tjihin ni nga n'ekjáihín xi najmi kjee ndjá tinchajin xi nkú ts'in s'ejinná. ² Nga nkúnkáá tjihin nga n'ee ni xi tsjohó xinkia kó ni xi ngandaha n'ee, tú xi saájihin xi nkú ts'in s'ejinná. ³ At'aha kó tá Cristo najmi ni xi tsjohó kits'in. Ni xi tjít'a ní éhen Ntjaná má b'a títsu kits'ínkjáihín: “Én ch'on tsu xi kitsúhi xuta, kui xi j'aisaténa.” ⁴ Ni xi kis'et'a nistjin nk'ie, kis'et'a tú xi kuakú niyáhaná. At'aha ajin xujun éhen Ntjaná sakújinná kjuatsenta kó sakú nga'yunná tú xi chúyaha ráá ni xi tsjáná Ntjaná.

⁵ Ntjaná xi tsjáná kjuatsenta kó tsjá nga'yunná, kui xi katsjánuu nga nkuhú n'enkjínk'un xi nkú ts'in tjíyaha Cristo Jesu. ⁶ Nkuhú kas'eya animanuu kó nkuhú katuma ntanuu. B'a ts'in n'ekiehenu yjonuu nga tjihin kjuachánka Ntjaha kó Na'mihí Nda Ntjaná Jesucristo.

B'i ts'in tsakúya Pablo nk'ie nga xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra tsichujihin én nda tsuhu Cristo

⁷ Kui b'a maha, b'i ngján nda n'ekjáihín ruu xinkiu xi nkú ts'in nda kits'ínkjáinnuu Cristo, tú xi s'ejña chjhi kjuachánkaha Ntjaná. ⁸ At'aha an b'a tíxinnuu. J'ai Cristo ngandaha xuta xi ntje judio tjeheñ ra. Tsakúchji nga ts'in Ntjaná ni xi kitsú nga ts'in. J'ai ts'intjusun ni xi kitsúya tíjuhun Ntjaná ntje cháha xuta judio. ⁹ B'a ts'in kó tá xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra ts'ínkie yjohó nga tjihin kjuachánka Ntjaná, at'aha kó tá kui kichase nimaha xi nkú ts'in tjít'a éhen Ntjaná:

Kui nga xinyahana kjuachánkahi ajihin xuta xi tjintu asuntee,
kó séhe nga ts'intsjohó.

¹⁰ Kó b'a tá ts'in tjít'a ya:

Jun xuta xi tintsuboo asuntee, n'etsjokoo xutaha Ntjaná.

¹¹ Kó b'a tá títsu sa:

N'etsjohoo Ntjaná ngayjee xuta xi tjintu asuntee.

Chanink'o Ntjaná ngayjee xuta naxinantá xi tjin.

¹² Kó b'a tá ts'in y'et'a nda profeta Isaia:

Stjúkjá nda xi kama kjamaha Isai,

nda xi kjuaitéxumaha xuta xi tjintu asuntee,

kui kama 'yún tak'un xuta.

¹³ Ntjaná xi tíma 'yún tak'aán, kui xi kats'intsejinye animanuu kjuatsjo kó kjuajyu, jun xi s'ejinnuu Ntjaná. Katsjá nga'yunnuu Espiritu Santo tú xi tú nku ndjáha kunchajihinnu ni xi tichuyóhoo.

B'i ts'in tsakúya Pablo nk'ie nga kui xi nku nda postru xi ts'inxájihín xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra

¹⁴ Behe k'an, já nts'e, nga kitsejihinnuu kjuanda kó kjuankjink'un, tú xi kama k'uai niyáha ruu xinkiu. ¹⁵ Tunga tjihin ni xi tíma k'an tít'et'á xujunnuu ei tú xi najmi n'echayahanu. At'aha Ntjaná kitsjana kjuanda xu'bi ¹⁶ nga an xi ts'inxát'aha Cristo Jesu ngandaha xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra. Tít'enijmíhi én nda tsuhu Ntjaná xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra tú xi kuichú maha chje xi tsjohó Ntjaná, chje xi títs'in tsje Espiritu Santo.

¹⁷ Tsjo mana nga nchjanijmíya xá xi kitsjana Cristo Jesu nga ts'inxát'aha Ntjaná.

¹⁸ At'aha najmi ma k'an nchja ni xi k'ái, tú nkuhú xi nkú ts'in ts'inchjéna Cristo tú xi kuint'é'éhen ra Ntjaná xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra. Cristo ts'inchjén ntana kó xána

¹⁹ kó nkjin tíkjá kjuankjún xi bakúchji nga'yúhun. Nga'yúhun Espiritu Santo b'a títs'íun. B'a ts'in jehena nga y'enijmía én nda tsuhu Cristo nanki Jerusalem kó santaha má nga 'mi Ilirico.

²⁰ Y'enijmíá é n da tsuhú Cristo ante má nga najmi kjeé ch'a b'énijmíhi. B'a kits'ian at'aha najmi kama mjena y'esún saha xá xi kik'atuts'ihin xuta xi kj'ai. ²¹ Tu sa ní títs'ian xi nkú ts'ín tjit'a éhen Ntíaná:

Xi najmi kjeé 'miyaha yáha kui, kui xi skuehe.

Ko xi najmi kjeé nt'é yáha kui, kui xi kamankjihin.

B'i ts'ín kitsúya Pablo nk'ie nga mjehe nguaisehe xuta ninku Roma

²² Nkjin niyá najmi kisakú niyána nga kama kfínsehenuu, ²³ tunga nd'ai ja kama ndjuúna xá xi títs'ian ante xi tjín ei ko ta ja tjihin nú nga mjena kfínsenuu. ²⁴ Kui nga mjeheha nga skuenú nk'ie nga kfían España, at'aha mjena yo kfian. Tsjo kamana nga kúáteñajinnuu chuba nistjin. Nk'ie nga kj'ua yo, tisinkonú nga ts'inndjaá niyána.

²⁵ Tunga nd'ai nanki Jerusalen tífia. Xuta xi kikj'áts'e Ntíaná kfínsinka yo. ²⁶ At'aha ngayjehe k'un xuta ninku xi tjín ante Macedonia ko ante Akaya incha kits'insun toon tu xi ts'ínkijihí ra xuta x'an xi kikj'áts'e Ntíaná xi tjintu Jerusalen. ²⁷ Tsjo kamaha nga b'a incha kits'ín. Ko kjuaxi nga tjeheh ts'e xuta xu'bo. At'aha nd'ai títs'ínkjáihín xuta xi najmi ntje judio tjeheh ra ni xi ts'e Ntíaná, ni xi Ntíaná kitsjáha xuta xi ntje judio tjeheh ra. Kui nga xi najmi ntje judio tjeheh ra tjihin nga kuasinkoho nga kuakjányako xuta xi ntje judio tjeheh ra ni xi tjihin ei asuntei. ²⁸ Kui b'a maha, nk'ie nga ja kama ndjuúhuna xá xu'bi ko nk'ie nga ja ts'ínkjás'en ni xi kama ñjakúu, as'aíhí ní kfían España ko kj'ua má nga tintsúbo. ²⁹ Be nga Cristo tu xí ndahá ts'ínkoná nk'ie nga kama ñjakáá.

³⁰ Jun já nts'e, ngat'aha Nda Ntíaná Jesucristo ko ngat'aha kjuatjo xi tsjáná Espiritu Santo tibaninuu nga chubantjainú nginkun Ntíaná. B'a ts'ín n'ekohonú nga'yún.

³¹ Tinchihu nga najmi tu kasatéña xuta xi najmi s'ejihin Nda Ntíaná xi tjintu ante Judea. Ko ta tinchihu nga xuta xi kikj'áts'e Ntíaná xi tjintu nanki Jerusalen nda ts'ín ts'ínkjáihín ni xi kfínkoho. ³² B'a ts'ín tsjo tjihinna nga kuichusenuu ko ts'ínkj'áya ichí kutju ajinnuu. B'a katuma tsa b'a ts'ín mjehe Ntíaná. ³³ Ntíaná xi tsjáná kjuajyu kat'ejñajinnuu ngatentoo. B'a katuma.

16

B'i ts'ín kikjaniñaha Pablo xuta ninku xi tjintu Roma

¹ Be na nichjaá Febe. Ninku xi tjín nanki Cencrea ts'ínxát'a. ² Ngat'aha Nda Ntíaná nda n'ekjóhón xi nkú ts'ín tjihin nga n'ée ñá xi xutaha Ntíaná mahaná. Tisinkoo nga tjohoon tu mí nihí ni xi machjéhen. At'aha nkjin nkjún xuta tsasinko ko ta tsasinkona.

³ Tjohoon kjuasuniñana Priscila ko Akila, xi ta títs'ínxát'aha Cristo Jesu xi nkúhu an.

⁴ Najmi incha kitsankjún tsa kuayá ngat'ana. Títsjaha máb'achjihí ngat'aha ni xi incha kits'ín. Najmi tu nku an xi b'a tíxian. B'a ta tíncha tsu ngayjee xuta ninku xi najmi ntje judio tjeheh ra.

⁵ Tjohoon kjuasuniñana xuta ninku xi ma ñjakú ni'yaha Priscila ko Akila. Tjohoon kjuasuniñana Epeneto. 'Yún tjona ndo. Ajihin xuta xi tjín ante Asia, kui xi tjun kis'ejihin Cristo. ⁶ Tjohoon kjuasuniñana Maria. 'Yún tse xá xi kits'ín ajinnuu. ⁷ Tjohoon kjuasuniñana Androniko ko Junias, xi ta ntje judio tjeheh ra. Ta kis'eya'yúnka nubayá jóo. Ta já postruhú jóo ko yankjún. Kui tjun kis'ejihin Cristo nga an.

⁸ Tjohoon kjuasuniñana Ampliato. 'Yún tjona ndo at'aha ta s'ejihin Nda Ntíaná.

⁹ Tjohoon kjuasuniñana Urbano, kui xi nkúhu jin ta Cristo títs'ínxát'aha. Tjohoon kjuasuniñana Estakis. 'Yún tjona ndo. ¹⁰ Tjohoon kjuasuniñana Apeles, xi ja tsakúchji nga 'yún s'ejihin Cristo. Tjohoon kjuasuniñana xuta xinkjín Aristobulo.

¹¹ Tjohoon kjuasuniñana Herodion, xi ta ntje judio tjeheh ra. Tjohoon kjuasuniñana xuta xinkjín Narciso, xi ta s'ejihin Nda Ntíaná. ¹² Tjohoon kjuasuniñana Trifena ko Trifosa, xi ta títs'ínxát'aha Nda Ntíaná. Tjohoon kjuasuniñana Persida, xi 'yún tjona ko xi 'yún tse xá xi kits'ín at'aha Nda Ntíaná tjenki.

¹³ Tjohoon kjuasuniñana Rufo, xi Nda Ntiana j'ajihin, ko naaha, xi ta ko an basehe xi nkúhu tsa naana maha. ¹⁴ Tjohoon kjuasuniñana Asinkrito ko Flegonte ko Hermes ko Patrobas ko Hermas ko ja nts'eé xi tjintujihin. ¹⁵ Tjohoon kjuasuniñana Filologo ko Julia ko Nereo ko na nichja ko Olimpas ko ngayjee xutaha Ntiana xi tjintujihin.

¹⁶ B'i ngjan suniñohoo xinkiu. Títs'ínkjinuu kjuasuniña ngayjee xuta ninku xi ts'e Cristo.

¹⁷ Jun ja nts'e, tibanjinuu nga chúhun yjonuu xi bakjanya xuta ko xi ts'ínndyjajihin xuta. Kui xi fi kontraha ni xi ja tsinchiyó. N'e t'axihun yjonuu xuta xu'bo. ¹⁸ At'aha xi b'a títs'ín najmi títs'ínxát'aha Nda Ntiana Jesucristo. Ni xi tsjo níhi tijncha bangisjai. En sin en nda nchja nga b'anachaha xuta xi najmi kjee 'yún mankjihin ni xi ts'e Ntiana.

¹⁹ Ya tu má xi tjeén ni nga tinu'yá'ón. Kui nga tsjo mahana ngat'a ts'ajun ko mjena nga 'yún kamankjin sanuu ni xi nda ko nga kuankín t'axihun ni xi najmi ndoo. ²⁰ Ntiana xi tsjana kjuajyu, kui xi ts'ín nga n'e nganoho ndanindoo. Kas'enuu kjuandaha Nda Ntiana Jesucristo.

²¹ Timoteo títs'ínkjinuu kjuasuniña. Kui xi tjenkona nga tin'exát'ajhi Jesucristo. Ta títs'ínkjinuu kjuasuniña Lucio ko Jason ko Sosipater, xi ta ntje judio tjeen ra.

²² Ko ta an Tercio xi títs'inntá xi nkú ts'ín títsuyana Pablo, títs'ínkjinuu kjuasuniña, an xi ta s'ejinna Nda Ntiana.

²³ Gayo títs'ínkjinuu kjuasuniña. Ni'yaha tijnja. Yo má nga ma ñjakú ngayjee xuta ninku. Ko ta títs'ínkjinuu kjuasuniña Erasto, xi tjihin xa nga f'átjo toohon xuta nantio, ko ta nda nts'eé Cuarto.

²⁴ Kjuandaha Nda Ntiana Jesucristo kat'ejñajinnuu ngatento. B'a katuma.

B'i ts'ín kits'ínkje Pablo xujin

²⁵ Kan'etsjoho Ntiana. Kui xi kamaha nga ndja ts'ínkinchannuu xi nkú ts'ín tijnja en nda tsuhu Jesucristo xi tixinya ko tib'enijmía. Tís'ejña chji nd'aj ni xi kis'ejña 'ma nkúhu nú chá jan. ²⁶ Ja tís'ejña chji nij xi nkú nga títsu xujuhun ja profeta ko tin'ekint'é ngayjee xuta xi tjin asuntee. B'a kitsú Ntiana xi tijnja tík'un sín nga b'a n'e tu xi s'ejihin ra ko kuint'é'éhen ra ngayjee xuta.

²⁷ Ngat'aha Jesucristo kas'ejña chji síhin kjuachánkaha Ntia, kui xi nku tutuu ko xi nkjink'uun. B'a katuma.

Xujun xi tjun kits'ínkjihí nda postru Pablo xuta ninku Corinto

B'i ts'ín kikjaniñaha Pablo xuta ninku xi tjin nanki Corinto

¹ An Pablo, Ntiana kits'ín mana nku nda postruhu Jesucristo at'aha b'a ts'ín kama mjehe. An ko nda nts'eé Sostene ² tísuniñaihi jun xuta ninkuhu Ntiana xi tintsuboo nanki Corinto. Cristo Jesu kits'ín nga Ntiana kikj'áts'enuu. Kinchjanuu nga kjuáts'enuu xi nkú ta kits'ínko ngatentee xuta xi tu má xi tje'hén ni s'ejihin Nda Ntiana Jesucristo. Kui xi Nda Ntiana ko ta Nda Ntiana xuta xu'bo.

³ Kas'enuu kjuanda ko kjuajyu xi tsjana Ntia Na'miná ko Nda Ntiana Jesucristo.

B'i ts'ín tsjaha Pablo máb'achjhi Ntiana nk'ie nga f'áitsjehen xi nkú ts'ín nda kits'ínko Ntiana xuta ninku Corinto

⁴ Tehente tsjaha máb'achji Ntiana nga f'áitsjenna jun, at'aha kisakúnuu kjuandaha Ntiana. Cristo Jesu kits'ín nga kisakúnuu kui niu. ⁵ Kits'ín nga kin'ekjohon ngayje tijká kjuanchiná xi tsjá Ntiana. Kui kjuanchinoo xi nkú ts'ín tjihin nga chubo ko xi nkú ts'ín tjihin nga kamankjinnuu ni xi ts'e Ntiana. ⁶ B'a ts'ín kis'ejña chjhi ajinnuu nga kjuaxi én nda tsuhu Cristo xi kis'enjminuu.

⁷ Kui nga najmi ndyjat'ahanuu ndaha nku kjuanda xi tsjá Ntiana nk'ie nga tichuyohoo nistjin nga kuakúchji yjoho Nda Ntiana Jesucristo. ⁸ Ko ndjá ts'ínkinchánuu Ntiana santaha nistjin xi fekuu, tu xi najmi tjin ni xi n'enijehenuu nistjin nk'ie nga kj'uai ngáha Nda Ntiana Jesucristo. ⁹ Ts'intjusun Ntiana ni xi tsu. Kui xi kinchjanuu nga nkuhú kamakoo Ntíhi, kui xi Nda Ntiana Jesucristo.

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga najmi nda tjin tsa najmi nkuhú k'ua xinkjin xuta ninku

¹⁰ Jun já nts'e, ngajoho Nda Ntiana Jesucristo b'a tixinnuu nga nkuhú ni xi chubo ko nkuhú ch'oo xinkiu. Nkuhú kas'eyanuu ko nkuhú ni xi n'oo. ¹¹ B'a tixian, já nts'e, at'aha xinkjin Kloe kitsúyana nga kjuachán rú tjin ajinnuu. ¹² Tjin rú ajinnuu xi: “An tjennkia Pablo”, tijncha tsu rú. Ko rú tjin ngá xi: “An tjennkia Apolo”, tijncha tsu rú. Ko ta tjin rú ngá xi: “An tjennkia Pedro”, tijncha tsu rú. Ko ta tjin rú ngá kj'ai xi: “An tjennkia Cristo”, tijncha tsu rú.

¹³ Nga chasehe raá, ¿a tsakjanyahá yjoho Cristo? ¿A Pablohó kis'et'a kruu ngandanuu? ¿A Pablohó kikj'áts'enuu nk'ie nga kisaténtó? ¹⁴ Tsjaha máb'achjhi Ntiana nga najmi tjin ajinnuu xi an tsatentá, nku tutuhú Krispo ko Gayo. ¹⁵ B'a ts'ín najmi ch'a xi b'a kuitsuhu tsa an kikj'ats'an.

¹⁶ Ta tsatentá xinkjin nda Estefana. Najmi ta f'áitsjehenna tsa tjin sa kj'ai xi tsatentá. ¹⁷ At'aha najmi kui xá xi kitsjana Cristo, tsa xuta kuatentá. Nk'ie ní k'uenjmiá én nda tsuhu, kui ní xáha xi kitsjana. Ko najmi én nanká ts'inchjén nga nchja, tu xi najmi nku én tiya kamaha ngabayaha Cristo t'a kruu.

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga ajihin ni xi kits'ín Cristo kis'ejña chji nga'yuhun ko kjuankjintak'uhun Ntiana

¹⁸ Én xi s'enjmi ngat'a ts'e xi nkú ts'ín k'ien Cristo t'a kruu, kui xi tu a ehén maha xuta xi tindya. Tunga máha ñá xi kin'ek'ankiná, nga'yuhun Ntiana maná kui éen. ¹⁹ At'aha b'i titsu Ntiana má nga tjit'a xujun:

Ts'inndyja kjuankjintak'uhun já xi nanká ts'innkjink'un.

Ts'inndyjajian xi nkú ts'ín ts'innkjink'un já nkjink'uun.

²⁰ ¿Yá nda xi nanká ts'innkjink'un? ¿Yá nda xi tu xí mahá ra xujun? ¿Yá nda xi maha nchjanjmiyaha ni xi tjin asunntei? Tu a nihí kits'ín ma Ntiana kjuankjintak'un

nanka xi tjin asuntee. ²¹ At'aha ajin kjuankjintak'un nankaha Ntiana y'enda nga najmi kjuankjintak'un xi tjihin xuta skuekoho ra. Kama mje nihi nga xuta xi s'ejihin en xi tis'enijmíu, nga kui xi ts'ínk'anki, en xi tu a éhen maha xuta.

²² Xuta xi ntje judio tjeheh ra mjehe skue kjuankjuhun Ntiana, ko xi najmi ntje judio tjeheh ra mjehe kuasínñuju nku kjuankjink'un nanka. ²³ Tunga jin, nga kis'et'a kruu Cristo tib'enijmíu. Kui ni xi najmi sasihin xuta xi ntje judio tjeheh ra ko tu a éhen maha xuta xi najmi ntje judio tjeheh ra.

²⁴ Tunga máha xuta xi Ntiana kinchjaha nga kjuáts'e, ndaha tsa xi ntje judio tjeheh ra ko ta ndaha tsa xi najmi ntje judio tjeheh ra, kui xi ts'ínkjáihin nga ajihin Cristo tsakúchji Ntiana nga'yuhun ko kjuankjintak'uhun. ²⁵ At'aha ni xi y'enda Ntiana xi tu a nihí maha xuta, 'yún tjin saha sin nk'ie nga ni xi ts'ínkjink'un xuta. Ko má b'a maha xuta nga ts'ínkjink'un nga najmi tjihin nga'yún Ntiana, yo ní 'yún bakúchji nga'yuhun nga nga'yún xi tjihin xuta.

²⁶ Jun já nts'e, n'ekj'áitsjon xi nkú ts'ín kinchjanuu Ntiana nga kjuáts'enuu. Najmi nkjin mahanu xi yaha nga nkjink'un. Najmi nkjin mahanu xi já k'aku. Najmi nkjin mahanu xi nk'a tjoon. ²⁷ Tunga xi tu a xutahá maha xuta, kui xi j'ájin Ntiana tu xi tsjáha ra kjuasuba já nkjink'uun. Ko j'ájin xuta xi najmi chumi ni chjhi ra nginkun xuta tu xi tsjáha ra kjuasuba já xi nk'a tjen. ²⁸ Ta j'ájin xuta xi najmi b'achjhi ra xuta ko xi najmi nda tí'mihi. Ta j'ájin santaha ni xi najmi kjee tjin tu xi kjéxihin ni xi ja tjin. ²⁹ B'a kits'in Ntiana tu xi najmi ch'a nk'a kama k'uasjehe yjoho nginkun.

³⁰ Tunga nkuhú kits'in makonuu Ntiana Cristo Jesu ko kits'in nga Cristo tsichu ma kjuankjintak'unna. Ngat'aha ni xi kits'in Cristo naxu tsichu maá nginkun Ntiana, kikj'áts'ená ko y'échjintjai jéná. ³¹ Kui b'a maha, xi nkú ts'ín tjit'a éhen Ntiana: “Xi nk'a k'uasje yjoho, ngat'aha ní ni xi kits'ínkoho Ntiana, kui ní ngat'aha nga nk'a kat'asjehe yjoho.”

2

B'i ts'in kits'ínkjáitsjehen Pablo xuta ninku Corinto xi nkú ts'in y'enijmíhi en nda tsuhu Cristo

¹ Já nts'e, nk'ie nga tsichuk'ienijmínuu en xi Ntiana tib'éjña chji nd'ai, najmi en tsjo tsu kits'inchjen ko tsa en xi nanka. ² Najmi kama mjena tsa kj'ai nihi kinchja ajinnuu. Nku tutuhú Jesucristo kinchjanijmíya ko á kruu k'ient'áha.

³ Nk'ie nga tsátejñajinnuu najmi nda chánka kamana yjona. Títsankjun níná ko xí tib'atsénkjúnna. ⁴ Ko nk'ie nga y'enijmínuu ko tsakuyánuu éhen Ntiana, najmi kits'inchjen en nkjink'un xi s'ejihin xuta. Espirituhu ní Ntiana ko nga'yuhun Ntiana y'ejña chjikohona ni xi kinchja, ⁵ tu xi s'ejihinnuu Ntiana xi tjihin nga'yún, najmi kjuankjink'uhun xuta.

B'i ts'in tsakúya Pablo nk'ie nga Espirituhu Ntiana xi y'éjña chjiná kjuankjink'uhun Ntiana

⁶ Tunga ajihin ní xuta xi ja tsichu mankjihin ni xi ts'e Ntiana kjuankjink'un n'echjén nk'ie nga chubakoi. Najmi kjuankjink'un xi ts'inchjen xuta n'echjén nga chubai, ko ta ndaha najmi kjuankjink'un xi ts'inchjen já xi batéxuma n'echjén, já xi ndyja ndyun nkiní. ⁷ Nk'ie ní bakuyái éhen Ntiana, chubanijmíyai ni xi kits'ínkjink'un Ntiana nga y'éjña 'ma. Kui niu xi y'enda Ntiana kintehe ni nga kits'ínnda asuntee. B'a kits'in tu xi s'ehená kjuachánka. ⁸ Ndaha nku xi batéxuma asuntei najmi kamankjihin kjuankjintak'un xu'bi. At'aha tsa kamankjihin niu, najmi kingját'a kruu ra Nda Ntiana xi tjihin kjuachánka.

⁹ Tunga b'ahá kama xi nkú ts'in tjit'a éhen Ntiana: Ni xi najmi kkie xuta ko najmi kint'é,

xi ndahachí najmi kjee n'enkjínk'un,
kui nihi xi Ntíaná y'énda títjun,
ngandaha xuta xi incha tjoho Ntíaná.

¹⁰ Espirituhu Ntíaná y'éjña chjiná ni xi y'énda títjun Ntíaná. At'aha Espirituhu Ntíaná be sisin ngayjee ni xi tjin ko santaha ni xi 'yún nankaha Ntíaná. ¹¹ At'aha, ¿yá xi be xi nkú ts'ín ts'ínkjink'un xuta xi kj'ai? Nku tutuhú xuta xu'bo xi be xi nkú ts'ín ts'ínkjink'un. B'a ta ts'ín najmi ch'a be xi nkú ts'ín ts'ínkjink'un Ntíaná. Nku tutuhú Espirituhu Ntíaná be xi nkú ts'ín ts'ínkjink'un.

¹² Ngat'a ts'añá bi, nginkun Ntíaná nibáha Espiritu xi kin'ekjáihín, najmi asuntej ts'e. Ntíaná kitsjáná Espirituhu tu xi kamankjihinná kjuanda xi kitsjáná. ¹³ Kui niu xi chubai nk'ie nga bakuyái. Najmi n'echjéin én xi bitjuhu kjuankjink'uhun xuta. Kjuankjink'un xi bitju níhi Espirituhu Ntíaná n'echjéin. B'a ts'ín 'miyaha ri xuta xi tíñajihín Espirituhu Ntíaná ni xi ts'e Espiritu.

¹⁴ Xuta xi najmi tjihín Espirituhu Ntíaná najmi ts'ínkjáihín ni xi ts'e Espiritu, at'aha tu a nihí maha. Najmi tjin nkú ts'ín kama kamankjihín ra, at'aha nku tutuhú Espirituhu Ntíaná b'éjña chji niu. ¹⁵ Xi tíñajihín Espirituhu Ntíaná, kui xi mankjihín ni xi tjin. Tunga xuta xi k'oo najmi mankjihín á kj'ai ts'ín ts'ínkjink'uhun xuta xi tíñajihín Espirituhu Ntíaná.

¹⁶ At'aha b'i ts'ín tjit'a éhen Ntíaná:
¿Yá xi be xi nkú ts'ín ts'ínkjink'un Ntíaná?
¿Yá xi tsjaniyáha?

Tunga ñá bi, n'enkjínk'aán xi nkúhu Cristo at'aha Espirituhu Ntíaná tíñajinná.

3

B'i ts'ín kitsúya Pablo xá xi kikanéhe ko xá xi kikanéhe Apolo ajihín xuta ninku Corinto

¹ Jun já nts'e, najmi kama kinchjakoñuu xi nkú ts'ín nchjaka xuta xi tíñajihín Espirituhu Ntíaná. Kinchjako nínuu xi nkú ts'ín nchjaka xuta xi asuntee tjeñen ra, xi nkúhu xuta xi as'ai kuakatuts'ihín ra nga kuakakj'á éhen Cristo. ² Kintehe ni nga ni xi ndjá kuakuyáñuu, tu ni xi najmi ndjáhá tsakuyáñuu. At'aha b'a k'un ntí xihí k'un, ntí xi tu ntáchikihí 'bi, xi najmi ma kjine ni xi ndjá. Ko santaha nd'ai najmi kjee tíndanuu yjonuu tsa kamankjinnuu ni xi nanka tjin.

³ Asuntee y'a sanuu. Nk'ie nga tjin sa ajinnuu kjuanchini ko kjuachán, ¿a najmi asunteehe y'ahanuu? ¿A najmi b'ahá ts'ín tintsuoo xi nkú ts'ín tjinu xuta asuntee?

⁴ At'aha tjin xi: “An tjeñkia Pablo”, títsu ko tjin ngá xi: “An tjeñkia Apolo”, títsu. Nk'ie nga b'a t'n'o, ¿a najmi b'ahá t'n'o xi nkú ts'ín xuta xi najmi be Ntíaná, xi najmi tíñajihín Espirituhu Ntíaná?

⁵ ¿Yáha Pablo? ¿Yáha Apolo? Tu já musuhú niu xi Ntíaná kits'ínchjéñen tu xi s'ejihinnuu. Nga nkúnkúí kin'eí xá xi kitsjani Ntíaná. ⁶ Xi nkúhu tsa an y'entje yá tuu ko Apolo kikuñun, tunga Ntíanáhá xi kits'ín nga kisé yoo. ⁷ Kui b'a maha, najmi xi b'entje yoo ko ta ndaha xi kuhun, tsa kui xi chánka. Nku tutuhú Ntíaná xi kits'ín nga kisé yoo, kui xi chánka. ⁸ Xi b'entje ko xi kuhun yoo tu nku chubaha. S'echjihí nga nkúnkú xi nkú ts'ín kits'ínxá. ⁹ Nga nkúnkúí makoí xinkí nga t'n'exát'aihi Ntíaná. Jun xi nkú joyaha jñá xi ts'e Ntíaná xi jin t'n'exájin.

Jun xi nkú joyaha ni'yaha Ntíaná. ¹⁰ Xi nkú ts'ín tíñá kjuandaha Ntíaná xi kitsjana, an xi kama nda maestru chjinexjó xi kingjájña tuts'in ni'yoo. Ko kj'ai ngá xi tíncha kjesintjen xjóho ni'yoo nd'ai, tunga ndahá ts'ín kats'ínkjink'un nga nkúnkú xi nkú ts'ín ngjuaindjuko xjóo. ¹¹ At'aha Jesucristo, kui xi tuts'in xjóho ni'yoo. Najmi ma s'ejña sa kj'ai tuts'in xjó nga xi ja kjijñoo.

¹² Asun tuts'in ni'yoo kama chjúsintjen xjó xi kamandakoho toonsine, ko a ra toontaba, ko a ra ndjio tsjo k'un, ko a ra yáte, ko a ra ndji, ko a ra xka. ¹³ S'ejña chji xá xi kits'ín nga

nkúnkú xuta nistjin nga kuasehe Ntíaná ni xi kits'ín xuta. At'aha nd'í xi k'uaí kui nistjiun k'uéjña chji xi nkú k'un xá xi kits'ín nga nkúnkú xuta. ¹⁴ Xi kits'ínnda xjó xi kuichúkjuaha nd'íu, kui xi ts'ínkjáihin chjihí. ¹⁵ Tunga xi kits'ínnda xjó xi k'uétihi nd'íu, kui xi ndyja ni xi kits'ín, ndaha tsa tu kui kuankihí xi nkú maha xi nd'í bitjujin.

¹⁶ ¿A najmi yanú nga jun xi ninkuhu Ntíaná ko nga Espirituhu Ntíaná tijnajinnuu? ¹⁷ Tsa tjin xi ts'ínkatsún ninkuhu Ntíaná, Ntíaná ts'ínkje xi b'a ts'íiun. At'aha tsje ninkuhu Ntíaná, ko jun bi, jun xi ninkuhu Ntíaná.

¹⁸ Najmi tu ch'a k'uanachaha yjoho. Tsa tjin ajinnuu xi b'a maha nga kui xi nkjink'un xi nkúhu já nkjink'un xi tjin asuntee, tu sa ní nku nda xi najmi chumi nihi xi maha kats'ín ma yjoho, tu xi b'a ts'ín kuichú ma kjuaxihi nku xi nkjink'un. ¹⁹ At'aha kjuankjink'un xi tjin asuntee, kui xi tu a nihí nginkun Ntíaná. At'aha b'í ts'ín tjit'a éhen Ntíaná: “Ntíaná ts'ín nga ta kuihi kjuamañaha já nkjink'uun jnejin.” ²⁰ Ko b'í ta ts'ín tjit'a ya: “Ntíaná be nga tu a nihí ni xi ts'ínkjink'un já nkjink'uun.”

²¹ Kui b'a maha, najmi tu ch'a nk'a k'uasjehe yjoho ngat'aha yá xi tjennki. Jun kich'o ngayjee ni xi tjin. ²² Pablo, Apolo ko Pedro, asuntee, kjuatik'uun ko ngabayoo, ni xi tíma ko ni xi kama, ngayjee niu jun kich'o. ²³ Cristo y'anuu, ko Ntíaná y'aha Cristo.

4

B'í ts'ín kitsúya Pablo nkú tjihin ra xaha já postru

¹ Kui b'a maha, já xi ts'ínxát'aha ra Cristo katumanuu jin nga chasení, já xi kik'ai xaha nga kuakúya ni xi y'éjña 'ma Ntíaná nistjin nk'ie ko mjehe nga k'uéjña chji nd'ai. ² Yahá nga xi 'baihi nku xá binchihí nga kixí ngjuaikō xaha. ³ An bi najmi kjintahana tsa chasohō mí nihi xi nda ko tsa najmi nda títs'ian ko tsa nku nda jue xi b'a ts'íin. Ta ndaha an najmi be xi nkú ts'ín ts'innisihí ra yjonā tsa mí nihi.

⁴ Nda tjíya kjuankjintak'unna tunga najmi kuihí niu tsuhu ra tsa najmi tjenna. At'aha Ntíanáhá xi basehe ni xi ts'ian. ⁵ Kui nga najmi tu chasehe ruu yá xi nda títs'ín ko yá xi najmi nda títs'ín kintehe ni nga k'uaí Nda Ntíaná. At'aha kuihí xi kuakúchji ni xi tijná 'ma má jyuun ko k'uéjña chji xi nkú ts'ín tjinuyá animaha xuta. Kui nistjiun Ntíaná nda ts'ín kuinchjane xuta xi nkú ts'ín kanéhe nga nkúnkú.

⁶ Jun já nts'e, Apolo ko yjonā kuanchjanjmíyahana tu xi chahanu nga najmi tjihin nga kuitjatihuu xi nkú ts'ín tjit'a. Kui nga najmi tu chánka katumahanuu yjonuu ngat'aha xi tjennkiu ko as'ai najmi n'echjihí ruu xinkuu. ⁷ At'aha, ¿yá xi b'a títsu nga ji xi 'yún nda sai ajihin xuta xingisoo? Ngayjee ni xi tjihin tu kik'aihíri. Nk'ie nga tu kik'aihí ri ni xi tjihin, ¿á chubā chánkahá t'n'esjeheni yjohi, xi nkúhu tsa najmi tu kik'aihí ri ni xi tjihin?

⁸ Jun ja tjinuu ngayjee ni xi mjenuu. Ja kama nchinó. Ja tsichumo xi nkú joyaha já rej xi najmi ta machjéhen ra jin. Mjena tsa já rej kjuaxi kamo kai, tu xi b'a ts'ín ko jin sakút'ahani xanuu nga ta kuatexumai. ⁹ At'aha b'a mana nga jin xi tí'mini já postru Ntíaná kitsjante nga kamaí xi nkúhu já xi finijé, xi tjin nga n'ek'ien. Ntítsjee ko xuta tíbe ni xi tímat'ain. ¹⁰ Jin xi xuta chini tí'mini at'aha Cristo n'exát'aihi, ko jun xi xuta nkjink'un kamo nga kis'ejinnuu Cristo. Jin xi najmi tjinni nga'yún, jun xi tjinuu nga'yún. Jun nda ts'ín ts'ínkjáinnuu xuta, jin ch'on ts'ín ts'ínkjáinni.

¹¹ Santaha nistjin nd'ai kjintjía tíyai ko santaha ni xi s'í najmi tísakúni. Najmi tjinni najyun, tibich'onjinni ko chubā tinimasún ní. ¹² Jin kjineni yjoni. Ch'on tsuni xuta, tunga binchintjái ní xi b'a tsuni tu xi Ntíaná nda ts'ínkoho ra, ndaha tsa b'a títsuni. Tjennki unkiení xuta, tunga n'e chúkjuá ní. ¹³ Ch'on ts'ín nchjayaneni xuta, tunga én ndahá n'ek'óyaihi xi b'a tsuni. Ja tsichu mai xi nkúhu stjé ajihin xuta asuntee, xi nkúhu ni xi najmi chumi ni chjihí ra. B'a tímat'ain santaha nistjin nd'ai.

¹⁴ Najmi tib'et'ánuu ni xu'bi tsa tu xi tsjahanuu kjuasuba. Tib'et'á níná ni xu'bi tu xi títsjaníyahannuu jun xi ntína xi tjona. ¹⁵ At'aha ndaha tsa s'enuu te mií xi kuakúyanuu éhen

Cristo, tunga najmi nkjihín na'mi xi s'enuu. An tsichu ma xi nkúhu tsa na'minuu nga y'enjímínuu én nda tsuhu Cristo Jesu, kui xi kits'ínk'iéntu tík'unnuu.

¹⁶ Kui b'a maha, títankihínuu nga chase chubayahanú tu xi b'a ta n'ehenu. ¹⁷ Kui kjuaha nga tít's'ínkjísehenuu Timoteo, xi ta kikj'áts'ehe Nda Ntíaná. Kui xi xi nkú joyaha ntína xi tjona, xi ma 'yún k'an. Ts'íínkj'átsjennuu xi nkú tít's'ian nga tít's'inxát'aha Cristo Jesu, xi nkú ts'ín bakuyá ngayjee nínku xi tjin tu má xi tje'hén ni.

¹⁸ Tjin xi chuba títbasin títjuhún ajinnuu at'aha b'a tít's'ian nga najmi kfínsenuu. ¹⁹ Tunga tsa Ntíaná mjehe, kfínse xatínuu ko skue najmi tu nkú tít's'ian joo. Ta skue nkú tu nk'a xáha xi b'a tít'íncha tsu. ²⁰ Nk'ie nga Ntíaná batéxumaha xuta, ni xi ts'ín xuto bakúchji nga Ntíaná batéxumaha, najmi ni xi tsu. ²¹ ¿Má nihi xi mjenuu? ¿A nk'ie nga kfínsenuu, ndjá ts'ínkonuu? ¿A ra tu sahá kjuatjo kfínkonuu ko nímakjua kuasenuu?

5

B'i ts'ín tsasehe Pablo kjuaha nda xi tijnajihin xuta nínku Corinto

¹ Kjuaxi nga tínu'yá nga tijnajinnuu nku xi ta kuihi najuhun tijnako, ni xi ta santaha xuta xi najmi be Ntíaná najmi ts'ín. ² ¿Nkú ts'ín nga tsjo tímahanuu xi nkú ts'ín tífi nínku? ¿A najmi tjihín ni nga k'úé babanuu ngat'aha ni xi tímo ko najmi ta k'uaintehe ruu nga k'úéjñajinnuu nda xi b'a tít's'íun?

³ Ndaha tsa kjin tijnanuu tunga animanahá tintsuabajiun. Kui nga b'a mahana xi nkúhu tsa tijnajinnuu. Ko xi nkúhu tsa tijnajinnuu, ja b'a kixian nga najmi nda tjin ni xi tít's'ín ndo. ⁴ Nk'ie nga kama ñjakú xi nkúhu tsa an kúatejñajinnuu ko ta k'úéjñajinnuu nga'yuhun Nda Ntíaná Jesu, ngajoho Nda Ntíaná Jesu ⁵ n'ekjas'ohoon ndanindoo nda xi b'a tít's'íun. B'a ts'ín katatsuhun yjoninte ngatitsuhun tu xi n'ek'ankihi animaha ndo nistjin nga k'uaí ngáha Nda Ntíaná Jesu.

⁶ Ngat'a ts'e xi nkú ts'ín tintsuboo, ¿nkú ts'ín nga tsjo tímahanuu nk'ie nga tít's'íun? ¿A najmi yanú nga kutin na'yu san ts'ínsanyje na'yu nínkuon? ⁷ Ngatitsuhun ndo, kui xi nkú joyaha na'yu san. Tít's'ínkatsúnnuu ngatitsuhun. Chjúxiun ndo xi nkú ta ts'ín xuta xi ntjehe judio tjehe ra nga kjexín na'yu soon kintehe ni nga k'uasje S'í Pascua. At'aha Cristo ja k'ienntjáí ngandaná, kui xi chutsankaha S'í Pascuaná ko jun xi nkú joyaha na'yu tsetse xi najmi ta tjihín ra na'yu san. ⁸ Kui b'a maha, n'esjekohoná S'íu nínkuon xi najmi tjihín na'yu san. Kui xi tsuhu ra nga najmi ta kas'ejñajinná kjuangak'un ko kjuach'onk'un. Tu sa ní je kas'eyaná ko naxu.

⁹ Xujun xi ja kits'ínkjínuu b'a kixinnuu nga najmi tu n'engujinkoo yjonuu xuta xi fantuko jminchjín nga najmi kjee bixan. ¹⁰ Tunga najmi xuta xi najmi behé Ntíaná kinchajihin nga b'a kixian. Ta ndaha xi 'yún mjehe toon, ta ndaha xi ts'ín ndyjé, ko ta ndaha xi ts'intsjoho ntia xi ntsja xuta ts'ínndaha. At'aha tsa najmi kuintsubajihun xuta xi b'a ts'íun, tjihín ni nga kuitju ei asuntee ma. ¹¹ Nk'ie nga kits'ínntúnuu, b'a kixinnuu nga najmi tu n'engujinkoo yjonuu xi chuba já nts'eé ts'ín ma yjoho tunga jminchjihin fantuko ngá, ko tsa xi 'yún mjehe toon, ko tsa xi ts'intsjoho ntia xi ntsja xuta ts'ínndaha, ko tsa xi nchja én ch'on tsu, ko tsa xi ma ch'i, ko tsa xi ndyjé ts'ín. Xi chuba já nts'ehé ts'ín ma yjoho tunga b'ahá ts'ín ngá, santaha niñu najmi tu chinekoo.

¹² At'aha an najmi tje'henna nga kuasehe tsa tjehe jé ko tsa najmi tjehe jé xuta xi najmi nínku nchjaha ra. Tunga máha jun, ¿a najmi tjihín ni nga chasoho ni xi tíma aya nínku? ¹³ Kui nga tiyú tjennkihinu nda ngatitsuun. Xuta xi najmi nínku nchjaha ra bi, Ntíaná tjehe ra nga kuasehe tsa tjehe jé ko tsa najmi tjehe jé.

6

B'i ts'ín tsakúya Pablo xi nkú ts'ín tihin nga s'enda nku kjuasti ajihin xuta nínku

¹ Tsa kjuasti sakúkoho xinkjín já nts'eé, ¿á ma k'un fisehe ra já jue xi najmi benkjúhun Ntíaná tu xi k'uéndaha kjuaha, antehé ni nga xuta xi s'ejihin Ntíaná nguaisehe ra? ² ¿A najmi yanú nga xuta xi s'ejihin Ntíaná kuasehe ni xi nda ko tsa xi najmi nda xi kits'ín xuta xi tjín asuntee ndyjun nkiní? Tsa jun xi b'a n'oo, ¿nkú ts'ín najmi kamanuu k'uéndahanu nku ni xi najmi 'ni tjín? ³ ¿A najmi yanú nga ta santaha ntítsjee chaseéhe mí nihi xi kits'ín? Kui nga tjihin nga kamahaná k'uéndaá kjuasti xi sakúná asuntei.

⁴ Kui nga tsa tín'ekokjuahanu xinkiu ngat'aha kjuasti xi tjín asuntei, ¿á já xi najmi yankjúhun ajihin xuta ninku títankisehe ruu nga k'uéndaha kjuanu? ⁵ B'a tixinnuu tu xi kama subahanuu. ¿A najmi tjihin ajinnuu nku xi nkjink'un, xi kamaha k'uénda kjuá xi tjínkoho xinkjín já nts'eé? ⁶ Tu sa ní nginkun já xi najmi s'ejihin Ntíaná tíncha ts'ínkokjua xinkjín já nts'eé.

⁷ Nga ta juhun tjínkonuu kjuasti xinkiu tsuhu ra nga ja tindyajinnuu. ¿A najmi tu sahá tín'e chúkjuahanu ni xi najmi b'a tjín xi tín'enu? ¿A najmi tu sahá tí'baintehenu nga n'ehenu ndyjé? ⁸ Tunga ta juhún ni tín'o ni xi najmi b'a tjín ko ndyjé. Najmi xuta xi kj'ai xi b'a tín'oho. Já nts'ehé ní xi b'a tín'oho.

⁹ ¿A najmi yanú nga xuta xi najmi naxu ts'ín nginkun Ntíaná, kui xi najmi kama kjuas'enjin nga Ntíaná kuatéxumaha? Najmi tu ch'anachoho yjonuu. Xi fantuko jmínchjín nga najmi kjee bixan, xi ts'intsjoho ntia xi ntsja xuta ts'índaha, xi najmi benkjún kjuabixahan, já no ya, ¹⁰ xi ts'ín ndyjé, xi 'yún mjehe toon, xi ma ch'i, xi ch'on ts'ín nchjane xuta, ko xi b'anachaha xuta nga kje'áha ni xi tjihin, ngayjee xi b'a ts'ín najmi kama kjuas'enjin nga Ntíaná kuatéxumaha. ¹¹ Kui ni xu'bj kits'ín k'ua xi tjín ajinnuu nistjin nk'ie, tunga nd'ai ja kisanéjnnuu. Ntíaná ja kikj'áts'enuu. Ja naxu tsichumo nginkun Ntíaná ngat'aha ni xi kits'ín Nda Ntíaná Jesucristo ko ngat'aha Espirituhu Ntíaná.

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga Ntíaná ts'e yjoninténá

¹² “Ma ts'ian tu mí nihi ní”, tsu xuta. B'a tjín, tunga najmi ngandanáá ngatentee niu. Ndaha tsa ma ts'ian tu mí nihi ní, tunga najmi tsjantéhe ra tsa tjín nku ni xi kjé'yúnna nga ts'ínts'ena. ¹³ “Nichinee kants'á tjehe ra ko kants'á tjehe ra nichinee”, tsu xuta ko b'a tjín kjáihin, tunga Ntíanáhá ts'ínkatsún nga joo niu. Najmi kui xáha yjoninténá tsa tu chuba súnntukonáá xinkjá. Tjíná ní tu xi Nda Ntíaná kama ts'ehe ko tu xi ts'íihin xáha Nda Ntíaná. ¹⁴ At'aha nga'yúhun Ntíaná kits'ínkj'áiyakoho Nda Ntíaná ngabayoo, ko ña bi, nga'yúhun ta ts'ínkj'áiyakoná ngabayoo.

¹⁵ ¿A najmi yanú nga nku te ninku nga nkúnkú jun ko nga ninku kui xi yjonintehe Cristo? ¿A nda tjín tsa nku te ninkuhu Cristo kamangujinko nku naská? Najmi. Ndaha tsa mí yehe. ¹⁶ ¿A najmi yanú nga xi ts'ínko nku naská, kui xi nkuhú bichú mako yjonintehe naskóo? At'aha b'i ts'ín tjít'a éhen Ntíaná: “Nkuhú yjoninte kujichú ma nga joo.” ¹⁷ Tunga xi nkuhú ts'ín mako yjoho Nda Ntíaná, kui xi nkuhú bichú mako Espirituhu Nda Ntíaná.

¹⁸ Kui nga tiyú t'axíhin ruu ngayje tákjá ni xi ts'ín nga chuba fantukohó xinkjín xuta. Tu má ngatitsuhún ni xi ts'ín xuta najmi fas'enjin yjonintehe, tunga xi chuba fantukohó xinkjín, kui xi ts'ín nku ngatitsun xi ts'ín chuntí yjonintehe. ¹⁹ ¿A najmi yanú nga yjonintenuu xi ninkuhu Espiritu Santo xi tjínajinnuu, Espiritu xi kitsjánuu Ntíaná? Najmi ta ts'ajuhunnu yjonuu. ²⁰ At'aha kis'echjintjainuu nga kich'atsenuu. Kui nga chankjúnkohonu yjonintenuu Ntíaná.

7

B'i ts'ín tsakúya Pablo ngat'a ts'e nga k'uéntuko xinkjín xuta

¹ Kuinchjako ma ngánuu nd'ai ngat'aha ni xi kichasjaiyanú nga kin'e nibánú xujun. Nda tjín tsa nku nda najmi kuixan. ² Tunga tu ngat'aha ní nga ma mjehe nga chuba

kjúántukohó xinkjín xuta, kui nga tu sahá kat'entukoho chjuún jáx'iun ko nga jminchjún kas'ehe x'in. ³ Xi tí'mi x'in najmi tu kat'échoho yjoho chjuúhún nga kjúájñako, ko xi tí'mi chjuún najmi tu kat'échoho yjoho x'ihín nga kjúájñako. ⁴ At'aha xi tí'mi chjuún najmi ta kui batéxuma subaha ra yjoho. Ko ní x'ihín batéxumaha yjoho. B'a ta tjín ts'e xi tí'mi x'in. Najmi ta kui batéxuma subaha ra yjoho. Ko ní chjuúhún batéxumaha yjoho. ⁵ Najmi tu b'ech'óho yjonuu xinkiu, nku tutuhú tsa tse mjenuu chubakoo Ntíaná. Tunga t'endako tíjtunnú xinkiu tu xi tu chubahá nistjin najmi chjúngajnuhunu xinkiu, askahan chjúngajnu ngáhanu xinkiu. At'aha tsa najmi chjúngajnu xinkiu, kjút'ayák'unnuu ndanindoo nk'ie nga najmi kama 'yúhunnuu.

⁶ Tíb'ejná ndánuu tsa b'a n'oo. Najmi kjuá'yún títs'ihinnuu kui nii. ⁷ Mjena kai tsa ngatente xuta k'úentu suba xi nkúhu an, tunga kj'ai kj'áihí kjuanda xi kitsjáná Ntíaná nga nkúnkáá. Najmi tu nku chuba kjuanda xi kik'ainá.

⁸ Ngat'a ts'e xi najmi kjee bixan ko jminchín xi ja k'ien x'ihín, b'a tíxian nga nda tjín tsa k'úentu suba xi nkúhu an. ⁹ Tunga tsa najmi kama 'yúhún nk'ie nga mjehe nga chjúngajnu, tu sahá incha katixan. At'aha tu sahá nda tjín nga kuixan tsa ch'on ts'in kuinchja animaha.

¹⁰ Ngat'a ts'e xi ja tsixan títsjaha kjuatéxuma xu'bi, kjuatéxuma xi najmi an ts'an, xi Nda Ntíaná ts'e. Xi tí'mi chjuún najmi tu kat'éjña x'ihín. ¹¹ Tunga tsa ni xi túb'éjñaha x'ihín, najmi ta katixahan ko tsa kanchjakonda ngáha. Ko xi tí'mi x'in najmi tu kat'éjña chjuúhún.

¹² Ngat'a ts'e xi tíntuko xinkjín nga s'ejihín ko xi najmi s'ejihín Ntíaná, an xi b'a tíxihín, najmi Nda Ntíaná xi b'a ts'in tibatéxumaha. Tsa nku nda nts'eé tíjñaha chjuún xi najmi s'ejihín Ntíaná ko tsa yuhu chjuúhún nga k'úejñakoho, najmi tu kat'éjña. ¹³ Ko tsa nku tachjuún tíjñaha x'in xi najmi s'ejihín Ntíaná ko tsa yuhu x'ihín nga k'úejñakoho, najmi tu kat'éjña. ¹⁴ At'aha nda xi tí'mi x'in xi najmi s'ejihín Ntíaná, fátsehe Ntíaná tu ngat'aha chjuúhún xi s'ejihín. Ko tachjuún xi najmi s'ejihín Ntíaná, fátsehe Ntíaná tu ngat'aha x'ihín xi s'ejihín. Tsa najmi b'a maha niu, najmi je ntíhi nginkun Ntíaná. Tunga nd'ai Ntíaná ja ts'e ntíhi.

¹⁵ Tunga tsa xi najmi s'ejihín Ntíaná mjehe k'úejña xi s'ejihín, tsa x'ihín ko tsa chjuúhún maha, najmi tíhín kjuá'yún nda nts'eé ko a ra nichjaá nga k'úejñako xi najmi s'ejihín Ntíaná. At'aha Ntíaná mjehe nga s'ená kjuajyu nga kuintsubaá. ¹⁶ At'aha, ¿nkú n'e yahani ji xi tí'mihi chjuún tsa kujneihí x'ihín? ¿Ko nkú n'e yahani ji xi tí'mihi x'in tsa kujneihí chjihin?

B'i ts'in tsakúya Pablo nk'ie nga ja játs'ená Ntíaná, kui xi 'yún chjhi ra

¹⁷ Tunga tíhín ni nga kat'entu nga nkúnkú xuta xi nkú ts'in kitsjáha Ntíaná ko kat'entu xi nkú ts'in tíntu nk'ie nga Ntíaná kinchjaha nga kjuáts'ehe. Kui kjuatéxuma xu'bi xi tsjaha ngayjee xuta ninku. ¹⁸ Xi Ntíaná kikj'áts'ehe nk'ie nga ja kin'ehe ni circumcision, najmi tu katjántaha ra yjoho. Ko xi Ntíaná kikj'áts'ehe nk'ie nga najmi kjee n'ehe ni circumcision, najmi tu kats'in ni circumcision. ¹⁹ Najmi chumi ni ts'ihín tsa kin'ená ko tsa najmi kin'ená ni circumcision. Nk'iehé nga n'etjusaán kjuatéxumaha Ntíaná, kuihí xi chjhi ra.

²⁰ Kat'entu saha nga nkúnkú xuta xi nkú ts'in tíntu nk'ie nga Ntíaná kinchjaha nga kjuáts'ehe. ²¹ Tsa ja tsatéñahi jóo nk'ie nga kikj'áts'ehi Ntíaná, najmi tu fantaha ri yjohi. Tunga tsa tsakú n'yáhi nga kama ndáhi yjohi, b'a n'ei. ²² At'aha xi kich'ats'e nk'ie nga Ntíaná kikj'áts'ehe, kui xi ja ndáhi yjoho nginkun Nda Ntíaná. B'a ta tjín ts'e xi ndáhi yjoho nk'ie nga Ntíaná kikj'áts'ehe. Kui xi xuta musuhu Cristo nd'ai. ²³ Tse chj' xi kis'echj' nga kich'atsenuu, kui nga najmi tu xuta musuhu xuta n'e mahanu yjonuu. ²⁴ Kui b'a maha, já nts'e, xi nkú ts'in tintsuboo nk'ie nga Ntíaná kitsúyanuu nga kjuáts'enuu, b'a ts'in tintsuba sahanu nginkun Ntíaná.

B'i ts'ín basehe Pablo ngat'a ts'e tsa kuixan xuta ninku ko tsa najmi

²⁵ Ngat'a ts'e xi tíjña xunkú najmi tíjña nku kjuatéxuma xi kitsjá Nda Ntjáná xi tsjaha. Tunga xinyahánuu xi nkú ts'ín ts'innkjíhín k'an. At'aha Ntjáná tsase nimaná nga kits'ín mana nku xi ma n'e s'ejihín ni xi tsu. ²⁶ B'a mana nga nda tíjín nga kat'entu saha xuta xi nkú nga ts'ín tíjntu tu ngat'aha kjuanima xi tíjín nd'ai.

²⁷ ¿A tíjñahi chjuún? Najmi tu binchisjái niyái xi nkú ts'ín k'úéjñai. ¿A najmi tíjhin chjuún? Najmi tu binchisjái niyái nga kuixain. ²⁸ Tsa tibixain, najmi ngatitsun tín'ei. Ko tsa nku takjín xunkú tibixan, najmi ngatitsun títs'ín. Tunga xi kuixan s'ehé kjuasti xi tíjín asuntee. An bi, najmi mjena tsa kuitjájiun kui niu.

²⁹ Jun já nts'e, ni xu'bi xi mjena xinnuu. Tu chubahá nistjin tíjña sa. Kui nga nistjin xi ndyja saha, xi tíjhin chjuún kats'ín xi nkúhu tsa najmi tíjhin. ³⁰ Xi tíntá kats'ín xi nkúhu tsa najmi tíntá. Xi tsjo tíjhin kats'ín xi nkúhu tsa najmi tsjo tíjhin. Xi tib'atse tsa mí nihi, kats'ín xi nkúhu tsa najmi kui ts'e niu. ³¹ Ko xi títs'ínchjén tsa mí nihi, kats'ín xi nkúhu tsa najmi kui niu xi 'yún chjí. At'aha ndyja asuntee xi tíyaá nd'ai.

³² Mjena nga najmi kjuántaha ruu yjonuu. Xi tíjña xunkú, kui xi ni xi ts'e Nda Ntjáná fántaha rá yjoho ko xi nkú ts'ín ts'ín ni xi tsjoho Nda Ntjáná. ³³ Tunga xi tíjñaha chjuún, ni xi tíjín kui xi fántaha rá yjoho ko xi nkú ts'ín ts'ín ni xi tsjoho chjuúhún. ³⁴ B'a ts'ín najmi nkúhú ni xi kjintaha rá. Nku tachjuún xi najmi tíjhin x'in ko a rá takjín xi tíjña xunkú, kui xi fántaha rá yjoho ni xi ts'e Nda Ntjáná ko xi nkú ts'ín kama je yjonintehe ko animaha. Tunga tachjuún xi tíjñaha x'in, ni xi tíjín kui xi fántaha rá yjoho ko xi nkú ts'ín ts'ín ni xi tsjoho x'ihín.

³⁵ Ngandanuu b'a tíxihinnuu. Najmi mjena tsa ch'á ts'ink'anjinuu. Mje nína nga nda n'e kuintsuboo ko n'ekjas'en sisihuun yjonuu Nda Ntjáná.

³⁶ Tsa tíjín xi b'a maha nga najmi títs'íntjusunko ni xi y'éndako takjín xi ja tíjndakoho, ko tsa ja tíf'a núhu takjín ko b'a maha nga tu sahá nda tíjín nga kuixanko, kats'ín xi nkú ts'ín tíma mjehe. Katixan. Najmi ngatitsun niu. ³⁷ Tunga xi tíjínkuhu k'un nga najmi kuixan ko chúkjuaha ts'ín jnenta yjoho nga chjuún ma mjehe, ko ma 'yúhún nga b'éch'oho yjoho, ko ja kits'ínnkjink'un sisin nga tu sahá nda tíjín nga najmi kuixan, nda tíjín nga najmi kuixan. ³⁸ Kui b'a maha, xi kuixankoho xi tíjndakoho, nda ts'ín. Tunga 'yún nda tíjín sa ni xi ts'ín xi najmi kuixan.

³⁹ Nku tachjuún xi tíjñaha x'in, kui xi tíj't'a'yúnko x'ihín nk'ie nga tíjña sa. Tunga tsa kuayá x'ihín, kama ndái ngáha rá yjoho ko kama k'úéjñako ngáha xi mjehe, tsa nku xi tá s'ejihín Ntjáná k'úéjñako. ⁴⁰ Tunga b'ahá xian nga 'yún nda ts'ín k'úéjña tsa najmi tá k'úéjñakoho x'in. B'a ts'ín ts'innkjíhín k'an ko ndzjen mana nga tá tíjñajinna Espirituhu Ntjáná nga b'a tíxian.

8

B'i ts'ín tsakúya Pablo ngat'a ts'e nichine xi chje 'baihi ntia xi ntsja xuta ts'ínnda

¹ Kuinchjako ma ngánuu nd'ai ngat'a ts'e nichine xi chje 'baihi ntia xi ntsja xuta ts'ínnda. Ja yaá nkú tíjhin rá ngat'a ts'e kui níi. Tunga ni xi be xuta, kui xi ts'ín ngak'uhún. Kjuatjoo bi, kui xi tsjá nga'yúhún xuta. ² Xi b'a maha nga be tsa mí nihi, kui xi najmi kje be xi nkú ts'ín tíjhin nga skue. ³ Tunga xi tjoho Ntjáná bi, Ntjáná be yáha xuta xu'bo.

⁴ Kui b'a maha, ngat'a ts'e tsa ma chine nichine xi chje kik'aihi ntia xi ntsja xuta kits'índaha, yaá nga ntia xu'bo najmi chumi ni chjíhi rá ko nga nku tutuhú maha Ntjáná. Najmi tíjín sa kj'ai. ⁵ Kjuaxi nga tíjín nk'a ján ko t'anankiu xi ntia tsuhu xuta, ko santaha nkjin maha xi 'mi ntia ko nkjin maha xi chubá yankjúhún. ⁶ Ná bi, nku tutuhú maha Ntjáná. Kui xi Ntia Na'miu xi kits'índaha ngayjee ni xi tíjín ko at'aha mjehe kui nga tintsubahaná. Ko tá nku tutuhú maha Nda Ntjáná, kui xi Jesucristo xi ngat'aha tíjhin ni xi tíjín ko xi ngat'aha tintsubahaná.

⁷ Tunga najmi ngatenteehé xuta be ni xu'bi. Tjín xi ja kama nkaha ntia xi ntsja xuta ts'innaha. Tsa xuta xu'bo kjine nichine xi chje kik'aihi ntio, tu sa b'ahá tsu ngá kjuankjintak'uhun nga ja chuntí kama nginkun Ntiana, at'aha najmi ndjá tjíya kjuankjintak'uhun. ⁸ Kjuaxi nga najmi ngat'aha ni xi chineé binchúk'un tiñahaá Ntiana. Najmi 'yún nda kama saá tsa chineé ko najmi 'yún ch'onk'un kama saá tsa najmi chineé.

⁹ Tíjña ndáinu ni xi ma chino, tunga chasenú nga ni xi chino najmi ts'índyajahin xuta xi najmi ndjá tíncha. ¹⁰ At'aha tsa nku xi najmi ndjá tjíya kjuankjintak'uhun skuehi ji xi ja yai ni xu'bi nga kabinchin nku ante má yankjún ntia xi ntsja xuta kits'innaha ko nga tichinei ni xi tjín yo, ¿a najmi kohó kui kama k'un kjine ni xi chje kik'aihi ra ntia xu'bo? ¹¹ B'a ts'in ngat'aha ni xi yai ndyaha nda nts'eé xu'bi xi najmi ndjá síjña, xi Cristo k'ienntjáíhi.

¹² Nk'ie nga b'a ts'in t'n'ekatsúnjiun kjuankjintak'uhun já nts'eé xi najmi ndjá tíncha, ngatitsun xi tífi kontraha já nts'eé t'n'o ko ta xi tífi kontraha Cristo. ¹³ Kui b'a maha, tsa ngat'aha nichinena títs'inkijnejihinna ngatitsun nda nts'é, tu sahá ndaha nku nistjin najmi ta k'inehena yjo, tu xi b'a ts'in najmi ts'inkijnejihinna ngatitsun nda nts'é.

9

B'i ts'in tsasintjai yjoho Pablo nga kjuaxi nga nda postru

¹ ¿A najmi kamahá ts'ian ni xi ts'in nku nda postru? ¿A najmi nda postruná? ¿A najmi tunkáhán kikiékohona Nda Ntiana Jesús? ¿A najmi juhún nga chjihí xá xi títs'ian nga Nda Ntiana títs'in xáha? ² Ta ndaha tsa tjín xi najmi ts'inkjáíhin nga an xi nku nda postru, tunga jun tjíhin nga n'ekjáínnú. At'aha nd'ai nk'ie nga s'ejinnu Nda Ntiana, kui niu xi bakúchji nga kjuaxi nga an xi nku nda postru.

³ B'i ts'in básintja yjona nginkun xuta xi b'aya xána. ⁴ ¿A najmi kamahá n'ekjáíhin an ko Bernabe ni xi chineí ko ni xi s'i? ⁵ ¿A najmi kamahá nga s'ejñani chjuún xi s'ejihin Ntiana, xi tsjénkoní nga kuinimai xi nkú incha ts'in já postru xingisoo ko já nts'e Nda Ntiana ko Pedro? ⁶ ¿A tu nkuhú an ko Bernabe tjíhinni nga n'exái tu xi sakúhuni ni xi machjénni?

⁷ Nku nda jun, ¿a kuihí b'échjí ni xi fet'aha nga ts'in xáha? Xi b'éntje tuntsjajé, ¿a najmi kjinehé tuu? Xi kunntá chutsanka, ¿a najmi yohó sakút'aha ni xi kjine? ⁸ ¿A kjuankjintak'un ts'ahán t'ib'asjehena ni xi tíxian? ¿A najmi b'ahá ta ts'in tjít'a kjuatéxumoo? ⁹ At'aha b'a ts'in y'ét'a Moise xujun kjuatéxumoo: “Najmi tu tsa b'e'ohoo turu tsa tu xi najmi kjinehe tuniñu nk'ie nga títs'inxá nga t'ibitjía tuniñu.” ¿A turuhú kjintaha ra Ntiana? ¹⁰ ¿A najmi ngandanahá b'a kitsú? Johon, ngandaná b'a ts'in kis'et'aha kjuatéxumoo. At'aha xi bakján t'anankiu ko xi bitjía tuniñu, kui xi tjíhin nga kúyaha nga ta sakút'aha chon.

¹¹ Kui kjuaha, tsa jin t'ib'entjeheni ajinnu ni xi ts'e Ntiana, ¿a tsehé ni xi t'ibinchij tsa ta sakút'ani chuba chahan ni xi tjinnu ei asunntej? ¹² Tsa kj'ai ma sakút'aha ni xi tjinnu, ¿a najmi 'yuhún tsuhuni nga sakút'ani ni xi tjinnu? Kamaní kuinchí, tunga najmi b'ahá t'n'ei. Ni xi n'e ní, n'e chúkjuai ngayjee ni xi mat'ain tu xi najmi chumi ni k'uéch'oho ra xuta én nda tsuhu Cristo.

¹³ ¿A najmi yanú nga xi ts'inxá ninku kjine ni xi masún ninku ko xi ts'inxát'a nahan chje ta sakút'aha yjoho chu xi n'ek'ien yo? ¹⁴ B'a ta ts'in y'enda Ntiana nga xi b'énjímí én nda tsuhu, én xi k'uenjímí k'úéntuhu. Yo sakúhu ra ni xi kjine.

¹⁵ Tunga an ndahachí najmi t'bankia ni xi tjíhin nga kanéna kai. Ko ta ndaha najmi títs'inntúnuu tsa tu xi ni k'uaihinú. Tu sa ní nda tjín tsa kuayá kintehe ni nga tu nku k'uaihina ni, at'aha tsjo tjinna nga najmi chumi ni t'ibaina. ¹⁶ Nk'ie nga t'ib'énjímíá én nda tsuhu Jesucristo, najmi kui kjuaha tsa nk'a k'uasjehena yjona. At'aha ja tjínena nga b'a ts'ian. ¡Nimá rú ts'ihinna tsa najmi k'uenjímíá én nda tsuhu Jesucristo!

¹⁷ Kui b'a maha, tsa xá an mjehena k'uenjímihina én nda tsuu, ts'inkjáíhin chjína. Tunga tsa tjínena nga k'uenjímíá, a xá xi kik'aihina títs'ian ma. ¹⁸ Kui nga, ¿mí chjíhi xi

ts'inkjáihín ra ma? Chjína nga najmi f'achjá nga b'enijmíá én nda tsuhu Jesucristo ko nga najmi bankia ni xi kanéna ngat'ahá nga tíb'enijmíá én nda tsuu.

B'i ts'ín kitsúya Pablo ni xi ts'ín nga ts'ín xáha

¹⁹ Ndaha tsa ndaína yjona, tunga jahá kits'in ma yjona nku nda musuhu ngayjee xuta, tu xi b'a ts'ín nkjin xuta ts'ín ngana sahana nga kuakj'á éhen Cristo. ²⁰ Ajihin xuta xi ntje judio tjeheh ra b'a ts'ian xi nkú ts'ín xuta xi ntje judio tjeheh ra, tu xi ts'ín nganahana kui xuto. Ndaha tsa an najmi tíñanena kjuatéxuma xi kin'ekjas'ehen Moise, tunga ajihin xuta xi tíñanehe kjuatéxumoo b'a ts'ian xi nkú ts'ín xi tíñanehe kjuatéxumoo, tu xi ts'ín nganahana kui xuto.

²¹ Ajihin xuta xi najmi tíñanehe kjuatéxuma xi kin'ekjas'ehen Moise b'a ts'ian xi nkúhu tsa ko an najmi tíñanena kjuatéxumoo, tu xi ts'ín nganahana xuta xi najmi tíñanehe kjuatéxumoo. Tunga najmi tíñna t'axihín ra kjuatéxumaha Ntíaná, at'aha kjuatéxumaha Cristo tíñajihin. ²² Ajihin xuta xi najmi ndjá tìncha nginkun Ntíaná b'a ta ts'ín ts'ín ma yjona, tu xi ts'ín nganahana xuta xi najmi kje ndjá tìncha. Ts'ín ma yjona xi nkú k'un ngayje tákjá xuta tu xi tjín xi k'uankihi. ²³ B'a títs'ian at'aha xáha én nda tsuhu Jesucristo títs'ian ko tu xi ta sakúhuna kjuanda xi tsjá.

²⁴ ¿A najmi yanú, nk'ie nga nkjin maha xi bangatsanka, nkuhú xi ts'ín ngana? Kui nga tityútsanka sisihinu tu xi kama n'ekjáihín ruu chjí xi k'uainá. ²⁵ Ko xi b'enda yjoho nga tsúton, nkjin ni xi b'éch'oho yjoho. B'a incha ts'ín tu xi kama ts'ínkjáihín ra nku chjí xi batsun. Tunga ná bi, tíb'endaá yjoná tu xi n'ekjáihín raá nku chjí xi najmi maha batsun.

²⁶ An bi, najmi tibangatsanka xi nkúhu xi chuba tibangatsankahá ko najmi tíkjan xi nkúhu xi chuba tíb'éjin séhén. ²⁷ Tu sa ní títsjaha kjuanimá yjonintena ko títs'ink'a niyá, tu xi najmi ndyjahana an xi y'enijmíhi xuta xingisoo.

10

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga kits'ínchjén ni xi kamat'ain ntje cháha xuta judio

¹ Jun já nts'e, najmi mjena nga n'echayo ni xi kamat'ain ntje cháha xuta judio. Ngayjee y'ema kintehe nintj xi kitsjáníyáha ko ngayjee j'atikjá ntáchak'uun. ² B'a ts'ín ngayjee nkuhú kamakoho Moise nga kisaténtájin nintju ko ntáchak'uun.

³ Nkuhú nichine xi kitsjáha Ntíaná incha kikjine ngayjee ⁴ ko nkuhú ntá xi kitsjáha Ntíaná incha kik'i ngayjee. Incha kik'i ntánijua xi tsitjuhu nku naxi xi kitsjáha Ntíaná. Kui naxiu xi Cristo ko kui naxiu xi kitsjenkoho. ⁵ Tunga ndaha tsa b'a kama, najmi kisasihin Ntíaná xi nkú ts'ín y'entu nkjin xuto. Kui kjuaha incha k'iehen ante kixiu.

⁶ Ni xi kamat'ain xuta xu'bo kis'ejña chubayaná, tu xi najmi n'e mjehená ni xi najmi nda xi nkú ts'ín kits'ín mje xuta xu'bo. ⁷ Najmi tu n'etsjohoo ntia xi ntsja xuta ts'ínnda xi nkú kits'ín k'ua xuta xu'bo, xi nkú ts'ín tjit'a éhen Ntíaná: “Y'entu xuta nga kikjine ko kik'i ko askahan incha tsisintjen nga kitenki tsjo.”

⁸ Najmi tu chuba suntukonáá xinkjá xi nkú kits'ín k'ua xuta xu'bo. Kui kjuaha k'iehen kan jan mií nga nkuhú nistjin sa. ⁹ Najmi tu chjut'ayák'aán Nda Ntíaná xi nkú kits'ín k'ua xuta xu'bo. Kui kjuaha k'iehen nga kikjinehe ra ye. ¹⁰ Najmi tu chubayanó Ntíaná xi nkú kits'ín k'ua xuta xu'bo. Kui kjuaha nga ntítsje xi ts'ínkje xuta kits'ínk'ieheh ra.

¹¹ Ni xu'bi xi kamat'ain ntje cháha xuta judio, kui xi kis'ejña chubayaná. Xujun éhen Ntíaná kis'et'a niu tu xi tsjáníyáhaná ná xi tintsubaá nd'ai nistjin xi fekuu. ¹² Kui b'a maha, xi ts'innkjink'un nga najmi kuijnenki, kakuhun yjoho tu xi najmi kuijnenkihi. ¹³ Ni xi timat'on nga tichjut'ayák'unnuu najmi ts'ati sa nga ni xi mat'ain xuta. Ma ma 'yún tak'aán Ntíaná. Najmi tsjánte tsa 'yún chjut'ayák'un sanuu nga kjuáinenuu nku ni xi najmi kuijnenki. Tsjáníyá nínuu xi nkú ts'ín kuitjunkihi nu nk'ie nga chjut'ayák'unnuu, tu xi b'a ts'ín n'e chúkjuahanu ni xi nibanenuu.

¹⁴ Já nts'ena xi tjona, kui nga tankín t'axihin ruu ntia xi ntsja xuta ts'innaha. ¹⁵ Tinchjakonuu xi nkúhu xuta xi be ni xi ts'in. N'enkjínk'un sisiun ni xi tíxinnuu. ¹⁶ Nk'ie nga 'yaá binu nkjúun nga 'bajihí máb'achjíhi Ntíaná, ¿a najmi nkuhú bichú majihín jníhi Cristo? Kó nk'ie nga chineé ninkuan xi bakjanyáá, ¿a najmi nkuhú bichú majihín yjonintehe Cristo? ¹⁷ Nkuhú maha ninkuon, kui nga nkuhú yjoninte bichú mahaná ndaha tsa nkjin mahaná. At'aha ngatenteé sakút'aná ninkuan xi nkuhú maha.

¹⁸ Chase chubayohoo xuta xi ntje Israel tjehe ra. Xi incha kjine yjoho chu xi chje 'bajihí Ntíaná, ¿a najmi nkuhú bichú majihín chje xi s'entusún nachan chje? ¹⁹ Nk'ie nga b'a tíxian, najmi b'a tíxian tsa chjíhi ra ntia xi ntsja xuta ts'innaha kó ta ndaha tsa chjíhi ra yjo xi 'bajihí chje. ²⁰ Ni xi tíxin níná, chje xi tsjáha ntia xuta, kui xi jánindoó títsjáha. Najmi Ntíaná tsjáha niu. Najmi mjena tsa tjín ni xi s'ekonuu jánindoó.

²¹ Najmi kama s'uyyo chutsín xi ts'e Nda Ntíaná kó ta chutsín xi ts'e jánindoó. Najmi kama kuintsubat'o yámixa xi ts'e Nda Ntíaná kó ta yámixa xi ts'e jánindoó. ²² ¿A ra mjehená nga kama stihí Ntíaná? ¿A 'yuhún tjinná nga'yún nga kama kuankín kontraá Ntíaná?

B'i ts'in tsakúya Pablo nkje chineé yjo xi ja kin'e ma chje

²³ “Ma ts'ian tu mí nihí ni”, tsu xuta. Tunga najmi ngandanáhá ngayjee niu. “Ma ts'ian tu mí nihí ni”, tsu xuta. Tunga najmi ngatenteéhé niu tsjá nga'yunná. ²⁴ Ndaha nku najmi tu katangisjai ngandaha. Ni xi kama ní ngandaha xuta xinkjín katangisjai.

²⁵ Kama chinoo tu mí yjohó ni xi tjín má saténa yjo. Najmi tu b'a bixíun tsa kui niu xi ts'ínkatsún kjuankjintak'unnuu. ²⁶ At'aha ngayjee asuntee kó ni xi tjíhin, Ntíaná ts'e.

²⁷ Tsa nku xi najmi s'ejihín Ntíaná b'a kuitsunuu nga kuankín chinoo niñu ni'yaha kó tsa mjenuu kuankiún yo, chinoo tu mí ni xi k'uéñat'ahanuu. Najmi tu b'a bixíun tsa kui niu xi ts'ínkatsún kjuankjintak'unnuu. ²⁸ Tunga tsa tjín xi b'a kuitsunuu: “Ntia xi ntsja xuta ts'innaha ja kik'aihi chje yjo xu'bi”, najmi tu chino nk'ie. T'ech'ohoo yjonuu niu tu ngat'aha tsa nkú kamaha xi b'a kuatsúnuu kó tu ngat'aha tsa kuatsún kjuankjintak'uhun.

²⁹ Najmi b'a tíxian tsa kjuankjintak'uhun xi kjine niu kuatsún. Kjuankjintak'un níhi xi b'a kuatsúu tíxian. At'aha, ¿á xi nkú ts'in tinchjaha kjuankjintak'uhun xuta xi kj'ai chasehe ra nga cha mí nihi xi ma ts'ian? ³⁰ Tsa tsjaha máb'achjíhi Ntíaná at'aha títsjana ni xi tíne, ¿á kunchjanehena xuta tsa kjine ni xi ja kuatsjaha máb'achjíhi Ntíaná?

³¹ Kui b'a maha, tsa chinoo kó tsa s'iu kó tsa tu mí nihí ni xi n'oo, ngayje ni xi n'oo katakúchji kjuachánkaha Ntíaná. ³² Najmi tu n'o nga ndyjajihín xuta xi ntjehe judio tjehe ra kó xi najmi ntjehe judio tjehe ra kó ta ndaha xuta ninkuhu Ntíaná. ³³ An bi, tu mí nihí ni xi ts'ian, ni xi sasíhin ngayjee xuta ts'ian. Najmi tu ni xi ngandaná bangisja nga ts'ian. Ni xi kama ní ngandaha xuta ts'ian. B'a ts'ian tu xi k'uankihi.

11

¹ B'a ta n'oo xi nkú nga ts'ian, at'aha an bi, b'a ta ts'ian xi nkúhu Cristo.

B'i ts'in tsakúya Pablo xi nkú ts'in skuenkjún jminchjún

² Tsjo ts'in nchjanijmíyahanuu, já nts'e, at'aha tehente f'áitsjennuu an kó at'aha tín'o ni xi tsakuyánuu. Kui ni xi kik'aina kó b'a ta ts'in kits'inkjas'ennuu. ³ Tunga mjehéna nga choo nga Cristo kui xi tjeñ tíjuhun nga nkúnkú jáx'in, kó xi tí'mi x'in kui xi tjeñ tíjuhun chjuúhun, kó Ntíaná kui xi tjeñ tíjuhun Cristo.

⁴ Tu yá ndahá ni xi k'ué'ma nintaku nk'ie nga kunchjako Ntíaná kó tsa nga ts'ínkjas'en én xi tsjáha Ntíaná, kui xi najmi tibenkjún xi tjeñ tíjuhun. ⁵ Kó tu yá tachjuúhún ni xi najmi k'ué'ma nintaku nk'ie nga kunchjako Ntíaná kó tsa nga ts'ínkjas'en én xi tsjáha Ntíaná, kui tachjúun xi najmi tibenkjún xi tjeñ tíjuhun. Nk'ie nga chasehe raá, b'a joyaha tsa kichj'ajnu kaha. ⁶ At'aha tsa nku tachjuún najmi k'ué'ma nintaku, tu sahá katate ntsjaha. Kó tsa subaha nga kuáte ntsjaha kó a ra nga kj'ujánu kaha yjoho, tu sahá kat'é'ma nintaku ma.

⁷ Xi tí'mi ndax'in najmi tjihin nga k'ué'ma nintaku. At'aha xi nkú ts'in tjiyaha Ntíaná, b'a ts'in kits'inndaha Ntíaná ndax'in xi tjuun, ko kui ndo bakúchji kjuachánkaha Ntíaná. Tunga xi tí'mi tachjuún, kui xi bakúchji kjuachánkaha xi tí'mi x'in. ⁸ At'aha ndax'in xi tjuun najmi yjonintehe tachjuún nibaha ra. Tachjuún xi tjuun ní xi nibaha ra yjonintehe ndax'iun. ⁹ Najmi ngandaha tachjuún kin'endaha ndax'iun. Ngandaha ní ndax'iun kin'endaha tachjuún. ¹⁰ Kui kjuaha tjihin nga k'ué'maha nintaku xi tí'mi tachjuún, tu xi skuenkjúhun xi batéxumaha ko skuenkjúhun ntítsjee.

¹¹ Tunga ajinná xi s'ejinná Nda Ntíaná, tjín xi chjuúun at'aha ta tjín xi x'in, ko tjín xi x'in at'aha ta tjín xi chjuúun. ¹² At'aha xi nkú ts'in yjonintehe ndax'iun nibaha ra tachjuún xi tjuun, b'a ta ts'in nd'ai xi tí'mi tachjuún tsihin xi x'in tí'mi. At'aha ngatentee ni xi tjín nginkun Ntíaná nibaha ra.

¹³ N'enkjintak'un sisiun ni xu'bi. ¿A nda tjín nga nku tachjuún najmi k'ué'ma nintaku nk'ie nga kuinchjako Ntíaná? ¹⁴ Xi nkú ts'in yaha, tsa nku nda ts'índju ntsjaha, ta kui ta maha títsjáha kjuasuba yjoho. ¹⁵ Tunga tsjohó tjihin nku tachjuún tsa ts'índju ntsjaha. At'aha kui xi kik'aihi nga ndju kama ntsjaha tu xi k'ué'makoho nintaku.

¹⁶ Tunga tsa tjín xi mjehe k'ué'siyáha ni xu'bi, najmi b'a ts'in nkaní ko ta ndaha najmi b'a ts'in nkaha xuta ninkuhu Ntíaná.

B'i ts'in tsakúya Pablo xi nkú ts'in tjihin nga n'ekj'átsjen ngabayaha Nda Ntíaná nk'ie nga kama ñjakú xuta ninku

¹⁷ Najmi tinchjako tsjo tsjonuu ni xi xinnuu nd'ai, at'aha najmi ngandanuu ma ñjakúkohonu xinkiu. N'e'un níhi xinkiu nga ma ñjakú. ¹⁸ Kui ni xu'bi xi tjun xinnuu. Tí'miyana nga b'i ngjáhán ch'ach'anú xinkiu nga n'esje t'axiún yjonuu nk'ie nga ma ñjakú ninku. Ko santaha tí'sejinna ni xi tí'mina, ¹⁹ at'aha tjihin ni nga ch'ach'anú xinkiu nga n'esje t'axiún yjonuu tu xi chaha yá xi ndjá síjña nginkun Ntíaná.

²⁰ Nk'ie nga ma ñjakúko xinkiu, najmi n'o xi nkú ts'in tsakúyaná Nda Ntíaná nga kikjineko sa já ni'yakuyáha. ²¹ At'aha nk'ie nga chino, b'i ngján nkúnkú fak'á ni xi ts'e. Tjín xi najmi sakúhu nichinee ko tjín ngá xi ma ch'i. ²² ¿A ra najmi tjihinnuu ni'ya má nga kama chinoo ko s'iu? ¿Á tu ni xi najmi chumi ni chjhi ra tín'ekohonu xuta ninkuhu Ntíaná ko tí'baihi ruu kjuasuba xuta xi najmi chumi ni xi tjihin ra? ¿Nkú xinnuu? ¿“Nda tín'o”, a xinnuu? Nk'ie nga b'i tín'o, najmi tjín xi nkú ts'in “Nda tín'o” xihinnuu.

²³ Ta kui ma maha én xi kitsjana Nda Ntíaná, ta kui ma maha én xi tsakuyánuu. B'i kixinnuu: Ta kuihi nistjen nga kin'ekjas'en Nda Ntíaná Jesu, jak'á ninkuan. ²⁴ Nk'ie nga ja kamaha nga kitsjáha máb'achjhi Ntíaná, tsakjanya ninkuon ko b'i kitsú: “Kui xu'bi xi yjonintena xi n'ekjas'en ngandanuu. B'i ta n'oo tu xi k'uaítsjehennuu an.”

²⁵ B'a ta ts'in jak'á chutsiun nk'ie nga ja kamaha nga kikjine nichinee. B'i kitsú: “Kui chutsiun tibakúchji jnina xi ja tib'éndako tsetsehe Ntíaná nd'ai xi nkú ts'in nda ts'ínko xuta. B'i ta n'oo tu xi k'uaítsjehennuu an xki xki nga s'iu.” ²⁶ Kui b'a maha, xki nga chinoo ninkuon ko s'yo chutsiun, b'aha ra nga kik'atuts'ihin kui nij santa nkúhu nga k'uaí ngáha Nda Ntíaná, tibixinyo nga k'ien.

²⁷ Kui nga tu yáha ni xi najmi skuenkjúhun nga kjine ninkuon ko nga k'úya chutsiun nga ts'ín xi nkú kitsú Nda Ntíaná, kui xi títsjehen jé nga najmi tibenkjún yjonintehe ko jnihi Nda Ntíaná. ²⁸ Kui b'a maha, kintehe ni nga xuta kjine ninkuon ko nga k'úya chutsiun, tjihin ni nga katasejin sisin animaha. ²⁹ At'aha tsa tjín xi chuba kjinehé ko chuba k'úhi nga najmi ts'ínkie yjoho nga yjonintehe Nda Ntíaná niu, kui xi n'enijéhe ra at'aha chuba tikjinehé ko tí'bi niu.

³⁰ Kui kjuaha nga tjihin ajinnuu nkjin xi kjintu'un ko xk'ién ko k'ua xi ja k'ien. ³¹ Tunga tsa chasejin sisihin animaná, Ntíaná najmi ts'ínk'anjiná jé. ³² Nk'ie nga base Ndantíaná tsa nda ko tsa najmi nda ni xi n'eé, yo títsjaníyaná tu xi najmi n'enijéhená nistjin nga n'enijéhe xuta xi tjín asuntee.

³³ Kui b'a maha, já nts'ena, nk'ie nga kama ñjakú nga chinoo nichinee, b'i ngján chúyohoo xinkiu. ³⁴ Tsa tjín xi tíma bjohoo, ni'yaha kakjine. B'a kats'ín tu xi najmi ts'ínk'a niyáha ra Ntíaná ngat'aha ni xi títs'ín nk'ie nga tíma ñjakúkoo xinkiu.

Ni xi tjín sa ajinnuu, nk'ie nga kfínsenuu k'uendá.

12

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga kj'ai kj'ai kjuanda tsjáha Espirituhu Ntíaná xuta ninku

¹ Jun já nts'e, mjena nga choo nga nkjin tikjá kjuanda xi tsjáha Espirituhu Ntíaná xuta ninku.

² Yo xi nkú n'e tintsuuboo nk'ie, nga najmi kjee s'ejinnuu Ntíaná. Xi nkúhu tsa kichju'yunnuu nga kitsjennkíhuu ntia xi najmi maha nchja, xi ntsja xuta ts'índaha. ³ Kui b'a maha, tíxinyahanuu nga ndaha nku xuta xi Espirituhu Ntíaná títs'ínkinchjaha najmi ma b'a tsu: “¡Najmi nda Jesu!” Ko ta ndaha nku najmi ma: “¡Jesu xi Nda Ntíaná!” tsu, tsa najmi tjíñajihin Espirituhu Ntíaná.

⁴ Kj'ai kj'ai kjuanda xi 'baihi xuta, tunga nkuhú maha Espirituhu Ntíaná xi tsjáha. ⁵ Kj'ai kj'ai xá xi maha ts'ín xuta, tunga nkuhú maha Nda Ntíaná xi tsjá xáha. ⁶ Kj'ai kj'ai ni xi maha incha ts'ín, tunga nkuhú Ntíaná xi ts'ín ngayjee niu nga ts'ínxájinnyehe xuta ninku.

⁷ Nga nkúnkú kik'aihi nga Espirituhu Ntíaná kuakúchji yohoo ngandaha ngayjee xuta ninku. ⁸ Tjín xi Espiritu tsjáha nga kuítsuyaha xuta én xi nanka, ko ta tjín xi ta kuihi Espiritu tsjáha nga kuítsuyaha xuta ni xi kamankjihin. ⁹ Tjín xi ta kuihi Espiritu tsjáha nga 'yún s'ejihin Ntíaná, ko tjín ngá xi ts'ínkinhi xuta. Ta kuihi Espiritu xi tsjáha nga b'a ts'ín.

¹⁰ Tjín xi maha ts'ín kjuankjún, ko tjín ngá xi Ntíaná tsjáha éhen, as'ai ts'ínkjas'en niu. Tjín xi mankjihin tsa kjuaxi nga Espirituhu Ntíaná tjíñajihin xuta. Tjín xi nchja kj'ai én xi tsjáha Espiritu, ko tjín ngá xi ts'ínk'atiya én xi tsjá Espiritu. ¹¹ Nkuhú Espirituhu Ntíaná xi ts'ín ngayjee ni xu'bi. Xi nkú ts'ín mjehe tsjá ni, b'a ts'ín tsjáha nga nkúnkú xuta ninku.

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga nkuhú kich'aá xinkia ñá xi xuta ninku

¹² Xi nkúhu yjonintená, nkuhú maha tunga nkjihin ni xi tjíhin nga jíxanya. Ko ngayjee ni xi tjíhin, ndaha tsa nkjin maha tunga nkuhú yjoninte bichú ma. B'a ta tjín ngat'a ts'e Cristo. ¹³ At'aha nkuhú Espirituhu Ntíaná kiséntáhaná ngatenteé ko ngayjee kik'ainá nga ki'yaá ta kuihi Espirituhu Ntíaná. B'a ts'ín nkuhú yjoninte tsichu mahaná, ndaha tsa xuta xi ntje judio tjeheñ ra ko ta ndaha tsa xi najmi ntje judio tjeheñ ra, ndaha tsa xuta musu xi kich'atse ko ta ndaha tsa xi ndaí yohoo.

¹⁴ Nku yjoninte najmi nku ndjuú maha. Nkjin ní ni xi y'aha ra nku yjoninte. ¹⁵ Tsa b'a kuitsu nku tsukaá: “Najmi yjonintee y'ahana at'aha najmi ntsa 'mina”, tsa b'a kuitsu, ¿a kui kjuaha nga najmi ta yjonintee y'aha ra? ¹⁶ Ko tsa nku tjabaxínñjaá b'a kuitsu: “Najmi yjonintee y'ahana at'aha najmi tunkun 'mina”, tsa b'a kuitsu, ¿a kui kjuaha nga najmi yjonintee y'aha ra?

¹⁷ Tsa tu subahá tunkun kama yjonintee, ¿nkú ts'ín kuinú'yáhaná? Ko tsa tu subahá tjabaxínñju kama yjonintená, ¿nkú ts'ín kj'uantahaná? ¹⁸ Xi nkú ts'ín kisasíhin Ntíaná, b'a ts'ín y'entu nga nkúnkú ni xi tjíhin yjonintená. ¹⁹ At'aha tsa nkuhú ni xi tjíña, najmi ta yjonintehe ma. ²⁰ Kui nga ndaha tsa nkjin maha ni xi y'aha ra yjonintee, tunga nkuhú maha yjonintee.

²¹ “Najmi machjénna ji”, najmi tsuhu tunkaán ntsaá. Ta ndaha: “Najmi machjénna jun”, najmi tsuhu nintakaá tsukaá. ²² Tu sa ní má najmi 'yún machjénna yjonintená bixíhaán, tu sa ní kui xi 'yún machjén sa. ²³ Ko xi b'a maná nga kinte tjeñ, kui xi tu sahá tsjo n'ek'íé saá. Ko má najmi mjená nga kama chji, kui xi b'e'maá, ²⁴ at'aha

najmi machjéhen nga k'úe'maá yjonintená má nga ma chji bixíaán. B'a kits'ínk'íé Ntíaná yjonintená nga 'yún n'echjí saá xi b'a maná nga kinte tjen.

²⁵ B'a kits'ín Ntíaná tu xi najmi kama ngabihí ra xinkjín yjonintená ko tu xi b'i ngján kúhun ra xinkjín. ²⁶ Nga ngayjee ni xi y'aha ra yjonintená, tsa tjín xi un tíbehe, ta un skuehe xi k'oo. Ko tsa 'yún tíchun sahaá nku, ngayjee xi k'oo ta tsjo incha kamaha.

²⁷ Jun xi yjonintehe Cristo. Nga nkúnkú jun, jun xi yjonintee. ²⁸ Ntíaná kitsjá nga s'e ajihín xuta ninku tjun já postru, xi ma johó já profeta xi tsuya én xi Ntíaná tsjáha, xi ma jahan já maestru, ko askahan xi maha ts'ín kjuankjún, ko xi maha ts'ínk'íhí xuta, ko xi be nkú ts'ín kuasínko xuta, ko xi tsjen tíjún, ko xi nchja kj'ai én xi Espirituhu Ntíaná tsjáha.

²⁹ ¿A ngatenteehé xuta ninku xi já postru? ¿A ngatenteehé xi já profeta? ¿A ngatenteehé xi já maestru? ¿A ngatenteehé xi maha ts'ín kjuankjún? ³⁰ ¿A ngatenteehé xi kik'aihi nga kamaha ts'ínk'íhí xuta? ¿A ngatenteehé xi kik'aihi nga nchja kj'ai én xi tsjáha Espirituhu Ntíaná? ¿A ngatenteehé xi maha ts'ínk'atiya nkú tsuhu ra kj'ai én xi Ntíaná tsjáha xuta?

³¹ Kui b'a maha, ajihín ngayjee kjuanda xi tsjá Espirituhu Ntíaná, n'e mjo xi kjennuu niyá. Tunga xínyahánuu nku xi 'yún kjennuu niyá.

13

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga kjuatjoo xi 'yún chji saha

¹ Tsa mayjena én xi tjín ko én xi nchja ntítsjee tunga tsa najmi tjíhína kjuatjo, xi nkú joyaha nku ni xi tu tífanéhé bichú ma ko a ra nku kichá xi tífanet'áha son xi ch'on ts'ín nu'yá nga t'n'ekjane. ² Tsa ts'inkjas'en én xi tsjána Ntíaná, tsa mankjinna ngayjee ni xi y'éjña 'ma Ntíaná, tsa be tu mí nihí ni, ko tsa 'yún s'ejinna Ntíaná nga santaha kama ts'inkjí t'axián naxi, tunga tsa najmi tjíhína kjuatjo, najmi chumi ni chjhi ra an. ³ Tsa tsjáha xuta x'an ngayjee ni xi tjínna ko tsa ts'inkjas'en yjona tu xi kuitihi ngandaha xuta xi kj'ai, tunga tsa najmi tjíhína kjuatjo, tu kjuandahá b'a ts'ian.

⁴ Xi tjíhín kjuatjo, kui xi ta tjíhín kjuatsenta ko nda animaha. Xi tjíhín kjuatjo najmi xintak'un, najmi nchja én ngak'un, najmi nk'a b'asje yjohó, ⁵ najmi ts'ín ni xi najmi sasíhín xuta xingisoo, najmi tu ni xi ts'e subahá bangisjai, najmi kitsa ma kjahan, najmi b'éjin tak'un ni xi najmi nda kin'ehe, ⁶ najmi tsjo maha ni ch'onk'un xi ts'ín xuta. Tsjo ní maha ni xi naxu ts'ín xuta. ⁷ Xi tjíhín kjuatjo ts'ín'yún tak'unyje ni xi f'ajin, s'ejihín ngayjee ni xi ts'e Ntíaná, ma 'yún k'un tehente Ntíaná, ko ts'ín chúkjuayje ni xi mat'ain.

⁸ Najmi kamaha kfeya kjuatjoo. Kuichú nistjin nga najmi ta ts'ínkjas'ehe já profeta éhen Ntíaná, ko nga najmi ta tsjáha Ntíaná nga kuinchja xuta kj'ai kj'ai én, ko nga najmi ta kamachjéhen nga chá xi nkú ts'ín yaá nd'ai. ⁹ At'aha tu ichíhí yaá nd'ai ko tu ichíhí ni xi tsuyaná já profeta nd'ai, ¹⁰ tunga nk'ie nga kuitjusun ni xi tjíhín nga kama, nk'iehé kfet'a ni xi tu ichíhí yaá nd'ai.

¹¹ Nk'ie nga ndyjana, kinchja xi nkú ts'ín nchja jántí xi, kits'innkjihín k'an xi nkú ts'ín ts'innkjink'un jántí xi, ko kamankjinna xi nkú ts'ín mankjihín jántí xi. Tunga nk'ie nga ja kama chá, y'éjña t'axián ni xi ts'ín jántí xi. ¹² At'aha nd'ai tu tíya xanáá ni xi ts'e Ntíaná xi nkú joyaha tsa nku chutsín tíchaseyaá nga najmi nda ts'ín tíyaá, tunga kuichúhú nistjin nga chá sisián Ntíaná. Nd'ai chuba be, tunga kuichúhú nistjin nga skue sisian. B'a ts'ín skue xi nkú ts'ín bena.

¹³ Najmi maha feya nga tís'ejinná Ntíaná ko nga tíma 'yún k'aán ko nga tjínná kjuatjo. Tunga kjuatjooxi xi 'yún chjhi ra nga nga jaan ni.

14

B'i ts'ín tsakúya Pablo xá xi tjíhín nga kj'ai kj'ai én nchja xuta

¹ N'e mjo kjuatjoo ko ta n'e mjo nkjin tíkjá kjuanda xi tsjá Espirituhu Ntíaná. Tunga ajihín kui niu, 'yún n'e mjo nga Ntíaná tsjánuu éhen ko nga n'ekjas'on. ² At'aha xi tsjáha

Espirítu Ntíaná nga kj'ai én kuinchja, kui xi Ntíaná nchjako, najmi xuta. Nkuhú Espiritu be ni xi nchja. Najmi tijná chji niu. Najmi ch'a be nkú tsuhu ra. ³ Tunga xi Ntíaná tsjáha éhen ko nga ts'ínkjás'en, kui xi xuta nchjako tu xi kjesíntjehen, kuasínko ko tsjá nga'yúhun.

⁴ Xi kik'aihi nga nchja kj'ai én xi najmi ch'a mankjihin, ta kuihi tsjá nga'yún subaha yjoho. Tunga xi kik'aihi nga Ntíaná tsjáha éhen ko nga ts'ínkjás'en, kui xi kjesíntjen xuta ninku. ⁵ Mjena kai tsa ngatento k'uainuu nga chubo én xi kj'ai xi tsjá Espiritu, tunga 'yúhun mje sana tsa k'uainuu nga tsjánuu Ntíaná éhen ko nga n'ekjas'on. At'aha 'yún chji saha ra xi ts'ínkjás'en én xi Ntíaná tsjáha nga xi nchja én xi kj'ai xi najmi ch'a mankjihin. Tunga ndaha tjin tsa tjin xi ts'ínk'atiya én xi kj'ai xi tsjáha Espiritu, tu xi b'a ts'in kuisíntjehen xuta ninku.

⁶ Kui b'a maha, já nts'e, tsa kfínsenuu ko kuinchjakonuu kj'ai én xi tsjana Espiritu xi najmi ch'a mankjihin, ¿mí nihi xi sakúnuu tsa b'a ts'ian? ¿A najmi tu saha nda tjin nga xinyanuu ni xi b'éjna chjina Ntíaná, ko a ra ni xi ts'e Ntíaná xi mankjina, ko a ra ts'ínkjás'ennuu nku én xi kitsjana Ntíaná, ko a ra tjin ni xi kuakuyánuu?

⁷ Santaha ni xi fane xi nkúhu yánaxu ko a ra arpa, tsa najmi kj'ai kj'ai ts'in fane, ¿nkú ts'in cháha suun xi t'ín'ekjanekoho yánaxu ko a ra arpa? ⁸ Ko tsa najmi kjuane sisin tjio xi nchjaha já juun nga kjan, ¿yá xi k'uénda yjoho nga ngjuai kjan? ⁹ B'a ma ajinnuu. Tsa chubo kj'ai én xi najmi ch'a mankjihin, ¿nkú ts'in kamankjihin ra xuta ni xi chubo? B'a joya xi nkúhu tsa tíchubajihinsón.

¹⁰ Nkjin maha én xi tjin asuntee ko nkúnkú tjihin sin. ¹¹ Tunga tsa najmi tímankjinna nkú tsuhu ra én xi tinchjakona nku nda, nku nda xi najmi yo nankihi kamaha an ndo ko an nku nda xi xin nankihi kamana ndo. ¹² B'a ta tíma ajinnuu. Mjenuu nga s'enuu nkjin t'ikjá kjuanda xi tsjá Espirituhu Ntíaná. 'Yún ní n'e mjo nga nkjin katuma kjuanda xi kjesíntjen xuta ninku.

¹³ Kui b'a maha, xi nchjaha kj'ai én xi tsjáha Espiritu, katankihi Ntíaná tu xi kamaha ra ts'ínk'atiya én xi kuinchja. ¹⁴ At'aha tsa nk'ie nga kuinchjaka Ntíaná, kuinchja kj'ai én xi tsjana Espiritu, najmi ts'inchjén kjuankjink'unna. Tu animana tinchjakohó Ntíaná. ¹⁵ Kui nga, ¿mí ni xi ts'ian ni ma? Animana kuinchjakohona Ntíaná, tunga ta ts'inchjénná kjuankjintak'unna. Animana sékohona, tunga ta ts'inchjénná kjuankjintak'unna. ¹⁶ At'aha tsa tu animahi ní t'ín'etsjokoho ri Ntíaná ko as'ai tibasínñjuhi nku xi najmi be ni xi t'ín'ei, ¿nkú ts'in nkuhú ts'ín makoho ri yjoho nga ts'ínstjoho Ntíaná nk'ie nga najmi tímankjihin ni xi tíchubai? ¹⁷ At'aha kjuaxi nga nda ts'in t'ín'etsjoihi Ntíaná nga b'a t'ín'ei, tunga najmi tíchjusíntjenní nda xinkuu.

¹⁸ Tsjaha máb'achjihí Ntíaná nga 'yún nchja sa kj'ai én xi tsjana Espiritu nga jun. ¹⁹ Tunga nk'ie nga ma ñjakúka xuta ninku, tu saha mjena kuinchja tsa tu un tsu'ba én xi kuitjujin kjuankjintak'unna nga te mij tsu'ba én xi najmi ch'a kamankjihin. At'aha én xi bitjujin kjuankjintak'unna, kui xi tsjánnyáha xuta xingisoo.

²⁰ Jun já nts'e, najmi b'a tu ts'in n'enkjintak'un xi nkú ts'in ts'ínkjink'un jántí xi. Xi nkú ní ts'in je tjiyaha ntí xi, b'a ní ts'in je kas'eyanuu, tunga n'enkjintak'unnú xi nkú ts'in ts'ínkjink'un xuta xi chá. ²¹ B'i ts'in tjit'a xujun kjuatéxumoo:

Kj'ai én ko kj'ai xuta xi xin nankihi
ts'inchjén nga kuinchjaka xuta xu'bi.

Tunga ndaha tsa b'a ts'ian,
najmi kuasínñjuna, kitsú Ntíaná.

²² Kui b'a maha, kj'ai én xi tsjá Espiritu nga nchja xuta, kui xi bakúchji nga'yúhun Ntíaná ngandaha xuta xi najmi s'ejihin Ntíaná, najmi ngandaha xi ja s'ejihin. Tunga én xi tsjá Ntíaná nga n'ekjas'ehen xuta, kui xi 'bai ngandaha xuta xi ja s'ejihin, najmi ngandaha xi najmi s'ejihin.

²³ Tsa tíma ñjakú xuta ninku ko tsa ngayjee kuinchja kj'ai kj'ai én xi tsjáha Espiritu, ko tsa as'ai kjuas'en yo xuta xi najmi be ni xi tín'o ko tsa xuta xi najmi s'ejihin Ntíaná, ¿a najmi b'ahá kuitsu nga lukuu? ²⁴ Tunga tsa ngatentoo tín'ekjas'on én xi títsjánuu Ntíaná, tsa as'ai kjuas'en yo xi najmi s'ejihin ko tsa xi najmi be ni xi tín'o, nk'ie nga kuint'é ni xi tíchubo, b'a kuitsu animaha nga tjihin ngatitsun ko nga n'enijéhe ra ni xi tjehe. ²⁵ S'ejña chji ni xi tjintu'má animaha ko kuasinkunch'in nga ts'iintsjoho Ntíaná ko b'a kuitsu nga kjuaxi nga Ntíaná tíñajinnuu.

B'i ts'in tsakúya Pablo xi nkú n'e aya ninku

²⁶ Kui nga, ¿nkú kuixiáán ni, já nts'e? Nk'ie nga ma ñjakúko xinkiu, tjín xi se, tjín xi bakúyaha xuta xingisoo, tjín xi tsuya ni xi b'ejña chjihí Ntíaná, tjín xi nchja kj'ai én xi tsjáha Espiritu, ko tjín xi ts'ínk'atiya éen. Ngatentee ni xi n'oo nga nkúnkú, b'a n'oo tu xi chjúsintjehennu xuta ninku. ²⁷ Tsa tjín xi kuinchja kj'ai én xi tsjáha Espiritu, tsa jo ko santaha tsa jan katuma. Nkúnkú b'a incha kats'in ko nku xi kats'ínk'atiya éen. ²⁸ Tsa najmi tjín xi maha ts'ínk'atiya éen, xi nchja kj'ai én xi tsjáha Espiritu tu sahá jyu kat'ejña. Kanchjako suba yjoho ko kanchjako Ntíaná.

²⁹ Ko máha xi ts'ínkjas'en én xi tsjáha Ntíaná, tsa jo ko tsa jan katuma ko xuta xingisoo kats'innkink'un sisin nkú tsuhu ra ni xi tínt'é. ³⁰ Ko tsa nku xi kab'ejña yo Ntíaná k'uéjña chjihí kj'ai ni, kandjén jyu xi tínhjo. ³¹ B'a ts'in nkúnkú jun kama n'ekjas'on én xi Ntíaná tsjánuu tu xi ngatentoo chahanu ko sakú nga'yunnuu. ³² Xi kik'aihi kjuanda nga ts'ínkjas'en én xi tsjáha Ntíaná, kui xi tjihin nga skue chuba nga kuinchja. ³³ At'aha kjuajyu tsjoho Ntíaná, najmi ni xi n'ejnu n'et'a.

Xi nkú ts'in tíñaha ngayjee xuta ninku xi ts'e Ntíaná, ³⁴ jminchjün tjihin nga ngjuén jyu aya ninku. At'aha najmi tjihin kjuá tsa kuinchja. Kant'é'éhen x'ihin xi nkú nga títsu kjuatéxumoo. ³⁵ Tsa tjín ni xi mjehe skue, ni'yaha kandjásjayaha x'ihin. At'aha najmi nda tjín tsa ajihin xuta ninku kuinchja nku tachjuún.

³⁶ ¿A ajinnuhú kich'atuts'ihin ra nga kis'enijmí éhen Ntíaná? ¿A tu nkuhú jun xi kin'ekjóhon éen? ³⁷ Tsa tjín xi b'a maha nga Ntíaná tsjáha éhen ko a ra tsa kui xi kits'ínkjáihin nku kjuanda xi tsjá Espiritu, kui xi kats'ínkie nga kjuatéxumaha Nda Ntíaná xi tób'et'ánuu ei. ³⁸ Tsa tjín xi najmi ts'ínsihin ni xi tób'et'ánuu ei, najmi tu n'esihun ko kui.

³⁹ Kui b'a maha, já nts'ena, katuma mjenuu nga Ntíaná katsjánuu éhen nga n'ekjas'on ko najmi tu b'ech'óhoo xi kuinchja kj'ai én xi tsjá Espiritu. ⁴⁰ Ngatentee ni xi n'oo, n'esisiun ko tankínko ch'ich'iun.

15

B'i ts'in kits'ínkj'áitsjehen Pablo xuta ninku Corinto ni xi tjun tsakúyaha

¹ Ko nd'ai já nts'e, mjena ts'ínkj'áitsjennuu én nda tsuhu Nda Ntíaná xi y'enijmínuu, xi kin'ekjóhon ko xi ndjá tinchajun. ² Kui én nda tsu xu'bi ts'ín nga k'uankinnuu yjonuu. B'a kama tsa n'etjusun én xi y'enijmínuu. At'aha tsa najmi, tsuhu ra ma nga tu kjuandahá kis'ejinnuu éen.

³ Tíjün kits'ínkjas'enúu én xi kits'ínkjáihin, nga ngat'aha ngatitsunná k'iehen Cristo. B'a kama xi nkú ts'in tjít'a xujun éhen Ntíaná. ⁴ Kis'eyanji ko nistjin xi ma jahan j'áiya ngáha ra ngabayoo, xi nkú ts'in tjít'a xujun éhen Ntíaná.

⁵ Tsakúchjihí yjoho Pedro ko askahan já postru xi te joo. ⁶ Askahan nkuhú nga tsakúchjihí ra yjoho ts'ati un unchan já nts'eé. Nkjin maha xi tjintu sa xi incha kieke Nda Ntíaná ko k'ua xi ja k'ien. ⁷ As'ai ta tsakúchjihí yjoho Santiago ko askahan ngayjee já postru.

⁸ Ko xi fekuhu, askahan kjin tsakúchjina yjoho. ⁹ At'aha b'a xian nga an xi 'yún ichi sa ajihin já postru ko najmi ma k'an tsa nda postru xihin yjona, at'aha kitsjennkí unkie

xuta ninkuhu Ntiana. ¹⁰ Tunga tu ngat'aha ni kjuandaha Ntiana tsichu mahana yaha an nd'ai, ko najmi tu kjuandaha kitsjana kjuandaha Ntiana. An xi 'yun kits'inxá sa nga ngayjee já postru xingiso. Tunga najmi ahán xi b'a kits'ian. Kjuanda xi kik'ai nína, kui xi b'a kits'íun. ¹¹ Kui b'a maha, tsa an ko tsa já postru xingiso, én nda tsuu y'enjimi ko kui xi kis'ejinnuu.

B'i ts'in tsakuya Pablo nk'ie nga kjuaiya ngaha ra xuta xi ja k'ien

¹² Tunga tsa ni xi tis'enjimihi nga j'aiya ngaha ra Cristo ngabayoo, ¿nkú ts'in b'a tíncha tsuhu k'ua xi tjin ajinnuu nga najmi ta kjuaiyaha ra xuta xi ja k'ien? ¹³ At'aha tsa najmi kjuaiyaha xuta xi ja k'ien, ta ndaha Cristo najmi j'aiyaha ngabayoo ma. ¹⁴ Ko tsa najmi j'aiyaha Cristo ngabayoo, kui xi tsuhu ra ma nga tu kjuandaha tib'enjimi ko nga tu kjuandaha tis'ejinnuu éen. ¹⁵ Tsa ni xi b'a tjihin ni, já tsank'á ní jin, at'aha najmi b'a tjin ni xi tibixinyai. B'a tixian at'aha jin tsixinyai nga Ntiana kits'inkj'aiyaha Cristo ngabayoo, tunga tsa najmi ta kjuaiyaha ra xuta, kui xi tsuhu ra nga najmi j'aiyaha Cristo.

¹⁶ At'aha tsa najmi ta kjuaiya ngaha ra xuta xi ja k'ien, ta ndaha Cristo najmi j'aiyaha. ¹⁷ Tsa najmi j'aiyaha Cristo ngabayoo, tu kjuandaha kis'ejinnuu ni xi kis'ejinnuu. Tu yje tintsubajihin so ngatitsunuu b'a. ¹⁸ Ko ta ja kindyja xuta xi k'ien xi kis'ejihin Cristo. ¹⁹ Tsa ni xi tu eihí asuntejí tichuyáá ni xi sakúná at'aha s'ejinná Cristo, tu xí kintehé tsjheén ngayjee xuta xi ta tjin asuntej b'a.

²⁰ Tunga j'aiya kjuaxihí ra Cristo ngabayoo. Kui xi nkú joyaha chan xi tjun xi 'baihi Ntiana, at'aha kui xi tjun j'aiyaha ajihin xuta k'ien. ²¹ At'aha xi nkú ts'in ngat'aha ni xi kits'ihin nku nda j'aikjas'eheh ngabayoo, b'a ta ts'in ngat'aha ni xi kits'ihin kj'ai nda kjuaiyaha xuta ngabayoo. ²² Xi nkú ts'in ngat'aha ni xi kits'ín Adan fesuhun ngayjee xuta, b'a ta ts'in ngat'aha ni xi kits'ín Cristo n'ek'íentu tik'un síhin ngayjee xuta.

²³ Tunga f'aiyahá ra nga nkúnkú xi nkú ts'in kanéhe. Tjun j'aiyaha Cristo ko askahan nk'ie nga kjuai ngaha kjuaiyaha xuta xi ts'e. ²⁴ Nk'iehé kuitjusunyje ni xi kama asuntee. Tjun ts'inkje Cristo ngayjee xi batéxuma ko ngayjee xi tjihin xá ko xi tjihin nga'yún, ko askahan ts'inkjas'en má batéxuma aya ntsja Ntiana xi Na'miná maha. ²⁵ Tjihin nga kuatéxuma Cristo santaha nkúhu nga k'uéntu kinte sjai ngayjee xi tífi kontraha. ²⁶ Kontra xi kfekuhu nga n'ekje, kui xi ngabayoo.

²⁷ At'aha Ntiana kits'ink'íentu kinte sjai Cristo ngayjee ni xi tjin. Tunga nk'ie nga b'a títsu éheh Ntiana nga kin'ek'íentu ngayjee ni xi tjin kinte sjai Cristo, tinchja chji chji nga najmi ko Ntiana xi tjiña kinte sjai Cristo, at'aha kui xi b'a kits'íun. ²⁸ Ntiana kits'inkjas'eheh aya ntsja Cristo ngayjee ni xi tjin, ko nk'ie nga kits'ink'íentu Cristo ngayjee ni xi tjin kinte sjai, as'ai ko ta Cristo xi Ntíhi Ntiana ts'inkjas'eheh yjoho Ntiana. B'a ts'in Ntiana nkúhu kui kama ts'ehe ngayjee ni xi tjin.

²⁹ Tjin xi baténtá yjoho ngajoho xuta xi ja k'ien. Tunga tsa najmi kjuaiyaha xuta xi ja k'ien, ¿á ngajoho xuta xu'bo incha baténtáha yjoho xi b'a ts'íun?

³⁰ Ko jin, ¿á t'ín'ekjálíhin ri ni ch'onk'un xi tímat'ain tehenteheni? ³¹ An bi, já nts'e, xki nistjin tíjñajihin ngabayoo. Kjuaxi ni xi tíxinnuu xi nkú ts'in kjuaxi nga tsjo mana nga s'ejinnuu Nda Ntiana Jesucristo. ³² Nanki Efeso kis'ekona kjuasti já xi b'a ts'in kjan xi nkúhu chu kjan, tunga tsa najmi ta kjuaiya ngaha ra xuta xi ja k'ien, ¿mí nihi xi tsijnena nga b'a kits'ian? Tu sahá b'a n'eé xi nkú incha tsu k'ua já: "S'ia ko chineé, at'aha ndyjuni kuayáá."

³³ Najmi tu 'bainto tsa tjin xi kuanachannuu. Yo nga b'a tsu én: "Xi tsjenko xuta xi ch'onk'un, ta ch'onk'un bitju." ³⁴ N'ek'óntjaiyo kjuankjintak'unnuu ko najmi tu n'o ngatitsun. At'aha tjin ajinnuu xi najmi be ni xi ts'e Ntiana. B'a tíxinnuu tu xi kama subahannuu.

B'i ts'in tsakuya Pablo nkú kama nk'ie nga kjuaiya ngaha ra xuta xi ja k'ien

³⁵ Kutsa tjíhín xi b'a kuítsu: “¿Nkú kama nk'ie nga kj'uaíya ngáha ra xuta k'ien? ¿Mí yjonintehe xi k'ua ngáha?”

³⁶ Ji nda nchini xi b'a tibixín! Ni xi b'entjei najmi kuasu tsa najmi títjun kuayá. ³⁷ Najmi ni xi stjúkjóo b'entjei. Xujmá ní b'entjei, tsa xujmá tuniñu ko tsa kj'ai xujmá. ³⁸ Ntjaná tsjáha xujmóo yjoninte xi mjehe. Nga nkúnkú xujmóo tsjáha yjoninte xi kanéhe.

³⁹ Najmi tu nku chuba yjoninte xi tjin. Kj'ai k'un yjonintehe xuta ko kj'ai k'un xi ts'e chu. Kj'ai k'un ngá xi ts'e nisee ko ta kj'ai k'un xi ts'e tiu. ⁴⁰ B'a ta ts'in kj'ai k'un ni xi tjin nk'a ján ko xi tjin t'anankiu. Tsjo k'un xi tjin nk'a ján ko tsjo k'un xi tjin t'anankiu, tunga kj'ai kj'ai kjuatsjo xi tjíhin. ⁴¹ Ts'íu kj'ai ts'in bat'ai, ko sóo kj'ai ts'in bat'ai, ko niñuu kj'ai ts'in bat'ai ngá. Ko nga nkúnkú niñu xi tjin kj'ai kj'ai ts'in bat'ai.

⁴² B'a ta kama nk'ie nga kj'uaíyaha xuta ngabayoo. S'eyanji yjoninte xi maha batsun, tunga yjoninte xi kj'uaíya ngáha ra najmi ta kamaha ra kuatsuhun. ⁴³ S'eyanji ni xi najmi chumi ni chjihi ra, tunga nk'ie nga kj'uaíya ngáha ra s'ehe kjuachánka. S'eyanji xi najmi tjíhin nga'yún, tunga nk'ie nga kj'uaíya ngáha ra s'ehe nga'yún. ⁴⁴ S'eyanji yjoninte xi kich'aá nd'ai, tunga kj'uaíya ngáha ra yjoninte xi Espirituhu Ntjaná k'uénda xi nkú ts'in mjehe. Tsa tjin yjoninte xi nkúhu xi kich'aá, ko ta tjin ngá xi k'uénda Espirituhu Ntjaná.

⁴⁵ B'a ts'in tjit'a xujun éhen Ntjaná: “Nda xi tjuun kin'enda ko y'ejna tík'un.” Kui xi Adan. Tunga Adan xi fekuhu, xi Cristo, kui xi tsichu ma Espiritu xi ts'ínk'íentu tík'un xuta. ⁴⁶ Tunga najmi kjuatík'un xi tsjáha Espiritu xi tjun. Títjun ní kjuatík'un xi tsjá asunntej, askahan kjuatík'un xi tsjá Espiritu.

⁴⁷ Nda xi tjuun ndyjo t'anankiu kin'endakoho, tunga nda xi ma joho ndjiojmi ján nibaha. ⁴⁸ Xi nkú tjin nda xi kin'endakoho ndyjo t'anankiu, b'a ta k'un ngayjee xi ts'e t'anankiu. Ko xi nkú tjin nda xi nibaha ndjiojmi ján, b'a ta k'un ngayjee xi ts'e ndjiojmi ján. ⁴⁹ Xi nkú ts'in tjiyaná nd'ai xi nkúhu nda xi kamandakoho ndyjo t'anankiu, b'a ta ts'in s'eyaná xi nkúhu nda xi kin'e nibáha ndjiojmi ján.

⁵⁰ Jun já nts'e, tíxinyanuu nga yjoninte xi kich'aá nd'ai najmi kama kjuas'enjin nga Ntjaná kuatéxumaha. Ta ndaha ni xi maha batsun najmi ma sakúntehe ajihin ni xi najmi maha batsun. ⁵¹ Xinya manuu ni xi tjiña 'maná. Najmi ngatenteé kuayáa, tunga ngatenteehé k'oóntjaiyaá. ⁵² Xi nkú ts'in kitsa b'echjáa ko chjux'áa tunkaán, b'a ts'in kitsa k'oóntjaiyaá nk'ie kjuane tjio xi fekuu. At'aha kjuane tjioo, as'ai kj'uaíyaha ngabayoo xuta xi ja k'ien tu xi najmi ta kuayá saha, ko ña ta k'oóntjaiyaá. ⁵³ At'aha yjoninte xi kich'aá nd'ai xi maha batsun tjíhin nga yjoninte xi najmi maha batsun kama. Yjonintená xi maha 'me nd'ai tjíhin nga yjoninte xi najmi ta kuayáha kama.

⁵⁴ Nk'ie nga yjonintená xi maha batsun kama yjoninte xi najmi maha batsun, ko nk'ie nga yjonintená xi maha 'me kama yjoninte xi najmi ta kuayáha, nk'iehé kuitjusun én xi tjit'a:

Ja kuan'ekje ngabayoo, ja kuan'e nganaha.

⁵⁵ Ji ngabaya, ¿má ni nga kin'e nganai?

Ji ngabaya, ¿má ni nga'yún

xi n'ek'ienkohoni xuta?

⁵⁶ At'aha ngabayoo ts'inchjén ngatitsuun nga ts'ínk'ienkoho xuta, ko ngatitsuun ts'inchjén kjuatéxumoo nga bakúchji ni xi 'mihí ngatitsuun. ⁵⁷ Tunga máb'achjihi ra Ntjaná, kui xi tsjáná nga n'e nganaáha ngabayoo ngat'aha ni xi kits'in Nda Ntjaná Jesucristo.

⁵⁸ Kui b'a maha, já nts'ena xi 'yún tjona, ndjá tincho ko tjen nga'yúhuun yjonuu. Tehente tankínko ndju so xáha Nda Ntjaná. Yo nga najmi xá tiya t'n'o nga Nda Ntjaná t'n'exát'ohoo.

16

B'i ts'in kitsúya Pablo nga n'esúhun toon chje xuta ninku Jerusalen

¹ Máha ngat'a ts'e toon chje xi t́imasúhun xuta ninku Jerusalen, b'a ta n'oo xi nkú nga kixihín xuta ninku xi tj́intu nanki xi tj́ín ante Galacia. ² Xi nkú tj́ín mahanu, xki tuminku t'ejña t'axiún ichí toon nga nkúnkú. Xi nkú tj́ín sakúnúu, b'a tj́ín t'ejña t'axiún. Ch'atj́o toon tu xi nk'ie nga kuichusehenúu najmi tj́ihin nga chj'asúhun toon chje.

³ Nk'ie nga kuicha yo ts'inkj́ía nanki Jerusalen xuta xi jun chj'ajiun ko tsjahá xujun má nga an t́ib'exá, tu xi ngjuaikohó ra toon xi kin'esúun xuta ninku xi tj́ín ján. ⁴ Tsa nda tj́ín nga ko an kfián yo, ta ts'inka nýá jóo.

B'i ts'ín kitsúya Pablo ni xi tj́indaha nga ts'ín

⁵ Kf́insenúu, tunga nk'iehé nga kj'ua ante Macedonia kf́insenúu, at'aha tj́ihin nga kj'ua nanki xi tj́ín yo. ⁶ Kutsa nkjihín nistjin kúátejñajinnúu nga kuicha yo. Kutsa yohó ts'inkj'a nistjin chunch'óon, tu xi b'a ts'ín kama kuisinkohonú má xi tjeheh kf́ín ngáhana askahan. ⁷ At'aha najmi mjena tsa tu skuehénuu nga kj'ua yo. Mje nína nkjin nistjin kúátejñajinnúu. B'a ts'ian tsa Nt́ianá tsjántena. ⁸ Tunga kúátejñaná nanki Efeso santaha nkúhu nga kuichú S'í Pentekoste, ⁹ at'aha sakúntena nga ts'inxá sisian, ndaha tsa nkjin maha xi fi kontraha ni xi t́its'ian.

¹⁰ Tsa kuichúsenúu Timoteo yo, nda n'e n'ekjóhoon tu xi tsjo k'úéhe ra nga k'úejñajinnúu. At'aha ta xáha Nda Nt́ianá t́its'ín xi nkúhu an. ¹¹ Kui nga najmi tu 'bainto tsa tj́ín xi tu tohón kamaha ndo. Tu sa ní t́isinkoo tu xi nda ts'ín kats'inndjuúhu nýáha nga kj'uaísehena ei. Kas'ehe kjuajyu nga kanibá, at'aha t́ikuyá nga kj'uaíko já nts'eé xingisoo.

¹² Máha nda nts'eé Apolo, b'a kixin nkjúhun nga ngjuaíko já nts'eé xi ngjuaísubek'únnúu, tunga najmi kits'ín yuhú nga nd'ai ngjuai. Nk'ie rú nga sakúntehe, nk'ie rú nga ngjuai.

B'i ts'ín kits'ínje Pablo xujuin

¹³ T́intsuba ndo ko ndjá t́inchajiun xi s'ejinná. Ndjá n'esjo yjonuu ko tjen nga'yúhuun yjonuu. ¹⁴ Ngayjee ni xi n'ekoo xinkiu, katakúchji kjuatjonuu.

¹⁵ Jun já nts'e, yo nga xuta xinkj́ín nda Estefana tjun kits'ínkj́áihín éhen Nt́ianá ajihín xuta xi tj́ín ante Akaya ko kitsjáha yjohó nga t́incha basinko xuta ninku. ¹⁶ T́ibankinuu nga tasinñjuhúu xuta xi b'a k'un xi nkúhu xuta xu'bi ko ngayjee xi ta kuihi xá xi ts'ín ko xi ts'ínkjas'ehen yjohó xóo.

¹⁷ Tsjo mana nga j'aisena Estefana ko Fortunato ko Akaiko, at'aha ngajonuu incha tsasinkona. ¹⁸ Kits'ín nga kikjenta animana xi nkú nga ta kits'ín ajinnúu. Xuta xi nkúhu xu'bi kayaha nga nda nkjún xá xi ts'ín.

¹⁹ T́its'ínkjinuu kjuasuniña xuta ninku xi tj́ín ante Asia. Akila ko Priscila ko ngayjee xuta ninku xi ma ñjakú ni'yaha 'yún t́its'ínkjinuu kjuasuniña jun xi ta s'ejinnúu Nda Nt́ianá.

²⁰ Ko ngayjee já nts'eé xi tj́ín ei t́its'ínkjinuu kjuasuniña. B'i ngján súnínohoo xinkiu.

²¹ An Pablo ntuna t́ib'et'áhanuu kjuasuniñana.

²² Tsa tj́ín xi najmi tjohó Nda Nt́ianá Jesucristo, kui najmi nda katuma nginkun Nt́ianá. ¡Nibái Nda Nt́ia!

²³ Kas'enúu kjuandaha Nda Nt́ianá Jesucristo. ²⁴ Tjona ngatentoo jun xi nkú ts'ín Cristo Jesu tjohó ñá.

Xujun xi ma joho xi kits'ínkijihí nda postru Pablo xuta ninku Corinto

B'i ts'ín kikjaniñaha Pablo xuta ninku xi tjin nanki Corinto

¹ An Pablo, an xi kama nku nda postruhu Jesucristo at'aha Ntiana b'a ts'ín kama mjehe. An ko nda nts'eé Timoteo tísuniñaihí jun xuta ninkuhu Ntiana xi tintsuboo nanki Corinto ko ngatento xutaha Ntiana xi tintsuboo nga ngúshun ante Akaya.

² Kas'enüu kjuanda ko kjuajyu xi tsjáná Ntia Na'miná ko Nda Ntiana Jesucristo.

B'i ts'ín y'éña chji Pablo nga Ntiana kitsjáha nga'yúhun ajihin kjuanima xi j'ajin

³ Kan'etsjoho Ntiana, kui xi Ntiahá ko Na'mihí Nda Ntiana Jesucristo. Kui xi Na'miná ko Ntiana xi ma nímaha ñá ko xi tehente tsjá nga'yúnná. ⁴ Ajihin ngayjee kjuanima xi títbitjajaán tsjá nga'yúnná tu xi ko ta ñá ta kama k'uai nga'yúhun raá xuta xi kjuanima tíf'ajin. At'aha títtsjá nga'yúnná Ntiana, kui nga kamahaná k'uai nga'yúhun raá xuta.

⁵ Xi nkú ts'ín nkjin kjuanima títbitjajin ngat'aha Cristo, b'a ta ts'ín tse nga'yún xi tísakújinni Cristo. ⁶ Tu xi sakú nga'yún níhinuu ko tu xi k'uankihinu, kui nga títbitjajihinni kjuanima. Ko nk'ie nga tí'bai nga'yúnni, tí'bai nga'yúnni tu xi sakú nga'yúhunu. Kui nga'yúun xi kuasinkonuu tu xi n'e chúkjuanu nk'ie nga nibanenuu kju'un xi títbitjajin. ⁷ Yai xi nkú ts'ín tjíyanuu. Kui niu xi tíma 'yún tak'uin. At'aha yai nga nkuhú bitjajaán kju'un ko b'a ta ts'ín sakú nga'yúnná.

⁸ Jun já nts'e, najmi mjeni tsa k'úé'mai kjuanima xi tsitjajin ante Asia. Tu xí tsehé ni xi kamat'ain nga ta santaha najmi ta tichúkjuahani niu. “Ja najmi ta kuitjunkihiná xu'bi”, tsixin. ⁹ B'a kamaní xi nkú maha já xi n'ek'ien. Tunga b'ahá kamaní tu xi najmi jin suba kama 'yún tak'uhunni yjoní. B'a ní kama tu xi Ntiana kama 'yún tak'uhunni. Kui xi ts'ínkj'áyahá xuta k'ien. ¹⁰ Ntiana kits'ínk'ankini nga ja ma kuayá ní ko behe tak'uin nga tu nku ts'ínk'ankihini. Tu nkú b'ahá ts'ín.

¹¹ Chubantjai sahaní nk'ie nga chubakoo Ntiana. At'aha tsa nkjin maha xi kuintjantjainí nk'ie nga kuintjako Ntiana, ta nkjin kamaha xi tsjáha máb'achjhi Ntiana ngat'aha nga nda títts'ínkoní.

B'i ts'ín kitsúya Pablo mí kjuaha nga tu xujuhún kits'ínkijihí ra xuta ninku Corinto

¹² Tsjo maní nk'ie nga chaseí xi nkú ts'ín tintsu bai ko yai nk'ie nga naxu kin'eí ajihinuu ko ajihin ngayjee xuta. Najmi ch'a kich'anachaihi. Nk'ie nga b'a kin'eí ajinnuu, kjuandaha ní Ntiana kitsjáníyáni. Najmi xi nkú ts'ín tíñaha xuta kitsjáníyáni.

¹³ Nk'ie nga n'ekjiihi xujun, b'et'aihi ni xi kamankjinnuu nga n'eyo. Nda nkjún tjin tsa kamankjinyjenuu niu. ¹⁴ Ja tímankjinnuu ichí nd'ai nga nistjin nga k'uai ngáha Nda Ntiana Jesu tsjo kamanuu jin xi nkú ta ts'ín tsjo kamaní jun.

¹⁵ Tu ngat'aha nga ja be nga b'i tíma ajinná, kui nga kama mjehena nga tjun kfínshenuu tu xi sakúhunu kjuanda nga jo niyá kfínsubek'úhunu. ¹⁶ Mjena kai nga tjun k'ua ajinnuu nk'ie nga kfían ante Macedonia ko askahan ta kjuáisehé ngáhanuu nk'ie nga k'oóya ngáhana yo. B'a ts'ín kama kuisinkohonú nga ts'inndjuú ngáhana niyána xi tjehe ante Judea.

¹⁷ Kui b'a maha, nk'ie b'a ts'ín y'endáhana, ¿a najmi kits'innkjín sisihín ra k'an? ¿A ra b'endána ni xi ts'ian xi nkú ts'ín b'énda xuta ni xi ts'ín, nga ta kuihi chubo “johon” ko tsa “najmi” tsu? ¹⁸ Ntiana xi be nga najmi ta kuihi chubo “johon” ko “najmi” bixíhin. ¹⁹ At'aha ajinnuu an ko Silbano ko Timoteo y'enijmí Jesucristo xi Ntíhi Ntiana, ko kui xi najmi ta kuihi chubo “johon” ko “najmi” títtsu. Kui ní xi “johon” títtsuná. ²⁰ At'aha ngayjee

ni xi tsuya tíjün Ntíaná nga ts'ín, kui xi bitjusun ajihín Cristo. Kui kjuaha ngat'aha Cristo "b'a kat'e" bixihinná tū xi sakúhu rá kjuachánka Ntíaná.

²¹ Ntíaná ts'ín nga jun kō jín ndjá binchajían Cristo, kui xi j'ájinná. ²² Kikj'áts'ená nga y'éjñajin Espirituhu animaná. B'a ts'ín yahaná nga n'ekjáihín ní xi tsjáná askahan.

²³ Nginkun Ntíaná b'a tíxinnuu: Nk'ie nga najmi ngjisenuu nanki Corinto, najmi ngjia at'aha najmi mjena tsjanuu kjuaba. Kataya tsa najmi kjuaxi ni xi tíxian. ²⁴ Najmi tin'e kjuayúhün rí xi nkú ts'ín s'ejinnuu Ntíaná, at'aha ja ndjá tincho. Tū sa ní tibusinkoihi tū xi s'ehenuu kjuatsjo.

2

¹ Kui nga b'a kixihinna nga najmi kfínsenuu, tū xi najmi kjuaba k'uejñajihinnuu. ² At'aha tsa tsjanuu kjuaba, ¿yá xi ts'ín nga k'úé tsjo tsjona? ¿A najmi nku tutuhú jun xi kitsjanuu kjuaba n'oo nga k'úé tsjo tsjona?

³ Kui nga kits'inntúhunu tū xi najmi sakúhuna kjuaba nk'ie nga kuichusehenuu. At'aha jun xi tjihin nga k'uainú kjuatsjo. Kō behe k'an nga kjuatsjona, kui xi tá kjuatsjonuu. ⁴ At'aha ni xi y'et'ánuu nk'ie nga kits'inntúnuu, b'a ts'ín y'et'á at'aha tū xí bahá tjihin animaná kō tū xí nusihín tjíyaha kui chubō nga santaha íxí kikjínntaná. Najmi kits'inntúnuu tsa tū xi k'úé babahanuu. Kits'inntú nínuu tū xi cháhanu nga tū xí t'johóna jun.

B'i ts'ín kitsúya Pablo mí kjuaha nga tjihin nga n'endyjat'aha rá nda xi najmi nda kits'ín

⁵ Tsa tjín xi kits'ín nga kik'ie babana, najmi tū nku an xi b'a kits'ínna. Nk'ie nga chasehe raá, kō ní jun b'a tá kits'innuu. Nk'ie nga chasehe raá tíxian, b'a tíxian tū xi najmi k'uatihí rá ni xi tíxian. ⁶ Nkjin maha xi tjín ajinnuu xi ja kits'ínk'íechjí nda xi kits'ínk'íé babana. Najmi tá chúkjuaha rá. ⁷ Tū sahá n'endyjat'ohoo ndo kō tjon nga'yúhün tū xi najmi kjuaboo ts'ínkjet'aha rá k'un. ⁸ Kui nga t'bankihínuu nga takúchji ngáha ruu ndo nga tjonuu.

⁹ ¿Á kits'inntúhunu? Kits'inntúnuu tū xi skuehena tsa kuinú'yá'énnú. ¹⁰ Xi n'endyjat'ohoo kō tá an ts'inndyjat'aha. Tsa ni xi tjihin nga n'endyjat'a nku ni, ja kits'inndyjat'a. B'a kits'ian ngandanuu nginkun Cristo, ¹¹ tū xi najmi tjín xi nkú ts'ín tsungijihin yjohō ndanindoo. At'aha ja yaa xi nkú ts'ín ch'on ts'ín tjíyaha.

B'i ts'ín kitsúya Pablo mí kjuaha nga najmi ts'andayaha rá nk'ie nga ngji nanki Troa

¹² Nk'ie nga tsichuk'ienijmía nanki Troa én nda tsuhu Cristo, ndaha tsa kitsjántena Nda Ntíaná nga k'uenijmía yo, ¹³ tunga najmi kis'eya tsjo tsjohó rá animána, at'aha najmi kisakúna nda nts'eé Tito yo. Kui nga "ja tífihina", kixihin rá xutá xi tjín yo kō ngjia ante Macedonía.

B'i ts'ín kitsúya Pablo nga Ntíaná kits'ínchjéhen nga ngjindjuko én nda tsuhu Cristo

¹⁴ Máb'achjíhi rá Ntíaná xi ts'ín nga tehente n'e nganakoi Cristo Jesu kō nga jín títs'ínchjénni nga t'íb'éjña chji éhen. Kui éen xi nkú joyaha ní xi sinjné xi tíf'ánta tū má xi t'jehén ní. ¹⁵ Jín xi nkú joyaha ntaha chje sinjné xi Cristo ts'ínkjas'ehen Ntíaná, xi tíf'ánta ajihín xi t'íb'anki kō ajihín xi tindyja. ¹⁶ Xi tindyjoo jné ngabaya tíf'ántaha jín kō kui nto títs'ínk'íehen. Tunga jné kjuatík'uhún tíf'ántaha jín xi t'íb'anki kō títs'ínk'íéentu tík'uhün ntō. ¿Yá xi kamaha ts'ín xá xu'bí? ¹⁷ Jín najmi b'a t'ín'eí xi nkú incha ts'ín xi tibatéña éhen Ntíaná tū xi sakúhu rá ni. Ngayjehe ní animáni b'enijmí Cristo. B'a n'eí nginkun Ntíaná xi kitsjá xáni.

3

B'i ts'ín y'éjña chji Pablo mí nihi xi y'aha ni xi y'énda Ntíaná nga tjuhun kō ni tsetse xi y'énda nd'ai

¹ Nk'ie nga b'a túbixín, ¿a jhín nda ts'ín tíchubantjái yjoní? ¿A ra machjéhénni xi nkúhu xuta xi k'jáí nku xujun xi nda ts'ín kuínchjantjaini tu xi jun n'ekjáihinni? ¿Kó a ra machjéhénni tsa jun n'endo nku xujun tu xi ts'ínkjáihinni xuta xingisoo? ² Jun ní xujun xi nda nchajaini, kui xi y'éñajinni Cristo. Be kó ts'inya ngayjee xuta, ³ at'aha ya chji chjihí nga jun xi xujun xi kits'ínntu Cristo xi jin kin'ekjas'ein. Najmi kin'entú xi nkú ts'ín n'entú xujun. Espirituhu ní Ntíaná xi tijná tik'uun kin'entúkoho. Kó najmi ndjio kis'et'a éen. Ajin níná xi xutahá kis'et'a.

⁴ Cristo títs'ín nga ma k'uín nga b'a kuixín nga b'a tjín ni xi túbixín nginkun Ntíaná. ⁵ Najmi tjinni nga'yún kuenta ts'ajin subai, tsa b'a kuixín nga ts'ajin ni xi mani n'ei. Ntia níná tsjani nga'yún nga n'ei ni xi n'ei. ⁶ Kui xi y'éndani tu xi kama n'exájihin ri ni tsetse xi Ntíaná y'énda nga nda ts'ínkoho xuta xi ts'e. Ni xi tsetse, najmi nku kjuatéxuma xi tjít'a niu. Ni xi títs'ín ní Espirituhu Ntíaná niu. At'aha ngabaya fikóna kjuatéxuma xi kis'et'oo, tunga Espirituhu Ntíaná ts'ínk'íentu tik'unná bi.

⁷ Kis'ehe kjuachánka xá xi kis'ehe kjuatéxuma xi kis'et'a ndjio nga santaha xuta Israel xi kis'e nk'ie najmi kama tsase'a Moise tu ngat'aha kuachánka xi tibat'ajín ankjín, ndaha tsa najmi tse kamaha nga tsat'ai. Tsa kjuatéxuma xi kis'ehe xá nga ts'ínnijéhe ra xuta nga tjeheh ngabaya, tsa kui xi b'a nkjún ts'ín kis'ehe kjuachánka, ⁸ ¿a najmi 'yúhún nkjún ts'ín tjín saha kjuachánka ni xi ts'ín Espiritu?

⁹ Tsa kis'ehe kjuachánka xáha kjuatéxuma xi ts'ínnijéhe xuta, ¿a najmi 'yúhún tjín saha kjuachánka xáha én nda tsuhu Ntíaná xi ts'ín nga naxu tíma xuta nginkun Ntíaná? ¹⁰ At'aha kjuachánka xi kis'eña nk'ie ja kindyja. B'a ts'ín mankjinná nga ch'achubakaá kjuachánka xi 'yún chánka sa xi tijná nd'aj. ¹¹ Tsa kis'ehe kjuachánka ni xi najmi tse kamaha nga tsat'ai, ¿a najmi 'yúhún tjín saha kjuachánka ni xi najmi maha feya?

¹² At'aha yai nga b'a tjín ni xi s'ejinni, kui nga najmi tjín ni xi títs'ínkasín'yúhunni. ¹³ Najmi b'a n'ei xi nkú kits'ín Moise. Kui xi najyun y'é'makoho ankjín tu xi najmi skuéhe xuta Israel nd'íhi kjuachánka xu'bo, kjuachánka xi najmi tse kamaha nga tsat'ai. ¹⁴ Tunga kis'e jyuhún kjuankjintak'uhun xuta xu'bo. Kó santaha nd'aj, nk'ie nga incha ts'inya ni xi y'éndakoho Ntíaná nk'ie, b'a ma tsa ta kuihi najyuu b'é'ma kjuankjintak'uhun. Najmi kje chjuxihín najyun xi nkuhú Cristo maha kjexín. ¹⁵ Santaha nistjin nd'aj, nk'ie nga incha ts'inya ni xi y'ét'a Moise, kji'ma sa kjuankjink'uhun.

¹⁶ Tunga nk'ie nga s'ejihín xuta Nda Ntíaná, chjuxihín najyuu. ¹⁷ At'aha nkuhú Nda Ntíaná kó Espiritu, kó má nga tijná Espirituhu Nda Ntíaná ndaíhi yjoho xuta. ¹⁸ Kui b'a maha, ngatenteé najmi ta tjí'maha ankjían. Xi nkú ní ts'ín ma chjiya sénnistjinná nku chutsín, b'a ts'ín bakuchjáa kjuachánkaha Nda Ntíaná. Tíbichú maá xi nkú tjín kó xki nistjin 'yún tísakú saná kjuachánkaha. B'a títs'ínkoná Nda Ntíaná xi Espiritu.

4

B'i ts'ín kitsúya Pablo xi nkú ts'ín y'énjimi

¹ Kui nga najmi n'ekjehe ri tak'uín, at'aha Ntíaná tsase nimaní nga kitsjani xá xu'bi. ² Najmi tjín ni xi kin'ei xi suba maní. Najmi chumi nihi n'e'mái. Najmi kjuamaña t'n'echjéin kó najmi t'n'ek'óntjaiyai éhen Ntíaná. Tíbixinya chji chji ní éhen Ntíaná xi naxu tjín. B'a ts'ín nginkun Ntíaná bakuchjái ri nkú k'uín ngayjee xuta xi je tjíntuyá kjuankjintak'uhun. ³ Tsa b'a ma tsa tijná 'ma sa én nda tsuhu Ntíaná xi túb'énjimi, tu ajihín ní xuta xi ndyja tijná 'ma.

⁴ At'aha ntia xi batéxumaha asunnteí kits'ín jyun kjuankjintak'uhun xuta xi najmi s'ejihín Ntíaná tu xi najmi incha skuéhe nd'íu, tsa kamankjihín én nda tsu xi títsuya kjuachánkaha Cristo. At'aha nk'ie nga chasehéé Cristo, Ntíaná yaá. ⁵ Najmi jin túb'énjimiyahani yjoní. Túb'énjimi ní nga Jesucristo xi Nda Ntíaná maha. Ngandanuu t'n'ei ni xi t'n'ei at'aha tijnajinni kjuatjoho Jesu. ⁶ At'aha Ntíaná xi kitsjá kjuá nga kuat'ai

nd'íu má jyuun, kui xi ta kits'ínkat'ajínná tu xi b'a ts'ín chahaná kjuachánkahá Ntíaná xi tibát'ai ankjín Jesucristo.

B'i ts'ín kitsúya Pablo ni xi j'ajin

⁷ Kik'aini kjuanchiná xu'bi, tunga b'ahá joya jin xi nkú joyaha ndjii ninte xi má nga tíjñaya kjuanchinóo. B'a kama tu xi s'ejña chjihi nga Ntíaná ts'e nga'yún chánko ko najmi jin ts'ajin. ⁸ Nkjin tákjá maha kjuanimá xi tíyai, tunga tísakú niyáháni. Kjintahani, tunga najmi tífet'ahá ra k'uín. ⁹ Tjin xi yjanki unkieni, tunga najmi títs'ín nga maháni Ntíaná. Tjin xi 'yún títs'ín'unni, tunga najmi títs'íhin nga tibayai.

¹⁰ Tu má xi tjeheñ ni nga títbankín, ta kuihi kjuanima tibitjajin xi nkúhu xi j'ajin Jesu nga k'ien, tu xi b'a ts'ín ta sakúchjihi ajinni nga Jesu xi tíjña ták'un. ¹¹ At'aha jin xi tintsuba ták'un, tehente tintsubajin ngabayoo tu ngat'aha Jesu, tu xi b'a ts'ín ta sakúchjihi nga tíjña ták'un Jesu ajihin yjoninteni, yjoninte xi tíhin nga kuayá ndyjun nkiní. ¹² B'a ts'ín jin xi tibayahani ko jun tibintsuba ták'un.

¹³ B'i ts'ín tíjt'a éhen Ntíaná: “Kis'ejinna, kui nga kinchahana.” Ko jin b'a ta ts'ín tíjtuyáni. Ta s'ejinni, kui nga ta chubahani. ¹⁴ At'aha yaá nga Ntíaná xi kits'ínkj'áíya ngáha ra Nda Ntíaná Jesu ngabayoo, kui xi ta ts'ínkj'áíyakoná Jesu ko ts'ínkincháná nginkun. ¹⁵ Ngandanu ngayjee ni xu'bi, tu xi nkjin xuta tsjáha ra máb'achjihi Ntíaná tu ngat'aha kjuanda xi tíncha sakúhu. B'a ts'ín tís'ejña chjihi kjuachánkahá Ntíaná.

¹⁶ Kui nga najmi n'ekjehe ri tak'uín. Ndaha tsa tífenki nga'yúhun yjoninteni, tunga xki nistjihín tísakú nga'yúhun animani. ¹⁷ Ichí ko kutjuhú f'a kjuanima xi tíyaá nd'ai, tunga kuihi niu xi ts'ín nga nku kjuachánka xi tíjña sín ko xi nda ts'ati sa sakúná. ¹⁸ Najmi ni xi tíyaá n'esihín. Ni xi najmi tíya nínáá kjintahana. At'aha ni xi ma chji tu tífahá, tunga ni xi najmi ma chji s'ejña sín.

5

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga yjoninte tsetse ch'aa

¹ At'aha yjonintená, kui xi nkú joyaha nku ni'ya najyunte xi tintsubayaá ei asuntej. Ko nk'ie nga kuatsún ni'ya najyuntee, yaá nga ndjiojmi ján ch'aa nku ni'ya xi 'yún nda xi tsjáná Ntíaná, xi najmi xuta kits'ínnda ko xi najmi maha batsun. ² Un tímaná nk'ie nga tintsubaá ei. Mangimjená n'ekjálhín ni'ya xi k'uainá ndjiojmi ján. Kui xi nkú joyaha tsa najyun tsetse kamaná nga ndyjaá. ³ B'a ts'ín ndaha tsa chjúxiná ni'ya najyunte xi kich'aa nd'ai, najmi kisti chana.

⁴ At'aha nk'ie nga kich'a saá ni'ya najyunte xu'bi xi yjonintená, xí f'áitse'uhúnná nga najmi ta chúkjuahaná. Nk'ie nga najmi mjená ch'aa yjoninte xi kich'aa nd'ai, najmi tsuhu ra tsa najmi mjená yjoninte. Ni xi mje nínáá, nga ch'aa yjoninte tsetse tu xi b'a ts'ín ni xi tíjña ták'uun k'úejñaha ngajoho ni xi maha 'me. ⁵ Kui ngat'oo kits'ínndahaná Ntíaná ko kitsjáná Espirituhu, tu xi chá kixihiná nga n'ekjálhín ni xi tsjáná askahan.

⁶ Kui nga tehente ndjá tinchahaná ko yaá nk'ie nga tintsubajin saá yjonintee, tintsuba t'axihín Nda Ntíaná. ⁷ Tinimaá tu ngat'aha xi s'ejinná, najmi ngat'aha ni xi tíyaá. ⁸ Ndjá tinchá ko mangimjená nga tu sahá k'úejña t'axián yjoninte xi kich'aa nd'ai nga kuintsubaá Nda Ntíaná.

⁹ Kui nga tu nkú mjehená nga n'eé ni xi tsjoho Nda Ntíaná, tsa ni xi tintsubajin saá yjoninte xu'bi ko tsa ja kin'ekj'áíyaá. ¹⁰ At'aha ngatentee tíhin nga kuicháá nginkun Cristo nga kuasehe ni xi kin'eé, tu xi n'ekjálhín raá ni xi kanená nga nkúnkáá, ni xi kin'eé nga tintsubajin yjonintená ei asuntej, tsa nda ko tsa najmi nda kin'eé.

B'i ts'ín tsakúya Pablo ni xi kits'ín Cristo ngandaná

¹¹ Kui b'a maha, at'aha yankjún Nda Ntíaná, kui nga tí'miya sisihin ri xuta nga ta s'ejihin. Ntíaná be xi nkú ts'ín tíjyani ko mjena nga ko ta jun xi nda animanuu choo xi nkú ts'ín tíjyani. ¹² Najmi ta tíchubantjái ngáhani yjoni, tsa tu xi jun n'ekjálhinni. Tu sa ní

tí'bainteí nga jun tsjo tímanuu jín. B'a ts'ín kama n'ek'óyaha ruu xi chubá tsjohó maha xi nkú ts'ín tíya, xi najmi nusihín xi nkú ts'ín tjíyaha.

¹³ At'aha tsa jín xi lukují tsu xuta, luku ní at'aha xáha Ntíaná t'n'ei. Tunga ngandanuu, kui nga n'esihinní ni xi n'ei. ¹⁴ At'aha kjuatjoho Cristo tíñajinni kó tibatéxumani. Behe tak'uín nga nkúhú maha xi k'ien ngandaha ngatentee xuta, kó kui nga k'iehen ngatentee xuta. ¹⁵ K'ien Cristo ngandaha ngatentee xuta, tu xi xi tjíntu t'ík'uhun ja najmi tá kuenta ts'e suba k'úentu t'ík'uhun. K'úentu ní tu xi ts'íihín ni xi tsjoho Cristo. Kui xi k'ien ngandaha xuta kó j'áiya ngáha rá.

¹⁶ Kui nga najmi tá chasehe rí xuta xi nkú ts'ín basehe xinkjín xuta. Ndaha tsa nk'ie b'a tá ts'ín kichasehí Cristo, tunga nd'ai najmi b'a tá ts'ín chasehe rí. ¹⁷ Kui nga xi nkúhú kamako Cristo, kui xi xuta tsetse ngáha. Ja j'a ní chóo. Ja j'ai ní xi tsetse.

¹⁸ Ngayjee ní xu'bjí Ntíaná nibáha rá. Cristo kits'ínchjén nga tsichuk'ún ngáha ráá Ntíaná. Kó jín kitsjá xáni nga k'úenijmíhí xuta nga ja ma bichúk'un ngáha rá. ¹⁹ Tsuhu rá ní nga Ntíaná kits'ínchjén Cristo nga kama kuichúk'un ngáha rá xuta xi t'jín ngayjee asuntee, nga najmi ts'íinsihín jéhe. Jín kitsjáni nga k'úenijmí nga ja ma bichúk'un ngáha ráá Ntíaná.

²⁰ Jín xi y'exáni Cristo nga kuixínyai éhen. Kui nga xi nkúhu tsa Ntíaná t'ínchjakonuu nk'ie nga t'íchubakohí. Ngajoho Cristo b'a t'ímihí nga t'endakoo Ntíaná. ²¹ Cristo najmi kis'ehe ngatitsun, tunga tsasehé rá Ntíaná xi nkúhu tsa ngatitsun kis'ehe. Ngandaná b'a kits'íhín Ntíaná, tu xi tu ngat'aha Cristo naxu kamahaná nginkun.

6

¹ Kui nga t'íbinchihí rí jín xi t'ín'exát'aihí Ntíaná nga najmi tu tohón manuu kjuandaha Ntíaná. ² At'aha b'í títu éhen Ntíaná:
Nda chubá tsasinñjúhu,
tsásinkohó nístjín nga kits'ínk'ankia xuta.
B'a t'ixinnuu nga nd'ai ja kich'aá chubáha Ntíaná. Ja t'ínchaján nístjín nga t'íts'ínk'anki xuta.

B'í ts'ín kitsúya Pablo ní xi incha j'ajin tu ngat'aha xáha

³ Ndaha nku najmi t'ín'endyjajihín tsa tu xi ndyjaha. B'a t'n'ei tu xi najmi ch'on ts'ín chubayanéhe xá xi t'n'ei. ⁴ Tu sa ní ajihín ngayjee ní xi n'ei bakúchji nga Ntíaná t'ín'exát'aihí. T'ín'e chúkjuai nkjin t'ík'á kjua'un kó kjuanima xi tíyai kó kjuaba xi t'ísakúni. ⁵ T'ís'eni, nubayá t'ín'ekjas'enni, kó tíma ñjakúneni xuta nga tífi kontrani. Xá ndjá t'n'ei, najmi t'ísuntuféi, kó kjint'íá tíyai.

⁶ Naxu t'íbankínkoi yjoni kó mankjinní ni xi najmi chubá mankjíná. T'jinní kjuatsenta kó n'etjóihi xuta. T'jñajinni Espirituhu Ntíaná kó t'jñajinni kjuatjo xi nda. ⁷ Én xi b'a t'jín t'íchubai kó nga'yúhun Ntíaná t'jñajinni. Naxu t'ínchají nginkun Ntíaná, kui xi n'echjéin nga binsínkoi yjoni.

⁸ T'jín nga yankjúnni kó t'jín nga najmi yankjúnni. T'jín nga nda ts'ín chubantjái kó t'jín nga ch'on ts'ín chubantjái. Já tsank'á n'e maní, ndaha tsa én xi naxu t'íchubai. ⁹ Xuta xi najmi ch'a xi behe n'e maní, ndaha tsa ya sisinní. Xuta xi ja t'í'me n'e maní, ndaha tsa t'ínsuba t'ík'un sai. T'í'bainí kjuanima, tunga najmi t'íbaya ní. ¹⁰ T'ínsubai xi nkúhu tsa kjuaba t'jinní, tunga tehentehé t'jín tsjo tsjoni. T'ínsubai xi nkúhu xuta xi x'an, tunga nkjihín maha xi ja kin'e nchínái. T'ínsubai xi nkúhu xi najmi chumi nihi xi t'jíhín, tunga t'jíhinní ni.

¹¹ Jun xuta Corinto, jín ja kuachubako kixí kixihí. T'í'miyaihí ní xi t'jñajin animani. ¹² Mje níni jun, tunga jun najmi b'a ts'ín mjenuu jín. ¹³ Kui nga t'ínchjakohonuu xi nkúhu tsa ntína jun. B'a tá n'oo xi nkú nga t'n'ei. B'a tá ts'ín takúni ní xi t'jñajin animanuu.

B'i ts'ín kitsúya Pablo nga najmi tjihin nga nkuhú ts'ín mako yjoho xi s'ejihin Ntíaná ko xi najmi s'ejihin

¹⁴ Najmi tu nkuhú n'e makoo yjonuu xuta xi najmi s'ejihin Ntíaná nga ts'ínkonuu ni xi ts'e. At'aha, ¿a nkuhú mako xinkjín ni xi jee ko ni xi ch'onk'uun? ¿A mahá má ndzjeen ko má jyuun b'atjijihin xinkjín? ¹⁵ ¿A mahá nda nchjako Cristo ndanindoo? ¿Mí ni xi nkuhú incha y'a xi s'ejihin Ntíaná ko xi najmi s'ejihin?

¹⁶ ¿A kamahá ninkuhu Ntíaná ts'ínkjáihin ntia xi ntsja xuta ts'ínnda? At'aha ñá xi ninkuhu Ntíaná xi tíña tik'uun. B'i kitsú Ntíaná nk'ie:

Kúatejñajihin ko kjuatsú'bajihin xuta xu'bo.

An xi kama Ntíaha ko kui xi kama xutana.

¹⁷ Kui nga b'a ta kitsú saha Ntíaná:

Títjujúhun xuto, tankín t'axiún.

Najmi tu n'ekoo ni xi si nginkán,

ko b'a ts'ín an nda ts'ín ts'ínkjáinnuu.

¹⁸ An xi kama Na'minuu ko jun xi kamo ntína.

B'a títsu Ntíaná xi tjihin nga'yún.

7

¹ Kui b'a maha, jun xi tjona, ñá ts'añáá ni xi kitsúya tíjün Ntíaná nga tsjáha xuta xi ts'e. Kui nga n'e jehená yjoná nginkun Ntíaná nga n'e t'axiáán ngayjee ni xi ts'ínsi yjonintená ko animaná. Katuma je kikjián nginkun Ntíaná nk'ie nga chjankjáán.

B'i ts'ín kitsúya Pablo nga tsjo tímaha ni xi nda ts'ín j'ajin xuta ninku Corinto

² Tjenntenj ajin animanuu. Ndaha nku najmi ch'on kin'eihj. Ndaha nku najmi kin'e'uihin. Ndaha nku najmi kich'anachajhi. ³ Najmi b'a tíxinnuu tsa tu xi s'entahanuu. At'aha xi nkú nga ja kixinnuu, jun xi tintsubajiu animani, tu xi nkuhú ch'ahaná xinkjá ndaha tsa kuintsubaá ko ndaha tsa kuayáá. ⁴ Ma k'an nchjako kixi kixinuu ko tsjo mana jun. Ajihin ngayjee kjuanima xi tiyai, 'yún tísakúna nga'yún ko títsejihinna kjuatsjo.

⁵ Nk'ie nga jái ante Macedonia, ndahachí najmi kin'ekj'áiyai. Tu sa ní kjuasti kisakúni tu má xi tjeheén ni. Incha kikjanko xinkjín xuta xi tjintundáini ko tsinkjunyai. ⁶ Tunga Ntíaná xi tsjá nga'yúhun xuta xi tjihin kjuaba, kui xi kitsjá nga'yúnni nga kits'ín nibáseni Tito. ⁷ Najmi tu nku nga kiyai Tito nga kisakú nga'yúnni. Ta kisakú nga'yún níni nga kitsúyani xi nkú ts'ín kisakú nga'yúhun ajinnuu. Kitsúyani nga 'yún mjenuu cha ngáhanj ko nga nusin tjintuyánuu ko nga kjintahánuu an. Kui niu xi kits'ín nga 'yún kis'e sana kjuatsjo.

⁸ Ndaha tsa kits'ínk'íé babanuu xujun xi kits'ínkjínuu, tunga najmi ta kjintahana nd'ai. Kjuaxi nga kis'entana nga tjuhun, at'aha kamankjinna nga kik'ie babanuu kutju ngat'aha xujun xi kits'ínkjínuu. ⁹ Tunga nd'ai tsjo tímana, najmi tu ngat'aha nga kik'ie babanuu, tu ngat'aha ní nga kui kjuaboo kits'ín nga tsankinchj'a ngáha ruu animanuu. Kik'ie babanuu xi nkú ts'ín sasihin Ntíaná. Kui nga najmi chumi ni ch'onk'uhun xi kin'ehe ri. ¹⁰ At'aha kjuaba xi nibáha ra Ntíaná ts'ín nga bankíchj'aha raá animaná. Kui niu xi ts'ín nga b'ankiá. Kui nga najmi tjín xi nkú ts'ín un kamaha tak'aán nga kui kjuaboo nibanehená. B'a tíxian at'aha kjuaba xi tsjáná asuntee, kui xi ts'ínk'ienná.

¹¹ Chasoo ni xi kits'ínkonuu kjuaba xi kits'ín nibánuu Ntíaná. Tu xí kj'aihí ts'ín kis'eyanuu. Nku tutuhú nga b'a kamanuu, kiyo nga najmi chumi nihi tjenna. Santaha kichubantjáínú. Kama stinnuu ko tsinkjun ngat'aha ni xi kama kai. Kama mjenuu nga chanú ko kik'oho xi nkú ts'ín tjeheén ra nda xi ch'on kits'íun. Nk'ie nga b'i nkjún kama, tsakuchjú nga najmi ko jun y'ahanuu ni ch'on tjín xi kamoo. ¹² Kui nga ndaha tsa kits'ínkjíhinuu xujun xu'bo, najmi b'a kits'ian tu ngat'aha xi ch'on kits'ín ko ta ndaha ngat'aha xi ch'on kin'ehe. B'a ní kits'ian tu xi chaha nginkun Ntíaná nga kjintahánuu jin. ¹³ Ni xi kamoo kitsjá nga'yúnni.

Ko najmi tu nku ni xu'bi xi kitsjá nga'yúnni. Ta tu xí tsjo ní kamaní nga kiyai nga tu xí tsjohó tjíhin Tito at'aha kisakú nga'yúhun nga y'ejñajinnuu. ¹⁴ Ja ní b'a kixihín Tito nga tsjo mana jun, ko b'a tjín ni xi kixian. Najmi tíya tsank'ána. Xi nkú ts'ín kjuaxi ngayjee ni xi tsixihín, b'a ta ts'ín kjuaxi ni xi kik'ihín Tito nga tsjo maní jun. ¹⁵ Tito 'yún tjo ts'atihí jun nd'ai, at'aha f'áitsjehen xi nkú ts'ín ngatentoo kinu'yá'óhooon ko xi nkú ts'ín nda kin'ekjóhooon ko kiyankjún. ¹⁶ Tsjo mana, at'aha be nga ma ma 'yún tak'unnuu.

8

B'i ts'ín kitsúya Pablo nga tjíhin nga kamakúhu toon chje xuta ninku xi tjín ante Judea

¹ Ko nd'ai, já nts'e, mjeni nga choo xi nkú ts'ín Ntíaná títsjáha kjuandaha xuta ninku xi tjín ante Macedonía. ² Ndaha tsa ndjá kjuanimá xi tíntcha satéjin nga tíchjut'ayák'un, tunga tsjohó tjíntuhu. Ko ndaha tsa x'an nkjún, tunga incha kits'ínsuhún toon chje xi nkú joyaha tsa nchíná.

³ Be nga ngayjehe k'un incha kitsjá. Xi nkú tjín kamaha kitsjá, ko santaha y'ésun saha nga kitsjá. ⁴ 'Yún tsankiní nga kjuainteihí nga sakút'aha kjuatsjo xu'bi tu xi kuasinkoho xuta xi s'ejihín Ntíaná xi tjíntu ante Judea. ⁵ Ko najmi tu nku ni xi tsixín nga ts'ín incha kits'ín. At'aha tíntun tíntun incha kitsjáha yjoho nga incha tsjénki Ntíaná, ko ta incha kitsjáha yjoho nga kamakoní xi nkú ts'ín mjehe Ntíaná.

⁶ Kui nga tsinchihí rí Tito nga ts'índjuúhu xá nda xi kik'atuts'ihín rá ajinnuu, nga k'uénda chje nda xi t'n'esún. ⁷ 'Yún nda n'o ngayjee ni xi n'o. S'ejinnuu Ntíaná. Chubanijmíyahanu ni xi ts'e Ntíaná. Mankjinnuu éhen Ntíaná. Tjindannuu yjonuu nga kuisinkoo xuta xi kj'ai. Tjonuu jin. Kui nga xi nkú ts'ín tehente nda n'ehenu ni xi n'o, b'a ta ts'ín nd'ai nda n'esún ngó toon chje xu'bi.

⁸ Najmi b'a tíxian tsa tjíhin kjuayún nga b'a ta n'oo. Ni xi mje nína, nga choo ni nda xi tíntcha ts'ín já nts'eé xi k'oo tu xi b'a ta ts'ín kuakúchjihinu nga ta ngayjee animannuu tínbáha kjuatjonuu. ⁹ Ja yo kjuanda xi y'a Nda Ntíaná Jesucristo nga j'ai, nga ndaha tsa tu xí nk'ahá tjen tunga ts'asje x'ahán yjoho ngandanuu, tu xi ajihín kjuax'an xi kis'ehe rá kisakúhunu kjuanchíná.

¹⁰ Tsjanuu nku kjuatéxuma at'aha kjennuu niyá nga choo kui nii. Nk'ie nú jun tjun kama mjenuu nga n'esún toon chje ko jun tjun kin'esún. ¹¹ Kui nga n'endjuúhunu nd'ai ni xi kich'atuts'ihínruu. Xi nkú ts'ín ngayjehe k'un kama mjenuu nga b'a n'oo, b'a ts'ín ngayjehe k'un xi nkú ts'ín tísakúnuu tjon niu nd'ai. ¹² At'aha tsa ngayjee animaná tí'baá, ko tsa tí'baá xi nkú tjín tísakúná, Ntíaná ts'ínkjáihín ni xi tí'baá. Najmi tíbankiná ni xi najmi tjínná.

¹³ Najmi b'a tíxian tsa jun tjíhin nga kuitjájiun kjuanimá ko tu sa kj'aihí ngá xi nda ts'ín k'úentu. Ni xi nda ní tjín nga nkuhú nga nda ts'ín kuintsuboo. ¹⁴ Nd'ai tjínnuu ko kama k'uohó ni xi ndyjat'aha xuta xu'bo, ko kj'ai níntjin ngáha kui s'ehe ni xi ndyjat'anuu. B'a ts'ín ta kama tsjánuu. Nku chubahá s'enuu. ¹⁵ Kuitjusun xi nkú ts'ín tjít'a éhen Ntíaná: “Najmi ts'anki kamaha xi 'yún tse j'áya ko najmi kindyjat'aha xi chuba j'áya.”

B'i ts'ín kitsúya Pablo yá xi ngjuaikoo toon chje

¹⁶ Tsjaha máb'achjihí Ntíaná at'aha kitsjáha Tito nga ta ngjuántaha rá yjoho jun xi nkú ta ts'ín kjíntahana an. ¹⁷ Kits'ínj'oo nga ts'íntjusun ni xi an tsankihí ko ngayjehe k'un tífisenuu. Ja b'a títsu koyaha animaha.

¹⁸ Ko ta t'n'ekjikoí Tito nda nts'eé xi nda ts'ín nchjayanehé ngayjee xuta ninku, at'aha kixi b'énimí én nda tsuhu Ntíaná ndo. ¹⁹ Ko najmi tu nku nda ts'ín chubanijmíyaha ndo. Ta y'ét'a xáha xuta ninku nga kui xi ngjuaikoni nga kuankinkoi toon chje. B'i nda t'n'ei ko b'a ts'ín t'n'etsjohó rá Nda Ntíaná ko tíb'ejña chjií nga mjeni kuisinkoi xuta. ²⁰ Najmi mjeni tsa tjín xi kuintchjayaneni ngat'aha xi nkú ts'ín t'n'et'áha títjuihín toon chje chánka xi

tímakú. ²¹ Kui nga nda nda tíchasehe rí xi nkú ts'ín kixí títbankínkoi ni xi tít'ei nginkun Nda Ntíaná kò tã nginkun xutã.

²² Kò tã tít'ekjíkoi já xu'bjí kj'ái ndã nts'eé xi ja nkjin niyã tsakúchjini nga nda fiko xáha. 'Yún mjehe kuásinkonuu, at'aha 'yún sasíhin jun. ²³ Kò máha Tito, tã kui xáha xi tít's'ín xi nkúhu an, nga tã títbasinkonuu. Kò já nts'eé xingisoo xi tjenkò, xutã ninku kits'ínkjihí. Kui jóo tã ts'ín nga yankjún Cristo tũ ngat'aha xá xi ts'ín. ²⁴ Kui b'a maha, nda ts'ín n'ekjáhíhin ruu jóo tũ xi skuéhe ngayjee xutã ninku xi nkú tjín kjuatjonuu kò mí kjuaha nga tsjo mahani jun.

9

B'i ts'ín y'énda Pablo xi nkú ts'ín s'ekú toon chje xi kamakú

¹ Tã ndaha najmi machjéhen tsa kuet'ánuu nga toon chje tímasúhun xutã xi Ntíaná kikj'áts'ehe xi tjintu ante Judeã. ² At'aha be nga nda animanuu. Xí tsjohó tímana nk'ie nga kixinyaha kui nií xutã xi tjín ante Macedonia. B'a kixihín nga jun xi tintsuboo ante Akaya nk'ie nú kjin tintsubã ndahanu nga k'uo toon. Nk'ie nga kint'é xutã Macedonia kui nií, nkjin xi tã kixinchá tsjohò nga tã ts'íinsun toon.

³ Tunga tít's'ínkjísehénuu já nts'eé xu'bjí tũ xi najmi tũ a éhén kamaha ni xi kixihín jóo nk'ie nga b'a kixian nga tsjo mana jun ngat'aha ni xi tít'ò. Tífi jóo yò tũ xi kuásinkohonuu nga k'úékú toon xi k'uo. B'a ts'ín kamaha ni xi kixihín. ⁴ At'aha tsa kuankínkoi yò k'ua xutã Macedonia, kò tsa as'aihi incha skué nga najmi kjee tjíkúnuu toon chje, kama subani. At'aha ja tũ xí tíma 'yún k'un ní ni xi tsixiún. Kò jun tã kama subanuu. ⁵ Kui nga b'a kixihinna nga tũ sahã b'a xíhin já nts'eé nga tjun ngjuaisehénuu tũ xi k'uéndakohonuu toon chje xi tsixinya tíjun nga k'uo. B'a ts'ian tũ xi b'a ts'ín s'ejña ndaha nku toon chje xi ngayjee animã tí'bai, najmi tũ kjuã'yúhún tí'bai.

⁶ N'ekj'áitsjon ni xu'bjí. Xi chuba ni xi b'éntje, kui xi chuba çan kjesíntjen, kò xi tse ni xi b'éntje, kui xi tse çan kjesíntjen. ⁷ Nga nkúnkú tjon xi nkú tjín nibáha rã animanuu. Najmi tũ un katuma k'un ni xi k'uo nga k'uo, kò tã ndaha najmi tũ kjuã'yún 'boò. At'aha Ntíaná tjohò xi tsjo tjíhin nga tsjá ni xi tsjá. ⁸ Tjíhin nga'yún Ntíaná nga tũ ni xí tsjáhanuu ngayje tíkjã kjuanda, tũ xi tũ nkjéhé nihi najmi chumi nihi xi ndyjat'ahanuu kò b'a ts'ín kama n'ehenu ngayjee ni xi nda. ⁹ Xi nkú ts'ín tjít'a éhen Ntíaná nga b'í tít'su: Kits'ínndzjo ni xi tjíhin, xutã x'an kitsjáha.

Tũ nkjéhé ni nga naxu ts'ín.

¹⁰ Ntíaná xi tsjá xujmã xi s'entje kò tsjá nichine, kui xi tse ni xi tsjánuu tũ xi tã kama kuísinkohonuu xutã. Ts'íin nga 'yún tse s'enuu kò nga xúbáya ni nda xi tít'ò. ¹¹ Nkjin tíkjã kjuanchiná s'enuu tũ xi ngayjehe k'un kama kuísinkoo xutã. Kò máha ni xi n'e nibákoní, kui xi ts'íin nga já nts'eé tsjáha máb'achjíhi Ntíaná.

¹² Nk'ie nga títbisinkoo xutã xi Ntíaná kikj'áts'e, tí'bohò ni xi machjéhen kò kui nga nkjin xi títjáha rã máb'achjíhi Ntíaná. ¹³ Nk'ie nga skué ni xi tít'ò, incha ts'íintsjohò Ntíaná, at'aha tínu'yá'óhòon én nda tsuhu Cristo kò at'aha ngayje animanuu títbisinkoo, kò najmi tũ kui, kj'ái sa xutã. ¹⁴ Kò nk'ie nga incha kuínchjako Ntíaná, kuínchjantjainuu at'aha tjohò jun. Incha skué nga tũ xí tsehé kjuandaha Ntíaná kitsjánuu. ¹⁵ ¡Máb'achjíhi rã Ntíaná ngat'aha ni xi tsjáná! ¡Najmi tjínnã én xi kuixínyahaná xi nkú ts'ín chánka ni xi tũ kitsjáhaná!

10

B'i ts'ín y'éjña chji Pablo nga tsjo maha xá xi Ntíaná kitsjáha

¹ Nginkun Cristo xi tjohò kò xi nda ts'ínkò xutã, an Pablo títbankinuu nku ni. B'a tíxian at'aha tjín xi b'a tsu nga najmi ndã nkjún tján nk'ie nga tíjñajinnuu kò nga ndjá nchja

nk'ie nga kjin tíjñanuu. ² Tíbankinuu nga najmi tu n'o nga ndjá kuinchjakonuu nk'ie nga kuichusenuu. At'aha tjinckuhu k'an nga ndjá kuinchjaka xi b'a maha nga b'a ts'in tintsuabai xi nkú ts'in nkaha xuta asunntej.

³ Kjuaxi kjáihin nga asunntej tintsuabai, tunga najmi b'ahá ts'in tibixkjain xi nkú ts'in kjan xuta asunntej. ⁴ At'aha najmi asunntej ts'e ni xi tin'echjéin nga tibixkjain. Nga'yuhun ní Ntjaná tin'echjéin, nga'yún xi maha ts'inkje nga'yuhun já kontra ko basinne'yún én xi nchja xi fi kontrani. ⁵ Chjuxubai ngayjee nga'yún ch'onk'un xi b'échjaha xuta nga skue Ntjaná, ko n'e nganaihi ngayjee ni ch'onk'un xi ts'innkjink'un xuta. B'a n'ei tu xi kuint'é'éhen ra Cristo. ⁶ Tjindani yjoni nga n'ek'íechjii xi nkú ts'in tjeheh ra xi najmi kuint'é'én, tunga tíjuhún tjihin nga jun tjun kúinú'yá'én sisinnú.

⁷ Jun xi chase sunnk'ohoo ni xi tjin. Tsa tjin xi behe k'un nga Cristo yjanki, kui xi ta kats'in kuenta nga ko ta jin yjankij Cristo xi nkúhu kui. ⁸ Ndaha tsa nk'a b'asjé yjona ngat'aha xáni, tunga najmi subahá mana nga b'a ts'ian, at'aha Nda Ntjaná kitsjá xáni. Kui xi mjehe nga n'ei nga saájin so ni xi ts'e Ntjaná, najmi mjehe tsa n'ei nga ndyjo.

⁹ Najmi mjena tsa xujun xi títs'inkjínuu kuinchánkjúnnuu. ¹⁰ At'aha tjin xi b'a tsu nga ndjá rú ko kjan rú én xi b'et'ánuu, tunga nk'ie rú nga tíjñajinnuu najmi ndjá rú b'asjé yjona ko rú najmi chumi ni chjih ra én xi nchja. ¹¹ Tunga xi b'a títsuu kats'in kuenta nga ni xi b'et'a xujuin nga kjin tintsuabai, kui niu xi n'ei nk'ie nga kuintsubajihin.

¹² Tjin xi nda ts'in nchjanijmíyaha yjoho. Tunga máha jin, najmi ma k'uin tsa b'a bixin nga jin xi nkú joyaha já xu'bo, ko tsa ta nja n'e makoij yjoni jóo. Ta ndaha najmi be ni xi incha ts'in jóo, at'aha ta kuihi xinkjin base chubayakoho ra yjoho ko incha base chubayaha xinkjin. ¹³ Tunga máha jin, nku tutuhú ngat'aha xá xi kik'aini jin, kui niu xi chánka n'esjekohoni yjoni. Najmi bitjatíhi chjinti xi y'éjñaha Ntjaná xáni, xá xi tsichuk'únnuu santaha ko jun. ¹⁴ Tsa najmi tsichuk'úihin kai, ja ra tibitjatíhi má tjeheh ra xáni. Tunga kjuaxihí kjáihin nga jin tjun tsichukoihi én nda tsuhu Cristo.

¹⁵ Najmi tí'a ts'ajin xá xi incha kits'in kj'ai xutaha, tsa tu xi nk'a n'esjeheni yjoni. Tu sa ní tichuyáhi nga xi nkú ts'in 'yún s'ejin sanuu Ntjaná, b'a ts'in kama tse sa ajinnuu xáni, ¹⁶ tu xi kama kuankínk'íenijmíhini én nda tsuhu Cristo ajihin xuta xi kjin tjintu sa nga jun. At'aha najmi mjeni tsa n'e ts'ajin xá xi kits'in kj'ai, tsa tu xi b'a ts'in n'e chánkahanj yjoni.

¹⁷ Tsa tjin xi mjehe nk'a k'uasje yjoho, ngat'aha ní ni xi kits'ínkoho Ntjaná, kui ní ngat'aha nga nk'a kat'asjehe yjoho. ¹⁸ At'aha najmi xi nda ts'in nchjayane suba yjoho, tsa kui xi nda n'ekjáihin. Xi nda ní ts'in nchjayanehe Ntjaná, kui ní xi nda n'ekjáihin.

11

B'i ts'in kitsúya Pablo ni xi ts'in já postru ts'ank'óo

¹ N'echúkuo ichi tsa kuinchajnu kuinchjat'a. Johon, n'e chúkuuanú. ² At'aha nginkun Ntjaná nibáha ra xi nkú ts'in tikunnuu. At'aha jun xi nkú joyaha takjin xi an kits'inkjas'en nga kuixanko nku nda, kui xi Cristo. Ko mjena ts'inkjas'eheh jun xi nkú joyaha nku takjin xunkú. ³ Tunga tsankjunná tsa b'a kamat'on xi nkú nga kamat'ain Eva nk'ie nga kjuamañaha ye ts'anachakoho ra, tsa b'a ts'innidyajihin kjuankjintak'unnuu ko najmi ta ngayjehe k'un ko je tsjénkihi ruu Cristo.

⁴ B'a tíxian at'aha nda ts'in n'ekjóhoon já xi kj'ai én b'énijmínuu, kui xi najmi éhen Jesu xi jin y'enijmí. Jun xi ja kin'ekjóhon Espirituhu Ntjaná, ta n'ekjóhon kj'ai xi najmi Espirituhu Ntjaná. Jun xi ja kin'ekjóhon én nda tsuhu Cristo, ta tin'ekjóhon kj'ai én. ⁵ Najmi ichi mana yjona nginkun já postru i xi tjin. ⁶ Ndaha tsa najmi 'yún mana nchja nga nchja, tunga bená ni xi ts'e Ntjaná. Ja ní tu xi tsakuchjihí ri nga yai ni xi ts'e Ntjaná.

⁷ Nk'ie nga y'enijmínuu én nda tsuhu Ntjaná, najmi j'achjínuu. B'a ts'in ts'asjé nímakjuahana yjona ko jun ts'asjénk'anuu. ¿A ngatitsuhún kits'ian nga b'a kits'innuu? ⁸ Tsak'ja toon xi kitsjana kj'ai ninku tu xi kama ts'ihinna xána ajinnuu. ⁹ Nk'ie nga

tsátejñajinnu kō nga kindyjat'ana tsa mí nihi, najmi kits'instinnu. At'aha ni xi kindyjat'ána, já nts'eé xi nibáha ante Macedonia kitsjána. Najmi y'enénu yjona kō tū nkú najmi k'uenéhénu yjona. ¹⁰ Kjuaxi nga éhen Cristo tijnajinna kō kjuaxi nga ngúsuhun ante Akaya najmi kama s'ech'ónna kjuatsjo xi tjinna nk'ie nga najmi f'achjá nga b'enijmía én nda tsuhu Cristo. ¹¹ ¿Áhan? ¿A at'aha najmi tjona jun? Ntíaná be nga tjona jun.

¹² Tū nkú kfíndjukóná ni xi títs'ian. B'a ts'ín najmi tsjantéhe rá xi tíncha bangisjai niyáha nga xi nkúhu jin ts'ín ma yjohō, tsa tū xi b'a ts'ín nk'a k'uasjehe yjohō. ¹³ At'aha já postru tsank'áhá jái. Xá xi incha ts'ín b'anachakohō rá xuta. Já postruhu Cristo ts'ín ma maña yjohō. ¹⁴ Najmi ni tsetse ni xi tíncha ts'ín jóo. At'aha ndanindoo nku ntítsjehe Ntíaná ts'ín ma maña yjohō. ¹⁵ Kui nga najmi ma nkjúhunná nga já xi ts'ínxát'aha rá ndanindoo xuta xi ts'ín ni xi nda incha ts'ín ma maña yjohō. Tunga kuichúhú nistjin nga ts'ínkjáihin chjihí ni xi tíncha ts'ín.

B'i ts'ín kitsúya Pablo nga nkjin kjuanima j'ajin ngat'aha xáha

¹⁶ B'ahá tá tíxin ngáhanu. Ndaha nku najmi b'a tū katsú nga nchajnu nchjat'a. Tunga tsa jun xi b'a kuixiún, tū sa ní tjennténú nga kuinchjakonuu xi nkúhu nku xi nchajnu nchjat'a tū xi chánka k'uasjéhena ichí yjona. ¹⁷ Nga ma k'an chánka k'uasjé yjona, najmi Nda Ntíaná tñibáha rá nga b'a tíxian. An ní suba chuba tínchjaná. ¹⁸ Xihí nkjihín maha xi chánka incha maha yjohō ngat'aha xi nkú ts'ín, kui nga kō tá an chánka kamahana yjona. ¹⁹ At'aha jun xi nkjink'un, kui nga nda ts'ín n'ekjáihin ruu xi nchajnu nchjat'a. ²⁰ Santaha 'bainto nga xuta musu n'e manuu, nga ch'anachanu, nga chju'ánu ni xi ts'ajun, kō 'baintohō xi nk'a b'asjenu yjohō kō xi incha m'ojinnu.

²¹ Jin bi najmi b'a ts'ín ndjá kin'ekoihi xi nkúhu já xu'bo. Xí tíma subahána nga b'a tíxian. Tsa tjin xi ma k'un nga tsjo maha ngat'a ts'e yáha kui, tá kama k'an b'a tá ts'ian, ndaha tsa tínchajnu tínchjat'a nga b'a tíxian. ²² ¿A já hebreo niu? Tá nda hebreoná. ¿A ntje Israel tjehe rá jóo? Tá ntje Israel tjehe. ¿A ntjehe Abraham jóo? Tá ntjehe Abraham an. ²³ ¿A kui xi tíncha ts'ínxát'aha Cristo? An xi 'yún títs'inxát'a saha, ndaha tsa b'a ts'ín tínchja xi nkú ts'ín nchja xi nchajnu nchjat'a. An xi 'yún kits'inxá sa nga kui jóo. 'Yún nkjin niyá kin'ekjína nubayá. 'Yún nkjin niyá kis'ena. Kō nkjin niyá ja ma tsayaná kai. ²⁴ Un niyá kingjana já k'aku xi tjihin xuta judio kan tj'ion ñju niyá. Xi nkú ts'ín tijnaha, b'a kits'ín. ²⁵ Jan niyá tsich'onýana. Nku niyá y'étjitsena ndjio jóo. Jan niyá ngijintí yábarku xi tjíya. Nku nistjen kō nku nistjin kitsjenb'ásan ntáchak'uun.

²⁶ 'Yún nkjún jatsú'ba tū má xi tjehe ni. Nk'ie nga kits'ian niyá kitsankjan ni xi kamat'an ajin ntáje. Kitsankjan tsa já ndyjé satéjian. Kitsankjan tsa nkú incha ts'ínna xi tá ntje judio tjehe rá xi nkúhu an kō tá xuta xi najmi ntje judio tjehe rá. Kitsankjan tsa nkú kamat'an ajin nantio kō ngijnóo kō ajin ntáchak'uun, kō tá ajihin xi já nts'eé ts'ín ma maña yjohō. ²⁷ Tū xí nchjáhá ni xi kits'ian kō tse kjuanima kkie. Tū xí nkjihín niyá najmi kikjefe. Kama bjona, kama xintána, kō tū xí nkjihín niyá tsátejña kjintía nga najmi chumi nihi xi kisakúna nga kjíne. J'ajian nch'án kō kindyjat'ána najyun.

²⁸ Ndaha tsa b'a tímat'an, tunga tá kis'entahána ngayjee ninku xki nistjin. ²⁹ Tsa tjin xi saté ch'in, kō tá an ma unna. Tsa tjin xi n'endyjajihin ni xi ts'e Ntíaná, tū xí kjahán mana.

³⁰ Tsa ni xi machjéhe rá nga chánka k'uasjéhena yjona, chánka ní k'uasjé yjona nga najmi tjinna nga'yún xi ts'an. ³¹ Ntíaha kō Na'mihí Nda Ntíaná Jesucristo xi tjihin nga n'etsjohō tū nkjéhe ni. Kui xi be nga najmi tñ'anacha. ³² Nk'ie nga tsátejña nanki Damasco, kitsjá kjuá nda títjun xi ts'ínxát'aha nda rej Areta nga chúnnta ankjuaha nankiu tū xi chjúbénijéhena. ³³ Tunga nkuhú nisín kichjujenkohona xjó xi tíf'a tjindaihi nankiu. Ankjuank'a xi tjent'a xjóhō nankiu kin'esjehena. B'a ts'ín tsankaha rá jóo.

12

B'i ts'ín kitsúya Pablo nga nga'yúhun Cristo tijnaha

¹ Ndaha tsa najmi chumi ni chj́ihí ra nga chánka k'uasjé yjona, tunga tjíhín ni nga b'a ts'ian. Kui nga kuinchjahana ni xi kíkíe kó xi tsakúchjina Nda Ntjáná. ² Be nku nda xi s'ejihín Cristó xi kichjubéjihin sén nga ngji nk'a ján xi ma jahan. Ja tjíhín te ñju nú nga b'a kamoó. Tsa ngji yjonintehe kó tsa najmi ngji, najmi be. Ntjáná xi be. ³ Be nga nda xu'bo ngji ndjiojmi ján. Tsa ngji yjonintehe kó tsa najmi ngji, najmi be. Ntjáná xi be. ⁴ Yo kint'é én xi najmi tjín xi nkú ts'ín chubahaná, xi tjíña nkjún nga k'únyaha xuta.

⁵ Kama chánka k'uasjé yjona ngat'aha ni xi kamaha nda xu'bo, tunga najmi chuba chánkahá k'uasjé yjona. Chánka ní k'uasjé yjona ngat'aha nga najmi an ts'an nga'yún xi tjínna. ⁶ Tunga tsa chánka k'uasjé yjona, najmi tínchjajnu tínchjat'a tsa b'a ts'ian, at'aha b'a tjín ni xi kuinchja. Tunga najmi b'ahá ts'ian tu xi najmi ch'a b'a kuitsuhu tsa nihi xi nkjún ts'ian kó nihi xi nkjún ts'ín nchja, tsa as'ai najmi b'a tjín niu.

⁷ Tu xi najmi chánka kamahana yjona ngat'aha ni chánka xi kis'ejña chjina, Ntjáná kits'ín nibánena nku kjuá'un xi nkú joyaha tsa na'yá kisasíns'eheñ yjonintena. Tsuhu ra nga nda musuhu ndanindoo ts'ín'unna tu xi najmi chánka kamahana yjona. ⁸ Jan niyá tsankihí Nda Ntjáná nga kjéxinna kjuá'uun, ⁹ tunga b'ahá kitsúna: “Kjuandanahá xi machjéhin, at'aha ajihín xi najmi tjíhín nga'yún s'ejña chji nga'yúnna.” Kui nga tsjo mahana nga chánka tímahana yjona ngat'aha nga najmi tjínna nga'yún. B'a ts'ín s'ejña chjhi nga'yúhun Cristó ajinna. ¹⁰ At'aha mjena Cristó, kui nga tsjo mahana nga najmi tjíhinna nga'yún, kó nga ch'on ts'ín nchjayanena xuta, kó nga ndyjat'ána ni xi machjénna, kó nga tsjennkí unkiena xuta, kó nga sakúna kjuanima. At'aha nk'ie nga najmi tjínna nga'yún, nk'iehé nga tjínna nga'yún.

B'i ts'ín y'ejña chji Pablo nga kjintaha ra xuta ninku Corinto

¹¹ Kuanchja xi nkúhu nku nda xi nchjajnu nchjat'a, tunga juhún kuan'e kjuá'yúnnú nga b'a kuats'ian. Kutsa juhún xi tjíhin nga nda k'úinnú. At'aha najmi 'yún nk'a tjenna já xi chuba já postruhú maha yjoho kó chuba ihí maha yjoho nga an, ndaha tsa b'a xian nga najmi chumi ni chj́ihí ra an. ¹² Kjit'a kjit'a kama kjuankjún kó kjuachánka kó ni xi tsakúchji nga'yúhun Ntjáná ajinnuu. Kui ni xi tsakúchji nga nda postruná. ¹³ ¿Mí nihi xi kisakúhu xuta ninku xingisoo xi najmi kisakúnuu? Nku tutuhú nga najmi kik'ienénuu yjona nk'ie nga tsátejñajinnuu, xi nkú kits'inka xuta ninku xingisoo. ¡N'e'yún tak'unnú nga b'a ch'on kits'inkonuu!

¹⁴ Ja tjíndana yjona nga kfínsenuu niyá xi ma jahan kó ta ndaha nd'ai najmi k'uenénuu yjona. At'aha najmi ni xi tjínnuu títangisja. Jun ní xi nusinna. At'aha najmi xi tí'mi ntí tjíhin nga kj'uatjo toon xi ts'ínchjén xi cháha. Xi tí'mi ní xi chá, kui xi tjíhin nga kj'uatjo toon xi ts'ínchjén ntíhi ndyjun nkiní. ¹⁵ Kui nga tsjo tjíhinna nga ts'inchjén ngayjee ni xi tjínna kó santaha yjona katjejnú tsa ma tu ngat'aha ngandanuu. Nk'ie nga 'yún mjena jun, ¿á 'yún ichí tín'e mjehenú?

¹⁶ N'ekjáihín nga najmi y'enénuu yjona, ndaha tsa b'a tsu xuta nga nda mañaná xi ts'anachanuu. ¹⁷ Já xi kits'inkjísenuu, ¿a kits'inkjía jóo tu xi kjé'ahanuu ni xi tjínnuu? ¹⁸ Tsankihí Tito nga ngjisenuu kó ta kits'inkjika kj'ai nda nts'eé. ¿A ra kikje'áhanuu Tito ni xi tjínnuu? ¿A najmi tu nkuhú tjíntuyá animaní an kó Tito? ¿A najmi ta kuihí ni xi tín'eí?

¹⁹ Kutsa b'ahá ts'ín tín'enkjínk'un, nga túbisinkoi yjoni nga b'i túbixín. Cristó ts'ení kó nginkun Ntjáná tíchubai. Jun xi tjoní. Ngayjee ni xi tín'eí, b'a tín'eí tu xi sahánu nginkun Ntjáná. ²⁰ At'aha kjintahana tsa nk'ie nga kuichusenuu, skue nga najmi b'a n'e tintsuboo xi nkú ts'ín mjena nga skuenuu. Kó jun kutsa najmi chahánú xi nkú ts'ín mjenuu nga chanú. Kjintahana tsa najmi nkuhú kich'o xinkju, tsa tjín kjuaxintak'un, tsa tjín kjuakjan, tsa tjín xi nk'a tí'aha xinkjín, tsa tjín én tsank'á, tsa tjín xi tínchjayane xinkjín, tsa tjín xi ngak'un, kó tsa tjín xi túb'éntje kjuachán.

²¹ Kjintahana tsa nk'ie nga kuichuse ngáhanuu, sakúna kjuasuba nginkun Ntjáná. Kutsa tjíhín ni nga kjíntat'á nkjin xi tjín ajinnu xi kits'ín ngatitsun kó najmi kjee fik'áha

ra animaha ngat'aha ni xi incha kits'in, xi ts'in ni xi chuntí nginkun Ntíaná, xi chuba fantukohó xinkjin, xi tu ts'inkjas'ehén ra yjoho tu mí nihí ni xi nchjaha animaha.

13

B'i ts'in kitsúya Pablo xi nkú ts'ínko xuta Corinto nga kuichúsehe

¹ Niyá xi ma jahan nga kfínsenuu xu'bi. S'enda tu mí kjuahá ni tsa jo ko tsa jan já testiyu kuinchja ni xi be. ² Ja b'a kixinnuu nk'ie nga ngjisenuu niyá xi ma joho ko nd'ai nga najmi tíjñajinnuu b'ahá ta tíxin ngáhanuu. Nk'ie nga kfínse ngáhanuu, najmi kama nimana xi kits'in ngatitsun nk'ie ko ta ndaha tsa k'ái sa. ³ B'a ts'ian at'aha tbinchisjó ni xi kuakúchji nga éhen Cristo tinchja. Tunga ajinnuu hú bakúchji nga'yuhun. Najmi tíjñajinnuu Cristo xi nkúhu nku xi najmi tjihin nga'yún. ⁴ Ndaha tsa najmi tsakúchji nga'yuhun nk'ie nga k'ient'á kruu, tunga nd'ai nga'yuhun Ntíaná tíjña tik'uhun. Ko jin b'a ta ts'in najmi tjinni nga'yún, xi nkúhu Cristo nk'ie nga k'ien. Tunga ngandanuu nga'yuhun Ntíaná tintsuba tik'unkohoni Cristo.

⁵ Jun chase suboho yjonuu tsa s'ejinnuu Jesucristo. ¿A najmi mankjihinnuu nga Jesucristo tíjñajinnuu? N'enkjínkun sisin ní ngáhanu. Nk'ie nga ja kuan'enkjínkun sisin, kutsa najmi tíjñajihinnuu Cristo. ⁶ Nk'ie nga ja kuan'enkjínkun sisin, tikuyáha nga s'ejna chji nga éhen Cristo tichubai. ⁷ Tbinchihí Ntíaná nga ndahachí najmi ch'on n'ehenu. Najmi b'a tibixin tsa tu xi chaha nga tin'etjusun sisiin xáni. B'a ní tibixin tu xi nda n'ehenu, ndaha tsa b'a kuitsu xuta nga najmi nda tin'ei xáni. ⁸ At'aha najmi ma bankin kontraihi ni xi b'a tjin xi bakúya Jesucristo. Jin ní tin'exát'aihi kui niu.

⁹ Tsjo manj nk'ie nga b'a tsu xuta nga najmi tjinni nga'yún ko nk'ie nga jun xi tjinnuu nga'yún xi tsjá Ntíaná. Tu nku tbinchihí ri Ntíaná nga kuichúmo xi nkú ts'in mjehe Ntíaná. ¹⁰ Kui kjuaha nga b'i ts'in tib'et'áhanuu ni xu'bi nk'ie nga najmi tíjñajinnuu, tu xi nk'ie nga kuichusehenuu najmi tjihin nga 'yún ndjá ts'inkonuu. At'aha Nda Ntíaná kitsjá xána xi má nga ts'ian nga saájiun xi s'ejinná. Najmi kitsjá xána tsa ts'inkjénuu.

B'i ts'in kits'ínkje Pablo xujuin

¹¹ Ko ni xi fekuhu xi xinnuu, já nts'e, kas'enuu kjuatsjo. Tinchísjo xi nkú ts'in naxu kamo nginkun Ntíaná. Tjen nga'yuhun xinkiu. Nkuhú kas'eyanuu. Jyu tintsubaqoo xinkiu. Ko k'úejñajinnuu Ntíaná ma xi tsjáná kjuatjo ko kjuajyu.

¹² B'i ngján súniohoo xinkiu. ¹³ Títs'ínkjinuu kjuasuniña ngayjee xuta xi kik'áts'e Ntíaná xi tjin ei.

¹⁴ Ngatentoo kas'enuu kjuandaha Nda Ntíaná Jesucristo ko kjuatjoho Ntíaná ko kat'ejñajinnuu Espirituhu Ntíaná.

Xujun xi kits'ínkjihí nda postru Pablo xuta ninku Galacia

B'i ts'ín kikjaniñaha Pablo xuta ninku xi tjin ante Galacia

¹ An Pablo, an xi kama nku nda postru at'aha Jesucristo kitsjá xána ko Ntia Na'miná xi kits'ínkj'áya ngáha ra Jesucristo ngabayoo. Najmi xuta kitsjá xána ko y'éxána. ² An ko ta ngayjee já nts'eé xi tjintukona ei t'n'ekj'íhi xujun jun xuta ninku Galacia.

³ Kas'enuu kjuanda ko kjuajyu xi tsjáná Ntia Na'miná ko Nda Ntíaná Jesucristo. ⁴ Kui xi kitsjá yjoho nga k'ienntjáíhiná at'aha ngatitsun tjiná. B'a kits'ín tu xi ts'ín ndáíhiná asunte ch'onk'un xi kich'aa nd'ai. Kitsjá yjoho xi nkú ts'ín kama mjehe Ntia Na'miná.

⁵ ;Kas'ehe Ntia Na'miná kjuachánka santaha tu nkjéhé ni! B'a katuma.

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga tu nkú én nda tsuhu Jesucristo xi tjin

⁶ Tu b'ahá tu mana nk'ie nga kutjuhú t'bankín t'axíhuun Ntíaná xi j'ájinuu ko xi kitsjánuu kjuanda xi sakújinná Jesucristo. T'n'ekj'óhon kj'ai én xi incha tsu jóo nga kui xi én nda tsuhu Ntíaná. ⁷ Tunga najmi t'jín kj'ai én nda tsu. B'a tíxian at'aha tjin xi tít's'índyjinuu ko mjehe nga ts'ínk'óntjaiya én nda tsuhu Jesucristo.

⁸ Tsa tjin xi najmi b'a ts'ín k'uénijmínuu én nda tsuhu Ntíaná xi nkú ts'ín y'enijmí, kui xi najmi nda katuma nginkun Ntíaná. B'a ta katumaní tsa jin kj'ai ts'ín k'uénijmí ko tsa nku ntítsje xi nibaha ndjiojmi ján. ⁹ Ja b'a kixinnuu nga tjuhun ko b'ahá ta tíxin ngáhanuu nd'ai. Tsa tjin xi k'uénijmínuu nku én nda tsuhu Ntíaná xi kj'ai nga xi kin'ekj'óhon, kui xi najmi nda katuma nginkun Ntíaná.

¹⁰ ¿Yá xi mjena nga nda ts'ín kuasena nd'ai? ¿A xuta a ra Ntíaná? ¿A ra t'bangisjainá nga tsjaha kjuatsjo xuta? Tsa mjena nga tsjaha kjuatsjo xuta, ja najmi ta Cristo tít's'inxát'aha ra ma.

B'i ts'ín tsakúya Pablo xi nkú ts'ín kama nku nda postruhu Jesucristo

¹¹ Tíxinyanuu ni xu'bi, já nts'e. Én nda tsu xi t'benijmí, najmi éhen xuta niu. ¹² Najmi xuta kitsjána éen ko ta ndaha najmi xuta tsakúyana. Jesucristo kikjihín y'éjña chjina éen.

¹³ Ja yo xi nkú ts'ín tsátejña nistjin nk'ie. Kikienkján Ntíaná xi nkú ts'ín t'jñaha xuta xi ntje judio tjehe ra. 'Yún kitsjennkí unkie xuta ninkuhu Ntíaná. Kama mjena nga ts'ínkjé kai. ¹⁴ Xi nkú ts'ín t'jñaha xuta judio nga k'úentu nginkun Ntíaná, an xi 'yún nk'a kitsjehe nkjin já judio xi ta ñja kama cháka. Ngayjehe k'an kits'intjusan sin cháha ntje chána.

¹⁵ Kintehe ni nga kitsian, at'aha chánka kjuandaha Ntíaná, y'éjña t'axínna ko j'ájinna. Chuba nk'ie nga kama mjehe ¹⁶ tsakúchjina Ntíhi, tu xi k'uenijmíhi ra én nda tsuhu xuta xi najmi ntje judio tjehe ra. Ko nk'ie nga tsakúchjina Ntíhi, najmi xuta ngjingjasjáyaha. ¹⁷ Ta ndaha najmi ngjia nanki Jerusalen, tsa ngjisehe já postru xi tjun nga an. Ante Arabia ní ngjia. Askahan kik'óya ngáhana nanki Damasco.

¹⁸ Askahan nk'ie nga ja j'a jan nú, ngjia Jerusalen nga ngjisehe Pedro. Tj'ion nistjin ts'andayana yo nga tsátejñaka. ¹⁹ Najmi kkie já postru xingisoo. Nkuhú Santiago kkie, kui xi nts'e maha Nda Ntíaná Jesu. ²⁰ ;Ntíaná be nga najmi t'banachanuu ni xi t'et'á xujunuu ei!

²¹ Askahan ngjia ante Siria ko ante Cilicia. ²² Kui chubo najmi bena xuta ninkuhu Cristo xi tjin ante Judea. ²³ Tu incha behé nk'ie nga b'a kitsú én: "Nda xi kitsjennkí unkie rúná nk'ie, kui rú xi ja ta t'benijmí nd'ai én nda tsu xi s'ejinná, én xi kama mjehe nga ts'índyja nistjin nk'ie." ²⁴ B'a ts'ín, ngat'aha ni xi kamat'an, incha kits'ínkiehe yjoho nga Ntíaná xi 'yún chánka.

2

B'i ts'ín kitsúya Pablo xi nkú ts'ín incha kits'ínkjáihin já postru xingisoo

¹ Nk'ie nga ja j'a te ñju nú ta ngjihí ngáhana Jerusalen. Ngjikona Bernabe ko ta ngjika Tito. ² Ngjia at'aha Ntíaná tsakúchjina nga tjihin nga b'a ts'ian. Yo kinchjanijmíko t'axián já xi yaha nga kui xi já k'akuhu xuta ninku. Kixinyaha xi nkú ts'ín t'ib'enijmíhi én nda tsuhu Jesucristo xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra. B'a kits'ian tu xi najmi ndyjaaha xá xi títs'ian.

³ Tito, nda xi tjenkona xi najmi ntje judio tjeheñ ra, najmi kin'e kjuá'yúhún nga n'ehe ni circuncision, ⁴ ndaha tsa jas'enjinni k'ua xi já nts'eé kits'ín ma maña yjoho. Kama ñjajinni tu xi tsase mañaaha xi nkú ts'ín ñá xi s'ejinná Jesu Cristo najmi tijnanená kjuatéxuma xi kin'ekjas'eheñ Moise nk'ie. B'a kits'ín jóo at'aha mjehe nga ts'ín maná xuta musuhu kjuatéxumoo. ⁵ Tunga ndahá ichí najmi kik'ainteihí, ataha mjeni nga xi nkú títsu én nda tsuhu Ntíaná, kuihí xi ngjuaindu ajinnuu.

⁶ Máha já xi yaha nga kui xi já k'akuhu xuta ninku, najmi y'ésuhún ni xi t'ib'enijmíá. Tsa já k'aku niu a ra najmi, najmi an be. At'aha tu nku chubanahá nginkun Ntíaná. ⁷ Incha kamankjihin nga Ntíaná kitsjá xána nga xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra k'uenijmíhi én nda tsuhu, xi nkú ta ts'ín kik'ai xáha Pedro nga kui xi k'uénijmíhi xuta xi ntje judio tjeheñ ra. ⁸ At'aha xi títs'ínchjéheñ Pedro nga kama nda postru ajihin xuta judio, ta títs'ínchjénna nga kama nda postru ajihin xuta xi tjin asuntee.

⁹ Incha kamankjihin Santiago, Pedro ko Jua, xi yaha xi nkúhu já k'aku, nga Ntíaná kitsjána kjuanda xu'bi. Incha kitsjáni ntsja nga b'i ts'ín y'ejñaj nga an ko Bernabe n'ei xáha Ntíaná ajihin xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra ko nga kui incha ts'ín xáha Ntíaná ajihin xuta xi ntje judio tjeheñ ra. ¹⁰ Nku tutuhú ni xu'bi xi tsankini, nga katj'áítsjenni xuta x'an, ni xi ngayjehe k'an ja nd'ai títs'intjusuhunna.

B'i ts'ín kitsúya Pablo xi nkú ts'ín b'a kitsúhu Pedro nga najmi nda kits'ín

¹¹ Nk'ie nga tsichu Pedro nanki Antiokia, ankjin ankjin b'a kixihin nga najmi nda tjin ni xi títs'ín, at'aha jé tjeheñ ra ni xi kits'ín. ¹² Kintehe ni nga incha tsichu yo k'ua já xi mako Santiago, títjun t'ikjineko maha xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra. Tunga nk'ie nga tsichu jóo, as'ai kikjexin yjoho Pedro ko ngji t'axin. Kitsankjún já xi tsu nga ta tjihin nga n'ehe ni circuncision já xi najmi ntje judio tjeheñ ra. ¹³ As'ai já nts'eé judio xingisoo ta jo kits'ín éheñ xi nkúhu Pedro. Santaha ko Bernabe ta kama k'un nga kits'ín jo éheñ.

¹⁴ Kikie nga najmi kixi t'íncha fiko én nda tsuhu Ntíaná xi nkú ts'ín tjeheñ ra éen, as'ai b'i kixihin Pedro nginkun ngayjee xuta: "Ji xi ntje judio tjeheñ ri ko tinchin xi nkú ts'ín t'jintu xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra, najmi xi nkú ts'ín t'jintu xuta xi ntje judio tjeheñ ra. Kui nga, ¿a mjehe ri n'e kjuá'yúhún ri xuta xi najmi ntje judio tjeheñ ra nga k'úéntuhu xi nkú ts'ín t'jintu xuta xi ntje judio tjeheñ ra?"

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga xuta judio ta bichú ma naxu nginkun Ntíaná tu ngat'aha nga Jesucristo s'ejihin

¹⁵ Jin xi xuta judio nga kitsiin, najmi tintsubajiin ngatitsun xi nkúhu xuta xi tjin asuntei. ¹⁶ Tunga yaní nga naxu bichú ma xuta nginkun Ntíaná tu ngat'aha nga s'ejihin Jesucristo, najmi tu ngat'aha ni tsa títs'intjusun ni xi t'jít'a kjuatéxuma xi kin'ekjas'eheñ Moise. Kui nga ko ta jin kin'e s'ejihinni Cristo Jesu tu xi naxu kuichú mahani nginkun Ntíaná tu ngat'aha nga s'ejinni Cristo, najmi tu ngat'aha tsa t'ín'etjusuin ni xi t'jít'a kjuatéxumoo. At'aha ndaha nku xuta najmi naxu kuichú ma nginkun Ntíaná tu ngat'aha tsa títs'intjusun ni xi t'jít'a kjuatéxumoo.

¹⁷ Jin xi xuta judio ta t'ibinchisjái nga naxu kuichú maj nginkun Ntíaná ngat'aha ni xi kits'ín Cristo. Tunga nk'ie nga b'a t'ín'ei, t'iyani xi nkúhu xuta ngatitsun. ¿A kui xi tsuhu ra nga Cristo y'ejñajinni ngatitsuun? ¡Najmi! ¡Ndaha tsa mí yjehe! ¹⁸ Tsa ta ts'ihín ngáhana ni xi ja y'ejñá t'axián, nk'iehé nga ta ahan títs'in ma suba yjona nku nda xi tjihin

jé. ¹⁹ At'aha kjuatéxumoo tsayahana. Kjuatéxumoo xi b'a kits'inna, tu xi ngat'aha Ntiana kúatejña tík'uhunna nd'ai.

²⁰ T'a kruu tsayaka Cristo. Najmi ta an tijná tík'un sahana. Cristohó tijná tík'unjinna. S'ejinna Ntíhi Ntiana xi kits'intjona ko kits'inkjas'enntjaihina yjoho. B'a ts'ian nga tijná sa asuntee. ²¹ Najmi ts'in t'axián kjuandaha Ntiana. At'aha tsa kjuatéxumoo maha ts'in nga naxu ma xuta nginkun Ntiana, kui xi tsuhu ra nga tu kjuandaha k'ien Cristo.

3

B'i ts'in kitsúya Pablo ni xi kits'inkoho Espiritu xuta Galacia

¹ Jun xuta Galacia, já b'a nkjún ts'in nchinihinu! ¿Yá ts'anachanu? Kis'ejña chjinu xi nkúhu tsa tunkun kiyakohonu xi nkú ts'in kis'et'a kruu Jesucristo. ² Nku ni mjena kuasjáyanu. ¿Nkú ts'in kin'ekjáihin ruu Espirituhu Ntiana? ¿A at'aha kin'etjusun ni xi tjit'a kjuatéxumoo a ra at'aha ní nga kis'ejinnu é n da tsu xi kinu'yó?

³ ¿A tu xí nchinínú? Nga tíjuhun ni Espirituhu Ntiana tsasinkonuu xi nkú ts'in kuintsuoo nginkun Ntiana, tunga nd'ai, ¿á jun suba b'a t'n'ehenu? ⁴ ¿A tu kjuandaha nkjin kjuanimá tsitjajú? ¿Kutsa tu kjuandaha b'a kama! ⁵ Ntiana tsjanuu Espirituhu ko ts'in kjuankjún ajinnu. ¿Á b'a maha? ¿A at'aha t'n'etjusun ni xi tjit'a kjuatéxumoo a ra at'aha ní nga s'ejinnu é n da tsu xi kinu'yó?

B'i ts'in tsakúya Pablo nk'ie nga naxu tsichu ma Abraham nginkun Ntiana nk'ie nga kis'ejihin Ntiana

⁶ Abraham bi kis'ejihin Ntiana. Kui niu xi kits'inchjhi ra Ntiana nga nku nda xi naxu kama Abraham. ⁷ Kui nga katumankjihinnu nga xuta xi s'ejihin ra Ntiana, kuihi xi ntjehe Abraham. ⁸ Kis'et'a éhen Ntiana xi má nga Ntiana tsjáha nga naxu kuichú ma xuta xi najmi ntje judio tjehe ra tu ngat'aha nga Ntiana s'ejihin. Ntiana kitsúya tíjuhun Abraham é n da tsuhu nk'ie nga b'i kitsúhu: "Ts'inchjéhen tu xi tu ngat'ahi nda kamat'ahin ngayjee naxinantá xi tjin asuntee." ⁹ Kui b'a maha, xi s'ejihin ra Ntiana nd'ai, Ntiana ta nda ts'inkoho xi nkú ts'in nda kits'inko Abraham xi kis'ejihin nk'ie.

¹⁰ Ngayjee xi tókuyá nga kuichú ma naxu nginkun Ntiana at'aha títs'intjusun ni xi tjit'a kjuatéxumoo, kui xi tijnanehe nga najmi nda kama nginkun Ntiana tsa najmi ts'intjusun ngayjee kjuatéxumoo. At'aha b'i ts'in tjit'a: "Najmi nda nginkun Ntiana ngayjee xuta xi najmi ts'intjusun tehente nga nkúnkú ni xi tjit'a xujun kjuatéxumoo." ¹¹ Ko tijná chji chji nga ndaha nku xuta najmi naxu bichú ma nginkun Ntiana tu ngat'aha tsa ts'intjusun ni xi tjit'a kjuatéxumoo, at'aha b'i ta ts'in tjit'a ya: "Xi ja naxu nginkun Ntiana tu ngat'aha nga s'ejihin k'úejña tík'un." ¹² Najmi b'a títsu kjuatéxumoo: Xi s'ejihin Ntiana kui xi k'úejña tík'un. B'i ní títsu: "Xi ts'intjusun ni xi tjit'a kjuatéxumoo, kui ní nihi xi ts'ink'íejña tík'uhun."

¹³ Cristo y'échjintainá. Ngajoná kits'in ma yjoho nku ni xi najmi nda nginkun Ntiana tu xi ts'in ndahiná kju'a'un xi nchjanijmíyaha kjuatéxumoo. At'aha b'i ta ts'in tjit'a ya: "Tu yáhá ni xi tsjén tjenb'ankit'a nku yá nga n'ek'ien, kui xi najmi nda katuma nginkun Ntiana." ¹⁴ B'a kits'in Cristo tu xi Ntiana ts'ihin nga nda kamat'ain xuta xi tjin asuntee xi nkú nga kitsúya tíjuhun Abraham, ko tu xi n'ekjáihin raá Espirituhu Ntiana xi kitsúya títjun nga tsjáha xi s'ejihin.

B'i ts'in tsakúya Pablo nk'ie nga najmi ts'ink'ontjaiya Ntiana ni xi y'enda nk'ie

¹⁵ Jun já nts'e, k'uejña chubayanuu nku ni. Nk'ie nga tjin xi b'enda nku ni ko basinnehe ntsja xujun, najmi ta ch'a ma banganehe ni xi tjit'oo ko a ra tsa k'úesun saha. ¹⁶ Ntiana kitsúya tíjuhun Abraham ni xi tsjáha kui ko ntje xi s'ehé. Najmi b'a títsu éhen Ntiana tsa nkjin maha ntjehe Abraham. B'a ní títsu nga nku ichi maha. "Ntje xi ts'i", títsu. Kui ntje, kui xi Cristo.

¹⁷ Kui ni xu'bi xi mjena xinnuu nga b'a tíxian. Ni xi y'endako Ntiana Abraham najmi maha ts'indyajnu nku kjuatéxuma xi j'ai s'ejña nju unchan ko katé nú askahan. Tsa ni

xi b'a kamaha, kindyja ni xi kitsú Ntíaná nk'ie. ¹⁸ At'aha tsa kjuatéxumoo y'aha ra ni xi tsjáná Ntíaná, ja najmi ta én xi kitsúya títjuhun Ntíaná xi y'aha ra ni xi tsjá. Tunga b'ahá kitsú títjuhun Ntíaná Abraham nga tu tsjáhá ra niu.

B'i ts'ín tsakúya Pablo xá xi tjíhin kjuatéxumaha Ntíaná

¹⁹ Kui b'a maha, ¿má xi kui xáha kjuatéxumoo? J'ai s'ejña tu xi skuehe xuta nga ngatitsun ni xi tíncha ts'ín. Kui xá xi kis'ehe santa nkúhu nga kis'ejña ntjehe Abraham, kui ntje xi tjíhin nga ts'ínkjáihin ni xi kitsúya títjun Ntíaná nga tsjáha. Kó najmi ntsja Ntíaná kitsjáha ra xuto kjuatéxumoo. Tu kits'ínk'atiyahá. Ntítsee kó Moise kits'ínchjén nga b'a kits'ín. ²⁰ Tunga nk'ie nga kinchjako Ntíaná Abraham, najmi kits'ínk'atiya éhen.

²¹ Kui b'a maha, ¿a tífi kontrahá ra kjuatéxumoo ni xi kitsúhu Ntíaná Abraham? ¡Najmi! ¡Ndaha tsa mí yjehe! At'aha tsa kis'ejña nku kjuatéxuma xi kamaha ts'ínk'íentu tík'un xuta, nk'iehé kama ts'ínchjén xuta kjuatéxumoo kó b'a ts'ín kuichú ma naxuhu nginkun Ntíaná. ²² Ni xi títu ní éhen Ntíaná, nk'ie nga ngatitsuun tjí'yúhun ngayjee xuta, tu xi xuta xi s'ejihin ra Jesucristo, kui xi ts'ínkjáihin ni xi kitsú Ntíaná nga tu tsjáhá ra xi s'ejihin.

²³ S'ejinná Jesucristo nd'ai, tunga kintehe ni nga kis'ejña chji Jesucristo, kjuatéxumoo tjí'yúhun ná. ²⁴ Xi nkú joyaha nku nda musu xi kjbénki jántí xi, b'a ts'ín ngjikóná kjuatéxumoo nginkun Cristo tu xi s'ejinná kó b'a ts'ín naxu kuichú mahaná nginkun Ntíaná. ²⁵ Tunga nd'ai, nk'ie nga ja s'ejinná Jesucristo, ja najmi ta machjéhená xi kjbénkiná.

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga ná xi ntíhi Ntíaná nd'ai

²⁶ Ngatentoo ja ntíhi Ntíaná mahanu nd'ai, at'aha s'ejinnuu Cristo. ²⁷ Ngatentoo kisaténtájiun Cristo kó Cristo tintsúbajiun. ²⁸ Najmi chumi ni ts'íihin yá xi ntje judio tjeheñ ra kó yá xi najmi ntje judio tjeheñ ra, yá xi musu xi kich'atse kó yá xi ndáihí yjoho, yá xi x'íihin kó yá xi chjuúhun. At'aha nkuhú makoo Cristo Jesu, kui nga nku chubahanu nginkun Ntíaná. ²⁹ Tsa Cristo ts'enuu, ntjehe Abraham tjeheñuu kó n'ekjóhoon ni xi kik'inya títjuhun Abraham.

4

¹ B'i ts'ín xínyanuu ni xi tixian. Ntíhi nku nda ts'ínkjáihin ni xi ts'e na'mihí santaha nga kama chá. Nk'ie nga ndyja saha, b'a ta joya xi nkúhu nku nda chí musu xi kich'atse, ndaha tsa kui ts'e ngayjee ni xi tjíhin na'mihí. ² Tjín xi kunntáha kó tjín xi ts'ín kuenta ni xi machjéhen. Tunga nk'iehé nga b'a kuitsu na'mihí nga najmi b'a ta ts'ín k'úéjñaha, ja ndáihí yjoho.

³ B'a ta kamat'aán kó ná. Nk'ie nga najmi kjee yaá Nda Ntíaná, ni xi ts'e asuntee tsatéxumaná. Kamaá xi nkúhu musu xi kich'atse. ⁴ Tunga nk'ie nga tsichu nístjin xi y'éjña Ntíaná, kits'ín nibá Ntíhi. Kitsihin nku tachjuún kó kis'ejñanehe kjuatéxumoo nkúhu nga kitsin. ⁵ B'a kits'ín Ntíaná tu xi y'échjintjaihi xuta xi tjíñanehe kjuatéxumoo, tu xi kó ta ná Ntíaná ts'ín mahaná ntíhi.

⁶ At'aha ja ntíhi Ntíaná mahaná nd'ai, kui nga Ntíaná kits'ín nibáha ajin animaná Espirituhu Ntíhi, xi: “¡Ji Na'mi íchí!”, tsuhu Ntíaná nga nchjako. ⁷ Kui b'a maha nd'ai ja najmi ta xuta musu xi kich'atseheni. Ntíhi ní Ntíaná ji nd'ai. Kó tu ngat'aha nga ji xi ja ntíhi Ntíaná, kui nga ta n'ekjáihin rí ni xi tsjáha ra Ntíaná ntíhi.

B'i ts'ín kitsúya Pablo nk'ie nga tu b'ahá tu maha ni xi tít'sín xuta ninku xi tjintu ante Galacia

⁸ Nístjin nk'ie, nk'ie nga najmi kjee yo Ntíaná, nkjin tíkja ntia xi najmi Ntíaná tsatéxumanuu. ⁹ Tunga nd'ai ja yo Ntíaná, nk'ie nga kjuaxihi Ntia níná xi benuu. Kui nga, ¿nkú ts'ín ta t'n'ek'ótjiyak'ún ngáhanu ni xi najmi tjíhin nga'yún, ni xi najmi chumi ni chjíhi ra? ¿A mjehénuu nga ta kuatéxuma ngáhanuu ntia xi najmi Ntíaná? ¹⁰ At'aha k'ua

nístjin kō sá kō s'í kō nú tíyankjún. ¹¹ Tu b'ahá tu mana. Kutsa xá tiyahá kits'ian ajinnuu, tjín nga xian.

¹² Tíbankinuu, já nts'e. Kas'eyanuu xi nkúhu an. At'ahá an bi ja tjíyana xi nkúhu jun. Najmi b'a tíxian tsa at'ahá tsa tjín ni xi kin'enú. ¹³ Xi nkú ts'ín ja yo, nga tjuhun najmi nda tjínna nk'ie nga ngjik'ienijmínuu én nda tsuhu Jesucristo. ¹⁴ Kō ndaha tsa kjuasti kitsjanuu ngat'ahá ch'ín xi kisaténa, tunga najmi ch'ohón ts'ín kichasenú kō tā ndaha najmi kin'e t'axínnú. Tu sa ní kin'ekjáinnú xi nkúhu tsa nku ntítsjehe Ntíaná an, xi nkúhu tsa Cristo Jesu kikjin xi kin'ekjóhōon. ¹⁵ Kui nga, ¿má ngjihí ra ngayjee kjuatsjo xi kis'ejñajinnuu kui nístjin xu'bo? At'ahá kama xinya kixia nga santaha kama k'un kai nga kin'esjo tunkun nga kik'ainú kui nístjiun. ¹⁶ Kui b'a maha, ¿a nda kontrānuuhú an nd'ai tu ngat'ahá nga tíxinyanuu ni xi naxu tjín?

¹⁷ Nda ts'ín basenuu já xi mjehe nga kō kjuatéxumoo ch'oo, tunga najmi ngandanuu nga b'a tìncha ts'ín. At'ahá ni xi mje níhí jóo nga n'e t'axíhín xinkjá, tu xi kui jóo nda ts'ín chaseheruu. ¹⁸ Nda tjín nga nda ts'ín basehe xinkjín xuta. Ná bi, tehente b'a n'eé, najmi tu nku nk'ie nga tíjñajinnuu. ¹⁹ Mjena jun xi nkúhu tsa ntína mahanu. Nk'ie nga najmi kjee b'a ts'ín s'eyanuu xi nkú ts'ín tjíyaha Cristo, tí'bainú kjuanimá xi nkúhu kjuanimá xi f'ajin nku tachjuún xi táb'éntaha ntí. ²⁰ Já b'a uhun kjua nga najmi yo tíjñajihinnuu nd'ai tu xi kuinchjako sisihinnuu kai! Najmi tā behena nkú ts'innuu, at'ahá tu b'ahá tu mana ni xi t'n'o.

B'i ts'ín y'ejña chubaya Pablo nga tsakúya ni xi y'énda Ntíaná nk'ie

²¹ T'inyanú ma, jun xi mjenuu nga s'ejñanenuu Kjuatéxuma xi kin'ekjas'ehen Moise. ¿A najmi kjehe nu'yó ni xi tjit'a yo? ²² B'a títsu nga jo ntí kis'entuhū Abraham, nku xi kitsihín na musu xi kich'atse kō nku xi kitsihín chjuúhūn. ²³ Kitsin ntíhí na musu xi kich'atsee at'aha kikjantuko xinkjín jóo, tunga kitsihín ntíhí chjuúhūn Abraham at'ahá Ntíaná ja b'a kitsúhu nga nku ntí tsjáha.

²⁴ Ni xi tíxinnuu, b'i ts'ín tíjña chubayaná. Nga joo ni xi y'éndako Ntíaná xuta xi ts'e, kui xi nga joo jminchjún. Ni xi tjun y'énda Ntíaná naxi Sinai, kui xi na xi tjuun. Kui xi 'mi Agar kō ntíhí nō, kui xi ma xuta musu. ²⁵ Na Agar, kui xi naxi Sinai xi tíjña ante Arabia. Kui xi nkú joyaha nanki Jerusalen xi tíjña nd'ai. Xuta musu xi kich'atse kui kō ntíhí.

²⁶ Ni tsetse xi y'énda Ntíaná, kui xi chjuúhūn Abraham. Kui xi nkú joyaha nanki Jerusalen xi tíjña nk'a ján. Ndaíhí yjohō kō tā ndaíhí yjohō ntíhí, kui xi ná. ²⁷ At'ahá b'i ts'ín tjit'a éhen Ntíaná:

Kat'etsjohi ji tachjuún ntí xi najmi tjíhín ntí.

Chajnutsin ji xi najmi yai xi nkú ts'ín nibá chjintíhí ntí.

At'ahá 'yún s'e saha ntí tachjuún xi kis'ejña masen nga tachjuún xi tíjñaha x'in.

²⁸ Jun já nts'e, jun xi nkúhu Isaac. Jun xi ntí xi kitsúya tíjñun Ntíaná nga tsjáha Abraham.

²⁹ Tunga xi nkú kama nk'ie, b'a tā tíma nd'ai. Ntí xi kitsin tu ngat'ahá nga kikjantuko xinkjín jóo, kui xi kitsjennkí unkie ntí xi kitsin xi nkú ts'ín mjehe Espirituhū Ntíaná.

³⁰ Tunga, ¿nkú títsu éhen Ntíaná? B'i títsu: “Tiyútjennki na musu xi kich'atsee kō ntíhí. At'ahá ntíhí na musu xi kich'atsee najmi kama sakút'ahá ni xi ts'íjnkjáhín ntíhí chjuúhūn Abraham.” ³¹ Kui b'a maha, já nts'e, najmi ntíhí na musu xi kich'atsee ná, ntíhí ní na xi ndaíhí yjohō ná.

5

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga Jesucristo kits'ín ndaíná kjuatéxuma xi kin'ekjas'ehen Moise

¹ Cristo kits'ín ndaíná ni xi tíjñanená tu xi kuinima ndaíhiná. Kui nga ndjá tinchahanu kō najmi tu 'bainto tsa tu mí níhí ni xi tā k'ué'yún ngáhanuu.

² Tasiññunú. An Pablo b'a tixinnuu. Tsa n'enuu ni circuncision, najmi sakúnuu ni xi mjehe Cristo nga tsjánuu. ³ Ta ts'inkj'áitsjen ngáhanuu nga ngayjee xi n'ehe ni circuncision, kui tjihin nga ts'íntjusun ngayjee ni xi tjit'a kjuatéxumoo. ⁴ Xi t'ibangisjai nga naxu kuichú ma nginkun Ntíaná tu ngat'aha nga tít's'íntjusun kjuatéxumoo, kui suba suba ngji t'axíhin Cristo. Najmi ta tijnajihin kjuandaha Ntíaná. ⁵ Ná bi tijnajinná Espirituhu Ntíaná ko tichuyáá nga naxu kuichú maá nginkun Ntíaná tu ngat'aha nga Cristo s'ejinná. ⁶ Nkuhú makaá Cristo Jesu. Najmi ta chjhi ra tsa kin'ená ko tsa najmi kin'ená ni circuncision. Nk'ie ní s'ejinná Ntíaná, kui ní nihi xi chjhi ra ko kui xi bakúyaná xi nkú ts'ín n'etjáá xinkjá.

⁷ Nga tjuhun nda ts'ín tintsuboo, tunga, zyá xi y'éch'onuu nga najmi ta tínu'yá'éhen ruu én xi naxu tjin? ⁸ Én xi tínu'yó nd'ai najmi nginkun Ntíaná xi j'áinnuu nibáha ra. ⁹ B'i tsú xuta: “Kutin na'yu san ts'ínsanyje na'yu ninkuon.” ¹⁰ Behe k'an nginkun Ntíaná nga najmi kj'ai ts'ín n'enkj'íntak'un ngat'aha ni xi tixinnuu. Tu yáhá ni xi tít's'índyajinnuu ni xi kis'ejinnuu, Ntíaná ts'ínnijéhe.

¹¹ Já nts'e, tsa an xi k'uenijmihina nga tjihin nga n'ehe ni circuncision xuta xi s'ejihin Jesu, najmi ta k'úema tjenki unkiehena jóo b'a. Ko b'a ts'ín najmi incha kama stihí ra nk'ie nga k'uenijmiá Cristo Jesu xi k'ient'a t'a kruu. ¹² Já xi tít's'índyajinnuu, xi mjehe nga kuichát'o yjonintenuu nga n'enuu ni circuncision, jtu sahá katatet'ayje má nkjúhun ma!

¹³ Jun já nts'e, Ntíaná j'áinnuu tu xi kama ndáihinuu ntia xi najmi Ntíaná, xi tsatéxumanuu nk'ie. Tunga ndaha tsa ja ndáinnuu yjonuu, najmi tijná ndáinnuu nga n'oo ni xi kuinchjaha animanuu. Tu sa ní tu ngat'aha kjuatjo xi tinnuu, b'i ngján tisingoo xinkiu. ¹⁴ At'aha ngayjee ni xi tjit'a kjuatéxumoo nkuhú bichú majihin kjuatéxuma xu'bi: “N'etjói xutahi xi nkú ts'ín tjohi yjohi.” ¹⁵ Tunga tsa ta jun tijnkonuu kjuasti ko t'n'e'uhun xinkiu, chúhun yjonuu, at'aha kutsa ta jun ta mahá n'ekjehenu xinkiu.

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga Espirituhu Ntíaná tsjáníyaná xi nkú ts'ín kuintsubaá

¹⁶ Kui nga b'a tixihinnuu. Tintsuboo xi nkú ts'ín mjehe Espirituhu Ntíaná. Najmi tu n'o ni xi tinchjaha animanuu. ¹⁷ At'aha ni xi nchjaha animaná fi kontraha Espirituhu Ntíaná, ko Espiritu fi kontraha ni xi nchjaha animaná. Satékjo nga joo, ko tu ngat'aha nga b'a ma najmi jun batexumohoo yjonuu. ¹⁸ Tunga tsa Espirituhu Ntíaná tít'sjáníyanuu, tsuhu ra ma nga najmi tijnanenuu kjuatéxuma xi kin'ekjas'ehen Moise.

¹⁹ Yaha nk'ie nga ni xi nchjaha animaha xuta ts'ín. Chuba fantukohó xinkjín, ts'ín ni xi si nginkun Ntíaná, najmi chumi nihi b'éch'oho yjoho, ²⁰ benkjún ntia xi ntsja xuta ts'índaha, ts'ín tj'e, fi kontraha xinkjín, b'ésiko xinkjín, nchini, ts'ín unkie xinkjín, ts'ínxkíhin xinkjín ni xi tjihin, kjuachán b'éntje ko xin ma njakúko xinkjín, ²¹ ni xi tjihin xuta xingisoo mjehe, ma ch'i, ko tu nku ngatitsuhún incha mjehe ts'ín. Ngayjee ni xu'bi ko kj'ai sa ni xi nkúhu ni xu'bi incha ts'ín xuta xi ts'ín ni xi nchjaha animaha. Tít's'inkj'áitsjennuu nd'ai xi nkú nga ta kixinnuu nga tjuhun. Xuta xi b'a t'íncha ts'ín najmi tsuhu ra nga Ntíaná kuatéxumaha.

²² Tunga Espirituhu Ntíaná bi ts'ín s'ená kjuatjo, kjuatsjo, kjuajyu ko kjuatsenta. Ts'ín ya nga bisinkaá xinkjá, nga nda s'eya animaná, nga kixi n'etjusaán ni xi nda, ²³ nga nimakjua n'e maá yjoná, ko nga k'úéch'o subáaha yjoná ni xi tjin. Nk'ie nga n'eé ni xu'bi, najmi tjin kjuatéxuma xi k'úéch'oná. ²⁴ Ko xuta xi ts'e Cristo Jesu ja kingját'a kruu animaha, animá ngatitsun xi mjehe ko fásihin ni ch'onk'un xi tjin asuntee. ²⁵ Tsa Espirituhu Ntíaná tintsuba t'ík'uhunná nd'ai, ta tjennteheé nga Espiritu katsjáníyaná. ²⁶ Najmi tu nk'a n'esjeé yjoná. Najmi tu n'estihí xinkjá. Najmi tu kas'ená kjuanchini.

6

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga tjihin nga kuisingkaá xinkjá

¹ Jun já nts'e, tsa yo nga tjín xi tíjnejin ngatitsun, jun xi ja tintsu_{bo} xi nkú ts'ín bakú niyáná Espirituhu Ntíaná t̄isinkoo nga chjúsintjen ngáhanu. Chaso sisiun kō n̄imákjua n'esjo yjonuu nga b'a n'oo, tū xi najmi kō tā jun chjút'ayák'uhunnuu. ² Xinkū xi tíf'ajin kjuanimá b'i ngján t̄isinkoo. Nk'ie nga b'a n'oo, kjuatéxumaha Cristo t̄in'etjusun.

³ Tsa tjín xi chubá chánka suba kuihí k'uasje yjoho nk'ie nga yaha nk'ie nga najmi b'a tjín ni xi t̄ibakú, tā kuihi t̄ib'anacha subaha yjoho. ⁴ Nga nkúnkáá t̄jihin nga chase sisihjín tsa b'a tjín ni xi t̄in'eé. B'a ts'ín tsjo k'úéhená ngat'aha ni xi t̄in'eé, najmi ngat'aha ni xi t̄its'ín kj'ái xuta. ⁵ At'aha nga nkúnkáá ch'anji ch'anjináá ni xi t̄in'eé.

⁶ Xi t̄ibangiya éhen Ntíaná t̄jihin nga kuakjányako xi t̄ibakúyaha ngayje t̄ikjá ni xi nda t̄isakúhu.

⁷ Najmi tū ch'anachoo yjonuu. Ndaha nku najmi ma tsutonko Ntíaná. At'aha ni xi k'uéntje xuta, kui nihi xi sakú ngáha ra. ⁸ Xi t̄its'ín ni xi nchjaha animaha, kui xi xi nkú joyaha tsa xujmá xi najmi nda t̄ib'éntje. Chan xi kj'úaya, kui xi ngabayoo. Tunga xi t̄its'ín ni xi bakúyaha Espirituhu Ntíaná, kui xi xi nkú joyaha tsa xujmá xi nda t̄ib'éntje. Chan xi kj'úaya, kui xi kjuatík'uun. At'aha Espirituhu Ntíaná ts'ínk'íejña t̄ik'un síhin. ⁹ Kui nga najmi tū n'ekjentaha raá yjoná nga n'eé ni xi nda. At'aha tsa najmi n'ekjeheé tak'aán, kuichú n̄istjin nga chj'ayaá chahan ni xi y'entjeé. ¹⁰ Kui b'a maha, nda n'ehe raá tū yáha ni xk̄i xk̄i nga sakúntená nga b'a n'eé. Kō 'yún nda n'e sahaá já nts'eé xi tā s'ejihin Ntíaná.

B'i ts'ín kits'ínkje Pablo xujin

¹¹ An suba suba t̄its'inntúnuu. Chaso nga xí ihí ntu xi t̄ib'et'ánuu.

¹² Xi t̄incha ts'ín kjuayúhunnuu nga n'enuu ni circuncision, b'a t̄incha ts'ín at'aha mjehe nga nda skuehe xuta. Najmi mjehe nga n'e unkie, kui nga najmi y'énimíhi nga nku tutu Cristo xi kis'et'a kruu ts'ínk'anki xuta. ¹³ Tā ndaha já xi n'ehe ni circuncision najmi ts'íntjusun ni xi t̄jít'a kjuatéxumoo. Ni xi mjehé ra jóo nga n'enuu ni circuncision tū xi nk'a k'uasjehe yjoho nk'ie nga kuinchjanijmíyaha nga kui ngat'aha t̄jít'ahanuu kui chubō. ¹⁴ An bi, najmi mjena tsa nk'a k'uasje yjona ngat'aha ni xi t̄its'ian. Nku tutuhú ni xi kits'ín Nda Ntíaná Jesucristo t'a kruu, kui nihi xi b'asjé chánkakohona yjona. T'a kruu xu'bo k'ien ni asunnte xi nchjana kō an tā tsaya yo. ¹⁵ Najmi chumi ni chjíhi ra tsa kin'ená kō tsa najmi kin'ená ni circuncision. Ni xi chjí níhi ra, nk'ie nga Ntíaná kits'ín maná xuta tsetse. ¹⁶ Ntíaná katsjáha kjuajyu kō katasinko ngayjee xuta xi b'a ts'ín t̄jintu xi nkú ts'ín t̄itsjániyá kjuatéxuma xu'bi kō xi kjuaxi nga xutaha Ntíaná.

¹⁷ Nd'ai t̄ib'aha ra nga najmi tā mjehena tsa tjín xi tsjana kjuasti. At'aha yjonintena yjajnu chubaha ni xi kin'ena. Kui xi t̄ibakúhji nga Jesu t̄its'inxát'aha.

¹⁸ Já nts'e, katsejihin animanuu kjuandaha Nda Ntíaná Jesucristo. B'a katuma.

Xujun xi kits'ínkjihí nda postru Pablo xuta ninku Efeso

B'i ts'ín kikjaniñaha Pablo xuta ninku xi tjin nanki Efeso

¹ An Pablo, an xi kama nku nda postruhu Jesucristo at'aha Ntiana b'a ts'ín kama mjehe. Tífaniñanu jun xuta Efeso xi kikj'áts'enuu Ntiana, jun xi s'ejinnuu Cristo Jesu.

² Kas'enuu kjuanda ko kjuajyu xi tsjáná Ntia Na'miná ko Nda Ntiana Jesucristo.

B'i ts'ín tsakúya Pablo kjuandaha Ntiana

³ Kan'etsjoho Ntiana xi Ntiah ko Na'mihí Nda Ntiana Jesucristo. Kui xi kits'ín nga ajihin Cristo kisakúná ngayje tákjá ni nda xi nibáha ndjiojmi ján, ni xi tsjáná Espirituhu.

⁴ Cristo kits'ínchjén nga j'ájinná kintehe ni nga kits'ínnda asuntee tu xi kjuáts'ehená ko tu xi najmi s'ehená je nginkun. Tjoho Ntiana ná. ⁵ Kui nga y'enda tíjuhun nga Jesucristo ts'ínchjéhen tu xi ntíhí tsichu mahaná. Tsitjusun xi nkú ts'ín kama tsjoho ko kama mjehe.

⁶ Kui nga kan'etsjoho ra Ntiana xi bakúchji kjuanda chánkaha, kjuanda xi sakújinná Ntíhí xi tu xi tjohó ra.

⁷ Kisaténdzjo jníhí Ntíu. B'a ts'ín kis'echjintjaihi jéná ko kin'endyjat'aná ngatitsunná. Kama xi nkú tjin bichú kjuachánkaha kjuandaha Ntiana. ⁸ Kui kjuandoo xi tu ni xí kitsjáháná tu xi s'ehená ngayje tákjá kjuankjintak'un ko tu xi kamankjihinná ni xi ts'e.

⁹ Y'éjña chjiná ni xi kama mjehe nga ts'ín, xi y'éjña 'ma nistjin nk'ie. Kama tsjoho nga y'enda tíjün ni xi ts'ín Cristo. ¹⁰ Y'enda nga nkúhú kuichúk'iekú ajihin Cristo ngayjee ni xi tsichuba ndjiojmi ján ko asuntee. B'a kama nk'ie nga ja kuichú chuba. Ts'íntjusun ni xi ja y'enda.

¹¹ Xi nkú ts'ín y'enda tíjün Ntiana, b'a ts'ín kits'ínchjén Cristo tu xi j'ájihinni jin xi ntje judio tjeheñni ko kitsjání ni xi tsjáha ntíhí. B'a kits'ín at'aha Ntiana ts'íntjusun ngayjee ni xi b'enda. ¹² Ko jin kichuyáihí ni nda xi sakújinni Cristo. Jin tjün b'a kin'eí. Kui nga tñ'etsjoho ra Ntiana xi tjihin kjuachánka.

¹³ Jun bi kinu'yó ko kis'ejinnuu én xi naxu tjin. Kui xi én nda tsuhu Jesucristo xi kits'ínk'ankinnuu. Ko Cristo kits'ín nga kin'ekjóhooon Espirituhu Ntiana, Espiritu xi kitsúya tíjün nga tsjá. B'a ts'ín kis'ejña chjihí nga Ntiana ts'enuu. ¹⁴ At'aha tsjá tíjün Espirituhu tu xi chaha nga n'ekjálhín ni xi tsjáha ntíhí nk'ie nga kama ndáiyjehe xuta xi ja kis'echjintjai. Kui nga kan'etsjoho ra Ntiana xi tjihin kjuachánka.

B'i ts'ín kinchjantjai Pablo xuta ninku nanki Efeso

¹⁵ Kui b'a maha, nkúhu nga kint'e nga s'ejinnuu Nda Ntiana Jesu ko nga tjonuu ngayjee xuta xi ts'e Ntiana, ¹⁶ najmi tít's'ínkj'áíya nga nchjantjáiñuu nk'ie nga nchjaka Ntiana ko tsjáha máb'achjihí nga nda tímat'on. ¹⁷ Tíbankihí xi Ntiah Nda Ntiana Jesucristo, Na'mi xi tjihin kjuachánka, nga Espirituhu katsjánuu kjuankjintak'un ko k'u'éjña chjinuu ni xi ts'e, tu xi kamankjihinnuu nkú tjihin ra ngat'a ts'e Ntiana.

¹⁸ Tíbankihí nga kakjex'ájin kjuankjink'unnuu tu xi chahanu ni xi tikuyáha xuta xi Ntiana j'ájihín ko tu xi chahanu xi nkú ts'ín chánka ni xi ts'ínkjálhín xuta ts'e. ¹⁹ Mjena nga choo xi nkú ts'ín chánka ts'ati nga'yúhun Ntiana, nga'yún xi basinkoná ná xi s'ejinná éhen. Kui nga'yún xu'bo bakúchji ni xi ts'ín Ntiana. ²⁰ Kui xi kits'ínxájihín Cristo nk'ie nga Ntiana kits'ínkj'áíyaha ngabayo ko kits'ínk'íéjñat'aha Ntiana nk'a ján, yo má batéxuma.

²¹ Kitsjáha ante xi 'yún nk'a ajihín ngayjee xi batéxuma asuntej ko xi tjihin xá, xi yankjún, xi nk'a tjen ko xi tjihin tu mí xáhá ni xi yankjún. Najmi tu nku nistjin xi kich'aá nd'ai b'a ts'ín nk'a tjen, ko ní nistjin xi kjuái askahan. ²² Ngayjee ni xi tjin aya ntsja Cristo y'éya Ntiana ko y'éjña tíjün ya Cristo nga kuatéxumaha ngayjee ni xi tjin ngandaha xuta

ninku. ²³ At'aha xuta ninku, kui xi yjonintehe Cristo ko Cristo xi ts'in nga kama ndjuu tu mi nihí ni. Tsa ni xi najmi tjihin xuta ninku, najmi ma ndjuu Cristo kai.

2

B'i ts'in tsakuya Pablo nk'ie nga n'ek'ankina tu ngat'aha ni xi kits'in Cristo

¹ Jun bi tu ngat'aha ngatitsunnuu ko jenuu xutak'ien kamo. ² Nk'ie tintsubajiun jenuu xi nkú ts'in tíjñaha xuta asunnte xu'bi ko xi nkú ts'in mjehe ndaninda k'aku xi tjihin nga'yún ajihin seen. Kui xi títs'ínxájihin nd'ai xuta xi najmi nt'é'éhen Ntiana.

³ Ngatenteé b'a ta n'e tintsubaá nistjin nk'ie xi nkú ts'in kinchjaha animaná asuntee. Kin'eé ni xi kama mjehe animá ngatitsunná ko ni xi tjinjin kjuankjink'unná. Xi nkú k'aán nk'ie, ñá tsuhuná kjuakjahan Ntiana xi nkúhu xuta xingisoo. ⁴ Tunga tu ni xí ma nimahá ra Ntiana xuta, kui nga 'yún kits'íntjohoná. ⁵ Kui kjuaha kits'ínk'íentu tík'unkohoná Cristo nk'ie nga ja tsayahaá ngatitsunná. Ngat'aha kjuandaha tu títs'ínk'ankihínu Ntiana.

⁶ Ntiana ta ñja kits'ínkj'áyakoná Cristo ngabaya xi tintsubajián kai ko kits'ínk'íentukoná Cristo ndjiojmi ján. ⁷ B'a kits'ín tu xi nistjin xi nibáha kuakúchjahi xi nkú ts'in chánka tíjña kjuandaha, kui xi tu xí ndahá, at'aha nda tsasená ngat'aha ni xi kits'ín Cristo Jesu. ⁸ Ngat'aha kjuandaha Ntiana ts'ankihinu at'aha kis'ejinnuu. Ntija níná tu kits'ínk'ankihínu. Najmi jun manuu n'o ni xu'bi. ⁹ Najmi ngat'aha ni nda xi kin'eé ts'ankihiná, tsa tu xi b'a ts'in tjin xi nk'a k'uasjehe yjoho. ¹⁰ Ntiana kits'ínndaná. Y'éyaná xi nkúhu Cristo nga kits'ínndaná tu xi n'éhená ni xi nda xi y'énda títjun ko tu xi kuintsubajihinná ni xi ndoo.

B'i ts'in tsakuya Pablo nk'ie nga Cristo nkuhú ntje kits'in ma xuta judio ko xi najmi judio

¹¹ Kui b'a maha, jun xi najmi ntje judio kich'o nga kitsiun, n'ekj'áitsjehennu xi nkú n'e tintsuboo nistjin nk'ie. Xuta xi najmi kin'ehe ni circuncision kitsúnuu xuta xi ntje judio tjeheñ ra, at'aha kui xi ts'ihin yjonintehe ni circuncision. ¹² N'ekj'áitsjon nga kui nistjiun tintsuba t'axíhuun Cristo ko nga najmi ntjehe xuta Israel jun. Najmi kama ts'ajun ni xi y'éndako títjun Ntiana xuta xi ts'e, ni xi kitsúya tíjuhun nga tsjáha. Ndaha nku ni xi tsjáha Ntiana xuta xi ts'e najmi tíchuyóhoo nga sakúnuu kai. Chuba tintsubanú asuntee nga najmi yo Ntiana. ¹³ Kjin tintsuboo nistjin nk'ie, tunga nd'ai nkuhú ja kamakoo Cristo Jesu ko ja tintsuba tiño tu ngat'aha jni xi tsaténdzjo Cristo.

¹⁴ Ngat'aha Cristo tjihinná kjuajyu. Kui xi nkuhú ntje kits'ín ma xi ntje judio tjeheñ ra ko xi najmi ntje judio tjeheñ ra. Kikjexuba xjó xi y'échjaha xuta nk'ie tu xi nkuhú kamaha. Kikjexín ni xi ngji kontraha ra xinkjin xuta. Kitsjá yjonintehe ¹⁵ tu xi y'éjña t'axíhin kjuatéxuma xi kin'ekjas'eheñ Moise xi nkjin ni tjit'aha. B'a ts'in nkuhú ntje tsetse kits'ín maha nga joo ko nkuhú kits'ín mako yjoho. Kits'ín nga tsichut'áha xinkjin nga nkúnkú. ¹⁶ K'ient'á kruu tu xi nkuhú ntje ts'ín maha nga joo ko nga kuinchjako nda ngáha Ntiana. B'a ts'in kikjexíhin ni xi ngji kontraha ra xinkjin xuta.

¹⁷ Cristo j'ai tsjá én nda tsu, kui xi y'a kjuajyu. B'a ts'in kisakúhunu kjuajyu jun xi kjin tintsuboho Ntiana nistjin nk'ie ko ta kisakúhu kjuajyu xi tiña tíntu. ¹⁸ Ngat'aha Cristo xi ntje judio tjeheñ ra ko xi najmi ntje judio tjeheñ ra ma bichút'aha Ntiana nd'ai. Nkuhú Espirituhu Ntiana xi ts'in nga bichút'ahaá.

¹⁹ Kui b'a maha, najmi ta xuta kj'aíhinu ko ta ndaha xuta xi tímasún. Ja ní tsichumo ko jun xuta xi ts'e Ntiana ko nkuhú ja makoo xuta xi tíntunkí nk'íehen Ntiana. ²⁰ Jun xi nkú joyaha nku ni'ya xi tímanda, xi já postru ko já profeta kik'atuts'ihin. Tunga Jesucristohó kitsjá xáha nga b'a incha ts'ín. ²¹ Cristo be xi nkú ts'in nguai ni'yo. Nk'ie nga kama ndjuu ni'yo, nku ninku xi tsje kamaha Ntiana. ²² Jun xi y'ahanuu Cristo bichúmo ninku xi má nga tíjñaya Espirituhu Ntiana.

3

B'i ts'in kitsúya Pablo xá xi kik'áihí

¹ An Pablo ngat'aha Cristo Jesu kjiya'yuhunna. B'a timat'an tu ngat'aha ngandanuu jun xi najmi ntje judio tjeheenuu. ² Yo nga kik'aina nga k'uenijminuu kjuandaha Ntiana. ³ Tsakúchjina ni xi y'éjña 'ma nistjin nk'ie, xi nkú nga ja ta kuak'iet'anuu. ⁴ Nk'ie nga n'eyo xujuin, choo nga be sisan ni xi kis'ejña 'ma ngat'a ts'e Cristo. ⁵ Kui niu xi najmi kik'inyaha xuta xi kis'e nú chá ján nk'ie, tunga nd'ai Espirituhu Ntiana ja tsakúchjihí já postruhu ko já profetaha Ntiana ⁶ nk'ie nga xuta xi najmi ntje judio tjehe ra ta ts'ínkjáihin ni xi tsjáha Ntiana ntíhi ko ta kuichú ma nku yjonintehe Cristo ko ta sakú yaha ni xi kitsúya títjun Ntiana nga tsjáha xuta xi ts'e. Én nda tsuhu Cristo xi b'a ts'íun.

⁷ Ntiana tu kitsáhana nga k'uenijmía én nda tsu xu'bi. Kjuandaha Ntiana xi b'a kits'íun. Kitsána xi nkú ts'in tjehe ra nga'yún chánkaha. ⁸ An xi 'yún ichí sa ajihin ngayjee xuta xi ts'e Ntiana, tunga kik'áihina kjuandaha nga t'benijmíhi xuta xi najmi ntje judio tjehe ra kjuanchinaha Cristo xi ndaha nku najmi ch'a mankjinyehe. ⁹ Tíbejña chja xi nkú ts'in t'bitjusun ni xi y'éjña 'ma Ntiana nistjin nk'ie, kui xi kits'ínnda ngayjee ni xi tjin. ¹⁰ B'a ts'in xuta ninku t'bejña chji nd'ai xi nkú tjin kjuankjink'uhun Ntiana, kjuankjink'un xi k'ái k'ái ts'in yaha. Kui ni xu'bi t'bejña chji nginkun xi t'ihin xá ko xi t'ihin nga'yún nk'a ján.

¹¹ Kui niu xi y'énda títjun Ntiana nkúhu nistjin nk'ie ko Nda Ntiana Jesucristo ja kits'íntjusun niu nd'ai. ¹² At'aha nkuhú makaá Cristo ko at'aha s'ejinná én nda tsuhu, kui nga tsuhu ra tak'aán ko najmi binkjaán nga bichúk'un tiñahaá Ntiana. ¹³ Kui b'a maha t'bankihinu nga najmi tu n'ekjehe ruu tak'un ngat'aha nga un t'kena ngandanuu. Ngat'aha nga un t'kena, Ntiana t'its'in nga t'bejña chjinuu kjuachánkaha.

B'i ts'in kitsúya Pablo xi nkú ts'in bankintjái xuta ninku Efeso

¹⁴ Kui kjuaha baasinkunch'ihinna nginkun Ntia Na'miná. ¹⁵ Kui xi b'éjña nga s'e nga nkúnkú ntje xi tjin ndjiojmi ján ko asuntee. ¹⁶ Bankihí nga Espirituhu Ntiana katsjá nga'yúnkohonuu xi nkú ts'in t'jña kjuachánka tsjo t'ihin tu xi s'ehe ra nga'yún animanuu, ¹⁷ ko nga Cristo kat'ejñajin animanuu tu ngat'aha nga s'ejinnuu. Katji nanka kjamannuu ajihin kjuatjoo ko ndjá tinchajiun, ¹⁸ tu xi b'a ts'in jun ko ngayjee xuta xi ts'e Ntiana kama kamankjihinnuu xi nkú ts'in tayá ko ndju ko nanka ko nk'a kjuatjoho Cristo. ¹⁹ Mjena nga choo kjuatjoho Cristo tu xi b'a ts'in katsejin kikjihinnuu Ntiana, ndaha tsa 'yún chánka sa kjuatjoho nga ni xi mankjinná.

²⁰ Kan'etsjoho Ntiana, kui xi ts'ati ni xi maha ts'in nga xi nkúhu ni xi binchihí ko tsa xi nkú ts'in t'itsu animaná nga kama. B'a ma xi nkú ts'in t'jña nga'yún xi ts'e xi t'its'inxájiná.

²¹ Kats'ínkjáihin Ntiana kjuachánka ajihin xuta ninku xi ts'e Cristo Jesu. Tehente b'a katuma ko santaha tu nk'éhé ni. Jhon, b'a katuma.

4

B'i ts'in tsakúya Pablo nk'ie nga nkuhú tinchajián Cristo

¹ Kui b'a maha t'bankihinu an xi kjiya'yán ngat'aha Nda Ntiana. Kixi tankinkoo yjonuu xi nkú ts'in t'ihin nga ts'ín xuta xi Ntiana j'ájihin. At'aha Ntiana j'ájinuu.

² Nimakjua n'esjo yjonuu ko nda kas'eya animanuu. Kas'enuu kjuatsenta ko b'i ngán n'e'yún tak'un xinkiu. B'a n'oo tu ngat'aha kjuatjo xi t'jñajinnuu. ³ Tjen nga'yuhun yjonuu nga nkuhú katumako tehento xinkiu xi nkú ts'in ts'aniyanuu Espirituhu Ntiana ko xi nkú ts'in nkuhú ts'in manuu kjuajyuu.

⁴ Nkuhú maha yjonintehe Cristo ko nkuhú maha Espirituhu Ntiana xi t'jña. B'a ta ts'in nkuhú j'ájinuu Ntiana, kui nga nkuhú ni xi t'chuyóhoo. ⁵ Nkuhú maha Nda Ntia xi t'jña. Nkuhú ni xi s'ejinná ko nkuhú Nda Ntiana n'ekjas'eheén xuta nga batentahaá. ⁶ Nkuhú maha Ntiana xi Na'miná ngatenteé, kui xi batéxumaha, ts'ínchén ko t'jñajihin ngayjee ni xi tjin.

⁷ Tunga kin'ekjáihín raá kjuanda nga nkúnkáá. Xi nkú ts'ín kits'índzjoná Cristo, b'a ts'ín kisakúná. ⁸ Kui nga b'i ts'ín tjit'aha éhen Ntíaná:

Ngjinji nk'a ján nga ngjikò xi jakj'á,
ko tū kitsjáhá ra xutá ni xi nda.

⁹ ¿Nkú tsuhū ra nga ngjinji? Kui xi tsuhū ra nga tjun ngjijen má nankaha t'anankiu.

¹⁰ Kò xi ngjijeēn, kui xi tā ngjinji má 'yún nk'aha nk'a ján tū xi ts'íntjusuhun ngayjee ni xi tsichuba.

¹¹ Kò kui kikjin xi kitsjá nga tjín xi kama já postrū, kò nga tjín xi kama já profeta, kò nga tjín xi k'uénijmí én nda tsuhū Ntíaná, kò nga tjín xi kama já bastuū kò já maestru.

¹² Kui kjuandoò kik'aihi jóo tū xi kuakúyaha ra xutá xi ts'e Ntíaná xi nkú ts'ín kuasinko xinkjín kò tū xi b'a ts'ín sakú nga'yuhun ra xutá ninku, kui xi yonintehe Cristo. ¹³ B'a ts'ín nkuhú s'ejihinná kò nkuhú chaá yáha Ntíhi Ntíaná. Yohó nī ma kuichú maá xi tjihin nga kuichú maá kò s'eyaná xi nkúhu kui.

¹⁴ Nk'ie nga b'a kamoo, najmi s'eyaná xi nkúhu jántí xi xi kjit'a kjit'a kj'ai ts'ín s'eyaha kò najmi k'uanteé tsa tū mí ni tsetsehé xi sakúyaná, tsa kui niū xi kjé'yúnná nga mjehe k'uanačaná. At'aha kui niū xi ts'ínchjén já maña xi ni tsank'á bakúya. ¹⁵ Tū sa ní én xi naxū chubaá at'aha tjoná xinkjá. B'a ts'ín sájihinná Cristo, kui xi nintaku xutá ninku.

¹⁶ Cristo ts'ín nga ngayjee yonintee nkuhú bichú makò xinkjín kò b'a'yún sisihin xinkjín ngatentee ni xi tjihin yonintee. Tsa ngatentee yonintee ts'ínxá sisin, ngayjee yonintee sá sisin kò sakú nga'yuhun nga binchajin kjuatjo.

B'i ts'ín tsakúya Pablo xi nkú ts'ín tjihin nga kuintsubaá nginkun Ntíaná

¹⁷ Kui nga b'a xihinnū kò ngajoho Nda Ntíaná b'a xihinnū ma. Najmi b'a tā n'e bintsuba sahanu xi nkú ts'ín tjintu xutá xi tjín asuntee, xutá xi ni tiya ts'ínnkjink'un.

¹⁸ Kui xi ja kis'ejyún kjuankjintak'uhun kò najmi tjintu tik'un xi nkú ts'ín ts'ínk'íentu tik'un Ntíaná xutá xi ts'e. At'aha ja kits'ín ndjá animaha kò najmi tā mankjihin ra ni xi ts'e Ntíaná. ¹⁹ Ja najmi tā tjihin ra kjuasuba kò ja kits'ínkjas'ehen yjoho ni ch'onk'uun. Najmi tā b'éch'oho ra yjoho nga ts'ín ngayje tikjá ni xi chuntí nginkun Ntíaná.

²⁰ Jun bi najmi b'a tsu éhen Cristo xi tsakuyáihī tsa b'a noo. ²¹ At'aha ja kinu'yó éhen Cristo kò tsinchiyó ni xi ts'e, kò yo nga Jesu tññajihin ni xi naxū tjín. ²² Najmi b'a tā ts'ín bintsubahanu xi nkúhu nk'ie. N'ek'óntjaiyo animanū. At'aha ni xi kama mjenuu nk'ie ts'anachača kò kits'ínkatsúhun. ²³ Tjihin nga n'e tsetse ngáhanu animanū kò kjuankjintak'unū. ²⁴ N'e tsetsoo yjonū, at'aha Ntíaná kits'ínnda tsetse ngáha animanū. Xi nkú ts'ín tjiyaha nga kixi kò je, b'a kits'ínk'íé.

²⁵ Kui b'a maha, najmi tā ch'anachača ruu xinkiu. Najmi tū én tsank'á chubo, at'aha nkuhú yjoninte mahaná ngatentee.

²⁶ Nk'ie nga tíma kjannū, najmi tū ngatitsun n'o. Najmi tū bintsuba kjon nku nistjin tanto. ²⁷ Najmi tū 'baintohoo ndanindo.

²⁸ Xi ndyjé ts'ín nk'ie, najmi b'a tā kats'íhin. Kats'ínxá ní kò kats'ínchjén ntsja nga kats'ín ni xi nda, tū xi b'a ts'ín kama kuasinkoho xutá xi machjéhen ra tsa mí nihi.

²⁹ Ndaha nku én ch'on tsu najmi tū kuitju tsu'bo. Én xi nda ní chubo, én xi tsjá nga'yuhun xutá, tū xi nda kamat'aihin xutá xi kuint'é énnū. ³⁰ Najmi tū ni xi ts'ín'uhun Espirituhū Ntíaná n'o. At'aha kui xi kik'ainū tū xi chaha nga jun xi xutá xi ts'e Ntíaná nk'ie nga kuichú nistjin nga kuitjusun nga kama ndái kikjinnū.

³¹ Tich'onsjoo ngayjee ni ch'onk'un xi tjintujín animanū, kjuakjoon kò kjuastinto. Najmi tū ch'íya kjon, kò najmi tū ch'on 'mihū xinkiu, kò najmi tū ngat'aha tū mí nihi ni n'e uncho xinkiu. ³² Nda ní chasoho xinkiu kò chasenimoho xinkiu. N'e ndyjat'ohoo xinkiu xi nkú ts'ín kisakújinnū kjuan'endyjat'a ajihin Cristo.

5

B'i ts'in tsakúya Pablo nk'ie nga ñá xi ntíhi Ntíaná

¹ Ntí tjoḥo Ntíaná jun, kui nga b'a ta n'ehenu xi nkú ts'in Ntíaná. ² Xi nkú ts'in y'ejñajin kjuatjo Cristo nga kits'intjoná, b'a ts'in tintsubajiun kjuatjo. Kui xi kitsjá yjohḥo nga k'ienntjáíhiná. Kui xi kama nku chje sinjne xi kin'ekjas'ehen Ntíaná.

³ Ja kikj'áts'enuu Ntíaná. Kui nga ta santaha najmi tjíhin nga chubanjimíyahanu xi nkú ts'in chuba fantukohó xinkjín xuta xi tjín, kḥo tsa tu mí nihí ni xi chuntí nginkun Ntíaná, kḥo tsa kjuásihun ni xi tjíhin xuta xingisoo. ⁴ Kḥo najmi tu chubo én xi najmi nda tsu, kḥo tsa én ton ch'on tsu, kḥo tsa nku én xi najmi nda fane, at'aha najmi chumi ni chjíhi ra ni xu'bo. Tu sa ní én xi tsjáha máb'achjíhi Ntíaná chubo. ⁵ At'aha ja yo nga xi chuba fantukohó xinkjín, kḥo xi ts'in ni xi chuntí nginkun Ntíaná, kḥo xi fásihin ni xi tjíhin xuta xingisoo, kui xi najmi tsuhḥo ra nga Cristo kḥo Ntíaná kuatéxumaha. Xi tífásihin ni xi tjíhin xuta xingisoo, kui xi kj'ai ntia tjennki.

⁶ Najmi tu 'bainto tsa tjín xi k'uanachakonuu nku én tiya, at'aha ngat'aha ni xu'bi kjuakjahan Ntíaná nibánehe ra xuta xi najmi nt'é'éhen. ⁷ Kui nga najmi tu jun n'engujihin ruu yjonuu xuta xi b'a tjincha ts'in.

⁸ At'aha nistjin nk'ie má jyuun tintsuboo, tunga nd'ai ja má ndzjeen tintsuboo nga nkuhú makoo Nda Ntíaná. Kui nga tintsubahanu xi nkú ts'in tjíhin nga k'úentu xi tjintu má ndzjeen. ⁹ N'oo ni xi nda kḥo naxu kḥo kixi, at'aha kui niu xi bakúchji nga má ndzjeen tjehehá. ¹⁰ Tinchisjo má nihi xi sasíhin Ntíaná. ¹¹ Ndahachí najmi tu n'o ni xi najmi chumi ni chjíhi ra, ni xi ts'in xuta xi ts'e má jyuun. Tu sa ní t'ejñachiu nga najmi nda niu.

¹² At'aha tu ñáhá xí subahá maná nga n'ekjáá ni xi ts'in'na xuta xu'bo. ¹³ Tunga ma chjihí ngayjee ni xi tjín nk'ie nga s'entuchjí má ndzjeen, ¹⁴ at'aha nd'íu b'éjña chji tu mí nihí ni. Kui nga b'a ts'in tjit'a:

N'ekj'áíhi yjohi, ji xi kisufei.

Tisintjein ajihin xutak'ien.

Tsa b'a n'ei, Cristo ts'ín ndzjehin.

¹⁵ Kui b'a maha, nda nda chāsehenu xi nkú n'e kuintsuboo. Najmi tu ni xi ts'in xuta stjēn n'o. N'e nínú xi nkú ts'in xuta nkjink'un. ¹⁶ N'oo ni xi nda tu mí chubahá ni nga sakúntenuu nga b'a n'oo, at'aha ch'on chun nistjin xi kich'aá nd'ai. ¹⁷ Kui nga najmi tu nchini n'esjehenu yjonuu. Katumankjin nínuu mí nihi xi mjehe Nda Ntíaná nga n'oo.

¹⁸ Najmi tu n'e ch'iu, at'aha kui niu xi ts'in nga n'eé tu mí nihí ni. Tu sa ní Espirituhu Ntíaná katsejihinuu. ¹⁹ Salmḥo kḥo soḥon ninku chubanjimíyakohonu xinkju kḥo só xi nkú ts'in kuakúyanuu Espirituhu Ntíaná. Ngayjehe animanuu só kḥo n'etsjohoo Nda Ntíaná. ²⁰ Tu mí kjuahá ni tehente tjoḥoon máb'achjíhi Ntia Na'miná. B'a n'oo at'aha Nda Ntíaná Jesucristo ts'enuu.

B'i ts'in tsakúya Pablo xi nkú ts'in k'úentuko xinkjín xuta

²¹ Chankjún xinkju at'aha Cristo tíyankjún. ²² Jun xi tí'minuu chjuún, chankjún x'inuu. B'a n'oo xi nkú ts'in tíyankjún Nda Ntíaná. ²³ At'aha xi tí'mi x'in, kui xi síjña tíjuhun chjuúhun xi nkú ta ts'in Cristo síjña tíjuhun xuta ninku. Xuta ninku kui xi yjonintehe Cristo, kḥo Cristo kui xi kits'ínk'ankihi. ²⁴ Xi nkú ts'in xuta ninku benkjún Cristo, b'a ta ts'in xi tí'mi chjuún tu nkjéhe ni katenkjún x'ihin.

²⁵ Kḥo jun xi tí'minuu x'in, n'etjḥo chjuúnnuu xi nkú ts'in Cristo kits'intjo xuta ninku kḥo kitsjá yjohḥo ngandaha. ²⁶ B'a kits'in tu xi kikj'áts'ehe. Éhen kits'in jekohḥo kḥo ntánijua tsanéjnukohḥo ²⁷ tu xi ja tjíhin ra kjuachánka xuta ninku nk'ie nga kuichú nginkun. Najmi s'ehe ni chuntí, najmi ch'on k'úé, kḥo najmi s'ehe tsa mí nihi. Mje níhi Cristo nga je kḥo nga nda kikjin kama xuta ninku.

²⁸ B'a ta ts'in xi tí'mi x'in tjíhin nga ts'íintjo chjuúhun. Kats'intjo xi nkú ts'in tjoḥo yjonintehe. Xi tjoḥo chjuúhun, kui xi tjoḥo yjohḥo. ²⁹ At'aha najmi tjín xi unkie

yjonintehe. Tsjá níhi nichine kō kuhun xi nkú nga ts'ihin Cristo xuta ninku. ³⁰ At'aha ta yjonintehe Cristo tintsubaían.

³¹ B'i ts'in tjit'a: "Kui nga nku nda k'ujeñaha xi chaha nga k'ujeñako chjuuhun kō nkúhú yjoninte kuichú ma nga joo." ³² Yún nanka ni xu'bi, tunga nk'iehé nga nchjanijmíya Cristo kō xuta ninku ts'inchjén niu. ³³ Jun tjihin nga n'etjō chjuúnnuu xi nkú ts'in tjonuu yjonuu. Kō xi tí'mi chjuún katenkjún x'ihin.

6

¹ Kō jun xi tí'minuu ntí, tinú'yá'óhoon xi chánuu at'aha Nda Ntíaná s'ejinnuu. At'aha kui niu xi nda tjin nginkun Ntíaná. ² Ajihin kjuatexuma xi kin'ekjas'ehen Moise kui kjuatexuma xu'bi xi tjun títsuya ni xi Ntíaná tsjáha xi kuint'é'éhen. B'a titsu: "Chankjún na'mihi kō naahi ³ tu xi nda kamataihinni kō tse nistjin kamaha ri nga kuinchin asuntee."

⁴ Kō jun xi tí'minuu na'mi, najmi tu chuba kjan n'ekoo ntínuu. Tu sa ní tjen nyóho nga n'echó kō takúyoho ni xi ts'e Ntíaná.

⁵ Kō jun xi tí'minuu xuta musu xi kich'atse, tinú'yá'óhoon xi já ntíanuu ei asuntei. Chankjún kō tinkjún kō ngayjehe animanuu tinú'yá'óhoon, xi nkú joyaha tsa Cristo tinu'yá'óhoon. ⁶ Najmi tu nku nk'ie nga tibasenu nga b'a n'oo, tsa tu xi b'a ts'in nda skuehenuu. N'e nínú xi nkúhu xuta musu xi Cristo ts'atse. Ngayjehe animanuu n'oo ni xi mjehe Ntíaná. ⁷ Nk'ie nga tín'o nku xá, ngayjehe k'un b'a n'oo. B'a n'oo xi nkúhu tsa nku xaha Nda Ntíaná tín'o. ⁸ At'aha yo nga Ntíaná tsjá ngajoya ngaha ra ni xi nda kits'in nga nkúnkú xuta, ndaha tsa musu xi kich'atse kō ndaha tsa xi ndaíhi yjoho.

⁹ Jun xi tí'minuu já ntia, b'a ta n'oo xi nkú nga tíxihin xuta musu. Najmi tu binchankjúhun. Ja yo nga nkúhú maha Nda Ntíanuu xi tjiña ndjiojmi ján kō nga kui xi najmi ngabi ts'in ajihin xuta.

B'i ts'in tsakúya Pablo xi nkú ts'in k'úendaá yjoná tu xi najmi ts'in nganahaná ndanindoo

¹⁰ Ni xi fekuhu xi xinnuu, kasakúnuu nga'yún ajihin nga'yún chankaha Nda Ntíaná. ¹¹ Xi nkú joyaha já jun xi b'enda yjoho nga kjan, b'a ts'in n'ech'okohonu yjonuu ni xi tsjáná Ntíaná, tu xi ndjá kama kuinchahanu nga kuankín kontroho kjuamañaha ndanindoo.

¹² At'aha najmi xuta asuntee tibixkjanakaá. Xi tjin níhi nga'yún tibixkjanakaá, xi nk'a xaha, xi batexuma asuntee ngatitsun xu'bi. Kui xi janinda ch'onk'un nkjún xi tjin nk'a já. ¹³ Kui nga t'endahanu yjonuu xi nkú joyaha já jun xi Ntíaná kitsjáyjehe ni xi ts'inch'okoho ra yjoho, tu xi kuichúkuahanuu nk'ie nga kuichú nistjin xi ndjá niba. Kō nga ja tinda sisinnuu yjonuu, ndjá tincho.

¹⁴ Kui b'a maha, ndjá tinchahanu. Ni xi y'éña Ntíaná kō ni xi naxu nginkun, kui xi n'ech'okohonu yjonuu xi nkúhú já jun xi ts'inch'oho yjoho. ¹⁵ T'endo yjonuu nga t'enjimíu én nda tsu xi tsuya kjuajyuhu Ntíaná. ¹⁶ Machjéhen nga n'e s'ejun Ntíaná, tu xi najmi tjin xi nkú ts'in ts'in'uhunnuu ndanindoo. ¹⁷ T'ejin tak'un nga Ntíaná kits'ínk'ankinuu. Chjúbó éhen, kui xi kitsjánuu Espirituhu Ntíaná tu xi kuisinkokohonu yjonuu.

¹⁸ Tehente chubakoo Ntíaná xi nkú ts'in tsjáníyanuu Espirituhu. Chubakoo kō tinchíhu ni xi machjénnuu. Tintsuba ndo kō najmi tu n'ekjioho tak'un nga chubantjo ngayjee xuta xi ts'e Ntíaná. ¹⁹ Kō ta chubantjainú nk'ie nga chubakoo Ntíaná, tu xi tsjáhana én xi kuinchja, tu xi ndjá kuinchjahanu nga k'uenijmía ni xi kis'eña 'ma nistjin nk'ie, xi ja tib'éña chji én nda tsuhu Ntíaná nd'ai. ²⁰ Kui ngat'aha éen kjiya'yuhunna an xi tsú'ba ngajoho Nda Ntíaná. Chubantjainú nginkun Ntíaná tu xi kuinchjahanu xi nkú ts'in tjihin nga kuinchja kō tu xi najmi tsankjuhunna.

B'i ts'in kits'ínkje Pablo xujin

²¹ Ngatentee ni xi tímat'an kō ni xi títs'ian kuitsuyanuu Tikikō, nda nts'eé xi tjona kō xi kixi títs'inxát'aha Nda Ntíaná. ²² Kui kjuaha títs'inkjísehenuu tū xi cháhanu nkú ts'in tintsūbai kō tū xi tsjá nga'yúhūn ra animanuu.

²³ Ntía Na'miná kō Nda Ntíaná Jesucristo katsjáha já nts'eé kjuajyu kō kjuatjo, kō kat'éyaha nga 'yún s'ejihin. ²⁴ Kjuandaha Ntíaná kas'ehe ngatentee xi tjohō Nda Ntíaná Jesucristo, kjuatjo xi najmi maha feya.

Xujun xi kits'ínkjihí nda postru Pabło xuta ninku Filipo

B'i ts'ín kíkjaníñahá Pabło xuta ninku xi tjín nanki Filipo

¹ An Pabło kò Timoteo, jin xi tìn'exát'aihí Jesucristo. Ngayjee jun xi tintsuboo nanki Filipo, jun xi kík'áts'enúu Jesucristo tísuniñaihí kò ta tísuniñaihí já xi basehe xuta ninku kò já xi ta tjihin xá.

² Kas'enúu kjuanda kò kjuajyu xi tsjáná Ntia Na'miná kò Nda Ntíaná Jesucristo.

B'i ts'ín kitsúya Pabło xi nkú ts'ín nchjantjai xuta ninku Filipo

³ Tsjahá máb'achjihí Ntíaná xki nga f'áitsjenna jun. ⁴ Xki nga nchjaka Ntíaná nchjantjáiñuu ngatentoo. Tsjo mana nga b'a ts'ian ⁵ at'ahá nkuhú makaá xinkjá nga tìn'exát'aháá én nda tsuhu Jesucristo. B'ahá ra nistjin nga tjun tsichujinnuu éen kò santaha nd'ai. ⁶ Behe k'an nga xi kík'atuts'ihín ni xi nda ajinnuu, kui xi tū nku ngjuaikondjuhú santaha nistjin nga k'uaí ngáha Jesucristo.

⁷ Ajin animaná tintsuabajiun, kui nga f'áitsjehenna jun. Xian nga nda ts'ian nga f'áitsjenna jun at'ahá nkuhú kjuandahá Ntíaná tísakúná jun kò an, ndaha tsa nūbayá kjíya'yán kò ndaha tsa nginkun já tjíxóo tixinya chich'an én nda tsuhu Jesucristo kò tīb'ejñá chja nga najmi én tiya niu. ⁸ Ntíaná be xi nkú ts'ín mjena jun. Kjuatjoho Jesucristo xi tijnajinna, kui xi tjokohonuu.

⁹ Nk'ie nga nchjantjáiñuu, bankihí Ntíaná nga 'yún kasaá sa kjuatjo xi tijnuu, kò nga 'yún kas'enúu kjuankjintak'un, kò nga kixi kamankjinnuu ni xi ts'e Ntíaná. ¹⁰ B'a ts'ín kama ch'ajihinnu má nihi xi kjuaxi nga nda tū xi je kuintsubahanu kò najmi s'e ni xi n'enijehenuu nistjin nga k'uaí ngáha Cristo. ¹¹ Kui nistjiun kuakuchjiú nkjin tíkjá ni xi naxu kin'o, xi kitsjánuu Jesucristo nga n'oo tū xi s'ejña chjihí kjuachánkahá Ntíaná kò n'etsjoho ra.

B'i ts'ín kitsúya Pabło nga ngandahá tíma ni xi tífajin

¹² Mjena nga choo, já nts'e, nga ni xi tímat'an ei, kui xi tū sahá títs'ín nga tífindju én nda tsuhu Jesucristo. ¹³ At'ahá tíbe ngayjee já juhun nda títuun kò ngayjee xuta xingisoo nga ngat'ahá Cristo kjíya'yuhunna. ¹⁴ Tū ngat'ahá nga kjíya'yán, nkjin já nts'eé 'yún tijncha ma 'yún k'un Nda Ntíaná kò tijncha ma k'un tīb'énijmí éhen.

¹⁵ Kjuaxi nga tjín xi tīb'énijmí ni xi kits'ín Cristo at'ahá tíma xintak'un kò mjehe nga ts'ín ngana. Tunga tjihín ngá xi ngayjehe animahá tīb'énijmí. ¹⁶ Xi tíma xintak'un, kui xi tijncha b'énijmí Cristo at'ahá ngandahá tijncha bangisjai. Najmi kjuaxihí nga b'a tijncha ts'ín. Ni xi incha mje níhi nk'ie nga tū sahá 'yún sakúna kjuanima nk'ie nga kjíya'yán. ¹⁷ Tunga máha xuta xingisoo, tijncha b'énijmí Cristo at'ahá tjihín kuatjo. Be nga kjíya ei tū xi xinya chich'ihinna én nda tsuhu Ntíaná nginkun já tjíxóo.

¹⁸ Tunga najmi chumi ni ts'ihín ra. Ndaha tsa najmi kjuaxihí kò ndaha tsa ngayjehe k'un nga tijncha b'énijmí, xi tū ja ní tís'enijmíhi ni xi kits'ín Cristo kò kui niu xi tsjo mana. Kò 'yún s'e sana kjuatsjo. ¹⁹ At'ahá be nk'ie nga tū ngat'ahá nga tichubantjáiñú nginkun Ntíaná kò xi nkú ts'ín títsjá nga'yúnna Espirituhu Jesucristo kuitju'a. ²⁰ Mje nkjúnna kò tíkuyá nga ndahachí najmi sakúna kjuasuba. Tū sa ní 'yún ndjá kúásinjña nd'ai xi nkú nga títs'in tehente, kò chá kjuachánkahá Cristo ajihín ni xi tímat'ain yjonintena. B'a kama tsa tijncha kò tsa ja kabaya.

²¹ At'ahá an bi nk'ie nga tijncha tík'un sa, Cristo tijncha tík'uhunna. Kò tsa ni xi tībayahana, tū sahá ts'in nganaka. ²² Tsa kúatejña tík'un sa, 'yún xúbáya xána. Najmi be má nihi xi k'juajián. ²³ At'ahá síjñaya masehen nga joo niu. Mjena k'uejña asuntee kò kfínsehe

Cristo. Tsa ni xi kfinsehe ra Cristo, tu saha 'yún nda tjin ngat'a ts'an. ²⁴ Tunga ngat'aha ní ngandanuu 'yún machjén saha nga kúatejña tík'un sa. ²⁵ Behe k'an nga b'a tjin niu, kui nga behena nga kúatejña tík'un sahana ko nga k'uandaya sana ajinnuu, tu xi 'yún s'ejin sahanuu ko tsjo k'úénuu nga b'a n'oo. ²⁶ B'a ts'in nk'ie nga kuichuse ngahanuu, tsjo kamanuu nga n'etsjohoo Cristo Jesu.

B'i ts'in kitsúyaha Pablo xuta ninku nga tu nku ndjáhá kuincha

²⁷ Nkuhú nga tintsuahanu xi nkú ts'in tjeheh ra xuta xi y'a én nda tsuhu Cristo. Kui nga tsa kfinseuu, skue, ko tsa kjin kúatejña, kuint'e én xi nkú ts'in tintsuoo, nga ndjá tincho, nga nkuhú ni xi n'enkjintak'un, ko nga nkuhú t'n'e mo yjonuu nga ta ñja ta ñja t'n'oo nga'yún ngandaha én nda tsuhu Cristo xi s'ejinná. ²⁸ Ndahachí najmi tu binkjun já kontrannuu. Kui niu xi kuakúchiji xuta xu'bo nga ndyja ko nga jun xi n'ek'ankinuu. Ntjaná tsjannuu nga n'e nganoo.

²⁹ At'aha jun bi kik'ainuu nga s'ejinnuu Cristo, tunga ta kik'ahínuu nga ngat'aha ta choo kjuanimá. ³⁰ B'a ta ts'in tibitajíún kjuanimá nd'ai xi nkúhu kjuanimá xi kiyo nga j'ajian ko xi t'ínu'yó nd'ai.

2

B'i ts'in tsakúya Pablo xi nkú ts'in tjihin nga s'eyaná

¹ Kui b'a maha tsa Cristo basinkonuu, ko tsa kjuatjohó tsjá nga'yúnnuu, ko tsa Espirituhu nkuhú tít's'in manuu, ko tsa nda tíchasohó ko tíma nimanuu xinkiu, ² kui nga n'ehenu nga tu xi tsjohó kat'ena. Nkuhú kas'eyanuu ko nkuhú kjuatjo xi kas'eya animanuu. Nkuhú ch'a xinkiu ko nkuhú ni xi n'enkjintak'un. ³ Ndaha nku ni najmi tu n'o tsa tu xi n'e nganaha ruu xinkiu ko tsa tu xi nk'a n'esjehenu yjonuu. Tu sa ní nima kjuá n'esjo yjonuu ko chasohó xinkiu, chasohó xi nkúhu tsa 'yún nk'a tje nga jun. ⁴ Najmi tu nku ni xi ts'ajun chasohó, ta chasohó ni xi ts'e já nts'o.

⁵ B'a ta ts'in kas'eyanuu xi nkú ts'in kis'eyaha Cristo Jesu. ⁶ Kui xi tu b'a ts'in Ntjanáhá, tunga najmi kits'innisihí ni nga y'éjña chji nga kui xi Ntjaná. ⁷ Tu sa ní y'éch'ohó yjoho yáha kui ko nku nda musu kits'in ma yjoho nga j'ai tsin xi nkú ts'in tsin xuta. ⁸ Ko nk'ie nga kik'a yjoninte, kinte ts'asje yjoho. Kint'é'éheh Ntjaná santaha nga ngji ngabayoo. Kruu kin'ek'ient'á.

⁹ Kui kjuaha Ntjaná 'yún tse kjuachánka kitsjáha ra, ko kitsjáha nku j'áin xi tu xi 'yúhún nk'a tje, ¹⁰ tu xi nk'ie nga kuinú'yáha j'áhin Jesu kuinchakúnch'in tu yáha ni xi tjin ndjiojmi ján ko asuntee ko kinte t'anankiu. ¹¹ Ko ngayjee xi tjin b'a kuitsu nga Jesucristo xi Ntia. B'a ts'in s'ejña chiji kjuachánkaha Ntia Na'miu.

B'i ts'in tsakúya Pablo xi nkú ts'in k'úéntu xuta ninku ajihin xuta

¹² Kui b'a maha, jun já nts'ena, xi nkú ts'in tehente kinu'yá'énnú nk'ie nga tsátejñajinnuu, b'a ta n'oo nd'ai nk'ie nga kjin tíjñanuu. Chankjún Ntjaná ko kat'atsó nga n'endjuú ni xi tít's'in Ntjaná ajinnuu nga tít's'ink'ankinuu. ¹³ At'aha xi nkú ts'in sasihin Ntjaná, kui xi tít's'in nga n'e mjo ko nga n'oo ni xi mjehe.

¹⁴ Tsa tjin ni xi n'oo, najmi tu katuma stinnuu nga b'a n'o ko najmi tu chubatikoo xinkiu, ¹⁵ tu xi je ko naxu skuehennuu xuta. Jun xi ntíhi Ntjaná ko tjihin nga je kuintsubajjuhun xuta xi tjin nd'ai xi ch'onk'un ko xi ja kits'inkatsún kjuankjintak'uhun. Katumo ajihin xuta xu'bo xi nkúhu niñu xi tibat'ai má jyuun. ¹⁶ Chubanijmíyahanu én xi ts'ink'íéntu tík'uhun xuta. Tsa b'a n'oo, tsjo k'úéna nistjin nga k'uaí ngáha Cristo. At'aha nk'ie kama chji nga najmi tu kjuandahá kits'ian nga'yún nga kits'inxá ajinnuu.

¹⁷ Nk'ie nga s'ejinnuu Ntjaná, b'a joyaha tsa chje tí'bohó Ntjaná. Ko tsa n'ek'ienna ei, an xi kuichú ma xi nkú joyaha chje xi ts'índjuút'a chje xi tí'bohó Ntjaná. Tunga tsjohó tjinna ndaha tsa b'a n'ena. Ta n'etsjokohó kjuatsjona. ¹⁸ B'a ta ts'in tsjo katumanuu ko ta tjennú kjuatsjonuu.

B'i ts'ín kitsúyaha Pabło xuta Filipino nga ts'ínkjisehe Timoteo

¹⁹ Tsa Nda Ntjaná Jesu tsjánte, kitsa ts'ínkjisenúu Timoteo tu xi tsjo kamahana nga kuint'e ni xi tíma ajinnúu. ²⁰ Najmi tjín sana kj'ái xi nkúhu kui, xi b'a ta ts'ín ts'ínkjink'un xi nkúhu an nga kjintaha ra jun. ²¹ At'aha kj'ái xutaha bi ni xi ts'e bangisjai, najmi ni xi ts'e Jesucristo.

²² Tunga jahá yo xi nkú k'un Timoteo ko xi nkú ts'ín títs'ínxákona nga túb'énijmíkona én nda tsuhu Jesucristo, xi nkú joyaha nku ndati xi ts'ínxáko na'mihi. ²³ Kui nga túb'endáhana nga kui ts'ínkjisenúu chubá nga skue xi nkú ts'ín s'enda ni xi tíf'ajian. ²⁴ Ko behe k'an nga Nda Ntjaná ta tsjántena nga kama kfínsenúu.

B'i ts'ín kitsúyaha Pabło xuta Filipino nga títs'ínkjisehe Epafrodito

²⁵ Tunga nd'ai títs'innkjíhin k'an nga tjíhin nga ta ts'ínkjisehé ngáhanuu nda nts'eé Epafrodito. Kui xi títs'ínxákona nga tíf'ajinkona kjuanimá ngat'aha Cristo. Kui xi y'exó nga kin'e nibásenú tu xi kuasínkohona nga ts'ín ni xi machjéna. ²⁶ Tu xi tíma bahá ra jun ko kjintaha ra jun, at'aha be nga kinu'yó nga kisaté ch'in. ²⁷ Kjuaxi kjáihin nga 'yún ndjáhá kisaté ch'in, nga ja ma kuayáhá kai. Tunga Ntjanáhá tsase nímaha nga kits'ínkihi. Ko najmi tu suba kui xi tsase nímaha Ntjaná, ta tsase nímaha ko an, at'aha tsa k'ien ndo 'yún kama tse kjuabana kai.

²⁸ Kui nga kitsa mjehena nga ts'ínkjisehenúu tu xi tsjo k'úéhenúu nga cha ngáhanu ko tu xi najmi ta 'yún s'entahana. ²⁹ N'ekjóhooon ndo xi nkú ts'ín tjeheh ra xuta xi ts'e Nda Ntjaná. Tsjo kat'enuu nga b'a n'oo. Chankjún xuta xi b'a k'un xi nkúhu kui. ³⁰ At'aha ngat'aha xaha Cristo ja ma k'ienntjáihí ni kai. Kitsjá yjohoo ndaha tsa ja ma k'iehén tu xi ts'íntjusuhun ngandaná xá xi kik'áihiruu.

3

B'i ts'ín kitsúya Pabło nkú ts'ín y'éjña ni xi kis'ehe

¹ Kui b'a maha, já nts'ena, tsjo kat'enuu at'aha Nda Ntjaná Jesucristo tíñajinnúu. Najmi tífehe k'an nga ta kui ta maha ni xi túb'et'ánúu, at'aha ngandanuu niu.

² Chúhúun yjonuu já ch'onk'un xi ja yo, xi ch'onk'un xá xi títs'ín, xi mjehe nga n'e circumcision tiya. ³ At'aha circumcision xi ndoo, kui xi kich'aá ñá xi yankjáán Ntjaná xi nkú ts'ín bakúyaná Espirituhu Ntjaná ko ma 'yún k'aán ngat'aha ni xi kits'ín Cristo Jesu, najmi ngat'aha ni xi n'ehe yjonintená.

⁴ An bi kama nkjún kama 'yún k'an ntje xi y'ahana. Najmi tjín kj'ái xi b'a ts'ín kama 'yún k'un nii xi nkúhu an, ⁵ nga ajíhin xuta xi ntje Israel tjeheh ra kitsian ko kin'ena ni circumcision nga tjínna jin nístjin nga kitsian. Ntje cháni Benjamin tjehehna. Xuta hebreohó xi chána. Nku nda fariseo xi 'yún kits'intjusun chich'in kjuatéxumaha Moise kama. ⁶ Kui kjuatéxumoo 'yún kikuahun nga santaha kitsjennkí unkie xuta nínkuhu Cristo. Naxu tsátejña xi nkú ts'ín bakúya kjuatéxumoo. Najmi tjín xi ch'on ts'ín kinchjayanena ngat'a ts'e kui nii.

⁷ Nk'ie bi, ngat'a ts'an 'yún chjíhi ra ngatentee ni xu'bi, tunga nd'ai tu ngat'a ts'e Cristo xi nkú joyaha ni xi najmi chumi ni chjíhi ra kits'in ma kui niu. ⁸ Nd'ai b'a xian nga najmi chumi ni chjíhi ra ngayjee niu, at'aha ja be Cristo Jesu. Kui xi Nda Ntjaná maha ko kui xi 'yún chjí saha ra nga tu mí nihí ni. Ngat'aha Cristo kits'inndyja ngayjee ni xi tjínna tu xi kama ts'in nganahana Cristo. Nd'ai nk'ie nga basehe ni xi kindyjoo, b'a mana xi nkúhu tsa stje niu mana. ⁹ Mjena kúátejñajian ni xi kits'ín Cristo. Nk'ie kits'intjusan kjuatéxumoo. Kuenta ts'an tsangisja nga naxu kuichú ma nginkun Ntjaná. Tunga nd'áihí s'ejinna Jesucristo. Kui nga Ntjaná títsjáhana nga naxu tíjña nginkun tu ngat'aha nga s'ejinna.

¹⁰ Ni xi mjena nd'ai, mjena nga skue sisan Cristo ko nga'yúhún Ntíaná xi kits'ínkj'áíya ngáha ra Cristo ngabayoo. Mjena nga ta sakúna kjuanima xi kits'ínkjáihín. Mjena b'a k'úé xi nkú kik'ie Cristo nk'ie nga k'ien ¹¹ tu xi ta kju'uaíyahana ko an ajihín xuta k'ien.

B'i ts'ín kitsúya Pablo ni xi kingjásihín nga y'ejña

¹² Najmi b'a tíxian tsa ja kisakúna ni xi kuaxian ko a ra tsa ja kama yá xi tjíhin nga kama. Tunga tu nku tífi tjennkiná ni xi kuaxian, tu xi sakúhuna ni xi kama mjehe Cristo Jesu nk'ie nga kisakúhu an. ¹³ Jun já nts'e, najmi b'a mana tsa ja kisakúna niú. Ni xi títs'inná, títs'inchaya ni xi chóo ko títs'in kjua'yúhún ra yjona tu xi sakúhuna ni xi níba askahan. ¹⁴ Cristo Jesu ts'ínchjén Ntíaná nga tinchjaná nk'a ján. An bi tífi tjennkia ni xi títsu nga tsjáha xi nt'é éhen.

¹⁵ B'a ts'ín tjíhin nga s'eyahaná ñá xi ja tsichu maá xi tjíhin nga kamaá. Ko tsa tjín xi kj'ái ts'ín s'eyaha, Ntíaná ta k'uéjña chjihí ni xu'bo. ¹⁶ Tunga tjíhín ni nga tu nku ndjáha kuinchajián ni xi ja kin'ekjáihín santaha nd'ai.

¹⁷ Jun já nts'e, b'a n'oo xi nkú nga títs'ian ko ta chase chubayohoo xuta xi b'a ta tíncha ts'ín xi nkú ts'ín kik'ieña chubayaihi. ¹⁸ At'aha nkjin maha xi tjíntu xi nkúhu tsa tu kjuandahá kin'ek'ien Cristo at'a kruu. Ja ma nkjin niyá b'a xinnuu ko nd'ai santaha tínta ts'íhinna nga tíxinyanuu xi nkú ts'ín tjíyaha xuta xu'bo. ¹⁹ Kui xi tíncha fi má nga ndyja, ko ni xi incha mjehe s'ehe kui xi ntíaha. Tíncha bangisjai kjuachánka ajihín ni xi tu subahá maná, ko tu nku ni xi ts'ehé asuntee tjíntuyáha kjuankjintak'uhún.

²⁰ Tunga máha ñá, nanki xi tjíña nk'a ján tjeheñá. Yohó nankiná má nga tíchuyáhaá nga nibajehen Nda Ntíaná Jesucristo xi ts'íink'ankiná. ²¹ Tjíhin nga'yún nga kuatéxumaha ngatentee ni xi tjín ko ts'ínchjén nga'yúhún nga ts'íink'ontjaiya yjoninte x'an xi kich'aá nd'ai. Xi nkú ts'ín tjíhin kjuachánka yjonintehe, b'a ta ts'íink'íé xi ts'añá.

4

B'i ts'ín kitsúya Pablo ni xi incha ts'ín xuta ninku Filipo

¹ Kui b'a maha, já nts'ena, tjo nkjúnna jun ko f'áítsjenna jun. Jun xi kjuatsjona ko nga chjihí xána. Tu nku b'a n'e ndjáha tinchajiun Nda Ntíaná, jun xuta tjona.

² Tíbankihi na Ebodiá ko tíbankihi na Sintike nga kanchjako nda ngáha xinkjín at'aha nkuhú Nda Ntíaná incha yjanki. ³ Ko ji ta tíbankihi nga tísinkoi jminchjún, ji xi b'a ta tsu xá xi tín'ei. At'aha nga y'enijmía yo, kui jminchjún ta y'enijmí én nda tsuhu Ntíaná, xi nkú nga ta kits'ín nda Clemente ko xuta xingisoo xi kits'ínxákona. Kui xi ja tjíntut'á j'áihín xujun má nga tjíntut'á j'áihín xuta xi k'úéntu tík'un sín.

⁴ Kas'enuu kjuatsjoho Nda Ntíaná. B'ahá ta tíxin ngáhanuu. Tsjo kat'enuu. ⁵ Ngatentee xuta incha kate nga nda animanuu. Ja tjíña tiña Nda Ntíaná.

⁶ Najmi tu chumi nihi xi fantaha ruu yjonuu. Tu sa ní tehente t'inyohoo Ntíaná ni xi machjénnuu nga chubakoo. Tínchíhuu ko ta tjohoon máb'achjihí ni xi tí'bainuu. ⁷ Kjuajyuhu Ntíaná xi najmi mankjihín xuta, kui xi kúhún animanuu ko tsjániyá xi nkú ts'ín n'enkjínk'un at'aha Cristo Jesu ts'enuu.

⁸ Ko ni xi fekuhu, já nts'e, tíbankinuu nga n'enkjínk'un ni xi naxu tjín, ni xi yankjún, ni xi nda, ni xi je, ni xi tsjo k'un, ni xi nda chasehe. Ngayjee ni xi 'yún nda ko ni xi sasinná, kui nij xi n'enkjínk'un. ⁹ N'etjusun ni xi tsakuyánuu ko xi kixinyanuu nga n'oo, ni xi kinu'yó nga kinchja ko xi kiyo nga kits'ian. B'a n'oo ko k'uéjñajinnuu Ntíaná xi tsjáná kjuajyu.

B'i ts'ín kitsjáha Pablo máb'achjihí xuta ninku Filipo at'aha tsasinkoho

¹⁰ 'Yún títsjana kjuatsjo Nda Ntíaná nga ta kis'entahá ngáhanuu an. Kjuaxi nga tehente kjintahánuu an, tunga santahá ni nd'ai kisakú niyánuu nga tsisinkonú. ¹¹ Najmi tsuhu ra tsa ndyjat'ana tsa mí nihi, tsa kui nga b'a tíxihinnuu. At'aha ja kamankjinna nga tsjo k'úéna ajihín tu mí nihí ni xi kamat'an. ¹² Be xi nkú ts'ín bintsúbajián kjuax'an ko ta be xi nkú ts'ín bintsúbajián kjuanchíná. Ja kama nkana tu mí nihí ni, tsa tsé sisinna ko tsa

kama bjona, tsa 'yún s'ena ni kò tsa najmi chumi nihi xi s'ena. ¹³ Ts'in chúkjuá tu mí nihí ni, at'ahá Cristo tsjá nga'yúnna. ¹⁴ Tunga ndahá tìn'o nga tìbisinkonú ajihìn kjuanimá xi tíf'ajian.

¹⁵ Jun xutá ninku nanki Filipino, yo ni xu'bj. Nk'ie nga tjun y'enjímínuu én nda tsuhu Jesucristo kò nk'ie nga tsitja ante Macedonia, ajihìn xutá ninku xingisoo tu nkuhú jun xi tsisinkonú. Kik'ainú xi nkú tjin kitsjánuu Ntíaná. ¹⁶ Santaha nga tsátejña nanki Tesalonika, nku jo niyá ta kin'ekjínú ni xi kamachjéna. ¹⁷ Najmi chje xi tí'bainú tìbangisja. Tìbangisja níná nga 'yún kas'e sanuu kjuanchiná nginkun Ntíaná.

¹⁸ Ja kits'inkjáihìn ngayjee ni xi kin'e nibánú kò santaha tìb'anki tímana nd'aj. Ni xi kin'e nibákonú Epafrodito, kui xi kits'índjuú ngayjee ni xi machjéna. Kui niu xi nkú joyaha nku chje sinje xi ts'ínkjáihìn Ntíaná kò sasíhìn. ¹⁹ Tsjánuu Ntíaná ngatentee ni xi machjénnuu, xi nkú ts'ín tíñajin kjuanchiná chánka xi sakújinná Cristo Jesu. ²⁰ Ntíaná xi Naminá maha, kui xi kayahá kjuachánkahá santaha tu nkjéhé ni! B'a katuma.

B'i ts'ín kits'ínkje Pablo xujin

²¹ Tjohon kjuasuniñana ngatentee xutá xi ts'e Cristo Jesu. Títs'ínkinuu kjuasuniña já nts'eé xi tjíntukona ei. ²² Títs'ínkinuu kjuasuniña ngatentee xutá xi ts'e Ntíaná xi tjin ei. Kò xi tìncha ts'ínxá ni'yahá nda títjun k'aku Cesar, kui xi 'yún títs'ínkji sanuu kjuasuniña.

²³ Kat'ejñajinnuu kjuandahá Nda Ntíaná Jesucristo.

Xujun xi kits'ínkjihí nda postru Pablo xuta ninku Colosa

B'i ts'in kikjaniñaha Pablo xuta ninku xi tjin nanki Colosa

¹ An Pablo, an xi kama nku nda postruhu Jesucristo at'aha Ntjaná b'a ts'in kama mjehe. An ko nda nts'eé Timoteo ² tísuniñahí já nts'eé xi tintsuḅoo nanki Colosa, jun xi kikj'áts'enūu Ntjaná ko s'ejinnūu Cristo.

Kas'enūu kjuanda ko kjuajyu xi tsjáná Ntja Na'miná.

B'i ts'in kinchjantjai Pablo xuta ninku xi tjin nanki Colosa

³ Xki nga chubantjáihí nginkun Ntjaná xi Na'mihí Nda Ntjaná Jesucristo, 'bahí máb'achjíhí ⁴ at'aha kik'inyaní xi nkú ts'in s'ejinnūu Jesucristo ko xi nkú ts'in tjonūu ngayjee xuta xi ts'e Ntjaná. ⁵ B'a t'n'o at'aha kinu'yó én nda tsuhu Jesucristo, én xi naxu tjin. Y'éjña chjinūu ni xi tjinnda ngandanūu ndjiojmi ján. Kui niu xi ja tichuyóhoo nd'ai.

⁶ Kui éin xi tsichujinnūu nda tít'sín ko tífindju ajihín xuta nga ngúsuhun asuntee. B'a ta tíma ajinnūu b'aha ra nistjin nga kinu'yó ko tsichu mankjinnūu xi nkú tjihín ra kjuandaha Ntjaná. ⁷ Kui éin xi tsakúyanūu nda Epafra, nda musu xinki xi 'yún tjoní. Naxu tífiko xáha ei nga tít'sínxát'aha Cristo ngajonūu. ⁸ Kui xi kitsúyaní kjuatjo xi y'éjñajin animanūu Espirituhu Ntjaná.

⁹ Nkúhu nga kik'inyaní kui niu, najmi t'n'ekj'áiyai nga tichubantjáihí nk'ie nga tichubakoi Ntjaná. Tíbinchihí nga katumankjinyjenuu ni xi mjehe, ko nk'ie nga Espirituhu kat-sjánūu nga nanka n'enkjintak'un ko nga kamankjinnūu ni xi ts'e Ntjaná. ¹⁰ B'a katuma tu xi kuintsubahanu xi nkú ts'in tjeheh ra xuta xi ts'e Nda Ntjaná ko nga n'oo ni xi sasíhín. Tíbinchihí nga n'oo ngayje t'já ni xi nda ko nga 'yún kamankjinnūu nkú tjihín ra ngat'a ts'e Ntjaná. ¹¹ 'Yún kasakú nga'yunnūu xi nkú ts'in tjeheh ra nga'yúhun Ntjaná xi tjihín kjuachánka, tu xi kúchúkjuahanūu tu mí nihí ni ko tu xi najmi n'ekjehe ruu tak'un.

¹² Tsjo kat'enūu ko tjohon máb'achjíhí Ntja Na'miná xi kits'ín nga kama sakúnūu ni xi ts'ínkjáihín xuta xi ts'e xi k'úentu má ndzjeen. ¹³ At'aha ja kikjexínná ajihín nga'yún xi tjin má jyuun ko kits'ínkj'aná má batéxuma Ntí xi tjoho. ¹⁴ Kui xi y'échjintjainá, kui nga kin'endyat'ahaná ngatitsunná nd'ai.

B'i ts'in tsakúya Pablo ni xi kits'ín Cristo ngandaná

¹⁵ Cristo kui xi nk'ie nga yaá, Ntjaná yaá. Ntukaán bi najmi ma chjihí Ntjaná. Kui xi Ntíhí Ntjaná xi tjun kintehe ni nga n'enda ngayjee ni xi kin'enda. ¹⁶ At'aha kui tjiná, kui nga kin'endaha ni xi tjin ndjiojmi ján ko asuntee, ni xi ma chji ko ni xi najmi ma chji, xi k'aku ko xi tjihín xá, xi batéxuma ko xi nk'a tjen. Kui kin'echjén nga kamanda ni xi tjin ko kui kama ts'e. ¹⁷ Kui xi tu b'a ts'in jahá tjiná kintehe ni nga kamanda ngayjee ni xi tjin, ko kui ngat'aha b'a k'uhun ni xi tjin xi nkú k'un.

¹⁸ Xi nkú ta ts'in nintakaá batéxumaha yjonintená, b'a ta ts'in Cristo batéxumaha xuta ninku. Kui xi tjuhun. Kui xi tjun j'áiyaha ajihín xuta k'ien tu xi nk'a tsjéheh ra ngayjee ni xi tjin. ¹⁹ At'aha kama tsjoho Ntjaná nga y'éjñajihín Jesucristo xi nkú ts'in tjiyaha. ²⁰ Ntjaná kits'ín nga kjuáik'un ngáha ra ngayjee xi incha ngji t'axín. Cristo kits'ínchjén, kui nga tu ngat'aha jní xi tsaténdzjoho Cristo t'a kruu kitsjáha ra kjuajyu ngayjee xi tjin t'anankiu ko xi tjin nk'a ján.

²¹ Nistjin nk'ie tsinima t'axíhuun Ntjaná ataha ni ch'onk'un kin'o ko animanūu ngji kontraha Ntjaná. ²² Tunga nga nd'ai Ntjaná ja kits'ín nga kjuáik'un ngáha ruu tu ngat'aha nga Cristo kits'ínkj'as'en yjonintehe nga kin'ek'ien. B'a kits'ín Ntjaná tu xi kama

kuichúnchahanu nginkun ko kamo xuta xi ts'e xi najmi tjihin chuntí ko xi najmi kama n'enijéhe ra tsa mí nihi.

²³ B'a kama tsa tu nku kixihí ko ndjá kuinchajiun xi nkú ts'ín s'ejinnuu Ntíaná ko tu nku chúyahá ruu ni xi y'éjña chjinuu én nda tsuhu Jesucristo xi ja kinu'yó. Kui éen xi tís'enijmíhi xuta xi tjin nga ngúsuhun asuntee. An Pablo kik'ai xána nga k'uenijmía éin.

B'i ts'ín kitsúya Pablo xá xi kik'aihi

²⁴ Nd'ai tsjo tjinna nga tísakúna kjua'un ngandanuu. Ajihin yjonintena tífindju kju'a'un xi tísakúhu Cristo ngandaha xuta ninku, at'aha xuta ninku xi yjonintehe Cristo.

²⁵ Títs'inxá ajihin xuta ninku xi nkú ts'ín y'éjña Ntíaná nga kitsjana xá xu'bi ngandanuu, tu xi b'a ts'ín s'enijmíhi xi nkú tjihin ra éhen Ntíaná.

²⁶ Tíb'enijmía ni xi kis'ejña 'ma nú chá ján. Najmi kisakúchjhi niu xuta xi kis'e nistjin nk'ie. Tunga nd'ai xuta xi Ntíaná kik'áts'e tís'ejña chjhi niu. ²⁷ Kits'ín mje nga kuakúhu xuta xi ts'e xi nkú ts'ín tijná kjuanchináha ko kjuachánkahá ajihin xuta xi tjin nga ngúsuhun asuntee. Kui nihi xi ja tís'ejña chji nd'ai. Ko ni xi tís'ejña chjiu, kui xi Cristo. Kui xi tijnajinnuu ko títs'ín nga tichuyohoo nga sakúhunuu kjuachánka.

²⁸ Kui Cristo xu'bi tíb'enijmíhi xuta. Ya sisiin xi nkú ts'ín tí'bai niyáihí ko títakuyáihí ngayjee xuta, tu xi kuichú maha ngayjee xuta xi s'ejihin Cristo xi nkú ts'ín mjehe Ntíaná.

²⁹ Kui ni xi títs'ian nk'ie nga títs'inxá. Nga'yún xi títsjana Cristo títasinkona, kui nga ndjá títs'inxáhana.

2

¹ Mjena nga choo nga tu xí tsehé kjuanima tibenkinuu jun ko xuta ninku nanki Laodicea ko ngayjee xuta xi najmi be xi nkú tjián. ² Mjena nga sakú nga'yúhun ngayjee xuta ninku, nga nkuhú k'ua xinkjin at'aha tjoho, ko nga nkuhú b'a kuitsu kjuankjintak'uhun nga nkúnkú, ko nga kamankjinyehe ni xi mjehe Ntíaná. Yohó ni ma kamankjihin ni xi y'éjña 'ma Ntíaná, kui nihi xi Cristo nd'ai. ³ Kui nga nk'ie nga yahaná Cristo yaá ngayjee kjuankjink'un xi 'yún nanka xi chjhi ra.

⁴ B'i ts'ín tít'et'ánuu tu xi najmi ch'a én tsjo tsu tsank'á k'uanachakohonuu. ⁵ Ndaha tsa najmi an kikjin tijnajinnuu, tunga kjintahána jun ko tsjo mana nga be xi nkú ts'ín nda tintsabakoo xinkiu ko xi nkú ts'ín ndjá tinchajiun Cristo, at'aha kui xi s'ejinnuu.

B'i ts'ín tsakúya Pablo xi nkú ts'ín tintsabakaa Cristo

⁶ Kui b'a maha, xi nkú ts'ín kin'ekjáihin ruu Nda Ntíaná Jesucristo, tu nkú b'ahá ts'ín tsjénkiu. ⁷ Nanka katji kjamanuu ajihin Cristo ko ndjá tinchajiun, at'aha kui xi kis'ejinnuu xi nkú ts'ín kisakúyanuu. Ko tehente tjohonon máb'achjhi Ntíaná nga ja kamo xuta xi ts'e.

⁸ Chúhun yjonuu nga najmi tu ch'a xi k'uanachakohonuu én nanka tiya xi be xuta. Kui xi nibáha ra sin chá xi be xuta, ni xi asuntee y'aha ra. Najmi Cristo nibáha ra.

⁹ Ajin yjonintehe Jesucristo tijnajin kikjin Ntíaná, ¹⁰ ko jun ja kisakúnuu ni xi ndy-jat'anuu kai at'aha nkuhú tsichu makoo Cristo. Kui xi batéxumaha ngayjee xi tjihin xá ko xi batéxuma.

¹¹ Nk'ie nga kis'ejinnuu Cristo, kin'enuu nku circuncision, tunga najmi circuncision xi n'ehé ra yjonintee kin'enuu. Circuncision xi kjexín ní jé xi kich'o kin'enuu. Cristo xi b'a kits'innuu. ¹² Nk'ie nga kisatentó, tsangiyanjikoo Cristo. Nk'ie nga kis'ejinnuu nga'yúhun Ntíaná xi kits'ínkj'áiyako ngáha ra Cristo ngabayoo, ta j'áiyakoo ko kui ajihin ngabayoo.

¹³ Jun xuta k'ien kamo nistjin nk'ie tu ngat'aha ngatitsunnuu, nk'ie nga najmi kin'enuu ni circuncision xu'bo. Tunga Ntíaná kits'ínk'íentu tít'unkonuu Cristo. Kits'ínndyjat'aná ngayjee ngatitsunná. ¹⁴ Kikjetiya xujun xi má nga kis'et'a ni xi tjenná, xi ngji kontraná. Kikjexín xujun ko kingját'a kruu. ¹⁵ Cristo kits'ínchjén Ntíaná nga kits'ín nganaha xi tjihin xá ko xi nk'a tjen. Kiya kjuasuba xi kisakúhu nga kin'e nganaha xi tjihin xá ko xi nk'a tjen.

¹⁶ Kui nga najmi tu ch'a n'esihin ruu xi kuinchjayanenuu ngat'aha ni xi tichino ko tsa xi ti'yu, ko a ra ngat'aha nistjin nga tibitju s'i, ko a ra nistjin nga tib'atuts'ihin soo, ko tsa nistjin nkjun. ¹⁷ Ngayjee ni xu'bi mjehe kuakuchji ni xi niba askahan, tunga Cristo bi b'ejna chji sisin ni xi niboo.

¹⁸ Najmi tu 'bainto nga xi b'asje nimakjua maña yjoho ko benkjún ntitsjee incha k'uechjanuu ni xi n'ekjohon. Kui joo xi ni xi ma chji suba kuihi nchjanimiyaha ko nk'a b'asje tiya yjoho ngat'aha ni xi mankjihin ei asuntee. ¹⁹ Ja incha ngji t'axihin xi nintaku xuta ninku maha. At'aha xi nintaku xuta ninku maha, kui xi ts'in nga sa yjonintee xi nkú ts'in mjehe Ntiana nga sa. Sa yjonintee at'aha incha y'a y'aha ra xinkjin.

B'i ts'in tsakuya Pablo nk'ie nga Cristo tsayakaá ko j'áiyako ngáhaná

²⁰ Ja tsayakoo Cristo, kui nga kama ndaihi ruu ni xi batéxumaha asuntee. Kui nga, ¿á tintsuba saha ruu asuntee xi nkú ts'in tjintuhu xuta xi ts'e? ¿Á tinu'yá'én saha ruu kjuatéxuma xi tsuhu xuta? ²¹ B'a tsu éen: "Najmi tu n'ekoo niu. Najmi tu chjut'o niu. Najmi tu chjubó niu." ²² Kui ni xu'bi nintaku xuta tsitjuhu ko xuta y'éjña. Feya niu nga n'echjén. ²³ B'a maha xi kixi mankjihin maha nga b'a ts'in nchja, at'aha ts'in kjuay'uhun ra xuta nga skuenkjun Ntiana ko nga ts'in nimakjua yjoho ko nga 'yún tsjáha kjuanima yjonintehe. Tunga najmi chumi ni chjhi ra tsa basinkona nga b'éch'oná ni xi nchjaha animaná asuntee.

3

¹ Ja j'áiyakoo Cristo ngabayoo, kui nga tinchisjaihini ni xi tjin ndjiojmi jan má tijnat'aha Cristo Ntiana. ² Ni xi tjehe ra ndjiojmi jan n'enkjintak'un, najmi ni xi ts'e asuntee. ³ At'aha ja tsayo ko tintsuba tik'unkoo Cristo nginkun Ntiana. Kui nga najmi ma chjhi yaha jun nd'ai. ⁴ Cristo xi ts'in nga tintsuboo. Nistjin nga kjuakuchji yjoho Cristo, kui nistjiun ta cha yaha jun ko kuakuchjiu kjuachankaha.

B'i ts'in tsakuya Pablo xi nkú ts'in chúhuún yjoná

⁵ Kui nga n'ek'iehennu ni xi tjintujin animanuu xi tjehe ra asuntee. Najmi tu ch'a xi chuba kjuántukohó xinkjin, ko tsa ts'in ni xi chunti nginkun Ntiana, tsa yjonintee xi kuatéxumaha, tsa mjehe ts'in ni xi ch'on tjin, tsa kjuanchina 'yún kjuasihin. Xi 'yún fasihin kjuanchina, kui xi k'ái ntia tjenni. ⁶ Tu ngat'aha nga b'a incha ts'in xuta, kui kjuaha nga incha nibanehe ra kjuakjahan Ntiana. ⁷ Ko jun b'a ta kin'o nistjin nk'ie, nk'ie nga tintsubajiu ni xu'bo.

⁸ Nd'ai ta n'e t'axiún kjuakjoon, kjuastintoo, kjua'unchoo, én chubait'oon ko én ch'on tsuu. ⁹ Najmi tu ch'anachoho xinkiu. Xi nkú ts'in tintsuboo nistjin nk'ie, b'a joyaha tsa nku najyun chá kin'esjo. ¹⁰ Tunga xi nkú ts'in tintsuboo nd'ai, b'a joyaha tsa najyun tsetse kindyja ngáhanu. Xi nkú ts'in tjíyaha Ntiana, b'a ts'in tís'eyanuu nk'ie nga tít's'in tsetsenuu ko nga tímankjin sisinnuu nkú tjihin ra ngat'a ts'e Ntiana. ¹¹ Ajihin xuta xi ja kama tsetse najmi ta chumi ni behe yá xi ntje judio tjehe ra ko yá xi najmi ntje judio tjehe ra, yá xi kin'ehe ni circuncision ko yá xi najmi kin'ehe, yá xi xin nibaha ko yá xi kinte tjen nginkun xuta, yá xi xuta musu xi kich'atse ko yá xi ndaihi yjoho. Ngayjee kui niu nkuhú bichú majin Cristo, ko Cristo tijnajihin ngayjee.

¹² Ntiana j'ajinnuu, kikj'áts'enuu ko tjoho jun. Kui nga n'e tsetse yahanu xi nkú ts'in kuintsuboo nga chasenimoo xinkiu, kas'enuu kjuanda, nimakjua kas'eyanuu, nimakjua n'ekoo xinkiu ko najmi tu kitsa katuma stinnuu. ¹³ N'e'yún tak'uhun xinkiu ko n'endyat'ohoo xinkiu tsa tjin ajinnuu kjuasti. Xi nkú ts'in kits'inndyat'anuu Nda Ntiana, b'a ta ts'in n'endyat'ohoo xinkiu. ¹⁴ N'etjé xinkiu, at'aha kjuatjoo xi 'yún chji saha ra nga ngayjee ni xingisoo ko nkuhú ts'in manuu.

¹⁵ Kichj'ajinnuu tu xi nkuhú yjonintehe Cristo kamahanu ko b'a ts'in s'ehenuu kjuajyu. Kjuajyuhu Cristo katsjaniyaha animanuu ko tehente tjohon máb'achjhi Ntiana ngat'a

ts'e kui niu. ¹⁶ Kat'ejñajinyjenuu éhen Cristo. N'enkjínk'un sisiun xi nkú ts'ín kuakúyohoo ko nga k'uai niyóhoo xinkiu. Tjohoon máb'achjihí Ntíaná ajin animanuu nga sóhoo salmo ko sohon ninku ko xi nkú ts'ín kuakúyanuu Espiritu nga só. ¹⁷ Ngatentee ni xi n'oo, tsa chubo ko tsa tu mí xáha ni xi n'oo, Nda Ntíaná Jesu n'ekasíun tíjún nga b'a n'oo ko tjohoon máb'achjihí Ntia Na'miná ngat'a ts'e ni xi kisakújinnuu Jesu.

B'i ts'ín tsakúya Pablo xi nkú ts'ín k'úentu xuta

¹⁸ Jun xi tí'minuu chjuún, chankjún x'innuu. B'a n'oo xi nkú ts'ín tíjñaha xuta xi yjanki Nda Ntíaná.

¹⁹ Jun xi tí'minuu x'in, n'etjó chjuúnnuu ko najmi tu ndjá n'ekoo.

²⁰ Jun xi tí'minuu ntí, tinú'yá'én tehentohoo xi chánuu. At'aha kui niu xi sasíhin Nda Ntíaná.

²¹ Jun xi tí'minuu na'mi, najmi tu chuba kjahán n'ekoo ntínuu, tu xi najmi kfehe ra k'un.

²² Jun xi tí'minuu xuta musu xi kich'atse, tinú'yá'én tehentohoo xi já ntianuu maha ej asuntej. Najmi tu nk'ie nga tibasenuu b'a n'o, tsa tu xi nda kuasehenuu. Ngayjehe ní tak'un b'a n'oo at'aha Nda Ntíaná yankjún. ²³ Tu mí xáha ni xi n'oo, ngayjehe animanuu b'a noo. B'a n'oo xi nkúhu tsa Nda Ntíaná tín'exát'ohoo, najmi tsa xuta. ²⁴ Yo nga sakúnuu ni xi tjíndaha Ntíaná nga tsjáha ntíhi. Cristo tín'exát'ohoo, kui xi Nda Ntíanuu. ²⁵ Xi títs'ín ni xi najmi b'a tjín, kui xi ts'ínkjáin ngajoya ngáha ra chjihí ni xi títs'ín. Najmi ngabi ts'ínko Ntíaná xuta.

4

¹ Ko jun xi tí'minuu já ntia, nda ko kixi n'ekoo xuta musu xi kich'atso. At'aha yo nga ta tíjñanuu ko jun nku Nda Ntia ndjiojmi ján.

² N'ekjas'ohoon yjonuu nk'ie nga chubakoo Ntíaná. Najmi tu n'ekjentohoo yjonuu nga tjohoon máb'achjihí ngat'a ts'e ni nda xi tsjánuu. ³ Ko ta chubantjaini tu xi Ntíaná tsjánteni má nga k'úenijmí éhen, tu xi kuixinyahani ni xi kis'ejña 'ma nistjin nk'ie ko títs'ejña chji nd'aj ngat'aha Cristo. At'aha kui kjuaha kjíya'yúhunna ej. ⁴ Chubantjainu tu xi kama kuakuchjí sisihinna éhen ko xi nkú ts'ín tíhin nga kuinchja.

⁵ Nanka n'ekjínk'un xi nkú ts'ín kuintsuabajihuun xuta xi najmi s'ejihin Ntíaná. Xki nistjin xi kjuá chase sisihuun ni xi n'oo. ⁶ Tehente tsjo ts'ín chubo ko kas'ehe sin ni xi chubo. B'a ts'ín chahanu xi nkú k'úíhuun nga nkúnkú xuta.

B'i ts'ín kits'ínkje Pablo xujuin

⁷ Xi nkú ts'ín tíjña ej kuitsuyayjenuu nda Tikiko, nda nts'eé xi tjona, xi kixi títs'íntjusun xáha, xi ta títs'ínxát'aha Nda Ntíaná xi nkúhu an. ⁸ Kui xi títs'ínkjísenuu tu xi chahanu xi nkú n'e tintsuabai ej ko tu xi sakú nga'yúhunnuu. ⁹ Ko títs'ínkjíka Onesimo, nda nts'eé xi tjona xi ta kixi títs'íntjusun xáha ko xi nda nankinuu maha. Incha kuitsuyanuu ngatentee ni xi tíma ej.

¹⁰ Títs'ínkjínuu kjuasuniña Aristarko, nda xi kjiya'yúnkona nubayá ej, ko Marko xi nts'esti maha Bernabe. Ja ta tsichunuu éhen Marko. Nda n'ekjóhoo tsa kuichúsenuu yo. ¹¹ Ko títs'ínkjínuu kjuasuniña Jesu, kui ndo xi ta 'mi ya Justo. Tu kuihí já judio xu'bi xi y'anjikona xá xi títs'ian nga tib'enijmíá xi nkú ts'ín batéxuma Ntíaná. Kui jóo xi tsjá nga'yúnna.

¹² Ta títs'ínkjínuu kjuasuniña Epafra, xi nda nankinuu maha. Kui xi ta títs'ínxát'aha Cristo Jesu ko tehente ngayjehe k'un títbankintjínuu nga tínchjako Ntíaná, tu xi ndjá kuinchahanu ko kama je kikjiun ko kamo xi nkú ts'ín mjehe Ntíaná. ¹³ An be sisian xi nkú ts'ín Epafra kjintaha ra jun ko ta kjintaha ra xuta xi tjín nanki Laodicea ko xi tjín nanki Hierapoli.

¹⁴ Ta títs'ínkjínuu kjuasuniña Luca, nda chjinenki xi tjona, ko Dema.

¹⁵ Tjohoon kjuasuniñana já nts'eé xi tjín nanki Laodicea ko tjohoon kjuasuniñana tachjuún Ninfa ko xuta ninku xi ma ñjakú ni'yaha. ¹⁶ Nga ja kamanuu nga n'eyo xujuin, ta n'ekjihuu nga kats'inya xuta ninku Laodicea. Ko jun ta n'eyo xujun xi nibaha Laodicea.

¹⁷ B'a t'ihun Arkipo: “N'enkjintak'uin nga nda n'etjusun xaha Nda Ntiana xi kik'ahi.”

¹⁸ An Pablo ntuna tib'et'ahanuu kjuasuniñana. N'ekj'átsjon nga kjiya'yán.

Kas'enuu kjuandaha Ntiana.

Xujun xi tjun kits'ínkjihí nda postru Pablo xuta ninku Tesalonika

B'i ts'ín kikjaniñaha Pablo xuta ninku xi tjin nanki Tesalonika

¹ An Pablo, Silbano ko Timoteo tísuniñaihi, jun xuta ninku nanki Tesalonika, xi kikj'áts'enüu Ntia Na'miná ko Nda Ntíaná Jesucristo.

Kas'enüu kjuanda ko kjuajyu.

B'i ts'ín títs'ínkj'átsjen Pablo xi nkú ts'ín kits'ínkjáihin xuta ninku nanki Tesalonika én nda tsuhu Jesucristo

² Tehente nk'ie nga chubakoi Ntíaná chubantjáihí ko 'baihi máb'achjihí Ntíaná at'aha kichubó éhen. ³ Nginkun Ntia Na'miná f'átsjen teheneni xi nkú ts'ín s'ejinnüu Ntíaná ko tín'o xá xi mjehe, xi nkú ts'ín tjonüu ko tibusinkoo xinküu, ko xi nkú ts'ín tín'echjúkjoo kjuanima xi tibatjáiún nga tíchuyóhoo nga kj'uaí ngáha Nda Ntíaná Jesucristo.

⁴ Jun já nts'e, tjoho Ntíaná jun ko yai nga j'ájinnüu. ⁵ At'aha nk'ie nga kik'ienijmíi én nda tsuhu Jesucristo ajinnüu, najmi tu suba én kichubai. Kis'ejña chji ní nga'yúhün Ntíaná. Espirituhu Ntíaná kits'ínxá ko ndahachí najmi jo jan kamaní nga kichubai. Yo xi nkú n'e tintsubai ajinnüu nga ngandanüu ni xi kin'eí.

⁶ Nk'ie nga kichasení ta kichasoojó Nda Ntíaná, b'a ts'ín tsinchiyó xi nkú ts'ín kuintsuboo. At'aha nk'ie nga ja kin'ekjóhooon éhen Ntíaná, ta kisakúnüu nkjin tákjá kjuanima, tunga Espirituhu ní Ntíaná kitsjánüu kjuatsjo. ⁷ B'a ts'ín y'ejña chjihí ruu ngatentee xuta xi s'ejihin Ntíaná xi tjin nga ngúsuhün ante Macedonia ko ante Akaya xi nkú ts'ín tsjenkiaá Nda Ntíaná.

⁸ At'aha jun tjun kichjubó éhen Ntíaná ko tífindju éen najmi tu suba ante Macedonia ko ante Akaya. Tu má níhi tíya xi nkú ts'ín tís'ejinnüu Ntíaná. Kui nga najmi ta machjéhen ra tsa nkú kuixín sahaní jin. ⁹ At'aha xuta tijncha nchjanijmíyaha xi nkú ts'ín jun kin'ekjáinni nk'ie nga tsichuseihí, ko xi nkú ts'ín kin'ekjí t'axiún ntia xi ntsja xuta ts'innaha nga kin'ekjóhooon Ntíaná. Nd'ai yankiu Ntia xi tijná tikuun. Kjuaxi nga kui xi Ntíaná. ¹⁰ Nd'ai tíchuyóhoo Ntíhi Ntíaná xi nibá ngáha ndjiojmi ján. Kui xi Jesu xi Ntíaná kits'ínkj'áiya ngáha ra ngabayoo ko xi ts'ínk'ankiná nistjin nga nibánehe kjuakjahan Ntíaná asunntee.

2

B'i ts'ín títs'ínkj'átsjen Pablo xi nkú ts'ín kits'ínxá ajihin xuta ninku nanki Tesalonika

¹ At'aha ja yo jun, já nts'e, nk'ie nga najmi xá tiya kama nk'ie nga tsichijí ajinnüu. ² Yo nga un kikieni ko ch'on kamat'ain nanki Filipo kintehe ni nga tsichijí ajinnüu. Tunga Ntíanáhá kitsjá nga'yúnni, kui nga ndjá kin'esjeheni yjoni nga y'enijmíi én nda tsuhu Ntíaná ajinnüu. B'a kin'eí ndaha tsa nkjin maha xi ngji kontrani.

³ Najmi ni xi ngasten ko tsa ni xi ch'onk'un nibáha ra ni xi b'enijmíi ko ta ndaha najmi ch'anachaihi xuta. ⁴ Nda ní tsasení Ntíaná ko kin'ekjas'enni nga k'úénijmíi én nda tsuhu, ko b'a n'e tíchubai. Najmi xuta tí'baihi kjuatsjo. Ntia níná tí'baihi kjuatsjo, kui xi be xi nkú ts'ín tjinuyáni.

⁵ Xi nkú n'e ja yo, najmi kichuba un uin ko ta ndaha najmi kich'anachaihi, tsa tu xi b'a ts'ín kjuaihiní toon. Ntíaná be nga b'a tjin ni xi tixian. ⁶ Najmi tsinchisjái tsa kjuachánka sakúni ajinnüu ko ta ndaha ajihin xuta xingisoo, ⁷ ndaha tsa jin xi já postruhu Cristo kama kai tsinchijihí ni xi machjénni. Kichase sisihin. B'a kin'eí xi nkú ts'ín nku tachjuún xi basehe ntíhi.

⁸ Yún nkjún tjonj jun, kui nga santaha najmi tu nku én nda tsuhu Ntíaná kin'ekjas'ehen ri. Tsa ni xi kuayántjaihi ri kai, tsayantjáihj ri. 'Yún nkjún kisasíni jun. ⁹ ¿A f'áítsjennuu, já nts'e, xi nkú ts'ín kin'exái ko kiyai kjuanima ajinnuu? Nístjin nístjen kin'exái tu xi najmi ch'á kamahani nk'ie nga y'enjímíihj én nda tsuhu Ntíaná.

¹⁰ Jun ko Ntíaná be xi nkú ts'ín je ko naxu tintsubai ajinnuu jun xi s'ejinnuu Ntíaná, ko nga najmi tjín xi kjaníneni tsa mí nihi. ¹¹ Yo xi nkú ts'ín kichíihj nga nkúnkú jun, xi nkú ts'ín kuhun xi tí'mi na'mi ntíhi. ¹² Kik'ai niyáihj ko kik'ai nga'yíihj. Kik'inyaihi nga kuintsuboo xi nkú ts'ín tjíhin nga k'úentu xuta xi ts'e Ntíaná. At'aha jun j'ájinnuu Ntíaná nga kuítjás'enjiun nga Ntíaná kuatéxumanuu ko nga sakúnuu kjuachánkaha.

¹³ Kui kjuaha nga najmi n'ekj'áiyai nga tehente 'báihj máb'achjíhi Ntíaná, at'aha kichjubó éhen Ntíaná xi kik'ienjímí. Najmi kin'ekjóhooon xi nkúhu tsa éhen xuta. Kjuaxi kjáihj nga kui xi éhen Ntíaná ko títs'ínxájjinnuu nd'ai jun xi s'ejinnuu Ntíaná. ¹⁴ Jun já nts'e, b'a ta kamat'on xi nkú kamat'ain xuta ninkuhj Ntíaná xi tjín ante Judea xi ta s'ejihj Cristo Jesu. Un kikienuu aya ntsja xuta nankinuu xi nkú ts'ín ta un kiekehe xuta ninku xu'bo aya ntsja xuta judio xinkjín.

¹⁵ Kui xi ta incha kits'ínk'ien Nda Ntíaná Jesu ko já profeta, ko jin incha kikatjennkini. Najmi maha incha ts'ín ni xi sasíhjn Ntíaná ko fi kontraha ngatentee xuta. ¹⁶ B'éch'onj nga b'enjímíihj xuta xi najmi ntje judio tjeheh ra én xi ts'ínk'ankihj xuta. Tehente títs'íntsené je yjoho nga b'a tíincha ts'ín, tunga nd'ai ja j'aik'úhjn xuta xu'bo kjuakjahan Ntíaná.

B'i ts'ín kitsúya Pablo nk'ie nga ta mjehé ngáha ra ngjuaisehe xuta ninku Tesalonika

¹⁷ Jun já nts'e, kama mje nkjúnmi ko tu ni xí tsinchisjái niyá ní nga kuankínse ngáha ri nk'ie nga ja j'a chuba nístjin nga tsankin t'axín má nga tintsuboo, ndaha tsa najmi ngji t'axíhjn xinkjín animaná. ¹⁸ Kui nga kama mjeheni nga kuankínse ngáha ri. An Pablo nku jo niyá kama mjena nga kfínse ngáhanuu kai, tunga ndanindooó y'échjani. ¹⁹ At'aha, ¿mí nihi xi tíchuyáihj ko mí nihi xi kama kjuatsjonj ko mí nihi xi kama chánka n'esjekohoni yjonj nginkun Nda Ntíaná Jesucristo nk'ie nga k'jái ngáha? ¿A najmi juhún? ²⁰ Kjuaxi nga jun xi kjuachánkani ko kjuatsjonj.

3

B'i ts'ín kitsúya Pablo mí kjuaha nga y'exáha Timoteo

¹ Kui b'a maha nk'ie nga najmi ta kama 'yún sahanj, tu xi b'a ts'ín chahanj ni xi tímat'on y'endaj nga kuintsuba subai nanki Atena ² ko kin'ekjii nda nts'eé Timoteo, nga kui xi ngjuaisenuu. Kui xi ta títs'ínxát'aha Ntíaná nga tíb'énjímí én nda tsuhu Cristo. Kin'ekjii tu xi tsjá nga'yúhunnuu nga kuasínkohonuu ko ndjá kuinchajiun xi s'ejinná. ³ Najmi mjeni tsa tjín xi tjín ajinnuu kfehe k'un tu ngat'aha ni xi tíf'ajin. Ja yo nga tjíhin nga b'a kamat'aán.

⁴ At'aha nk'ie nga tintsuba sai ajinnuu, tsixínya títjuíhjn nga sakúná kju'a'un, xi nkú nga ja kama ko yo. ⁵ Kui kjuaha tu xí kis'entahána. Kui nga kits'ínkjisehenuu Timoteo tu xi skuehena tsa tu b'a ts'ín ndjáhá s'ejin sanuu. Najmi mjena tsa ndanindoo kjút'ayák'unnuu, tsa b'a ts'ínndyjaha xá xi kin'eí ajinnuu.

⁶ Ja kik'óya ngáha Timoteo nga ngjisenuu. Én nda tsu j'aikonj. B'a títsu nga tu nkú b'ahá ts'ín s'ejinnuu Ntíaná ko nga tu b'a ts'ín tjíhinnuu kjuatjo. Kitsúyani nga tsjo ma tehentenuu nga f'áítsjennuu jin ko nga tu xí mjehénuu cha ngáhanj xi nkú ta ts'ín jin 'yún mjeni nga chaihj jun.

⁷ Kui kjuaha, já nts'e, ajihjn kjuanusin xi tjínni ko kju'a'un xi tíbenj, tísakú nga'yúnni nga tínu'yái nga tu nku b'ahá ts'ín ndjá s'ejinnuu Ntíaná. ⁸ Títsjá nga'yúnni nga yai nga ndjá tinchajiun Nda Ntíaná. ⁹ Najmi tísakújjinni én xi nkú ts'ín k'úaihj ri máb'achjíhi Ntíaná at'aha ndjá tinchajihuun Nda Ntíaná ko tí'bainj kjuatsjo nginkun Ntíaná. ¹⁰ Nístjin

nistjen 'yún nkjún binchiihi Ntíaná tu xi katsjántehení nga chase'a ngáhaná xinkíá ko nga n'endjuút'ai ni xi s'ejinnuu, tsa tu aha tjín ni xi ndyjat'a sa.

¹¹ Katsjánnyáni Ntía Na'miná ko Nda Ntíaná Jesu tu xi kama kuankíhinse ngáha ri. ¹² Ko 'yún katsjá sanuu kjuatjo Nda Ntíaná tu xi b'i ngján n'etjónu xinkiu ko xuta xingisoo xi nkú ts'ín tjoní jun. ¹³ Katsjá nga'yúhún animanuu tu xi najmi chumi ni sakújihinnuu ko je s'eyahanuu nginkun Ntía Na'miná nistjin nga kj'uaíko Nda Ntíaná Jesu ngayjee xuta xi kikj'áts'e.

4

B'i ts'ín tsakúya Pablo xi nkú ts'ín tjíhin nga kuintsubaá nginkun Ntíaná

¹ Nd'ai já nts'e, ngajoho Nda Ntíaná Jesu tíbinchiihi ko tí'bai niyáihí nga n'ehenu xi nkú ts'ín kisakúyanuu ko xi nkú t'n'o tu nkú b'ahá n'e so. At'aha ja y'ejña chjiihi xi nkú ts'ín tjíhin nga kuintsuboo ko nga k'uohoo kjuatsjo Ntíaná. ² Yo kjuatéxuma xi kin'ekjas'eihin, kui kjuatéxumaha xi y'ejña Nda Ntíaná Jesu.

³ Ni xi mjehe Ntíaná, mjehe nga xuta je kamo nginkun. N'e t'axíhún yjonuu nga chuba súntukonú xinkiu. ⁴ Nga nkúnkú xi tjín ajinnuu katumankjihin xi nkú ts'ín je ko kixi ts'ínchjén yjonintehe. ⁵ Najmi tu nku ni xi fásihin yjonintenuu n'esihun, xi nkú nga ts'ín xuta xi tjín asuntee xi najmi be Ntíaná.

⁶ Ndaha nku najmi tu ch'a xi kuankikjuaha nda nts'e ko tsa k'uanachaha. Xi nkú ts'ín kik'inyaihi ko y'ejña chjiihi, Ntíaná ts'íinnijéhe ra xuta xi ts'ín kui ni. ⁷ At'aha najmi j'ájiná Ntíaná tsa tu xi ni xi chuntí kuintsubajihinná. J'ájin níná tu xi ni xi je kuintsubajihinná nginkun. ⁸ Kui b'a maha, xi ts'ín t'axíhin kjuatéxuma xu'bi, kui xi najmi kuatéxumaha xuta tít'sín t'axín. Kjuatéxumaha ní Ntíaná xi kitsjánuu Espiritu Santo tít'sín t'axín.

⁹ Ngat'a ts'e kjuatjo xi tjíñajinná ñá xi nts'eé mahaná, najmi machjén tsa k'uet'á xujunuu. At'aha Ntíaná ja tsakúyanuu nga b'i ngján tjíhin nga n'etjó xinkiu. ¹⁰ B'a ts'ín kjáihin t'n'etjó ngayjee já nts'eé xi tjín nga ngúsuhún ante Macedonia. Tunga jin tíbinchiihi, já nts'e, nga 'yún nkjún kas'e sanuu kjuatjo. ¹¹ Tinchísjo nga kas'enuu kuajyu nga tintsuboo, ko n'oo ni xi ts'ájun, ko ntsoo n'exákohonu. B'a n'o xi nkú tsixín nga n'oo, ¹² tu xi nda ts'ín kuinimahanu ajihin xuta xi najmi s'ejihin Ntíaná ko tu xi najmi chumi nihi xi ndyjat'ahanuu.

B'i ts'ín tsakúya Pablo xi nkú ts'ín kj'uaíkj'áná Nda Ntíaná Jesu

¹³ Jun já nts'e, mjeni nga choo ni xi kamaha xuta xi ja k'ien, tu xi najmi k'úé babaha ra yjonuu xi nkú ts'ín 'be babaha xuta xingisoo, xuta xi najmi chumi nihi xi tikuyáha. ¹⁴ Xi nkú ts'ín s'ejinná nga k'ien Jesu ko j'áya ngáha ra ngabayoo, b'a ta ts'ín s'ejinná nga Ntíaná ts'íinkj'áiyako ngáha ra Jesu xuta k'ien, kui xuta xi kis'ejihin Jesu.

¹⁵ Éhen Nda Ntíaná ni xi tibixínyai nga ñá xi tintsubaá nistjin nga kj'uaí ngáha Nda Ntíaná najmi kuitjá tíjuhúun xuta xi ja k'ien. ¹⁶ At'aha nk'a ján nibaha Nda Ntíaná. Kuinú'yá nku nta xi k'uéxá ngajoho Ntíaná, kui xi ntaha ntítsje k'aku, ko kjuane tjioho Ntíaná. Tjun xuta xi kis'ejihin Cristo kintehe ni nga kuayá kj'uaíyaha ngabayoo. ¹⁷ Ko askahan ñá xi tintsuba tik'un saá kui nistjiun n'ekjínjikoná xuta xu'bo ajin nintju xi má nga n'ekjáihín Nda Ntíaná nk'a ján. Yohó ni ma kuintsubaka síhaán Nda Ntíaná. ¹⁸ Kui én xu'bi tjen nga'yúnkoho ruu xinkiu.

5

B'i ts'ín kitsúya Pablo xi nkú chun nk'ie nga kj'uaí Nda Ntíaná

¹ Jun já nts'e, ngat'a ts'e nistjin xi nibá ko nkjé kuitjusun niu, najmi machjéhen tsa k'uet'á xujunuu. ² At'aha jun ja ya sisiun nistjin nga kj'uaí ngáha Nda Ntíaná, kj'uaí nistjin nga najmi ch'a xi tikuyáha, xi nkú ts'ín f'ai nku nda ndyjé nga jyuun. ³ Nk'ie nga:

“Tjinná kjuajyu nd'ai ko ja nda n'e tintsubaá”, kuitsu xuta, nk'ie tjen'yún nibanehé ra ni xi ts'ínkjehe xi nkú ts'ín nibanehé chjintí nku tachjuún xi ja ts'ín ntí. Najmi s'e má kuanka 'ma xuta kui nistjin xu'bo.

⁴ Tunga máha jun, já nts'e, najmi má jyuun tintsubo, tsa tu ndyjahanuu nga kj'uaí nistjin xu'bo xi nkú joyaha nku nda ndyjé. ⁵ Ngatentoo tintsubo má ndzjeen ko má nistjiun. Najmi má nistjen ko tsa má jyuun ts'ená. ⁶ Kui nga najmi tu sufehená xi nkúhu xuta xingisoo. Tintsuba tik'un nínáá ko chaseéhe ni xi n'eé.

⁷ At'aha xi fantufé, nga jyuun fantufé, ko xi ma ch'i, nga jyuun ma ch'i. ⁸ Tunga ñá xi má ndzjeen ts'ená tjihin nga n'enkjín sisihín tak'aán ko k'úendaá yjoná xi nkú joyaha já jun xi kjaán. N'e s'ejían Ntíaná, kas'ená kjuatjo, ko chúyahaá nga k'uankiá. B'a ts'ín chjúhun raá yjoná xi nkú ts'ín kuhun yjoho já jun xi kján.

⁹ At'aha najmi b'a ts'ín y'enda Ntíaná tsa ñá sakúná kjuakjahan. Y'éjña ní nga Nda Ntíaná Jesucristo ts'ínk'ankiná. ¹⁰ Kui xi k'ienntjáihiná tu xi kuintsuba tik'unkehoná, ndaha tsa ja tsayaá ko ndaha tsa tintsuba tik'un saá ej asunntej. ¹¹ Kui b'a maha, b'i ngján tjen nga'yúhuruú xinkiu ko tisinkoo tu xi ndjá kuinchunjihinnu xi s'ejinná. B'a n'oo xi nkú nga tín'o santaha nistjin nd'ai.

B'i ts'ín tsakúya Pablo ni xi incha ts'ín xuta ninku

¹² Jun já nts'e, tbinchihí nga katumankjinnuu nga Nda Ntíaná títs'ínxát'aha já xi tíncha ts'ínxáinnuu, já xi yja títjunnuu ko títs'ánnyánuu. ¹³ Yún chankjún ko n'etjó jóo tu ngat'aha xá xi tíncha ts'ín. Ko b'i ngján kas'enuu kjuajyu nga tintsubakoo xinkiu.

¹⁴ Jun já nts'e, ta tbinchihí ni xu'bi. Tjen niyóhoo xi najmi mjehe ts'ínxá. Tjen nga'yúhuun xi tifehe k'un. Tisinkoo xi najmi ndjá tínchajin xi s'ejinná. N'e'yún tak'uhuuun ngatentee xuta. ¹⁵ Tsa tjin ajinnuu xi ch'on kin'ehe, chasoo nga najmi tu ts'ín ngajoya ngáha ni xi kin'ehe. B'i ngján nda n'e tehentohoo xinkiu ko ngayjee xuta xingisoo.

¹⁶ Tehente tsjo kat'enuu. ¹⁷ Tu nkú chubakonú Ntíaná. ¹⁸ Tu mí nihí ni xi kamat'on, tjohoon máb'achihí Ntíaná. At'aha kui niu xi mjehe Ntíaná nga n'oo jun xi s'ejinnuu Cristo Jesu.

¹⁹ Najmi tu n'ek'ienyo nd'í xi títs'ínkat'ai Espirituhu Ntíaná ajinnuu. ²⁰ Najmi tu tohón manuu xi nchja én xi tsjá Ntíaná. ²¹ Chasohoo ngayjee tu mí nihí ni nga tinchísjaijiun ni xi nda ko kui xi n'oo. ²² T'ech'óhoo yjonuu ngayje tjká ni xi najmi nda.

²³ Ntíaná xi tsjáná kjuajyu, kui xi kats'ín jeyjenuu nginkun ko kakunnuu, tu xi ndahachí najmi s'ehe jé ajin kjuankjintak'unnuu ko tsa ajin animanuu ko tsa ajin yjonintenuu nistjin nga kj'uaí ngáha Nda Ntíaná Jesucristo. ²⁴ Ntíaná xi kixi ts'íntjusun ni xi nchja, kui xi j'ajinnuu ko ts'íntjusun ni.

B'i ts'ín kits'ínkje Pablo xujuin

²⁵ Jun já nts'e, nk'ie nga chubakoo Ntíaná, chubantjáini.

²⁶ Ngajoni súniñaha ruu ngatentee já nts'eé.

²⁷ Ngajoho Nda Ntíaná tbankihinnuu nga kan'eya xujuin nginkun ngatentee já nts'eé.

²⁸ Kas'enuu kjuandaha Nda Ntíaná Jesucristo.

Xujun xi ma joho xi kits'ínkjihí nda postru Pablo xuta ninku Tesalonika

B'i ts'ín kíkjaníñahá Pablo xuta ninku xi tjin nanki Tesalonika

¹ An Pablo, Silbanō kō Timoteō tísuniñaihí, jun xuta ninku xi tintsuḅoo nanki Tesalonika, xi kík'áts'enūu Ntia Na'miná kō Nda Ntíaná Jesucristo.

² Kas'enūu kjuanda kō kjuajyu xi tsjáná Ntia Na'miná kō Nda Ntíaná Jesucristo.

B'i ts'ín kitsúya Pablo ni xi kamat'ain xuta nk'ie nga kj'uaí ngáha Jesucristo

³ Jun já nts'e, jin tjihin nga tehente k'uaihí máb'achjíhí Ntíaná nga ja kichjubó éhen. Kixi tjihin nga b'a n'eí, at'aha 'yún tís'ejin sanūu éhen Ntíaná kō at'aha b'i ngján 'yún tín'etjō so xinkiu. ⁴ Kui nga tsjo mahani jun ajihin xuta ninku xingisoo xi Ntíaná ta ts'e. Tíbixínyaí xi nkú ts'ín tín'e chúkjuo ni xi tímat'on kō xi nkú ts'ín tín'e s'ejiun Ntíaná, ndaha tsa tín'e unchanūu kō nkjin tákj kjuanīma tísakúnūu. ⁵ Kui ni xu'bi xi bakúchji nga kixi basehe Ntíaná mí nihi xi nda kō tsa xi najmi nda tít'sín xuta. Tíb'axkinūu nga jun xi tsuhunūu má batéxuma. Kui kjuaha nga un tibeheñūu.

⁶ Kixi ts'ín Ntíaná nga tsjáha kjua'un xuta xi tít'sínkj'ajinnūu kjua'un ⁷ kō nga tsjánūu jun xi tín'ekj'ajinnūu kjua'un nga n'ekj'áiyakoní. B'a kama nistjin nga kj'uaíkúchji yjoho Nda Ntíaná Jesu, nk'ie nga nibajenko nk'a ján ntítsjehe xi tjihin nga 'yún nga tjenjin ts'ihin nd'í. ⁸ Kj'uaí ts'ínk'íechjí xi najmi be Ntíaná kō xi najmi kint'é'éhen én nda tsuhu Nda Ntíaná Jesu.

⁹ Kui xutaha xi ts'ínkjáihin kjuanīma nga ndyja sín. N'ekj'í t'axín nginkun Nda Ntíaná. Najmi skuē kjuachánkaha kō nga'yúhūn. ¹⁰ B'a kama kui nistjiun nk'ie nga ja kj'uaí ts'ínkjáihin Nda Ntíaná kjuachánkaha ajihin xuta xi ts'e, kō ngayjee xuta xi kis'ejihin tsjo kamaha nga skuē. Ta choo at'aha kin'e s'ejiun éhen Ntíaná xi tsixínyaí ajinnūu.

¹¹ Kui kjuaha, nk'ie nga chubakohoni Ntíaná tehente chubantjáihi ri, tu xi k'uaxkihīnūu Ntíaná nga jun xi tsuhunūu nga kamankukoo xuta xi j'ájin. Binchihi Ntíaná nga kats'íntjusunko nga'yúhūn ngayje tákj ni xi nda mjenūu nga n'oo kō ngayjee xá xi tín'o tu ngat'aha nga s'ejinūu. ¹² Nk'ie nga b'a kama, sakúhu kjuachánka Nda Ntíaná Jesu ajinnūu kō jun ta sakúnūu kjuachánka ngat'aha Nda Ntíaná, xi nkú ts'ín tjeheñ ra kjuandaha Ntíaná kō kjuandaha Nda Ntíaná Jesucristo.

2

B'i ts'ín tsakúya Pablo ni ch'onk'un xi kama kintehe ni nga kj'uaíkúchji yjoho Jesucristo

¹ Jun já nts'e, ngat'a ts'e nga kj'uaí ngáha Nda Ntíaná Jesucristo kō nga kama ñjakúkaá, jin tbinchihi ² nga najmi tu kitsa n'ek'óntjaiyo xi nkú ts'ín n'enkjíntak'un. Najmi tu fantaha ruu yjonūu tsa kuinú'yó én nga ja kuichu nistjin nga kj'uaí ngáha Nda Ntíaná, ndaha tsa tjin xi b'a kuitsu nga Espirituhu Ntíaná tít'sínkinchjaha kō tsa b'a kuitsu nga éhen Ntíaná táb'énjmí, kō ndaha tsa n'ekjóhōon nku xujun xi nkúhu tsa jin kin'e nibái.

³ Ndahachí najmi tu 'bainto tsa tjin xi k'uanachānūu. At'aha kintehe ni nga kuichú kui nistjiun, tjun incha ts'ín t'axín xuta Ntíaná kō kuakúchji yjoho nda xi ngatitsuun ts'ehe, xi ngak'ien tjeheñ ra. ⁴ Kui xi ts'ín chánka yjoho kō ngjuai kontraḅa ngayjee ni xi tsu xuta nga Ntia kō ngayjee ni xi benkjún xuta. Santaha ante nkjúhūn ninkuhu Ntíaná k'úéñña nga ntia ts'ín ma suba yjoho.

⁵ ¿A najmi ta f'átsjehēñūu, nk'ie nga tsáteññajinnūu kixinyanūu ni xu'bi? ⁶ Kō ja yo nd'ai mí nihi xi táb'échjaha nda xi ngatitsuun ts'ehe, tu xi kuakúchjīhi yjoho nga kuichú nistjihin. ⁷ At'aha ja tít'sínxá nd'ai nga'yúhūn ngatitsun xi tijná'moo. Tu ni xi ndyjahá sa, ndyja nga chjuxin xi táb'échjaha nd'ai. ⁸ Nk'iehé kuakúchji yjoho nda ch'onk'uun. Tunga

ntjo ts'ahá Nda Ntíaná Jesu ts'ín nganakohó ra kó nd'íhi sénnistjihin ts'ínkjekoo nk'ie nga kj'uaí.

⁹ Ndanindoo ts'ínxájihin nda ch'onk'uun nk'ie nga kj'uaí. Chánka nga'yún xi kj'uaíko. Ts'ín ni xi kuakúchji nga'yúhun kó kjuankjún tsank'á ts'ín. ¹⁰ Ts'ínchjén ngayje tákjá ni xi najmi nda nga k'uanachaha xuta xi tjihin nga ndyja. Kui xutaha xi kits'ín t'axín én xi naxu, én xi kama ts'ínk'ankihi kai. ¹¹ Kui kjuaha nga Ntíaná ts'ín nibáha ra xuta xu'bo nku nga'yún xi k'uanachaha nga s'ejihin én tsank'óo. ¹² B'a ts'ín n'enijéhe ra ngatentee xi najmi kis'ejihin én xi naxu, xi tu sahá kama tsjohó ni xi najmi naxu nginkun Ntíaná.

B'i ts'ín kinchja Pablo nga ndjá kuinchajin xuta Tesalonika ni xi ts'e Ntíaná

¹³ Tunga máha jin, tehente tjihin nga k'uaihi máb'achjihí Ntíaná at'aha kichjubó éhen. 'Yún tjohó Nda Ntíaná jun, já nts'eé. At'aha santaha nkúhu nga tuts'ihin ni j'ájinuu Ntíaná tu xi n'ek'ankihinuu ngat'aha Espirituhu Ntíaná xi tít'sín jenuu nginkun kó ngat'aha én naxu xi kis'ejinnuu. ¹⁴ Kui kjuaha kinchjahanuu Ntíaná nga kits'ínkint'énuu én nda tsu xi y'enijmí ajinnuu, tu xi b'a ts'ín sakúhunuu kjuachánkaha Nda Ntíaná Jesucristo.

¹⁵ Kui b'a maha, já nts'e, ndjá tinchahanu kó n'etjusun ni xi tsinchiyó nga kin'ekjas'eihin, ni xi tsixínyaihi kó xi y'ét'a xujuihin. ¹⁶ Tjohó ñá Ntia Na'miná kó tsjá nga'yúnná kó tsjáná nga chúyahaá ni xi nda, at'aha chánka kjuandaha. Nda Ntíaná Jesucristo kó Ntia Na'miná ¹⁷ katsjá nga'yúhun animanuu kó kats'ín nga ni xi nda n'oo kó chubo.

3

B'i ts'ín tsanki Pablo nga chubako Ntíaná

¹ Ni xi xín yanuu, já nts'e, chubantjaini nk'ie nga chubakoo Ntíaná. Tinchúhuu nga kitsá katjitse kó nda ts'ín kan'ekjáihin éhen Nda Ntíaná tu má xi tjeén ni. B'a katuma xi nkú nga kama ajinnuu. ² Kó tinchíntjaini tu xi Ntíaná kjéxihinni ajihin já xi kits'ínkatsún kjuankjintak'uhun kó ch'onk'un xi tjín. At'aha najmi ngayjee xuta s'ejihin Ntíaná.

³ Tunga ts'íntjusuhún Nda Ntíaná ni xi nchja. Kui xi ndjá ts'ínkinchánuu kó kúnnuu ajihin ni ch'onk'un xi tjín. ⁴ Xihí nkuhú Nda Ntíaná s'ejinná behe tak'uin nga t'n'etjusun kó nga tu nku n'etjusunú kjuatéxuma xi kin'ekjas'eihin. ⁵ Nda Ntíaná katsjáníyaha animanuu nga n'e mjo xi nkú ts'ín mjehe ñá Ntíaná kó nga n'e chúkjuo ni xi t'íbitjáiún xi nkú ts'ín kits'ín chúkjuá Cristo.

B'i ts'ín tsakúya Pablo nk'ie nga ts'ínxá xuta ninku Tesalonika

⁶ Jun já nts'e, ngajohó Nda Ntíaná Jesucristo b'a tí'miíhi nga n'e t'axíhuun yjonuu ngatentee já nts'eé xi tjíntu ts'e, xi najmi t'íncha ts'ín xi nkú ts'ín tíjña én xi tsakuyáihí kó kin'ekjóhon. ⁷ At'aha jun ja yo xi nkú ts'ín tjihin nga kuintsuboo nga chase chubayani. Najmi tintsuba ts'eí ajinnuu.

⁸ Ndaha nku najmi chuba kichineí nichinehe tsa najmi y'echjiihi. Nistjin nistjen ní kin'exái kó kiyai kjuanimá tu xi ndaha nku xi tjín ajinnuu najmi jin y'enéhe ri yjoni. ⁹ Kjuaxi nga kama tsinchiíhi ni xi kamachjénni kai, at'aha tjínni kixi nga b'a n'eí. Tunga tu sa ní kin'exái nga y'eña chubayaihi xuta, tu xi b'a ta n'ehenu xi nkú nga kin'eí. ¹⁰ At'aha nk'ie nga tintsubai ajinnuu, kik'aihi kjuatéxuma xu'bi: "Tsa tjín xi najmi mjehe ts'ínxá, ta najmi kakjine ma."

¹¹ At'aha tínu'yái én nga tjín ajinnuu xi tjíma ts'e, xi najmi chumi nihi xi t'íncha ts'ín, nga tu sahá chuba t'íncha tsungijihín yjohó má najmi kui tjeén ra. ¹² Ngajohó Nda Ntíaná Jesucristo b'a tí'miíhi kó t'íbinchiíhi xuta xu'bo nga tu sahá jyukj'i kats'ínxá. B'a ts'ín sakúhu ra ni xi machjéhen.

¹³ Kó jun já nts'e, najmi tu n'ekjentohoo yjonuu nga n'oo ni xi nda. ¹⁴ Tsa tjín xi najmi ts'ínsihín én xi t'íbet'ai xujuin, chase sisiun yá xi b'a ts'ín kó najmi ta makohonu, tu xi

katuma subahā rā. ¹⁵ Tunga najmi tu chasehé ruu xi nkúhu tsa kui xi xutā kontrānuu. Tjenniyá níhuu at'ahā ndā nts'o maha.

B'i ts'ín kits'ínkje Pablo xujūin

¹⁶ Nda Ntīaná xi tsjáná kjuajyu, kui xi katsjá tehentenuu kjuajyu ajihīn ni xi kuitjájiun. Nda Ntīaná kat'ejñajinnuu ngatentoo.

¹⁷ An Pablo ntunā tīb'et'áhanuu kjuasuniñana. Kui xi bakúchji ngayjee xujūn xi ts'inkjīhi xutā. B'a ts'ín b'et'á.

¹⁸ Ngatentoo kas'enuu kjuandaha Nda Ntīaná Jesucristo.

Xujun xi tjun kits'ínkjihí nda postru Pablo Timoteo

B'i ts'ín kikjaniñaha Pablo Timoteo

¹ An Pablo, an xi kama nku nda postruhu Jesucristo xi nkú ts'ín y'éjña Ntíaná xi ts'ínk'ankiná ko Jesucristo xi tichuyáhaá. ² Tífaniñaha Timoteo, ji xi ntína at'aha nkuhú xi s'ejinná.

Katsjáhi kjuanda ko kjuajyu Ntia Na'miná ko Nda Ntíaná Cristo Jesu ko nda katasehi.

B'i ts'ín kitsúyaha Pablo Timoteo ni xi tjihin nga ts'ínko já maestrú xi tsank'á

³ Xi nkú ts'ín tsankihi nk'ie nga ngjia ante Macedonia, tinchin nanki Efeso kixihin ko t'ech'óihí xuta xi najmi b'a tjín ni xi t'ibakúya, ⁴ at'aha échá xi nchja xuta ko xi nkú ts'ín nibatuts'ihín ra ntje cháha títs'ínsihín. At'aha yo nibáha ra nga b'ésiko xinkjín xuta. Najmi basinkoná nga n'eé xá xi kitsjáná Ntíaná. Nga ní s'ejinná, kui ní nihi xi basinkoná.

⁵ Mjena nga s'e kjuatjo, kui kjuaha nga tsankihi ra nga k'úéch'ohó rí xuta xu'bo. At'aha nk'ie nga je animaha xuta ko je s'eya kjuankjintak'uhún ko ngayjehe k'un ts'ín s'ejin Ntíaná, yo ní nibáha ra kjuatjo. ⁶ Tjín xi ja ngji t'axihín ni xu'bi. Kindyjajihín niyóo ko tsichujnejin én xi najmi tjihin sin. ⁷ Já maestruhu kjuatéxumaha Ntíaná mjehe ts'ín ma yjoho, ndaha tsa najmi mankjihín ni xi nchja ko chuba b'ahá tsu nga b'a tjín ni xi bakúya.

⁸ Yaá nga nda kjuatéxumaha Ntíaná tsa sakúya xi nkú ts'ín tjihin nga sakúya. ⁹ At'aha yaá nga najmi xuta xi ma naxu nginkun Ntíaná tjíñanehe kjuatéxumoo. Xi najmi nt'é'én ní tjíñanehe kjuatéxumoo, xi najmi benkjún Ntíaná ko ts'ín ngatitsun, xi najmi ts'ín ni xi naxu tjín ko najmi benkjún ni xi ts'e Ntíaná, xi ts'ínk'ien na'mihí ko ts'ínk'ien naaha ko ts'ínk'ien animá, ¹⁰ xi chuba fantukohó xinkjín, xi na, xi batéña xuta musu, xi nchja én tsank'á, xi najmi ts'íntjusun ni xi ts'ínkie Ntíaná nga ts'ín, ko xi ts'ín tu mí nihí ni xi fi kontraha ni nda xi bakuyáá. ¹¹ At'aha ni nda xi bakuyáá, yo nibáha ra én nda tsu chánkaha Ntíaná xi n'etsjoho. Ko an kik'aina nga k'uenijmíá kui én nda tsuu.

B'i ts'ín títsjáha Pablo máb'achjhi Cristo at'aha kui kits'ín maha nku nda postru

¹² Tsjaha máb'achjhi Nda Ntíaná Jesucristo xi tsjá nga'yúnna, at'aha tsasejnuna nga kamana ts'ian xáha, ¹³ ndaha tsa ch'on ts'ín kinchjané nistjin nk'ie ko kitsjennkí unkie xuta xi ts'e ko én ch'on tsu kixihin. Tunga kama nimahá ra an at'aha najmi be ni xi kits'ian ko najmi kjee kui s'ejinna. ¹⁴ Yún nda kits'ínkona Nda Ntíaná ko kitsjana nga kui s'ejinna ko kitsjana kjuatjo xi kui nibáha ra.

¹⁵ Én xi ma n'e s'ejin xu'bi ko ngayjee xuta tjihin nga ts'ín s'ejin, nga Cristo Jesu j'ai asuntej tu xi j'ai ts'ínk'ankihi xuta ngatitsun, b'aha ra an xi 'yún tjinna jé. ¹⁶ Tunga kuihí kjuaha kama nimaha ra an Ntíaná, tu xi nk'ie nga chahana an xi 'yún tjinna jé, kuakúchjhi Jesucristo ngayjee kjuatsentaha. B'a ts'ín kis'ejña chubayaha ra an xuta xi askahan s'ejihín Jesucristo ko sakúhu nga k'úentu tik'un sín. ¹⁷ Kui b'a maha, ikayankjún ko kats'ínkie yjoho xuta nga tjihin kjuachánka santaha tu nkjéhe ni Ntíaná xi Nda rej xi batéxuma sín, xi najmi maha 'me, xi najmi ma chji, xi nku tutu Ntíaná maha! B'a katuma.

¹⁸ Ji Timoteo, xi nkúhu tsa ntína ji, ja kuaxinyaha ni xi n'ei. Én xi kitsjáhi já xi kinchja én xi kitsjáha Ntíaná nibáha ra kui ni. En xi incha kitsú kuasinkohi nga nda kuitjusun xá xi t'n'ei. ¹⁹ Ndjá tisinjñajin ni xi s'ejinná ko je kas'eya kjuankjintak'uhín. At'aha tjín xi ja kits'ín t'axín ni xu'bi ko b'a ts'ín kits'ínndyjajihín ra yjoho. Najmi ta s'ejihín ra Ntíaná. ²⁰ B'a kamat'ain nda Himeneo ko nda Alejandro. Kui jóo xi ja kits'ínkjias'en aya ntsja ndanindoo tu xi katehe nga tjihin nga skuenkjún Ntíaná nga kuintchja.

2

B'i ts'in tsakúya Pablo ni xi n'e aya ninku

¹ Títjun tíbankia nga xuta ninku katankihí Ntíaná ni xi machjéhen. Kanchjako ko katankintjái ngayjee xuta xi tjín ko katsjáha máb'achjíhi nga nda títs'ínkoho. ² Kanchjantai já rei ko ngayjee já xi tjíhin xá, tu xi kjuajyu ko kjuanch'án s'ehená nga kuíntsubaá ko tu nku chankjúhúnná Ntíaná ko nda kuíntsubaá. ³ At'aha kui ni xu'bi xi nda ko sasíhin Ntíaná xi ts'ínk'ankiná. ⁴ Mjehe Ntíaná nga n'ek'anki ngatentee xuta ko nga kuichú mankjihín ni xi naxu tjín.

⁵ At'aha nkuhú maha Ntíaná ko nkuhú maha nda xi nchjantjai xuta nginkun Ntíaná. Jesucristo, kui xi nda xu'bo. ⁶ Kui xi kitsjá yjoho nga y'échjintjai ngayjee xuta. Kui niu xi kik'inyaha xuta nk'ie nga tsichu nistjin xi y'enda Ntíaná. ⁷ Kui kjuaha nga kin'e mahana nku xi b'énjímí én nda tsuhu Ntíaná, nku nda postru. Kjuaxi ni xi tíxian. Najmi túb'anacha. Kin'e mana nda maestruhu xuta xi najmi ntje judio tjeheh ra tu xi kuakuyáha ra ni xi tjíhin nga s'ejihín, ni xi naxu tjín.

⁸ Kui b'a maha, mjena nga tu má antehé ni kanchjako Ntíaná jáx'iun, katjénk'ahá ts'íhin ntsja ko je kas'eya animaha nga b'a incha ts'íin. Najmi tu kjuakjan tjíntujíhin nga b'a incha ts'íin ko tsa kjuastinta.

⁹ Ko máha jminchjún, mjena nga najmi tu ni xi nkjún ts'in k'uénda yjoho, tsa tu xi b'a ts'in nda skuehe ra xuta xingisoo. Katenkjún ní yjoho ko nimakjua kat'asje. Najmi tu nihi xi nkjún ts'in kat'énda ntsjaha, tsa ts'íintsejnúhu yjoho toonsine ko tsa ndjio tsjo k'un perla, ko tsa ngjua najyun xi 'yún chjí. ¹⁰ Xá xi nda ní n'e, kui niu xi tsjo ts'in katakúhu, xi nkú ts'in tjeheh ra jminchjín xi ja kitsjáha yjoho nga skuénkjún Ntíaná.

¹¹ Jyu katasínñju jminchjún ni xi tsakúyaha ko kant'é'éhen éen. ¹² Najmi tsjanté tsa nku tachjuún kuakúya aya ninku ko tsa kui nk'a kjuaha jáx'iun. Tu sa ní jyu kat'ejña. ¹³ At'aha najmi Eva tjun kin'enda, tjun ní Adan kin'enda. ¹⁴ Ko najmi Adan xi kich'anachaha. Tachjúun ní xi kich'anachaha ko b'a ts'in tsijnejihin ngatitsun. ¹⁵ Tunga n'ek'ankihí jminchjún nga kuasehe ntí xi s'ehé, tsa ndjá kuinchajin ni xi s'ejinná ko kjuatjoo ko ni xi je nginkun Ntíaná, ko tsa nda s'eyaha.

3

B'i ts'in tsakúya Pablo má jáha xi kama ts'íin xáha ninku

¹ Én xi ma n'e s'ejin xu'bi. Tsa tjín xi mjehe kuasehe xuta ninku, nda tjín xá xi mjehe. ² Tunga katumahá nda xi kuasehe ninku nku nda xi najmi tjín ni xi chubayanéhe ra, xi nkuhú maha chjuuhun, xi kixi fiko yjoho, xi nda basehe ni xi ts'in, xi benkjúhun xuta, xi nda ts'ínkjáihín xuta ni'yaha, xi maha bakúyaha xuta, ³ xi najmi 'yún 'bi binu, xi najmi kitsa ma kjahan, xi nda animaha, xi tsjoho kjuajyu, ko xi najmi toon mangimjehe.

⁴ Tjihin nga nda ts'in kuatéxumaha xuta xi tjín ni'yaha ko ts'íin nga ntíhi kuínt'é'éhen ko nga kixi skuénkjúhun. ⁵ At'aha nku nda xi najmi maha batéxumaha xuta xi tjín ni'yaha, ¿nkú ts'in kamaha ra kúnntaha ninkuhu Ntíaná?

⁶ Ko najmi tjihin nga s'et'a xá nku nda xi as'ai kis'ejihín ra Ntíaná, tu xi najmi nk'a k'uasjehe yjoho ko kujnejihin ngatitsun xi tsijnejin ndanindoo ko b'a ts'in n'enijéhe ra. ⁷ Nda xi mjehe xá xu'bi ta tjihin nga ja yankjún ajihin xuta xi najmi s'ejihín Ntíaná, tu xi najmi ch'a ch'on ts'in kuinchjayanéhe ra ko tu xi najmi kujnejihin kjuamañaha ndanindoo.

⁸ B'a ta tjín ts'e já xi basinko já xi basehe ninku. Tjihin nga já xi benkjún yjoho s'et'a xá, xi najmi nchja én tsank'á, xi najmi b'atihí nga 'bi binu, xi najmi mjehe toon xi ch'on ts'in sakú. ⁹ Tjihin nga ndjá katinchajin ni xi s'ejinná, ni xi kis'ejña 'ma nistjin nk'ie ko tís'ejña chji nd'aj, ko je kas'entuyá kjuankjintak'uhun. ¹⁰ Tjun kachase sisihín xi nkú ts'in tjíma já xu'bi. Tsa najmi chumi nihi xi sakújin, kas'et'a xá nga kuasinko já xi basehe ninku.

¹¹ Kō b'a tā ts'ín jminchjún, tjíhin nga katenkjún yjohō, najmi tū én tsank'á k'uásjené xutā, kixi katjiko yjohō, kō katuma 'yún tak'aán.

¹² Nkuhú chjuún kas'ejñaha ndā xi k'uai xáha nga kuásinko já xi basehe ninku. Tjíhin nga nda ts'ín kuatéxumaha ntíhi kō xutā xi tjín ni'yaha. ¹³ At'aha xi kixi fiko xá xu'bi, kui xi yankjún ajihin xutā xingisoo kō najmi jo jan maha nk'ie nga b'énijmí nga ja kis'ejihin Jesucristo.

¹⁴ Ndaha tsa mjena kfínse xatíhi, tunga túb'et'áhá ra ni xu'bi ¹⁵ tsa tū aha k'uandayana nga kfínsehe. Túb'et'áha kui ni tū xi b'a ts'ín chahani xi nkú ts'ín xutā xi ts'e Ntíaná, kui xi xutā ninkuhū Ntíaná xi tíña tik'uun. Tíincha kjanínk'a kō tsjá nga'yúhūn én xi naxu tjín.

¹⁶ Tíña chji chji nga 'yún tse ni xi y'aha rá ni xi s'ejinná, kui nihi xi kis'ejña 'ma nistjin nk'ie kō ja y'éjña chji Ntíaná nd'ai.

Tsakúchji yjohō nga kik'a yjoninte,

y'éjña chji Espiritu nga kui xi naxu.

Ntítsjee kíkíehe,

kis'enijmíhi ajihin xutā.

Xutā asuntei kis'ejihin kui,

kō ngji ngáha má tíña kjuachánkaha.

4

B'i ts'ín kitsúyaha Pablo Timoteo nga s'e xi ngjuai t'axihin én nda tsuhū Cristo

¹ Tsuya chji chji Espirituhū Ntíaná nga nistjin xi fekuu s'e xi ngjuai t'axín kō nga najmi ta s'ejihin rá Ntíaná. Tsjénnkihi jáninda xi k'uachaha xutā kō ni xi kuakúya jánindo.

² Kui niu xi kuítsuya já maña tsank'á xi tū tsjohó rá bakúchji xi nkú ts'ín benkjún Ntíaná, kui já xi ja tsatsun kjuankjintak'uhūn.

³ Kui jóo najmi ts'ínj'ō nga bixan xutā kō b'éch'o má nihi xi najmi ma chine, nichine xi Ntíaná y'éjña nga kjine xutā xi s'ejihin Ntíaná, xi ja kíkíe ni xi naxu tjín kō tsjáha má b'achjíhi Ntíaná nk'ie nga kjine ni xi tjín. ⁴ Nda ní ngayjee ni xi kits'ínnda Ntíaná. Najmi tjíhin nga n'e t'axiáán niu tsa k'uáíhi máb'achjíhi Ntíaná nga títsjáná. ⁵ At'aha bichú ma je nginkun Ntíaná ni xi sakúná nk'ie nga mankjinná éhen Ntíaná kō nk'ie nga chubakáá Ntíaná.

B'i ts'ín kitsúyaha Pablo Timoteo xi nkú ts'ín k'úéjñajihin xutā ninku

⁶ Nda ts'ín n'exát'aihi Jesucristo tsa b'i ts'ín kuakúyaihi já nts'eé. Kasakú nga'yúnkoihi én xi s'ejinná, én nda xi tsinchiyái kō kich'ai. ⁷ Najmi tū n'esihin échá nchini xi ts'e asuntei. N'enkahí animahí ni xi ts'e Ntíaná. ⁸ Kjuaxi kjáihin nga nk'ie nga n'enkahaá yjoná nku ni, basinkohō yjonintená. Tungá 'yúhūn basinkoná nga n'enkahaá animaná nga chankjáán Ntíaná. At'aha nga tiyankjáán Ntíaná, kui xi basinkoná xi nkú ts'ín tintsubaá nd'ai kō tā xi nkú ts'ín kuintsubaá askahan.

⁹ Én xi ma n'e s'ejin xu'bi kō ngayjee xutā tjíhin nga ts'ín s'ejin. ¹⁰ Kui kjuaha 'yún t'n'exáhaná kō tí'baihi ráá kjuanimá yjoná, at'aha tíchuyáá ni nda xi tsjáná Ntíaná xi tíña tik'un. Kui xi maha ts'ínk'anki ngayjee xutā, xi s'ejihin kui b'aha rá nga ts'ínk'anki.

¹¹ B'a ts'ín tjenniyáíhi xutā kō takúyaihi. ¹² Najmi tū ch'a xi tū tohón katumaha ji at'aha ndati. Nk'ie nga skuéhi xutā xi s'ejihin Ntíaná xi nkú ts'ín chubai, xi nkú ts'ín tinchin, xi nkú ts'ín n'etjói xutā, xi nkú ts'ín s'ejihin Ntíaná, kō xi nkú ts'ín je tinchin nginkun Ntíaná, tā katumaha kui ni.

¹³ N'eyajihin xutā ninku éhen Ntíaná, takúyai kō tjen nga'yúihin santaha nga kuichá yo. ¹⁴ Najmi tū n'e nga mahi yjohi kjuanda xi kik'aihi nk'ie nga kitsjáhi éhen Ntíaná já xi Ntíaná kits'ínkinchaha. B'a kama nk'ie nga kingjénnehi ntsja jácháha xutā ninku.

¹⁵ Nda n'esihin ni xu'bi kō tisinjnájin, tū xi skuéhe ngayjee xutā nga tíxubáya ni xi kik'aihi.

16 Chihin yjohi ko nda chasehi ni xi tibakuyai. N'etjusun tehentei niu. Tsa b'a n'ei, n'ek'anki yjohi ko ta n'ek'anki xi tincha basinñihi.

5

B'i ts'in kitsuyaha Pablo Timoteo xi nku ts'in ts'inxako xuta ninku

1 Najmi tu ndja chubakoi nku nda cha. Tjennyaihi xi nkuhu tsa na'mihi maha. B'a ta n'ekoi ja xunkuu xi nkuhu tsa ja nts'ei maha. 2 Ko tjennyaihi jminchjin choo xi nkuhu tsa nahu maha, ko istinchjin xunkuu xi nkuhu tsa nichjai maha. Je kas'eya animahi nk'ie nga tjennyaihi jminchjin.

3 Tisinkoi jminchin xi ja k'ien x'ihin, kui xi najmi ch'a xi tihin. 4 Tunga tsa nku tachjuun xi ja k'ien x'ihin xi naa ko tsa nacha ti'mi, xi titsu naa ko tsa nacha, kui xi tjun katuma chubayahā ni xi tihin nga ts'in at'aha ja s'eihin Ntiana. Kats'ink'oya ngaha ra kjuanda xi kitsjaha xi chaha nk'ie nga kjinti. At'aha kui nij xi sasihin Ntiana.

5 Nku tachjuun xi ja k'ien x'ihin ko xi najmi ch'a xi tihin, kui xi kuya nga Ntiana kuasinkoho. Nistjin nistjen nchjako Ntiana nga bankihi ni xi machjehen. 6 Tunga xi ja kits'inkjas'ehe yjoho kjuatsjo xi tjin, kui xi ja k'ien ndaha tsa tjina tik'un sa.

7 N'ek'a nyakoi xuta ninku ni xi kuaxihin, tu xi najmi chubayanéhe ngat'aha ni xi tincha ts'in. 8 At'aha xi najmi nkjun maha xuta xinkjin, b'aha ra xi jintu ni'yaha, kui xi tits'in t'axin xi s'ejinna ko yun ch'onk'un sa nga xuta xi najmi s'eihin Ntiana.

9 Tu j'ahin ni jminchjin xi k'ien x'ihin, xi ja tihin chate ko te nu, kui xi kas'et'a xujun, xi nkuhu x'in kis'ejnaha, 10 xi behe xuta nga nda kits'in, xi 'mihi nga nda ts'in kits'incha ntih, nga nda ts'in kits'antehe xuta ni'yaha, nga nda ts'in kits'inkjihin xuta xi ts'e Ntiana, nga nda ts'in tsasinko xuta xi un kiekehe ko nga ngayjehe animaha kits'in ngayje tikja ni xi nda.

11 Jminchjin xi ja k'ien x'ihin tunga kjintih sa, najmi tu b'et'a xujun. At'aha nk'ie nga kuinchja animaha, ngjai t'axihin Cristo ko kama mjehe nga kuixan ngaha. 12 Kui niu n'enijehe ra, at'aha najmi ngjikondju ni xi tjun kits'inkjas'ehe yjoho. 13 Ko ni xi incha ts'in ya, ts'e ma ko xki ni'ya incha b'ema. Ko najmi tu suba ts'e ma, en ni ya incha b'emako ko tsungijin yjoho tu mi nihini, ko nchja ni xi najmi tihin nga kuinchja. 14 Kui b'a maha, mjeheha nga kuixahan jminchjin xi ja k'ien x'ihin xi ndyja saha, ko nga s'ehe nti ko nga kuasehe ni'yaha, tu xi b'a ts'in najmi tsjantehe tsa kuinchjayanéhe ra xi fi kontraná. 15 At'aha tjin xi ja ngji t'axin ko yjankihi Satana nd'ai.

16 Tsa ni'yaha xuta xi s'eihin Ntiana jintut'a jminchjin xi ja k'ien x'ihin, katsjaha ni xi machjehen, tu xi najmi ch'a kamaha ra xuta ninku. B'a ts'in xuta ninku kama kuasinkoho kj'ai jminchjin xi ja k'ien x'ihin xi najmi ch'a xi tihin.

17 Ko máha jáchaha xuta ninku xi yja tjun nga nda ts'in tfindjuko xaha, kui xi 'yun kayankjun, b'aha ra xi tihin xa ts'e s'enijmi ko xi bakuya éhen Ntiana. 18 At'aha b'a titsu éhen Ntiana: "Najmi tu tsa b'e'ai ts'a chu xi tibase tuniñu nga tibitja." Ko b'a ta ts'in tijt'a ya: "Nda xi tits'inxá tihin kixi nga kamachjhi." 19 Najmi tu n'esihin xi kuatéjene nku ndachaha xuta ninku tsa najmi tihin tsa jo ko tsa jan ja testiyu. 20 Tunga máha xi tu nku tincha ts'ihin sa ngatitsun, kui xi nginkun ngayjee xuta ninku n'ek'a niyai, tu xi kas'ejna nkjuhun ra xuta ninku.

21 Nginkun Ntiana ko Jesucristo ko ntitsje xi ts'e, tibankihi nga n'etjusuin ni xi tixihin. Najmi tu ngabi n'ei nga chasehi xuta. Nkuhu n'ei. 22 Najmi tu ch'a chuba mjenéi ntsai nga k'uai xahi. At'aha tsa chuba k'uai xaha ri, n'engujin yjohi ngatitsuhun. Je katumai.

23 Najmi ta tu nku ntanijua s'ihini. Tu sa ni s'i ichi ko binu tu xi kamandaha kants'ai ko kuitjuxin ch'in xi nkjin niya tsjahi kjuasti.

24 Tjin ngatitsun xi yaha kintehe ni nga n'ekokjua xi b'a kits'in, ko tjin nga xi yaha askahan. 25 B'a ta ts'in ya chji chji ni nda xi ts'in xuta, ko ni xi najmi jintuchji nd'ai najmi kama s'entu'ma tehente.

6

¹ Máha xuta musu xi kich'atse, b'i ts'ín kats'ínkjink'un ngat'a ts'e jántjiaha. Katenkjún kjuaxi jóo, tu xi b'a ts'ín chankjúhun Ntíaná ko ni xi t'ibakuyáá. ² Ko xi t'ijhin já ntia xi s'eijhin Ntíaná, kui xi ta katenkjún, ndaha tsa já nts'e ja tsichu ma jóo. Tu sa ní nda ts'ín kats'ínxát'a saha, at'aha t'joho xi t'íts'ínkjáihin xáha ko at'aha ta s'eijhin Ntíaná.

Kui ni xi takúyaihi ko tixínyaihi xuta ninku.

B'i ts'ín tsakúya Pablo ngat'a ts'e tooon

³ Tsa tjin xi k'jái ni t'ibakúya, nga ja ngji t'axihin ni nda xi tsakúya Nda Ntíaná Jesucristo ko kjuatéxuma xi bakúyaná nkú ts'ín chankjáán Ntíaná, ⁴ xi b'a ts'ín, kui xi chuba nk'ahá t'ib'asje yjoho. Najmi chumi nihi xi be. Najmi nda t'íts'ínkjink'un ko chuba mjehé ra k'uékjoko xuta ko k'uésiyáha tu mí éhen ni. Kui xi b'éntje kjuaxintak'uun ko kjuakjoon, nga ch'on tsuhu xinkjín xuta ko nga najmi s'eijhin xinkjín, ⁵ nga kjánko tehente xinkjín xuta xi ngakjá ts'ínkjink'un ko xi najmi t'ijhin ni xi naxu tjin. Kui jóo xi ni xi ts'e Ntíaná ma nchinántjaihi.

⁶ Nga ní yankjáán Ntíaná, kui xi kjuanchiná chánkaná, kui nga najmi ta k'jái nihi fasihin raá. ⁷ B'a tjin at'aha najmi chumi nihi xi jáikaá asunntej ko najmi chumi nihi xi kuankínko ngáhaná. ⁸ Kui b'a maha, tsa t'ísakúná nichine ko najyun xi tindyjaá, tsjo kat'ená.

⁹ Xi mjehe kama nchiná, kui xi najmi maha b'éch'oho yjoho ni xi nchjaha animaha, ko ngayjee ni xi ma mjehe b'é't'a'yúhun niu. Nkjin t'ikjá ni xi ma mjehe, tunga tu a nihí niu ko ts'ín'uhun. Ts'ínkatsúhun ko ts'ínndyjahá niu. ¹⁰ At'aha nk'ie nga 'yún mjehe toon xuta, yo nibáha ra ngayje t'ikjá ni ch'onk'un. Tjin xi b'a incha kits'ín, 'yún incha kama mje saha toon, kui nga ngji t'axihin ra ko najmi ta kis'eijhin ra Ntíaná. B'a ts'ín ta kui ta maha kits'ín'uhun ra yjoho.

B'i ts'ín kitsjániyáha Pablo Timoteo

¹¹ Tunga máha ji xi Ntíaná ts'ehi, t'iyú t'axihin ngayjee ni xu'bi. Tinchinjín ni xi naxu nginkun Ntíaná, chankjúin Ntíaná, ko tu nku n'e s'ejinní Ntíaná. Kas'ehi kjuatjo ko kjuatsenta ko kjuanimatak'un. ¹² N'e sahani nga'yún nga ch'ai xi s'ejinná. Ch'a ntsjan ntsjain xi ts'ínk'íéjña t'ik'un sínná, at'aha j'ájihin nga kjuinchun t'ik'un. Kui kjuaha nga tsixínyahani nga s'eijhin Jesucristo nginkun nkjin xuta.

¹³ Ntíaná xi ts'ínk'íéntu t'ik'un ngayjee xi tjin ko Jesucristo xi kitsúya yáha kui nk'ie nga kin'ekokjua nginkun Poncio Pilato, t'íncha be nga t'ib'exáha. ¹⁴ N'etjusun sisin ni xi tixihin ko najmi tu kas'e má ndyjajihin. B'a n'ei santaha nkúhu nga k'j'uaíkúchji yjoho Nda Ntíaná Jesucristo. ¹⁵ Kui xi k'j'uaí nk'ie nga kujú chuba, chuba xi Ntíaná y'éjña, at'aha Ntíaná xi n'etsjoho ko kui xi batéxuma suba, kui xi Nda rejhi já rej ko Ntíaaha já ntia. ¹⁶ Nku tutu kui xi najmi maha ndyja, xi t'ijñajin nd'í nga najmi ch'a ma bichúk'un tiñaha, xi najmi kjee ch'a behe ko najmi ch'a ma base'aha. ¡Kui xi tu nkjéhé ni kayankjún ko kasakúchji nga'yúhun! B'a katuma.

¹⁷ Já nchiná xi tjin asunntej n'ek'a n'yái nga najmi tu nk'a k'uasje yjoho ko nga najmi tu kjuanchináha kama 'yún k'un, at'aha maha fe kjuanchinóo. Ntia níná katuma 'yún k'un, kui xi tsjáná ngayje t'ikjá ni xi machénná tu xi nda ts'ín kuintsubahaná. ¹⁸ B'a t'ihin já nchinóo nga kats'ín ni xi nda ko nga kui niu xi katuma kjuanchiná ndaha. Katsjáha xuta xingiso ni xi machjéhen ko najmi tu kats'ínk'ihin xuta ni xi t'ijhin. ¹⁹ Tsa ts'ín kui ni, s'ehé kjuanchiná nda xi kuasinkoho ko sakúhu nga k'úéntu t'ik'un xi nkú ts'ín t'jehen ra.

²⁰ Ji Timoteo, n'etjusun sisin ch'a xi kich'anji. Najmi tu nungijin yjohi én tiya xi tjin asunntej ko ta ndaha ni tsank'á xi b'ésiyáha xuta xi b'a tsu nga t'ijhin kjuankjintak'un. ²¹ At'aha tjin xi kits'ín s'ejin kjuankjintak'un tsank'á xu'bo ko b'a ts'ín incha ngji t'axihin ra xi s'ejinná.

Kjuandaha Ntiana kas'enuu.

Xujun xi ma joho xi kits'ínkjihí nda postru Pablo Timoteo

B'i ts'in kikjaniñaha Pablo Timoteo

¹ An Pablo, an xi kama nku nda postruhú Jesucristo at'aha Ntíaná b'a ts'in kama mjehe. Tíbitjusun ni xi kitsúya títjun nga ts'ínk'íéntu tík'un xuta xi s'ejihin Cristo Jesu. ² Tífaniñaha Timoteo, ji xi nkúhu tsa ntína ko tjo nkúnna ji.

Katsjáhi kjuanda ko kjuajyu Ntia Na'miná ko Nda Ntíaná Cristo Jesu ko nda katasehi.

B'i ts'in kitsjá nga'yuhun Pablo Timoteo

³ Nístjin nístjen nchjantjáíhi nginkun Ntíaná ko tsjaha máb'achjíhi ngat'a ts'e ni xi t'n'ei. Kui xi títs'inxát'aha xi nkú nga ta kits'ín ntje chána ko je tjíya kjuankjintak'unna nga b'a títs'ian. ⁴ F'áítsjenna nga kich'í ko mjena skue ngáha ra tu xi b'a ts'in tséjihinna kjuatsjo. ⁵ Ts'inkj'áítsjen xi nkú ts'in ngayjehe animahi s'ejihin Ntíaná. Tjun Lojda, nacháhi, b'a ta ts'in kis'ejihin, ko Eunice, náhi. Nd'ai be sisihin k'an nga ko ji b'a ta ts'in s'ejihin.

⁶ Kui b'a maha, títs'inkj'áítsjehen ra nga n'e'yúnyai kjuanda xi kitsjáhi Ntíaná nk'ie nga kingjennéhe ntsa. ⁷ At'aha najmi kjuabinkjun tsjáná Espiritu xi kits'ín nibáná Ntíaná. Nga'yún ní tsjáná ko kjuatjo, ko ta tsjáná nga naxu s'eyaná.

⁸ Kui nga najmi tu n'e subaha ri yjohi nga k'úénimí Nda Ntíaná ko ta ndaha nga kjíya'yán ngat'aha nga t'ib'énimí. Nga'yuhun Ntíaná katasinkohi nga kuitjájín kjuanima ngat'aha én nda tsuhú Ntíaná xi nkúhu an. ⁹ Ntíaná kits'ínk'ankiná ko j'ájinná nga kamaá xuta xi ts'e. Tunga najmi ngat'aha ní ni xi kin'eé j'ájihinná. B'a ní kits'ín at'aha b'a ts'in y'énda títjun ko b'a ts'in nibá kjuandaha. Kintehe ni nga kamanda asuntej, ajihin Cristo Jesu kits'ín nga ná tsuhuná kjuanda xu'bi. ¹⁰ Nd'ai ni ma ja y'éña chji kjuandoo nk'ie nga ja j'ai Cristo Jesu xi kits'ínk'ankiná nga j'ai kjexín nga'yuhun ngabayoo ko ts'asje chji nga kama kuintsuba tík'un sían tu ngat'aha én nda tsuhú Ntíaná.

¹¹ Ntíaná kits'ín mana nku xi b'énimí éhen, nku nda postru ko nku nda maestru. ¹² Kui kjuaha nga t'í'ajihinna kjuanima. Tunga najmi subahá mana, at'aha be yá xi kits'in s'ejian ko behe k'an nga tjíhin nga'yún nga kj'uatjo ni xi kits'ínkjas'enna. B'a ts'ín santaha nkúhu nga kuichú nístjin nga chasehe mí nihi xi kits'ín nga nkúnkú xuta.

¹³ Ndjá n'e s'ejin Cristo Jesu ko t'inchinjin kjuatjoho. Xi nkú kits'ínkoho nga tsakuyáha, ni nda xi tsakuyáha, b'a n'ei. ¹⁴ Nga'yuhun Espiritu Santo xi t'íñajinná chúnkoho ri én nda tsu xi kin'ekjas'ehin.

¹⁵ Ja yai nga ja incha kits'ín nga mana ngayjee xuta xi t'ín nga ngúsuhun ante Asia. Santaha ko nda Figelo ko nda Hermogene b'a kits'ínkona.

¹⁶ Ntíaná katase nimaha xuta xinkjín nda Onesiforo. Nkjin niyá kitsjá nga'yúnna ndo ko najmi kama subaha ngat'aha nga kjíya'yán. ¹⁷ Ni xi kits'ín ní, nk'ie nga j'ai nanki Roma tsangisjaina santaha nkúhu nga kisakúhu an. ¹⁸ Nda Ntíaná katase nimaha nístjin nga chasehe mí nihi xi kits'ín nga nkúnkú xuta. Ko ji ja ya sisin xi nkú ts'in tsasinkoná ndo nanki Efeso.

2

B'i ts'in y'éña chubaya Pablo nk'ie nga tsakúyaha Timoteo

¹ Kui b'a maha, ji ntína, n'ejahani nga'yún xi sakújinná kjuandaha Cristo Jesu. ² Ko ni xi kinu'yái nga kixian nginkun nkjin xuta, kui xi n'ekjas'eihin já xi ma 'yún tak'aán, já xi kama kuakúya ngáha ra kj'ai.

³ N'e chúkjuai kjuanima xi kuitjájín, at'aha ji xi nkú joya nda juhun Cristo Jesu ji, nda jun xi nda ts'in xáha. ⁴ Yaá nga ndaha nku nda jun xi t'íkján najmi tsungijin yjoho ni xi

tjín asunntej. B'a ts'ín at'aha mjehe nga nda skuehe xi kitsjá xáha. ⁵ Kō tā máha nku ndatsuton, najmi kama ts'ín ngana tsa najmi tsúton xi nkú ts'ín tjíña nga nuton. ⁶ Kō tā máha nku xi títs'ín kjuanima nga títs'ínxá, bichú nistjin nga sakúhu ni tjun xi b'éntje. ⁷ N'echubayahí yjohí ni xi tíxihin kō b'a tā ts'ín Nda Ntíaná ts'ín nga kamankjihin ngayjee ni.

⁸ N'ekj'áitsjein Jesucristo xi j'áiya ngáha ra ngabayoo, xi ntjehe David y'aha ra. B'i tsu én xi tib'enijmía. ⁹ Kō kui ngat'aha éen un tibeheha kō santaha kjíiya'yán xi nkúhu tsa an xi nda ch'on k'an. Tunga máha éhen Ntíaná, najmi kjiya'yún. ¹⁰ Kui nga ngandaha xuta xi Ntíaná j'ájin títs'in chúkjuahana ngayjee ni xi tímat'an, tū xi kō kui incha sakúhu ra nga Cristo Jesu ts'ínk'anki kō tsjáha kjuachánka xi najmi mahá feya.

¹¹ Ma n'e s'ejin én xi tsu:

Tsa tsayakaá Cristo,
tā kuintsuba tík'unko ngáhaná.

¹² Tsa t'n'e chúkjuá nga un tibená,
tā kuatexumakaá.

Tsa najmi n'ekié yjoná nga yaá,
kō kui najmi ts'ínkie yjohō nga bená.

¹³ Tsa najmi ch'a s'ejihin ñá,
tunga kui ma ma 'yún tak'aán,
at'aha kui najmi mahá ts'ínjo éhen.

B'i ts'ín tsakúyaha Pablo Timoteo xi nkú ts'ín ts'ínxát'aha Cristo

¹⁴ N'ekj'áitsjeihin xuta ninku, nginkun Ntíaná tū xí b'ahá t'ihin, nga najmi tū mí éhen ni incha k'uésiyáha, at'aha kui ni xu'bi xi najmi chumi ni chjíhi ra. Tū sa ní ts'ínndyjajihin xuta xi mjéñjuhu kui niu. ¹⁵ Ngayjehe k'uin n'ei ni xi nda nginkun Ntíaná tū xi nda skuehe ni xi t'n'ei. N'ei xi nkúhu nku nda musu xi najmi ma subaha ni xi títs'ín kō xi nda ts'ín bakúya én xi naxu tjín.

¹⁶ Najmi tū nungijin yjohí én tiya xi tjín asunntej, at'aha xi b'a ts'ín nchja, kui xi tū nku fi t'axíhín ra Ntíaná. ¹⁷ Kō kui éhen xi nkú joyaha tsé xi finánka. Najmi mahá manda. B'a ts'ín tsatsun nda Himeneo kō nda Fileto. ¹⁸ Kui xi ja ngji t'axíhín ni xi naxu tjín. B'a t'íncha tsu nga ja j'a nistjin nga kj'uaíya ngáha ra xuta ngabayoo. B'a ts'ín títs'ínndyjajihin ra k'ua xuta xi s'ejihin Ntíaná. ¹⁹ Tunga tū nkú ndjáhá s'íña éhen Ntíaná. S'íña xi nkúhu nku xjó xi: “Nda Ntíaná be xuta xi ts'e”, tsu ntu xi tjít'aha. Kō b'a tā ts'ín tjít'a yaha: “Ngayjee xi tsu nga s'ejihin Cristo kats'ín t'axíhín yjohō ni xi najmi naxu nginkun Ntíaná.”

²⁰ Xi nkúhu nku ni'ya chánka, najmi tū suba ni toonsine kō toontaba tjíhin. Tā tjín níhi ni xi kamandakoho yá kō ninte. K'ua xi n'echjén nk'ie nga tjín s'í kō k'ua xi n'echjén tehente. ²¹ Kō b'a tā ts'ín tjíña ajinná. Tsa tjín xi ja kits'ín je yjohō, kui xi nkú joyaha ni xi ma n'echjén nk'ie nga tjín s'í. Ja je kō Ntíaná kama ts'ínchjéhen, at'aha ja tjíndaha yjohō nga kama ts'ín ngayjee ni xi nda.

²² Chíhin yjohí ni xi nchjaha animaha já istiu. N'ei ni xi naxu nginkun Ntíaná, tū nku n'e s'ejin Ntíaná, kō kas'ehi kjuatjo kō kjuajyu. Nkúhu n'e makoí yjohí xuta xi je tjíntuyá animaha kō nchjaha Nda Ntíaná. ²³ Najmi tū n'esihin én tsujnu tsut'a kō én xi najmi tjíhin sin xi nchja xuta, at'aha ja yai nga yo nibáha ra kjuachán. ²⁴ Xi títs'ínxát'aha Nda Ntíaná najmi tjíhin nga kjuachán kjuájin yjohō. Nda ní ts'ín kats'ínsihin ngayjee xuta. Kō tjíhin nga kamaha kuakúyaha xuta. Kats'ín chúkjuá ni xi kamat'ain.

²⁵ Nimakjua kat'asje yjohō nk'ie nga tsjániyáha xi tífi kontraha. Kutsa Ntíanáhá tsjáha xuta xu'bo nga ts'ínk'óntjaiya animaha nga skue ni xi naxu tjín ²⁶ kō nga kuankaha ni xi ts'anachakoho ra ndanindoo. At'aha incha kjintuyá'yún kō ni xi mjehe ndanindoo títs'ínkoho.

3

B'i ts'in tsakúya Pablo xi nkú kama kintehe ni nga kj'uaí ngáha Nda Ntíaná

¹ Katumankjihin ni xu'bi. Nistjin xi fekuhu s'e nistjin kjuá'un. ² At'aha kamaxkín xuta ko 'yún ts'ín mje toon. Ngak'un kama ko nk'a k'uasje yjoho. Ch'on ts'ín kuinchjane Ntíaná ko najmi kuint'é'éhen xi cháha. Ndjá s'eyaha ko najmi skuenkjún Ntíaná. ³ Najmi s'ehe kjuatjo ko najmi kama nimaha xuta. Kuinchjayane xuta ko najmi k'uéch'oho yjoho ni xi kuinchjaha animaha. Kjan kama ko ngjuaí kontraha ngayjee ni xi nda. ⁴ Tsank'á kama, najmi kama nusihin ni xi incha ts'ín, ko tséjihin ra kjuangak'un. Najmi kuangisjai Ntíaná. Ni xi kuinchja níhi animaha kuangisjai. ⁵ B'a incha ts'ín xi benkjún Ntíaná ts'ín, tunga xi nkú ts'ín tjintu kui niu xi kuakúchji nga najmi tíñajihin nga'yún xi Ntíaná tsjáha xuta xi benjúhun.

N'e t'axihin yjohi xuta xu'bi. ⁶ At'aha xi b'a k'un, kui xi xki ni'ya incha fi ko b'anachaha jminchjín xi najmi ndjá tjintuyáha, xi kitsejihin ra ngatitsun ko nt'é'éhen tu mí nihí ni xi nchjaha animaha. ⁷ Kui jminchjún xi tehente bangiya tunga ndahá ichí najmi ma bichú mankjín sisihin ni xi naxu tjín. ⁸ Xi nkú ts'ín játj'e Jane ko Jambre ngji kontraha Moise nistjin nk'ie, b'a ta ts'ín ko kui já xu'bi tífi kontraha ni xi naxu tjín. Najmi nda kjuankjintak'uhun ko yaha nga najmi Ntíaná s'ejihin. ⁹ Tunga najmi ngjuaindjukohó ni xi incha y'a, at'aha ngayjee xuta skue kjuanchinihi. B'a kamat'ain xi nkú nga ta kamat'ain Jane ko Jambre.

B'i ts'in kitsjániyáha Pablo Timoteo

¹⁰ Ji Timoteo, ja yai sisin ni xi tsakuyá ko xi nkú ts'ian. Ta yai ni xi mjena ts'ian, xi nkú ts'ín s'ejinna, kjuatsentana, kjuatjona, ko xi nkú ts'ín títs'in chúkjuá ni xi tímat'an. ¹¹ Yai xi nkú ts'ín kitsjennkí unkiena xuta, ko kjuá'un xi kikie, ko ni xi kamat'an nanki Antiokia, nanki Ikonio ko nanki Listra. Kitsjennkí unkiena xuta tunga Nda Ntíanáhá tsasinkona ajihin ngayjee ni xu'bi.

¹² Kjuaxi nga ngayjee xi mjehe skuenkjún Ntíaná ko Cristo Jesu, kui xi tsjénnki unkiehe xuta. ¹³ Tunga máha xuta ch'onk'uun ko xi tsank'óo, 'yún ch'onk'un kama sa. K'uanacha ko ta ch'anachaha.

¹⁴ Tunga máha ji, ndjá tisijnñajin ni xi tsinchiyái, ni xi tsichu mankjihin. At'aha yai yá xi tsakúyahi niu. ¹⁵ N'ekj'áitsjein nga santa nkúhu nga ndyjahi yai nkú títsu xujun éhen Ntíaná. Kui xi tsje. Kui xi tjihin nga'yún nga tsjáhi kjuankjintak'un, at'aha s'ejihin Cristo Jesu ko túb'anki. ¹⁶ Espirituhu Ntíaná kits'ínxajihin xi y'é't'a ngayjee xujun éhen Ntíaná ko kui xujun basinkoná nga bakuyáhaá xuta, nga n'ek'a niyáhaá, nga bixínyahaá má nihi xi najmi nda tjín títs'ín, ko nga 'bai niyáhaá xi nkú ts'ín naxu ngjuai ko yjoho. ¹⁷ B'a ts'ín xujun tu xi nda xi ts'ínxát'aha ra Ntíaná skue sisihin ni xi tjihin nga ts'ín nga ts'ín xá xi nda.

4

¹ Nginkun Ntíaná ko nginkun Cristo Jesu, kui xi kuasehe ni xi kits'ín xuta xi tjintu tík'un ko xi ja k'ien nk'ie nga kj'uaíkúchji yjoho nga kj'uaítexuma, tu xí túbankihí ra nga ² t'enijmí éhen Ntíaná. Tu nkú b'ahá n'ei tu mí nistjihín ni ko tu mí chubahá ni. T'inyaihi xuta tsa najmi nda tjín ni xi títs'ín, ko n'ek'a niyái, ko tjennniyáihi. Kas'e tehentehe kjuatsenta nk'ie nga kuakúyai éhen Ntíaná.

³ At'aha kuichú nistjin nga najmi ta ts'ínsihin ra xuta én nda xi bakuyáá, xi nda ts'ínkoná. Tu sa ní incha kuangisjai nga nkjin nkjún já maestru xi kuakúyaha ni xi tsjoho nga kuint'é, at'aha kui niu xi nchjaha animaha. ⁴ Ngjuaí t'axihin ko najmi ta kuasínñuju ra én xi naxu tjín. Énchá xi nchja xuta incha ts'ínsihin. ⁵ Tunga máha ji, tu nkú chase sisinní ni xi n'ei. N'e chúkjuai kjuá'uun. N'ekjas'eihin yjohi nga t'enijmí éhen Ntíaná. Nda n'etjusuin xáhi.

⁶ An bi, ja ma kamaná nku chje xi kuichúsehe Ntjaná. Ja túbichú tiña chubá nga k'uejñá asunnteí. ⁷ Ja tsásinchjaha xi fi kontraha éhen Ntjaná. Ja tsichu kjet'a niyána. Tu nkú kis'ejihinna Ntjaná. ⁸ Ja tókuyána nd'ai chjí xi ts'ínkjáihín xuta xi ja naxu nginkun Ntjaná. Nda Ntjaná tsjana niu, at'aha naxu ts'ínko xuta nistjin nga kuase mí nihi xi kits'ín nga nkúnkú. Kó najmi tu nku an tsjana chjí xu'bo. Ta tsjáha ngayjee xuta xi tjoho kó xi tíncha kuyá nga kj'uaí ngáha.

B'i ts'ín kitsúyaha Pablo Timoteo ni xi mjehe nga ts'ín

⁹ N'e kitsa xáihí yjohí nga nibáase xatíní. ¹⁰ At'aha nda Dema 'yún tjo saha ni xi tjin asunnteí. Ja kits'ín nga mana. Nanki Tesalonika ngji. Nda Krescente ngá ante Galacia ngji, kó nda Tito ja ngji ante Dalmacia. ¹¹ Tu nkuhú nda Luko tijnako sana ei. Tinchisjai nda Marko kó nibákoí, at'aha kui xi kama kuasinkona ajihín xána. ¹² Nda Tikiko bi, nanki Efeso kits'ínkjá. ¹³ Nk'ie nga nibai, nibákoní najyunna xi ts'inchjén nistjin chunch'ón. Kui xi y'ejñá nanki Troa, ni'yaha nda Karpo. Kó ta nibákoní xujunna. Tu xí najmi tu n'echayaní ichí xi tjabaxín kamandakoho.

¹⁴ Tse nkjún kjuasti kitsjáná nda Alejandro, nda xi ts'ínnda ni kicha. Nda Ntjaná k'uechjí ngajoya ngáha ra ni xi kits'ín. ¹⁵ Kó ji, chíhín yjohí ndo, at'aha tu xí 'yúhún ngji kontraha én xi túb'enijmíaá.

¹⁶ Nk'ie nga tjun kinchjantjá yjoná nginkun já tjíxóo, najmi ch'a tsasinkona. Ngayjee y'éntu masenna. Najmi tu kat'axkihí ra Ntjaná ni xi incha kits'ín. ¹⁷ Tunga Nda Ntjanáhá tsasinkona kó kitsjana nga'yún tu xi kama y'enijmíyehena éhen. B'a ts'ín kint'éhe ngayjee xuta xi najmi ntje judio tjeheh ra. Ts'asje'ana Nda Ntjaná ngabayoo. ¹⁸ Kó ta k'uasjejinna ajihín ngayjee ni ch'onk'un xi tjin kó ngjuaikona má batéxuma ndjiojmi ján. ¡N'ekié yjoná nga tjihín kjuachánka santaha tu nkjéhé ní! B'a kat'e.

B'i ts'ín kits'ínkje Pablo xujin

¹⁹ Tjeihín kjuasuniñana na Priska kó nda Akila kó xuta xinkjín nda Onesiforo. ²⁰ Nanki Corinto y'ejña nda Erasto. Nanki Mileto kiséch'in nda Trofimo kó yo y'ejná. ²¹ N'e'ahí yjohí nga nibáasení kintehe ni nga kj'uaí nistjin chunch'ón. Títs'ínkjíhi kjuasuniña nda Eubulo kó nda Pudente kó nda Lino kó na Claudia kó ngayjee já nts'eé xi tjin ei.

²² Nda Ntjaná Jesucristo kat'ejñakohi. Ngatento k'as'enuu kjuandaha Ntjaná.

Xujun xi kits'ínkijihí nda postru Pablo Tito

B'i ts'ín kikjaniñaha Pablo Tito

¹ An Pablo, an nda musu síhin Ntíaná ko nda postruhú Jesucristo. Xi nkú ts'ín s'ejihín xuta xi j'ájin Ntíaná ko kamankjihín ni xi naxu tjín, kui xi xána, kui nga kui xutaha xi skuenkjúhun Ntíaná. ² Tíchuyáá nga kuintsuba tík'un síaán. Kui niu xi kitsúya títjun Ntíaná kintehe ni nga kin'enda asuntee, ko yaá nga najmi maha b'anacha. ³ Nd'ai ni ma, nk'ie nga ja tsichu chuba, ajihín én xi kik'aina nga k'uenijmía y'éjña chji Ntíaná ni xi kitsú. Ntíaná xi maha ts'ínk'ankiná kitsjána kui xóo.

⁴ Tífaniñaha Tito, ji ntína at'aha nkuhú xi s'ejinná. Kas'ehi kjuanda ko kjuajyu xi tsjáná Ntía Na'miná ko Jesucristo xi ts'ínk'ankiná.

B'i ts'ín kitsúyaha Pablo Tito xa xi ts'ín

⁵ Kits'ínk'ejñaha xjo Creta tu xi k'úendahani ni xi kindyjat'a sa yo ko tu xi k'uai xaha ri jácháha xuta ninku xi tjín xki nanki xi tjín yo. Kixinya chich'ihin ni xi n'ei. ⁶ Kama s'et'a xa xi najmi tjín ni xi chubayanéhe ra, xi nkuhú maha chjuúhun, xi tjihín ntí xi s'ejihín Ntíaná ko naxu incha ts'ín ntíhi ko nt'é'én.

⁷ At'aha nku nda xi kuasehe ninku, kui xi tíjñaha nga kúnnta ni xi ts'e Ntíaná. Kui xaha. Kui nga kas'et'a xaha nku nda xi najmi tjín ni xi chubayanéhe ra, xi najmi ngak'un, xi najmi stinta, xi najmi b'atihí nga 'bi binu, xi najmi kjánko xuta ko najmi mjehe toon xi ch'on ts'ín sakú. ⁸ Nda xi ts'ínkjáin níhi xuta ni'yaha machjén, xi tsjoho ts'ín ni xi nda, xi nda basehe ni xi ts'ín, xi naxu ts'ín, xi benkjún Ntíaná, xi maha b'éch'oho yjoho ni xi mjehe animaha. ⁹ Ni xi kuakúya tjíhin nga ni xi tsangiya nibaha ra, tu xi b'a ts'ín kama tsjáníyá sisihín ra xuta ko kama k'uéjña chjihí já xi tífi kontraha ni xi bakúya.

¹⁰ At'aha tjín nkjún xi ngji t'axihín én xi naxu, xi tu a éhén ni xi bakúya ko b'anachaha xuta. Xi incha bakúya nga n'e ni circumcision, kui xi 'yún b'a incha ts'ín. ¹¹ Najmi ta k'uaíntehe ra nga b'a incha ts'ín jái, at'aha ni xi najmi tjíhin nga kuakúya tíincha bakúya. B'a tíincha ts'ín tu xi títs'ín ngana ndaha toon. Ja nkjin xuta ts'ínndyjajihín.

¹² Santaha nku nda profeta xi ts'e jóo b'a kitsú: "Xuta Creta én tsank'á nchja tehente. Ch'onk'un jóo xi nkúhu chu ch'onk'un, xuta ts'e xi najmi tsehe." ¹³ Kjuaxi kjáihín ni xi kitsú ndo. Kui nga ndjá chubakohoni jóo tu xi incha skué sisihín ni xi s'ejinná ¹⁴ ko tu xi najmi ngjuénñjuhu ra én tiyaha xuta judio ko ta ndaha ni xi b'éne'yúhun já xi ngji t'axihín ni xi naxu tjín.

¹⁵ Je ngayjee ni xi tjín ko ma n'echjén tsa je tjíntuyá animaha xuta, tunga najmi tjíhín ni xi je ngat'a ts'e xuta xi chuntí tjíntuyáha ko xi najmi s'ejihín Ntíaná. At'aha ngasten ts'ínkjink'un ko ja tsatsun kjuankjintak'uhun. ¹⁶ Kui xi tsu nga be Ntíaná tunga ni xi incha ts'íhín bakúchji nga najmi be. Kui xi ch'onk'un, najmi nt'é'én, ko najmi maha ts'ín ni xi nda.

2

B'i ts'ín kitsúyaha Pablo Tito xi nkú ts'ín tjíhin nga kuakúyaha xuta ninku

¹ Tunga máha ji, takúyai ni xi y'aha ra ni xi nda ts'ínkoná xi tsinchiyái. ² B'a t'ihin já xi ja chá nga kixi incha katjiko yjoho, incha katenkjún yjoho, nda incha katasehe ni xi incha ts'ín, nda incha katumankjihín ni xi s'ejinná, ko incha kas'ehé kjuatjo ko kjuatsenta.

³ Ko jminchjín xi ja chá b'a ta ts'ín incha katenkjún Ntíaná, najmi tu én tsank'á incha k'uasjené xuta ko najmi tu 'yún incha k'úi binu. Incha katakúya ni xi nda ⁴ ko incha katsjáníyaha jminchjín xi kjintí sa nga ts'íintjo x'ihín ko ntíhi, ⁵ ko nga nda incha katasehe

ni xi incha ts'íin, nga je kas'entuyá animaha, nga incha kuasehe ni'yaha ko nda incha s'entuyaha, ko nga incha skuenkjún x'íhin. B'a ts'ín chankjúhun éhen Ntíaná.

⁶ Ko já istiu b'a ta t'ihin nga nda incha katasehe ni xi incha ts'íin. ⁷ Ngatentee ni xi n'ei, nda n'ei tu xi b'a ta incha ts'íhin. Nga kuakúyai, katuma chji nga kixi tjíyahi ko nga tíyankjúin yjohi. ⁸ Én nda katitju tsu'bai, én xi najmi tjín xi nkú ts'ín n'enijéhe ri. Kui niu xi ts'íin nga kama subaha ra já kontra, at'aha najmi sakúhu nkú ts'ín ch'on ts'ín kuinchjayanehená.

⁹ Ko b'a t'ihin já musu xi kich'atse nga tehente katenkjún já ntíaha ko kats'ín ni xi sasíhin jóo. Najmi tjíhin tsa kuinchja tsa'ako jóo ¹⁰ ko tsa ndyjé ts'íhin. Tu sa ní incha katakúchji nga ma ma 'yún k'aán jóo, tu xi ngayjee ni xi ts'íhin chankjúhun én xi b'éjña chjiná Ntíaná xi ts'ínk'ankiná.

¹¹ Ntíaná ja y'éjña chjihí ngatentehe xuta kjuandaha, kui xi ts'ínk'ankiná ¹² ko bakúyaná nga k'úéch'oohó yjoná ni xi najmi je nginkun Ntíaná ko ni xi nchjaha animaná ei asunnteí, nga nda chasehé ni xi n'eé ko nga naxu n'eé ko nga chankjáán Ntíaná nk'ie nga tintsuba saá ei asunnteí. ¹³ Chúya saha raá ma ni nda xi tichuyáá, kui niu xi nistjin nga chaá kjuachánkaha Jesucristo, kui xi Ntíaná xi chánka ko xi ts'ínk'ankiná. ¹⁴ Kui xi kitsjá yjoho nga kin'ek'ien ngandaná tu xi k'uasjehinná ngayjee ni xi najmi ndoo ko ts'íin je nku naxinantá xi kui ts'e, xi ngayjehe k'un mjehe ts'íin ni xi nda.

¹⁵ Kui nii xi takúyai. Tjenniyáhi xuta ko n'ek'a niyái. Najmi tu jo jan katumahi nga b'a n'ei. Najmi tu ch'a xi tu tohón katumaha ji.

3

B'i ts'ín tsakúya Pablo xi nkú ts'ín tjíhin nga incha ts'íin xuta ninku

¹ N'ekj'áitsjeihin xuta ninku nga katenkjún já tíjuun ko já tíxóo. Incha kant'é'éhen ko incha kat'entu nda nga incha ts'íin ngayje tíkjá ni xi nda. ² Ndaha nku xuta najmi tu ch'on ts'ín incha kuinchjane ko najmi tu ch'a xi kjaánko. Nda ní ts'ín incha kas'eyaha. Ko kate xuta nga nimakjua incha tíntuyáha.

³ At'aha nistjin nk'ie ta tu xí sináá. Najmi kinu'yá'één, ngakjá kin'enkjíntak'aán, ko nkjin tíkjá ni xi nchjaha animaná tjí'yúhun ñá ko ni xi mjehe yjonintená. Kjuakjan ya ko kjuaxintak'un tintsubajían. Kits'ín unkiená xuta ko b'i ngján kin'e unchaá xinkíá. ⁴ Tunga nk'iehé nga kis'ejña chji kjuandaha Ntíaná xi ts'ínk'ankiná ko kjuatjo xi tjíhin, ⁵ kits'ínk'ankiná. Najmi ngat'aha tsa nda tjín ni xi kin'eé, tsa kui kjuaha nga b'a kits'íhin. B'a ní kits'ín at'aha kama nimaha ñá. Kits'ín jená nk'ie nga kits'ín tsin tsetse ngáhaná ko Espirituhu kits'ín tsetsená.

⁶ Tu ngat'aha ni xi kits'ín Jesucristo xi ts'ínk'ankiná, najmi kits'ínkín Ntíaná nga kitsjáná Espirituhu. ⁷ Ko tu ngat'aha kjuandaha Ntíaná kits'ín nga naxu tsichu maá nginkun. B'a kits'ín tu xi n'ekjáihin raá ni xi tichuyáhaá, kui xi tsuhu ra nga kuintsuba tik'un síaán.

⁸ Ma n'e s'ejin én xu'bi ko mjena nga takuyái sisin nij, tu xi xuta xi s'ejihin ra Ntíaná ts'íinkjas'ehen ra yjoho nga ts'íihin ni xi nda. Tu xí ndahá tjín ko basinkoná nga b'a n'eé. ⁹ Xi mjehe nku én k'úésintjáhi, tiyú t'axíhin. Najmi tu n'esihin xi b'ésiyáha ntje chá xi y'aha ra ko ta ndaha xi b'ésiyáha ko kjántjaihi kjuatexuma xi kin'ekjas'ehen Moise. At'aha najmi basinkoná kui kjuastiu ko najmi tjíhin sin.

¹⁰ Xi kuakjánya xuta ninku, chubakoi tsa nku ko tsa jo niyá tjíhin. Tunga tsa najmi ts'íinsihin, najmi ta k'uaíntehe ra aya ninku. ¹¹ Yai nga xi b'a títs'íun, kui xi ja kits'ínkatsún suba yjoho ko niyáha ngatitsuun tsú'baya. Ta kuihi tífiko yjoho xi má nga ndyja.

B'i ts'ín kitsúyaha Pablo ni xi mjehe nga ts'íin Tito

¹² Nk'ie nga ts'ínkjisehe nda Artema ko a ra nda Tikiko, n'e kitsa xáhi yjohi nga nibáasení nanki Nikopoli. At'aha ja tjíndana nga yo ts'ínkj'a nistjin chunch'oon. ¹³ Nda

tisinkoi nda Zena, nda xi nchjantjai xuta, ko nda Apolo, tu xi ts'índjuúhu niyáha ko tu xi najmi chumi nihi xi ndyjat'aha ra. ¹⁴ Katangiya xuta ts'añá nga ts'ín ni xi nda ko nga tsjáha xuta ni xi machjéhen. B'a ts'ín incha saájihin ni xi ts'e Ntíaná.

B'i ts'ín kits'ínkje Pablo xujun

¹⁵ Títs'ínkijih̄ kjuasuniña ngayjee xuta xi tjíntukona ei. Tjeih̄in kjuasuniña xuta xi tjoho ñá at'aha nkuhú xi s'ejinná.

Ngatento kas'enuu kjuandaha Ntíaná.

Xujun xi kits'ínkjihí nda postru Pablo Filemon

B'i ts'ín kíkjaníñahá Pablo Filemon

¹ An Pablo kjiya'yán ngat'ahá Cristo Jesu. An kó nda nts'eé Timoteo tísuniñaihí nda Filemon. Tjo nkjúnna ji. Ji xi tá t'n'exát'aihi Cristo. ² Tísuniña yaihi nichjaá Apiá, kó nda nts'eé Arkipo xi tá t'its'ín nga'yún ngat'ahá Cristo, kó xutá nínku xi ma ñjakú ni'yahi.

³ Kas'enuu kjuanda kó kjuajyu xi tsjáná Ntia Na'miná kó Nda Ntíaná Jesucristo.

B'i ts'ín kitsúya Pablo xi nkú ts'ín nchjantjai Filemon

⁴ F'áitsjenna ji nk'ie nga nchjaka Ntíaná. Tehente tsja máb'achjihí ⁵ nga tí'miyana xi nkú ts'ín tjohi ngayjee xutá xi Ntíaná kits'ín ts'e kó xi nkú ts'ín n'e s'ejin Nda Ntíaná Jesu.

⁶ Bankihí Ntíaná nga xi nkú ts'ín n'e s'ejin ni xi ngujihin n'e s'eján, kui xi kats'ínxájin kjuankjintak'uhin tu xi b'a ts'ín kamankjihin ri ngayjee ni nda xi tjinná ngat'ahá Cristo Jesu. ⁷ Tsjo nkjún tjinna kó sakúna nga'yún ngat'ahá xi nkú ts'ín tjohi xutá nínku. At'ahá ngat'ahí, nda nts'é, kisakú nga'yúhun animahá xutá xi ts'e Ntíaná.

B'i ts'ín nchjantjai Pablo Onesimo

⁸ Kui b'a maha, ndaha tsa ngajoho Cristo kama kuinchjako masen masehen ni xi tjihin nga n'ei, ⁹ tunga tu sa ní t'bankihi ni xi xihin at'ahá tjoná xinkjá. An Pablo xi ja kama chá kó kjiya'yán nd'ai tu ngat'ahá Cristo Jesu ¹⁰ t'bankihi nku kjuanda ngat'a ts'e Onesimo. Kui xi ja tsichu ma xi nkú joyaha tsa ntína ei aya nubayóo. ¹¹ Kui xi najmi kamachjéhin nistjin nk'ie tunga nd'ai ji kó an machénna ndo.

¹² T'its'inkjise ngáhara. N'ekjáihin xi nkúhu tsa an niu. ¹³ Mjena nga k'úéñako sana ei tsakai tu xi ngajohi ts'ínxát'ahana ei má nga kjiya'yán tu ngat'ahá én nda tsuhu Nda Ntíaná. ¹⁴ Tunga ndahá nku ni najmi mjena chubá ts'ian tsa najmi tjínkuhu tak'uin, tu xi animahi nibahá rá kjuanda xi n'ení kó najmi an ts'in kjuayúhunra.

¹⁵ Kutsa kuihi kjuaha ngji t'axihin ri Onesimo chuba nistjin, tu xi n'ekjain sín ngáha ri nd'ai. ¹⁶ Tunga najmi tá xi nkúhu ni tsa nku nda musu xi kich'atsei chasehi. Tu sa ní chasehi xi nkúhu nku nda xi 'yún chji saha rá nga nku nda musu. Ngat'a ts'an ndats'é ja tsichu ma ndo kó tjona. Ngat'a ts'i 'yún chji saha rá ndo, at'ahá tá ts'ínxát'a ngáha ri kó tá s'ejihin Nda Ntíaná xi nkúhu ji.

¹⁷ Kui b'a maha, xihí yaní nga nkuhú tinchajían ni xi ngujihin s'ejinná, n'ekjain ngáha ri Onesimo xi nkúhu tsa an niu. ¹⁸ Tsa tjin má najmi nda kits'ínkóhi kó tsa tjin ni xi tjehen ts'i, kuentana t'et'ai niu. ¹⁹ An k'uechjá ni xi tjehen. An Pablo ntuna t'et'áhana xujuin nga b'a ts'ian, ndaha tsa kama ts'inkj'áitsjehen ni xi tjehin ts'an. Ngat'ana tinchihinni. ²⁰ Ji nda nts'e, at'ahá tjohi Nda Ntíaná, kasakújinna ji nku kjuanda. Tjen nga'yihin animana tu ngat'ahá nga nkuhú kich'aá Cristo.

²¹ B'a ts'ín t'et'áha at'ahá behe k'an nga kjuinú'yá'énní. Be nga 'yún n'etjusun sai ni xi t'bankihi. ²² Kó tá t'bankihi kj'ai sa ni. T'endaní nku ante ni'yahi, at'ahá t'binchihu Ntíaná nga kama kfínsenuu. Tu t'kuyahá rá nga b'a kama.

B'i ts'ín kits'ínkje Pablo xujuin

²³ T'its'ínkjihí kjuasuniña nda Epafra. Ei tá kjiya'yúnkona ngat'ahá Cristo Jesu. ²⁴ Kó tá t'its'ínkjihí kjuasuniña nda Marko, nda Aristarko, nda Demá kó nda Luko. Kui jái tá y'anjikona xá xi t'its'ian.

²⁵ Kjuandaha Nda Ntíaná Jesucristo kas'eyahá animanuu.

Xujun xi kin'ekjíhi xuta xi ntje Hebreo tjehen ra

B'i ts'in tís'ejña chji nga kinchjakoná Ntíaná nk'ie nga kits'in nibá Ntíhi

¹ Nkjin niyá kō kj'ái kj'ái ts'in kinchjako Ntíaná ntje cháná. Já profeta kits'inchjén nga kinchja nistjin nk'ie. ² Tunga nistjin fekuhu xi kich'aá nd'ai Ntíaná kits'in nibá Ntíhi nga j'ai nchjakoná ngajoho. Kui Ntíu xi kits'inchjén nga kits'innda asuntee kō nk'a ján, kō kitsjáha nga kama ts'e ngayjee ni xi tjín.

³ Ajihin Ntíu sakúchji kjuachánkaha Ntíaná kō kui xi bakúchji kjuatik'uhun Ntíaná. Kui xi ts'in nga s'e ngayjee ni xi tjín tu ngat'aha nga'yún chánkaha éhen. Nk'ie nga ja kikjexinná ngatitsunná nga kits'in jená nginkun Ntíaná, ngjik'iejñat'aha Ntíaná nk'a ján.

B'i ts'in tís'ejña chji nga 'yún nk'a tje Jesu nga ntítsjee

⁴ 'Yún nk'a kin'etsjen nga ntítsjee, at'aha tu nkúhu kui xi 'mi Ntíhi Ntíaná. ⁵ B'i kitsúhu Ntíaná nga kinchjako:

Ji xi Ntína,

an xi tsichu ma Na'mihi.

Ndaha nku ntítsje najmi b'a kik'ihin. B'i ts'in kinchjanijmíyaha Ntíhi:

An xi kama Na'mihi,

kō kui xi kama Ntína.

Nk'ie nga b'a kitsú, najmi ntítsjee kinchjanijmíyaha.

⁶ Nk'ie nga kits'in nibá Ntí tjuhun asuntee, b'i kitsú:

Ngatentee ntítsjena kats'intsoho.

⁷ Kō b'i ts'in kinchjanijmíyaha ntítsjee:

Ntítsjena, kui xi xi nkúhu ntjo.

Kō xi ts'inxát'ana, kui xi xi nkúhu njai nd'í.

⁸ Tunga b'ihí ts'in kinchjanijmíyaha Ntíhi:

Ntía ní, ji xi kuatexumai sín,

kō kuatexumai sisin nk'ie nga kuatexumai.

⁹ Tsjohi ni xi naxu tjín,

kō najmi sasihin ni xi najmi nda.

Kui nga j'ajihin ra an xi Ntíahi,

kō 'yún kitsjaha kjuatsjo nga xi tjíntujihin.

¹⁰ Kō b'i ta kitsú sa:

Ji xi Ntía,

nga tuts'ihin ni kin'endai asuntee,

kō ntsai kin'endakohoni nk'a ján.

¹¹ Kfe ngayjee ni xu'bi,

tunga ji tu nkú kuintchunní.

Kama chá ngayjee niu xi nkú joyaha tsa najyun.

¹² Kama b'a n'eihí xi nkúhu nku najyun,

kō n'ek'óntjaiyai

xi nkú ts'in n'ek'óntjaiya nku najyun.

Tunga ji bi najmi k'óntjaiyai,

kō ndaha nku nistjin najmi kama cháí.

¹³ Ndaha nku ntítsje najmi b'i kik'ihin:

Tinchint'ání má batexuma,

k'uentú maná xi fi kontrahi kinte tsukui.

¹⁴ At'aha ntítsjee bi, kui xi ntjo xi ts'inxát'aha Ntíaná. Kui xi n'e nibá tu xi basinkoho xuta xi ts'ínkjáihin nga k'uanki.

2

B'i ts'ín tís'ejña chji nga tjíhin nga n'eshiín én xi kits'ín nibáná Ntíaná

¹ Kui kjuaha tjíhin nga 'yún n'eshiín raá ni xi kinu'yáá, tu xi najmi kuankín t'axíhin raá ni xi ts'e Ntíaná. ² At'aha santaha én xi kits'ínkjas'en ntítsjee kis'ehe nga'yún ko kits'ínkjáíhin chí xi kanéhe ngayjee xuta xi kits'ín ngatitsun nga najmi kint'é'éhen éen. ³ Kui nga nd'ai, ¿nkú ts'ín kuitjunkiinná tsa najmi n'eshiín én chánka xi ts'ínk'ankiná? Tjun Nda Ntíaná kitsúya xi nkú ts'ín kuankihiná ko as'ai xi incha kint'éhe nga b'a kitsú kitsúya kixi ngáhaná kui niu. ⁴ Ko Ntíaná ta tsakúchji nga kjuaxi éen. Kits'ín ni xi bakúchji kjuachánkaha ko nga'yúhún ko nkjin táká kjuankjún, ko xi nkú ts'ín mjehe kits'ínndjoná kjuanda xi tsjá Espiritu.

B'i ts'ín tís'ejña chji nga xi nkúhu ñá j'ai ts'ín ma yjoho Jesu

⁵ Asunnte xi tichubanijmíyahaná, xi as'ai nibáhá, najmi aya ntsja ntítsjee y'éjñaya Ntíaná, tsa kui xi incha kuatéxumaha. ⁶ Tjít'a xujun éhen Ntíaná má nga b'i kitsú nku xi kinchja: ¿Yáha xuta, nga najmi ndyjajihin kjuankjintak'uhin?

¿Á ch'axkihí ri xuta, yáha kui?

⁷ Chubahá 'yún kinte kin'e mai nga ntítsjee, ko kik'aihi kjuachánka ko nga chankjún.

⁸ Aya ntsja y'entuyái ngayjee ni xi tjin asuntee.

Nk'ie nga aya ntsja xuta y'entuyá Ntíaná ngayjee ni xi tjin, ndaha nku ni najmi y'éjña ndai ma. Tunga nk'iehé nga chasehé, yaá nga najmi ngayjee niu tjintuyáje aya ntsja. ⁹ Tunga yanáá xi nkú ts'ín Jesu. Tu chubahá 'yún kinte kin'e ma nga ntítsjee. Kik'aihi kjuachánka ko títankjún at'aha j'ajin ngabayoo. Tu ngat'aha kjuandaha Ntíaná ngabayaha Jesu ngandaná kamaha.

¹⁰ Tu xi nkjin kamaha ntíhi Ntíaná xi sakúhu ra kjuachánka, Ntíaná xi kits'ínnda ngayjee ni xi tjin ko ngat'aha Ntíaná tjintuhu niu, kits'ín nga ajihin kju'uun kama Cristo xi tjíhin nga kama, tu xi ts'ínk'ankihí xuta. ¹¹ At'aha xi ts'ín je xuta nginkun Ntíaná ko xuta xi n'e je, nkúhú maha Na'mihí. Kui kjuaha nga najmi ma subaha ra Ntíhi Ntíaná nga nts'e tsuhu ra xuta xu'bo.

¹² Tjít'a xujun éhen Ntíaná má nga b'a kitsú:

Ji k'uenjímihí já nts'é,

ko ts'intsoho ajihin xuta xi ma ñjakú nga ts'intsohi.

¹³ Ko b'i kitsú ya:

Kama 'yún tak'an Ntíaná.

Ko b'a ta kitsú sa nginku niyá:

Á an ei síjñaká ntíhi Ntíaná xi kitsjána.

¹⁴ Xi nkú ts'ín yjoninte y'a ntí xi tinchako Jesu, kui nga b'a ta kik'iehe. B'a kik'ie tu xi nk'ie nga kuayáha ts'ínkjehe xi batéxumaha ra ngabayoo, kui xi ndanindoo. ¹⁵ B'a ts'ín kits'ín ndaihi ra ngatentee xuta xi y'entuhu xi nkúhu xuta musu xi kich'atse at'aha kitsankjún ngabayoo.

¹⁶ At'aha tjíña chji chji nga najmi ntítsjee j'aisinko. Xi ntjehe ní Abraham y'aha ra, kui xi j'aisinko. ¹⁷ Kui kjuaha nga j'ai ts'ín maha yjoho xi nkúhu já nts'e, tu xi nginkun Ntíaná tsichu maha nku nda na'mi títjun xi ma nimaha xuta ko xi kixi fiko xaha, tu xi kama b'a ts'ín tsjáha ra chje Ntíaná nga k'uéchjí ngatitsuhún xuta. ¹⁸ Kikie kjuanima ko kichjut'ayák'un. Kui kjuaha nga ta ma basinkoho nd'ai xi chjut'ayák'uhun.

3

B'i ts'ín tís'ejña chji nga 'yún nk'a tjen Jesu nga Moise

¹ Kui b'a maha, já nts'e, jun xi kin'e jenuu ko j'áinnuu Ntíaná nga kjuáts'enuu, n'enkjintak'un sisiun yáha Jesu. Kui xi y'éxaha Ntíaná ko kui xi nda na'mi títjun xi s'ejinná.

² Kui xi kixi kits'ín nginkun xi kitsjá xáha, xi nkú ts'ín Moise ta kixi ngjiko xáha ajihin ngayjee xuta xi ts'e Ntíaná.

³ 'Yún chánka sa kjuachánka xi kikanéhe Jesu nga xi kikanéhe Moise. B'a kama xi nkú ts'ín 'yún chánka sa kjuachánka xi ts'ínkjáihin nda xi ts'ínnda nku ni'ya nga kjuachánka xi sakúhu ni'yoó at'aha tsjo tjín. ⁴ Tu má ni'yahá ni, tjín xi ts'ínndaha. Tunga ngayjee ni xi tjín, Ntíaná kits'ínnda.

⁵ Nku nda musu xi kixi ngjiko xáha ajihin xutaha Ntíaná kama Moise. Kui xi y'éjña chji ni xi kuitsu Ntíaná askahan. ⁶ Cristo bi, ta kixi fiko xáha, tunga Ntíhí tí'mi bi. Kui nga batéxumaha ra ni'yaha Ntíaná. Kó ni'yoó, kui xi ñá nd'ai. Ni'yaá tsa tu nku ndjáhá kuinchajián ni xi ma 'yún tak'aán kó tsjo maná at'aha tíchuyáháá ni xi tsjáná Ntíaná.

B'i ts'ín tís'ejña chji ni xi maha xi fi t'axihin Ntíaná

⁷ Kui b'a maha, n'eshin ruu xi nkú ts'ín tjít'a ni xi títsu Espirituhu Ntíaná:

Tsa nd'ai kuinú'yó ntaha,

⁸ najmi tu ndjá b'eyo animanuu,
xi nkúhu já xi kits'ínkj'a t'axín éna,
nistjin nga kikjut'ayák'unna nanki kixiu.

⁹ Yo kikjut'ayák'unna ntje chánuu xi nkú k'an,
ndaha tsa yachán nú kieke ni xi kits'ian.

¹⁰ Kui nga kits'ínkjankohona xuta xi kis'e nk'ie
kó b'a kixian:

“Ja kindyjajihin jái,
kó najmi mjehe incha k'úémajin ni xi ts'an.”

¹¹ Kui nga kama kjahanna
kó ts'intjusan ni xi kixian,
nga najmi kjuas'en xuta xu'bo,
má nga ts'ínkj'áíya xuta xi ts'an.

¹² Chúhuun yjonuu, já nts'e. Najmi tu kas'e ajinnuu xi najmi nda tjíya animaha, xi najmi s'ejihin, xi ngjuai t'axihin Ntíaná xi tjíña tík'un. ¹³ Tu sa ní xki nistjin b'i ngján tjen nga'yúhuun xinkiu nk'ie nga tjíña sa nistjin xi títsu éhen Ntíaná, tu xi ndaha nku xi tjín ajinnuu najmi k'uanachaha ra ngatitsuun kó ndjá s'eya animaha. ¹⁴ Tísakút'aná nd'ai ni xi ts'e Cristo, tunga tjíhín ni nga tu nku ndjáhá kuinchajián xi nkú ts'ín kama 'yún tak'aán Ntíaná nk'ie nga tuts'ihin ni. B'a n'eé santaha nistjin xi fekuhu.

¹⁵ At'aha tinchjako saná éhen Ntíaná xi b'i ts'ín tjít'a:

Tsa nd'ai kuinú'yó ntaha,
najmi tu ndjá b'eyo animanuu,
xi nkúhu já xi kits'ínkj'a t'axín éna.

¹⁶ ¿Yá xutaha xi kint'é tunga kits'ínkj'a t'axihin éhen Ntíaná? ¿A najmi ngatenteehé xuta xi tsitjuko Moise Egipto? ¹⁷ ¿Kó má xutaha xi kits'ínkjankó Ntíaná yachán nú tjíhin? ¿A najmi xi kits'ihín ngatitsuun? Kui xi kis'entu yjoninte k'iehen ante kixiu.

¹⁸ Kó nk'ie nga b'a kitsú kixi kixi Ntíaná nga: “Najmi kjuas'en xuta xu'bo má nga ts'ínkj'áíya xuta xi ts'an”, ¿yá xi kits'ínkjó nga b'a kitsú? ¿A najmi xuta xi najmi kint'é'éhen?

¹⁹ Kui nga yahaná nga najmi kama incha jas'ehen at'aha najmi kis'ejihin Ntíaná.

4

B'i ts'ín tís'ejña chji nga xuta xi ts'e Ntíaná kjuas'en ante xi má nga ts'ínkj'áíya

¹ Kui b'a maha, b'a títsu saha nd'ai éhen Ntíaná xi títsuya títjun nga kuítjás'eén má nga tsjá Ntíaná nga ts'ínkj'áíya xuta xi ts'e. Tunga tjíhín ni nga kjúántaha raá yjoná tu xi najmi s'ehé xi natsin k'úentu. ² At'aha ñá ta kis'enijmíná én nda tsuhu Ntíaná. Kama xi nkú ta

ts'ín kis'enijmíhi xuta xu'bo. Tunga máha kui, najmi tsakj'á kjuanda xi y'a éen at'aha najmi kis'ejihin én xi kik'inyaha.

³ Tunga ñá xi ja kis'ejinná kuitjás'eén má nga ts'ínkj'áíya xuta xi ts'e Ntíaná. B'i kitsú Ntíaná:

Kui nga kama kjahanna
ko ts'intjusan ni xi kixian,
nga najmi kjuas'en xuta xu'bo,
má nga ts'ínkj'áíya xuta xi ts'an.

B'a kitsú ndaha tsa ja kama ndjuúhu xáha Ntíaná nistjin nga kits'ínnda asuntee.

⁴ At'aha b'i ts'ín tjít'a xujun éhen Ntíaná ngat'a ts'e nistjin xi yatuu:

Nistjin xi ma yatuhu
kama ndjuúhu ngayjee xáha Ntíaná
ko kits'ínkj'áíya.

⁵ Ko b'a ta títsu ya:

Najmi kjuas'en xuta xu'bo,
má nga ts'ínkj'áíya xuta xi ts'an.

⁶ Kui b'a maha, ndyjat'a sa xuta xi kjuas'en yo. At'aha xi tjun kis'enijmíhi én nda tsuhu Ntíaná najmi kint'é'én, kui nga najmi jas'ehen yo. ⁷ Ko kui nga ta y'éjñahá ngáha Ntíaná kj'ái nistjin, kui xi nd'ái. Askahan nga ja j'a nkjin nú, kits'ínkinchja David nga b'i kitsú xi nkú nga ts'ín ja kab'et'á ei:

Tsa nd'ái kuínú'yó ntaha,
najmi tu ndjá b'eyo animanuu.

⁸ At'aha tsa Josue kitsjáha xuta xu'bo nga incha ts'ínkj'áíya, najmi tjín xi nkú ts'ín kj'ái nistjihin ta k'uéjña ngáha Ntíaná. ⁹ Kui kjuaha nga tjíña sa nga ts'ínkj'áíya xuta xi ts'e Ntíaná xi nkú ts'ín kits'ínkj'áíya Ntíaná nistjin xi yatuu.

¹⁰ At'aha xi kjuas'en má nga tsjáha Ntíaná nga ts'ínkj'áíya, kui xi ja kama ndjuúhu xáha xi nkú ta ts'ín Ntíaná kits'ínkj'áíya nga ja kama ndjuúhu xá xi kits'ín. ¹¹ Kui nga n'ehená nga'yún nga kuitjás'eén má nga ts'ínkj'áíya xuta xi ts'e Ntíaná, tu xi najmi s'ehe ajinná nku xi kuinjé, tsa b'a ta ts'ín xi nkú nga kits'ín xuta xi najmi kint'é'én.

¹² Éhen Ntíaná najmi ni k'ien. Tjihin nga'yún. Kui xi 'yún yjo sa nga ngayjee kicha xi yjo nga jo ngaba. Nga masehen animaná ko espirítuná fas'enjin nga bateya, ko nga masehen má tjíxanyaha nintaná ko na'yuhu nintaná fas'enjin nga bateya. Base sisin ni xi n'enkjíntak'aán ko xi nkú ts'ín tjíya animaná. ¹³ Najmi tjín ni xi kamanda xi najmi tibe Ntíaná. Tjintu chji chji. Najmi tjín ni xi tjintu'máha xi tjihin nga n'ekjas'eheén kuenta.

B'i ts'ín tís'ejña chji nga Jesu xi nda na'mi títjunná

¹⁴ Kui nga tjihin nga tu nku ndjáhá kuínchajihinná xi s'ejinná. At'aha tjíñaná nku nda na'mi títjun chánka xi tsichu ndjiojmi ján, kui xi Jesu Ntíhi Ntíaná. ¹⁵ Ko Nda na'mi títjunná, kui xi maha base nimaná nk'ie nga najmi ndjá tjíyaná, at'aha ko ta kui ta kichjut'ayák'un xi nkúhu ñá, tunga ndahá ichí najmi kits'ín ngatitsun. ¹⁶ Kui nga najmi tu jo jan kas'eyahaná nga kfink'úhuún Ntíaná xi batéxumaná ko xi tjihin kjuanda, tu xi b'a ts'ín kama nimaḥa ra ñá ko sakúná kjuandaha xi kuasinkoná nistjin nga un skuená.

5

¹ Ajihin xuta chj'ajin ngayjee xi ma nda na'mi títjun ko 'bai xáha nga kui xi tsjén títjuhun xuta nginkun Ntíaná, tu xi tsjáha chje ko ts'ínk'ien chu tu xi kama ndyjat'aha ngatitsuun.

² Be xi nkú ts'ín base nimaḥa xuta xi machjéhen nga sakúyaha ko xi kindyjajihin, at'aha nda na'mi títjuun ta xutahá niu. ³ Kui nga machjéhen nga ta tsjáha chje xi ts'e tu xi kama ndyjat'aha ra ngatitsuun, xi nkú ts'ín ta tsjá chjeḥe xuta naxinantóo.

⁴ Nk'ie nga b'i tsu xá xi ts'ín jóo, najmi kui b'et'a xá suba yjoho. Ntia níná tsjá xá xu'bi, xi nkú tá kamat'ain Aaron nistjin nk'ie. ⁵ Cristo bi, nk'ie nga kama nda na'mi titjun, najmi kui suba ts'asje nk'a yjoho. Ntia níná xi b'a kits'ín. B'i kitsúhu:

Ji xi Ntina,

an xi tsichu ma Na'mihj.

⁶ Ko b'i tá ts'ín tjit'a ya éhen Ntiana:

Ji xi nda na'mi tu nk'éhé ni.

B'a ts'ín tijná xáhi

xi nkúhu xá xi ts'e nda na'mi Melkisedec.

⁷ Nk'ie nga y'ejña Cristo asuntej, animaha ngjik'áha rá nga kinchjako Ntiana ko kikjaníndzjo ntánkun. Tsankihj Ntiana nga ts'ínkj'a t'axihj ngabayoo, ko tsasínñju Ntiana ni xi kitsú at'aha tu xi kits'ínkj'as'ehén rá yjoho Ntiana. ⁸ Ndaha tsa kui xi Ntíh Ntiana, tunga j'ajihj kjuanimá. B'a ts'ín kikiehe ni xi 'mihj nga nuú'yá'één. ⁹ Ko nk'ie nga ja kama xi tjihj nga kama, tsichu ma xi tu nkjéhé ni ts'ínk'anki ngayjee xuta xi kujint'é'éhen. ¹⁰ Ko Ntiana kits'ín maha nda na'mi titjun nga kitsjáha xá xi tjehen rá Melkisedec.

B'i ts'ín tís'ejña chji nga tjihj nga kfinndjukaá xi s'ejinná

¹¹ Ngat'a ts'e ni xu'bi tjin nkún sa ni xi kuixín kai, tunga 'nihj tjin nga k'úejña chjihj, at'aha ja najmi tá kitsá mankjihinnuu. ¹² Ja ní nd'ái tjihj nga kamo já maestru kai, tunga tu yje machjén sahanuu xi kuakúyanuu nku nijá sa ni xi tjun binchiyáá éhen Ntiana. Jun ja tá tsichu ma ngáhanu xi nkúhu ntínta xi machjéhen ntáchiki. Kui xi najmi nichine nda machjéhen. ¹³ Ngatentee xi baki, kui xi ntínta ko najmi kjee be má nihi xi naxu nginkun Ntiana. ¹⁴ Tunga nichine ndoo, já xi chóo ma kjine. Kui xi ts'ínchjén tehente kjuankjintak'uhun ko mankjihj má nihi xi nda ko má nihi xi najmi nda.

6

¹ Kui b'a maha, ja kuichu chubá nga k'úéntaá ni xi tjun binchiyáá Cristo, tu xi tu nku kfinndjunáá ni xi ndyjat'áná nga chaá. Najmi chubaha nga tá sakúya ngáhaná nga kfinchj'a ngáha ráá animaná, ko tsa tá sakúya ngáhaná nga k'úéntaá ni ch'onk'un xi ngabayoo fikóná, ko tsa tu nku sakúyaháná nga s'ejinná Ntiana, ² ko ni xi ts'e nga mjenéé ntsaá xinkia nga saténtaá, ko nga ni xi ts'e nga kuichú nistjin nga kj'uaíya ngáha rá xuta ngabayoo ko nk'ie nga kuasehe Ntiana mí nihi xi kits'ín nga nkúnkú xuta. ³ Mjeni kuakúyahj ni xi ndyjat'ánuu. B'a n'ej tsa Ntiana tsjánteni.

⁴ Xuta xi ja tsichu mankjihj ni xi ts'e Ntiana ko kits'ínsjojín ni xi tsjáná Ntiana, ko tá kisakút'aha Espirituhj Ntiana, ⁵ ko kits'ínsjojín én ndaha Ntiana ko nga'yuhun Ntiana xi kama chji askahan, ⁶ tsa k'úejña ni xi ts'e Ntiana xi ja kikjut'a ngayjee ni xu'bi, najmi tá tjin xi nkú ts'ín kama tsetse saha, tsa ngjuakj'á ngáha rá animaha. At'aha tá kuihi kuenta ts'e suba tijncha fát'a kruu xi ma jo nijá ngáha Ntíh Ntiana ko títsjante nga tíchajnucha Ntíh Ntiana.

⁷ B'a maha xuta xi yjanki Ntiana, xi nkúhu t'ananki xi nkjin nijá b'anehe ts'í. Tsjaha chan xi kjine xi ts'ínxásun t'anankiu, ko Ntiana nda ts'ínko t'anankiu. ⁸ Tunga t'ananki xi tu jñáhá tsjá ko na'yá, ndaha tsa ts'íu b'anehe, kui xi najmi chumi ni chjihj rá ko ni xi najmi nda nginkun Ntiana bichú ma. Kui xi sakúhu nga kuiti.

⁹ Ko máha jun, já nts'e xi tjonj, ndaha tsa b'a ts'ín tíchubaj, behe tak'uín nga jun xi sakúnuu ni xi 'yún nda sa. Kui ni xi y'aha rá nga k'uankia. ¹⁰ Kixi ts'ín Ntiana ko najmi ts'ínchaya ni xi kin'o ko xi nkú ts'ín tsakuchjúu nga tjonuu Ntiana nk'ie nga nda kin'ekoo xuta xi ts'e nistjin nk'ie, xi nkú nga tá t'n'o santaha nd'ái.

¹¹ Mjeni nga tu nkú b'a n'enú santaha nistjin xi fekuu tu xi sakú kikjihinnuu ni xi tíchuyóho. ¹² Najmi mjeni tsa kama ts'o. Tu sa ní b'a tá n'oo xi nkú nga incha ts'ín xi

sakúhu ni xi kitsúhu Ntíaná nga tsjáha. Kui xutaha xi tu nkú s'ejihín ra Ntíaná ko maha kuyá.

B'i ts'ín tís'ejña chji nga ts'ín Ntíaná ni xi tsu

¹³ Nk'ie nga kitsúya títjun Ntíaná ni xi tsjáha Abraham, ta y'éjña nga ts'íntjusun ni xi kitsú. B'a kits'ín at'aha najmi tjin xi 'yún chánka sa, tsa kui xi ts'ínkie nga ts'íntjusun ni xi kitsú. ¹⁴ B'i kitsú Ntíaná: “An ts'ian nga nda kamat'ain ko an ts'ian nga ntje xi s'ehi 'yún nkjin kama.” ¹⁵ Kikuyá k'uk'un Abraham ko kui nga kits'ínkjáihín ra ni xi kitsúya títjun Ntíaná nga tsjáha.

¹⁶ Xuta, tu xi chaha ra nga ts'íntjusun ni xi túb'enda, nku xi 'yún nk'a tjen nga kui ts'ínkie nga ts'íntjusun éhen. B'a ts'ín najmi ta s'ehe én. ¹⁷ Kui nga y'éjñaha Ntíaná nga ts'íntjusun ni xi kitsú, at'aha kama mjehe nga skue sisihin xi ts'ínkjáihín ni xi kitsúya títjun nga tsjáha ko nga najmi ts'ínk'óntjaiya éhen.

¹⁸ Ntíaná najmi maha b'anacha. Kui nga nga joo ni xi kitsúhu Ntíaná najmi maha b'óntjaiyaha, ko kui niu xi tsjá nga'yunná ñá xi kich'aá ni xi kik'inná nga n'ekjáihín. ¹⁹ Nk'ie nga b'a ts'ín tichuyáhaá ni xi tsjáná Ntíaná, tísasjña ntsjan ntsjan animaná nga tíma 'yún tak'un xi jas'en santaha ante xi 'yún nkjúhun ninku xi sjña ndjiojmi ján. ²⁰ Yo má nga jas'en Jesu ngajoná, nga ngji títjunná. Ko kui xi tsichu ma nda na'mi títjun xi nkú ts'ín tjehe ra Melkisedec. Najmi ma feya xáha.

7

B'i ts'ín tís'ejña chji xáha nda na'mi Melkisedec

¹ Melkisedec, kui xi kama nda reihí nanki Salem ko nda na'mi xi kits'ínxát'aha Ntíaná, Ntíaná xi tijná nk'a ján. Nk'ie nga ja tík'óya ngáha Abraham nga kits'ín nganaha já rei xi ngji kjánko, as'ai Melkisedec ngjik'á niyáha ko nda kinchjane nginkun Ntíaná. ² Ko Abraham ta kitsjáha nku tíkja ngayjee ni xi kisakúhu.

J'áin Melkisedec, kui xi tsuhu ra “nda rei xi naxu ts'ín”. Ko nda reihí Salem, kui xi tsu ngáha ra “nda reihí kjuajyu”. ³ Najmi yaha má nibaha ra. Najmi kis'ehe na'mi ko naa ko ntje chá. Kui xi najmi kitsin ko najmi k'ien, nda na'mi xi nkú nga ts'ín nda na'mi Ntíhi Ntíaná. Najmi maha feya xáha.

⁴ Chasoo xi nkú ts'ín 'yún chánka Melkisedec. Santaha ntje cháná Abraham kitsjáha nku tíkja ni xi kisakúhu nga ngji kjánko já rei. ⁵ Tjit'a kjuatéxumaha Moise nga já na'mi xi y'aha ra ntjehe nda na'mi Levi tihin nga ts'ínkjáihín nku tíkja ni xi sakúhu xuta, ndaha tsa xinkjín maha xinkjín, at'aha nkuhú ntjehe Abraham y'aha ra.

⁶ Tunga Melkisedec xi najmi ntjehe Levi y'aha ra, kui xi kits'ínkjáihín nku tíkja ni xi kisakúhu Abraham ko nda kinchjane nginkun Ntíaná Abraham, nda xi Ntíaná kitsúya títjuhun ni xi tsjáha. ⁷ Ko tijná chji chji nga 'yún chánka sa xi nda nchjane xinkjín nginkun Ntíaná nga xi nda chubantjai.

⁸ Nk'ie nga nku tíkja toon ts'ínkjáihín já na'mi xi ntjehe Levi y'aha ra, a xutahá xi ts'ínkjáihín kui niu, xi ndyjun nkiní kuayá. Tunga ngat'a ts'e Melkisedec b'a títso éhen Ntíaná nk'ie nga kui najmi k'ien. ⁹ Ko nk'ie nga Abraham kitsjáha Melkisedec nku tíkja ni xi kisakúhu, ma b'a bixíaán nga ko Levi kitsjá, ndaha tsa Levi xi askahan ts'ínkjáihín nku tíkja ni xi sakúhu xuta. ¹⁰ B'a tjin kjáihín at'aha Levi tijnájin sa yjonintehe Abraham nistjin nga j'aikj'á niyáha Melkisedec, at'aha yaá nga Abraham xi ntje cháha Levi.

B'i ts'ín tís'ejña chji á nku nda na'mi títjun tsetse kamachjéhen

¹¹ Xuta Israel kits'ínkjáihín kjuatéxumaha Ntíaná nk'ie nga tihin xá já na'mi xi y'aha ra Levi. Tunga najmi tsichukjuahá ra xáha já na'mi xu'bo nga ts'ín nga kama xuta xi tihin nga kama. Kui kjuaha kamachjéhen nga j'aihi kj'ai nda na'mi xi kik'aihi xá xi nkúhu xi ts'e Melkisedec, najmi xi nkúhu xi ts'e Aaron. ¹² Kui nga tsa túb'óntjaiya xáha já na'miu, ta tihin nga ta n'ek'óntjaiya kjuatéxuma xi y'aha ra Moise.

¹³ At'aha xi títsu éhen Ntíaná ei, xi k'uaihi xá xi nkúhu xi ts'e Melkisedec, kui xi y'aha ra kj'ai ntjehe xuta Israel má nga najmi kjee bitjujin ndaha nku nda na'mi. ¹⁴ Tíjña chji chji nga Nda Ntíaná Jesucristo ntjehe Juda nibaha ra, ntje xi najmi kits'ínkjó Moise nk'ie nga kinchja nga s'e já na'mi.

¹⁵ 'Yún tíjña chji chji sa ni xi tíchubayaá ei. At'aha nda na'mi tsetse xi j'ai b'a tjin xáha xi nkúhu xi ts'e Melkisedec. ¹⁶ Najmi kik'ai xáha xi nkú ts'ín tíjña kjuatéxuma xi títsuya má ntje cháha nibaha ra já na'miu. Kik'ai xá níhi at'aha tjihin nga'yún nga tíjña t'ik'un sín. Najmi maha 'me.

¹⁷ At'aha b'i ts'ín tjit'a má nga tíchubanijmíyaha:
Ji xi nku nda na'mi santaha tu nkjéhé ni.

B'a ts'ín tíjña xáhi
xi nkúhu xá xi ts'e Melkisedec.

¹⁸ Kui b'a maha, tsichukjet'aha kjuatéxuma chóo, at'aha najmi kis'ehe nga'yún ko najmi tsasinkoná. ¹⁹ At'aha najmi kamaha kjuatéxumoo nga ts'ín nga kama xuta xi tjihin nga kama. Tunga nd'ai 'yún nda sa ni xi tíchuyáá xi tsjáná Ntíaná, kui nga tibichúk'un tíñaha raá Ntíaná at'aha kui ni tíchuyáá.

²⁰ Nk'ie nga kama ni xu'bi, Ntíaná kikjihín y'éjña nga kuitjusun. ²¹ At'aha nk'ie nga kik'ai xáha já na'mi xi ntjehe Levi nibaha ra, najmi Ntíaná kikjin y'éjña. Tunga ngat'a ts'e nda na'mi xu'bi, Ntíaná kikjihín y'éjña nga kuihí xi kama nda na'mi. At'aha b'i ts'ín tjit'a má nga b'a kik'ihin:

Ntíaná y'ejña ni.

Najmi ts'ínjo éhen nga b'i kitsú:

“Ji xi nku nda na'mi tu nkjéhé ni.”

²² Kui nga Jesu kits'íhin nga nku ni tsetse y'éndako ngáha Ntíaná. 'Yún nda sa kjuá tsetse xu'bi nga kjuá xi chóo.

²³ Nkjin nkjún kama já na'mi xingisoo at'aha ngabayoo y'échjaha nga ngjuaindjuko xáha. ²⁴ Tunga máha Jesu, najmi kfet'a xáha at'aha tíjña t'ik'un sín. ²⁵ Kui kjuaha nga maha ra ts'ínk'anki síhin xi f'aik'úhun Ntíaná tu ngat'aha ni xi kits'ín, at'aha kui xi tíjña t'ik'un tu nkjéhé ni ko bankintjá xuta xi ts'e.

²⁶ At'aha machjénná nku nda na'mi títjun xi nkúhu xu'bi, nku xi je, xi najmi n'enijéhe ra tsa mí nihi, xi najmi chuntí, xi najmi kin'engujihin já ngatitsuun. Kui xi n'etsjoho ndjiojmi já. ²⁷ Kui xi najmi tjihin nga xki nistjin tjun tsjá chje tu xi n'endyjat'aha ra ngatitsuhun ko askan ngáha tu xi n'endyjat'aha ra ngatitsuhun xuto, at'aha b'a incha ts'ín já na'mi xingisoo. Nkuhú niyá kitsjá sín chje nk'ie nga kits'ínkjas'en yjoho.

²⁸ Kjuatéxumoo já na'mi títjun xi yjoninte y'a kitsjá xáha, tunga askahan nga kitsjá Ntíaná kjuatéxumoo, as'ai y'éjña nga kitsjá xáha Ntíhi. Kui xi kin'e ma xi tjihin nga kama. B'a kik'ie sín.

8

B'i ts'ín t'ejña chji xáha Jesu ndjiojmi já

¹ Nd'ai tíjñaná nda na'mi títjun xi b'a tjin xáha, kui xi Ntíaná kitsjáná. Ngjik'iejnat'aha Ntíaná má tibatéxuma ndjiojmi já. Kuihí ni xu'bi xi mjeni nga choo. ² Kui xi tjihin xá ante xi 'yún nkjún, ante xi tíjña aya ninku najyunte xi kui kikjin. Kui xi Ntíaná kits'ínnda, najmi xuta.

³ ¿Má xi kui xáha já na'mi títjun? Chje tsjá ko ts'ínk'ien chu xi f'aiko xuta. Kui nga Jesucristo tá tíñaha ra chje xi tsjáha. ⁴ Tsa ni xi k'úejñaha ei asunntej, najmi ka ma ra nda na'mi kai, at'aha ja tjin já na'mi ei xi tsjá chje xi nkú ts'ín tjit'a kjuatéxumoo.

⁵ Ninku ni'ya najyunte xi kui kikjihín nk'a já tíjña. Kui nga xi tíñaha ei, kui xi ma joho. Yo má nga ts'ínxá já na'mi xi tjin asunntej. Ko yaá ni xu'bi at'aha nk'ie nga ts'ínnda Moise ninku najyuntee, Ntíaná b'a kitsúhu: “Nda nda chajei. B'a n'ek'íe sisin ngayjee xi

nkú tjin xi tsakuhu nga tsichuk'unní asunntu tjennkiu.” ⁶ Tunga nd'ai 'yún nda sa xá xi kik'aihi Jesucristo nga já na'mi xi tjin asunnteí. Kui xi kits'ínchjéhen Ntjaná nga y'éndako xuta ni tsetse xi 'yún nda sa, at'aha Ntjaná kitsúya tíjün ni xi 'yún nda sa xi tsjáha xuta xi ts'e.

B'i ts'ín tís'ejña chji ni xi y'enda tsetse Ntjaná

⁷ Tsa najmi chumi nihi xi kindyjat'aha ni xi tjün y'éndako Ntjaná xuta, najmi kamachjén xi ma johó kai. ⁸ Tunga najmi kisasihín ra Ntjaná ni xi kits'ín xuta xi ts'e. B'a ts'ín tjit'a éhen Ntjaná:

B'i kitsú Ntjaná: Kuichú nistjin,
nga k'uendáka nku ni tsetse
xuta Israel ko xuta Juda.

⁹ Ko ni tsetse xi tíxian nga k'uendá,
najmi b'a joyaha xi nkúhu xi y'endáka ntje cháha,
nga jakj'a ntsja nga kik'onsje ante Egipto.
At'aha najmi ndjá tsinchajin ni xi tjün y'endáka,
kui nga kits'in nga mahá ra.

¹⁰ Kuichú nistjin nga kuihí ni xu'bi
xi k'uendáka xuta Israel.
K'uejñájan kjuatéxumana kjuankjint'ak'uhun,
ko ta k'uet'á asun animaha.

An xi kama Ntjaha,
ko kui xi kama xutana.
¹¹ Najmi ta b'i ngján kuakúyaha ra já nts'e,
ko ta ndaha xinkjín,
tsa tu xi skuehe nga an xi Ntjaha.
At'aha ngatentee sküena,
xi 'yún ndyjahá ko santaha xi 'yún cháha.

¹² An ts'inndyjat'aha ngatitsuhun,
ko najmi ta ts'inkj'áitsjehenna jéhe.

¹³ Nk'ie nga Ntjaná tít's'ínkjó ei nga nku ni tsetse tób'enda, kui xi tsuhu ra nga ja chá xi tjuun. Ni xi ja chá xi najmi ta ndaha, kui xi ja najmi ta tse kamaha ra ma.

9

B'i ts'ín tís'ejña chji xi nkú chjun ninku najyuntee

¹ Ni xi tjün y'enda Ntjaná kitsúya xi nkú ts'ín tjihin nga n'etsjohó, tunga asunnteihí kisasínjña ante nkjún xi má nga n'etsjohó. ² B'i ts'ín kin'enda ninku najyuntee. Ante xi tjuun, kui xi kik'in ante nkjún. Yo kisasínjña nd'í setiü ko kis'ejña yámixa xi s'entusún ninkuan chje.

³ Ko ante xi tíjña astun najyun xi ma johó xi tjenchja aya ninku najyuntee, kui xi kik'in ante xi 'yún nkjún. ⁴ Yo kis'ejña nachan chje toonsine xi má nga s'etísun ni xi sinjne. Ko yo ta kis'ejña kaxa tsje xi kijjnyjehe toonsine. Kui xi bakúchji nga Ntjaná y'éndako nku ni xuta xi ts'e, ko aya kaxo kisasínjñaya chutsín toonsine xi má nga kis'eya nichine mana, ko ta kis'ejñaya yánisehe Aaron xi kitjuhu nts'én, ko ndjiote xi tjit'a kjuatéxumoo. ⁵ Asun kaxo kis'entusún jo xi yjaha tsjanka. Kui xi tsakúchji kjuachánkaha Ntjaná ko kitsjennéhe tsjankaha ante xi má nga Ntjaná kikjexín jéhe xuta. Ngat'a ts'e ni xu'bi najmi machjéhen tsa 'yún tse chubanijmíyaa nd'ai.

B'i ts'ín tís'ejña chji xá xi kis'ehe ninku najyuntee

⁶ B'a ts'ín kis'enda ni xu'bi, as'ai fas'en tehente já na'miu ante xi tjuun nga ts'intjusun xáha. ⁷ Tunga máha ante xi ma johó, nku tutuhú nda na'mi tíjuun fas'en yo. Nku niyá

fas'en xki nú. Ko nk'ie nga fas'en yo, tjihin nga ngjuaiko jní tu xi tsjáha chje xi k'uéchji ngatitsuhun ko ngatitsun xi tu ndyehé ra kits'in xuta. ⁸ B'a ts'in bakúchjiji Espirituhu Ntjaná nga nk'ie nga tjíña sa ninku najyunte xi tjuun, najmi kjee yaha niyá xi bichú ante xi 'yún nkjún.

⁹ Ngayjee niu bakú chubayaná xi nkú ma nd'ai. At'aha chje ko chu xi n'ek'ien najmi maha b'éya xi nkú ts'in tjihin nga s'eya kjuankjintak'uhun xuta xi kui niu ts'intjokoho ra Ntjaná. ¹⁰ Najmi maha b'a ts'in niu at'aha ni xi títuhú kjuatéxuma xu'bo xi tu a tjent'ahá, tu ni chinehé y'aha ra ko ni xi s'i ko nga kj'ai kj'ai ts'in ts'in je yjoho xuta nginkun Ntjaná y'aha ra. Kui xi n'etjusun santa nkúhu nga kj'ai k'uéjña ngáha Ntjaná.

B'i ts'in tís'ejña chji ni xi kits'in jníhi Jesu

¹¹ Tunga ja j'ai Cristo ko nd'ai kui xi nda na'mi títjun xi bangisjainá ni xi nda kjuaxi. Kui xi jas'en ninku najyunte xi 'yún nda sa ko xi nda kikjin, xi najmi xuta kits'innda. Kui xi tsuhu ra nga najmi asuntee y'aha ra. ¹² Nkuhú niyá jas'en ante xi 'yún nkjún. Najmi jníhi chutentsu ngjiko yo ko ta ndaha jníhi ntí turu. Jní xi ts'e ní ngjiko. B'a ts'in y'échjintjai síhinná.

¹³ Jníhi turu ko jníhi chutentsu ko nasuhu ntí turu xi kití, kui xi saténdzjojnúhu xuta xi najmi je nginkun Ntjaná, ko kjuaxi nga b'a ts'in ma jehe ei asuntei. ¹⁴ Tsa ni xi b'a ts'ihin kui niu, ¿a najmi 'yúhún tjín saha nga'yún jníhi Cristo? Kui xi tjíñajihin Espiritu xi tjíña sín nk'ie nga kitsjá yjoho xi nkúhu nku chje xi je nginkun Ntjaná. Kui nga jníhi Cristo ts'in jehe kjuankjintak'unná, tu xi najmi ta n'ehená ni xi fikoná ngabaya nga tu sahá tsjénnkihí Ntjaná xi tjíña tík'un.

¹⁵ Kui b'a maha, Cristo k'ienntjáhi xuta ko b'a ts'in kits'in ndáhi ra ngatitsun xi incha kits'in nk'ie nga chjí saha ra ni xi tjun y'énda Ntjaná. Ko Cristo kits'in nga kama chjíhi ra ni tsetse xi y'énda Ntjaná, tu xi xuta xi Ntjaná j'áihin kama ts'ínkjáin síhin ra ni xi kitsúya títjun nga tsjáha.

¹⁶ Xi nkúhu xuta, kintehe ni nga kuayá, b'énda títjun ni xi kama ts'e ntíhi. Tunga najmi kamahá n'ekjáihin niu tsa najmi tjun kuayá xi kitsjá niu. ¹⁷ At'aha nistjin nga kuayá xuta xi b'a kits'ín chjíhi ra ni xu'bo, tunga tsa tjíña tík'un sa, najmi kjee chjíhi ra niu.

¹⁸ Ko b'a ta kits'in Ntjaná. Jní ta y'éndakoho ni xi tjuun. B'a ts'in kama chjíhi ra kui niu. ¹⁹ B'a kits'in Moise nk'ie nga kitsúyaha ngayjee xuta nga nkúnkú kjuatéxuma xi jtít'a xujun kjuatéxumo. As'ai jakj'a jníhi ntí turu ko jníhi chutentsu. Ntánijua kits'intjinkoho ko kitsungijin tsanka xi ni ko yá isopo. Kui xi kits'ínchjén nga tsaténdzjojnúko ra jnú xujun kjuatéxumo ko ta ngayjee xuto. ²⁰ As'ai b'a kitsú Moise: “Kui jní xu'bi xi tít'in nga chjíhi ra ni xi tít'éndakonuu Ntjaná.”

²¹ Ko Moise ta tsaténdzjojnúhu jnú ninku najyunte ko ngayjee ni xi n'echjén yo nga n'etsjoho Ntjaná. ²² Xi nkú nga ts'in jtít'a kjuatéxumo nga tu xi nku ni kama jehe nginkun Ntjaná, jníhi xi maha b'a ts'in. At'aha tsa najmi ngjuaí ndzjo jní, najmi tjín kjuan'endyjat'a.

B'i ts'in tís'ejña chji nga Jesu kits'ínkjas'en yjoho ngandaná

²³ B'a ts'in tjihin nga kin'e je nginkun Ntjaná ni xu'bo. Kui niu xi b'éjña chubaya ni xi tjín ndjiojmi ján. Tunga máha ni xi tjín ndjiojmi ján, nku chje xi 'yún nda sa nga xu'bo kamachjéhen nga kin'e je. ²⁴ Cristo najmi ante xi 'yún nkjún xi ntsja xuta kits'inndakoho jas'en, ko tsa nku xi b'a mama tjín xi nkú nga tjín xi kui kikjin. Ndjiojmi ján ní tsichu ko tjíña nginkun Ntjaná nd'ai ngandaná.

²⁵ Ko najmi jas'en ndjiojmi ján tsa tu xi nkjin niyá tsjáha chje yjoho, xi nkú ts'in fas'en já na'miu ante xi 'yún nkjún nga xki nú fas'enko jní xi najmi kui ts'e. ²⁶ At'aha tsa nkjin niyá jas'en Cristo yo, nkjin ra niyá k'ien kai, b'aha ra nkúhu nga kamanda asuntee ko santaha nd'ai. Tunga nkuhú niyá tsakúchji yjoho nd'ai, nistjin fekuhu xi kich'aá nd'ai, ko kits'ínkjas'en yjoho xi nkúhu chje tu xi kits'in t'axíhin ngatitsuun.

²⁷ Xi nkú nga ts'ín tǐjña nga ngayjee xuta tǐhin nga nkuhú niyá kuayá ko askahan chasehe mí nihi xi kits'ín, ²⁸ kui nga b'a ta ts'ín Cristo nkuhú niyá kitsjá yjohó xi nkúhu chje nga kikjexín ngatitsuhun xuta. Ko nk'ie nga kj'uaí niyá xi ma joho, najmi kj'uaí tsa ngatitsun ts'ínndyjat'a. Xuta xi tikuyá níhi kj'uaík'á.

10

B'i ts'ín tís'ejña chji nga nkuhú niyá kitsjá Jesu chje tu xi n'endyjat'aha ngatitsuun

¹ Kjuatéxumaha Moise tu 'ya y'éjña chubayahá ni nda xi kj'uaí askahan. Najmi kui xi nda kikjiun. Kui nga kjuatéxumoó ndahachí najmi maha ra ts'ihin nga kama xi tǐhin nga kama xuta xi xki nú f'aik'úhun Ntǐaná nga ta kuihi chje tsjá. ² At'aha tsa xuta xi chje tsjáha Ntǐaná nkuhú niyá kama je kai, najmi b'a ta kuitsuhu kjuankjintak'uhun nga je tjehe ko najmi ta tsjáha chje. ³ Tunga chje xi tsjá ní xki nú, kui xi ts'ínkj'áítsjehen nga tǐhin ngatitsun. ⁴ At'aha jníhi turu ko jníhi chutentsu najmi maha kjexín ngatitsuun.

⁵ Kui b'a maha, nk'ie nga j'aihi Cristo asuntee, b'i kitsú:

Najmi kin'e mjei chu xi n'ek'ien ko chje,
kui nga nku yjoninte kin'ek'ahaní.

⁶ Najmi kama tsjohi chu xi s'etíyje,
ko ta ndaha xi n'ek'ien nk'ie nga s'echjí ngatitsuun.

⁷ Kui nga b'a kixihinna: “Á an ei.
Ji Ntǐana, jáa tu xi ts'intjusuhunna ni xi mjehi,
xi nkú ts'ín tǐnchjanijmíyahana xujun éhin.”

⁸ Tǐtjun b'i kitsú nga kinchja: “Najmi kin'e mjei ko ta ndaha najmi kama tsjohi chu xi n'ek'ien ko chje ko chu xi s'etíyje ko xi n'ek'ien nga s'echjí ngatitsuun.” B'a kitsú ndaha tsa b'a tǐtsu kjuatéxumoó nga xuta tǐhin nga tsjá ni xu'bo. ⁹ Askahan b'i ta kitsú sa: “Á an ei. Jáa tu xi ts'intjusuhunna ni xi mjehi.” B'a ts'ín kits'ín t'axíhin chje xi tjun kits'ínkjó tu xi y'éjñaha ni xi kitsú askahan. ¹⁰ Ko at'aha kits'íntjusun Jesucristo ni xi mjehe Ntǐaná, kui nga tsichu ma jehená nginkun Ntǐaná nk'ie nga nkuhú niyá kits'ínkjás'en yjonintehe xi nkúhu chje.

¹¹ Ngayjee já na'miu xki nǐstjin ts'ín xá xi kanéhe. Nkjin niyá tu nku kuihí xáha xi ts'ín nga tsjá chje, chje xi ndahachí najmi maha kjexín ngatitsun. ¹² Tunga Jesucristo nkuhú niyá kitsjá chje. Kui xi kits'ínndyajnu ngatitsuhun xuta ko tu nkjéhe ni chjǐhi ra. As'ai ngjik'ieñat'aha Ntǐaná. ¹³ Yo tǐjña nga tikuyá santa nkúhu nga k'uéntu Ntǐaná xi fi kontraha kinte tsuku. ¹⁴ Nkuhú chje kitsjá tu xi kamaha xuta xi kǐkj'áts'e xi tǐhin nga kama ko b'a k'uéntu sín.

¹⁵ Ko Espirituhu Ntǐaná b'éjña chjiná niu nga b'i tsu:

¹⁶ Nk'ie nga b'a kama, tǐtsu Ntǐaná,
kuihí ni xu'bi xi k'uendáká xuta xu'bo.
K'uejñájian kjuatéxumana kjuankjint'ak'uhun,
ko ta k'uet'á asun animaha.

¹⁷ Ko b'i ta kitsú:
Najmi ta ts'ínkj'áítsjen sahana
ngatitsuhun ko ni ch'onk'uhun.

¹⁸ Ko má nga n'endyjat'a ngatitsun, najmi ta n'ek'ien saha chu nga s'echjí.

B'i ts'ín tís'ejña chji nga tǐhin nga kfinndjukaá ni xi tsjáná Jesu

¹⁹ Kui b'a maha nd'ái, já nts'e, ngat'aha ngabayaha Jesu najmi ta binchankjúhun raá yjoná nga kuitjás'één ante xi 'yún nkjúun. ²⁰ At'aha Jesu kikjex'áná niyá xi f'atikjá najyun xi tǐnchja ante xi 'yún nkjúun, nku niyá tsetse xi tǐjña tik'un. Kui najyuun, kui xi tsuhu ra yjonintehe Jesu. ²¹ Ko kui xi nda na'mi k'akuná xi basehe ninkuhu Ntǐaná. ²² Kui nga ngayjehe animaná tǐjnk'úhun raá Ntǐaná ko najmi tu jo jan katumaná nga s'ejinná

Nt̄ianá. At'ahá ja kin'e je an̄imaná. Najmi ta chuntí t̄jýaha kjuankjintak'unná ko ja kin'e chunkoho nt̄anijua je yjonintená.

²³ Ndjá t̄inchajián ni xi t̄íchuyáá, at'ahá b'a ts'ín s'ejinná ko yaá nga ts'ín Nt̄ianá ni xi kitsú. ²⁴ T̄inchísjai n̄iyáá xi nkú ts'ín b'i ngjáhán kujsinkaá xinkíá tu xi s'e sahaná kjuat̄jo ko nga n'e saá ni xi nda. ²⁵ Najmi tu b'ejñaá nga kama ñjakúkaá xinkíá, xi nkú incha ts'ín k'ua. Tu sa ní b'i ngján t̄jen nga'yúhuún xinkíá, ko 'yún b'a n'e saá at'ahá t̄iyaá nga t̄ibichú tiña n̄istjin nga k'j'uaí Nda Nt̄ianá.

²⁶ Tsa ja yaá én xi naxu t̄jín ko tu nku t̄ín'enáá ngatitsun, najmi ta t̄jín saha chje xi k'uaí tu xi n'endyjat'aha ngatitsunná. ²⁷ Nku tutuhú nkjúhūn kjuá xi n'ená ndyjun nkini ch̄uyahaá ko nd'í xi tu xi 'yúhūn xi ts'ínk̄jekoho Nt̄ianá xi fi kontrahá.

²⁸ N̄istjin nk'ie, xi najmi ts'ínt̄jusun kjuat̄éxumaha Moise, kui xi najmi ch'a ma n̄imaha nga n'ek'ien. B'a ma tsa jo ko tsa jan xi kuitsuya jé xi kits'ín. ²⁹ Tsa b'a ts'ín nkjún t̄jña kjuat̄éxumo, ¿mí ni xi n'eh̄e xi t̄ibasinne Nt̄ih̄i Nt̄ianá? ¿Mí nihi xi n'eh̄e xi tu a nihí t̄imaha jní xi y'éndakoho Nt̄ianá ni tsetse xi ts'ín jehe xuta xi b'a t̄its'íun? ¿Mí nihi xi kamaha xi ch'on t̄itsuhu Espiritu xi ts'ínndzjo kjuandaha Nt̄ianá? 'Yún tse kjuan̄imá xi ts'ínk̄jáih̄in xi b'a ts'íun.

³⁰ Yaá nga b'i kitsú Nt̄ianá: "Ahán xi k'uasjé chjía, an xi tsjaha chjíh̄i." Ko b'i ta ts'ín t̄jít'a ya: "Nt̄ianá kuasehe mí nihi xi kits'ín xuta xi ts'e." ³¹ Tu xi nkjúhūn t̄jín nk'ie nga Nt̄ianá xi t̄jña t̄ík'uun ts'ínk̄'íechj̄i xi najmi benkjúhūn!

³² N'ekj'áitsjohoon yjonu n̄istjin nk'ie, nk'ie nga as'ai kamankjih̄innu én nda tsuhu Nt̄ianá. 'Yún ndjá tsincho nga kin'e chúkjuo kjuan̄imá xi kisakún̄u. ³³ T̄jín n̄istjin nga ch'on kik'innu ko kin'e'unn̄u nginkun ngayjee xuta nant̄io, ko k'j'ai n̄istjin ngáha ta kamakoo xuta xinkiu xi b'a ta kamat'ain. ³⁴ Ta kama n̄iman̄u xuta xi kjintuyá'yún ko kin'ekjón nga kichju'án̄u ni xi t̄jinn̄u. Tsjo kaman̄u nga b'a kamat'on at'ahá yo nga ndjiojmi ján t̄jñan̄u ni xi 'yún nda sa xi najmi maha fe.

³⁵ Tu nkú katuma 'yún tak'unnú Nt̄ianá, at'ahá tsa b'a n'oo, chánka chj̄i xi n'ekjohoon.

³⁶ T̄jhin nga n'e chúkjuo ni xi t̄imat'on, tu xi kama n'ehenu ni xi mjehe Nt̄ianá ko b'a ts'ín sakúhūnu ni xi kitsúya t̄itjun nga tsjá. ³⁷ At'ahá b'i ts'ín t̄jít'a éhen Nt̄ianá:

Ndyja sa ichí nga k'j'uaí xi t̄jhin nga k'j'uaí,
najmi ta k'uañdayaha ra.

³⁸ Xuta xi ts'an xi ja naxu nginkán
k'úejña t̄ík'un tu ngat'ahá nga s'ejih̄in an.

Tunga tsa ngjuainjih̄istun,
najmi ta sasíhinna kui xuto.

³⁹ Ná najmi xuta xi finjih̄istun nga t̄ifi xi má nga ndyja. S'ejin níná ko t̄ichuhūn an̄imaná.

11

B'i ts'ín t̄is'ejña chji ni xi 'mih̄i ko nkú tsuhu ra nga s'ejinná Nt̄ianá

¹ Nk'ie nga s'ejinná Nt̄ianá, ya kixjá nga n'ekjálh̄in ni xi t̄íchuyahaá ko behe tak'aán nga kjuaxi ni xi najmi tíma chjiná. ² At'ahá kis'ejih̄in xuta xi kis'e n̄istjin nk'ie, kui nga nda ts'ín incha kichuban̄ijm̄iyaha.

³ At'ahá s'ejinná Nt̄ianá, kui nga yahaná nga én xi tsitjuhu ts'a Nt̄ianá kits'ínndakoho asuntee ko mankjinná nga ni xi t̄iyaá kin'endakoho ni xi najmi ma chji.

⁴ At'ahá kis'ejih̄in Abel Nt̄ianá, kui nga kitsjáha ra Nt̄ianá chje xi 'yún nda sa nga xi kitsjá Cain. At'ahá kis'ejih̄in, kui nga Nt̄ianá b'a kitsúhu nga kui xi nku nda xi naxu ko kits'ínk̄jáih̄in chjehe. Ko ndaha tsa ja k'ien Abel, tunga t̄ibakú chubayaháná xi nkú ts'ín kis'ejih̄in.

⁵ At'ahá kis'ejih̄in Enoc Nt̄ianá, kui nga Nt̄ianá ngjiko t̄ík'uhūn ra ndjiojmi ján ko najmi k'ien. Najmi ta kisakúhu, at'ahá Nt̄ianá jakj'ájih̄inséhen. Ko kintehe ni nga kichjubé,

nda ts'ín kichubanijmíyaha nga kits'ín ni xi kisasíhin Ntíaná. ⁶ Tsa najmi s'ejihin xuta Ntíaná, najmi tjin xi nkú ts'ín sasíhin ra Ntíaná xuta xu'bo. At'aha xi mjehe kj'uaik'un tiñaha Ntíaná, tjihin nga s'ejihin nga tjiña Ntíaná ko nga Ntíaná tsjáha ni xi nda xuta xi bangisjahi.

⁷ At'aha kis'ejihin Noe Ntíaná, kui nga kint'é'éhen nk'ie nga Ntíaná kitsúya títjuhun ra ni xi najmi kjee ma chji ko kits'ínnda tsutsu chánko nga kits'ínk'anke xuta xi ts'e. B'a ts'ín kis'ejíanehe ra xuta nga kfe, ko kisakúhu Noe nga naxu kama nginkun Ntíaná at'aha kis'ejihin.

⁸ At'aha kis'ejihin Abraham Ntíaná, kui nga kint'é'éhen nk'ie nga kichubaha nga ngjuai nanki xi ts'ínkjáihin askahan, ndaha tsa najmi be sisin má nga ngji nga tsutju. ⁹ At'aha kis'ejihin, kui nga y'ejñaha nanki xi kitsúya títjuhun ra Ntíaná nga tsjáha, ndaha tsa y'ejña xi nkúhu nku nda xi xin nibáha. Ni'ya najyunte y'ejñayako Isaac ko Jacob, xi askahan ta ts'ínkjáihin ni xi kitsúya títjuhun Ntíaná. ¹⁰ B'a kits'ín Abraham at'aha ja tjiñajin kjuankjintak'uhun nga nanki xi najmi ndyja k'úejña, xi Ntíaná k'uénda ko ts'ínnda.

¹¹ Ko at'aha kis'ejihin Abraham Ntíaná, kui nga kik'aihi ra nga'yún nga kamaha na'mi, ndaha tsa ja chá nkjún ko ntj Sara, at'aha kis'ejihin nga Ntíaná ts'íntjusun ni xi kitsúya títjuhun. ¹² Kui nga nku nda xi najmi ta tjihin ra nga'yún yjonintehe, kui xi kis'ehe ntje xi b'a ts'ín nkjin tsichu ma xi nkúhu niñu xi tjin nk'a ján ko xi nkúhu tsumí xi tjin andai ntáchak'uun, kui xi najmi maha s'exki.

¹³ Ngayjee xuta xu'bi incha k'ien nga najmi kits'ínkjáihin ni xi kitsúya títjuhun Ntíaná nga tsjáha. Tunga incha kis'ejihin ra ko kama chubayaha niu, ko b'a incha kitsú animaha nga kui xi xin incha nibáha ko nga tu tjímasúhún asunntej. ¹⁴ Xi b'a incha tsu, kui xi bakúchji nga nanki xi ts'e tíncha bangisjai. ¹⁵ At'aha tsa tu nku kama bahá ra má nga incha nibaha, kik'óya ra ngáha kai. ¹⁶ Tunga kama mjehé ra nku ante xi 'yún nda sa, kui xi tjiña ndjiojmi ján. Kui nga najmi ma subaha ra Ntíaná nga ya nga kui xi Ntíaha xuta xu'bo, at'aha Ntíaná ja y'éndaha nku nanki.

¹⁷ At'aha kis'ejihin Abraham Ntíaná, kui nga kitsjáha Isaac xi nkúhu tsa chje nk'ie nga kikjut'ayák'uhun Ntíaná. Kama k'un nga xi nkúhu nku chje tsjá ntí nku tutuhu, ndaha tsa ntíu kinchajin Ntíaná ¹⁸ nga b'i kitsúhu: “Isaac y'aha ra ntje xi s'ehi.” ¹⁹ B'a kitsú Abraham nga Ntíaná tjihin nga'yún xi má nga ts'ínkj'áiya ngáha ra xuta ngabayoo. Kui nga kisakú ngáha ra ntíhi xi nkúhu tsa j'áiya ngáha ra.

²⁰ At'aha kis'ejihin Isaac Ntíaná, kui nga nda kinchjanehe Jacob ko Esau nginkun Ntíaná nga kitsúyaha ni xi kama askahan.

²¹ At'aha kis'ejihin Jacob Ntíaná, kui nga kintehe ni nga kuayáha, nda kinchjane nginkun Ntíaná nga nkúnkú ntíhi Kuse. Kits'íntsjoho Ntíaná nga y'a'yúhún ko ya yánisehe nga tsisintjen.

²² At'aha kis'ejihin Kuse Ntíaná, kui nga kintehe ni nga kuayáha, kitsúya títjun nga kuichú nistjin nga kuitju xuta Israel ante Egipto ko kitsúya xi nkú n'ehe nintaha.

²³ At'aha kis'ejihin xi cháhá Moise Ntíaná, kui nga kingjáña 'maha ntíu jan sá tjihin nk'ie nga kitsin, at'aha incha kieke nga tsjo tjin ntíu ko najmi kitsankjún kjuatéxuma xi kitsjá nda reihí Egipto.

²⁴ At'aha kis'ejihin Moise Ntíaná, kui nga najmi kits'ín yuhu nga ntíhi takjihin nda faraon k'úihin ra nga ja kama chá. ²⁵ Kama mje níhi nga ta sakút'aha kju'a'un xi tibehe xutaha Ntíaná ko najmi nga ts'íntsjojin kutju kjuatsjo xi tsjá ngatitsuun. ²⁶ Kits'ínkjink'un nga 'yún chjí saha ra kjuanima xi sakúhu nga kjuanchiná xi tjin ante Egipto, at'aha kikuyáha chjí xi ts'ínkjáihin askahan. Ta kuihi kjuanima xi akahan sakúhu xi ts'ín nibá Ntíaná ngajoho.

²⁷ Ko at'aha kis'ejihin Ntíaná, kui nga tsitjuhu ante Egipto ko najmi kitsankjún kjuakjahan nda rej. Najmi kits'ínkjehe k'un, at'aha b'a kama xi kieke Ntíaná xi najmi ma chji kamaha. ²⁸ Ko at'aha ya kis'ejihin Ntíaná, kui nga ts'asjehe S'í Pascua ko kitsjákuja

nga jní n'ek'ikoho ankjuaha ni'yaha xuta Israel, tu xi ntítsje xi ts'ínk'iehen ntí tjuhun xuta Egipto najmi ts'ínk'ikoho ntí tjuhun xuta Israel.

²⁹ At'aha kis'ejihin xuta Israel Ntíaná, kui nga j'atikjáha Ntáchak'un Niu xi nkúhu tsa nanki kixi. Tunga k'ienjinntáhá já jun Egipto nk'ie nga kama mjehe nga b'a ta incha ts'ín ko kui.

³⁰ At'aha kis'ejihin xuta Israel Ntíaná, kui nga tsixuntuhu xjóho nanki Jerico askahan nga y'emandai xuta Israel yo yatu nistjin tjihin. ³¹ At'aha kis'ejihin naská Rahab Ntíaná, kui nga najmi k'iehen xi nkúhu xuta xi najmi kint'é'én, at'aha nda ts'ín kits'ínkjáihin já jun Israel xi tsichukase maña yo.

³² ¿Ko mí nihi xi xín sa? Tse nkjún ngjuaikona tsa kuinchjanijmíyahana nda Gedeon, nda Barak, nda Sanson, nda Jefte, nda David, nda Samuel ko já profeta. ³³ At'aha kis'ejihin Ntíaná jóo, kui nga tjín xi kits'ín nganaha ra já rei, ko nga nda tsatéxumaha xuta xi ts'e, ko nga kits'ínkjáihin ni xi kitsúya títjun Ntíaná nga tsjáha, ko nga kits'ín nganaha xoo, ³⁴ ko nga kits'ínk'ienya nd'í xi tu xí 'yúhún, ko nga tsitjunkihi yjoho nga kis'ehe kicha, ko nga kitsjá nga'yúhún yjoho ndaha tsa najmi ta chúkjuaha ra, ko nga ndjá ts'asje yjoho nga kikján, ko nga tsanka tjenki já jun kontraha.

³⁵ Kis'e jminchjín xi kits'ínkjáin tik'un ngáha ra xuta xinkjín xi ja k'ien. Ko tjín ngá xi un kiekehe nga k'ien, at'aha ante xi 'yún nda sa nga k'juáiya ngáha ra mjehe. Kui nga najmi kits'ín yuhu nga ts'íhin ni xi kik'ihin tu xi kama ndáihí ra kai. ³⁶ Ko ta tjín xi kichajnucha ko kis'ehe, ko santaha kis'e'yún ko kis'entuyá'yún.

³⁷ Ko tjín xi ndjio kis'ehe, ko xi kicha'yá kitikjáha, ko xi kicha ndju kin'ek'ienkoho. Ko tjín xi y'emasún nga chuba kingjahá tjabaxihin chutsanka ko xi ts'e chutentsu. X'an y'entu, ko kitsjennkí uncha, ko kin'e'uhun. ³⁸ Y'emasún nanki kixiu ko ajin asunntu tjenki. Y'entuyá tixa ngijoo ko tixa xi yja t'anankiu. Xuta xu'bi, kui xi 'yún nda kama nginkun Ntíaná. Asunntee najmi tjeheh ra xuta xu'bi.

³⁹ Nda ts'ín kichubanijmíyaha ngayjee xuta xu'bi at'aha kis'ejihin Ntíaná, tunga najmi nistjihín kisakúhu ni xi kitsúya títjun Ntíaná nga tsjáha. ⁴⁰ B'a kama at'aha kits'ín kuentaná Ntíaná. Najmi kitsjá nga nkuhú kui xuta xu'bo kama xi tjihin nga kama. Kama mje níhi Ntíaná nga ta ñja ta ñja kamakáá xuta xu'bo xi tjihin nga kamaá.

12

B'i ts'ín tís'ejña chji nga Ntíaná ts'ínk'a niyá xi tjoho

¹ Kui b'a maha, kitsendáihiná xuta xi bakú chubayaná xi nkú ts'ín kis'ejihin Ntíaná. Kui nga t'entu t'axihinná tu mí nihi ni xi ts'ín'áiná ko ngatitsun xi mjehe k'ojennkiná, ko tjen nga'yúhún yjoná nga kfin jahaná má títbankiáán. ² Nkuhú Jesu xi n'esihín. Kui xi kik'atuts'ihin nga s'ejinná ko ts'ín nga s'ejinná xi nkú ts'ín tjihin nga s'ejinná. Kikie títjun kjuatsjo xi sakúhu ko kui nga kits'ihin nga'yún nga k'ient'á kruu ko najmi nkjún kamaha ngat'aha kjuasuba xi kisakúhu nga b'a ts'ín k'ien. Ko askahan y'ejñat'aha Ntíaná má nga batéxuma.

³ Chase chubayohoo Jesu xi 'yún nkjún kits'ín chúkjuá nk'ie nga kitsúnju kitsút'aha já ngatitsuun. Chase chubayohoo, tu xi najmi kfentahanuu ko kfehe ra tak'un.

⁴ Tíbxkankoo ngatitsuun, tunga najmi kjehé sakúnuu ngabaya nga b'a t'n'o.

⁵ Ko ja kin'echayo én xi tsjánnyánuu, xi títisya nga jun xi ntíhi Ntíaná. At'aha b'i ts'ín tjit'a:

Ji ntína, najmi tu tohón mahi
éhen Ntíaná xi ts'ínk'a niyáhi,
ko najmi tu n'ekjehi tak'uin
nk'ie nga ndjá kuinchjakohi.

⁶ At'aha Ntíaná ts'ínk'a niyáha xi tjoho,
ko bjáha ngatentee xi bichú ma ntíhi.

⁷ N'echúkuo nk'ie nga ts'ínk'a niyánuu Ntíaná, at'aha Ntíaná títs'ínkonuu xi nkúhu ntíhi. Ngatentee xi tí'mi na'mi ts'ínk'a niyá ntíhi. ⁸ Tunga tsa najmi ts'ínk'a niyánuu Ntíaná xi nkú ts'ín ts'ínk'a niyá ngayjee ntíhi, tu a ntínú ma, najmi ntí kikjihin jun.

⁹ Nk'ie nga ndyjaná, na'miná xi tjin ei asunntej ts'ínk'a niyáná ko yankjáán. ¿Nkú ts'ín najmi 'yún kuinú'yá'éhen raá Na'miná xi tijná ndjiojmi ján ma, tu xi sakúhuná nga kuintsuba tík'uhunná? ¹⁰ Najmi tu xí tsehé ts'ínk'a niyáná na'miná. Ts'ín xi nkú ts'ín ma chubayaha. Tunga nk'ie nga Ntíaná ts'ínk'a niyáná, ngandaná b'a ts'ín, tu xi b'a ts'ín ta je kamahaná xi nkuhu kui. ¹¹ Kjuaxi nga najmi tsjo maná nk'ie nga tjin xi ts'ínk'a niyáná. Ma un níná. Tunga xi b'a ts'ín 'bai niyáha, kui xi askahan b'ejñajin kjuajyu ko be xi nkú ts'ín naxu fiko yjoho.

¹² Kui b'a maha, n'ehenu nga'yún. Tjen nga'yúhun ruu yjonuu. ¹³ Niyá xi naxu tjen tankíno, tu xi kamandaha tsuku xi nimat'a ko najmi ta ts'ónki saha.

B'i ts'ín tís'ejña chji nga najmi kfi t'axihín Ntíaná

¹⁴ Tinchísjo nga kas'ekonuu kjuajyu ngatentee xuta ko nga kjuaje tintsubajiun. At'aha xi najmi tijnajin kjuaje, kui xi najmi skué Ntíaná. ¹⁵ Nda nda chasoo nga najmi tu kas'e ajinnuu nku xi najmi ts'ínkjáihin kjuandaha Ntíaná, tsa xi najmi nda s'eyaha ko as'ai tsjá kjuasti ko ts'ín nga ajihin nkjin xuta ngjuaitse ni xi najmi ndaha.

¹⁶ Najmi tu kas'e ajinnuu xi chuba kjuántukohó xinkjín ko ta ndaha xi najmi skuénkjún Ntíaná xi nkú kits'ín Esau. Kui xi kama ntí tjun ko nga kui ts'ínkjáihin ni xi ts'e na'mihí, tunga nkúhú nichine kikatéñaha ni xi kanéhe kai. ¹⁷ At'aha yo xi nkú ts'ín askahan kin'e t'axín, nk'ie nga kama mjehe nga ts'ínkjáihin nga nda kuinchjanehe na'mihí kai. Ndaha tsa kikjintá nga tsangisjai niyá, tunga najmi ta kis'ehé ra nki ni xi kits'ín.

¹⁸ Jun najmi b'a kamat'on xi nkú nga kamat'ain xuta Israel. Kui xi ngjik'úhun nku asunntu tjennki xi tijná ei asunntej, xi kis'ejña ndzjen ndzjen nga kití, má nga kama nistjen nistjen ko kis'eiyún ko ntjo kama. ¹⁹ Ko kinu'yá tjio ko nku nta xi kinchja. Xuta xi kint'é nto tsanki nga najmi ta kuinchjako saha ra, ²⁰ at'aha najmi tsichukjuaha kjuatexuma xi b'a títsuu: “Santaha ko chu xi kuasint'a tsuku asunntu tjennki tihin nga ndjio s'ehé.” ²¹ Tu ni xí nkjúhún tjin ni xi kama chjiu nga santaha Moise: “Tíb'atsé nkján”, kitsú.

²² Tunga máha jun, tsankink'úhun Asunntu Tjennki Sion, nanki xi ts'e Ntíaná xi tijná tík'uun, nanki Jerusalen xi tijná ndjiojmi ján, má nga kama ñjakú nkjin nkjún ntítsje xi títs'intsjoho Ntíaná, ²³ má nga kama ñjakú xi tjun kama ntíhi Ntíaná, xi tjintut'á j'áihin ndjiojmi ján. Tsankink'úhun Ntíaná xi kuasehe mí nihi xi kits'ín ngayjee xuta, má nga tjintu animaha xuta xi naxu kits'ín, xi ja kama xi tihin nga kama. ²⁴ Tsankink'úhun Jesu xi kits'ínchjéhen Ntíaná nga y'enda tsetse nku ni. Ko ta tsankink'úhun jní xi kisaténdzjo, kui xi bakú chubayaná ni xi 'yún nda sa nga xi tsakú chubaya jnihí Abel nistjin nk'ie.

²⁵ Chuhun yjonuu. Najmi tu n'e t'axiún xi tinchja. At'aha yaá nga najmi tsitjunki nistjin nk'ie xuta xi kits'ín t'axín xi ndjá kinchjakohe ei asunntej. Kui nga, ¿nkú ts'ín kuitjunkihiná ñá tsa najmi n'esihín xi tijná ndjiojmi ján xi ndjá tinchjakoná nd'ai? Kui xi Ntíaná. ²⁶ Nistjin nk'ie ntaha Ntíaná kits'ínk'atsé t'anankiu, tunga nd'ai títsuya títjun ni xi ts'ín nga b'i títsu: “Nku niyá ts'ínk'atsé sa t'anankiu ko santaha nk'a ján.”

²⁷ Nk'ie nga “nku niyá sa” títsu, kui xi tsuhu ra nga chjúxin ni xi kin'endo, ni xi maha f'ajniyá, tu xi b'a ts'ín s'entuhu ni xi najmi maha ra f'ajniyáha. ²⁸ Najmi ma f'ajniyá má batéxuma Ntíaná, ko kui xi n'ekjáihín. Kui nga tjehe raá máb'achjihí Ntíaná ko n'etsjohó xi nkú ts'ín sasíhin nga 'yún chankjáán. ²⁹ At'aha Ntíaná, kui xi nkú joyaha nku nd'í xi ts'ínkjeyje tu mí nihí ni.

13

B'i ts'ín tís'ejña chji xi nkú ts'ín kuintsubaá

¹ Tehente b'i ngján n'etjò xinkiu, at'aha nkuhú maha Na'minuu. ² Najmi tu n'echayo nga nda ts'in n'ekjóhōon xi kj'uaísenuu ni'yanuu, at'aha tjín xi kits'ínkjáihín ntítsje ni'yaha nga najmi be tsa ntítsje xi j'aisehe.

³ Tjantaha ruu yjonuu xi kjintuyá'yún, xi nkúhu tsa kō tā jun kisuntuyá'yúnkoo. Kō tā tjantaha ruu yjonuu xi kjuanimā tíf'ajin xi nkúhu tsa kō tā jun b'a tímat'on.

⁴ Ngatento chankjún kjuabixoon, chankjún xi tintsuakoo, at'aha Ntjaná ts'íinkokjua xi tjín xi kjúájñakō nga najmi kjeē bixan kō xi k'uat'aha xinkjín.

⁵ Najmi tu toon n'e mjo. Katumahanuu ni xi tjínnuu. At'aha b'i kitsú Ntjaná: “Ndahachí najmi k'uejñaha kō tā ndaha najmi ts'in nga maha.” ⁶ Kui nga ma k'aán nga b'a bixihinná: Ntjaná basinkona, najmi tjín ni xi kuinchánkjúnna.

¿Mí nihi xi kama ts'ínna xuta?

⁷ N'ekj'áitsjohōon yjonuu já k'aku xi kis'enuu, xi kitsúyanuu éhen Ntjaná. N'enkjíntak'un xi nkú ts'in y'entu kō xi nkú ts'in jet'a nistjihín, kō b'a ts'in tā n'e s'ejion Ntjaná xi nkú ts'in kis'ejihín Ntjaná.

⁸ B'a ts'in tjíyaha Jesucristo nk'ie xi nkú ts'in tjíyaha nd'ai, kō tu nkú b'ahá ts'in s'eyaha.

⁹ Najmi tu 'bainto tsa tjín xi k'uanachanuu nga kuakúyanuu kj'ai kj'ai ni. Nda tjín nga sakú nga'yúhūn animaná ajin kjuandaha Ntjaná, najmi ajihín kjuatéxuma xi tsjá xuta xi b'a tsu nga nichineē sakújinná nga'yún. Ndahachí najmi basinkoná kui ni.

¹⁰ Nginkun Ntjaná tjñaná nku nachan chje. Yaá nga tjñá nkjúhūn já na'mi xi ts'inxát'aha ninku najyuntee nga kjinē chje xi s'ejñasun nachan chjená. ¹¹ Tjñá nga nda na'mi tíjjuun fas'enko jníhi chu ante xi 'yún nkjúhūn ninku najyuntee nga tsjá chje tu xi n'endyjat'aha ra ngatitsuhūn xuta, tunga najmi máhá tjíntu xuta s'etí yjonintehe chu. Natsin ní s'etí. ¹² Kui nga un kikiehe ra Jesu natsin nantio, tu xi jníhi kits'ín jekoho xuta. ¹³ Kui nga tjihínsehe raá Jesu natsihín nantio kō kasakúná kjuasuba xi tā kisakúhu. ¹⁴ At'aha najmi tjinná ei nku nanki xi tjñá sín. Nanki xi s'ejñá ní askahan tjenkiá.

¹⁵ Kui nga tehente n'etsjoho raá Jesucristo, a jahá Ntjaná t'n'etsjohoo nga b'a t'n'eé. Kui xi chjená. Katitju tsu'baá nga Jesu xi Ntíhi Ntjaná. ¹⁶ Kō najmi tu n'echayo nga n'oo ni xi nda kō nga b'i ngján tisinkoo xinkiu, at'aha tā sasihín Ntjaná chje xu'bi.

¹⁷ Tinú'yá'óhōon já k'akunuu kō chankjún, at'aha kui xi basehe nga n'oo ni xi tjíhin nga n'oo, kō tjíhin nga ts'íinkjas'ehen kuenta Ntjaná. B'a n'oo tu xi tsjo k'úéhe ra nga ts'íihin xáha kō najmi ái kamaha xoo, at'aha tā ngandanuu tsa najmi ái kamaha xaha.

¹⁸ Nk'ie nga chubakoo Ntjaná, chubantjái. Ndahá tjíya kjuankjintak'unni nga t'n'ei xáni kō mjenj nga tu nkú ndahá n'ei.

¹⁹ Chubantjái n' nginkun Ntjaná nku kjuanda, tu xi tsjante xatíhina Ntjaná nga kfínsenuu.

Nda xi kits'ínnda xujuin b'i ts'in tít'sínkjet'a

²⁰ Ntjaná xi tsjáná kjuajyu, kui xi kits'ínkj'áíya ngáha ra ngabayoo Nda Ntjaná Jesucristo. Kui xi Nda bastu chánkaha chutsankō, at'aha jní xi ts'e y'éndakoho Ntjaná ni xi najmi maha fe. ²¹ Ntjaná katsjánuu ngayjee ni xi nda xi machjénnuu, tu xi kama n'etjusuhunnu ni xi mjehe. Jesucristo kats'ínchjén nga katuma ajinná ni xi sasihín. N'ekié yjoná nga tjíhin kjuachánka Jesucristo santaha tu nkjéhé ni. B'a katuma.

²² Jun já nts'e, tiban kinuu nga nda n'ekjóhōon én xi t'ib'et'ánuu ei nga tít'sjaníyanuu, at'aha najmi 'yún tse ni xi kuakiet'a.

²³ Mjena nga choo nga ja tsitju'a nubayoo nda nts'eé Timoteo. Tsa kj'uaíse xatína, kfínka kō kui nk'ie nga kfínsenuu.

²⁴ Tífaniñaha ngayjee já k'akunuu kō ngayjee xi kikj'áts'ehē Ntjaná. Xuta ante Italia tā tífaniñanuu.

²⁵ Ngatentoo kas'enuu kjuandaha Ntjaná.

Xujun xi kits'ínttu Santiago

B'i ts'ín kikjaniñaha Santiago xuta ninku

¹ An Santiago, an nda musu síhin Ntíaná ko Nda Ntíaná Jesucristo, títs'inkjínuu xujun jun xi y'ahanuu ntje te jo xi tsitjújihin ra ntje cháná Israel. Jun xi kindzjoyo asunntee. Tífaniñanuu.

B'i ts'ín tsakúya Santiago mí nihi xi basinkoná nga ndjá s'ejinná Ntíaná

² Jun já nts'e, tsjo nkjún katumanuu nk'ie nga nkjin tíkjá ni kuitjájiiun nga nibanenuu. ³ At'aha ja yo nga nk'ie nga nibanenuu ni xi kuitjájiiun ko nda bitjunku at'aha ndjá s'ejinnuu Ntíaná, b'a ts'ín sakúhunu nga kama n'e chúkjuo tu mí nihi ni xi kamat'on. ⁴ Tjehennto nga nk'ie nga t'n'e chúkjuo, kjuachúkjuu xi t'ínuu kats'índjuú xá xi ts'e ajin animanuu. Kui xi ngjuaikonuu nga kamo xi t'ihin nga kamo ko s'eyanuu xi nkú ts'ín t'ihin nga s'eyanuu, ko najmi chumi nihi xi ndyjat'anuu.

⁵ Tsa t'ín ajinnuu xi ndyjat'aha nga nanka ts'ínkjink'un, katankihí Ntíaná ko Ntíaná tsjáha. At'aha kui ngayjehe k'un tsjáha xuta ko najmi b'éch'oho yjoho nga b'a ts'ín. ⁶ Tunga xi kuankihí Ntíaná t'ihin nga s'ejihin ko najmi tu jo jan katumaha. At'aha xi jo jan maha, kui xi nkú joyaha t'éhen ntáchak'uun, kui xi tu má fikohó ra ntjo. ⁷ Xi b'a ts'ín t'iyaha najmi tu kakuyá nga Ntíaná tsjáha tsa mí nihi. ⁸ At'aha jo jan t'iyaha ko najmi ts'índjuú ni xi ts'ín.

B'i ts'ín kitsúya Santiago nkú t'ihin ra ngat'a ts'e xi x'an ko xi nchiná

⁹ Nda nts'eé xi x'an, kui xi tsjo katumaha, at'aha nk'a t'én nginkun Ntíaná. ¹⁰ Ko tsjo katumaha xi tí'mi ndanchiná, at'aha x'an nginkun Ntíaná. At'aha xi nchiná, kui xi ndyja xi nkú joyaha naxú xi t'ín ajin j'noo. ¹¹ Nk'ie nga bitju ts'íu ko 'yún sje ma nuboo, ts'ínxi j'noo ko jne naxuhu ko ndyjajihínsén kjuatsjotjihin. B'a ta ts'índyja xi tí'mi ndanchiná ajihin xá xi títs'ín.

B'i ts'ín tsakúya Santiago ngat'a ts'e ni xi bitjajáán

¹² Á b'a nda t'ihin ts'e xi títs'ín chúkjuaha ni xi tinibán'ehe, at'aha kui niu t'ib'éjña chji yáha kui ko nk'ie nga nda kuitjuko kui niu, ts'ínkjáíihin nga k'úéjña t'ík'un. Kui chjii xi kitsúya títjun Ntíaná nga tsjáha xuta xi t'joho Ntíaná.

¹³ Nk'ie nga t'ín xi tinibánehe nga ts'ín ni xi najmi nda, najmi tu kats'ínkjink'un tsa Ntíaná xi títs'ín nibánehe kui niu. At'aha Ntíaná najmi nchjaha nga ts'ín ni xi najmi nda, ko ta ndaha najmi ts'ín nibánehe xuta nku ni xi nchjaha tu xi ts'íihin ni xi najmi nda. ¹⁴ Ni xi nchja níhi animaha xuta, kui xi b'anachaha ko kje'yúhun tu xi ts'íihin ni xi najmi nda. ¹⁵ As'ai tu nku fásihín ra ni xi nchjaha animaha ko yo tsihin ngatitsuun. Ko nk'ie nga ja sá ngatitsuun, yo nibáha ra ngabayoo.

¹⁶ Jun já nts'ena, najmi tu ch'anachoho yjonuu. ¹⁷ Ngayjee ni xi 'yún nda xi 'bainá, kui nihi xi 'yún nda ko ndjiojmi ján nibáha ra. Kui xi tsjáná Na'miná xi kits'ínnda ngayjee ni xi bat'ai nk'a ján, xi najmi b'óntjaiya ko ta ndaha najmi f'ajniyá xi nkúhu nku nk'ién. ¹⁸ Kama mjehe nga kits'ín maná ntíhi. Én xi bakúyaná ni xi naxu t'ín, kui xi kits'ínchjén nga kits'ínsinná, tu xi kuichu mahaná xi nkú joyaha tu xi tjun chjúsítjen ajihin ngayjee ni xi kits'ínnda.

B'i ts'ín tsakúya Santiago xi nkú ts'ín chuhun njaá ko xi nkú ts'ín t'ihin nga n'etjusaán éhen Ntíaná

¹⁹ N'ekj'áitsjon ni xu'bi, já nts'ena. Tintsuba ndo nga tasinñju, chuyakoo nga chubo ko 'ni katuma kjannuu. ²⁰ At'aha kjuakjoon najmi basinkoná nga naxu n'eé nginkun Ntíaná. ²¹ Kui b'a maha, t'entuhunu ngayjee ni xi si ko ni ch'onk'un xi t'ín nkjún. N'esje

nimajuo yjonuu nga n'ekjohoon én xi kis'entjéjin animanuu. Kui xi tjihin nga'yún nga ts'íink'ankinuu.

²² Tunga n'etjusunnú éen. At'aha tsa tu nku kuasinñjuhú ruu ko najmi n'etjusun, yjonuu tích'anachó. ²³ Xi tu basínñjuhú rá éen ko najmi ts'intjusun, kui xi xi nkú joyaha xuta xi baseya nku chutsín nga basehe sénnistjihin, ²⁴ as'ai fi ko kutjuhú chayaha ni xi kuakie. ²⁵ Tunga máha xuta xi base sisihin kjuatéxuma xi naxu tjín, kjuatéxuma xi ts'ín ndainá, ko xi tu nku b'ejñajihín kui kjuatéxumoo, xi najmi ts'inchaya ni xi basínñjuhú nga tu sahá ts'intjusun ni xi títsu kjuatéxumoo, kui xutaha xi Ntíaná ts'ín nga nda kamat'ain ajihin ni xi tijncha ts'ín.

²⁶ Tsa tjín xi b'a maha nga nda ts'ín nginkun Ntíaná, tunga tsa tu sa najmi mahá ngáha b'éch'ohó ts'a xi nkú nga ts'ín nchja, kui xi b'anachaha yjohó ko najmi chumi ni chjihí rá xi nkú ts'ín benkjún Ntíaná. ²⁷ Tunga nk'ie nga bisinkaá ntí xi ja k'ien xi cháha ko jminchjín xi ja k'ien x'ihín nga un tíbehe, ko nk'ie nga najmi n'esikaá yjoná ni ch'onk'un xi tjín asuntee, b'a ts'ín je ko nda n'éé nginkun Ntíaná xi Na'miná maha.

2

B'i ts'ín tsakúya Santiago nga ngúsuhún n'ekaá xuta

¹ Jun já nts'ena, Nda Ntíaná Jesucristo tjihin kjuachánka ko kui xi s'ejinnuu. Kui nga najmi tu ngabi n'ehenu ajihin xuta. ² K'úéñaha ráá tsa kjuas'enjinnuu xi má nga ma ñjakúkoo xinkiu nku nda xi tíyahá stjink'un toonsine ko yja najyun tsjo tjín, ko tsa ta kjuas'en yo nku nda x'an xi yja najyun chá. ³ Tsa nda n'ekjohoon nda xi yja najyun tsjo tjín nga: “Tínchin ante nda xu'bi” k'úíhūun, ko tsa b'a k'úíhūun nda x'on: “Tisínña ndjuí yo ji” ko tsa: “Tínchintet'ání” k'úíhūun, ⁴ tsa b'a n'oo, ¿a najmi ngabihí tín'o? ¿A najmi ch'ohón ts'ín ja tín'enkjíntak'un nga jun tíchasohoo yá xi nk'a tjen?

⁵ Jun já nts'ena, tasínñjú nga Ntíaná j'ájin xuta xi x'an xi tjín asuntee tu xi sakúhu rá kjuanchíná xi tjihin xi s'ejinná ko tu xi ts'íinkjálhín rá nga Ntíaná kuatéxumaha. Kui ní xi kitsúya tíjūn Ntíaná nga tsjáha xi tjohó. ⁶ Tunga máha jun, xi najmi chumi ni chjihí rá n'e mo xuta x'an. ¿A najmi jánchinóohó xi b'anachanuu nga ngandaha n'o ni xi n'o ko a najmi kuihí xi fiko kjuay'ýnnuu nginkun já jue nga batéjénnuu? ⁷ ¿A najmi kuihí jóo xi najmi benkjún Jesucristo, kui xi ja ts'enuu?

⁸ Nda n'oo tsa n'etjusun kjuatéxuma xi xi 'yún nk'a tjen, xi nkú ts'ín tjít'a xujun éhen Ntíaná: “N'etjói xutahí xi nkú nga ts'ín tjohi yjohi.” ⁹ Tunga tsa ngabi n'oo ajihin xuta, ngatitsun tín'o ko kjuatéxumoo kuitsuyanuu nga jé tjennuu.

¹⁰ At'aha tsa tjín xi ts'íintjusunye kjuatéxumoo, tunga tsa ndyjat'ahá rá nga ts'íintjusun nku ni xi tjít'a yo, kui xi jé tsjehen ngat'aha ngayjee ni xi tjít'a kjuatéxumoo. ¹¹ At'aha xi: “Najmi tu ch'at'aihi chjihín” kitsú, kui xi ta: “Najmi tu n'ek'iein” kitsú. Máha ji, ndaha tsa najmi ch'at'aihi chjihín ko tsa x'ihín, tunga tsa n'ek'ienní animá, tsa b'a n'ei, jé tjehin nga tíbiyunéí kjuatéxumaha Ntíaná.

¹² Chubo ko n'oo xi nkúhu tsa kjuatéxuma xi ts'ín ndainá n'ekokjuakohonuu. ¹³ At'aha nístjin nga kuasehe Ntíaná mí nihi xi kits'ín xuta, najmi kama nimaha xi najmi kama nimaha xuta xingisoo. Tunga xi kama nimaha xuta xingisoo, kui xi nda kuitju kui nístiun.

B'i ts'ín tsakúya Santiago ni xi 'mihí nga s'ejinná

¹⁴ Jun já nts'ena, ¿mí xi chjihí rá tsa tjín xi títsu nga s'ejihín Ntíaná tunga tu sa najmi títs'intjusuhún ngá xi nkú ts'ín s'ejihín? ¿A kamahá n'ek'anki tu ngat'aha nga b'a ts'ín s'ejihín? ¹⁵ K'úéñaha ráá tsa nku nda nts'eé ko tsa nku nichjaá ndyjat'ahá najyun ko najmi tjihín nichine. ¹⁶ Ko tsa tjín ajinnuu xi: “Tankíhin ndo, tích'okjó sisiun najyun ko chine sisiun”, tsa kuitsuhu tunga najmi kuasinkohó nga tsjáha ni xi machjéhen, ¿a najmi

tu kjuandahá b'a kuitsu? ¹⁷ B'a ta ts'ín tǐña ngat'a ts'e xi nkú ts'ín s'ejinná. Tsa najmi tǐn'etjusaán xi nkú ts'ín s'ejinná, b'a ta joya xi nkúhu tsa ndahachí najmi s'ejinná.

¹⁸ Kutsa tǐhín xi b'a kuitsu: “Ji xi s'ejihin Ntǐaná kǒ an tǐts'intjusan ni xi nda.” Tunga takúchjihíní nga s'ejihin Ntǐaná nk'ie nga najmi tǐn'etjusuin xi nkú ts'ín s'ejihin, kǒ an ni xi tǐts'intjusan kuakuchjǐkǒho ra nga s'ejinna Ntǐaná. ¹⁹ Ji xi s'ejihin nga nkuhú maha Ntǐaná. Nda nkǐún n'ei. Tunga jánindoohó b'a ta ts'ín s'ejihin, kǒ b'atsenkǐún.

²⁰ Najmi nda ts'ín tǐn'enkǐntak'uin. ¿A mjehi chǐi nga najmi basinkoná nga s'ejinná Ntǐaná tsa najmi tǐn'etjusaán xi nkú ts'ín s'ejinná? ²¹ Ntje cháná Abraham nǎxu tsichu ma nginkun Ntǐaná tu ngat'ahǎ ni xi kits'íntjusun nk'ie nga kitsjá Isaac xi ntǐhi xi nkúhu chje asun nachan chje.

²² Tǐyai nga nkuhú tsichu ma xi nkú ts'ín kis'ejihin Abraham kǒ xi nkú ts'ín kits'íntjusun ni xi kik'ihín. Xi nkú ts'ín kis'ejihin, kui xi tsichu ma ndjuú nk'ie nga kits'íntjusun ni xi kik'ihín. Kuihí ni xu'bi xi 'mihǐ nga s'ejinná. ²³ B'a ts'ín tsitjusuhun ni xi tǐt'a xujun éhen Ntǐaná: “Kis'ejihin Abraham Ntǐaná kǒ kui niu xi kits'ínchǐhi rǎ Ntǐaná nga Abraham xi nku nda xi nǎxu.” Kǒ b'a kik'ihín Abraham nga kui xi nda'amigohǒ Ntǐaná. ²⁴ Tǐyo nga nǎxu bichú ma xutǎ nginkun Ntǐaná tu ngat'ahǎ ni xi ts'íntjusun kǒ najmi tu nku ngat'ahǎ nga s'ejihin Ntǐaná.

²⁵ Kǒ b'a ta kamat'ain nǎská Rahab. Nǎxu tsichu ma nginkun Ntǐaná tu ngat'ahǎ ni xi kits'íntjusun, nk'ie nga nda ts'ín kits'ínkǐáhiin já Israel xi tsichuse 'maha nankihǐ kǒ kitsjániyáha nga xin kits'ínkǐi. ²⁶ Xi nkú ts'ín najmi tǐña tǐk'un yjonintehe xutǎ nga ja bitju animaha, b'a ta ts'ín najmi tǐña tǐk'un xi nkú ts'ín s'ejinná Ntǐaná tsa najmi tǐn'etjusaán xi nkú ts'ín s'ejinná.

3

B'ǐ ts'ín tsakúya Santiago nkú k'uhun njaá

¹ Jun já nts'e, najmi tu nkǐin xi kǎma já maestru kas'e ajinnuu, at'ahǎ yo nga jin xi já maestru ndyjun nkǐni 'yún ndjá chasehe ni xi tǐn'eǐ nga xutǎ xingisoo. ² At'ahǎ ngatenté n'eé nkǐin tǐkjǎ ni xi najmi b'a tǐin. Tsa tǐin xi najmi bitju ts'a ni xi najmi b'a tǐin, kui xi ja tsichu ma xi tǐihin nga kǎma kǒ ta maha b'éch'oyjehe yjohǒ tu mí nihí ni.

³ Nk'ie nga b'e'ahaá n'úts'a ndje tu xi kuint'é'éhenná, ndaha tsa chánka tunga nt'éhéná. ⁴ Ta chase chubayohǒo yábarku. Ndaha tsa i kǒ ndaha tsa b'ǐ ngǐán 'yún nibá ntjo xi kjenimanehe, tunga já xi ts'ínkǒhó yóǒ fiko xi má nga mjehe, at'ahǎ yá ichí xi tǐen tuts'in yábarku xi bate ntóǒ tsjániyákohǒ rǎ.

⁵ B'a ta tǐin ngat'a ts'e njaá. Kui xi nku tǐkjǎ ichíhi yjonintená, tunga mahá rǎ ts'ín ni xi i. Chase chubayohǒo xi nkú ts'ín kutin ichí nd'í maha b'éti nku jǐnachá chánka. ⁶ Xi nkú joyaha nku nd'í njaá. Tu xǐ ch'onk'uhún. Yjonintená tǐjǐnjin tunga ts'ínkatsúnjehéná. Ngak'ien b'éta nd'íhi njaá, kǒ kui xi b'éta nd'í xkǐ nǐstjin xi kich'aá.

⁷ Ngayje tǐkjǎ chu kǐan xi tǐin ma n'ent'é, nisee, ye, chu xi tǐin ajin ntáchak'uun. Kui xi xutǎ ts'ínt'éhe. ⁸ Tunga ndahá nku najmi maha ts'ínt'é njaá. Kui xi nku ni ch'onk'un xi najmi ma n'ek'íejǐna jyu. Xi nkúhu ye, kitsejihín rǎ xán xi ts'ínk'ienná.

⁹ Njaá n'echjéén nga n'etsjohó Ntǐa Nǎ'miná kǒ ta kuihi xi n'echjéén nga én xi najmi nda 'mihǐ xutǎ, xutǎ xi Ntǐaná kits'ínnda nga kik'íeyaha xi nkúhu kui. ¹⁰ Ta kuihi tsu'baá bitjuhu én xi n'etsjokohǒ rǎá Ntǐaná, kǒ ta kuihi xi bitjuhu én xi najmi nda 'mihǐ xutǎ. Jun já nts'ena, najmi tǐihin nga b'a n'eé.

¹¹ ¿A mahá ta kuihi ntá tǐxa xi bitjuhu ntánijua xi nda ta bitjuhu ntánijua xi sja? ¹² Jun já nts'ena, ¿a mahá tsjá tu olibo nku yá higuera? ¿A mahá tsjá tu higo nku n'ú tuntsjajé? B'a ta ts'ín, ta ndaha najmi ma bitjuhu ntánijua xi nda nku ntá tǐxa má bitju ntánijua xi ntia.

B'ǐ ts'ín tsakúya Santiago kjuankjink'un xi nibáha rǎ Ntǐaná

¹³ ¿Yá xi nanka ts'ínnkjink'un ajinnuu ko mankjihin ni xi tjín? Kixi katjiko yjoho ko kats'ín ni xi nda nga nima kjuaxa kat'asje yjoho, ko b'a ts'ín katakúchjhi nga kjuaxi nga kui xi nanka ts'ínnkjink'un. ¹⁴ Tunga tsa kjuaxintak'un tjíñajin animanuu ko mjenuu nk'a kuankihun xinkiu, najmi tu tsjo katumanuu, at'aha b'a ts'ín tibiynéhenu én xi naxu tjín ni xi bakúya. ¹⁵ Xi b'a ts'ín ts'ínnkjink'un, najmi Ntíaná xi t'ibakúyaha xi nkú ts'ín nanka ts'ínnkjink'un. Asuntee ní ts'e, kjuankjintak'uhun xuta nibáha ra, ko ndanindoo ts'e. ¹⁶ At'aha xi má nga tjín kjuaxintak'un ko xi má nga nk'a fihí xinkjín xuta, najmi nkuhú y'a xinkjín ko ngayje t'ikjá ni ch'onk'un ma.

¹⁷ Tunga xuta xi Ntíaná tsjáha nga nanka ts'ínnkjink'un, kuihí xu'bo xi je nginkun Ntíaná, tjíhín kjuajyu, nda tjíyaha, najmi si, nima tjíyaha ko ni xi nda ts'ín, najmi ngabi ts'ín, ko naxu ts'ín.

¹⁸ Xuta xi b'éntje kjuajyu, kjujyu sakúhu. Kui ni xi nga chjhi nga naxu ts'ín xuta.

4

B'i ts'ín tsakúya Santiago mí nihi xi ngakjá t'n'eé

¹ ¿Má nibáha ra kjuachán ko kjuasti xi s'e ajinnuu? ¿A najmi ngat'aha ní ni xi fasihun nibáha ra? Kui ni xi kjánkonuu. ² Mjenuu tsa mí nihi, tunga najmi sakúhúnuu. N'ek'ion anima ko ma xintak'un, tunga najmi mahá bichú tjennkiu ni xi mjenuu. N'estikoo xinkiu ko bixkjankoo. Najmi sakúnuu ni xi mjenuu at'aha najmi Ntíaná binchuhuu.

³ Ko nk'ie nga binchu, najmi n'ekjohoon at'aha ngakjá binchu. Ni tiya xi mjehénuu n'etsjójúu, kui nihi xi binchu. ⁴ Jun xi najmi kixi yjankiu Ntíaná! ¿A najmi yanú nga xi tjoho asuntee, kui xi kontraha Ntíaná? Tu yáha ni xi mjehe nga kama ndamigoho asuntee, kui xi nda kontraha Ntíaná tít'sín ma yjoho.

⁵ Tjíhín sin nga b'i ts'ín t'it'a: “Espirituhu Ntíaná xi y'éñajinná, kui xi 'yún mje ts'atihí ñá.” ⁶ Ntíaná tsjá saná kjuanda. Kui nga b'i tít'suhu xujun éhen Ntíaná: “Ntíaná tsjáha kjuanda xi nima kjuaxa ko fi kontraha xi ngak'un.”

⁷ Kui nga nima kjuaxa n'esjehenu yjonuu nginkun Ntíaná. Tankín kontrohoo ndanindoo, ko kui xi ngjuai t'axínnuu. ⁸ Tankín'un tiñohoo Ntíaná, ko Ntíaná nibak'un tiñanuu. Jun xi n'o ngatitsun, je tintsuoo. Jun xi jo jan tjíyanuu, n'oo nga katumaje animanuu. ⁹ N'ekio yjonuu nga tjennuu nginkun Ntíaná. Tankínch'aha ruu animanuu nga ch'íú. Antehé nga chajnuu, tu sahá ch'íú. Antehé nga tsjo k'úénuu, tu sahá kat'e nusin nusinnuu. ¹⁰ N'e nima kjuaxa yjonuu nginkun Ntíaná, ko kui xi kjanínk'anuu.

B'i ts'ín tsakúya Santiago nkú ts'ín chaseéhe já nts'eé

¹¹ Jun já nts'e, najmi tu chubatit'ón xinkiu. Xi nchjatit'ain nda nts'e ko xi basehe tsa nda ko tsa najmi nda tít'sín nda nts'e, kui xi t'inchjatit'ain kjuatéxumaha Ntíaná ko b'a tít'su nga najmi kixi t'inchja kjuatéxumoo. Tsa b'a t'ibixín nga najmi kixi t'inchja kjuatéxumoo, najmi t'ínu'yá'éihín. Ji ní xi chuba t'ichasehé ri tsa nda ko tsa najmi nda tít'su kjuatéxumoo. ¹² Nku tutuhú maha xi kitsjá kjuatéxumoo, kui xi basehe tsa nda ko tsa najmi nda ni xi ts'ín xuta. Kui xi maha ts'ínk'anki xuta ko ts'ín nga ndyja xuta. ¿Tunga yáha ji xi t'ichaseihi tsa nda ko tsa najmi nda ni xi tít'sín xuta xinkí?

B'i ts'ín tsakúya Santiago nga aya ntsja Ntíaná kuintsubayaá

¹³ Máha nd'aj jun xi b'a bixíun: “Nd'aj ko tsa ndyjunni kuankiaán nanki xu'bo. Tsa nku nú kamaná yo. Ch'atseé ko kuateñaá ni ko n'e nganasaán toon.” ¹⁴ B'a bixíun, tunga najmi yanú ni xi kamat'on ndyjunni, tsa kuintsuba so. Jun xi nkú joyaha ninti xa xi kutju ma chji ko kutjuhú ndyjajihínsén.

¹⁵ Tu sa ní b'i tixíun: “Tsa mjehe Ntíaná, katsjáná nistjín ko chaseé ni xi n'eé.” ¹⁶ Tunga nd'aj, nk'a t'ín'esjo yjonuu ajihín kjuangak'unnuu. Ngatentee xi b'a ts'ín nk'a b'asje yjoho, kui xi najmi nda ni xi tít'sín. ¹⁷ Xi be xi nkú ts'ín ts'íin ni xi nda ko najmi b'a tít'sín, kui xi tít'sín ngatitsun.

5

B'i ts'ín tsakúya Santiago ni xi tjeheŋ rā xutā nchíná xi najmi naxu ts'ínko xutā musuħu

¹ Jun xi 'minuu xutā nchíná, ch'íú ko ch'íbo ngat'aha kjuanimā xi nibanenuu. ² Ja tsatsun kjuanchínánuu. Ja jehe xubíu najyunnuu. ³ Ja katju tsjían toonsinenuu ko toontabanuu, ko kui tsjion xi kjuakúchji nga ch'on kin'o ko ts'ínkje yjonintenuu xi nkú ts'ín ts'ínkje nd'íu ni xi tjín. Jun xi tích'atjó kjuanchíná nistjin nd'ai xi nistjin xi fekuhu.

⁴ Chase maruu. Najmi y'echjihu xutā musu xi kits'ínxájin jñánuu, ko toon xi najmi y'echjihu tikjintáya nga tífi kontrānuu. Ni xi tikjintáyaha já musu xi j'áya ntjenuu, kui xi ja tsichu nginkun Ntíaná xi tjihin nga'yún. ⁵ Ni xi nkjún tsjo ts'ín tintsuḅoo ei asuntei ko najmi tib'ech'óho yjonuu ngayjee ni xi mjenuu. Tín'e chánko yjonuu, tunga xi nkú joyahá ni turu jun, xi tín'e chánka tu xi n'ek'iehe. ⁶ B'a tsixíun nga tjihin jé xi najmi tjihin jé ko b'a ts'ín kin'ek'iehen. Najmi kamaha tsasinko yjoho.

B'i ts'ín tsakúya Santiago xi nkú ts'ín chúyahaá Nda Ntíaná

⁷ Tunga máha jun, já nts'ena, n'e chúkjuā sahanu santa nkúhu nga kj'uaí ngáha Nda Ntíaná. Chase chubayohoo xutā xi ts'ínxájin jñáha, xi nkú ts'ín kuyáha ntje xi nda xi tsjá t'anankiu. Kuyá k'uk'un santa nkúhu nga f'ai ts'í xi b'a nistjin chuts'íu. ⁸ B'a ta ts'ín jun chúya k'un k'uhun nga ja ma kj'uaíhí Nda Ntíaná ko tjen nga'yúhun animānuu, at'aha ja tibichú tiña kui nistjin.

⁹ Jun já nts'e, najmi tu kjuasti binchajohoon xinkiu, at'aha tsa b'a n'oo chasehe kjuānuu. At'aha xi kuasehe mí nihi xi ts'ín xutā ja síjñasti ankjuo.

¹⁰ Jun já nts'ena, chase chubayohoo xi nkú ts'ín un kiekehe ko xi nkú ts'ín kits'ín chúkjuā já profeta xi ngajoho Ntíaná kinchja. ¹¹ “Á b'a nda tjihin ts'e!” B'a 'mihí xi ts'ín chúkjuā ni xi mat'ain. Ja kinu'yó xi nkú ts'ín kits'ín chúkjuā Job ni xi kamat'ain ko yo xi nkú kits'ínko Ntíaná askahan. At'aha 'yún tjihin kjuanimatak'un Ntíaná ko ma nimaha xutā, kui nga b'a ts'ín.

B'i ts'ín tsakúya Santiago xi nkú ma nga chubakaá Ntíaná

¹² Jun já nts'ena, kui ni xu'bi xi 'yún tibankinu. Najmi tu nungijiun ndjiojmi ján ni xi kuixíun ko ta ndaha t'anankiu, ko ta ndaha najmi tu nungijiun tu mí nihí ni xi tjín. Tsa tíchasjainuu, “johon” tixíun tsa b'a tjín, ko “najmi” tixíun tsa najmi b'a tjín. B'a n'oo tu xi najmi ts'ínnijéhenuu Ntíaná.

¹³ Tsa tíjñajinnuu xi un tibehe, kanchjako Ntíaná. Tsa tíjña nku xi tsjo tjihin, kase tsjoho Ntíaná. ¹⁴ Tsa tíjña nku xi kjijña un, kanchjaha jácháha xutā ninku tu xi chubantjaihi nga incha kuinchjako jóo Ntíaná ko ngajoho Nda Ntíaná kat'ojnuhu seti. ¹⁵ Ko nk'ie nga kuinchjako Ntíaná xi s'ejihin, kamanda xi kjijña uun ko Nda Ntíaná kjésintjehe. Ko tsa tjeheŋ ngatitsun xi kjijña uun, kama ndyat'aha. ¹⁶ Kui nga b'i ngján t'inyaha ruu xinkiu ngatitsun xi tjennuu, ko b'i ngján chubantjo xinkiu nga chubako Ntíaná tu xi kama nkihinu. At'aha nk'ie nga ndjá nchjako Ntíaná xi naxu nginkun Ntíaná, 'yún tjihin nga'yún ni xi nchja.

¹⁷ Nda profeta Elia, ta xutā kama xi nkúhu ná. Nk'ie nga kinchjako Ntíaná ndjá b'a kits'ín. Kui chubo tsanki nga najmi tu k'ua ts'í, ko najmi kik'a ts'í asun t'anankiu jan nú masen. ¹⁸ Askahan ta kinchjako ngáha Ntíaná, ko kik'a ts'í ko kama chá ngáha ni asun t'anankiu.

¹⁹ Jun já nts'ena, tsa tjín ajinnuu xi ngjuai t'axihin ni xi naxu tjín ko tsa as'ai tjín xi ts'ín nga kui nda xu'bo k'oóyak'un ngáha ni xi naxu tjín, ²⁰ tsa b'a kama, katumankjinnuu nga tu yáhá ni xi ts'ín nga k'uejña ngáha nku xutangatitsun niyá ch'onk'uhun, kui xi tib'asjehin ngabayo ko tits'ín nga nkjin ngatitsun n'endyat'a.

Xujun xi tjun kits'ínntu nda postru Pedro

B'i ts'ín kikjaniñaha Pedro xuta ninku

¹ An Pedro, an nda postruhu Jesucristo tít's'ínkjínuu xujun jun xi j'ájinnuu Ntíaná. Jun xi kindzjoyo ante Ponto nga tinimasún, ko ante Galacia ya, ante Capadocia, ante Asia ko ante Bitinia. ² Kikie títjunnuu Ntia Na'miná, kui nga j'ájihinnuu ko Espirituhu kits'ín jenuu, tu xi kuinú'yá'éhen ruu Jesucristo ko tu xi tu ngat'aha jníhi Jesucristo kjuáts'e'henuu Ntíaná.

Kas'e nkjúnnuu kjuanda ko kjuajyu.

B'i ts'ín tsakúya Pedro ni xi ñá tje'henná nga kujichú nistjin xi fekuu

³ Kan'etsjoho Ntíaná xi Ntíaha ko Na'mihi Nda Ntíaná Jesucristo. Ngat'aha kjuanimatak'un chánkaha kits'ínsin tsetse ngáhaná nk'ie nga kits'ínkj'áíya ngáha ra Jesucristo ajihin xutak'ien. Kui nga tichuyáhaná nga kuintsuba tík'aán ko ñá ⁴ ko nga n'ekjáihín ni xi tsjáná, ni xi najmi maha batsun ko najmi ma chuntí ko najmi maha 'meya, ni xi títjoho ndjiojmi ján ngandanuu. ⁵ Nga'yúhun Ntíaná tükunkohonuu tu ngat'aha nga s'ejinnuu. At'aha tándaha yjoho Ntíaná nga kuakúchji xi nkú ts'ín ts'ínk'anki xuta xi ts'e nistjin xi fekuu.

⁶ Kui kjuaha nga kitsejihinnuu kjuatsjo, ndaha tsa chuba nistjin tjihin nga n'e nibánnuu nkjin tík'á ni xi kuitjáiun. ⁷ Kui xi kuakúchji yáha jun nga kjuaxi. At'aha nga s'ejinnuu, kui xi 'yún chji saha ra nga toonsinee. Ndaha tsa maha batsun toonsinee, tunga chasehé ra tu xi s'ejña chjhi tsa kui kjuaxi. Ko nk'ie nga s'ejña chji xi nkú ts'ín s'ejin kjuaxinnuu, nda ts'ín chubayanénuu ko sakúnuu kjuachánka ko nda k'úinnuu nistjin nga k'juakúchji yjoho Jesucristo.

⁸ Tjonuu Jesucristo, ndaha tsa najmi yo nkú tjin. Ko ndaha tsa najmi tíyo nd'ai, tunga s'ejihinnuu ko tinnuu kjuatsjo xi tjihin kjuachánka, xi najmi yaá xi nkú ts'ín bixíyaá. ⁹ Tjinnuu kui ni at'aha tísakúnuu nga t'n'ek'ankinnuu, kui xi nibáha ra ngat'aha nga s'ejinnuu.

¹⁰ Já profeta xi kis'e nistjin nk'ie, xi kitsúya títjun kjuanda xi sakúnuu, kui xi kits'ínkjink'un nga kama chubayaha xi nkú ts'ín k'uankihi xuta, at'aha mjehe skue kui ni. ¹¹ Kama mjehe nga incha skue yá xutaha ko mí nistjihin xi y'ejña chji Espirituhu Cristo xi y'ejñajihin já profeta nga kitsúya títjuhun kju'a'un xi tjihin nga skue Cristo ko nga askahan s'e kjuachánka. ¹² Tunga Ntíanáhá tsakúchjhi já profeta xu'bo nga ni xi tjincha tsuya najmi kui kamats'e, nga ní ngandanuu b'a kitsúhu. Kui niu xi ta kitsúyanuu já xi y'énjímínuu én nda tsuhu Jesucristo. Nga'yúhun Espiritu xi kin'e nibáha ndjiojmi ján y'énjímihinnuu. Ko ta ntítsjee mje nkjühun nga skue nkú tjihin ra ni xu'bi.

B'i ts'ín tsakúya Pedro nga tintsuba ndaá at'aha Ntíaná ja ts'ená

¹³ Kui b'a maha, chase sisihin ruu xi nkú n'oo. Nda n'enkjintak'un ko chúya k'unk'uhun kjuanda xi k'juátsjannuu Jesucristo nistjin nga kuakúchji yjoho. ¹⁴ B'a n'oo xi nkú ts'ín ntí xi nt'é'én. Najmi ta n'ehenu xi nkú ts'ín kinchja animannuu nistjin nk'ie, nk'ie nga najmi kjee yo Ntíaná. ¹⁵ Tsje katumo nginkun Ntíaná, xi nkú ts'ín tsje xi j'ájinnuu. ¹⁶ At'aha b'i ts'ín tjt'a éhen Ntíaná: “Tsje katumo, at'aha tsjená.”

¹⁷ Xihí “Na'mihí” bixíhun xi ngúsuhún basehe tsa nda ko tsa najmi nda ni xi ts'ín nga nkúnkú xuta, kui nga kas'enuu kjuabinkjuhun xi nkú ts'ín kuankínko yjonuu nk'ie nga tinimasún so ej asunntej. ¹⁸ Yo nga kis'echjintjainuu tu xi kama ndáihinnuu nga chuba tintsubanú. B'a ts'ín tintsuboo nk'ie at'aha kui nihi xi y'ejñanuu ntje chánuu. Najmi toonsine ko tsa toontaba kin'echjén nga kis'echjintjainuu, ni xi maha batsun. ¹⁹ Jníhi ní

Cristo kin'echjén, kui xi 'yún chjí. Xi nkúhu nku chutsanka kama Cristo, chutsanka xi najmi chumi nihi xi k'uhun ko xi najmi uhun.

²⁰ Kintehe ni nga kamanda asuntee kis'enda tíjün ni xi ts'ín Cristo, ko nístjin feku xi kich'aá nd'ai j'aikúchji yjoho ngandanuu. ²¹ Ngat'aha Cristo s'ejihinnuu Ntíaná, kui xi kits'ínkj'áíya ngáha ra Cristo ngabayoo ko kitsjáha kjuachánka. Kui nga tín'e s'ejihinnu ko tíma 'yún tak'uhunnu Ntíaná.

²² Nd'ai ni nga ja kamaje animanuu at'aha kinu'yá'óhooon én xi naxu tjín ko nga tu xi ndahá ts'ín tjíyanuu nga n'etjó xuta nínku, kui nga ngayjee animanuu n'etjohonu xinkiu.

²³ At'aha ja kitsin tsetse ngáhanu. Najmi kitsiun xi nkú ts'ín tsin xuta xi maha 'me. Éhen ní Ntíaná kits'íntsin tsetse ngáhanuu. Kui xi fi ndju. Najmi kamaha kfe.

²⁴ At'aha b'i ts'ín tjít'a xujun éhen Ntíaná:

Ngayjee xuta, xi nkú joyaha jñá xi tjín.

Ko ngayjee kjuachánkaha xuta,

xi nkú joyaha naxúhu jñóo.

Xi jñóo ko jne naxúu,

²⁵ tunga éhen Ntíaná santaha tu nkjéhé ni ngjuai ndju.

Kui éen, kui én nda tsu xi ja kis'enijmí ajinnuu.

2

¹ Kui b'a maha, n'e t'axíhinnu ngayje kjuach'onk'un, ngayje ni tsank'á, kjuajohonkjin, kjuaxintak'un ko ngayje tákjá kjuachubatit'ain. ² Katumo xi nkú joyaha ntínta xi mje nkjúhun ntáchiki. B'a ts'ín katuma mjenuu én xi ndoo. Kui xi tsjá nga'yúhun kjuankjintak'unnuu, tu xi b'a ts'ín saáhanu santaha nkúhu nga kjuáts'e sínnuu Ntíaná.

³ Xihí jahá kichjut'o ngandaha Nda Ntíaná.

B'i ts'ín tsakúya Pedro nga nku ndjio k'aku kits'ín ma Jesucristo nga y'éña chubaya

⁴ Nibák'un tiñohoo Nda Ntíaná, kui xi nkú joyaha nku ndjio xi tíña tík'un. Kikjaníya xuta ndjio xu'bo, tunga Ntíaná há j'ájin ndjio ko nginkun Ntíaná 'yún chjíhi ra. ⁵ Jun xi nkú joyaha ndjio xi tjíntu tík'un, xi kin'endakoho nku nínku xi najmi asuntee y'aha ra. Kin'e manuu já na'mi jehe Ntíaná xi tsjáha chje Jesucristo, chje xi nk'a ján tjehen ra. A Ntíaná há tí'bohó kui chje nga b'a tín'o, kui chje xi sasíhin Ntíaná.

⁶ At'aha b'i ts'ín tjít'a xujun éhen Ntíaná:

An k'uejñá nanki Sion nku ndjio k'aku,

xi j'ajián ko xi 'yún chjí.

Ndahachí najmi sakúhu kjuasuba

xuta xi s'ejihin ndjio.

⁷ Ngat'a ts'ajun xi s'ejinnuu Nda Ntíaná, chjíhi ra kui ndjio. Tungá xi najmi s'ejihin, bitjusun má nga b'i ts'ín tjít'a xujun éhen Ntíaná:

Ndjio xi kikjaníya já chjínexjóo,

kui xi ja j'ai ma ndjio k'aku.

⁸ Ko b'i tá títsu ya:

Tsichu ma nku ndjio xi ts'ín saténki xuta,

nku naxi xi ts'ínxuntuhu.

Saténki xuta xu'bo ngat'aha éen, at'aha najmi nt'é'éhen éen. B'a maha xuta xu'bo at'aha ja b'a ts'ín tíña nga b'a kamaha.

⁹ Tungá máha jun, jun xi xuta xi kichj'ajin, jun já na'mi xi ts'ínxát'aha xi batéxumaha nk'a ján, tsjenú jun xi xuta naxinantáha Ntíaná, xuta xi ja tsichu ma ts'e Ntíaná. B'a kin'e manuu tu xi kúixínyahanu xi nkú ts'ín chánka xi j'ájinuu. At'aha Ntíaná j'ájinuu nga kuitjujiun má jyuun ko nga kuitjás'enjiun má nga ts'ín ndzjen kjuachánkaha. ¹⁰ Nístjin nk'ie, najmi xuta naxinantá kik'innuu, tunga nd'ai ja tsichumo xuta naxinantáha Ntíaná. Ko nístjin nk'ie najmi kichase nimanuu, tunga nd'ai ja tíchase nimanuu.

B'i ts'in tsakúya Pedro xi nkú ts'in tjihin nga kuankíkaá yjoná ajihin xuta xi tjín asunntej

¹¹ Tjona jun, já nts'e. Tíbankinuu nga t'ech'óhoo yjonuu xi nkú ts'in mjehe animanuu. At'aha kui nij, kui xi tífi kontranuu. Yo nga xin nankinuu ko tu tinimasúnnú ej asunntej.

¹² Tu nku kixihí tankínkoo yjonuu ajihin xuta xi najmi be Ntíaná. B'a n'oo ndaha tsa b'a incha kuitsu nga najmi nda tín'o. Tunga incha skuehé ni nda xi n'oo ko ts'íintsjohoo Ntíaná nistjin nga kuanki kuenta.

¹³ Ngat'aha nga Nda Ntíaná ts'enuu, kui nga chankjúhunnu ngayjee já xi tjihin xá ej asunntej. B'a n'oo nginkun nda tíjtun k'aku Roma ¹⁴ ko b'a n'oo nginkun já k'aku xi b'éxá nda tíjtun k'aku nga ts'innijéhe xi ch'on ts'in ko nga kjanínk'a xi nda ts'in. ¹⁵ At'aha mjehe Ntíaná nga n'oo ni xi nda. B'a ts'in k'úéchjahanu ts'a xuta xi najmi be Ntíaná ko najmi mankjihin ni xi ts'e.

¹⁶ Ndaínuu yjonuu nginkun Ntíaná, tunga najmi tu n'echjénnú kjuandaínuu tsa k'uaíntohoo yjonuu nga n'oo ni xi najmi nda. Tu sa ní tintsúbooo xi nkú ts'in b'entu xuta xi ts'inxát'aha Ntíaná. ¹⁷ Chankjún ngayjee xuta. N'etjó xi ta Ntíhi Ntíaná. Chankjún Ntíaná. Nuú'yá'óhooon nda tíjtun k'aku Roma.

B'i ts'in títsuya Pedro ni xi tjihin nga ts'ín xuta musu xi kich'atse

¹⁸ Jun xuta musu xi kich'atsenuu, chankjún já ntianuu ko nuú'yá'óhooon, najmi tu suba xi nda tjíyaha ko xi ma nimaha jun xi b'a n'ekoo. B'a ní ta n'ekoo xi kjan ts'ínkonuu.

¹⁹ At'aha nda nginkun Ntíaná nga ts'ín chúkjuá jámusu kjuá'un xi tíf'ajin, ndaha tsa najmi tjihin nga kjuájin niu kai, tunga ts'in chúkjuáhá at'aha ja kitsjáha yjohoo Ntíaná. ²⁰ Tunga tsa ch'on tín'o ko tsa as'ai títs'in'unnuu já ntianuu ko tin'echjúkjuo, ¿mí ni chánkaha xi tín'o ma? Tunga tsa nda tín'o ko as'ai tín'e chúkjuo kjuá'un xi tíbitjajún, kuihí ni xu'bjí xi nda nginkun Ntíaná.

²¹ J'ájinnuu Ntíaná nga n'oo ni xi nda ko nga n'e chúkjuo ni xi tu kjuandahá kuitjájiiun, xi nkú ta kits'ín Cristo nga un kíkíehé ngandanuu. Y'éjña chubayanuu, tu xi b'a ta n'ehenu.

²² Najmi kits'ín ngatitsun ko najmi kik'anacha. ²³ Nk'ie nga ch'on kik'ihin, najmi ch'on ts'in kits'ínk'óya. Nk'ie nga un kíkíehé, najmi b'a kitsú nga k'uasje chí ni xi tín'ehé. Tu sa ní aya ntsja Ntíaná y'éjñaya yjohoo, at'aha kui xi kixi ts'in kjuá.

²⁴ Kui kikjin kik'anji ngatitsunná nga kis'et'a kruu. B'a kits'ín tu xi kuayáha raá ngatitsuun ko naxu n'éé nga kuintsubaá. Ko tu ngat'aha nga kin'e'uhun Cristo, kui nga kin'enkihínnuu. ²⁵ Nistjin nk'ie xi nkú joyaha chutsanká xi ngji t'axín kamo, tunga nd'ai ja kik'óyak'un ngáhanu Nda bastuu, kui xi kunnuu.

3

B'i ts'in títsuya Pedro xi nkú ts'in tjihin nga k'úéntuko xinkjín xuta

¹ Ko jun xi tí'minuu jminchjín, chankjún x'innuu. B'a ts'in ni xi n'ehenu ts'íihin nga s'ejihin Ntíaná x'innuu. Najmi ni xi chubo ts'ín nga s'ejihin x'innuu. ² Skue xi nkú ts'in naxu tíbankínkoo yjonuu ko nga tíyankjún Ntíaná.

³ Najmi tu tsjo n'ek'íésunk'o yjonuu, tsa nihi xi nkjún ts'in k'úéndo ntsjanuu ko tsa nihi xi nkjún ts'in ngjúát'o toonsine ko tsa najyun xi 'yún chí ndyjoo. ⁴ Tu sa ní ajin animanuu kas'e kjuatsjotjín xi najmi maha feya, kui xi tsuhu ra nga nda kas'eyanuu ko najmi stinta. Kui ni xu'bjí xi 'yún chíhí ra nginkun Ntíaná.

⁵ Nistjin nk'ie b'a ts'in y'énda yjohoo jminchjín je xi kis'e. Kui xi kama 'yún tak'un Ntíaná ko incha kíkienkjún x'ihin. ⁶ Xi nkúhu Sara, kui xi kint'é'éhen Abraham ko “Chá Ntiana” kitsúhu. Tsa ni xi nda n'ehenu ko najmi kúinkjún ni xi kamat'on, jun xi ntíhi Sara b'a.

⁷ Ko jun xi tí'minuu jáx'in, n'enkjínk'un sisiun xi nkú ts'in kuintsubakoo chjuúnnuu. Chankjún at'aha najmi ndjá tjíyaha xi nkúhu jun, ko at'aha jun ko kui ta ñja n'ekjáínkohoo kjuandaha Ntíaná nga kuintsuba tík'un. B'a ts'in tintsúbakoo tu xi najmi chumi nihi xi k'úéchjaha ra nga chubakoo Ntíaná.

B'i ts'in tsakúya Pedro xi nkú ts'in tjihin nga kuintsubaá

⁸ Kò ni xi fekuhu, nda ts'in tintsu_{bakoo} xinkiu. B'i ngján chase nimo_{hoo} ko n'etjó xinkiu at'aha nts'o mahanu. N'e'yún tak'un xinkiu ko nima_{kjua} katumo. ⁹ Najmi tu n'es'echjiú tsa ch'on tín'enúu ko najmi tu én ch'on tsu n'ek'óyo tsa ch'on tí'minúu. Tu sa ní chubantjó nginkun Ntíaná xi nkú títs'innúu, at'aha tu xi nda ts'ínkòhonu Ntíaná, kui nga kichj'ajihinnúu.

¹⁰ At'aha b'i títsu xujun éhen Ntíaná:
Xi mjehe ts'íntjo nistjin xi y'a,
ko mjehe nga tsjo ts'in kj'ua_{ha} nistjin,
kui xi kat'éch'ohò njai én ch'on tsu,
ko najmi tu katitju ts'a én tsank'á.

¹¹ Kats'in t'axihin yjohò kjuach'onk'uun,
ko kats'in ni xi nda.
Katangisjai kjuajyu ko kat'ejñajin.

¹² At'aha Ntíaná basehe xuta xi naxu ts'in,
ko nda basínñjuhu ni xi 'mihì nga chubako,
tunga fi kontrahá ra xi ch'on ts'in.

B'i ts'in tsakúya Pedro xi nkú ts'in s'eyaná tsa kjuanima kuitjáján

¹³ ¿Yá xi ch'on ts'ínnúu tsa ngayjehe k'un n'oo ni xi nda? ¹⁴ ¡Á b'a nda tjihin ts'ajun tsa nk'ie nga tín'o ni xi naxu tjín títbitjajúun kjuanima! Najmi tu binkjun xuta ko najmi tu nkjún manúu. ¹⁵ Tu sa ní chankjún Cristo ajin animanúu, at'aha kui xi Nda Ntíanúu maha. Kò tintsuba ndo nga kamanúu k'úinyohò xi ngjuásjaiyanúu ngat'a ts'e kjuanda xi tichuyóhòo.

¹⁶ Tunga nima_{kjua}há n'esjo yjonuu ko chankjún jóo nga b'a n'oo. Najmi tu chumi ni chuba n'ek'anjiu yjonuu, tu xi nk'ie nga chubayanéhenúu kjuasuba kasakúhu ra xi tinchjatit'aínúu ngat'aha xi nkú ts'in naxu títbankínkoo yjonuu nga yjankiu Cristo. ¹⁷ Tsa ni xi kjuanima títbitjájihinnu, b'a katuma tsa Ntíaná b'a ts'in mjehe. Tunga ngat'aha ní nga nda tín'o b'a katumanúu, najmi ngat'aha nga ch'on tín'o.

¹⁸ At'aha kui nihi xi ta j'ajin Cristo. Nkuhú niyá k'ien tu xi kits'índy_{jajnuhu} ngatitsuhun xuta. Xi naxu nginkun Ntíaná un kikiehe ngandaha xi najmi naxu nginkun Ntíaná. B'a kamaha tu xi ngjikhoná nginkun Ntíaná. Kui xi ngat'a ts'e yjonintehe kin'ek'ien tunga ngat'a ts'ehé espirituhu kin'ekj'áiyaha. ¹⁹ Kò espiritú nk'ie nga ngjik'íénimihì xi ja k'ien xi kjintuyá'yún, ²⁰ xi najmi kint'é'én nistjin nga y'ejña Noe nk'ie, kui nistjiun nga tsakúchji kjuatsentaha Ntíaná nga kikuyá tsa ngjuaikj'áha ra animaha xuta nk'ie nga títs'ínnda tsutsu chánkoo Noe. Jin mahá xuta xi kits'ínk'ankihì ntóo nk'ie nga incha jas'en tsutsu chánkoo.

²¹ Ntóo y'ejña chji títjun xi nkú ts'in kits'ínk'ankinúu ntánijuo nk'ie nga saténtáá. Tunga nk'ie nga saténtáná, n'ek'ankiná at'aha j'áiyaha Jesucristo ngabayoo. Najmi saténtáá tsa tu xi chjuxíhin kjuachuntíhi yjonintená. B'a ní n'ená tu xi títinchisjáíhiná nga je s'eyahaná nginkun Ntíaná. ²² Ngjinji Jesucristo nk'a ján ko títñat'aha Ntíaná. Nt'é'éhen ntítsjee, xi tjín yaha xá ko xi batéxuma.

4

B'i ts'in títsuya Pedro ni xi k'úéch'ohó yjoná

¹ Tu ngat'aha nga un kikiehe Cristo nga kik'a yjoninnte, kui nga tjehe ruu yjonuu nga ta kui niu xi kj'ujin. At'aha xuta xi ja j'ajin kjuanima, kui xi ja y'ejña ngatitsuun. ² B'a incha kits'in tu xi nistjin xi k'ua saha najmi ta k'úéntuhu xi nkú ts'in nchjaha animaha. K'úentu ní xi nkú ts'in mjehe Ntíaná. ³ Ja j'a xi nkú n'e tintsu_{boo} nistjin nk'ie, nk'ie nga kin'o ni xi tsjohò xuta xi najmi be Ntíaná, ko kik'a_{into}hoo yjonuu nga kin'o tu mí nihí ni,

kō kin'o ni xi nchjaha animanu, kō kama ch'iu, kō kik'ohoo kjuatsjo animanu, kō tu nku kjuatsjohó kama mjenu, kō kiyankjún ntia ch'onk'un xi ts'ínnda xuta.

⁴ Xuta xu'bo najmi mankjihin á najmi ta n'ekohonu ni ch'onk'un xi tu ni xi jahá kits'ínkjas'eheñ yjoho. Kui nga nd'ai ch'on ts'ín nchjayanehenu. ⁵ Tunga tjihin ni nga ts'ínkjas'en kuenta nginkun Ntiana. Kui xi ja tjindaha yjoho nga kuasehe mí nihi xi kits'ín nga nkúnkú xi tjintu tik'uun kō xi ja k'ien. ⁶ Kui kjuaha nga ta kis'enijmíhi ra xi ja k'ien én nda tsuhu Ntiana, tu xi k'úentu tik'uhun espirituhi xi nkú ts'ín mjehe Ntiana, ndaha tsa ja kichasehe xi nkú ts'ín y'entu asuntee.

B'i ts'ín tsakúya Pedro nga nda n'exaká ni xi kitsjáná Ntiana

⁷ Ja tibichú tiña nistjin nga n'ekje ngayjee ni xi tjín. Kui nga chase sinsihin ruu ni xi n'oo kō najmi tu n'ek'áyo nga chubakoo Ntiana. ⁸ Yún mjena nga n'etjó xinkiu, at'aha kjuatjoo nkjin nkjún ngatitsun ts'ínndyjajnu. ⁹ N'ekjóhōon xinkiu ni'yanuu kō tsjo kat'enu nga b'a n'oo.

¹⁰ Xi nkú nga ts'ín xki kjuanda xi kin'ekjóhōon nga nkúnkú, b'a ts'ín n'e chjónjihin xinkiu kui niu. Ngandaha xinkiu katumachjén kjuando, at'aha tjihin nga nda n'e chjón nga nkúnkú kjuandaha Ntiana xi kin'ekjas'ennuu. ¹¹ Tsa tjín xi kuinchja, én xi títsjáha Ntiana kui xi kanchja. Tsa tjín xi kuasinko xuta, katasinko xi nkú ts'ín tjíña nga'yún xi títsjáha Ntiana. B'a ts'ín ajihin ngayjee ni xi n'oo sakúhu ra kjuachánka Ntiana. B'a kama at'aha Jesucristo yjankiu. Kui xi kas'ehe kjuachánka kō nga'yún santaha tu nkjéhé ni. B'a katuma.

B'i ts'ín tsakúya Pedro xi nkú ts'ín ndjá kuinchaján ni xi ts'e Ntiana

¹² Tjona jun, já nts'e. Najmi tu katuma nkjúnnyu ni xi tímat'on nga ndjá tíchjut'ayák'unnu, tsa b'a kamanuu tsa ni xi kj'ai kui ni. ¹³ Tu sa ní tsjo kat'enu nga tísakút'anuu kjua'un, kjua'un xi ta j'ajin Cristo, tu xi 'yún tse katumaha kjuatsjonuu nistjin nga kama chji kjuachánkaha Cristo. ¹⁴ Tsa ch'on tí'minuu at'aha Cristo yjankiu, já b'a nda tjihin ts'ajun! At'aha Espirituhi Ntiana tjíñajinnuu, Espiritu xi tjihin kjuachánka. ¹⁵ Tjín xi un behe at'aha animá ts'ínk'ien, kō tsa ndyjé ts'ín, kō tsa ch'on ts'ín, kō tsa chuba tsungijihin yjoho kjuá xi tjihin kj'ai xutaha, tunga najmi b'ahá katuma ajinnuu. ¹⁶ Tunga tsa tjín xi un tibehe at'aha Cristo kits'ínkjas'eheñ yjoho, najmi tu katuma subaha. Tu sa ní kats'intsjoho Ntiana at'aha Cristo tjenki.

¹⁷ Ja chuba nga kuatuts'ihin ra Ntiana nga kuasehe mí nihi xi ts'ín xuta. Xuta xi ts'e k'uaaha ra. Tsa ná kuatuts'ínkohóná, ¿nkú sa ts'ihin xi najmi títs'ínkjáihin én nda tsuhu Ntiana? ¹⁸ Tsa 'ni b'anki xi naxu ts'ín, ¿yá xi behe nkú k'úé ts'e xi najmi benkjún Ntiana kō xi títs'ín ngatitsun? ¹⁹ Kui b'a maha, xi f'ajihin kjuanima nk'ie nga Ntiana títsjante, kats'ínkjas'en animaha aya ntsja xi kits'índaha, kui xi ma 'yún tak'aán, kō tu nkú ndahá kats'ín.

5

B'i ts'ín títsuya Pedro xi nkú ts'ín chasehe xuta ninkuhu Ntiana

¹ An xi ndachá ajihin xuta ninku. Tunkán kikiokohona kjuanimaha xi j'ajin Cristo kō ta an xi sakút'ana kjuachánka xi s'ejña chji ndyjun nkiní. Tíbankihí jácháha xuta ninku xi tjín ajinnuu. ² Chuhuun chutsankaha Ntiana xi kin'ekjas'ennuu. Chasohōo, tunga najmi tu chasehé ruu xi nkúhu tsa kjua'yún tín'eheñuu. Ngayje níhi k'un chasohōo xi nkú ts'ín mjehe Ntiana. Kō ta ndaha tsa toon mjenu, tsa kui kjuaha nga chaseheruu. Chaso níhi at'aha mjenu nga chasohōo xuta ninku.

³ Najmi tu ndjá n'ekoo xuta xi kin'ekúnntanuu. Tu sa ní t'ejña chubayohōo xi nkú incha ts'ín xuta ninkuhu Ntiana. ⁴ B'a ts'ín nk'ie nga kjuakúchjhi yjoho Nda bastu k'aku, n'ekjóhōon chjhi kjuachánka xi najmi maha fe.

B'i ts'ín títsuya Pedro mí nihi xi chaseéhe nga kuintsubaá

⁵ Kō tā jun xi tí'minūu já xunkú, t́bankinūu nga chankjún jácháha xutá nínku. Ngatento b'í ngján nímakjua n'esjo yjonūu nginkun xinkiu, at'aha b'í ts'ín t́jít'a:

Ntíaná fi kontraha xi ngak'un,
tunga tsjáhá rá kjuanda xi nímakjua t́jintuyáha.

⁶ Kui nga n'e nímakjuahanu yjonūu kinte nga'yún chánkaha Ntíaná, tū xi kui k'uasjenk'ahanūu nk'ie nga kuichú chubá. ⁷ Ntíaná n'ekjas'ohoon ngayjee ni xi kjintahānuu, at'aha kui xi kjintahā rá jun.

⁸ Chase chubayohoo ni xi n'oo kō t́ntsuba ndo, at'aha ndanindoo xi nda kontrānu maha. Tsú'ba xi nkú joyaha xa xi t́b'éntsjí nga t́bangisjai xutá xi kjine. ⁹ Tankín kontrohoo kō ndjá t́inchajiun nga s'ejinnūu Ntíaná. At'aha yo nga tā kui kjuá'uhun xi t́ts'ín chúkjuá já nts'o xi t́jín nga ngúsuhun asunntee.

¹⁰ Nk'ie nga ja un kabenuu chuba nistjin, Ntíaná kikjin, kui xi tsjáná ngayje t́kjá kjuanda, kui xi Cristo kits'ínchjén nga j'ájinná nga sakúná kjuachánkaha xi najmi maha feya, ts'jín nga kamo xi t́jihin nga kamo, tsjá nga'yúnūu, ndjá ts'ínkinchānuu kō najmi ta tsufi kuinchahanu. ¹¹ Kui xi tū nkjéhé ni t́jihin nga'yún. B'a katuma.

B'í ts'ín kits'ínkje Pedro xujuin

¹² Silbanō xi nda nts'é xihin, xi kixi fiko xáha, kui xi tsasinkona nga kits'inntá xujuin. Chubahá ni xi t́bet'ánūu nga t́tsjaníyanūu kō t́xinya kixinūu nk'ie nga ni xi t́jít'a ei, kuihí xi kjuandaha Ntíaná. Ndjá t́inchajiun kjuandoo.

¹³ T́ts'ínkinūu kjuasuniña xutá nínku xi t́jín ante Babilonía. Kui xi tā j'ájihin Ntíaná xi nkúhu jun. Tā t́ts'ínkinūu kjuasuniña Markō, kui xi ntína xihin. ¹⁴ B'í ngján tsjo n'e súniohoo xinkiu.

Kas'enuu kjuajyu ngatento jun xi t́ntsubajihuun Cristo.

Xujun xi ma joho xi kits'ínntu nda postru Pedro

B'i ts'ín kikjaniñaha Pedro xuta ninku

¹ An Simon Pedro, an nda musu síhin ko nda postruhu Jesucristo títs'inkjínuu xujun jun xi ja ta kin'ekjóhooon nga s'ejinnuu Ntíaná xi nkúhu jin, tu ngat'aha nga naxu kits'ín Jesucristo, kui xi Ntíaná ko kui xi ts'ínk'ankiná. Ndahankjún tjin nga s'ejinnuu.

² Kas'e nkjúnnuu kjuanda ko kjuajyu at'aha yo Ntíaná ko Jesucristo xi Nda Ntíaná maha.

B'i ts'ín tsakúya Pedro xi nkú ts'ín tjihin nga k'úentu xuta xi ts'e Ntíaná

³ Ngat'aha kjuachánkaha ko kjuandaha Ntíaná j'ájihinná. Ko tu ngat'aha nga yaá xi j'ájinná, b'a ts'ín nga'yúhun kitsjákhoná ngayjee ni xi machjénná, tu xi kuintsuba tik'uhunná ko tu xi chankjúhunná Ntíaná. ⁴ B'a ts'ín kitsjáhaná ni xi kitsúya títjun, xi 'yún chji ko xi 'yún chánka, tu xi b'a ts'ín kuiyúhu ruu ni xi nchjaha animaha xuta, ni xi títs'ínkatsúhun asuntej, tu xi sakúhunu nga kuintsuba tik'un xi nkú ts'ín tjíña tik'un Ntíaná.

⁵ Nk'ie nga ja s'ejinnuu Ntíaná n'e kjuayúhun yjonuu nga t'esún sohoo nga kixi tankínko yjonuu. Ko nga kixi títbankínko yjonuu t'esún sohoo nga mankjinnuu ni xi ts'e Ntíaná. ⁶ Ko nga mankjinnuu t'esún sohoo nga ja manu b'ech'ó suboo yjonuu ni xi tjin asuntee. Ko nga ma b'ech'ó suboo yjonuu t'esún sohoo nga tjinnuu kjuatsenta. Ko kjuatsentoo t'esún sohoo nga týankjún Ntíaná. ⁷ Ko nga týankjún Ntíaná t'esún sohoo nga tín'etjé xuta ninku, at'aha kui xi já nts'o maha. Ko nga tín'etjé xuta ninku t'esún sohoo nga tjinnuu kjuatjo.

⁸ At'aha tsa b'a n'e kuintsuboo ko tsa tu nkú b'a n'enú, kama ndjuút'a ni xi ja yohoo Nda Ntíaná Jesucristo. Kui nii xi kuasínkonuu nga nda n'etjusun ni xi n'o ko najmi kuintsuba ts'o. ⁹ Tunga xi najmi b'a ts'ín tjintu, kui xi najmi ma chjihj. Ka ma. Títs'ínchaya nga ja tsichu ma jehé ngatitsun xi kis'ehe nistjin nk'ie.

¹⁰ Kui b'a maha, já nts'e, n'e kjuayún saha ruu yjonuu nga takúchjiu nga kjuaxi nga Ntíaná ja kinchjanuu ko j'ájinnuu. At'aha tsa b'a n'e kuintsuboo, ndahachí najmi kuankiún t'axihun Ntíaná. ¹¹ B'a ts'ín k'uaante tsjo tsjohonuu nga kuitjás'oon má batéxuma sín Nda Ntíaná Jesucristo. Kui xi ts'ínk'ankiná.

B'i ts'ín títsuya Pedro mí kjuaha nga tu nkú títakúyahá ra xuta ninku

¹² Kui nga ts'ínkj'áítsjen tehentehenuu ni xi tít'et'ánuu, ndaha tsa ja yo ko ndaha tsa ja ndjá tinchajiun ni xi naxu tjin xi ja yo. ¹³ An kjinena nga ts'ínkj'áítsjennuu niu nk'ie nga tíjñaya sa yjoninte xu'bj. ¹⁴ At'aha ja be nga chubahá ndyjaha nga k'uejñá yjoninte xu'bj, xi nkú ts'ín y'éjña chjina Nda Ntíaná Jesucristo. ¹⁵ Ko ts'ian nga'yún, nga nk'ie nga ja k'uejñá asuntej, tu nkú n'ekjáítsjennú ni xi tíxinuu.

¹⁶ Nk'ie nga tsixínyajhi xi nkú ts'ín kj'uaí Ndantíaná Jesucristo, xi nkú ts'ín kj'uaíko nga'yún chánkaha, najmi én tsank'á xi najmi chumi ni chjihj ra kin'echjéin. Kjuachánkaha ní y'ejña chji, kui xi tunkuin tunkuin kiyahani. ¹⁷ Ntía Na'miná kitsjáha nga chankjún ko nga s'ehe kjuachánka nk'ie nga kinu'yá ntaha Ntíaná xi tu xí tjhín ra kjuachánka. B'i kitsú: "Kui xu'bj xi Ntína. Tjona ko tsjo mana." ¹⁸ Jin kinu'yái nta xu'bj xi nibaha nk'a ján nk'ie nga tintsubakoi Jesucristo tjennki xi má kama kjuankjún.

¹⁹ B'a ts'ín bitju naxuhu én xi kinchja já profeta nk'ie. Nda tín'o tsa títasinñujuu éen. Kui xi nkú joyaha nd'í xi tít'at'ai má jyuun santa nkúhu nga kuichú ma sen nistjin xi ma ndyjuun ko niñu xi ma chji nga ta jyuun ts'ín ndzjen ajin animanu. ²⁰ Katumankjinnuu nga ndaha nku ni xi kinchja já profeta, xi tjt'a xujun éhen Ntíaná, najmi ma mjenaxáá xi

nkú ts'ín mjená. ²¹ At'aha najmi animaha xuta nibaha ni xi kinchja já profeta. Espirituhu ní Ntjaná kits'ín nga kinchja xuta én xi nibaha ra Ntjaná.

2

B'i ts'ín tsakúya Pedro ni xi ts'ín já maestru tsank'á xi tjínjihin xuta ninku

¹ Ajihin xuta xi ntje judio tjeheñ ra kis'e já profeta tsank'á, xi nkú nga ta ts'ín s'e ajinnuu já maestru tsank'á. Kui xi já maña xi ngakjá kuakúya ni xi ts'e Ntjaná. Kj'ai ni xi kuakúyanuu, kui xi ts'ínkatsúnnuu. Najmi ts'ínkie yjoho nga Nda Ntjaná xi ts'asjehin. B'a ts'ín kitsa ts'ín nibánehe ra yjoho nga n'ekje. ² Nkjin xi incha ts'ín ni xi incha ts'ín jóo, ni xi tu subahá maná. Kui ngat'aha jóo ch'on ts'ín chubayanéhe ni xi naxu tjín. ³ Tu ngat'aha nga 'yún incha mjehe toon, kui nga k'uanachahanuu nga kjé'anuu ni xi ts'ajun. Ngat'a ts'e jóo ja nd'ai tjíndaha ra yjoho xi ts'ínniéhe ra. Ja tjíña nda nistjin nga n'ekje.

⁴ Nistjin nk'ie Ntjaná najmi kits'ínndyjat'aha ntítsje xi incha kits'ín ngatitsun. Ajin ngak'ien ní kikj'aník'aya. Má jyuun kingjáya'yún, tjintu nda nga n'ekokjua. ⁵ Ko ta ndaha najmi kits'ínndyjat'aha xuta xi kis'e nú chá ján. Ntá kits'ínkjekoho xi najmi kikienjúhun. Tunga máha Noe, kui xi y'énjimí ni xi naxu tjín, kui xi kin'enk'anki ko yatu sa xuta.

⁶ Ta y'éjñanehe Ntjaná nga n'ekje nanki Sodoma ko nanki Gomorra. Tu nasuhú kits'ín ma naxinantóo. B'a ts'ín y'éjña nkjúhun ra xuta xi s'e askahan xi najmi skuenkjún Ntjaná. ⁷ Tunga kits'ínk'ankihí Lot, kui xi nku nda xi naxu kits'ín, xi un kiekehe nga kieke xi nkú ts'ín y'entu xuta ch'onk'un xi kitsjantehe yjoho nga kits'ín tu mí nihí ni. ⁸ At'aha nda xu'bi xi naxu kits'ín, xi y'éjñajihin xuta xu'bo, xki nistjin un nkjún kiekehe nk'ie nga kieke ko kint'é ni ch'onk'un xi kits'ín jóo. B'a kamaha at'aha je tjíyaha.

⁹ Kui b'a maha, ngayjee ni bakúchji xi nkú ts'ín Ntjaná maha b'asjenki xuta xi benkjúhun ajihin ni xi nibánehe, ko be xi nkú ts'ín kuyáko xuta xi najmi naxu ts'ín, xi tjihin nga un skuehe nga kujichú nistjin nga chasehe mí nihi xi kits'ín nga nkúnkú xuta. ¹⁰ Ko 'yún un skuehe xi tjintujín ni chuntí xi nchjaha animaha ko najmi benkjún xi tjihin xá nk'a ján. Kui jóo xi si ko tu mí nihí ni xi incha ts'ín. Najmi tsankjún nga ch'on ts'ín nchjayane xi i nk'a ján. ¹¹ Tunga ntítsjee, ndaha tsa 'yún tjihin nga'yún ko nga nk'a tjen nga já xu'bo, najmi ch'on ts'ín nchjayane xi ch'onk'un xi tjihin kjuachánka ko najmi batéjene nginkun Ntjaná.

¹² Tunga máha já xu'bo, chuba ch'ohón ts'ín nchjane ni xi najmi mankjihin. Kui xi nkú joyaha chu. Najmi maha ts'ínkjink'un. Chuba tjintuhú nga ts'ín ni xi nibá suba kuihi. Kui xi xi nkúhu chu xi nuba ko n'ek'ien. Kui nga ndyjaha jóo xi nkúhu chu. ¹³ Ts'ínkjáihin chjihí ni ch'onk'un xi incha ts'ín. B'a tsu nga sakúhu kjuatsjo nk'ie nga títs'intsjojín tu mí ni ch'onk'uhún ni nga nistjiun. Kui jóo xi nkú joyaha chuntí ko tsjían ajinnuu. Santaha ts'intsjojín kjuanajmindaha nk'ie nga kjinekonuu niñu.

¹⁴ Najmi ma be nda nku tachjuún. Najmi mjét'íaha nga ts'ín ngatitsun. B'anachaha xuta xi najmi ndjá tíncha. Tu ni xí kitsa xáhá ts'ínkjink'un nkú ts'ín sakúhu ra toon. Ni xi ts'ín, kui xi ngjuaikoho má nga ndyja. ¹⁵ Ja ngji t'axihin ni xi naxu tjín ko ja kindyjajihin, kui nga b'a tíncha ts'ihin xi nkú kits'ín nda profeta Balaam xi ntíhi Beor. Kits'ín mje toon Balaam ko j'áchjí nga kits'ín ni xi najmi nda. ¹⁶ Tunga kichubatikohó ngat'aha ngatitsuhun. Búrrúhu, chu ch'á xi najmi maha nchja, ntaha xuta kik'a nga y'éch'oho Balaam nga ts'ín kjualuku xi títs'ín kai.

¹⁷ Já xi t'ib'anachaha xuta, kui xi nkú joyaha ntá tixa xi najmi tjihin ntá, nintí xi tu má fikohó ra ntjo. Kui xi tjeheñ ra má tu xí jyuhún. ¹⁸ Incha nchja én ngak'un ko én xi najmi tjihin sin. Bakúya nga ma n'e ni xi nchjaha xuta ko nga ma ts'ín tu mí nihí ni. B'a ts'ín b'anachaha ra xi as'ai kikjexihín yjoho ajihin xuta xi tjintujín ni xi najmi b'a tjín. ¹⁹ Ndaha tsa ni xi ts'ínkatsúhun xuta tjí'yúhun, tunga chuba b'ahá incha tsu nga ts'ín ndaíhi xuta. Tjí'yún jóo, at'aha ni xi ts'ín nganana, kui xi b'é'yunná.

²⁰ Tsa ja incha tsankin t'axíhín ni ch'onk'un xi tjin asuntee at'aha kin'ekjáhiín Nda Ntíaná Jesucristo xi b'asjejinná, tunga tsa ta kujinejihín ngáhaná kui niu ko n'endyjaháá, 'yún ch'onk'un ma sahá akahan. ²¹ Kui nga tu sahá ra nda tjin tsa najmi kieke jóo ni xi naxu tjin, at'aha 'yún kama ch'onk'un sa nga kieke ni xi ndoo. B'a kamaha nga ngji t'axíhín kjuatéxuma je xi kik'áihí. ²² Tíbitjusunjíhín jóo én xi nchja xuta: “Nañoó ta kjine ta ma ngáha ni xi bisuhu. Chinka xi as'ai mama kabinguya tím'otikjain yjoho siu.”

3

B'i ts'in tsakúya Pedro nk'ie nga kj'uaí ts'ínk'okjua Nda Ntíaná Jesucristo asuntee

¹ Tjona jun, já nts'e. Xu'bi xi xi ma johó ra xujun xi títs'inkjínúu. Xujun xu'bi ko xi tjuun y'et'anúu tu xi n'ekj'áítsjehennu ni xi ja tsakuyánúu. B'a kits'ian tu xi chahanu xi nkú ts'in s'eyahanúu. ² N'ekj'áítsjohoon yjonuu én xi kinchja já profeta je xi kis'e nistjin nk'ie ko kjuatéxuma xi tsakúyanuu já postru, kjuatéxumaha Jesucristo xi Nda Ntíaná maha ko kui xi ts'ínk'aníná.

³ Katumankjin sisinnuu nga nistjin xi fekuu s'e xi k'úéntujín ni ch'onk'un xi nchjaha animaha ko kuajnúkie én xi ja kin'ekjóhóon. ⁴ B'i incha kuitsu: “¿Á najmi tsitjusuhun én xi kitsúhu nga kj'uaí ngáha? B'aha ra nistjin nga k'ien ntje cháná santaha nd'ai, tu nkú b'ahá tíma asuntee xi nkú kama nk'ie nga as'ai kamandahá.”

⁵ Najmi mjehe ts'ínkj'áítsjen nga nistjin nk'ie én xi tsitjuhu ts'a Ntíaná kits'ínndakoho nk'a ján ko t'anankiu. Kui t'anankiu xi ajin ntánijuo nibahaha ra ko ngat'aha ntánijuo kis'ejñaha. ⁶ Ko ngat'aha ntánijuhá ts'í xi 'yún kits'oó kin'ekjehe t'ananki xi kis'ejña nistjin nk'ie. ⁷ Tunga máha nk'a ján ko t'ananki xi tijná nd'ai, kui xi ta kuihi éhen Ntíaná t'ib'ejña ndaha tu xi k'uétihi. Tís'ejña nda santa nkúhu nga kuichú nistjin nga chasehe mí nihi xi kits'ín nga nkúnkú xuta ko nga n'ekje xuta xi najmi kikienkjún Ntíaná.

⁸ Tunga najmi tu n'echayanú ni xu'bi, já nts'ena. Nginkun Ntíaná nku nistjin, kui xi nkú joyaha nku mií nú. Ko nku mií nú, kui xi nkú joyaha nku nistjin. ⁹ Najmi títs'ínk'andaya Ntíaná nga ts'íintjusun ni xi kitsúya tíjún, at'aha k'ua xi b'a maha nga títs'ínk'andaya. Tíbakú nínúu kjuatsentaha Ntíaná, at'aha najmi mjehe tsa tjin xi ndyja. Mjehe nga ngatentee xuta ngjuaikj'áha ra animaha.

¹⁰ Xi nkú ts'in tu ndyjaháná nga f'ai nku nda ndyjé, b'a kama nistjin nga kj'uaí ngáha Nda Ntíaná. Kui nistjin ndyjajihínsén nk'a ján nga ni xi nkjún ts'in kjuaneyá, ko kamanantá nga kuiti ni xi kamandakoho ni xi tjin. T'anankiu ko ngayjee ni xi tjin kuiti.

¹¹ Kui b'a maha, tsa b'a ts'in n'ekatsún ngayjee niu, ¿nkú ts'in tjin nga kuitsuboo ni ma? Tjihin nga je kuitsuboo ko chankjún Ntíaná ¹² ko nga kamangimjenuu nga kuichú nistjin nk'ie nga ts'ín Ntíaná ni xi kitsú nga ts'ín, nistjin nk'ie nga kuiti ko n'ekje nk'a ján ko nga nd'íu ts'íinnantá ni xi tjin. ¹³ Tunga máha ñá, tíchuyáá nku nk'a tsetse ko t'ananki tsetse, xi nkú ts'in kitsúya tíjún Ntíaná. Yohó má nga naxu kuitsubaá nginkun Ntíaná.

¹⁴ At'aha tíchuyóhoo ni xu'bi, jántsená, kui nga tjen nga'yuhun ruu yjonuu tu xi s'ehenuu kjuajyu nginkun Ntíaná ko tu xi najmi s'ehé ajinnuu ni xi chuntí ko tsa ni xi chubayané. ¹⁵ T'ejintak'un, tíbakúchjiná kjuatsentaha Ntíaná tu xi títsjántehená nga k'uanjá. Ni xu'bi ja ta y'et'anuu nda nts'ena Pablo. Kui xi xi nkú ts'in tijná kjuankjintak'un xi kitsjáha Ntíaná, b'a ts'in yét'a. ¹⁶ Nga nkúnkú xujun xi kits'ínntu ta kui ni xu'bi kinchjanijmíyaha. Tjin ni xi y'et'a xi 'ni mankjihin xuta. Kui niu xi fiko ngakjá xuta xi najmi be sisin ni xi ts'e Ntíaná ko xi najmi ndjá tinchajin ni xi s'ejinná. Fiko ngakjá niu xi nkú ta ts'in ta fikongakjá ni xi ja ta tjit'a. B'a ts'in ta kuihi títs'ínkjihí yjoho má ndyja.

B'i ts'in kits'ínkje Pedro xujun

¹⁷ Kui b'a maha, já nts'ena, ja yo ni xu'bi. Kui nga chúhun ruu yjonuu tu xi najmi kjébéfehenuu kjuab'anachaha já ch'onk'uun, ko tu xi najmi kuankín t'axíhín ruu ni xi

ndjá tinchajiun. ¹⁸Kasájin so kjuandaha Jesucristo ko kaya so ni xi ts'e, at'aha kui xi Nda Ntíaná maha ko ts'ínk'ankiná.
iN'ekié yjoná nga tjihin kjuachánka nd'ai ko santaha tu nkjéhé ni! B'a katuma.

Xujun xi tjun kits'ínntu nda postru Jua

B'i ts'ín tsakúya Jua yáha Éen

¹ Tíb'enijmíhí xi tu b'a ts'ín jahá tíjña santa nkúhu nga tuts'ihín ni. Kinu'yái ntaha ko tukuin kiyakohóni. Kiyai ko ntsai kin'ekohóni. Kui xi Én xi ts'ínk'íéntu tík'un xuta.

² Y'ejña tík'un ajinni ko jin kiyai. Tíbixinya kixi ni xi kiyai ko tíb'enijmí xi tíjña tík'un sín, xi y'ejñajihín Ntía Na'miu ko xi jin kis'ejña chjini.

³ Xi kiyai ko kinu'yái, kui xi ta tíb'enijmíhí ko jun, tu xi b'a ts'ín ko jun nkuhú kamakohóni. B'a ts'ín nkuhú kamangujinkaá Ntía Na'miu ko Jesucristo xi Ntíhi maha.

⁴ Tíb'et'aihí ni xu'bi tu xi k'úé tsjo tsjohonuu.

B'i ts'ín tsakúya Jua nga ni xi n'eé bakúchji tsa kis'ejinná Ntíaná

⁵ Tsakúyaní Jesucristo nga Ntíaná, kui xi nd'í xi ts'ín ndzjen ko ndahachí najmi tjín má jyun ajihín. Kui xi tíb'enijmíhí. ⁶ Tsa b'a kuixíaán nga Ntíaná ts'ená ko tu sa má jyuuhún tintsuba ngáá, tich'anachaa ko najmi tín'eé ni xi naxu tjín. ⁷ Tunga tsa tintsubaá má ndzjeen xi nkú ts'ín tíjña Ntíaná má ndzjeen, b'a ts'ín nkuhú makaá xinkia ko jnihí Jesucristo xi Ntíhi Ntíaná ts'ín jená nga kjexinná ngayjee ngatitsunná.

⁸ Tsa najmi tjinná ngatitsun kuixíaán, ta náha tich'anachahaá yjoná ko najmi tíjñajinná ni xi naxu tjín. ⁹ Tsa n'ekié yjoná nga tjinná ngatitsun, ts'ínndyjat'aná ngatitsunná Ntíaná ko ts'ín jená nga kjexinná ngayjee ni xi tjintujinná xi najmi naxu nginkun. B'a ts'ín at'aha ja kitsjá éhen nga b'a ts'ín ko ts'ín ni xi naxu tjín. ¹⁰ Tsa najmi tjinná ngatitsun kuixíaán, týa tsank'áá Ntíaná ko najmi tíjñajin animaná éhen.

2

¹ Jun ntína, tíb'et'ánuu ni xu'bi tu xi najmi n'ehenu ngatitsun. Tunga tsa tjín xi ts'ín tjen'yún ngatitsun, tíjñaná xi kuinchjantjainá nginkun Ntía Na'miu, kui xi Jesucristo xi naxu ts'ín. ² Kui xi kitsjá yjoho xi nkúhu chje tu xi n'endyjat'ahaná ngatitsunná ná xi ja kis'ejinná. Ko najmi tu suba ngatitsunná kits'ínndyjat'a, ko ní ngatitsuhun ngayjee xuta xi tjín asuntee.

³ Tsa tín'etjusaán ni xi y'ejña Ntíaná, b'a ts'ín yahaná nga ja yaá Ntíaná. ⁴ Tsa tjín xi: "An be" kuitsu, tunga tu sa najmi ts'íntjusuhún ngá ni xi y'ejña, kui xi nda tsank'á. Najmi tíjñajin animaha ni xi naxu tjín. ⁵ Tunga xi ts'íntjusun éhen, kjuaxi nga kui xi ts'íntjo Ntíaná xi nkú nga ts'ín tjihin nga ts'íntjo. Nk'ie nga b'a n'e bintsubaá, b'a n'e yahaná nga tintsujihín. ⁶ Xi tíjñajin ni xi ts'e Ntíaná kuitsu, kui xi nkú ts'ín y'ejña Jesucristo, b'a ts'ín tjihin nga k'úejña.

B'i ts'ín tibatéxumaha Jua xuta ninku

⁷ Já nts'ena, ni xi tíb'et'ánuu nd'ai, najmi as'ai tíb'ejñahá Ntíaná. Kjuatéxuma chá xi kin'ekjas'en nínuu santaha nga tuts'ihín ni tibet'ánuu. Kui kjuatéxuma chá xu'bi, kui éhen xi ja kinu'yó nk'ie. ⁸ Tunga xi nkú ts'ín y'ejña Jesucristo ko xi nkú ts'ín tintsuoo b'ejña chji nku ni tsetse xi y'aha ra ni xi y'ejña Ntíaná. Kui ni xi tíb'et'ánuu ei at'aha ja j'ai ts'ín ndzjen nd'í xi ndoo. Kui nga ja tifi ndyjaha má jyuun.

⁹ Xi b'a kuitsu nga má ndzjeen síjña tunga tu sa unkiehé ngá nda nts'e, kui xi má jyuun síjñajin sa. ¹⁰ Xi tjoho nda nts'e, kui xi má ndzjeen síjña tehente, má nga najmi tjín ni xi ts'ínkijnejihín ngatitsun. ¹¹ Tunga xi unkie nda nts'e, kui xi má jyuun síjña ko yo tsú'ba ko najmi be má xi tjehe tifi, at'aha ja kits'ínkaha má jyuun.

¹² Jun ntína, títs'inntúnuu at'aha tu ngat'aha ni xi kits'ín Jesucristo kin'endyjat'ahanuu ngatitsunnuu. ¹³ Ko jun xi tí'mínuu na'mi, títs'inntúnuu at'aha ja yo xi tu b'a ts'ín jahá tíjña

santaha nga tuts'ihin ni. Ko jun xi tí'minuú já asti, títs'inntúnúú at'aha kin'e nganohoo ndanindoo.

¹⁴ Jun ntína, ja kuats'inntúnúú at'aha ja yo Ntía Na'miu. Ko jun xi tí'minuú na'mi, ja kuats'inntúnúú at'aha ja yo xi tu b'a ts'in jáhá tijná santaha nga tuts'ihin ni. Ko jun xi tí'minuú já asti, ja kuats'inntúnúú at'aha tijnúú nga'yún ko tijnájin tehente animanuú éhen Ntíaná ko at'aha ja kin'e nganohoo ndanindoo.

¹⁵ Najmi tu n'etjé asuntee ko ta ndaha ni xi tsjá asuntee. Tsa tjin xi tjoho asuntee, kui xi najmi tjoho Ntía Na'miu. ¹⁶ At'aha ngayjee ni xi tsjá asuntee najmi má tijná Ntía Na'miu nibáha ra. Asuntee ní nibáha ra. Yo nibáha ra nga nchjaha animaha xuta ni xi tjin ko nga mjehe ts'iints'e ni xi fásihin ko nga nk'a b'asje yjoho ngat'aha ni xi tihin. ¹⁷ Ja tífe nistjihin asuntee ko ni xi nchjaha animaha xuta, tunga máha xi títs'in xi nkú ts'in mjehe Ntíaná, kui xi k'úejná sín.

B'i ts'in tsakúya Jua nga chúhuún yjoná já xi fi kontraha Jesucristo

¹⁸ Jun ntína, ja nistjin xi fekuú tintsubaá nd'ai. Ja kik'inynuú nga tihin nga kj'uaí xi ngjuai kontraha xi kits'in nibá Ntíaná, ko xi nkú kik'innuú b'a ts'in nd'ai ja tijncha f'ai nkjún já kontraha Jesucristo. Kui nga mankjihinná nga ja tinchaján nistjin xi fekuú.

¹⁹ Kui xi incha tsitjujinni ei, tunga najmi já ts'ajihin niú. At'aha tsa já ts'ajin niú, najmi incha ngji t'axín ra kai. Tunga incha tsitjuhú tu xi b'a ts'in kiya chji chjhi nga tjin xi najmi jin makoni.

²⁰ Máha jun, Jesucristo kitsjánúú Espirituhu Ntíaná ko ngatentoo mankjinnúú ni xi naxu tjin. ²¹ Tíb'et'á xujunnuú at'aha mankjinnúú ni xi naxu tjin. Najmi ngat'aha tsa najmi mankjinnúú, at'aha ní nga mankjinnúú, kui nga táb'et'áhanúú. Ko mankjinnúú nga ndaha nku kjuatsank'á najmi nibáha ra ni xi naxu tjin.

²² Xi najmi ts'ínkjáihin nga Jesu xi kits'in nibá Ntíaná, kui xi nku nda tsank'á. Kui xi nda kontraha Jesucristo, at'aha najmi ts'ínkjáihin nga Ntía Na'miná xi Ntía ko nga Jesucristo xi Ntíhi. ²³ Tu yáha ni xi najmi ts'ínkjáihin nga Jesucristo xi Ntíhi Ntíaná, kui xi ta ndaha najmi tijnájin Ntía Na'miu. Tunga xi ts'ínkjáihin nga Jesucristo xi Ntíhi Ntíaná, kui xi ta tijnájin Ntía Na'miu.

²⁴ Kui b'a maha, t'ejnájin tehentehenu animanuú én xi kinu'yó santa nkúhu nga tuts'ihin ni. Tsa s'ejnájin tehente animanuú én xi kinu'yó santa nkúhu nga tuts'ihin ni, b'a ts'in ko jun ta kuintsubajin tehentohoo Ntíu ko Ntía Na'miu. ²⁵ Nga kuintsuba tik'un síaan, kui nihi xi kitsúya títjunná Jesucristo nga tsjáná.

²⁶ Tíb'et'ánúú ni xu'bi at'aha tjin xi mjehe k'uanachanuú. ²⁷ Tunga máha jun, tijnájin tehentenúú Espirituhu Ntíaná xi kitsjánúú Jesucristo. Najmi machjéhen tsa tjin xi kuakúyanúú, at'aha ta kuihi Espiritu bakúyayjenuú. Ni xi naxu tjin bakúyanúú, najmi ni tsank'á. Kui nga xi nkú ts'in tsakúyahanúú Espiritu, b'a n'e tintsubajin tehentehe ruu Jesucristo.

²⁸ Kui b'a maha nd'ai, ntína, tintsubajin tehentehe ruu Jesucristo, tu xi najmi jo jan kamahaná nk'ie nga kuakúchji yjoho ko najmi kama subaná nginkun nk'ie nga kj'uaí.

²⁹ Yo nga naxu ts'in Jesucristo. Kui nga ta tihin nga chahanu nga ngayjee xuta xi ts'in ni xi naxu, kui xi kitsjáha Ntíaná nga ntíhi kama.

3

B'i ts'in tsakúya Jua nga ntíhi Ntíaná kits'in maná

¹ Chasoo xi nkú ts'in tjo ts'atíhi ná Ntía Na'miná, nga santaha ntíhi Ntíaná 'miná. Ko kjuaxi nga ntíhi Ntíaná ná. Kui kjuaha nga najmi behená xuta asuntee, at'aha najmi be Ntíaná. ² Jun já nts'ena, ná xi ntíhi Ntíaná nd'ai. Ko ndaha tsa najmi kjee yaá nkú k'úentaá askahan, tunga yanáa nga b'a k'úentaá xi nkúhu Jesucristo nk'ie nga kj'uaikúchji yjoho,

at'aha chá sisián xi nkú tjín. ³ Kò ngatentee xi b'a ts'ín tíkuyáha Jesucristo, kui xi títs'ín nga t'n'e je nginkun Ntíaná. B'a tí'be xi nkú ts'ín je Jesucristo.

⁴ Tù yáha ni xi títs'ín ngatitsun, kui xi t'ibangane kjuatéxumaha Ntíaná. Nk'ie nga biyuné kjuatéxumaha Ntíaná, kui ni xi ngatitsuun. ⁵ Ja yo nga j'aikúchji yjoho Jesucristo tū xi j'aikjexihin ngatitsunná. Ndaha nku ngatitsun najmi kis'ehe. ⁶ Kui b'a maha, ngayjee xi tíñajin tehentehe rá Jesucristo najmi ts'ín ngatitsun. Tunga ngayjee xi títs'ín ngatitsun, najmi kjee be Jesucristo kò tá ndaha najmi kjee mankjihin yáha kui.

⁷ Jun ntína, najmi tū ch'a xi k'uanachanu. Xi ts'ín ni xi naxū tjín, kui xi naxū nginkun Ntíaná xi nkú ts'ín naxū Jesucristo. ⁸ Tunga xi ts'ín ngatitsun, kui xi ndanindoo ts'ehe, at'aha ndanindoo kits'ín ngatitsun santaha nkúhu nga tuts'ihin ni. Kui kjuaha nga j'aikúchji yjoho Ntíhi Ntíaná, tū xi ts'íinndya xáha ndanindoo.

⁹ Ngayjee xi Ntíaná kitsjáha nga kama ntíhi najmi nkaha ts'ín ngatitsun, at'aha kjuatik'uhun Ntíaná tíñajihin. Najmi nkaha ts'ín ngatitsun, at'aha Ntíaná kitsjáha nga kama ntíhi. ¹⁰ B'a ts'ín s'ejña chjhi yá xi ntíhi Ntíaná kò yá xi ntíhi ndanindoo. Tū yáhá ni xi najmi naxū ts'ín kò a rá najmi tjoho nts'e, kui xi najmi Ntíaná ts'ehe.

B'i ts'ín tsakúya Jua nga n'etjáá xinkíá

¹¹ Nga tíhin nga b'i ngjáán n'etjáá xinkíá, b'a tsu én xi kinu'yó santaha nkúhu nga tuts'ihin ni. ¹² Najmi b'aha tū n'eé xi nkúhu Cain. Kui xi ndanindoo ts'ehe. Kui nga kits'ínk'iehen nda nts'e. ¿Á kits'ínk'iehen? Kits'ínk'ien at'aha naxū ni xi kits'ín nda nts'e kò máha kui, ch'on kits'ín.

¹³ Jun já nts'ena, najmi tū ma nkjúnnuu tsa ts'íin unkienuu xutá asuntee. ¹⁴ Ja yaá ñá nga tsitjujián ajihin ngabayoo kò nga kuintsuba t'ík'aán nginkun Ntíaná. Yaá ni xu'bi at'aha tjoná já nts'eé. Xi najmi tíhin kjuatjo, kui xi tíñajin sa ngabayoo. ¹⁵ Ngayjee xi unkie nda nts'e, ndats'ínk'ien animahá xu'bo, kò ja yo nga nku ndats'ínk'ien animá najmi tíñajihin kjuatik'un sín.

¹⁶ Yaá ni xi mihí kjuatjo at'aha Jesucristo kits'ínkjas'en yjoho ngandaná. B'a tá ts'ín kò ñá tíhin nga n'ekjas'eén yjoná ngandaha já nts'eé. ¹⁷ Tsa nku ndanchiná tíbe nga ndyjat'aha nda nts'e ni xi machjéhen tunga najmi kama nimahá rá, ¿a tíñajin kjuatjoho Ntíaná animaha? ¹⁸ Jun ntína, najmi tū suba énnu xi b'a kuitsu nga tínnu kjuatjo nga chūbo. Tū sa ní ni xi katakúchji nga tínnu kjuatjo n'oo.

¹⁹ Yaá nga ajihin ni xi naxū tintsubajían kò najmi jo jan maná nk'ie nga tintsubaá nginkun Ntíaná. ²⁰ Kui nga ndaha tsa animaná b'a títsu nga tínná jé, tunga 'yúhún chánka sa Ntíaná nga animaná kò kui xi beyjená. ²¹ Jun já nts'ena, tsa najmi chumi nihi xi títs'ínnijéná animaná, najmi jo jan maná nga tincháá nginkun Ntíaná, ²² kò kui tsjáná ngayjee ni xi kúinchihi, at'aha t'n'etjusaán ni xi y'ejña kò t'n'eé ni xi sasíhin.

²³ Nga n'e s'ejían Jesucristo xi Ntíhi maha kò nga b'i ngján n'etjáá xinkíá xi nkú ts'ín y'ejña, kui xi kjuatéxumaha Ntíaná. ²⁴ Xi títs'íntjusun xi nkú ts'ín y'ejña, kui xi tíñajin tehente Ntíaná kò Ntíaná tíñajin tehentehe xutá xu'bo. Kò ngat'aha Espiritu xi kitsjáná, b'a tá n'e yahaná nga kui tíñajin tehenténá.

4

B'i ts'ín tsakúya Jua má xi kui Espirituhu Ntíaná

¹ Jun já nts'ena, najmi tū n'e s'ejun ngatentee xi b'a kuitsunu nga Espirituhu Ntíaná títs'ín nga t'inchja. Tū sa ní chasé sisihun xi nkú kuitsu, tū xi b'a n'e chahanu tsa kjuaxi nga Espirituhu Ntíaná tíñajihin a rá najmi. At'aha kitsejihin asuntee já profeta tsank'á. ² Xi b'a tsu nga yjoninte kik'a Jesucristo nga j'ai asuntej, kui ni xi kuakúchjinu nga kui xi tíñajihin Espiritu xi ts'e Ntíaná. ³ Kò xi najmi b'a tsu nga b'a ts'ín j'ai Jesucristo, kui xi najmi tíñajihin Espirituhu Ntíaná. Espiritu ch'onk'un xi ts'e ní nda kontraha Cristo

tíjñajihín. Ja kinu'yó nga tíjhin nga kj'uaí xi ngjuai kontraḥa xi kits'ín nibá Ntíaná. Kui ja tíjña asuntee nd'ai.

⁴ Jun ntíntíntína, Ntíaná ts'enuu ko ja kin'e nganohoo já profeta tsank'á xu'bo, at'aha xi tíjñajinnu 'yún tíjín saḥa nga'yún nga xi tíjñajihín xuta asuntee. ⁵ Kui já xu'bo xi xuta asuntee. Kui nga ni xi ts'e asuntee nchjanijmíyaha ko xuta asuntee basínñjuhu ni xi nchja. ⁶ Tunga máha jin, Ntíaná ts'eni. Xuta xi ja be Ntíaná, kui xi basínñjuni. Xuta xi najmi Ntíaná ts'ehe, kui xi najmi basínñjuni. B'a n'e chaḥa yá xi tíjñajihín Espiritu xi tsuya ni xi naxu tíjín ko yá xi tíjñajihín jáninda xi b'anacha.

B'i ts'ín tsakúya Jua mí nihi xi y'aha kjuatjoo

⁷ Jun já nts'ena, b'i ngján n'etjáá xinkia, at'aha Ntíaná nibáḥa ra kjuatjoo ko ngayjee xi tíjhin kjuatjo, kui xi kitsjáḥa Ntíaná nga ntíhi kama ko kui xi be Ntíaná. ⁸ Xi najmi tíjhin kjuatjo, najmi kjee be Ntíaná, at'aha kjuatjohó Ntíaná.

⁹ B'i ts'ín tsakúchjiná kjuatjoho Ntíaná. Kits'ín nibá Ntí nku tutuhu asuntee, tu xi ngat'aha Ntíhi sakúhuná nga kuíntsuba tík'aán. ¹⁰ ¿Mí nihi xi 'míhi kjuatjoo? Najmi tsa ñá xi kin'etjáá Ntíaná. Kui ní xi kits'íntjoná ko kits'ín nibá Ntíhi tu xi ts'íinndyat'aha ngatitsunná nk'ie nga kitsjá yjoho xi nkúhu chje. Kúihí ni xu'bi xi tsakúchji kjuatjoo.

¹¹ Jun já nts'ena, tsa b'a ts'ín kits'íntjoná Ntíaná, kui nga ko ta ñá ta tíjhin nga b'i ngján n'etjohoná xinkia. ¹² Ndaha nku najmi kjee be nkú tíjín Ntíaná, tunga tsa b'i ngján n'etjáá xinkia, Ntíaná tíjñajin tehentená ko kjuatjoho s'ejña chji kikjin ajinná.

¹³ Yaá nga tintsabajin tehenteheé Ntíaná ko nga kui tíjñajin tehentená, at'aha kitsjáná Espirituhu. ¹⁴ Ko jin kiya kikjin ko tibixinyakixi nga Ntía Na'miu kits'ín nibá Ntíhi tu xi ts'íink'ankihi xuta xi tíjín asuntee. ¹⁵ Tu yáhá ni xi ts'íinkjáihín nga Jesu xi Ntíhi Ntíaná, kui xi tíjñajin tehente Ntíaná ko Ntíaná tíjñajin tehentehe xuta xu'bo.

¹⁶ Mankjinná ko s'ejinná nga tjoho ñá Ntíaná. Ntíaná kui xi kjuatjo, ko xi tíjñajin tehente kjuatjoo, kui xi tíjñajin tehente Ntíaná ko Ntíaná tíjñajin tehentehe xuta xu'bo. ¹⁷ B'a ts'ín s'ejña chji kikjihín kjuatjoo ajinná, tu xi najmi jo jan kamahaná nistjín nk'ie nga kuasehe Ntíaná mí nihi xi kits'ín nga nkúnkú xuta. At'aha xi nkú ts'ín y'ejña Jesucristo, b'a ts'ín tintsubaá asuntee. ¹⁸ Má nga tíjín kjuatjo najmi tíjín kjuabinkjun. Kjuatjo xi kui kikjin, kui xi m'osje kjuabinkjuun, at'aha xi tjen kjuaha, kui xi tsankjún. Kui b'a maha, xi tsankjúhun, kui xi najmi kjee tíjñajihín kjuatjo xi kui kikjin.

¹⁹ Ñá tjoná Ntíaná at'aha Ntíaná tjun kits'íntjoná. ²⁰ Tsa tíjín xi: "Tjona Ntíaná", kuitsu ko tu sa unkiehé ngá nda nts'e, kui xi táb'anacha. At'aha xi najmi tjoho nda nts'e xi tíma tíbase'a, ¿nkú ts'ín ts'íintjoho Ntíaná nga najmi tíbe? ²¹ Xi tjoho Ntíaná tíjhin nga ta ts'íintjo nda nts'e. Kúihí kjuatéxuma xu'bi xi kin'ekjáin.

5

B'i ts'ín tsakúya Jua ni xi ts'ín xi ntíhi Ntíaná

¹ Ngayjee xi s'ejihín nga Jesu xi kits'ín nibá Ntíaná, kui xi kitsjáḥa Ntíaná nga ntíhi kama. Ko ngayjee xi tjoho Ntía Na'miná, kui xi ta tjoho ngayjee xi ntíhi Ntíaná. ² Nk'ie nga tjoná Ntíaná ko t'n'etjusaán ni xi y'ejña, ya chji chjiá nga ta tjoná ngayjee xi ntíhi Ntíaná. ³ Nga n'etjáá Ntíaná, kui xi tsuhu ra nga n'etjusaán ni xi y'ejña. Ko najmi ch'á xi áí ni xi y'ejña Ntíaná, ⁴ at'aha ngayjee xi ja ntíhi Ntíaná ts'ín nganaha asuntee. Ko ngat'aha nga s'ejinná Jesucristo, b'a ts'ín kin'e nganaha raá asuntee. ⁵ Xi s'ejihín nga Jesu xi Ntíhi Ntíaná, kui xi ts'ín nganaha asuntee.

B'i ts'ín tsakúya Jua xi nkú ts'ín Ntíaná y'ejña chji Jesu

⁶ Ntánijua ko jní j'ai s'ejña chjili Jesucristo. Najmi tu suba ntánijua, ntánijua ní ko jní. Ko Espirituhu Ntíaná ta tsuya kui ni, at'aha kjuaxi ni xi nchja Espiritu. ⁷ Jan maha xi b'ejña chji yáha Jesucristo: ⁸ Espirituhu Ntíaná, ntánijuo ko jnú. Nkuhú b'a incha tsu nga joon.

⁹ Tsa n'ekjáihín én xi nchja xuta nga nchjanijmíyaha nku ni, tunga yúhún chjíhi ra én xi nchja Ntíaná. Á 'yún chjíhi ra, at'aha Ntíaná xi kinchja nga y'éjña chji Ntíhi. ¹⁰ Xi s'ejihín Ntíhi Ntíaná, kui xi animaha tíjñajihín én xi kinchja Ntíaná nga y'éjña chji Ntíhi. Tunga xi najmi s'ejihín Ntíaná, kui xi tibe tsank'á, at'aha najmi s'ejihín én xi kinchja Ntíaná nga y'éjña chji Ntíhi.

¹¹ Nga kitsjáná nga kuintsuba tík'un síaán ko nga Ntíhi sakújinná kjuatík'un xu'bi, kui én xu'bi xi kinchja Ntíaná. ¹² Xi tíjñajihín Ntíhi Ntíaná, kui xi tíjñaha kjuatík'uun. Tunga xi najmi tíjñajihín Ntíhi Ntíaná, kui xi najmi tíjñaha kjuatík'uun.

B'i ts'ín kits'ínkje Jua xujuin

¹³ Kuak'iet'ánuu ni xu'bi, jun xi s'ejinnuu Ntíhi Ntíaná, tu xi chahanu nga tíjñanuu kjuatík'un xu'bi ko kuintsuba tík'un síún.

¹⁴ Ma'yúnk'aán Ntíaná, at'aha yaá tsa kúinchihí xi nkú ts'ín mjehe nga kúinchihí, kuasínñjuná. ¹⁵ Ko xi nkú ts'ín yaá nga Ntíaná basínñjuhu tu mí nihí ni xi binchihí, b'a ta ts'ín yaá nga ja n'ekjáihín ni xi kuakinchihí.

¹⁶ Tsa tjín xi tibe nga ngatitsun títs'ín nda nts'e, ko tsa ngatitsun xi títs'ín najmi ngabaya tjehe ra, nk'ie nga kúinchjako Ntíaná kanchjantjai ko Ntíaná tsjá ngáha ra nda nts'e nga k'úejña tík'un. Ngatitsun xi najmi tjehe ra ngabaya tinchjanijmíyahana. At'aha tjín ngatitsun xi tjehe ra ngabaya. Najmi tbankia nga chubantjo xi ts'ín ngatitsun xu'bo. ¹⁷ Ngayjee ni xi najmi nda xi ts'ín xuta, kui xi ngatitsun, tunga tjíhín ngatitsun xi najmi tjehe ra ngabaya.

¹⁸ Yaá nga xi kitsjáha Ntíaná nga kama ntíhi najmi nkaha nga ts'ín ngatitsun, at'aha Ntíhi Ntíaná kuhun xuta xu'bo ko najmi ts'ínkohó ndanindoó. ¹⁹ Ko yaá nga Ntíaná ts'ená ko nga ndanindoó batéxumaha ngayjee asuntee. ²⁰ Ko ta yaá nga j'ai Ntíhi Ntíaná ko kitsjáná kjuankjintak'un tu xi chahaná Ntía xi nku tutuu. Tintsubajihín xi nku tutuu, kui xi Jesucristo Ntíhi Ntíaná. Kuihí xi Ntía xi nku tutuu ko kui xi tsjáha nga k'úentu tík'un sín xuta.

²¹ Jun ntína, tiyú t'axíhuun ntía xi xuta ts'ínnda.

Xujun xi ma joho xi kits'ínntu nda postru Jua

B'i ts'ín kikjaniñaha Jua xuta ninku

¹ An xi ndacháha xuta ninku tits'ínkjínuu xujun jun xuta ninku xi j'ájinnuu Ntíaná, xi tjona at'aha tintsubajián ni xi naxu tjín. Ko najmi tu nku an xi tjoho jun. Ko ní ta tjoho jun ngayjee xuta xi ja mankjihin ni xi naxu tjín. ² At'aha ni xi naxu tjín tíñajin tehente animaná ko tu nku s'ejñajihinná tu nkjéhe ni.

³ Katsjánuu kjuanda ko kjuajyu ko katuma nimaha jun Ntia Na'miná ko Nda Ntíaná Jesucristo xi Ntíhi Ntia Na'miná. Kats'ints'ejihinnuu ni xi naxu tjín ko kjuatjo.

B'i ts'ín tsakúya Jua nga n'etjáa xinkia

⁴ Tsjo nkjún kamana nk'ie nga kkie k'ua xuta ts'ajun xi tijncha ts'ín ni xi naxu tjín, xi nkú ts'ín y'éña Ntia Na'miná. ⁵ Ko nd'ai já nts'ena, tibanjinuu nga b'i ngján n'etjáa xinkia. Ni xi tít'et'ánuu nd'ai, najmi as'ai tít'ejñaha Ntíaná. Xi nkú níhi nga tuts'ihin ni kin'ekjohon ni xu'bj. ⁶ Kjuatjo 'mihí nga n'ee ni xi y'éña Ntíaná. ¿Mí nihi xi y'éña nga n'ee? Nk'ie nga n'etjáa xinkia, xi nkú ts'ín kik'inyanuu nga tuts'ihin ni.

B'i ts'ín tsakúya Jua ni xi incha ts'ín já maestru tsank'á xi tjín

⁷ At'aha tjíma nkjún asuntee já tsank'á xi najmi ts'ínkjáihin nga yjoninte kik'a Jesucristo nga j'ai asuntee. Xi b'a títsu, kui xi tít'anacha ko kui xi fi kontraha xi kits'ín nibá Ntíaná. ⁸ Chuhun yjonuu tu xi najmi n'ekatsúnyahanu ni xi y'entjei ajinnuu. Tsa chuhun kui ni, n'ekjohon ngayjee ni xi kanénuu.

⁹ Tu yáhani xi k'úesuhun ni xi tsakúya Cristo nga najmi basinjñajin ni xi kisakúyaha, kui xi najmi be Ntíaná. Tunga xi síñajin tehente ni xi tsakúya Cristo, kui xi be Ntia Na'miu ko Ntíu. ¹⁰ Tsa tjín xi kuichusenuu ko najmi kuakúyanuu ni xi tsakúya Cristo, najmi tu n'ekjohon ni'yanuu ko ta ndaha najmi tu suniñohoo. ¹¹ At'aha xi kjúaniñaha, kui xi títasinko xuta xu'bo nga tífikondju xá ch'onk'uhun.

B'i ts'ín kits'ínkje Jua xujun

¹² Tjín nkjún sana ni xi xinnuu, tunga najmi mjehéna xujun k'uet'ánuu. Mjena kfíntsubek'únnuu ko kuinchjanjmíkonuu nga kuichusenuu, tu xi b'a ts'ín tu xí tsjohó k'úehená.

¹³ Títs'ínkjínuu kjuasuniña xuta ninku xinkiu xi tjín ei xi Ntíaná ta j'ájihin.

Xujun xi ma jahan xi kits'ínntu nda postru Jua

B'i ts'ín kikjaniñaha Jua Gayo

¹ An xi ndacháha xuta ninku títs'ínkjíhi xujun nda xinkjían Gayo. Tjo kjuaxina ji.

² Ji nda nts'ena, bankihí Ntíaná nga xi nkú ts'ín nda tísájin ni xi ts'e, b'a ta ts'ín nda kasakú niyáhi ngayjee ni xi n'ei kō nga nda nistjin xi tsjáhi nga kúinchin. ³ At'aha tsjo nkjún kamana nk'ie nga j'aisena k'ua já nts'eé nga kitsúyana ni xi kikié, nga tu nkú tjenkiní Ntíaná kō nga xi nkú ts'ín tisinjñajin ni xi yaha ra ni xi naxu tjín. ⁴ Nga nt'e nga ntína tínchajin ni xi naxu tjín, kui nihi xi 'yún tsjana kjuatsjo.

B'i ts'ín kitsúya Jua xi nkú ts'ín Gayo tsasinko xuta ninku xi j'aik'uhun

⁵ Ji ndats'ena, t'n'ei ni xi b'a tjín nk'ie nga t'ibisinkoi já nts'eé kō 'yún nkjún sa nda t'n'ei nga t'ibisinkoi xi nibáha xin nanki. ⁶ Nginkun xuta ninku kitsúya já nts'eé xu'bi xi nkú ts'ín tjohi. Kō nda n'ei tsa kuisinkoi nga ts'ínndjuú ngáha niyáha, at'aha b'a ts'ín tjihin nga kuisinkaá xuta xi ts'ínxát'aha Ntíaná.

⁷ At'aha tjoho Jesucristo, kui nga incha tsitjuhu nankihí. Najmi incha kits'ínkjáihin ni xi ts'e xuta asuntee. ⁸ Kui b'a maha, tjihin nga k'uauntehe ráá ni'yaná já nts'eé xi nkúhu xu'bi, tu xi kuisinkohoná nga k'uénijmí ni xi naxu tjín.

B'i ts'ín kitsúya Jua xi nkú ch'on kits'ín Diotrefe

⁹ Kits'ínkjíhi nku xujun xuta ninku, tunga máha Diotrefe, tsjoho nga tu nku kuihí kuatéxumaha xuta ninku. Najmi títs'ínkjáihin xá xi tjínni. ¹⁰ Kui kjuaha, tsa kfihinna yo, ts'innisihí ra ni xi títs'ín. At'aha én tsank'á t'íkjesintjennení kō ch'on ts'ín t'ínchjayanení. Kō najmi tu nku ni xu'bi xi títs'ín. Ta najmi ts'ínkjáihin já nts'eé xi bichúk'uhun. B'échjaha xi mjehe ts'ínkjáihin já nts'eé kō m'osje ajihin xuta ninku.

¹¹ Ji nda nts'ena, najmi tu n'ei ni xi ts'ín já ch'onk'uun. Ni xi ts'ín ní já xi nda ts'ín, kui xi n'ei. Xi nda títs'ín, kui xi Ntíaná ts'ehe. Tunga xi ch'on títs'ín, kui xi najmi kjee be Ntíaná.

B'i ts'ín kitsúya Jua nga nda títs'ín Demetrijo

¹² Ngayjee xuta tsuya nga nda títs'ín Demetrijo, kō kjuaxi kjáihin ni xi incha tsu. Kō jin ta nda chubanijmíyahani nkú nda ts'ín ndo. Ji yai nga kjuaxi ni xi chubai.

B'i ts'ín kits'ínkje Jua xujun

¹³ Tjín nkjún sana ni xi xíhin, tunga najmi mjehéna xujun k'uet'áha, ¹⁴ at'aha mjena kfínse xatíhi kō kuinchjanijmíko. Kō.

¹⁵ Kas'ehi kjuajyu. Xi tjoho ji xi tjín ei t'íncha ts'ínkjíhi kjuasuniña, kō ta tjehin íchí kjuasuniñani nga nkúnkú xi tjoní xi tjín yo.

Xujun xi kits'inntu Juda

B'i ts'in kikjaniñaha Juda xuta ninku

¹ An Juda, an xi nda musu síhin Jesucristo ko nda nts'é tíxihin Santiago, títs'inkjínuu xujun jun xi kich'ajinnuu. Ntia Na'miná tjoho jun ko tíkunnuu Jesucristo.

² Katuma nimaħa Ntjaná jun ko 'yún katsjánuu kjuajyu ko kjuatjo.

B'i ts'in tsakúya Juda ni xi ts'in ja maestru tsank'á xi tjínjihin xuta ninku

³ Já nts'e, ja nd'ai mje nkúhunna nga k'uet'ánuu xi nkú ts'in nkuhú ts'ankiá. Nd'ai tjihin nga túb'entúnuu ko túbankinuu nga n'e chúkjuo nga tinchajun xi nkú ts'in s'ejinná, kui xi nkuhú nga kin'ekjas'eħen ra xuta xi kik'áts'e Ntjaná. ⁴ B'a tíxian at'aha k'ua já xi jas'enjin mañanuu. Kui xi ja nd'ai tjíñaneħe ra ni xi kanéħe at'aha najmi nda kits'in. Najmi benkjún Ntjaná jóo ko tíncha ts'ínkj'óntjaiya kjuandaha Ntjaná. B'a tíncha tsu nga nk'ie nga kjuandaha Ntjaná tintsubajían ma n'eé tu mí nihí ni. Ko najmi ts'ínkjáihin Jesucristo xi Nda Ntjaná maha ko xi batéxumaná.

⁵ Ndaha tsa ja kisakúyanuu ni xi xinnuu, tunga mjehéna ts'ínkj'áítsjennuu. Ntjaná ts'asjejin xuta xi ts'e nga kik'onsje ante Egipto ko askahan kits'ínkjesun xi najmi kis'ejihin.

⁶ Ko ntítsje xi najmi kixi kits'intjusun xá xi kik'aihi nga tu y'entu masehén anteħe, kui xi kjintuyá'yún sín má jyuun santa nkúhu nga n'ekokua nk'ie nga kuichú nistjin chánka nga chaseħe mí nihi xi kits'in nga nkúnkú xuta.

⁷ B'a ta incha kits'in xuta xi kis'e nanki Sodoma ko nanki Gomorra ko nanki xi tjíndaihi, xi nkú nga incha kits'in ntítsje. Incha kits'ínkas'eħen yjoho nga chuba kikjantukohó xinkjín. Najmi kikienkjún yjoho nga 'yún tse ni xi incha kits'in. Kui nga kin'e nibájeneħen ra nd'í xi najmi maha 'meyaha. B'a ts'in kik'aihi ra kju'a'un. Kui niu xi bakúyaná nkú maná nk'ie nga najmi nu'yá'éħeén Ntjaná.

⁸ Ko b'a ta kamaha já xi jas'ejin mañanuu. Ngat'aha nchínihí títs'in chuntíhi yjoho nginkun Ntjaná, najmi benkjún xi tjihin xá ko ch'on ts'in nchjayane xi i nk'a ján. ⁹ Najmi ma b'a n'e, ta santaha ntítsje k'aku Miguel najmi b'a kits'in. Nk'ie nga tíkjánko ndanindoo nga tíkjányaha yjoninteħe Moise, najmi kama k'un tsa ta kuihi kits'ihin kju'a yjoho. Tu sa ní b'i kitsú: "Ntjaná kats'innijéhi ni xi t'n'ei!" ¹⁰ Tunga máha já xi jas'ejin mañanuu, chuba ch'ohón ts'in nchjayane ni xi najmi mankjihin. Ko máha ni xi mankjín suba kuihi, xi chuba ts'ínkjáihín ra xi nkú joyaha chu nga najmi ts'ínkjink'un, kui ngat'aha ni xu'bi títs'ínkatsúhun yjoho.

¹¹ Nima rú ts'ihin jóo! Ngakjá tjíma xi nkú ts'in ngakjá kikjatsú'ba Cain. At'aha 'yún mjeħe toon, kui nga títs'inndyjajihin ra yjoho xi nkúhu nda profeta Balaam. Ko at'aha incha fi kontraha xi tjihin xá, kui nga kuayáha xi nkúhu Kore.

¹² Nk'ie nga ajihin kjuatjoho Nda Ntjaná ma ñjakúko xinkiu, ta bichú jóo yo, tunga najmi kjeħen ra niyá nga k'úéntujinnuu jóo. Chuba kjinehé ko 'bi nga najmi chumi nihi xi nusihin. Xi nkú joyaha nintjé xi najmi tjihin ts'í jóo, xi tu má xi tjeħen ni fikoħo ntjo. Ko xi nkú joyaha yá tu xi najmi bjaha tu nga nistjihin, xi nkúhu yá xi kjamaha kjin kichjuyanji, yá xi tu xí jahá k'ien. ¹³ Xi nkú ts'in baténdzjo xúhu t'ėħen ntáchak'uun nga 'yún, b'a ts'in bakúchji jóo ni ch'onk'un xi ts'in, ni xi tjihin nga kama subaha kai. Kui xi nkú joyaha niñu xi kindyjajihin niyáha. Kui xi tjen síhin má jyuun.

¹⁴ Kits'ínkjó Ntjaná jóo nk'ie nga kits'ínkinchja Enoc. Enoc kui xi kama ntje xi ma yatuhu ra Adan. B'i kitsú: "An kieke nga j'aiko Ntjaná nkjin nkjún mij ntítsjeħe, ¹⁵ tu xi kuaseħe ra mí ni xi nda kits'in ko mí ni xi najmi nda kits'in ngayjee xuta ko tu xi xi najmi benkjúhun Ntjaná k'uejñaneħe ra mí nihi xi tjeħen. B'a n'eħe tu ngat'aha ngayjee ni ch'onk'un xi incha kits'in ko tu ngat'aha ni ngayjee én ch'on tsu xi incha kitsúhu Ntjaná."

¹⁶ Najmi tjin ni xi sasihin ja xu'bi. Tu mi nihí ni xi b'a ts'ínko. Nkuhú ni xi nchjaha animaha, kui xi bangisjai. Nk'a b'asje yjoho nga nchja, ko tu xi sakuhu ra ni xi incha mjehe, nda nchjayane k'ua xuta.

B'i ts'in kits'aniyaha Juda xuta ninku

¹⁷ Tunga jun ja nts'ena, n'ekj'áitsjon én xi kitsúya tíjún ja postruhu Nda Ntiana Jesucristo. ¹⁸ B'a kitsunu: "Nistjin xi fekuu s'e xuta xi kuajnukie ni xi ts'e Ntiana ko k'úéntujín ni ch'onk'un xi incha fásihin." ¹⁹ Kui xutaha xi bakjanya xuta ninku, xi ts'in ni ch'onk'un xi nchjaha animaha. Najmi tijnahin Espirituhu Ntiana.

²⁰ Tunga máha jun, ja nts'ena, ndja tinchajiun xi nkú ts'in s'ejinnuu, kui xi tu xi naxuhú nginkun Ntiana. Ko xi nkú ts'in ts'aniyanuu Espirituhu Ntiana, b'a ts'in chubakoo Ntiana.

²¹ Katjindjukonuu kjuatjoho Ntiana nga chúyohoo nistjin nga Nda Ntiana Jesucristo ts'ínk'íéntu tik'unko sinná kjuanima tak'uhun.

²² Katuma nimanuu xi jo jan timaha. ²³ N'esjejiun ajin nd'íu xi yo t'intujín. Xi machjéhen nga kama nimanuu, katuma nimanuu. Tunga chuhún ruu yjonuu nga b'a n'o, tu xi najmi ts'ínkatsuhunnuu ni ch'onk'un xi kits'in.

B'i ts'in kits'intsjoho Juda Ntiana

²⁴ Ntiana tihin nga'yún nga kúnnuu tu xi najmi kuankín t'axihin ruu ni xi ts'e, ko ts'in nga najmi chumi nihi xi chjuntí s'enuu ko tsjanuu kjuatsjo chánka tu xi kuintchahanu nginkun nistjin nk'ie nga kuakúchji kjuachánkaha. ²⁵ Nku tutuhú kui xi Ntiana xi ts'ínk'ankiná. Kui xi kan'etsjoho, kayaha nga chánka ko nga kui xi batéxuma, ko nga kui xi tihin nga'yún, tu ngat'aha Nda Ntiana Jesucristo. B'a kama ko tu nkjéhé ni nga b'a tíma. B'a katuma.

Xujun xi tjit'a ni xi y'éjña chji Jesucristo nga kama

B'i ts'ín b'aha ra xujun

¹ Jesucristo y'éjña chji ni xi tjit'a xujun xu'bi. Ntjaná kits'ínkjas'eheñ tu xi kui kuéjña chjihí ra xuta xi ts'e ni xi tjiñin nga kama xatí. Kits'ín nibá ntítsjehe tu xi kuakúchjihí ra nij Jua, kui xi nda musuhu. ² Eí títsuya Jua ni xi kama chjihí, kui niu xi éhen Ntjaná ko ni xi kitsúya Jesucristo.

³ ¡Á b'a nda tjiñin ts'e xi ts'ínyaha én xu'bi xi kits'ín nibá Ntjaná, ko á b'a nda tjiñin ts'e xi basínñjuhu ra ko ts'ínsihin ra ni xi tjit'aha ei, at'aha ja tífi tiña nístjiun!

B'i ts'ín kits'ínkijhi Jua kjuasuniña xuta ninku

⁴ An Jua tít's'ínkínuu xujun, ninku yatu xi tintsuboo ante Asia. Katsjánuu kjuanda ko kjuajyu Ntjaná xi tjiña, y'ejña ko kj'uaí. Katsjánuu kjuanda ko kjuajyu espíritu xi yatu incha maha xi tjin nginkun má b'ejña Ntjaná nga batéxuma. ⁵ Katsjánuu kjuanda ko kjuajyu Jesucristo xi títsuya ni xi ts'e Ntjaná. Kui xi tjun j'áiyaha ajihin xuta k'ien ko batéxumaha já rei xi tjin asuntee. Kui xi tjoho ñá ko tsaténdzjo jníhi nga kits'ínkjejnú ngatitsunná. ⁶ Kits'ín maná xuta xi ts'e tu xi kuatexumahaná ko n'etsjoojó Ntjaha ko Na'mihí xi nkúhu já na'mi xi ts'e. ¡Kas'ehe kjuachánka ko katatéxuma santaha tu nkjéhe ni! B'a katuma.

⁷ ¡Chasoo, kui xi nibájin nintiu! Ngayjee xuta skuehe, santaha ko já xi kik'iénjinkihí kicha. Kjintá nkjún ngayjee xuta naxinantá xi tjin asuntee nk'ie nga skuehe. Johon, b'a katuma.

⁸ “An xi xi tjuhun ko xi fekuhu”, titsu Ntjaná xi tjiñin nga'yún, xi tjiña, y'ejña ko kj'uaí.

B'i ts'ín tsakúchji yjoho Jesu

⁹ An nda nts'o Jua ta tíf'ajian kju'a'un xi tíncha bitjajún. Jun ko an Ntjaná tibatéxumaná. Jun ko an tín'e chúkjuá kjuanimá nga nkuhú makaá Jesu. Tsátejñanijé xjo xi 'mi Patmo at'aha y'enijmía éhen Ntjaná ko kits'ínkié yjona nga Jesu tjennkia. ¹⁰ Nku tuminku j'aijínna Espirituhu Ntjaná ko astán kint'e nga nibaha nku nta xi tu xi 'yuhún jane, xi nkú joyaha nku tjio. ¹¹ B'a kitsúna:

—T'et'a xujun ni xi chai ko n'ekjihí ninku yatu xi tjin ante Asia, ninku xi tjiña nanki Efeso, xi tjiña nanki Esmirna, xi tjiña nanki Pergamo, xi tjiña nanki Tiatira, xi tjiña nanki Sardí, xi tjiña nanki Filadelfía, ko xi tjiña nanki Laodicea.

¹² As'ai kits'ínk'ótjiya tu xi skuehena yá xi tínchjako. Nk'ie nga kits'ínk'ótjiya, kikié yatu ni toonsine xi s'entusún nd'í xi ts'ín ndzjen. ¹³ Ajihin nd'í xi ts'ín ndzjeen kikié xi b'a tjin Ntíhi Nda'íun tjin. Nku najyun ndju yja xi bichú santaha tsuku ko nku ni toonsine tijká 'mehe. ¹⁴ Taba ntsjaha xi nkú joyaha ntsjaha chutsanká ko xi nkú joyaha nch'án. B'a k'un tunkun xi nkú joyaha nd'í.

¹⁵ Tíbat'ai tsuku xi nkú joyaha kicha sine bronçe xi kin'e'na nga kin'echuhun. Tu xi 'yún ntaha, xi nkú joyaha xi nkú ts'ín faneya ntaje nga 'yún xu. ¹⁶ Ntsja kixi tjit'aha yatu niñu ko ts'a tsitjuhu nku kicha ndju ntsí xi yjo nga jo ngaba. B'a tjin ankjin xi nkú joyaha ts'íu nga 'yún bat'ai.

¹⁷ Nk'ie nga kikié, jákijne kinte tsuku ko b'a kama xi tsaya kama. Tunga jánehéna ntsja kixi ko b'i kitsúna:

—Najmi tu binkjuin. An xi tjuhun ko xi fekuhu ¹⁸ ko xi tjiña tík'un. Tsaya tunga nd'ai tjiña tík'an tu nkjéhe ni. An tjiñana yubihí ngabayoo ko antehé xuta k'ien. ¹⁹ T'et'ai ni xi kuayai, ni xi tíma nd'ai ko ni xi kama askahan. ²⁰ B'i tsuhu ra ni xi tjiña 'ma xi kuayai, niñu xi yatu xi kuayai ntsa kixia ko ni toonsine yatu xi s'entusún nd'í xi ts'ín ndzjeen. Niñu

xi yatuu, kui xi ntítsje xi basehe nínku xi yatuu. Kò ni xi s'entusún nd'í xi ts'ín ndzjen xi yatuu, kui xi nínku xi yatuu.

2

B'i tsu én xi kits'ínkijihí Jesucristo nínku xi tǐjña nanki Efeso

¹ B'í ts'ín t'et'ai nga n'entúihí ntítsjehe xuta nínku Efeso: “B'í títsu xi tǐt'aha niñu xi yatuu ntsja kixí, xi tsú'bajin kamasehen ni toonsine xi yatu xi s'entusún nd'í xi ts'ín ndzjeen:

² Be ni xi tǐn'ei, xi nkú ts'ín tǐb'enki kjuanimá xá xi tǐn'ei kò xi nkú ts'ín tǐn'e chúkjuai. Be nk'ie nga najmi sasíhin ni xi incha ts'ín já ch'onk'uun. Kichjut'ayák'uin já xi já postru tǐncha ts'ín ma maña yjoho kò kiyai nga já tsank'á niu, nga najmi já postru. ³ Tǐn'etsentai kjuanimá xi tǐbitjajín kò tǐn'e chúkjuai kjuanimá xi tǐsakúhi ngat'ana. Najmi tǐfehe tak'uin.

⁴ Tunga najmi tǐsasíhinna ngat'a ts'í nga najmi ta tǐhin ri kjuatjo xi kis'ejñahi nga tjuhun. ⁵ Kui nga n'ekj'áitsjehenni ni xi ja kin'e t'axín. T'inchj'aha ri animahi kò n'e ngáhani xi nkú kin'ei nga tjuhun. At'aha tsa najmi b'a n'ei, kjúaisehe kò kjexián ni xi síjñasun nd'í xi ts'ín ndzjen xi ts'í má nga tǐjña. B'a ts'ian tsa najmi k'úinchj'aha ri animahi.

⁶ Nda tǐjín nga najmi sasíhin já nicolaíta. An ta najmi sasínna jóo.

⁷ Xi tǐjen tǐjabaxíñju katasíñju ni xi títsuhu Espiritu xuta nínku! Xi ts'íin ngana, kui xi tsjaha nga kjine tuhu yá xi ts'ínk'íentu tǐk'uhun xuta, xi síjña ndjiojmihí Ntǐaná.”

B'i tsu én xi kits'ínkijihí Jesucristo nínku xi tǐjña nanki Esmirna

⁸ B'í ts'ín t'et'ai nga n'entúihí ntítsjehe xuta nínku Esmirna: “B'í títsu xi tjuun kò xi fekuu, xi k'ien kò xi tǐjña tǐk'un ngáha: ⁹ Be nga tǐyai kjua'un kò nga x'ain, tunga nk'ie nga basehe, nchiná ní. Be nga tǐnchjatit'aihin xuta xi ntje judio tǐncha ts'ín ma maña yjoho. Najmi xuta judio niu. Xuta xi yjanki níhi ndanindoo niu. ¹⁰ Najmi tu binkjuin kjuanimá xi kuitjanki. At'aha k'ua xuta xi ts'ajun ts'íinckjas'en nubayá ndanindoo tu xi chjút'ayák'uhunnuu. Te nǐstjin tǐhin nga sakúnuu kjua'un. Ndjá tǐsinjñai ndaha tsa tǐhin nga kuayái, kò an tsjaha corona xi k'uaihi xuta xi k'úentu tǐk'uun.

¹¹ Xi tǐjen tǐjabaxíñju katasíñju ni xi títsuhu Espiritu xuta nínku! Xi ts'íin ngana, kui xi najmi ta skuehe ngabaya xi ma joo.”

B'i tsu én xi kits'ínkijihí Jesucristo nínku xi tǐjña nanki Pergamo

¹² B'í ts'ín t'et'ai nga n'entúihí ntítsjehe xuta nínku Pergamo: “B'í títsu xi tǐjñaha kicha ndju ntsí xi yjo nga jo ngaba: ¹³ Be ni xi tǐn'ei kò nga má tǐjña ndanindoo nga tǐbatéxuma tinchin. Tu nkú kixíhí tǐsinjñai kò tu nkú tǐs'ejihín ri an, b'aha ra nǐstjin nga kin'ek'ien nda musuna Antipá xi y'énijmína. Kin'ek'ien ajinnuu má nga tǐjña ndanindoo.

¹⁴ Tunga tǐhín ni xi najmi tǐsasínna xi tǐn'ei. At'aha tǐjntujíhin k'ua xi tǐncha ts'ín ni xi tsakúya nda profeta Balaam. Kui tsinchá'a nda rei Balac xi nkú ts'ín kama ts'íinckijehin ngatitsun xuta xi ntje Israel tǐehen ra, tu xi incha kjinehe chje xi kik'aihi ra ntǐa xi ts'índaha ntsja xuta kò tu xi chuba incha kjúántukoho xinkjín. ¹⁵ Kò ta tǐjntujíhin k'ua xi tǐncha tǐts'ín sa ni xi bakúya já nicolaíta. ¹⁶ Kui b'a maha, t'inchj'aha ri animahi. Tsa najmi b'a n'ei, kjúaise xatíhi kò kicha xi tǐbitjuhu tsu'bá kjankohona xuta xi b'a tǐncha ts'íun.

¹⁷ Xi tǐjen tǐjabaxíñju katasíñju ni xi títsuhu Espiritu xuta nínku! Xi ts'íin ngana, kui xi tsjaha nga kjine manaá xi tǐjña 'ma, kò ta tsjaha nku ndjio taba má nga tǐt'a nku j'áin tsetse xi najmi ch'a be. Tu nkuhú xi ts'íinckjáihi, kui xi skue.”

B'i tsu én xi kits'ínkijihí Jesucristo nínku xi tǐjña nanki Tiatira

¹⁸ B'í ts'ín t'et'ai nga n'entúihí ntítsjehe xuta nínku Tiatira: “B'í títsu Ntíhi Ntǐaná, xi b'a k'un tunkun xi nkú joyaha nd'í kò tsuku xi nkú joyaha kicha sine bronçe xi kin'e'na nga kin'echuhun: ¹⁹ Be ni xi tǐn'ei, nga tjohi kò s'ejihin an, nga tǐn'exát'aní kò xi nkú n'e tǐn'e chúkjuai. Be nga 'yún tǐn'exá sai nd'ai nk'ie nga tuts'ihín ni.

20 'Tunga kuihí ni xu'bjí xi najmi tísasínna nga tín'ei. Tí'bainteihí na Jezabel xi na profeta tít'sín ma maña yjoho. Tíbakúyaha ko túb'anachaha xuta xi ts'an, tu xi chuba incha kjuántukohó xinkjín ko incha kjine chje xi kik'aihi ntia xi ts'innaha ntsja xuta. 21 Kitsjantéhe no nga ngjuaikj'áha ra animaha tunga tu nkú mjehé ra chuba kjuántukohó já. 22 Kui nga nku ch'in ts'in nibánehe no ko chánka kjuanima xi tsjaha já xi fantukoho, tsa najmi incha ngjuaikj'áha ra animaha nga incha k'uéntu ni xi tsakúyaha no. 23 Ts'ink'ién ntíhi no. B'a ts'in skuehe ngayjee xuta ninku nga be xi nkú ts'in tjintuyá kjuankjintak'uhun xuta ko animaha ko nga tsjanuu nga nkúnkú chjíhi ni xi kin'o.

24 'Maha jun xi tintsuboo Tiatira xi najmi tín'o ni xi túbakúya no ko najmi tsinchiyó ni xi tsu xuta nga tjíhin ndanindoo, ni xi tjintu'má, b'a tixinnuu nga najmi ta tsjahanuu kj'ai ch'á. 25 Tunga chuhún ruu ni xi tjínanuu santa nkúhu nga kjuái ngáhana.

26 'Xi ts'ín ngana ko tu nku ngjuaindjukohó xá xi mjena nga ts'ín, kui xi tsja xaha nga kuatéxumaha nanki xi tjín asuntee xi nkú ts'in kitsjá xána Na'mina. 27 Ndjá kuatéxumaha xuta. B'a kamaha xuta xi nkú maha nku ndjii nga kicha bich'onnehe. 28 Xi ts'ín ngana, kui xi tsjaha niñu xi bat'ai nga ja tífi ma sen.

29 'iXi tjen tjabaxínñju katasínñju ni xi títshu Espiritu xuta ninku!"

3

B'i tsu én xi kits'ínkijhi Jesucristo ninku xi tjíña nanki Sardi

1 'B'i ts'ín t'et'ai nga n'entúhi ntítsehe xuta ninku Sardi: "B'i títshu xi tjíñaha espiritu yatu xi ts'e Ntíaná ko niñu xi yatuu: Be ni xi tín'ei. B'a incha tsu xuta nga tinchun tík'uin, tunga nk'ie nga basehe ja tsayai. 2 Tinchin ndai ko tjen nga'yíhin yjohi kintehe ni nga kuayá kjin. At'aha tibe nga najmi kixi tí'mikoi xahi nginkun Ntíaná.

3 'Kui nga n'ekj'átsjehen ri yjohi ko tsjénki ni xi kik'aihi ko kinu'yái, ko t'inchj'aha ri animahi. Tsa najmi kunchinndai, kjuáisehe xi nkú joyaha nku nda ndyjé ko najmi chai mí chubaha nga kjuáisehe. 4 Tunga tjintujíhin ri nanki Sardi k'ua xuta xi najmi incha kits'ín chuntí najyuhun. Kui xi k'úemakona nga ngjua najyun taba, at'aha kui xi incha tjeheh ra nga k'úemakona.

5 'Xi ts'ín ngana, kui xi n'engja najyun taba ko najmi ts'in ndyjájna j'áihin xujun má nga tjintut'á j'áihin xuta xi k'uéntu tík'un. Tu sa ní ts'inkié yjona nga be xuta xu'bo nginkun Na'mina ko nginkun ntítsehe.

6 'iXi tjen tjabaxínñju katasínñju ni xi títshu Espiritu xuta ninku!"

B'i tsu én xi kits'ínkijhi Jesucristo ninku xi tjíña nanki Filadelfia

7 'B'i ts'ín t'et'ai nga n'entúhi ntítsehe xuta ninku Filadelfia: "B'i títshu xi tsje ko naxu ni xi tsu, xi tjíñaha yubíhi nda rej David, xi kjex'á ko najmi ch'a maha b'échja, xi b'échja ko najmi ch'a maha kjex'á: 8 Be ni xi tín'ei. Chasei. Nginkuin tjentixana nku ankjua xi najmi ch'a maha b'échja. Be nga najmi 'yún tjíhin nga'yún, tunga tít'etjusunní éna ko tít'ekiei yjohi nga yaní. 9 Nd'ai ni xi ts'ihin xuta sinagogaha ndanindoo, xuta tsank'á xi ntje judio tjeheh ra ts'ín ma maña yjoho, ts'in kjuayúhun ra nga incha ngjuaisinkúnch'int'ahi tu xi b'a ts'ín incha skuehe nga tjona ji.

10 'Kich'atjói éna nga kin'e chukjuai. Kui nga an ts'inkj'a t'axíhin ra kjuanima xi kj'uai nistjin nga chjút'ayák'un ngayjee xuta xi tjín asuntee, kjuanima xi kj'uai nga ngúshun asuntee. 11 Kjuái xatía. Ndjá tisinjnain ni xi tjíñahi, tu xi najmi ch'a kjé'aha ri corona xi ts'i.

12 'Xi ts'ín ngana, kui xi ts'in ma yásjaihi ninkuhu Ntiana. Ndahachí najmi ta kuitjunkihi yo. Ko k'uet'áha j'áihin Ntiana ko j'áihin naxinantáha Ntiana, kui xi nanki Jerusalem tsetse xi Ntíaná ts'ín nibájehen ndjiojmi ján. Ko ta k'uet'áha j'áin tsetsena.

13 'iXi tjen tjabaxínñju katasínñju ni xi títshu Espiritu xuta ninku!"

B'i tsu én xi kits'ínkijhi Jesucristo ninku xi tjíña nanki Laodicea

14 'B'i ts'ín t'et'ai nga n'entúíhi ntítsjehe xuta nínku Laodicea: "B'i títsu xi 'mi Xi Naxu, xi ma n'e s'ejihín ni xi tsuya ko xi naxu ni xi tsu, xi kits'inndako Ntíaná ni xi tjín: 15 Be ni xi tín'ei. Ji xi nkú joyaha ntánijua xi ndaha najmi nch'án ko ta ndaha najmi sje. iTsa tu nch'áhan mahani kai, ko tsa tu sje mahani kai! 16 Tunga suk'ienní. Najmi nch'áin ko ta ndaha najmi sjei. Kui nga kuatetéhera. 17 At'aha: An xi nchíná. Nda ts'ín tíjña. Najmi chumi nihi xi ndyjat'ana, tibixín. Tunga najmi tímankjihín ri nga najmi tjihin kjuatsjo, ko nga najmi chumi ni chjíhi ra ji, ko nga x'ain ko kai ko kisusti.

18 'Kui nga b'a tíxihin ra nga ch'atseheni ni xi tjínna. Ch'atsei toonsine xi 'yún nda, tu xi kama nchínáhani. Ch'atsei najyun taba xi kamandyjai tu xi k'úé'mahani yjoninte kistihí xi títsjáhi kjuasuba. Ch'atsei ntánki xi ts'íinnkihí tunkuín tu xi cháhani.

19 'Ngayjee xi tjona, kui xi si nchjaka ko tsjanijáha. Kui nga tjen nga'yúhun ri yjohi ko t'inchj'aha ri animáhi. 20 Chásei. An síjña ásti ankjuo nga títs'inkjane. Tsa tjín xi kuint'é ntana ko kjéx'á ankjuo, an kjuas'en má tíjña ko an kjíneka nichine ko kui kjínekona.

21 'Xi ts'ín ngana, kui xi tsjantéhe nga k'úéjñat'akona má nga batexuma xi nkú ts'ín an ja kits'in ngana ko tíjñat'aka Na'miná má nga batéxuma.

22 'iXi tjen tjabaxínñju katasínñju ni xi títsuhu Espiritu xuta nínku!"

4

B'i ts'ín tsakuchjíhi Jua xi nkú ts'ín kin'etsjoho Ntíaná ndjiojmi ján

1 Askahan nga ja j'a ni xu'bi, as'ai tsase ko kieke nku ankjua xi tjentixa nk'a ján. Ko nta xi tjun kint'e, xi b'a ts'ín nu'yá xi nkú joyaha nga fane tjio, kui xi b'a kitsúna:

—Nibánji ej. Kuakuchjíhi ni xi tjihin nga kama.

2 Ta kuihi chubo j'aijínna Espiritu ko kieke ndjiojmi ján xi kab'ejña nga tibatéxuma.

3 Sénnistjihín xi kab'ejña yo, kui xi b'a tjín xi nkú joyaha ndjio tsjo k'un jaspe ko ndjio tsjo k'un kornalina. Ko sínkjántjaihi má kab'ejña nku yejña xi tibat'ai xi nkú joyaha ndjio tsjo k'un esmeralda. 4 Ko andaihi má kab'ejña kieke sa kan ñju jáchá xi ta incha kab'entu, xi incha yja najyun taba ko corona toonsine tjintu'áha.

5 Má kab'ejña xi tibatéxumoo tsitju nd'ích'on ko nta xi xaáhan kinu'yá ko janeya ch'on. Ko ankjín xi tibatéxumoo títi yatu nd'í s'ekuyá. Kui xi tsuhu ra espíritu xi yatuhu Ntíaná.

6 Ko ankjín má kab'ejña xi tibatéxumoo ta kjijña nku ni xi b'a tjín xi nkúhu ntáchak'un xi 'na xi nkúhu chutsín.

Andaihi má kab'ejña xi tibatéxumoo tjintu ñju xi tjintu tík'un, xi kitsejnúhu ra tunkun ankjín ko astun. 7 Xi tjuun b'a tjín xi nkúhu xa. Xi ma joho b'a tjín xi nkúhu turu. Xi ma jahan b'a tjín ankjín xi nkúhu xuta. Ko xi ma ñjuhu b'a tjín xi nkúhu ja xi tífi tjen.

8 Nga nkúnkú xi ñju tjintu tík'uun jun maha tsjankaha. Kitsejnúhu ra tunkun kintehe ko asunnk'aha. Tu nku nga tíncha sehé nistjin nistjen nga b'a tíncha tsu:

Ntíaná xi tsje, Ntíaná xi tsje, Ntíaná xi tsje.

Ntíaná xi tjihin nga'yún.

Kui xi y'ejña, tíjña ko kj'uaí.

9 Xi ñju tjintu tík'uun tíncha ts'ínkie yjoho nga chánga xi tibatéxumoo, kui xi tíjña tík'un tu nkjéhé ni. Tíncha benkjún ko tíncha tsjáha máb'achjíhi. Ko nk'ie nga b'a tíncha ts'ín xi ñjuu, 10 jáchá xi kan ñjuu tíncha basinkúnch'int'aha nga títs'íntsjohe xi tibatéxumoo, xi tíjña tík'un tu nkjéhé ni. Tíncha b'entu coronaha nginkun nga b'i tíncha tsu:

11 Ji Ntía xi Ntiani, ji xi tjehe ri nga chankjúhin

ko nga s'ehi kjuachánka ko nga'yún.

At'aha ji kin'endai ngayjee ni xi tjín.

Kama mjehi, kui nga tjihin ko kamandaha.

5

B'i ts'ín tsakuchjíhi Jua nga Chutsanko tsakj'á xujun xi najmi ch'a maha bakj'á

¹ As'ai kieke nku xujun, kui xi ntsja kixi y'aha xi tibatéxumoo. Kui xujun xi kin'entú nga jo ngabaha, kō tǐchjanekohō rā yatu sello. ² Kieke nku ntítsje xi 'yún tǐhǐn nga'yún, kui xi 'yún tǐnchja nga b'ǐ tǐtsu:

—ǃYá xi tǐhǐn rā nga kjéntiya sello xi tǐchjanekohō xujun kō kjéxǐnka?

³ Tunga ndahá nku xi tǐn ndǐiojmi ján kō ndaha nku xi tǐn asuntee kō ndaha nku xi tǐn kintehe t'anankiu najmi kamaha kikjéxǐnka xujun, kō ta ndaha najmi kamaha tsa tu tsasehe ni xi tǐt'a. ⁴ Tu xǐ kikǐintaná nga najmi ch'a kamaha kikjéxǐnka xujun kō ta ndaha tsa tsasehe ni xi tǐt'a.

⁵ As'ai b'a kitsúna nku ndachá xi kan ñjuu:

—Najmi tu ch'í. Chasej. Xa xi y'aha rā ntehe Juda, xi ntehe David y'aha rā, kui xi kits'ín ngana kō kamaha kjéntiya sello yatu xi tǐchjanekohō xujun kō kjéxǐnka.

⁶ As'ai ankǐn xi tibatéxumoo kō kamasehen xi ñju xi tǐntu tǐk'uun kō kamasehen jáchá xi kan ñjuu kieke nku Chutsankā xi sǐjña yō, xi b'a tǐn xi nkúhu tsa ja kin'ek'ien. Yatu ndǐia tǐhǐn kō yatu tunkun. Kui xi tsuhu rā espiritu xi yatuhu Ntǐaná xi kin'e nibá ngayjee asuntee. ⁷ Ngjik'á Chutsankō xujun xi kǐiya ntsja kixi xi tibatéxumoo.

⁸ Nk'ie nga jakj'á xujun Chutsankō, as'ai xi ñju xi tǐntu tǐk'uun kō jáchá xi kan ñjuu incha tsasinkúnch'int'aha. Nga nkúnkú incha y'a najní arpa kō tsa tōonsine xi kitsehe ni xi sinje. Kui niu xi bakúchji ni xi nchja xuta jehe Ntǐaná nk'ie nga nchjako Ntǐaná.

⁹ As'ai incha kise soon tsetse xu'bi:

Ji xi tǐhǐn ri nga chǐbǐéi xujun kō nga chǐntiyai sellohō,

at'aha ji xi tsayai nga kin'e mahi chǐe.

Jníhi kich'atsehe ri Ntǐaná

ngayjee tǐkjá xuta xi tǐn,

xi kj'ai kj'ai én nchja,

xi nibá tu má antehé ni,

kō xuta naxinantá xi tǐn.

¹⁰ Kui xi kin'e mai nku naxinantá xi tibatéxumaihi,

kin'e mai já na'mi xi ts'ǐntsjohō Ntǐaná.

Incha kuatéxumaha asuntee.

¹¹ As'ai tsase kō kint'e ntaha nkjin nkún ntítsje xi tǐnchat'a andaihi xi tibatéxumoo kō andaihi xi ñju xi tǐntu tǐk'uun kō jáchá xi kan ñjuu. Tu ni xǐ 'yúhún nkjin incha maha.

¹² Yún incha tǐnchja nga b'ǐ tǐncha tsu:

Chutsankā xi kin'ek'ien tǐhǐn rā

nga k'uai xaha nga kuatéxuma.

Ts'ǐnkǐáihǐn kjuanchǐná,

kjuankjintak'un kō kjuachánka.

Kui xi kama chankjún kō n'etsjohō.

¹³ As'ai kint'e ntaha ngayjee xi kits'ínnda Ntǐaná nk'a ján kō asuntee kō kintehe t'anankiu kō ajin ntáchak'uun nga b'ǐ incha kitsú:

Chutsankō kō xi tibatéxumoo

n'etsjohō kō chankjún.

Kui xi s'ehē santaha tu nkjéhé ni

kjuachánka kō nga'yún xi tǐn.

¹⁴ As'ai —jB'a katuma! —incha kitsú xi ñju xi tǐntu tǐk'uun. Kō jáchá xi kan ñjuu incha tsasinkúnch'in kō incha kits'ǐntsjohō Chutsankō kō xi tibatéxumoo.

6

B'ǐ ts'ín tsakuchǐhi Jua nga ñju sello kichjux'á

¹ Kieke nk'ie nga kikjex'á Chutsankō sello xi tjuun kō kint'e nga kinchja nku xi ñju xi tǐntu tǐk'uun. Ntaha, kui xi nkú joyaha xi nkú ts'ín nu'yá nga faneya ch'on. B'ǐ kitsú:

—¡Nibái!

² As'ai tsase kō kíkíe nku ndjē taba. Xi tǐsuhun chu y'a nku ni xi s'ekō yá. Kik'aihi nku coronā kō tsitju tū xi ts'ín nganaha.

³ Nk'ie nga kikjex'á Chutsankō sellō xi ma johō, kint'e nga b'i kitsú xi ma johō xi ñju xi tǐntu tǐk'uun:

—¡Nibái!

⁴ As'ai tsitju kj'ai ndjē, nku ndjē ni. Xi tǐsuhun chu kits'ínkjáihin nku kichā chánka kō kik'ai xáha xi má nga kjéxin kjuajyu xi tǐn asuntee, tū xi ts'ínk'iehen xinkjín xutā.

⁵ Nk'ie nga kikjex'á Chutsankō sellō xi ma jahan, kint'e nga b'i kitsú xi ma jahan xi ñju xi tǐntu tǐk'uun:

—¡Nibái!

As'ai tsase kō kíkíe nku ndjē jma. Xi tǐsuhun chu y'a nku nisuchúba. ⁶ Ajihin xi ñju xi tǐntu tǐk'uun kint'e nku ntā xi b'a kitsú:

—Nku nǐstjin xánta nku kilu tuniñu katijnehe, kō nku nǐstjin xánta jan kilu tu cebada katijnehe. Tū xí chjǐhí katuma ni. Tunga najmi tū n'ekoní binu kō tā ndaha setiū.

⁷ Nk'ie nga kikjex'á Chutsankō sellō xi ma ñjuhu, kint'e ntāha xi ma ñjuhu xi tǐntu tǐk'uun nga b'i kitsú:

—¡Nibái!

⁸ As'ai tsase kō kíkíe nku ndjē sine k'ien. Xi tǐsuhun chu, kui xi 'mi Ngabaya kō tǐennkihí xi 'mi Antehē Xutā K'ien. Nga joō incha kik'aihi kjuā nk'ie nga kjuachán, kjintíá, ch'in kō chu kjan xi tǐn asuntee incha ts'ínk'ienkōho nku tǐkjá xutā asuntee.

B'i ts'ín tsakuchjǐhi Jua nga kichjux'á sellō xi ma uhun

⁹ Nk'ie nga kikjex'á Chutsankō sellō xi ma uhun, kíkíe kintehe nāchan chjē animaha xutā xi kin'ek'ien ngat'aha nga incha y'énjímí éhen Ntǐaná kō ngat'aha nga tū nku kits'ínkiehé yjohō nga Jesu yjanki. ¹⁰ Yún incha kinchjā nga b'i incha kitsú:

—Tsjení ji, Nda Ntǐa, kō naxū én xi bixín. ¿Nkjé n'ekokjuai xutā xi tǐntu asuntee? ¿Nkjé n'ek'íechjǐ xi kits'ínk'ienni?

¹¹ As'ai incha kik'aihi najyun taba nga nkúnkú. Tū chubahá nǐstjin incha kúya kik'ihin, santaha nkúhu nga kama ndjuú xkihí xutā xi tā tǐhin nga n'ek'ien xi nkúhu nga kui, xi nts'e maha xinkjín xi tā tǐncha yjankihí Jesu.

B'i ts'ín tsakuchjǐhi Jua nga kichjux'á sellō xi ma juhun

¹² Nk'ie nga kikjex'á Chutsankō sellō xi ma juhun, tsase kō kama nku chón xi tū xí 'yúhún. Kama jma ts'íu xi nkú joyaha najyun xi jma sénsén. Ni kama sóo xi nkú joyaha jní.

¹³ Niñu xi tǐn nk'a ján tsixuntu t'anankiu xi nkú ma nga bixuntu tu chjintéhe yá higuera nk'ie nga b'etsujnehe nku ntjō xi 'yún. ¹⁴ Xi nkú ma nga s'ekjoya xujun, b'a ts'ín kindyjajin sén nk'a ján. Kō ngayjee naxiū kō xjō xi tǐn ajin ntáchak'uun incha ngjǐ t'axín.

¹⁵ Incha ngjik'ientu'má aya tǐxa ngjioō kō ajin naxiū já rei, já tǐtjuun, já jun k'aku, já nchinóo, já i kō ngayjee xutā, xi ndaihi yjohō kō xi musuhū xi kich'atsehe. ¹⁶ B'a incha kitsúhu jñáchóo kō ndjio naxiū:

—Tǐxuntunéni kō t'entu'máni, tū xi najmi skueheni xi tǐbatéxumoo kō tū xi najmi chahani kjuakjan chánkaha Chutsankō. ¹⁷ At'aha ja kuichu nǐstjin nga ja kuakúchji kjuakjan chánkaha. ¿Yá xi kuichúkuaha ni xi kama?

7

B'i ts'ín tsakuchjǐhi Jua nga xutā xi ntjē Israel tǐjehen ra kis'et'aha chubaha Ntǐaná

¹ Nk'ie nga ja kama ni xu'bj, as'ai kíkíe ñju ntǐtsje xi tǐncha ndju nga ñju tǐkjáha asuntee. Kui xi tǐb'échjaha ntjō xi nibáha nga ñju tǐkjáha asuntee tū xi najmi tsjéhen ntjō asun t'anankiu, tā ndaha asun ntáchak'uun, tā ndaha ajihin yá xi tǐn asuntee. ² Tā kíkíe kj'ai ntǐtsje xi tǐnibáha má tju ts'íu. Kui xi j'ai tū xi k'uét'aha ra chubaha Ntǐaná xutā xi

ts'e. Kui ntítsje xu'bi 'yún kikjintáyaha ntítsje xi ñjuu xi kik'aihi xáha xi má nga ts'íinkatsún t'anankiu ko ntáchak'uun.

³ B'i kitsúhu:

—Najmi tu chumi nihi xi n'ohoo t'anankiu ko ta ndaha ntáchak'uun ko ya xi tjin. Nk'iehé nga ja s'et'aha stjen chubaha Ntíaná xuta xi ts'e, nk'iehé nga kama k'úét'a ntsoo.

⁴ Kint'e xkihí xuta xi kis'et'aha chuba. Unchan ko yachán ñju mij kama ngayjee ntjehe Israel. ⁵ B'i tjin kamaha nga nkúnkú ntje te joo: te jo mij xi ts'e Juda, te jo mij xi ts'e Ruben, te jo mij xi ts'e Gad, ⁶ te jo mij xi ts'e Aser, te jo mij xi ts'e Neftali, te jo mij xi ts'e Manase, ⁷ te jo mij xi ts'e Simeon, te jo mij xi ts'e Levi, te jo mij xi ts'e Isacar, ⁸ te jo mij xi ts'e Zabulon, te jo mij xi ts'e Kuse, ko te jo mij xi ts'e Benjamin.

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua nga tu xí nkjihín xuta incha tsitjujin kjuanima chánko

⁹ Nk'ie nga ja kama ni xu'bi, as'ai tsase ko kieke nkjin nkjún xuta. Ndaha najmi ch'a ma b'éxkihí. Ngayje tjká xuta xi tjin asuntee niu, ngayje tjká ntje, ngayje tjká nanki ko ngayje tjká én. Tjincha ndju ankjin xi tibatéxumoo ko nginkun Chutsanko. Najyun taba incha yja ko xkajén incha y'a.

¹⁰ 'Yún tjincha kjintáya nga b'i tjincha tsu:

¡Nkuhú Chutsanko ko Ntíaná xi tibatéxumoo,
kui xi ts'ínk'ankiná!

¹¹ Ngayjee ntítsjee xi tjincha ndju andaihi má kab'ejña xi tibatéxumoo, andaihi jáchá xi kan ñjuu ko xi ñju xi tjintu tík'uun, incha kingjénsten ankjin nga incha kits'intsjoho Ntíaná.

¹² B'i incha kitsú:

¡B'a tjin!

N'etsjoho ko tjin in kjuachánka Ntíaná,

be nkú ts'ín ts'ínkjink'un ko 'baihi máb'achjhi,

yankjún ko bakúchji nga'yúhun santaha tu nkjéhé ni.

¡B'a katuma!

¹³ As'ai nku ndachá xi kan ñjuu kingjásjaiyana:

—¿Yá xutaha xi yja najyun taboo? ¿Má incha kanibáha?

¹⁴ —Ji xi yai, Nda Ntia —kixihin.

As'ai b'i kitsúna:

—Kui xi incha kieke kjuanima chánko. Jnhi Chutsanko incha kits'ín tabakoho nga tsané najyuhun. ¹⁵ Kui kjuaha nga tjinchaha ankjin Ntíaná xi batéxuma ko nistjin nistjen tjincha ts'intsjoho aya ninkuhu. Xi tibatéxumoo kuhun xuta xu'bi aya ante nkjühun.

¹⁶ Najmi ta skuehe kjintía ko ta ndaha najmi ta xintá kamaha ra. Najmi ta ts'íinchjahan ra ts'íu ko najmi ta ts'íinstihí ra nubóo. ¹⁷ Af'aha Chutsanka xi ta tibatéxumoo, kui xi nda bastu xi kúntaha ko ngjuaikoho má tjin ntánijua xi ts'ínk'íentu tík'uhun xuta. Ntíaná ts'íinxjnu ntánkun nga nkúnkú.

8

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua nk'ie nga kichjux'á sello xi ma yatuhu

¹ Nk'ie nga kikjex'á Chutsanko sello xi ma yatuhu, as'ai kis'e jyu jyu ndjiojmi ján nkú ra ma masen ora. ² Kieke ntítsje xi yatuu xi tjincha ndju nginkun Ntíaná. Kui xi kik'aihi yatu tjio.

³ As'ai j'ai kj'ai ntítsje. Ankjin nahan chje j'ai sinjña. Nku ni toonsine xi má nga tisún ni xi sinjne y'a. Kik'ai nkjühun ni xi sinjne tu xi tsjáha ra chje Ntíaná asun nahan chje toonsine xi kjijña ankjin xi tibatéxumoo. Kui niu kits'íntjinkoho ni xi nchja ngayjee xutaha Ntíaná nk'ie nga incha nchjako. ⁴ Y'ahá ts'ihin ntítsjee ni xi titiyá ni xi sinjne nk'ie nga ngjisehe Ntíaná ntaha ni xi sinjne ko ni xi incha nchja xutaha Ntíaná nk'ie nga nchjako. ⁵ As'ai jakj'á ntítsjee tabaha ni xi sinjne ko kits'íntsehe x'í xi tjintusún nahan

chje. Asuntee kikjaník'asún niu. As'ai janeya ch'on, xaáhan kama, tsat'ai nd'ích'on ko kama chón.

B'i ts'in tsakuchj'hi Jua nk'ie nga jane ñju tjio

⁶ Incha y'énda yjoho ntítsje xi yatuú xi má nga incha ts'iínkjane tjioho. ⁷ Kits'ínkjane tjioho ntítsje xi tjuun. As'ai kichjanik'a asun t'anankiu ts'í ndjio ko nd'í xi kin'etjijinkoho jní. Kiti nku t'íkjá t'anankiu ko nku t'íkjá yá xi tjín ko ngayjee jñá xi tjín.

⁸ Kits'ínkjane tjioho ntítsje xi ma joó. As'ai kichjanik'ajin ntáchak'uun nku ni xi b'a tjín xi nkú joyaha nku naxi chánka xi títi. Jní kama nku t'íkjá ntáchak'uun. ⁹ K'ien nku t'íkjá xi tjintu t'ik'un ajin ntáchak'uun ko kin'ekje nku t'íkjá yábarku xi tjín.

¹⁰ Kits'ínkjane tjioho ntítsje xi ma jaan. As'ai j'aikijne nku niñu chánka xi títi xjo xjo. Kits'ínkatsún nku t'íkjá ntáje ko ntá t'ixá xi tjín. ¹¹ Sja 'mi niñuu. As'ai nku t'íkjá ntá xi tjín kama sja. Tu ngat'ahá nk'ie nga kama sja ntóo tu xi nkj'ín xuta k'ien.

¹² Kits'ínkjane tjioho ntítsje xi ma ñjuu. As'ai nku t'íkjá ts'íu, sóo ko niñuu kin'ekatsún. B'a tjín niu xi kis'ejyún. Nk'ie nga incha kits'ín ndzjen niu nku t'íkjá nistjiun najmi ta kama ndzjehen ra ko ta nku t'íkjá nistjen najmi ta kama ndzjehen ra.

¹³ As'ai tsase ko kint'e ntáha nku ja xi tífi t'jen. 'Yún tíntáya nga b'i títsu:

—Kjuanimá nibá! ñimá rú ts'ihin xuta xi tjintu asuntee nk'ie nga kjuane tjio xingisoo xi ja ma ma incha ts'iínkjanehé ntítsje xi jan xi ndyjat'óo!

9

B'i ts'in tsakuchj'hi Jua nk'ie nga jane tjio xi ma uun

¹ Kits'ínkjane tjioho ntítsje xi ma uun. As'ai kieke nku niñu xi nibaha nk'a ján nga j'aikijne asuntee. Kik'aihi yubihí t'ixá nanka xi t'jen t'anankiu. ² Kikjex'á t'ixá nanko ko yo tsitjunji nintí xi nkú joyaha nintí xi bitjuhu nku orno chánka. Kits'ín jyun ts'íu ko nk'oo.

³ Ajin nintiu incha tsitjuhu chjuba xi incha j'aitsesúhun asuntee. Incha kik'aihi nga'yún xi nkúhu nga'yún xi t'ihin chándayá ch'onk'un xi tjín asuntee. ⁴ B'a kik'ihin nga najmi incha ts'iínkatsún jñá xi tjín t'anankiu ko ta ndaha nku ni xkfén xi tjín ko ta ndaha nku yá. Nku tutuhú xuta xi najmi kis'et'ahá stjen chubaha Nt'ianá xi kama incha ts'ín'uhun.

⁵ Najmi kik'aihi kjuá tsa ts'ínk'ien xuta. Tu b'ahá kik'ihin nk'ie nga tu uhún sá tsjáha kjuanimá xuta xi k'inehe. Kjuanimá xi tsjá chu b'a joyaha xi nkú ts'ín k'ineya má k'inená chándayá ch'onk'un xi tjín. ⁶ Kui nistjiun kuangisjai ngabayoo xuta tunga najmi sakúhú ra. Kama mjehe nga kuayá tunga nguai t'axíhín ngabayoo.

⁷ B'a k'un chjubo xi nkú joyaha ndje xi kis'enda nga nguai kjuachán. B'a k'un corona toonsine k'un ni xi incha tjintu'áha. B'a k'un ankjín xuta k'un ankjín. ⁸ B'a k'un ntsjáha xi nkúhu ntsjáha jminchjín. B'a k'un ni'yun xa k'un ni'yun. ⁹ B'a k'un k'icha k'un ni xi kijjnuhu 'mehe. B'a ts'ín faneya tsjankaha xi nkú ts'ín faneya nkjin nkjún yá xi fiko já juun nk'ie nga incha fi kjuachán. ¹⁰ B'a k'un nits'in chándayá ch'onk'un k'un nits'in chu. Ta t'ihin na'yá ch'onk'un. Ni ch'onk'un xi t'ihin nits'in nga ts'ín'uhun xuta un sá chúkjuaha niu. ¹¹ Ntítsje xi tjíña ayaha t'ixá nanko, kui xi batéxumaha chjubo. Abadon 'mi ntítsjee nga én hebreo, ko nga én griego Apolion 'mi. “Xi ts'ínkatsún ni” tsuhu ra j'áihín.

¹² J'a kjuá'un xi tjuun, tunga ndyjahá sa jo.

B'i ts'in tsakuchj'hi Jua nk'ie nga jane tjio xi ma juun

¹³ Kits'ínkjane tjioho ntítsje xi ma juhun. As'ai kint'e nku ntá xi nibaha kamasehen ndjia xi ñju xi tjintut'á nachan chje toonsine xi kijjña nginkun Nt'ianá. ¹⁴ B'i kitsúhu ntítsje xi ma juhun xi y'a tjio:

—N'e ndaíhi nga ñjuu ntítsje xi tjintut'á 'yún andai ntáje chánka Eufrate.

¹⁵ As'ai kin'e ndaíhi ntítsje xi ñjuu, tu xi nku tíkja xuta xi tjin asuntee incha ts'ínk'iehen. At'aha ja b'a ts'in tjinda nga kui xi b'a incha ts'ín kui chubo, kui nistjiun, kui sóo ko kui núu. ¹⁶ Kint'e xkihí já jun xi tjintusúhun ndje. Jo unchan miyoon maha.

¹⁷ Kikie ndje ko xi tjintusúhun, xi nkúhu tsa nchini kik'aina nga kama chjina niu. Kicha xi kijinu 'mjehe, ni xi nkúhu nd'í, su xi nkúhu ndjio tsjo k'un safiro ko sine xi nkúhu sufri. B'a k'un nintaku xa k'un nintaku ndje. Nd'í, ninti ko sufri bitju ts'a. ¹⁸ Tu ngat'aha nga jaan kju'a'un xi kitsjá chu nku tíkja xuta xi tjin asuntee k'ien. Nd'íu, ninti ko sufri xi bitju ts'a chu b'a kits'íun. ¹⁹ Ts'a ko nits'in chu xi ch'onk'un. Nits'in chu b'a k'un y'e k'un, xí yjahá nintaku. Kui niu xi ts'ín'unkohó ra xuta.

²⁰ Tunga xuta xi ts'anqui, xi najmi kits'ínk'iehen kju'a'un xu'bi, najmi incha ngjikj'áha ra animaha ko ta ndaha najmi y'éntu ni xi incha kits'ín. Tu nku kits'intsjohó ra jánindoo ko ntia xi kits'índakohó toonsine, toontaba, kicha, ndjio ko yá. Najmi ma chjihí niu, ta ndaha najmi nt'é ko ta ndaha najmi ma fi. ²¹ Ta ndaha najmi incha ngjikj'áha ra animaha xuta xu'bo ngat'aha nga animá incha ts'ínk'ien, tje incha ts'in, chuba fantukohó xinkjín ko ndyjé incha ts'in.

10

B'i ts'in tsakuchj'íhi Jua ntítsje xi y'a xujun

¹ As'ai kikie kj'ai ntítsje xi tjenjin ninti. 'Yún nk'a tjen. Ndjiojmi ján nibajehen ko nku yejña sintjaihi. Xi nkúhu ts'íu b'a ts'in tibat'ai ankjín, ko sjai xi nkúhu yásjai xi títi. ² Kjiya ntsja nku xujun ichí xi kabix'á. Tsasíñasun sjai kixi ntáchak'uun ko sjai skjún tsasíñasun t'anankiu. ³ As'ai 'yún kikjintáya ko kinu'yá ntaha xi nkú ts'in nu'yá ntaha xoo nga kjintá. Nk'ie nga kikjintáya, yatu niyá janeya.

⁴ Nk'ie nga janeya yatu niyóo, ja títs'inntá kai, tunga kint'ená nku ntá xi nibaha ndjiojmi ján xi b'a kitsúna:

—Najmi tu kayaha ni xi kuatsú ch'on xi yatuu. Najmi tu b'et'ai.

⁵ As'ai kingjénk'a ntsja kixi ntítsje xi nku sjai síñasun ntáchak'uun ko xi nku sjai síñasun t'anankiu. ⁶ Kits'ínkie xi tijná t'ík'un tu nkjéhé ni, kui xi kits'ínnda nk'a ján ko ni xi tjin nk'a ján, xi kits'ínnda t'anankiu ko ni xi tjin t'anankiu, xi kits'ínnda ntáchak'uun ko ni xi tjin ntáchak'uun. B'i kitsú ntítsjee:

—Ja najmi ta k'uandayaha ra. ⁷ Nistjin nk'ie nga ts'ínkjane tjioho ntítsje xi ma yatuhu kuitjusun ni xi y'éjña 'ma Ntjaná. B'a kama xi nkú nga ts'in kitsúya titjuhun já profeta xi ts'e.

⁸ As'ai ta kinchjakohó ngáhana ntá xi kint'e, xi nibaha ndjiojmi ján. B'i kitsúna:

—T'in ko chjúbéi xujun xi kabix'óo, xi kjiya ntsja ntítsje xi síñasun ntáchak'uun ko xi síñasun t'anankiu.

⁹ Kui nga b'a ngji xihin ra ntítsjee nga tsjáhana xujun ichíu. As'ai b'i kitsúna:

—Chjúbéi ko chinej. Xi nkúhu ntsjén kama aya tsu'bai niu, tunga aya kants'ai sja kama.

¹⁰ As'ai jakj'a xujun ichí xi kjiya ntsja ntítsjee ko kikjine. Xi kama aya tsu'ba xi nkúhu ntsjén. Tunga nk'ie nga ja kitujen, sja kama aya kants'á. ¹¹ As'ai b'a kik'inna:

—Tjihin nga ta kuixinya ngáha ri xuta ni xi Ntjaná ja kits'ínkinchja já profeta. Kuixínyai ni xi Ntjaná ts'ínko xuta xi tjin tu má nankihí ni, tu má antjehé ni, xi nchja tu má éhén ni ko já rej.

11

B'i ts'in tsakuchj'íhi Jua jo já xi kits'ínkie yjoho nga Jesu yjanki

¹ As'ai kik'aina nku yá xá xi ch'achubako ko b'i kik'inna:

—Tisintjein. Ch'achubai ninkuhu Ntjaná ko nachan chje. T'exki nkú tjin maha xi incha ts'intsjoho Ntjaná yo. ² Tunga najmi tu ch'achubaní ante xi tijná natsihin ninku, at'aha xuta xi najmi be Ntjaná ja kik'aihi kui antee. Kui xi incha kuasinne nga ts'ínkatsún nanki

jee yachán jo sá tjihin. ³ Ts'inkjiá jo já xi k'uéjña chji nga yjankina. Incha ngjua najyun kfe ko kuinchja ngajona nku miu ko jo unchan ko cháte ko te nistjin.

⁴ Kui já xi joo, kui xi nga joo yá olibo ko nga joo ni xi s'etisun nd'í xi tjincha nginkun Nda Ntiahá asuntee. ⁵ Tsa tjin xi mjehe ts'íin'uhun xi joo, ts'a kuitjuhu nd'í xi k'uéti ngayjee já kontraha. B'a ts'ín kuayá tu yáhá ni xi mjehe incha ts'íin'uhun. ⁶ Kamaha k'uéchja nk'a ján tu xi najmi ta k'uaaha ts'í xi nkú tjin nistjin kamaha nga incha kuinchja éhen Ntíaná. Ko ta kamaha jni ts'íin ma ntánijuo ko kamaha tsjáha kj'ai kj'ai kju'a'un asuntee tu xi nkú tjin niyá mjehe ra nga b'a incha ts'íin.

⁷ Nk'ie nga ja kama ndjuúhu já xi joo nga k'uénijmí, as'ai chu xi kuitjunji tixa nanko kjaánko jóo. Ts'íin nganaha ko ts'íink'ien. ⁸ S'entu yjoninte k'iehen aya niyátéhe nanki chánko má ta kis'et'a kruu Nda Ntiahá. Kui nankiu xi nanki Sodoma ko ante Egipto chubaha nga nkuhú n'e makó chubaya. ⁹ Jan nistjin masen kamaha nga incha kuasehe yjoninte k'ien xuta xi tjin nkú tjin nanki xi tjin, nkú tjin maha ntjehe xuta xi tjin, nkú tjin maha xuta xi nchja tu má éhén ni, ko nkú tjin ante má nga tjintu. Najmi tsjante nga incha s'eyanji yjoninte k'ien. ¹⁰ Tsjo kamaha xuta xi tjintu asuntee ngat'aha ngabayaha. S'ehe kjuatsjo ko b'i ngján tsjáha xinkjin ni, at'aha kjuasti kitsjáha xuta xi tjintu asuntee já profeta xi joo.

¹¹ Tunga nk'ie nga j'a jan nistjin masen, Ntíaná kits'ínk'íentu tík'un ngáha ra. Incha tsisintjen ngáha, ko tu ni xi incha kitsankjúhún ngayjee xi kikiehe. ¹² As'ai incha kint'é nku nta xi 'yún kinchja, xi nibaha ndjiojmi ján nga b'i kitsúhu:

—iNibánjiu ei!

As'ai nku ninti ngjinjikohe ndjiojmi ján ko kikiehe xuta kontraha. ¹³ Ta kuihi chubo kama nku chón xi tu xi 'yúhún. Nku tjkjá nankiu je. Yatu miu xuta kits'ínk'iehen chón. Xuta xi ts'ankihj yjoho tu ni xi incha kitsankjúhún. Incha kits'ínkie yjoho nga chánka Ntíaná xi tjña ndjiojmi ján.

¹⁴ J'a kjuanimá xi ma joho, tunga jahá nibá tiña xi ma joo.

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua ni xi kama nk'ie nga jane tjio xi ma yatuhu

¹⁵ Kits'ínkjane tjiohe ntitsje xi ma yatuhu ko kinu'yá ndjiojmi ján nkjin nta xi 'yún kinu'yá nga b'i incha kitsú:

Má tsatéxuma xuta,

Ntíaná ko xi kits'ín nibá ngajoho

ja tjincha batéxuma yo nd'ai.

Kui xi kuatéxuma santaha tu nkjéhe ni.

¹⁶ Jáchá xi kan njuu xi tjintu nginkun Ntíaná incha kingjénsten ko kits'intsjoho Ntíaná.

¹⁷ B'i incha kitsú:

Tí'baihi máb'achjhi ji, Ntiani xi tjihin nga'yún,

Ntia xi tjña ko y'ejña.

At'aha ja t'n'echjén nga'yún chánka xi ts'i,

ko ja kuach'atuts'ihin nga tibatexumai.

¹⁸ Kama kjahan naxinantá xi tjin asuntee,

tunga jahá kuichu nistjihin kjuakjan chánkahj,

chuba nga kamaha kju'a xuta xi k'ien.

Ko k'uaihj hjí xi sakúhu xuta xi ts'i,

já profeta ko xuta xi naxu kits'ín,

ngayjee xi bekjúhin,

xi ihj ko xi xixihj.

N'ekje xi ts'ínkatsún asuntee.

¹⁹ As'ai tsix'á ninkuhj Ntíaná xi sjña ndjiojmi ján ko kiya aya ninku kaxa tsje xi bakúchji ni xi y'éndako Ntíaná xuta xi ts'e. Tsat'ai nd'ích'on ko xaáhan kama. Janeya ch'on, kama nku chón, ko 'yún kik'a ts'í ndjio.

12

B'i ts'in tsakuchjhi Jua nku tachjuun ko nku chuyatuku

¹ As'ai kama chji ndjiojmi jan nku ni chanka xi tsakuchji ni xi kama. Kiya nku tachjuun xi kingja ts'iu xi nkuhu x'otji. Soo kis'ejna kinte tsuku ko tjin'aha nku corona xi te jo ni nu tjihin. ² Nti y'a ko chjintih ni nti tikjintayako nga un tibehe.

³ Ta kama chji ndjiojmi jan k'ai ni xi tsakuchji ni xi kama. Kiya nku ye chanka xi ni. Yatu maha nintaku ko te ndjiaha. Nga nkunku nintaku nkunku corona tji'aha. ⁴ Nits'in kikje'yunkoho nku tikja ni nu xi tjin nk'a jan ko kikjanik'ajen asuhun t'anankiu. Tsasin'yun chuyatuku nginkun tachjuun xi ja ma tsihin ntihi tu xi kjinehe nti nk'ie nga tsin.

⁵ As'ai nku ntix'in kitsihin tachjuun. Kui xi tjihin nga ndja kuatexumaha ngayjee naxinantá xi tjin asuntee. Tunga kichju'aha ra ntihi tachjuun. Ma b'ejna Ntiana nga batexuma ngji s'ejna nti. ⁶ As'ai ante kixiu ngji tachjuun nga tsanka. Ma y'endaha Ntiana nku ante ngji, tu xi yo n'ekjehen nku mi ko jo unchan ko chate ko te nistjin.

⁷ As'ai kama nku kjuachán ndjiojmi jan. Ntitsje Miguel ko ntitsje xi tjenkoho incha kikjanko chuyatuku. Kikjan chuyatuku ko ntitsje xi tjenkoho. ⁸ Tunga kits'inndyjahá ko najmi ta kis'ehe ra ante ndjiojmi jan. ⁹ Tsich'onsje chuyatuku chankoo, kui xi ye choo xi 'mi ndaninda ko xi ta 'mi ya Satana, xi b'anachaha ngayjee xuta xi tjin asuntee. Kui ko ntitsjehé kikjanik'ajen asuntee.

¹⁰ As'ai tu xi yuhun kinu'yaha nku nta xi kint'e ndjiojmi jan. B'i kitsu:

—Nd'ai kuats'ink'an ki Ntiana xuta xi ts'e, kuakakuchji nga'yuhun ko nk'ie nga kui batexuma. Xi kits'in niba Ntiana tibatexuma. At'aha ja kuich'onsje xi batéjene ja nts'eé. Kui xi nistjin nistjen batéjenehe nginkun Ntiana. ¹¹ Ngat'aha jnihi Chutsanko kuats'in nganaha ja nts'eé, at'aha kuats'inkie yjoho nga yjanki Jesu. At'aha najmi incha kitsankjun nga kuaya. ¹² Kui nga n'etsjohonu xi tintsuboo ndjiojmi jan, tunga nima ru n'ehenu jun xi tintsuboo asuntee ko ajin ntachak'uun. At'aha kaf'aijénk'unnuu ndanindoo. 'Yun kjan timaha at'aha be nga chuba nistjin tijnaha.

¹³ Nk'ie nga ja kkie chuyatuku nga ja kichjanik'ajen asuntee, as'ai tsanka tjenni tachjuun xi kitsihin ntix'iun. ¹⁴ Tunga johó tsjanka ihi ja kik'aihi tachjuun tu xi kama ngjuai tjehehe ante xi tijnaha ante kixiu. Ngji t'axin kjihin ye ante ma nga kin'ekjen jan nu masen tjihin. ¹⁵ As'ai ts'a chuyatuku tsasje xi nkuhu nku ntaje, tu xi kui ntoo kjebefehe ra tachjuun. ¹⁶ Tunga t'anankiuhú tsasinkoho tachjuun. Kitsjen nku tixa ma nga jas'en ntaje xi ts'asje ts'a chuyatuku.

¹⁷ As'ai tu xi kama kjahan ra chuyatuku ngat'aha ni xi kamo ko ngji kjan ko ntje xi tjihin tachjuun, kui xutaha xi fatjo kuatexumaha Ntiana ko tu nku kits'inkiehe yjoho nga Jesu yjanki. ¹⁸ As'ai ngji sinjna chuyatuku andai ntachak'uun.

13

B'i ts'in tsakuchjhi Jua chu xi tsitjuin ntachak'uun

¹ As'ai kkie nku chu xi tsitjuin ntachak'uun. Yatu maha nintaku ko te maha ndjiaha. Nga nkunku ndjiaha nkunku corona jintu'aha, ko nga nkunku nintaku nku j'ain xi najmi sasihin Ntiana tjit'aha. ² Chu xi kkie b'a tjin xa sine tjin, ko b'a k'un sjai xi nkuhu sjai chu oso, ko ts'a b'a tjin ts'a leon tjin. Chuyatuku kikjanink'a chu xu'bo nga kitsja xaha. Y'ejna titjun ko chanka kits'in ma. ³ B'a tjin xi tu xi kin'e'uhun ra nku nintaku tjin, tunga kin'enkihí ra ma nga kin'e'uhun. Ngayjee xuta asuntee incha kama nkjuhun ko kitsjennkihí chu. ⁴ Incha kits'intsjoho xuta chuyatuku, at'aha kitsja xaha chu xinkuu nga kui xi kuatexuma. Ko ta incha kits'intsjoho chu xinkuu. B'i incha kitsu:

—Najmi tjin sa k'ai xi nkuhu chu. ¿Ya xi kama kjaankoho?

⁵ Kik'aintehe chu nga nk'a k'uasje yjoho ko nga najmi skuenkjún Ntíaná nga kuinchja, ko kik'aihi nga yachán jo sá kuatéxuma. ⁶ As'ai chu najmi kikienkjún Ntíaná nga kinchja. Ch'on kitsúhu Ntíaná ko ante xi má nga tjiña Ntíaná ko ngayjee xi tjintu ndjiojmi ján. ⁷ Ta kik'aintehe nga kjaánko xuta jehe Ntíaná ko nga ts'ín nganaha. Ta kik'aihi nga kuatéxumaha nkú tjin maha ntjehe xuta xi tjin, nkú tjin nanki xi tjin, nkú tjin maha xuta xi nchja tu má éhén ni ko nkú tjin ante má nga tjintu. ⁸ As'ai incha kits'intsjoho chu ngayjee xuta xi tjin asuntee xi najmi tjintut'á j'áihin xujun xi ts'e Chutsanka xi kin'ek'ien. At'aha kintehe ni nga kamanda asuntee xujuhun Chutsanko tjintut'á j'áihin ngayjee xi k'úentu tik'uun. Kui xi najmi incha kits'intsjoho chu.

⁹ Xi tjen tjabaxínju katasínju. ¹⁰ Xi tjihin nga ngjuainijé, kui xi ngjuainijé. Xi tjihin nga n'ek'ienkoho kicha, kui xi kicha kuayáha. Kui nga tjihin nga ts'ín chúkjuaha xuta jehe Ntíaná ko ndjá kuinchajin ni xi s'ejihin.

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua chu xi tsitju t'anankiu

¹¹ As'ai kieke kj'ai chu xi tsitju t'anankiu. Jo maha ndjiaha. B'a k'un ndjio xi nkúhu ts'e chutsanka, tunga b'ahá ts'ín nchja xi nkúhu chuyatuku. ¹² Ngajoho chu xi tjuun batéxuma. Kits'ín chi nga xuta xi tjintu asuntee incha ts'intsjoho chu xi tjuun, chu xi kin'enkihí má tu xí uhún ra. ¹³ Kits'ín kjuankjún chánka chi, santaha kits'ín nibájen nd'í asun t'anankiu nginkun xuta. ¹⁴ Nga'yún xi kitsjáha chu xi tjuun ts'anachakoho ra xuta nginkun chu xi tjuun. Kits'ín kjuayúhun ra xuta nga ts'ínnda nku sénnistjihin chu xi tjuun, tu xi chankjúhun xi najmi k'ien nk'ie nga tsichaya.

¹⁵ Kik'aintehe chu xi ma joho nga ts'ínk'íejña tik'un sénnistjihin chu xi tjuun, tu xi kuinchjaha sénnistjiun ko ts'ín nga n'ek'ien ngayjee xi najmi ts'intsjoho. ¹⁶ Ko kits'ín chu xi ma joho nga s'et'aha chuba ntsja kixi ko a ra stjen ngayjee xuta, xi ihi ko xi xixihi, xi nchináha ko xi x'ahan, xi ndáihí yjoho ko xi najmi ndáihí yjoho. ¹⁷ Kits'ín nga najmi ch'a kama k'uatse ko a ra kama kuatéña tsa mí nihi, tsa najmi tjihin chubaha chu ko tsa j'áihin chu ko a ra xkihí j'áihin chu.

¹⁸ Kui ni xu'bi xi machjéhen kjuankjintak'un. Xi mankjihin kat'asje xkihí chu, at'aha xkihí j'áihin ndahá niu. Jun unchan ko cháte ko tj'ion nku niu.

14

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua já xi Ntíaná kits'ínkjas'ehen yjoho

¹ As'ai tsase ko kieke nga Chutsanko síjñasun asunntu tjenki Sion. Tíinchat'aha unchan ko yachán ñju mií xuta xi tjintut'áha stjen j'áihin Chutsanko ko j'áihin Na'mihí Chutsanko. ² Kint'e nku ntá xi nibaha ndjiojmi ján. Janeya ntó xi nkú ts'ín faneya ntáje nga ma 'yún ko xi nkú ts'ín faneya ch'on. B'a ta ts'ín jane ntá xi kint'e xi nkúhu nkjin nkjún arpa xi t'n'ekjane.

³ Nginkun xi tibatéxumo ko nginkun xi ñju xi tjintu tik'uun ko nginkun jáchá xi kan ñjuu, tjin xi tjincha se nku soon tsetse. Najmi ch'a tímaha soon xu'bo, nku tutuhú xi unchan ko yachán ñju mií xi tsitjujin ajihin xuta asuntee. ⁴ Kui xi najmi incha kits'ínsi yjoho tsa jminchjín kikjantuko, at'aha najmi y'entuko chjuún. Tsuhu ra nií nk'ie nga najmi incha kits'intsjoho kj'ai ntia. Incha yjankihí Chutsanko tu má nga tífihí. Kui xi kis'echjintjai ajihin xuta xi tjin. Kui xi tí'bahí Ntíaná ko Chutsanko nga chje xi tjun tjincha n'e ma. ⁵ Ndaha nku én tsank'á najmi incha kinchja, at'aha kui xi je nginkun Ntíaná.

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua nga incha kinchja jan ntítsje

⁶ As'ai kieke kj'ai ntítsje xi tsú'ba tjen nk'a ján nga nibáko én nda tsuhu Ntíaná, kui xi tu nkjéhé ni chjihí ra. Kui xi s'enjímihí xuta xi tjintu asuntee, nkú tjin nanki xi tjin, nkú tjin maha ntjehe xuta xi tjin, nkú tjin maha xuta xi nchja tu má éhén ni ko nkú tjin ante má nga tjintu. ⁷ Yún kinchja ntítsjee nga b'i kitsú:

—Chankjún Ntíaná ko n'ekio yjonuu nga kui xi chánka, at'aha ja kuichu chuba nga ts'ínkokjua xuta. N'etsjohoo xi kits'ínnda nk'a ján ko t'anankiu, ntáchak'uun ko ntá tixa xi tjín.

⁸ As'ai nku ntítsje xi ma joho b'i kitsú:

—Ja kuan'ekje, ja kuan'ekje nanki chánka Babilonia. Kits'ín ch'i ngayjee xuta, tu xi tu mí ni ch'onk'uhún ni incha ts'ín xi nkú ta ts'ín kui.

⁹ As'ai nku ntítsje xi ma jahan b'i kitsú:

—Tsa tjín xi ts'ínstjohoo chu ko sénnistjihin ko tsjante nga s'et'aha chubaha stjen ko tsa ntsja, ¹⁰ kui xi tjihin nga ts'ínkjáinyjehe kjuakjan chánkaha Ntíaná. B'a kamaha xi nkú maha xi 'yún 'bi xán xi najmi kichjuehen nga'yuhun. Nd'í ko sufri k'uakohoo ra kjuanima nginkun ntítsje jehe Ntíaná ko nginkun Chutsankoo. ¹¹ Ndaha tsa mí yjehe najmi kamandyjaya nintihí nd'í xi tsjá kju'un. Ndaha nku nistjin ko ndaha nku nistjen najmi ts'ínkj'áiya xi ts'ínstjohoo chu ko sénnistjihin ko xi ts'ínkjáihin chubaha j'áihin. ¹² Kui nga tjihin nga ts'ín chúkjuaha xuta jehe Ntíaná, xi f'átjo kjuatéxumaha ko s'ejihin Jesu.

¹³ As'ai kint'e nku nta xi nibaha ndjiojmi ján nga b'i kitsúna:

—T'et'ai ni xu'bi: “iNd'ai tib'atuts'inhin ra nk'ie nga nda tjín ts'e xuta xi kuayá nga s'ejihin Ntíaná!”

Ko b'i títu Espiritu:

—Johon, b'a tjín. Kui xutaha xi incha ts'ínkj'áiya at'aha ndjá xá xi incha kits'ín. Ntíaná tsjáha chjihí xuta xu'bo ngat'aha ngayjee ni nda xi incha kits'ín.

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua nkú ts'ín kichjusitjen chahan asuntee

¹⁴ As'ai tsase ko kikie nku ninti taba. Asun nintiu tjíñasun nku xi b'a tjín xi nkúhu Ntíhi Ndax'iun tjín. Tjí'aha nku corona toonsine. Kjiya ntsja ya nku kicha yjo xi n'echjén nga ti tuniñu. ¹⁵ As'ai ninku tsitjuhu kj'ai ntítsje ko 'yún kinchja nga b'i kitsúhu xi tjíñasun nintiu:

—Ja kama chá ni xi tjíntje asuntee. Kichahi tichákohoni niu ko ch'atjói, at'aha ja kuichu chuba nga ch'atjó chon.

¹⁶ As'ai xi tjíñasun nintiu kichaha tsatekoho ni xi tjíntje asuntee ko j'aya chahan.

¹⁷ Ninku xi síña ndjiojmi ján ta tsitju kj'ai ntítsje xi ta y'a nku kicha yjo. ¹⁸ Ko nachan chje ta tsitju kj'ai ntítsje xi batéxumaha nd'íu. Kui xi 'yún kinchja nga b'i kitsúhu xi y'a kicha yjoo:

—Kicha yjohi tichákákohoni éhen tuntsjajé xi tjín asuntee, at'aha ja chubaha nga stí tuntsjajé.

¹⁹ As'ai kichaha ntítsjee tsatekoho tuntsjajé xi tjín asuntee ko kits'ínkj'a má nga ts'íonnki tuu, kui xi tsuhu ra má nga s'ejña chji kjuakjan chánkaha Ntíaná. ²⁰ Kits'ionnkí tuntsjajé natsihin nankiu, tunga tu jníhí kitju. Xi nkú ra ma nku metru masen kama nga nankaha jniú ko jan ra unchan kilometru kama nga tayaha.

15

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua yatu ntítsje xi incha y'a kjuanima xi fekuhu

¹ As'ai kikie ndjiojmi ján kj'ai ni chánka xi ma nkjúnna, xi tsakúchji ni xi kama. Yatu ntítsje kikie xi incha y'a yatu kjuanima xi fekuhu. B'a ts'ín kuichú ma ndjuúhu kjuakjan chánkaha Ntíaná xi tib'éjña chji.

² Kikie nku ni xi b'a tjín nku ntáchak'un chutsín xi nd'í kin'etjijinkohoo tjín. Ko andaihi ntáchak'uun tíncha ndju xuta xi kits'ín nganaha chu. Kui xi Najmi kits'ínsjohoo sénnistjihin ko najmi kits'ínkjáihin nga kis'et'aha xki j'áihin chu. Incha y'a xuto najní arpa xi Ntíaná kitsjáha. ³ Tíincha se sohon Moise, nda xi kits'ínxát'aha Ntíaná, ko ta tíncha se sohon Chutsankoo. B'i tíncha tsu: Ji Ntiani, ji tjihin nga'yún.

Chánka ni xi kin'endai ko ma nkjúnni.

Kixi ko naxu niyá xi ts'i.

Ji xi nda rejhi xuta xi tjín.

⁴ Ngayjee xuta tjíhin nga tsankjúhin, Ntiani.

Ngayjee xuta tjíhin nga ts'íintsjohi.

At'aha nku tutu ji xi tsjei.

Kj'uaí nginkuin ngayjee xuta xi tjín nga ts'íintsjohi,

at'aha ja ya nga kixi n'ei kjuá.

⁵ Nk'ie nga ja kama ni xu'bi, kieke nga tsix'á ninku, ante nkjúhun Ntiana xi síjña ndjiojmi ján. ⁶ Tsitju ninku yatu ntítsje xi incha y'a kjuanimó. Incha yja najyun xi je ko xi tibat'ai ko 'mehe tjíntukjáha ni s'ekjá toonsine. ⁷ As'ai nku xi ñju xi tjíntu tík'uun kitsjáha nga nkúnkú ntítsje xi yatuú nku tasa toonsine xi kitsehe ni xi ts'ín nibájennehe xuta. Kui xi kjuakjan chánkaha Ntiana, Ntiana xi tjíña tík'un tu nkjéhe ni. ⁸ Kitsehe aya ninku nintj xi tsitjujihin kjuachánkaha ko nga'yúhun Ntiana, ko ndaha nku najmi kama jas'en aya ninku santa nkúhu nga jeya kjuanima xi yatuú xi incha y'a ntítsje xi yatuú.

16

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua kjuanima xi yatuú

¹ As'ai kint'e nku ntá xi tu xí 'yúhún xi nibaha aya ninku. B'i kitsúhu ntítsje xi yatu maha:

—Tankiún. Tatendzjosún asuntee ni xi tíncha tasa xi yatu xi kjuakjan chánkaha Ntiana.

² As'ai ntítsje xi tjuun ngjiténdzjosún asuntee ni xi tíncha tasaha. As'ai xuta xi tjíntut'áha chubaha chu ko xi kits'íintsjoho sénnistjihin incha kingjaha tsé ch'onk'un xi kitsjáha kjuá'un.

³ As'ai ntítsje xi ma johó tsaténdzjojín ntáchak'uun ni xi tíncha tasaha. As'ai jní kama ntáchak'uun xi nkúhu jníhi nku nda xi kan'ek'ien. K'ien ngayjee xi tjíntu tík'un ajin ntáchak'uun.

⁴ As'ai ntítsje xi ma jahan tsaténdzjojín ntáje ko ajin ntá tixó ni xi tíncha tasaha. As'ai jní kama. ⁵ Kint'e nga b'a kitsú ntítsje xi batéxumaha ntánijuo:

—Tsje ní ji, Ntia xi tjíña ko y'ejña. Kixi kuan'ei nga b'a ts'ín kuan'ei kjuá. ⁶ At'aha kui xuta xu'bo incha tsaténdzjo jníhi xuta jee ko já profeta. Nd'ai ji kuak'aihi nga jní incha kuak'i. B'a ts'ín machjéhen.

⁷ Ta kint'e nku xi b'i kitsú ajin nachan chje:

—Johon, Ntia xi tjíhin nga'yún, ji xi kixi ko naxu n'ei kjuá.

⁸ As'ai ntítsje xi ma ñjuhu tsaténdzjojnúhu ts'íu ni xi tíncha tasaha. Kik'aihi kjuá ts'íu nga nd'í k'uétikoho xuta. ⁹ As'ai 'yún kits'ínchjahan nubóo xuta. Ndaha tsa b'a kama, najmi incha ngjikj'áhá ra animaha ko najmi incha kits'ínkie yjoho nga Ntiana xi chánka. Tu sa ní najmi kikienkjún Ntiana nga kinchja. Ntiana, kui xi maha tsjá kjuanima xu'bi.

¹⁰ As'ai ntítsje xi ma uhun tsaténdzjo ni xi tíncha tasaha má tjíñasun chu nga tibatéxuma. As'ai kama jyun ngayjee má tibatéxuma chu. Incha kikjinene njai xuta ngat'aha kjuá'un xi tíncha be. ¹¹ Ch'on incha kitsúhu Ntiana xi tjíña nk'a ján tu ngat'aha kjuá'un xi tíncha be ko tsé xi incha kingjaha, tunga tu nkú najmi incha ngjikj'áhá ra animaha.

¹² As'ai ntítsje xi ma juhun tsaténdzjojín ntáje chánka Eufrate ni xi tíncha tasaha. As'ai kixíya ntáje tu xi tsjantehe ra nga kj'ua já rei xi nibáha má tju ts'íu.

¹³ As'ai kieke jan jáninda xi b'a k'un chákje k'un. Ts'a chuyatuku tsitju chu ko ts'a chu xi ma johó ko ts'a nda profeta tsank'óo. ¹⁴ Kui jánindoó xi ts'ín kjuankjún ko incha bitju nga nchja ñjaha já rei xi tjín ngayjee asuntee, tu xi k'uéndaha yjoho jóo xi má nga incha ts'ín kjuachán. At'aha kjuachán chánka s'e nistjin nk'ie nga kuakúchji yjoho Ntiana xi tjíhin nga'yún.

15 “Chasoo, an kjúa xi nkú joyaha nda ndyjé. ¡Nda tjín ts'e xi tjíña tík'un ko xi tjíña ndaha najyuhun tu xi najmi kjúátsú'ba kistihi ko najmi kama subaha ra nga cha!”

16 Jáninda xi joon kinchja ñjakúhu já rej ante xi 'mi Armagedon nga én hebreo.

17 As'ai ntítsje xi ma yatuhu tsaténdzjo ni xi tìncha tasaha. Kinu'yá nku ntá xi tu xí 'yúhún. Aya nínku má b'ejña Ntíaná nga batéxuma nibaha nto nga b'i kitsú:

—Ja kama.

18 Tsat'ai nd'ích'on, xaáhan kama, janeya ch'on, ko kama nku chón xi tu xí 'yúhún. Nkúhu nga tjíntu xuta asuntee najmi kjee ma nku chón xi nkúhu xu'bo, at'aha tu xí 'yúhún kama chón. 19 Jan tsitju nanki chánko nga tsakjanya ko kin'ekje nanki xi tjín asuntee. J'áítsjehen Ntíaná nanki chánka Babilonia xi má nga kits'ín nibánehe kjuakjan chánkaha. Kin'ek'i nanki Babilonia kjuakjahan Ntíaná. 20 Najmi ta kiyaha ra ngayjee xjo xi tjín ko ta ndaha naxiu. 21 Nk'a ján nibaha ra ts'í ndjjo i xi kik'anehe xuta. Ts'ati yachán kilu áihí niu. Én ch'on tsu kinchja xuta nga najmi kikienkjún Ntíaná ngat'aha kjuanima xi ts'e ts'í ndjjo, at'aha un nkjún incha kiekehe ngat'aha kjuanima chánka xu'bi.

17

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua xi nkú ts'ín kin'ekokjua naskóo

1 As'ai j'aisena nku ntítsje xi síñajihin ntítsje xi yatuu, ntítsje xi incha y'a tasa xi yatuu. B'i kitsúna:

—Nibái. Kuakuchjhi xi nkú ts'ín n'ekokjua naská k'aku xi tjíñasun ntáje chánko.

2 Já rej xi tjín asuntee incha kikjantuko naskóo ko xuta xi tjíntu asuntee ta incha kikjantuko no. B'a ts'ín kindyjajihin ra xi nkú ts'ínndyjajihin xuta nk'ie nga ma ch'i.

3 As'ai j'aijinna Espirituhu Ntíaná ko ngjikona ntítsjee ante kixiu. Yo kieke nku tachjuún xi tjísuhun nku chu xi ni. Nkú ts'ín chubaha xuta, b'a ts'ín jtít'aha chu nga kitsejnúhu. Tunga én xi najmi tibenkjúhún Ntíaná jtít'aha. Yatu maha nintaku ko te maha ndjiaha.

4 Nku najyun kuan ko ni yja no. Kitsejnúhu ra toonsine ko kj'ai kj'ai ndjjo tsjo k'un. Kjiya ntsja nku tasa toonsine xi kitsehe ni xi najmi sasíhin Ntíaná ko ni xi si nginkun Ntíaná, kui xi tsuhu ra kjuaská xi kits'ín. 5 Tjít'a stjen nku j'áin xi najmi chuba mankjihin xuta. B'i ts'ín jtít'a: “Nanki chánka Babilonia.” Kui xi naaha jminchjín ská ko naaha xuta xi ts'ín ni xi najmi sasíhin Ntíaná. 6 Kieke nga ch'i no. Jníhi xuta jehe Ntíaná ko jníhi xuta xi kin'ek'ien ngat'aha nga kits'ínkie yjoho nga Jesu yjanki, kui xi kits'ín ch'ihí. Nk'ie nga kieke no, tu ni xí kama nkjúhúnna.

7 As'ai b'a kitsúna ntítsjee:

—¿Á tíma nkjúhun ri? Xínyaha nkú tjíhin ra ngat'a ts'e no ko chu xi tjísuhun, xi yatu maha nintaku ko te maha ndjiaha. 8 Chu xi kuayai, kui xi y'ejña nk'ie. Najmi ta tjíhin nd'ai. Tunga kujtunjihí aya tixa nanko nga ngjuai má nga ndyja. Xuta xi najmi tjíntut'á j'áihín kintehe ni nga kamanda asuntee xujun xi má nga tjíntut'á j'áihín ngayjee xi k'úentu tík'un, kui xutaha incha kama nkjúhun nk'ie nga incha skué chu xi y'ejña nk'ie ko najmi ta tjíhin nd'ai tunga kj'uai ngáha.

9 Kui ni xu'bi xi machjéhen kjuankjintak'un. Nintaku xi yatuu, kui xi tsuhu ra asunntu tjenki xi yatu xi tjíñasun no. 10 Ta tsuhu ra yatu já rej. Un já rej xu'bi ja incha kits'ínndyja, nku xi tjín saha xá nd'ai, ko nku xi najmi kjee f'ai. Kui xi najmi 'yún tse kamaha nk'ie nga kj'uai. 11 Chu xi y'ejña nk'ie ko najmi ta tjíhin, kui xi nda rej xi ma jiun, xi ta nku xi yatuu. As'ai ngjuai má nga ndyja.

12 Ndjia te xi kuayai, kui xi tsuhu ra te já rej xi najmi kjee 'bai xaha, tunga k'uai xahá ra nga kuatéxumako chu nku ora tjíhin. 13 Kui xi nkuhú incha kamako xinkjín ko tsjáha chu nga'yúhún ko xá xi tjíhin. 14 Incha kjaánko Chutsanko, tunga ts'ín nganahá Chutsanko, at'aha kui xi Nda Ntíaha já ntia ko Nda rejhi já rej. Incha tjennkihí Chutsanko xuta xi kinchjaha Ntíaná ko j'ájihín, xi kixi incha kits'íntjusun ni xi kitsúhu Ntíaná.

¹⁵ Ko b'a ta kitsú yana ntítsjee:

—Ntáje xi kuayai má nga tíñasun naskóo, xutahá niu. Tu mí ntjehé ni y'ahara, tu mí ehén ni ko tu mí nankihí ni. ¹⁶ Ndjia xi te xi kuayai xi tjihin chu, kui xi incha ts'ín unkie naskóo. Incha kjé'aha ngayjee ni xi tjihin ko k'ujéña kisti. Kjine yjonintehe no ko nd'í incha k'uetikoho. ¹⁷ At'aha Ntjaná y'éjña ajin animaha ndjia xi tee xi má nga incha ts'ín ni xi mjehe Ntjaná. Kui nga nkuhú incha ts'ín maha yjoho ko incha tsjáha chu nga kui xi kuatexuma santa nkúhu nga kuitjusun én xi kitsú Ntjaná. ¹⁸ Na xi kuayai, kui nanki chánka xi batéxumaha já rej xi tjin asuntee.

18

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua nga kin'ekje nanki chánka Babilonia

¹ Nk'ie nga ja kama ni xu'bi, as'ai kieke kj'ai ntítsje xi nibajehen ndjiojmi ján. Kui xi chánka xá xi tjihin. Kjuachánka xi tjihin kits'ín ndzjehen asuntee. ² Yún kinchja nga b'i kitsú:

—Ja kuan'ekje. Ja kuan'ekje nanki chánka Babilonia. Ja ni'yaha jánindoo kama, ante má tjintuyá ngayjee jáninda xi tjin. Ja nubaha ngayjee nise xi uncha ko xi si nginkun Ntjaná. ³ Ajihin nanki xingisoo nku naská kama nanki Babilonia. Xi nkúhu tsa kik'i jóo kjuaskaha no nga kikjantuko. Já rej xi tjin asuntee incha kikjantuko no, ko kama nchiná já tiyanta xi tjin ngat'aha ni nkjún xi ts'atse nga tsjo ts'ín y'ejña.

⁴ As'ai kint'e kj'ai nta xi nibaha ndjiojmi ján xi b'i kitsú:

—Tijusjojiun nankiu, jun xi xuta xi ts'an, tu xi najmi ko jun ch'anjikohonu ngatitsuhun ko tu xi najmi chakohonu kjuanima xi sakúhu. ⁵ At'aha santaha ndjiojmi ján ja tibichú ngatitsuhun. Ja tjinjin k'un Ntjaná jé xi tjincha ts'ín.

⁶ N'ek'échjiiú ni xi kits'ihin xuta. Jo tjihin nga n'ek'échjiiú ngatitsuhun. Tinchajihuun tasaha ni xi k'uí, xi jo niyá nga 'yún kjan sa nga xi kitsjáha xi kj'ai. ⁷ Xi nkú ts'ín 'yún nk'a ts'asje yjoho ko tsjo ts'ín y'ejña, b'a ta ts'ín 'yún tjohon kjuanima ko kjuaba nd'ai. At'aha b'a títsu nga kui rú nku na reina, najmi na x'an rú ko rú najmi s'ehé kjuaba. ⁸ Kui kjuaha nkuhú nga nibane tentehe ra kjuanima, ngabaya, kjuaba ko kjintía. Nd'í s'etíkoho, at'aha tjihin nga'yún Ntjaná xi ts'ínkokjuaha.

⁹ Ni xi tjihin naská Babilonia já rej xi tjin asuntee kits'ínchjénko no ko jóo incha kikjantuko no. Kui nga nk'ie nga incha skuehe jóo ninti xi tbitju má nga títi nankiu, incha kjintát'a ko un kama k'un. ¹⁰ Kjin kuintcha, at'aha incha tsankjún kju'a'un xi tí'baihi nankiu ko b'a incha kuitsu:

—¡Nimá rú ts'ihin! ¡Nimá rú ts'ihin nanki chánko, nanki Babilonia xi nk'a tjen! At'aha nkuhú nga n'ekokjuaha.

¹¹ Játiyanta xi tjin asuntee ta kjintát'a ko un skuehe ngat'aha ni xi tímaha nankiu, at'aha najmi ta tjin xi k'uatsehe ra ch'á xi k'uaíko. ¹² At'aha toonsine ko toontaba, nkjin tikjá ndjio tsjo k'un ko nkjin tikjá najyun chji, najyun kuan ko xi nihj, nkjin tikjá yá xi sinjne ko nkjin tikjá ni xi kin'endakoho yá xi chji ko kicha ko kj'ai sa nihj xi tjin, ¹³ nkjin tikjá ni xi sinjne ko ntá sinjne, tjink'úbjo ko xán, seti, kuan niñu xi chji ko tuniñu, turu ko chutsanka, ndje ko yá xi kje'yún ndje, ko santaha xuta musu xi satéña, kui niu xi incha f'aiko jóo.

¹⁴ B'a k'úihin nanki Babilonia:

—¡Ja najmi ta tjihin ri tu tsjo k'un xi kama mje nkjúhin! ¡Ja kuan'endya kjin ni tsjo k'un xi tjihin ko kjuanchináhi! ¡Najmi ta sakú saha ri!

¹⁵ Kjin incha kuintcha já tiyanta xi incha kama nchinántjaihi nankiu, at'aha incha tsankjún kju'a'un xi skuehe nankiu. Incha kjintá ko un skuehe ngat'aha ni xi tímaha nankiu ¹⁶ nga b'a incha kuitsu:

—¡Nimá rú ts'ihin! ¡Nimá rú ts'ihin nanki chánko! Kui xi kingja najyun chji xi kuan ko xi ni, najyun xi yajnuhu toonsine ko kj'ai kj'ai ndjio tsjo k'un. ¹⁷ Nkuhú nga kfehe ngayjee kjuanchiná chánka xu'bi.

Nkjin incha kuincha ngayjee já xi ts'ínko yábarku, xi yá barku incha b'emayá, xi ts'ínxáya yábarku kō ngayjee xi ntáchak'uun sakúhura ni xi incha kjine. ¹⁸ Nk'ie nga incha skue nintj xi títbitju má nga titi nankiu, 'yún incha kuinchja nga b'a incha kuitsu:

—¿Má nankihi xi b'a ta tjín xi nkú tjín nanki chánkoo?

¹⁹ Incha kuate'a ndyjo nintaku nga kuakúchji nga kjuaba tjíhin, incha kjintá kō un skuehe ngat'aha ni xi tímaha nankiu nga b'i incha kuitsu:

—¡Nima rú ts'ihin! ¡Nima rú ts'ihin nanki chánkoo! 'Yún ts'atse ni xi chjí. Yo kama nchiná ngayjee xi tjíhin yábarku. Tu nkuhú nga kuan'ekjehe ngayjee ni xi tjíhin.

²⁰ Kat'etsjonuu, jun xi tintsuboo ndjiojmi ján ngat'aha ni xi tín'ehe nanki chánkoo. Kat'etsjonuu, jun xuta jehe Ntíaná kō já postru kō já profeta, at'aha Ntíaná kuats'ínkokjua nankiu ngat'aha ni xi kits'innuu.

²¹ As'ai nku ntítsje xi nk'a tjeñ kikjesintjeñ nku ndjio naxi ái. Kui xi kikjaníkj'ajin ntáchak'uun nga b'i kitsú:

—B'i ts'ín 'yún n'ekje nanki chánka Babilonia kō najmi ta ch'a skuehe ra. ²² Najmi ta kuinú'yáha aya niyátéhe nga kjuane najni arpa kō yanaxu kō tjio. Yo najmi ta s'ehe já xi ts'ínnda nkjin tíkja ni. Yo najmi ta kuinú'yáha nga kuakjan tuniñu. ²³ Najmi ta ts'ín ndzjehen ndaha nku nd'í aya niyátéhe kō najmi ta kuinú'yáha s'í kjuabixan. B'a kama ta ndaha tsa já tiyanta xi tjín yo kama já k'aku ajihin xuta xi tjín kō tje xi maha ts'anachakoho ra ngayjee naxinantá xi tjín. ²⁴ At'aha kui nankiu y'anji jníhi já profeta, jníhi xuta jehe Ntíaná kō ngayjee xi kin'ek'ien asuntee.

19

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua nga kin'etsjoho Ntíaná ndjiojmi ján

¹ Nk'ie nga ja kama ni xu'bi, as'ai kint'e ntaha nkjin nkjún xuta xi 'yún kinchja ndjiojmi ján nga b'i incha kitsú:

—¡Kan'etsjoho Ntíaná, kui xi ts'ínk'ankiná!

Kui xi ts'e kjuachánka kō nga'yún.

² At'aha nda ts'ín kō kixi ts'ín kjuá,

ja kuats'ínkokjua naská k'aku

xi ni najmi ndaha kits'ínkatsúnkoho xuta.

Ntíaná ja kuakasje chjí jníhi xuta xi ts'e.

³ As'ai b'ahá ta incha kitsú ngáha:

—¡Kan'etsjoho Ntíaná! Nintj xi títbitju nanki chánkoo nguainji nk'a ján tu nkjéhe ni.

⁴ As'ai kingjénsten santaha t'anankiu jáchá xi kan ñjuu kō xi ñju xi tjintu tík'uun nga kits'ínsjoho Ntíaná, kui xi tíñasun ante má batéxuma. B'i incha kitsú:

—¡B'a katuma! ¡Kan'etsjoho Ntíaná!

⁵ As'ai kinu'yá nku nta xi nibaha ra má b'ejña Ntíaná nga b'i kitsú:

N'etsjoho Ntíaná ngayjo jun xi xuta xi ts'e,

jun xi yankjún Ntíaná, xi xixihi kō xi ihí.

⁶ As'ai kint'e nga xi nkú ts'ín nu'yá nkjin ntaha xuta, xi nkú ts'ín faneya ntáje nga ma 'yún kō xi nkú ts'ín 'yún faneya ch'on. B'i kitsú nto:

—¡Kan'etsjoho Ntíaná!

At'aha tibatéxuma Ntíaná, Ntía xi tjíhin nga'yún.

⁷ Kat'etsjoná kō katsejíninná kjuatsjo,

n'ekie yjoná nga kui xi chánka.

At'aha ja kuichu chuba kjuabixahan Chutsanko,

ja kab'enda yjoho xi k'úéñako.

⁸ Ka'baihi nga nguá najyun xi chjí,

xi je kō xi tibat'ai.

Kui niu xi tsuhu ra ni xi nda incha kits'ín xuta jehe Ntíaná. ⁹ As'ai b'a kitsúna ntítsjee:

—T'et'ai ni xu'bi: “iÁ b'a nda tjihin ts'e xi kik'inyaha ra nga kj'uaíhi s'í kjuabixahan Chutsanko!”

Ko b'a ta kitsúna:

—Kjuaxi ni xi tíxihin. Ntjaná xi b'a kitsú.

¹⁰ As'ai tsásinkúnych'int'aha ntítsjee xi má nga ts'intsoho, tunga b'ahá kitsúna:

—Najmi b'a tu n'ei. An ta ts'inxát'aha Ntjaná xi nkúhu ji ko ta xi nkúhu já nts'ei xi tu nkú tíma 'yún tak'uhún én xi tsakúya Jesu. Ntjanáhá xi n'etsjoihi.

At'aha én xi tsakúya Jesu, kui éen xi ts'ínkinchaha já profeta.

B'i ts'ín tsakuchj'íhi Jua nku xi tjísuhun ndje

¹¹ As'ai kieke nga tjentixa nk'a ján. Tsase ko kieke nku ndje taba. Xi tjísuhun chu 'mi Xi Kixi Ts'ín ko Xi Kjuaxi Ni xi Tsu. Kixi ts'ín nk'ie nga kjuá ts'ín ko nga kján. ¹² Xi tíincha nd'í tíincha tunkun. Nkjin corona tji'aha ko tjit'aha nku j'áin xi nku tutu kui be. ¹³ Yja nku najyun xi kits'ihj jní ko j'áihin, kui xi Éhen Ntjaná. ¹⁴ Tjennkihj já jun xi tjín ndjiojmi ján. Ndje taba tjintusuhun nga yja najyun xi chji, xi taba ko je.

¹⁵ Ts'a tíbitju nku kicha xi yjo, tu xi kjaánkoho nanki xi tjín asuntee. Ndjá kuatéxumaha xuta ko ts'ín nibánehe kjuakjan chánkaha Ntjaná xi tjihin nga'yún. ¹⁶ Najyun xi yja ko ngasuhu tjit'a j'áin xu'bi: “Nda reihj já rei ko Nda Ntjaha já ntia.”

¹⁷ As'ai kieke nku ntítsje xi sijnasun ts'íu. Kui xi 'yún kinchja nga b'i kitsúhu ngayjee nise xi b'ema tjen nk'a ján:

—Nibá ma ñjakú nga chinoo nichine chánka xi tsjá Ntjaná. ¹⁸ Chinoo yjonintehe já rei ko já jun k'aku ko já xi x'in b'asje yjoho, yjoho ndje ko xi b'esuhun chu, yjonintehe ngayjee xuta, xi tjíma ndáihj ko xi kich'atse, xi ihj ko xi xixihj.

¹⁹ As'ai kieke chu xi tsitjújín ntáchak'uun ko já rei xi tjín asuntee nga tjenko já juhun. Incha kama ñjakú tu xi incha kjaánkoho xi tjísuhun ndje ko já jun xi ts'e xi tjísuhun ndje.

²⁰ Kichjubénijé chj ko ta kichjubénijé nda profeta tsank'á xi kits'ín kjuankjún nginkun chj. Kui kjuankjún xi kits'ín ts'anachakoho ra xuta xi kitsjante nga kis'et'aha chubaha chj ko xi kits'intsjoho sénnistjihin. Incha kichjanik'ajin tik'un chj ko nda profeta tsank'óo ajin ntáchak'un nd'í xi titikoho sufrj. ²¹ Ko já xingisoo kin'ek'ienkoho kicha xi tíbitju ts'a xi tjísun ndje. Ngayjee nisee tu xi incha kikjinehé yjonintehe jóo.

20

B'i ts'ín tsakuchj'íhi Jua nga nku mií nú kj'ua

¹ As'ai kieke nku ntítsje xi nibajehen ndjiojmi ján nga y'a yubihj tixa nanko ko kjiya ntsja nku n'úkicha chánka. ² Jak'á chuyatuku ko y'ét'a'yún nku mií nú tjihin. Kui chuyatuku xi ye chá xi 'mi ndaninda ko Satana. ³ Kikjaník'aya tixa nanko ko y'échja. Y'énehe nku selo xi y'échja'yún ankjuo tu xi najmi ta k'uanachaha ra nanki xi tjín asuntee santa nkúhu nga kj'ua nú xi nku miu. Askahan nk'ie nga ja kj'ua nú xi nku miu, tjihin nga chjundáya kutju.

⁴ As'ai kieke nkjin já xi y'entu nga kik'ai xaha nga incha kuatéxuma. Ta kieke xuta xi kitikjá nintaku ngat'aha nga tu nkú kits'ínkiehé yjoho nga Jesu yjanki ko y'énijmí éhen Ntjaná. Kui xi najmi kits'intsjoho chu ko sénnistjihin ko najmi kitsjante nga kis'et'aha stjen ko a ra ntsja chubaha chu. Incha j'áiya ngáha ra ngabayoo ko tsatéxumako Jesucristo nku mií nú tjihin. ⁵ Tunga xuta k'ien xingisoo najmi j'áiyaha ngabayoo santa nkúhu nga j'a nú xi nku miu. Xi kuatéxumako Jesucristo, kui xi tjun kj'uaíyaha. ⁶ iÁ b'a nda tjihin ts'e xuta je xi k'uaihi ra nga tjun kj'uaíyaha! Ngabaya xi ma johu najmi ta tjihin ra nga'yún tsa nkú ts'íihin xuta xu'bo. Tu sa ní ts'íintsjoho Ntjaná ko Jesucristo xi nkúhu já na'mi ko kuatéxumako nku mií nú tjihin.

B'i ts'ín tsakuchj'íhi Jua nga ts'íindyja ndanindoo

⁷ Nk'ie nga ja kj'ua nú xi nku miu, chjúndáya ndanindoo má kjiya'yún. ⁸ As'ai kuitju nga k'uanachaha xi batéxumaha nanki Gog ko nanki Magog, kui xi tsuhu ra tu má nankihí ni. Ndanindoo kúinchja ñjakúhu já jun xi tjihin nankiu nga incha kjaán. Nkjin kama xi nkú ts'in nkjin maha tsumí xi tjín andai ntáchak'uun.

⁹ Incha k'úéma ngayjee asuntee ko k'uéjtindaihi má tjintu xuta jehe Ntíaná ko nanki xi Ntíaná tjoho. Tunga nibahá nd'í nk'a ján xi kj'uaik'íétiyjehe. ¹⁰ Ko ndanindoo xi ts'anachaha jóo chjanikj'ajin ntáchak'un xi tjihin nd'í ko sufri, má ta chjanikj'ajin chu ko nda profeta tsank'óo. Yo un skuehe nistjin nistjen tu nkjéhé nihi.

B'i ts'in tsakuchj'ihí Jua nga n'ekokjua xuta

¹¹ As'ai kkie xi tibatéxuma. Taba ko chánka ante má nga tjíña nga batéxuma. As'ai t'anankiu ko nk'oo incha ngji t'axín nginkun. Najmi ta kis'ehe ra ante. ¹² Kkie xuta xi k'ien, xi ihí ko xi xixihí, nk'ie nga kabincha nginkun xi tibatéxumoo. As'ai kichjux'á nkjin xujun ko ta kichjux'á xujun xi má nga tjintut'á j'áihin xuta xi k'úentu tík'un. Xi nkú ts'in tjít'a xujun ni xi incha kits'in, b'a ts'in kin'ekokjua xuta k'ien.

¹³ Jáíya ngáha ra xuta xi k'ienjin ntáchak'uun ko xi kjintuyánji t'anankiu, ngayjee xi tjintu antehé xuta k'ien. Xi nkú nga incha kits'in, b'a ts'in incha kin'ekokjua. ¹⁴ As'ai kichjanikj'ajin xi 'mi Ngabaya ko xi 'mi Antehé Xuta K'ien ajin ntáchak'un nd'íu. Ngabaya xi ma joho ntáchak'un nd'íu. ¹⁵ Xi najmi tjintut'á j'áihin xujun má nga tjintut'á j'áihin xuta xi k'úentu tík'uun, kui xi ta kichjanikj'ajin ntáchak'un nd'íu.

21

B'i ts'in tsakuchj'ihí Jua nku nk'a tsetse ko nku t'ananki tsetse

¹ As'ai kkie nku nk'a tsetse ko nku t'ananki tsetse, at'aha kindyjajin sén nk'a xi tjuun ko t'ananki xi tjuun, ko najmi ta kis'ehe ntáchak'un. ² Ko kkie nanki Jerusalem tsetse. Kui xi nanki jehe Ntíaná xi Ntíaná kits'in nibájen ndjiojmi ján. B'a ts'in kas'enda xi nkúhu nku nabixan xi tsjo tjín x'ótji xi kan'engja nga tikuyaha nda bixoon.

³ Kint'e nku nta xi 'yún xi nibaha má tjíña xi tibatéxumoo nga b'i kitsú:

—Ntíaná ja tjíñajihin xuta nd'ai. K'úéñajihin xuta ko kui xi kama xutaha. Ntíaná k'úéñajihin ko kama Ntíaha. ⁴ Ts'íinxijnu ntánkun. Najmi ta incha kuayáha ko najmi ta incha kjintáha. Najmi ta kjintáyaha ngat'aha kjuabo ko najmi ta un skuehe ra. At'aha ni xi kis'e ja najmi ta tjihin.

⁵ As'ai b'a kitsú xi tibatéxumoo:

—An títs'in tsetse ngayjee ni xi tjín.

Ko b'a ta kitsú:

—T'et'ai ni xu'bi, at'aha kjuaxi én xu'bi ko ma n'e s'ejin.

⁶ As'ai b'a kitsúna:

—Ja kama. An xi ntu alfa ko ntu omega, an xi tjuun ko xi fekuu. Xi tíma xintáha an tsjaha nga k'úi ntánijuaha ntá tixa xi ts'ínk'íéntu tík'uhun xuta. Tu tsjahá ra. ⁷ Xi ts'íin ngana, kui xi ts'íinkjáihin ngayjee ni xu'bi. An kama Ntíaha ko kui kama ntína. ⁸ Tunga máha xi tsankjún ko xi najmi s'ejihin, xi ts'in ni xi najmi sasínna ko xi ts'ínk'ien aníma, xi chuba fantukohó xinkjín ko xi ts'in tj'e, xi benkjún ntía xi ts'índaha ntsja xuta ko ngayjee xi nchja én tsank'á, kui xi tjihin nga ngjuai ajin ntáchak'un xi nd'í ko sufri títikoho. Kui xi ngabaya xi ma joho.

B'i ts'in tsakuchj'ihí Jua Jerusalem tsetse

⁹ As'ai j'aisena nku ntítsje xi síñajihin ntítsje xi yatu, ntítsje xi incha y'a yatu tasa má nga tijncha kjuanima yatu xi fekuhu. Kui xi b'a kitsúna:

—Nibái. Kuakuchj'ihí nabixan xi kama chjuúhun Chutsanko.

¹⁰ As'ai j'aiinna Espiritu ko ngjikona ntítsjee nku asunntu tjenki chánka xi 'yún nk'a. Yo tsakúna nanki Jerusalem, kui xi nanki jehe Ntíaná xi Ntíaná títs'in nibájen ndjiojmi

ján. ¹¹ Nd'íhí kjuachánkahá Ntíaná tít'sín kat'aihí nankiú xi nkú joyaha ndjió tsjo k'un chjí, xi nkú joyaha nku ndjió jaspe xi taba xi nkúhu nch'án taba. ¹² Tjítjindaihi nankiú nku xjó chánka kó nk'a xi te jo maha ankjuaha. Nkúnkú ankjuó tínchasti nkúnkú ntítsje kó tjíntut'áha ankjuó j'áihín ntjehe xuta Israel xi te jo maha. ¹³ Jan maha ankjuá xi yja má tju ts'íu kó jan yja má xi tjehe fintjai ts'íu kó jan yja nku ngatehe kó jan yja ngate xinkuu. ¹⁴ Te jo maha tuts'in xjóho nankiú. Nga nkúnkú tjíntut'á j'áihín já postru xi te johó Chutsanko.

¹⁵ Ntítsje xi tínchjakona y'a nku yáchubá toonsine xi k'ua chubakoho nankiú, ankjuaha kó xjóho. ¹⁶ Nkuhú chubá y'a nankiú. Nga ndjuhu kó nga tayáha tu nkuhú chubá y'a. Yáchubaha ntítsjee ts'achubakoho nankiú. Jo mií kó jo unchan kilometru kama. Nga ndjuhu kó nga tayáha kó nga nk'aha tu nkuhú chubá. ¹⁷ As'ai tá ts'achubá xjóho. Cháte kó tj'ion metru kama. Chubá xi ts'ínchjén xuta, tá kui xi kits'ínchjén ntítsjee.

¹⁸ Ndjió tsjo k'un jaspe kamandakoho xjó kó toonsine xi tu xí ndahá kamandakoho nankiú. 'Ná xi nkúhu chutsín. ¹⁹ Ngayje tíkjá ndjió tsjo k'un chjí tjíntut'á tsjohó tuts'in xjóho nankiú, jaspe xi tjuun, zafiro xi ma johó, agata xi ma jahan, esmeralda xi ma ñjuhu, ²⁰ onice xi ma uhun, cornalina xi ma juhun, crisolito xi ma yatuhu, berilo xi ma jihin, topacio xi ma ñjaha, crisoprasá xi ma tehe, jacinto xi ma te nkuhu, kó amatista xi ma te johó. ²¹ Ankjuá xi te joó, te jo perla tjihin. Nkuhú ndjió tsjo k'un perla kamandakoho nga nkúnkú ankjuó. Kó toonsine xi nda kamandakoho niyáté k'akuhu nankiú. 'Ná xi nkúhu chutsín.

²² Najmi kikié nínku nankiú, at'aha Chutsanko kó Ntíaná, Ntia xi tjihin nga'yún, kui xi nínkuhu nankiú. ²³ Najmi machjéhen nankiú tsa ts'íu ts'ín ndzjehen kó tsa sóo, at'aha nd'íhí kjuachánkahá Ntíaná tít'sín ndzjehen kó Chutsanko xi nd'íhí nankiú. ²⁴ Xuta naxinantá xi tjin asuntee incha k'úéma má ndzjehen nankiú kó incha kj'uaíko yo kjuanchináha já rei xi tjin asuntee. ²⁵ Najmi s'echja ankjuaha nankiú nga nistjiun, kó najmi s'e nistjen. ²⁶ Yo n'ekjas'en kjuanchináha kó ni tsjo k'un xi tjihin nanki xi tjin asuntee. ²⁷ Tunga ndahá nku ni xi si nginkun Ntíaná najmi kjuas'en yo, tá ndaha xuta xi ts'ín ni xi najmi sasíhín Ntíaná, kó tá ndaha xi nchjá én tsank'á. Tu nkuhú xuta xi tjíntut'á j'áihín xujuhun Chutsanko, yo má nga tjíntut'á j'áihín xuta xi k'úentu tik'uun, kui xi kama kjuas'en yo.

22

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua ntá xi ts'ínk'íentu tik'uhun xuta

¹ As'ai tsakúna ntítsjee nku ntáje xi tjihin ntánijua xi ts'ínk'íentu tik'uhun xuta. Kui xi tibát'ai xi nkúhu nch'án taba. Má b'entu Ntíaná kó Chutsanko nga batéxuma, yo tbitjuhu ntóo. ² Kamasehen niyáté k'akuhu nankiú kó xki andaihi ntáje tíncha yá tu xi ts'ínk'íentu tik'uhun xuta. Nk'ie nga nku nú te jo niyá bjaha tu. Xki sá bjaha tu. Xkaha yóo maha ts'ínnkíhi xuta naxinantá xi tjin asuntee.

³ Najmi tá s'ehé ni xi najmi nda kinchjane Ntíaná. K'úéjñajihin Ntíaná kó Chutsanko nankiú nga kuatéxumaha kó xuta xi ts'e incha ts'íintsjohó. ⁴ Incha kama kuase'a Ntíaná kó stjen s'et'a j'áihín. ⁵ Najmi tá s'ehé nistjen. Najmi tá kamachjéhen rá nd'íxi ts'ín ndzjehen xuta xi k'úentu yo kó tá ndaha ts'íu, at'aha Ntíaná ts'ín ndzjehen. Tu nkjéhé ni incha kuatéxuma xuta xu'bo.

B'i ts'ín tsakuchjhi Jua nk'ie nga ja ma kj'uaíhi Jesu

⁶ As'ai b'a kitsúna ntítsjee:

—Kjuaxi én xu'bi kó ma n'e s'ejin. Ntíaná, Ntia xi kits'ínkinchjá já profeta, kui xi kuats'ín nibá ntítsjehe, tu xi kuakúchjhi rá xuta xi ts'e ni xi tjihin nga kama xatí.

⁷ —¡Kjúái xatí! ¡Á b'a nda tjihin ts'e xi tít'sínjtusuhun én xi tjít'a xujun xu'bi, xujun xi títsuya ni xi tjihin nga kama!

⁸ An Jua kint'e kō kīkie ni xu'bi. Askahan nga ja kint'e kō kīkie, tsásinkúnch'int'aha ntítsje xi tsakúna niu nga kits'intsoho. ⁹ Tunga b'ahá kitsúna:

—Najmi b'a tū n'ei. An xi tā ts'inxát'aha Ntíaná xi nkúhu ji kō xi nkúhu já nts'ei xi já profeta kō ngayjee xi tít's'intjusun én xi tít'a xujuin. Ntíanáhá xi n'etsjoihi.

¹⁰ Kō b'a tā kitsúna:

—Najmi tū ch'atjó 'mai én xi kits'ínkjas'ehin Jesucristo xi tít'a xujuin. At'aha ja tībichú tiña nistjin nga kuitjusun niu. ¹¹ Xi ts'ín ni xi najmi nda, tū nkú kats'íhín ni najmi nda. Xi ch'onk'un, tū nkú kats'íhín ni ch'onk'uhun. Xi nda, tū nkú kats'íhín ni xi ndaha. Kō xi je, tū nkú katuma jehé.

¹² —Johon, kjúái xatía. Kjúáikoho chjí xi tsjaha nga nkúnkú xuta xi nkú nga incha kits'ín. ¹³ An xi ntu alfa kō ntu omega. An nga tuts'ihín ni kō nga fekuhu. An xi tjuhun kō xi fekuhu.

¹⁴ ¡Á b'a nda tjihin ts'e xuta xi tibanéhe najyuhun tū xi ts'ínkjáihín ra tuhu yá xi ts'ínk'íentu tík'uhun xuta kō tū xi kama kjuas'ehen ankjuaha nankiu! ¹⁵ Natsin ján kuintcha xuta xi ch'onk'uun, xi ts'ín t'je, xi chuba fantukohó xinkjín, xi ts'ínk'ien animá, xi benkjún ntia xi ts'índaha ntsja xuta, kō ngayjee xi tsjoho kō nchja én tsank'á.

¹⁶ —An Jesu tít's'in nibá ntítsjena tū xi kuitsuyaha ra xuta ninku ni xu'bi. An nts'én xi nibáha ra kjamaha David, an xi ntjehe David, kō an niñu chánka xi ts'ín ndzjen nga ja tífi ma seen.

¹⁷ B'a títso Espiritu kō chjuúhun Chutsanko:

—¡Nibái!

Xi tibasínñjuhu b'a tā katsú:

—¡Nibái!

Xi tíma xintáha, kanibá. Xi mjehe, tū katakj'áhá ntánijua xi ts'ínk'íentu tík'uhun xuta.

B'i ts'ín fekuhu xujun xu'bi

¹⁸ An b'a tíxihín xuta xi tibasínñjuhu én xi tít'a xujun xu'bi xi tít'suya ni xi tjihin nga kama: Tsa tjin xi k'úesuhun én xi tít'a ei, Ntíaná k'úesuhun xuta xi b'a ts'íiun kjuanima xi tít'a xujuin. ¹⁹ Tsa tjin xi kjéxin én xi tít'a xujuin xi tít'suya ni xi tjihin nga kama, Ntíaná kjéxihín xuta xi b'a ts'íiun tu xi k'uaihi, tu xi tsjá yá xi ts'ínk'íentu tík'uhun xuta, kō tā kjéxihín ante xi k'uaihi xuta xu'bo nanki jehe Ntíaná xi tít'a xujuin.

²⁰ Xi tít'éjña chji ni xu'bi b'i títso:

—Johon, kjúái xatía.

¡B'a katuma! ¡Nibái, Nda Ntia Jesu!

²¹ Ngatentoq kas'enūu kjuandaha Nda Ntíaná Jesu. B'a katuma.